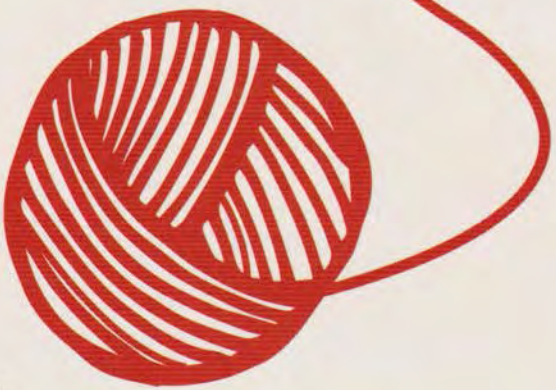
NERMİN YILDIRIM

Ev

1. BASKI
50.000
ADET

Roman

hep
kitap

... hayata tutunmak için inanmaya mecbur kaldığımız bütün yalanlar günü gelince açığa çıkıyor. Ve sonra biz ölmüyoruz. Daha kötü bir şey oluyor. Öğrendiklerimizle yaşamaya devam ediyoruz.

Nermin Yıldırım bizleri uzun bir yürüyüşe çıkararak, kendini evinde hissedemeyenlerin, evinden zorla koparılanların, kaçmak zorunda kalanların, hiçbir yere sığınamayanların dünyasına ortak ediyor. Sürprizlerle dolu bu yolu adımlarken, bir yandan bir kere koptuktan sonra artık anakaraya bağlanamayan adacıkların uğultulu sesine kulak veriyor, bir yandan da kendimizi seyrettiğimiz aynaların öbür tarafındakilerle yüzleşiyoruz.

Romanlarında okuru aile, toplum ve bellek ekseninde yolculuklara çıkaran Yıldırım, duyarlı sesi, nüktedan ve kıvrak diliyle hafızanın iplerini kâh salıp kâh sararak sımsıkı bir yumak oluştururken, "küçük ve muhteşem hayatlarımız"a bambaşka gözlerle bakmamızı sağlıyor.

ISBN 978-605-192-399-4

hep kitap

Ev

hep kitap Tarafından Yayımlanan Diğer Kitapları

Unutma Beni Apartmanı
Rüyalar Anlatılmaz
Saklı Bahçeler Haritası
Unutma Dersleri
Dokunmadan
Misafir

Ev

Yazan: Nermin Yıldırım

© hep kitap 2020

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Kasım 2020, İstanbul

ISBN 978-605-192-399-4

Sertifika no: 34204

Kapak tasarımı: Mustafa Çimen

Baskı: Mega Basım Yayın Sanayi ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merk. A Blok K: 2 Avcılar / İstanbul
(0212) 412 17 00
Sertifika no: 44452

hep kitap
Caferağa Mah.
Neşet Ömer Sok.
Aydın İş Merkezi
No:4 Kat: 4
Kadıköy 34710 İstanbul

www.hepkitap.com.tr / info@hepkitap.com.tr

** hep kitap, TEAS Yayıncılık A.Ş.'nin tescilli markasıdır.*

Ev

Nermin Yıldırım

hep
kitap

1

Gece uzun sürdü.

Çinko sundurmayı döve döve eritmeye ahdetmiş yağmur, sabaha kadar insafa gelmedi. Orta yerinden yırtılan kara atlas, feryat figan doğurduğu şimşeklerin göbeklerini kendi elleriyle kesti. Gök gürledikçe kubbe inledi, kubbe inledikçe yer titredi. Kediler saçaklara, sincaplar kovuklara, karıncalar toprağa, insanlar evlerine gizlendi. Bense yanlış yerde, hep yanlış yerde olmanın huzursuzluğuyla, kendi kendimin kötü bir replikası gibi çerçevemi yadırgaya yadırgaya döndüm durdum yatakta. Fırtınada aklını yitiren kayın var gücüyle pencereyi yumrukluyor, duvarlara tırmanan gölgeler doluştukları sıva çatlaklarında çirkin canavarlara dönüşüyordu. Çirkinlerdi fakat ürkütücü sayılmazdı hiçbiri. Kader'le buluşmaya karar verdiğimden beri gelecekten korkmuyorum. Ama şimdi, şimdinin geçmek bilmeyişi, hâlâ dehşet verici.

Kahvaltıya indiğimde, kan çanağına dönmüş gözlerinden Ogo'nun da doğru dürüst uyuyamadığını anladım. Yine de kılçıksız bir günaydınla karşıladı beni. Kahvaltı salonu, otelin kalanıyla kusursuz bir uyum içinde alabildiğine zevksiz döşenmişti. Mermer görünümlü plastik masalar dört bir yana serpiştirilmiş; etraflarına, önce eskitilmiş intibaı verilmiş, sonra zamanla sahiden eskimiş, kolçakları eprimiş, minderleri gevşe-

miş kadife döşemeli koltuklar yerleştirilmiş; duvar kâğıtlarının yırtık yerleri, istasyon, liman gibi melankolik fonlarda öpüşen âşıkların fotoğraflarıyla acemice gizlenmişti.

Kahvelerimizi getiren suratsız garsona yağmurun ne kadar süreceğini sordum. Şişkin gözkapaklarının arasından bıkkınlıkla bakıp nereden bileyim dercesine gözlerini devirdi. Eskiden olsa yola çıkmadan geçeceğim yerlerin on beş günlük hava tahminini öğrenir, nerelerde kalacağımı saptayıp rezervasyon işlemlerini haftalar öncesinden bitirir, eşeğimi sağlam kazığa bağlamak için didinirdim. Bu sefer hepsini boş vermiş, telefonumu bile evde bırakıp, "Bir kere de dünyayla aramıza şu mendeburu sokmadan yaşayalım" türünden beylik laflarla aynını yapması için Ogo'yu da kandırmıştım. Cebinde acil durumlarda medeniyete hızla bağlanmasını sağlayacak bir zevzekle yürümesinin, yolculuğun ilerleyen safhalarında benim açımdan doğurabileceği nahoş sonuçların farkındaydım. Tabii asıl çekincemi ona söyleyemezdim. Neyse ki romantik izahımı çabucak benimsemiş, "Evet ya, eski zaman keşişleri gibi takılalım" diyerek, vaziyete mübalağalı manalar bile yüklemişti. Yanına sadece esaslı bir harita alıp gerisini talihe bıraktığını iddia ettiyse de, daha İstanbul'dayken internet köstebekliğiyle güzergâhımızın altından girip üstünden çıktığından kuşku duymayacak kadar tanıyordum arkadaşımı. Fakat görünen o ki mühim bir meseleyi, hava muhalefetini atlamıştı.

Gudubet garson yanımızdan ayrılınca, elindeki tereyağlı çöreği bir çırpıda mideye indiren Ogo'ya dönüp, "Bu havada ne halt edeceğiz? Bütün gün otelde mi pinekleyeceğiz?" diye homurdandım. Pencereden dışarı şöyle bir göz attıktan sonra, "Şeker değiliz ya, yürürüz işte yavaş yavaş" diye omuz silkip dilini iştahla şaklattı ve uzandığı francala dilimini erik marmeladına daldırdı. Ben de bütün gece teneke kemirmişim gibi pasla kaplanmış ağzımı kahveyle çalkalayıp onayladım: "Yağmurda erimek, bu bayık yerde çürümekten iyidir zaten."

Kahvaltıdan sonra, evvelki gece Porto'ya varır varmaz yerleştiğimiz sevimsiz otelden ayrılıp soluğu caddenin köşesindeki durakta aldık ve bizi başlangıç noktasına götürecek külüstür bir belediye otobüsüne atladık. Şehrin keşmekeşinden çıkıp Foz do Douro'ya doğru ilerlerken halimizi gülünç buldum. Yürüyebilmek için önce tayyareye, sonra da otobüse lüzum duymamız saçmaydı. Hoş, İstanbul'dan yolun başlangıç noktasına tabanvayla ulaşmaya kalkmak yıllar alırdı. Çaresiz, yürüyüşe geçebilmek için, bir vasıtadan inip öbürüne binerek, başlangıç noktası tayin ettiğimiz yere varmaya çabalıyorduk.

Douro Nehri'nin Atlantik Okyanusu'na açıldığı kıyıda yükselen Felgueiras Deniz Feneri'ni görünce otobüsten indik. Kimliğimizi saptayan yağmur, bardaktan boşalmaktan vazgeçip ahmakıslatana dönmüştü. Gelgelelim tepede kümelenen kasvetli bulutlar yağış şiddetinin her an yeniden değişebileceğini fısıldıyordu. Çaktırmadan Ogo'ya baktım. Gözündeki coşkulu ışığa, hareketlerindeki heveskâr kıvraklığa. Başlamak üzere olduğumuz serüvenden kim bilir ne umuyordu? Şahsen benim arzum, Kader'le buluşana dek yürümek, herkesten ve her şeyden uzaklaşabilmekti. En azından Ogo peşime takılana kadar öyleydi. Of Ogo! Esasında çocuğun kabahati yok, tümüyle benim marifetim. Daha biletimi bile almadan koştura koştura ona yetiştirmek yerine, seyahatimi son güne kadar kendime saklasaydım, işini gücünü ayarlayıp gelecek vakti bulamazdı. Ne var ki çenemi tutamamış, puslu Anuş gecelerimizden birinde biraz da böbürlenerek yumurtlamıştım:

"Porto'ya gideceğim ben. Oradan da Santiago'ya yürüyeceğim. Bildiğin yürüyeceğim ama ha, öyle araba, tren filan yok! Camino de Santiago, hiç duydun mu?"

Benimki de soruydu. Ogo bu, duymaz olur mu! *Camino*'nun adını işitir işitmez çocuk gibi heyecanlanmıştı. Meğer bu hac yolunu ta lise yıllarından beri bilirmiş. O vakitler takmış kafayı, mevzuyla alakalı ne var ne yok okumuş, bir gün malum

yolu yürümenin hayallerini kurmuş. Ama sonra büyürken pek çok hayali gibi bunu da unutmuş. Ah neden böyle yapıyormuşuz hep, neden başladığımız şeyleri bitiremiyormuşuz? Vıdı vıdı da vıdı vıdı. Yola çıkma kararımı ilk gençlik rüyasını gerçekleştirmesi için gönderilmiş bir işaret saymış, önündeki peçeteye eciş bücüş haritalar çize çize Porto'dan başlayan en iyi parkurun kıyı yolundan geçen olduğunu anlatmış, kafamdaki takvimi öğrenir öğrenmez fikrimi sormaya dahi tenezzül etmeden yolculuğu-mu-zu planlamaya başlamıştı. Zihnimi saran anason bulutunun da tesiriyle o geceki sohbetin haydi birlikte gidiyoruz noktasına nasıl vardığından pek emin değilim ama hiç vakit kaybetmeyen Ogo sonraki birkaç gün içinde birikmiş tatil parasını hesaplamış, işyerinden izin almış ve çantasını hazırlamıştı. Yürürken tek tabanca olmayı tasarladığımı, yolun sonunda da bir arkadaşımla buluşacağımı söylemem işe yaramadı. Hazretin cevabı hazırdı:

"Buluşmanıza salça olmam. Yolda da varlığımı hissetmezsin bile. Göreceksin, harika olacak!"

Aklım başıma geldiğinde iş işten geçmişti. Ogo'nun yan yana aldığı koltuklarda Türkiye'den Portekiz'e uçmak mesele değildi de, Portekiz'den İspanya'ya kadar birlikte yürümeyi nasıl becerecektik? Ben son zamanlarda kendime bile tahammül edemezken, onca zaman dip dibe ne halt edecektik? Daha da mühimi, Ogo Kader'le yaptığımız anlaşmadan tümüyle bihaberdi. Neyin içine düştüğünü anlarsa nasıl tepki verecekti? Durduk yere başıma iş açtığımı fark edince kara kara düşünmeye başladım. Tabii kafamı kullanmakta her zamanki gibi geç kalmıştım.

Şimdi aramızdaki zehirli sırlara ve tepemizdeki eserekli fırtınaya rağmen, yan yana, başlangıç noktasındaydık. Önce birbirimize, sonra da hemen berimizdeki mil taşına baktık. Dizime kadar yükselen dikdörtgen taşın üst kısmına Camino de Santiago'nun simgesi sayılan deniz kabuğu figürü çizilmiş,

onun biraz altına da yürüyeceğimiz yönü gösteren sarı bir ok yerleştirilmişti. En altta ise pirinç bir levha mevcuttu ve üzerine yürüyüşçülerin hedefe varmalarına ne kadar kaldığını takip edebilmeleri için, bulundukları konumla Santiago arasındaki mesafe nakşolunmuştu: 263 km.

Taşa bakakaldığımı gören Ogo, mesafenin gözümü korkuttuğunu sanarak, "Biz yine iyiyiz, bu rota kısa sayılır. Sevilla'dan başlayanların gördüğü ilk rakam 960 kilometre, bir de o garibanların halini düşün" deyip kıs kıs güldü. Doğrusu gözüm korkmuş değildi. Ama sırf bu taşı ilk defa görmek, istikameti işaret eden oka dokunabilmek bile garipti. Nihayet beni ulaşmak istediğime götürecek noktaya, doğru yere açılacak kapıya varmıştım. Doğru diye bir şey varsa tabii.

Önümde uzanan yola gözümü kaçırmadan bakmam zaman aldı. Bakışlarım önce amaçsızca etrafta oyalandı. Bir sağımızda hayaletler gibi yükselen beyaz badanalı evlere, bir de solumuzdaki kimsesiz deniz fenerine baktım. Evler kalabalık ve ürkütücü göründü gözüme. Ama okyanusun azgın dalgalarından yediği onca sopaya rağmen bir başına ayakta duran feneri sevdim. Varacağım son durakta da beni bir fenerin beklediğini biliyordum. Bu başlangıç, bitişin hazırlığı gibiydi.

Cesaretimi toplayıp yola bakmayı başardığımda, bizzat kurduğum belalı bir oyuna girmek üzere olduğumu hissederek ürperdim ve içimden tam olarak şöyle geçirdim: Bela ne güzel kelime.

İşlerin umduğum gibi gitmemesine az çok hazırdım ama ilk adımı attıktan sonra artık hiçbir şeyin aynı kalmayacağını biliyordum. Daha fazla vakit kaybetmek anlamsızdı. Ne olacaksa bir an evvel olmaya başlasındı. Gözlerimi yoldan ayırmadan, "Başlayalım mı?" diye sordum Ogo'ya.

İlk adımın saatini aklına kazımak ister gibi kıymetli Casio'suna hızla göz atıp gülümseyerek, "Durduğumuz kabahat" diye cevap verdi.

"Durduğumuz kabahat" diye tekrarladım ben de. Bunca yıl payıma düşen bulanık çamurun içinde durduğum kabahatti. İşlediğim, işlemiş olabileceğim cinayetlerden bile daha büyük kabahat hem de. Asıl hata, yaptıklarım değil, bana onları yaptıranların arasında kalmayı sürdürmemdi. Doğru nedir emin olamazdım ama yanlışın yapış yapış koynunda onu tanıyacak kadar uzun yaşamıştım. Şimdi her şeyden kurtulma zamanıydı. Derin bir nefes aldım ve kendimi önümde uzanan boşluğun serin kucağına bıraktım.

Böylece yürümeye başladık.

2

Reçine kokulu ağaçların altından, eğreltiotlarını, süpürgeçalılarını ve baygın rayihalar saçan dağınık çiçek tarhlarını aşarak, soluk soluğa yürüyorum. Göğsümden boğazıma doğru kırçıllı bir ağırlık yükseliyor. Çelimsiz bacaklarım yorgun düşmüş, sık çalıların kestiği terlikli ayaklarım acıyor ve sırtımdan aşağı oluk oluk ter boşanıyor. Bir aralık çalılara takılıp yüzüstü kapaklanıyorum, kavalkemiğim sızım sızım sızlıyor. Ama çabucak doğrulup yürümeye devam ediyorum, durmayı aklımdan bile geçirmiyorum. Durursam düşünmem, düşünürsem makul olmam ve makul olursam da geri dönmem gerekir çünkü. Beş yaşındayım ve geri dönmek istemiyorum.

Işığı ağır ağır emilen göğün altında ürkütücü bir loşluğa bürünmeye başlayan çamlığa doğru bakıyorum. Onu aşıp aşağıdaki çavlana kadar koşarsam, bataklıklı göle varabilir, sazlıkların arasına gizlenebilirim diye düşünüyorum. O zaman geri dönmek zorunda kalmam. Dönüp, salonun ortasında yerde yatan dedemi görmek zorunda kalmam. Dedemin üstüne örtülmüş beyaz çarşafı ileride kullanıp kullanmayacağımızı, çarşafın üstüne özenle yerleştirilmiş bıçakla yarın öbür gün mesela pırasa doğrayıp doğramayacağımızı düşünmek zorunda kalmam. Sazlıkların arasında, nilüfer çiçeklerinin peşine düşüp unutabilirim her şeyi. Akşamları eve gelirken tüvit ceketinin sağ cebine çikolata, sol cebine şekerleme koyan, ilk hangi yanağın-

dan öpersem o tarafa düşen ceptekileri avucuma sayan, her gece uykudan önce beni hacı cav cav kızım diye sevip kahverengi kemik tarağıyla saçlarımı tarayan dedem, üstünde bir çarşaf ve bıçakla salonun ortasında yatmıyormuş gibi davranabilirim. Etrafına doluşmuş komşu kadınların iç çekip ağlamalarını, "gitti"yle başlayan uğursuz sayıklamalarını, dudaklarından dökülen mırıltılı dualarını duymayabilirim. Sazlıklar her şeyi saklar çünkü.

Önündeki deftere bir şeyler karaladıktan sonra anlayışlı gözlerle yüzüme bakıp, "Konuşacağımız ilk fotoğraf bu mu olsun istiyorsunuz?" diye soruyor Çiğdem Hanım.

"Yo, bunu dünmüş gibi berraklıkla hatırlayabildiğim için anlattım. Açıkçası neden anlattım ben de bilmiyorum."

"Dedenizin ölümü sizi etkilemiş olmalı."

"Bilmem. Henüz ölümün anlamını çözemeyecek yaştaydım. Garip gelmişti sadece. O çarşaf, bıçak ritüeli filan. Saçma bir şeydi yani ölüm, sanırım hâlâ da öyle."

"Peki bu kayıp hayatınızda neyi değiştirdi sizce?"

Hazırlıksız yakalandığım soru karşısında durup düşünüyorum. En nihayet zihnimin kuytularında ürkütücü bir aydınlanmayla yanıp sönen cevap beni rahatsız ediyor. Sükûnetle yüzüme bakan genç kadını kırık dökük cevaplıyorum:

"Evimi."

3

Hayatımın en uzun yürüyüşüne çıkmak, hatırlayabildiğim ilk uzun yürüyüşü de diriltmişti. Eskiden üstüne kafa yorduğum bir hatıra değildi bu. Ama Çiğdem Hanım'a anlattıktan sonra sık sık aklıma düşer olmuştu. O günü bambaşka açılardan okumaya, içinde gizli anlamlar aramaya başlamıştım. Muhtemelen beş yaşındayken bildiğim, büyürken unuttuğum ve sonra nihayet hepsinden kurtulduğumu sandığım bir demde hatırlamak için çırpındığım uğursuz anlamlar. Sahi, neden şimdi, hayatımın bu perdesinde her şeyi tastamam yerine yerleştirmem gerekmişti? Yıllarca medet umup sırtımı yasladığım anlamsızlık niçin beni çıldırtacak kadar rahatsız etmişti? Cevabı biliyordum aslında. Tam yolumu buldum sandığım sırada haritalar değişmiş, bir şeyler fena halde ters gitmiş, hayat beni kendi kazdığım kuyulara itivermişti. Böylece, belki toparlanırım umuduyla önce Çiğdem Hanım'la görüşmeye karar vermem, sonra da onun acayip EMDR'ının tesiriyle üstüme çullanan amansız hatıralar ordusuyla baş etmem gerekmişti. Bu sinsi anıların hangi niyetle kapımı çaldığını bilmiyordum ama daha ilk buluşmamızda düne ait hiçbir kırıntının bugüne sebepsiz yere musallat olmadığını, anlatmak isteyeceğim hemen her şeyin, o sırada bana öyle görünmese bile eninde sonunda gelip bir sebebe dayanacağını söyleyen Çiğdem Hanım'a inanmıştım. Zaten hızla haklı çıkmıştı. Üstüne konuşacak fotoğraf arar-

ken neden yaptığımı bile bilemeden anlatıverdiğim o beş yaş hatırası, daha önce fark etmediysem de, bir dönemin kapanıp yenisinin açılmasının başlangıcı, ebedi bir tantananın miladıydı. Ne o gün herhangi bir gündü, ne o yürüyüş herhangi bir yürüyüş. Dedem ölmüştü ve ben evsiz kalmıştım. Bir süreliğine değil, sonsuza kadar. Ama evsizliğimin başlangıcının o güne dayandığını ancak o malum soruya cevap verirken fark edebilmiştim. Çiğdem Hanım hep böyle yapıyordu. Akıl vermiyor, bariz yönlendirmelere girişmiyor fakat basit gibi görünen bir soruyla, bunca zaman baktığım açıyı ve en nihayet gördüğüm manzarayı değiştirerek, kendi cevabımla kendi kendimi dehşete düşürmemi sağlıyordu.

Dedem ölünce, vaktiyle çocukları okul, evlilik gibi bahanelerle büyük evden bir bir ayrıldıktan sonra ortalığı çekip çevirecek biri olsun diye evlendiği cicianne de tasını tarağını toplayıp Amasya'daki oğlunun yanına gitmişti. Büyük evde bana bakacak kimse kalmamıştı böylece. Hayatımda ilk kez taşınmam gerekmiş, Türkü Türkü Türkiyem başlayıvermişti. Sadece adresimi değiştirmemişti dedemin kaybı. Bir evin ferdi olma hissimi de sonsuza dek elimden almıştı. O konak benim ilk ve son evim, ne kadar çabalasam da dönemeyeceğim İthakamdı. Sonrasında, başımı kaç çatının altına sokarsam sokayım, gittiğim yerlerde nasıl el üstünde tutulursam tutulayım, bir ömür yakamı bırakmayacak evsizlik duygusu da hep peşim sıra geldi.

Eve dönmek istemeyen beş yaşındaki halimi düşününce bir yumru yerleşti içime. İnsanın dönebileceği bir yeri olmamasının anlamını bilmiyordu henüz o sersem çocuk. Ya da bal gibi biliyordu da, tam da bu yüzden, orayı yitireceğini sezdiğinden dönmek istemiyordu. Çocukların sersem olduğuna inanmamızın yegâne sebebi, büyüdükçe alıklaşmamızdır belki. Dizleri yara bere, ayakları kesik içinde, meçhul bir hayale doğru yürüyen o çelimsiz velet, kuşkusuz bugün sandığımdan fazlasını

görüyor ve yazgısından çaresizce korkuyordu.

Şimdi, handiyse otuz beş sene sonra, o çocukluk şehrinden çok uzaklarda yürürken, ultra teknolojik ayakkabılarıma rağmen, ayaklarımda yine çalı kesiklerinin ince sızısını hissettim. Bir de zamanda yolculuk mümkün değil diyorlar. Bedenin böyle gaddarca kayıt tutup insanı sadece ruhsal değil, fiziksel manada da geçmiş sancılara taşıması ne muazzam meziyet. Bu kusursuz düzeneğin çalışma prensibini Çiğdem Hanım'dan öğrendiğimden beri artık o kadar şaşırmıyorum ama canımın yangısı kesilmedi. Bilmek değişmeme yetmedi.

İşin doğrusu oldum olası canım yanar ve galiba bu yüzden oldum olası yürümeyi severim. Ne zaman ruhum daralsa vururum kendimi yola. İçimdeki zehri ter gözeneklerimden atıp ferahlayana dek, gidebildiğim kadar giderim. Hani şu keyfi kaçtığında, yangın koluna asılır gibi, "Ben çıkıp bi yürüyeyim" diyen akortsuz tipler vardır ya, işte onlardan biriyim. Fakat flanözlüğe hevesli bir şehir zibidisi ne kadar ileri gidebilirse ancak o kadar gidebilirim. Çok çok bir semtten öbürüne. Bir şehirden diğerine, hele hele bir ülkeden ötekine yürümeye gelince, yıllar evvel Kader'in aklına uyup böyle bir hayal kurdumsa bile, kısa zaman öncesine kadar bu hayali gerçekleştirebileceğimi aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Onca yolun yorgunluğuna dayanıp dayanamayacağım, hedefime varıp varamayacağım, hatta sırtımdaki çantayı taşıyıp taşıyamayacağım bile muammaydı. Bu tür bir yolculuğa nasıl hazırlanılacağı hakkında en ufak fikrim olmadığını anlayan Ogo, çanta tanzimime bizzat el atmıştı. Yok efendim, yürüyüşçü kendi kilosunun onda birinden ağır taşımamalıymış, birer yedek kıyafet yeter de artarmış, yıkaya yıkaya giyermişiz, ne olacakmış, hem zaten en mühimi su geçirmeyen ayakkabı, esaslı bir yağmurluk, her ihtimale karşı hafif bir uyku tulumu ve yükü dengeli dağıtacak profesyonel çantaymış. Kafa ütüleyen cinsten bir araba laf... O zaman kendi yetmezmiş gibi fikirlerini de seyahatime musallat etmesine

sinirlenmiştim ama kâh azalıp kâh artan başıbozuk yağmurun altında, fırfırlı rüzgâra karşı yürümeye çalışırken, külçe gibi bir çantanın altında ezilmediğime memnundum.

Kimi zaman kayalıkların, kimi zaman kumsalların ardında çırpınan Atlantik Okyanusu'nu solumuza almış, varacak hedefi olanların cömert itikadıyla kuzey istikametinde ilerliyorduk. Porto'nun avlusu heykelli, bahçesi kemerli yalılardan mürekkep lüks mahallelerini, derme çatma barakalarla dolu dokunaklı banliyölerini, gürültüsünü, sesini, nefesini peyderpey geride bırakarak, nihayet şehrin son kırıntılarından da kurtulduk. Gözüm okyanusa takılıp duruyordu. Dışında kalan her şey bulunduğu yere sabitlenme telaşındayken, o, çukuruna sığmayı reddeden müstehcen bir uğultuyla çalkalanıyordu. Kıyıcı ve eziciydi, amansız ve müdanasız. Azameti, başlangıçta saygıyla karışık bir tür korku uyandırıyordu ama zamanla dev dalgaların köpürerek gelip kıyıda parçalanışında huzura benzer bir şey bulmaya başladım. İnsan yeterince uzun bakarsa, varlığını yutmaya talip olana bile kapılabiliyor. Kendini ona, onu kendine ait hissedip hücumunda teslimiyetçi erinçler bulabiliyor. Tanışıklığın sahtekâr konforu bu. Bu budalaca yalanı da, ona inanma ihtiyacını da nerede görsem tanırım. Neyse ki kalmaya değil gitmeye, buğulu camdaki parmak izi gibi silinmeye gelmiştim. Dalgalarla baştan çıkacak, oracıkta bir ev kurup içinde mutlu mesut yaşayacağıma inanacak değildim. Gittikçe şiddetlenen rüzgârda ağırlaşan bacaklarımın nazlanmasına aldırmadan yürümeye devam ettim.

Oteldeki cılız kahvaltıdan sonra ağzıma tek lokma koymadığımdan iyiden iyiye acıkmıştım. Ogo dünyaları yese de zaten hep açtı. Kahvaltı salonundan çıkarken aşırdığımız haşlanmış yumurtaları ayaküstü soyup mideye indirdik. O halimiz bana çocukken okuduğum bir romanı hatırlattı. Muzaffer İzgü'nün Ökkeş serisinden birinde, yoksul ve öksüz Ökkeş, bisikletine atlayıp denize gidiyordu. Çıkınında pastalar, çörekler, ahım şa-

hım yemişler değil, karnını doyurmasına yetecek basit yiyecekler vardı. Ama ne gam! Minik seyahati boyunca şapur şupur yediği karpuzlar, haşlanmış yumurtalar, Bursa'daki odamda okurken ağzımı sulandırırdı. Pek yumurtacı bir çocuk değildim aslında. Onu cazip kılan Ökkeş'in göz kamaştırıcı iştahıydı. Sabah otel ganimetlerini çantaya atma fikri benden çıktığına göre, yıllar sonra yolda haşlanmış yumurta yemeyi aklıma düşüren de yine aynı iştahın eskimeyen özenci olmalıydı. Bir kitap, bir çocuk ve bir yumurta bu kadar ölümsüz olabilirdi ancak.

Yumurtanın can verdiği Ogo, içini içine sığdıramayarak yürüyor, ara sıra bir yerleri göstererek kendince mühim bilgiler veriyordu.

"Morukcum bak! Bu Boa Nova. Portekiz'in ikinci en yüksek deniz feneri."

"Alnında mı yazıyor?"

"Şuradaki levhada yazıyor morukcum. Hiç bakmıyorsun."

"Belki de ilgimi çekmiyordur. Ayrıca moruk deyip durma bana, 80'lerde miyiz?"

"Peki Boa Nova ne demek biliyor musun?"

"Allah aşkına nereden bileyim!"

"İyi haber demek asabi kurabiyem. Bir deniz feneri için nefis isim, değil mi?"

Söylemek için yanıp tutuştuğunu görmeme rağmen, Portekizce isimlerin anlamlarını nereden bildiğini sormuyordum. Yola çıkmadan evvel güzergâhta ne var ne yok öğrendiğine şüphe yoktu. Ayrıca o pek dikkatli baktığı tabelalarda yazıyorsa İngilizcelerini incelemiş, hatta Portekizceye benzediği için sevindiği çatpat İspanyolcasıyla serbest çevirilere girişmiş de olabilirdi. Benim için fark etmezdi. Ne yoldaki yapıların isimlerini merak ediyordum ne yol arkadaşımın parlak fikirlerini.

Beton zeminle vedalaşıp kumulları korumak için inşa edilmiş, iki yanı kalın halatlarla çevrilmiş ahşap platforma vardığımızda, fırtına yeniden cozutmaya başladı. Rüzgâr kör bıçak gi-

bi kesiyor; okyanusun çırpıntılı dev dalgaları gümüşi çeperlerini genişleterek kıyıya kadar yuvarlandıktan sonra, deniz minareleriyle kaplı kayalıklarda köpük köpüğe parçalanıyor; çiselemekten çoktan vazgeçen yağmur, tanrısal bir gövde gösterisine dönüşmüş, şakır şakır yağıyordu. Etrafımızda ne altına sığınacak saçak ne içine saklanacak dükkân ne de kapısını tıklatacak ev vardı. Soluğumun rüzgârla kesildiğini, bacaklarımdaki dermanın her adımda biraz daha tükendiğini hissediyor, ancak enerji israfından başka işe yaramayacağından söylenmeye bile yeltenmiyordum. Tek yaptığım, kâh kırbaç gibi yüzümde şaklayan, kâh balon gibi şişirdiği pançomun içine dolan edepsiz rüzgârda tökezlememeye çalışarak, bir ayağımı diğerinin önüne atmayı sürdürmekti. Birkaç adım önümden yürüyen Ogo, kontrol maksadıyla ikide bir dönüp bana bakıyordu. Zorlandığıma dair en ufak emare göstermemeye gayret ediyor, sanki her gün okyanus kıyılarında sopalanıyor gibi lakayt bir tavır takınmaya çabalıyordum.

Eski bir zaaf bu. Kuyruğu dik tutma telaşı. Yenen yumruğu dahi acımadı ki tebessümüyle karşılama inadı. Ne uğursuz tebessümdür o, ne fena histir, insanı kendi cehenneminde zebaniye çevirir. Vaktiyle kendim dediğim zavallıdan geriye kalanları zafer çığlıkları atarak çürüttüğüm Paradise'da, ağzımdan oluk oluk kan boşanırken bile, etrafımdakilere dişlerimi göstermeyi ihmal etmezdim. Dudaklarımı aralamaya çalışırken, kabarıp davul gibi gerilen yüzüm yırtılacak gibi acırdı da bana mısın demezdim. Sancımı göstermeyi, çekmekten bin kat azap verici bulduğumdan, patlamış dudağıma, şişmiş gözüme, morarmış etime aldırmadan katıla katıla gülerdim. Deli olduğumu düşünürlerdi. Öyleydim. Kader bir keresinde pansuman yaparken, "Manyak mısın sen be!" demişti. "Güçlü görünmeye filan mı çalışıyorsun? O pezevenklerin ne düşündüğü neden önemli ki? Hem başkalarının hakkında ne düşündüğünü o kadar önemsiyorsan o çukurda ne işin var? Orada kimse kimse için iyi bir şey

düşünmez. Kimse kimse hakkında düşünmez bile. Herkes birbirinin etini kemirir anca. Sanki bilmiyorsun."

Böyle konuşması doğaldı; onun gibi kendiyle barışık biri, benim gibilerin her türlü güçsüzlüğü saklama, bu uğurda icabında bataklığa atlayıp sonra da gömülmüyorum ki diye gülerek ayağa kalkma telaşını onaylayamazdı. Gerçi benim istediğim dayak yemekti, birilerinin canımın yanışını izlemesi değil. Parça parça dağılışımı ancak hayranlıkla bakıp vay canına, bunu bile iplemedi diyeceklerse seyredebilirlerdi. Gözlerine korkusuz, dimdik bakıyordum. Onlara kendilerini ezik, eksik, aşağılanmış hissettirecek kadar dik. Umduğum gibi hissetmiyorlardı. Hiçbir şey hissetmiyorlardı. Yani manyaktım evet, Kader haklıydı. Hiç canım yanmıyormuş, yol beni yormuyormuş gibi kuyruğu dik tutmaya çalışarak yürürken yine onu düşünüyordum. Kader'i ve onun bitmek bilmeyen haklılığını.

Kader, benim gözü pek arkadaşım, cesur hayal kırıklığım. Fakültenin en güzel kızıydı. En açık konuşanı, en açık giyineni, en açık saçığı, en açık seçiği. Saklamayı bilmez, saklanmaya tenezzül etmezdi. Öyle tehditkâr bir şeffaflığı vardı ki okulda kimse onu sevmezdi. Erkekler içlerinde kabaran arzudan ürktüklerinden, kadınlar ışıltısına özenmeye çekindiklerinden, cüretkâr adımlarla etrafta dolaşmasından hazzetmezlerdi. Güzelliğinin sırında herkese kendi çirkinliğini gösteren ihtişamlı bir aynaydı o, maskesiz baktıklarında göreceklerinden korkarlardı. Küçümser, hatta tiksinir gibi yaparlardı ama aslında çevresindeki her şeyi kuşatıp içine çekiveren büyülü ışığından ödleri patlardı. Kendisine yakıştırılan en adi, en bayağı, en pespaye anlamları göğsünde kahramanlık nişanı gibi gururla taşırdı Kader ve en adi, en bayağı, en pespaye anlamların asıl sahibi olmadığını bildiğinden, asla kendinden utanmazdı. Kimseden utanmazdı. Utanacak en az şeyi olanımızdı o. En mert, en adil, en merhametli ve en pervasızımızdı. Kader, aydınlık zindanım, revnaklı karanlığım. Bana şu dünyada görüp görebileceğim en

büyük iyiliği yapan ama yiyebileceğim kazıkların da en kallavisini atan hakkaniyetli arkadaşım.

Benim birinci, onun üçüncü sınıf olduğumuz sene, kantin sırasında tanışmıştık. Cebimdeki para tost almaya çıkışmayınca üstünü tamamlamıştı. Hiç büyütmeden, sıradan bir şeymiş gibi yapmıştı bunu. Kantincinin yüzüme bakıp, "Tost yüz yirmi bin oldu, on bin lira daha verecen" demesi üzerine, boş ceplerimi tersyüz ettiğimi görünce, çantasından çıkardığı madeni parayı sessizce tezgâha, önüme bırakmıştı. Ben de fakültedeki herkes gibi biliyordum kim olduğunu. Başkasının parası olsa almazdım, yanlış anlamasından korktuğumdan onunkini almıştım.

"Çantam sınıfta, birazdan veririm" dediğimde, lüle lüle saçlarını eliyle şöyle bir havalandırıp, "Aman, lafı mı olur üç kuruşun?" diye burun kıvırmıştı. Lafı olurdu aslında, o üç kuruşu nasıl kazandığını pekâlâ biliyordum. Küçümsüyor ya da acıyor değildim, sadece merak ediyordum. O alaycı, vurdumduymaz halini neye borçlu olduğunu bilmek istiyordum. Açıkça özeniyordum ona. Yaptığı şeyden bağımsız, hatta belki de ona inat, her zerresinden alev alev fışkıran asaletine, kudretine. Bakımlı elleriyle yılan dudaklarını örtüp kendisini süzerek fısır fısır konuşan kızların, gözlerinde aynı anda nefret ve istek ateşleri yakıp söndürerek arkasından bakan oğlanların, onu gördüler mi yüzlerini buruşturan hocaların, yüzlerini yayan başka hocaların, yüzlerini hınçla ekşitenlerin ve iştahla kızartanların, yüzsüzlüğün kitabını yazan onca insanın arasından, başka bir gezegenden inmiş mağrur bir ece gibi, aldırmayan, aldanmayan ve aldatmayan koca bir tebessümle dimdik geçişine. Onun omurgasının dikliği benimki gibi eğreti, tebessümünün mürekkebi benimki gibi zahiri değildi. Yalandan, sahte, düzmece değildi hiçbir şeyi. Bunu anlar ve hayatta kalma azmine, hayır ona da değil, herkese ve her şeye rağmen hayatın kendisi olabilme maharetine hayranlık duyardım.

"Öyleyse bir dahakine ben de sana çay ısmarlarım" demiştim o gün kantinde. Aramızda sözü dursun, bir dahaki sefer diye bir ihtimal olsun, onunla aynı masada oturayım, çay içip sohbet edeyim, kuyularla, çukurlarla ve mezarlarla dolu bu rezil dünyada, kuyulara, çukurlara ve mezarlara rağmen nasıl öyle esaslı bir tebessüm yeşertilirmiş öğreneyim istemiştim. Niyetimi tartar gibi şöyle bir süzmüştü beni. Ama cevap vermemişti. Ertesi gün sabahın köründe kantine gidip tam üç ders boyunca onu beklemiş, en nihayet kapıdan girdiğinde elimde iki çay bardağıyla karşısına dikilmiştim. İlkin boş boş bakmış, hatırlamamıştı beni. Bardakları gösterip tost parasından bahsedince de, "İlahi, bunu mu dert ettin?" deyip kantin duvarlarını çınlatarak gülmüştü. Sonra kaçıp gitmesin diye yerimizi işaretlemek ister gibi çabucak bardakları yerleştirdiğim masaya gelip karşımdaki sandalyeye kurulmuştu. Kantinin bahçeye açılan arka kapısından içeri dolan teklifsiz gün ışığı, kumral saçlarını usulca tarıyor, gözlerinde telaşsız ama meraklı bir ışık parlıyordu. Biz öyle karşılıklı oturunca içerideki boğucu uğultu aniden kesilmiş, sanki dünyada ikimiz dışında ne varsa donuvermişti. Bazen yalnızlık her şeyi öyle seyreltir ki, duru bir bakışla görüp seçiverir insan kendine benzeyeni. Sonra ona sarılır ve bir daha asla bırakmak istemez. Bence o masada bize olan buydu. Çaylarımızı yudumlarken önce havadan sudan, sonra okuldan ve sokaktan ve sonra da boşluklardan konuşmuştuk. Müphem boşluklardan, zehirli boşluklardan, ağdalı boşluklardan, yapışkan boşluklardan. Duvarlarımız tümüyle eriyip iç içe geçtiğinde, ben bir evden diğerine nakliyat firması gibi gezişimi anlatmıştım, o ise tek bir evde kalmanın kahrediciliğini ve sol kolundaki benin esrarlı hikâyesini. Açık saçık, açık seçik Kader, o günden sonra açık açık arkadaşım olmuştu. İçim, şu hayatta sonunda birinin de beni anladığını hissetmenin coşkusuyla dolmuştu.

"Nihayet!"

Zihnime üşüşen zamansız anıları kenara itip Ogo'nun işaret ettiği yöne bakınca sağımızda kurtarıcı melek gibi şefkatle dikilen Cabo do Mundo tabelasını gördüm. Sığınacak bir yer bulma umuduyla ahşap platformdan ayrılarak yolun karşısına geçip balıkçı köyünün iyot kokulu sokaklarına daldık. Karşımıza çıkan ilk lokantaya attık kendimizi. Yerdeki türkuvaz karolarda minik gölcükler tekvin etmeyi göze alarak şıp şıp yağmur suyu damlatan pançolarımızı girişteki portmantoya asarken, tombul bir garson içeriden başını uzatıp sevecenlikle bize doğru baktı. Yoldan geçen üşümüş, terlemiş, ıslanmış, donmuş, yorulmuş ve her halükârda karnı zil çalan hacı adaylarına alışkın olmalıydı. Koşarak tuvalete gitmemizi, gevşemiş yüzlerle pencere önündeki masalardan birine yerleşmemizi ve azıcık nefeslenmemizi bekledikten sonra yağlı gerdanını hafifçe kırıp gülümseyerek yanımıza geldi. Portekizce bir şeyler söyleyerek önümüze mönü bıraktı. Tam İngilizce mönü soracaktım ki, Ogo yemekleri Türkçe sıralamaya başladı:

"Günün mönüsünden başlangıç için soğan çorbası, mevsim salatası ya da kuşkonmazlı omletten birini seçebiliriz. Ana yemek olarak da ringa balığı, fırında patlıcan veya dana yahni var. Öbür mönüde başka seçenekler de var ama günün mönüsü daha hesaplı. İkişer tabak yemeği kişi başı dokuz *euro*'ya yiyebileceğiz. Ha bak, içecek de dahilmiş. Şarapları nefistir kesin ama güpegündüz mayışmayalım şimdi. Bir büyük şişe su alalım derim."

Ağzım açık kalmıştı. Portekizceyle İspanyolca bu kadar benziyor muydu sahiden, yoksa Ogo yeni süper güçler edinip iki arada bir derede Portekizceyi de mi söküvermişti? Yine de umduğu soruları sormayıp balık ve salata istedim. O da tepemizde dikilmeyi sürdüren güleç garsona anlayamadığım bir şeyler söyledi. Garson da anlamayınca, bu defa mönüden tek tek eliyle işaret etti.

Garson gittikten sonra bir süre alkış bekler gibi yüzüme bakan Ogo, maharetinin iltifata tabi olmayacağını kabullenince, içeride kısık perdeden çalan müziği ima ederek, "Köy lokantasında çalana bak. Hadi gene iyisin, sen seversin bu havaları" diyerek silahını değiştirdi.

Kulak kabarttım, Pet Shop Boys'tan *It's A Sin*. Hatırlamama faydası olacakmış gibi gözlerimi kıstım. Zonguldak. Ev. Televizyon. Sezen Cumhur Önal. Müzik Yelpazesi. İlk sene mi, ikinci sene mi? Üstümde ne var? Sarı yelek, halam örmüştü. Hah, tabii.

"Evet" dedim. "1987."

Ogo umduğunu bulanların hoşnutluğuyla gevrek gevrek güldü. Mevzuyu çekiştirip biraz daha uzatırdı ama lokantanın kapısı, üstündeki çıngırağı şıngırdatarak sertçe açılınca ikimiz de o yana döndük. Saçları Jean Seberg gibi kırpılmış sarışın bir kadın kendini içeri dar atmış, az önce bizim de yaptığımız gibi, sırılsıklam yağmurluğundan kurtulmaya çalışıyordu. İşini bitirince asık suratı ve koca sırt çantasıyla lokantanın öbür ucundaki masalardan birine yerleşti.

"Bak bak, bu da yürüyüşçü" diye heyecanlanan Ogo, sırtını dikleştirip şen şatır seslendi:

"*Buen camino!*"

Yumuk gözlerini daha da kısarak sesin geldiği yöne bakan kadın, kendisiyle konuşulduğunu anlayınca uzun boynunu geriye çekip yüzünü sirke içmiş gibi buruşturmakla yetindi. Sivri çenesi büsbütün sivrildi. Sohbet etmek istemeyen birini nerede görsem tanırım. Lakin Ogo tanımaz ya da çok güzel tanımazdan gelir. Bu yüzden şıkır şıkır kolejli İngilizcesiyle, "Siz de havayı takmadınız ha" diye devam etti. Jean Seberg saçlı boş boş bakınca da, "Yağmurdan kaçmamışsınız, bizim gibi" diye açıklamaya yeltendi. Fakat kadın sinkaf aromalı bir sesle, "Yağmur yormuyor, insanlar yoruyor" deyip bütün nemrutluğuyla önüne dönünce, bizimkinin hevesi kursağında kaldı. Bir süre ne ya-

pacağını bilemeden etrafına bakındıktan sonra bana doğru eğilip kadının sevimsizliğini affettirmek ister gibi, "Yorulmuş garibim" diye fısıldadı.

"Sana ne!" diye tısladım. "Ne diye konuşmaya çalışıyorsun ki elin kadınıyla! Asılıyorsun sanacak."

Bir an için yüzü kararan Ogo, "Ama aynı yolun yolcusu..." diye başlayacak olduysa da kendi içinde bir yere toslayıp durdu, gerisini getirmedi.

Biraz sonra siparişlerimiz geldi. Melül melül yüzüme bakan balık fena değildi fakat Ogo'nun öve öve bitiremediği yahniden çöplenince yol arkadaşımın daha başarılı bir seçim yaptığına kanaat getirdim. Başkalarının tabakları her daim cezbetmiştir beni. Siparişimi verir vermez, asıl leziz yemekleri diğerlerinin seçtiğine dair gastronomik bir karamsarlığa kapılırım.

Boylu boyunca uzandığı tabaktan beni seyreden ringa cesedini azıcık didikleyip bıraktım. Erkenden arkama yaslandığımı gören Ogo, "Aaaa, bari burada yapma! Sağlam beslenmemiz lazım" diye itiraz etti.

"Doydum."

"Ama kuş kadar yedin."

"Balık yüzüme bakıyor."

"Ver koparayım kafasını" diyerek uzandı. Tabağı tuttum.

"Çok zarifsin, istemez."

"Bahane uydurma şimdi, vejetaryen değilsin sen. Ama bu tabakta yemek bırakma huyun..."

Tabakta yemek kalmayacak diye bağıran Tijen Yenge'nin sesi geldi kulağıma. Kırk yaşıma basmama ramak kaldığını hatırlattım hemen kendime.

"Neyi nasıl yiyeceğime karışma rica ederim. En sevmediğim şey."

Ogo omuzlarını düşürdü.

"İyi. Bitirmeyeceksen ben yiyeyim bari, kalmasın yazık."

Pençelerimi gevşettim. Önüne çektiği tabağın üstüne eğil-

di. Birkaç dakika sonra başını kaldırıp arkasına yaslandığında balık artık dünyayı tertemiz bir kılçığın üstünden seyrediyordu. Şikemperver yol arkadaşım karnını sıvazlayarak, "Mönüye dahil değil ama bir de bademli turta alıp paylaşsak mı?" diye sordu. Bunu kendi tükenmez iştahını şımartmaktan ziyade sofradan boş mideyle kalkmamı istemediği için teklif ettiğini biliyordum. Sırf gönlü olsun diye, "Peki" deyip garsonun getirdiği tabağa eğilerek dilini dişlerinin arasına kıstırıp turtayı ihtimamla ikiye kesişini izledim. Onca milimetrik hesaba rağmen parçalardan biri diğerinden büyük çıktı tornadan. Yemeği ikiye bölen insanlar ikiye ayrılır; büyük parçayı alanlar ve büyük parçayı karşısındakine uzatanlar. Hiç düşünmeden büyük parçayı bana veren Ogo, ilk lokmayı ağzıma atışımı memnuniyetle izleyip evladını doyuran anaların haklı gururuyla sordu:

"Nasıl, beğendin mi?"

"Yenir."

Sonra daha fazlasını hak ettiğini düşünüp teşekkür mahiyetinde bir laf aradım ama hepi topu, "İyi güç verir bu şimdi, motor takmış gibi yürürüz" diyebildim. Neyse ki Ogo kalender çocuk, o kadarıyla bile gözlerinde tanıdık bir zelzele meydana geldi. Sevindiğinde gözlerindeki hareler hafifçe yer değiştirerek çeperlerini genişletir. Üzüldüğünde de tam tersi. En dikkat çekici yeri, kimsenin bir çırpıda güzel ya da çirkin diyemeyeceği ama dönüp ikinci defa bakmadan da geçemeyeceği o acayip gözleri. Çatalının ucundaki turtayı âşığına bakar gibi tutkuyla süzüp, "Motorsuz da iyi geldin ha" diye cıvıldadı. "Kondisyonun sağlammış."

"Sen de beni iyice patates çuvalı bellemiştin galiba."

"Yok da, ne bileyim, bu havada bunca yolu... Yalnız iyi ki sabah gözümüzü karartıp otelden çıkmışız. Yoksa bir koca gün kaybedecektik."

"Sıkıntıdan birbirimizi boğazlardık herhalde o musibet otelde. Ama gün hesabına takılma. Ne zaman varırsak işte."

Yolculuğun başı belliydi fakat sonunu malum sebeplerle açık tutmuştum. Anlaşmamıza göre Santiago'ya vardığımızda ayrılacaktık. Ben Kader'le buluşmak için Finisterra'ya geçecektim, o da İstanbul'a dönecekti. Meğer öyle yapmayacakmışız. Haşmetmeap tehirli de olsa ilan etti:

"Gene de çok gevşemeyelim. Sonuçta en geç iki haftaya Santiago'da olmamız lazım. Sonraki pazara İstanbul'a uçağımız var."

Yanlış duyduğumu sandım.

"Anlamadım."

"Ha, söylemedim değil mi? Elim değmişken dönüş biletlerini de hallediverdim."

"Nasıl hallediverdin?"

Kabahatini bilen çocuklar gibi beceriksizce sırıtmaya çalıştı.

"Aldım diyorum, bir daha bir daha uğraşmayalım diye."

"Benimkini de?"

"Hıı, beraber işte. Gidiş dönüş alınca daha ucuza geliyordu."

Boğazımdan yukarı tazyikli bir sıcaklık yükseldi. Yanaklarımın kızardığını hissettim.

"Ne diyorsun sen ya! Ne konuştuk biz seninle!"

"Ama benim zamanım o kadar sınırsız değil ki" diye açıklamaya çalıştı Ogo. "Sonraki pazartesi işbaşı yapmam lazım."

"İzin aldım demiştin!"

"E aldım da sonsuza kadar değil herhalde. Öylelerine istifa deniyor."

"Böyle konuşmamıştık Ogo! Ne diye kafana göre iş yapıp planımı bozuyorsun?"

Yükseldikçe tizleşen sesim yanımızdan geçen güleç garsonu bile irkiltti. Ogo, "Yo yo, bozulmuyor, hesapladım ben" deyip telaşla anlatmaya girişti:

"Başlangıç noktamızdan Santiago 263 kilometre. Günde 26 kilometre yürüsek on günde rahat rahat varıyoruz. Üstüne serserilik etmeye zamanımız da kalıyor. Gene de bugünü kay-

betmememiz iyi. Böylece stres yapmayız. Bugün ortalamayı tutturamasak da yolu azaltırız. Sonraki günler de hava bu kadar berbat olmaz herhalde. O zaman da..."

"Ne anlatıyorsun Allah aşkına! *Seksen Günde Devriâlem*'de miyiz! Ben bu yola kilometre, gün saymak için çıkmadım. Kafama göre yürümek istiyorum."

"O kadar da kafana göre değil ama değil mi? Şu gizemli arkadaşınla önden randevulaşmadın mı zaten? Nasıl buluşacaksın?"

"O zaten oralarda olacak. Hem nasıl buluşursam buluşurum, sana ne! Dönüş biletimi almak nedir ya? Onunla kaç gün geçireceğime sen mi karar vereceksin?"

"Yoo, öyle değil. Bir iki gün takılırız demiştin diye."

"Lafın gelişi o! Canımız ne kadar isterse o kadar takılırız. Ne bu böyle mürebbiye gibi her şeyimi kafana göre düzenlemeler, oldubittiye getirmeler!"

"Düzenlemek değil. Disiplinli yürürsek zamanımız her şeye yetiyor. Hatta belki ben de gidip Finisterra'yı bir görürüm diye düşü..."

Tükürüklerimi saçarak bağırdım:

"İcat çıkarma Ogo! Santiago'da ayrılıyoruz ve sen İstanbul'a dönüyorsun. Ne konuştuk biz!"

"Ya size takılmam. Ayrı ayrı diyorum."

"Ne konuştuysak o! Şimdiden böyle su kaynatacaksan hemen burada ayrılalım."

"Aman tamam, belki demiştim. İyi, gitmiyorum Finisterra'ya filan. Zaten yanlış an..."

"Bırak ya! Hem sence ben akıl edemez miydim çift yöne ucuz bilet almayı? Benim kafam seninki kadar basmıyor mu? Daha ilk günden pişman ettin!"

Ogo içerlemiş gibi, "Seninkini açık bilete çevirebiliriz" diye mırıldandı.

"İstemiyorum açık bilet filan. İptal et onu!"

"Parayı geri vermiyorlar. Bilet yanar. Ama minik bir fark ödeyip açık bilete çevirirsek istediğin tarihte kullanabilirsin. Ya da ne zaman döneceğini söylersen, direkt o tarihe de değiştirebilirim. Sorun olacağını düşünemedim, kusura bakma. Aradaki farkı ben veririm."

"İstemiyorum farkı vermeni filan! Açık bilet maçık bilet de istemiyorum. Sadece işlerime burnunu sokma istiyorum!" diye bağırıp hışımla yerimden fırladım ve alelacele toparlanıp antreye, üzerime geçirdiğimde şamfıstığına benzememe neden olan yeşil pançoyu astığım portmantoya yollandım. Ogo'yu, güleç garsonu, sohbet sevmeyen kadını, öksüz bademli turtayı ve ödenmemiş hesabı geride bıraktım.

Bu defa ben önde, Ogo arkada yürüyorduk. Ağzımı açsam rögar kapağı gibi patlayacağımı bildiğimden kendimi tutuyordum. Kader eskiden öfkeden suskunluk devşirmeme kızar, "Kiminle ne derdin varsa kus rahatla" diye fırçalardı. Dikenli hislerimi kendime yöneltmemden hiçbir vakit hoşlanmadı. Benim için öfke başka ruh hallerinin çaldığı bir alarmdı ve ötmeye başladığında en çok kendimi delik deşik ediyor, yeri geldiğinde fiziksel acının kudretinden, hiç değilse görülebilen, görülebildiği için pansumanla iyileşebilen yeni yaraların meşguliyetinden medet umuyordum. Kader bu karanlık eğilimlerimi keşfettikçe beni toparlamak için canını dişine taktı. Heyhat, yazgının gülünçlüğüne bakın ki, Paradise çukuruna giden yolu da kendi elleriyle açtı.

O yıllardan bu yana çoğu hasletimi derinlere sakladım, bir o kadarını da yavaş yavaş budadım. Ancak öfkelendiğimde yıkıcı hisleri içeri yığmaya çalışsam da, dışarıya karşı alınmak, küsmek, kaçıp saklanmak gibi olgun sayılamayacak tepkiler vermekten kurtulamadım. Şimdi yine suskundum. Tek kelime etmeden üç saat kadar yürüdükten sonra, akşam kızıllığı günü ele geçirirken, girişine Labruge tabelası asılmış bir köye vardık.

Az sayıda ev, minik bir market, pastaneden başka her şeye benzeyen tuhaf bir pastane, sevimsiz bir *albergue* ve onun tam karşısına dikilmiş biçimsiz bir motelden başkaca şey yoktu etrafta. Saatler sonra ilk defa konuşmaya cesaret eden Ogo, önünden geçtiğimiz *albergue*'yi kastederek, "Burada kalabiliriz, çok ucuz oluyormuş bunlar, hatta bazıları *camino*'culara beleşmiş" diye muştuladı. Nereden bildiğini elbette sormadım. Belli ki malumatfuruş keşişimiz tam da tahmin ettiğim gibi yola çıkmadan evvel yolcu'luğun kitabını yazacak donanımı kazanmıştı.

Fikrini beğenmemiştim ama beğensem de kabul etmezdim. Malum tepkiler beni yine ele geçirdiğinden huysuzluğum üzerimdeydi. Ama artık kırkıma merdiven dayadığıma göre yetişkin gibi davranmam gerekirdi. Gerçi hayatta ne yaptığını bilen bir yetişkin değildim. Doğrusu yetişkin bile değildim. Olsam olsam bütünüyle tutarsız bir çocukluğun ipsiz sapsız neticesiydim. Ömrümün ilk çeyreğinde arka arkaya karateye, folklora, Kuran kursuna ve baleye gönderilmemin sonuçlarını başka nasıl açıklayabilirim? İşin doğrusu, basit bir izahı var. Küçük halam bale, küçük amcam folklor, yengem elifba ve ortanca enişte karateyle ilgilenmemi istedi. Birbirinden farklı sınıf, deneyim, hayat görüşü ve yaşam tarzına sahip çok sayıda insanın bakımını üstlendiği bir çocuksanız, büyüdüğünüzde benimseyebileceğiniz iki temel kimlik var: Ya dâhi olacaksınız ya da delinin önde gideni. İlkiyle alakam yoktu ama ikincisine uzak hissetmiyordum kendimi. Her halttan anlayan, her sosyal tabakayı tanımış, farklı hayat görüşlerini koklamış, coğrafi haritaları gözü kapalı çizebilen, yedi bölgenin yedisine ait gelenek, görenek, küfürleri bilen, sığ olgular arasında derin bağlantılar kurabilen biri olmam da ihtimal dahilindeydi. Ne var ki ben zamanla bu sofistike profilin tam tersine evrildim. Karate ile bale arasında bir yerlerde kayboldum diyebilirim. İşte biraz da bu sebeple Ogo'nun yüzüne bile bakmadan, "Sen orda kal o zaman" diye tıslayıp artık iyice sıkıştığım için bacaklarımı çap-

raz çapraz atarak motele gitmek üzere yolun karşısına geçtim. Ayak seslerinden peşimden geldiğini anlayınca çocukluktan kalma tanıdık bir rahatlamayla içten içe sevindim. Çocuklar bulunmak için saklanır, yakalanmak için kaçarlar. Aranmayanlar ve bulunmayanlar da büyüyünce benim gibi olurlar. Neyse.

İki katlı, villadan bozma motelin dış cephesi, müstehcen bir pembeye boyanmış, bahçe kapısı misafirperver bir açıyla aralık bırakılmıştı. İçeri girip uzun uzun zile bastıktan sonra, tam umudu keseceğim sırada, saçları ortadan ikiye ayrılıp jöle marifetiyle yapıştırılmış kılıksız bir adam kapıyı açtı. Sakalı en az üç günlüktü ve sol yanağında, fırça gibi kılların arasından bile rahatlıkla kendini gösteren cüsseli bir halepçıbanı büyütmüştü. Bizi koynuna alacak gibi tepeden tırnağa süzdükten sonra ağzında dağılan kırık İngilizcesiyle, "Santiago'ya gidiliyor ha?" deyip pişmiş kelle gibi sırıttı. "Şansınıza berbat bir gün."

Ağzından bal damlaması yetmez gibi burnundaki etle düet yaparak konuşuyor ve kalaylanmamış sesi genzinin derinliklerinden uğuldayarak geliyordu. Kulaklarımın isyanına takılmamaya çalışarak konuya girdim:

"Odanız var mı?"

"Rezervasyonunuz var mı?"

"İhtiyacımız var mı?"

"Mmm, boş bir odamız var. Ama olmasaydı rezervasyona ihtiyacınız olacaktı" deyip muhtemelen bu jestin kendisini çekici kıldığını düşünerek göz kırptı.

Ogo ile birbirimize baktık. Aklımıza estiği gibi hareket etmek, sabah çıkarken akşam nerede uyuyacağımızı bilmemek, hava kararana dek yol bizi nereye götürürse oraya kadar yürümek benim fikrimdi. Ogo zarif çocuk, yüzlemedi. Küçük Hüsamettin saçlının yüzündeki yılışık ifadeyi görmezden gelerek odanın fiyatını sordum.

"Tek kişi otuz *euro*. İki kişiye yirmişer *euro*."

"Yalnız biz iki kişiyiz" dedim. Yorgunluk, söylemek istedi-

ğimi istediğim biçimde söylememi engellemişti. Adam bunu öngörmek yerine, yine o genizden gelen bed sesiyle, "Tamam, oda iki kişilik zaten" diye cevap verdi. Köpekdişlerinden birinin felaket çürük olduğunu fark ettim.

"Ayrı kalmak istiyoruz."

Bu defa başını iki yana sallayarak, "Maalesef başka odamız yok, hepsi dolu" dedi ve sonra manidar biçimde üstüne basa basa ekledi: "Ya da rezervasyonlu!"

Yol üstündeki konaklama yerlerinin yaz aylarında kalabalık olabileceğini tahmin ediyordum da bu mevsimde sorun yaşamayı beklemiyordum. Kuşkusuz şansımızı *albergue*'de de deneyebilirdik ama başkalarıyla aynı odada sıkış tepiş yatma fikri tüylerimi diken diken ediyordu. Tek başıma bile uyumakta güçlük çekerken, konuşan, soluyan, hırlayan, horlayan yabancıların arasında gözümü kırpmayı beceremeyeceğimden emindim. Uyku hazretleri teşrif etse de, gece hayatımın sürprizlerine güvenemediğimden kendimi koyveremeyecektim. Yıllar evvel uyanıp da salonun ortasında bulduğum bidonlar geldi birden aklıma, gayriihtiyari yüzümü ekşittim.

Adam kaderim iki dudağının arasındaymışçasına gözlerini şöyle bir kıstı. Yüzümün düştüğünü görünce mi akıl etti, yoksa başından beri pazarlama stratejisi peşinde miydi bilinmez, "Girişte ofisin yanında minik bir acil yardım odası var. Tek kişilik bir yatak. Orayı size on beşe bırakırım. Anahtarı yok ama burada bir şey olmaz" diyerek ortaya yeni bir teklif attı.

Ogo'yla yine birbirimize baktık ve bakışlarımızla anlaştık. Sadece burada kalacağımız hususunda değil; büyük odanın benim, anahtarsızın onun olacağında da.

Böbreklerim su koyvermeden odaya ulaşabilmek için merdivenleri üçer beşer tırmanırken, aşağı inmekte olan kırmızı suratlı, garip kılıklı bir adamla karşılaşıp üstünkörü selamlaştım. Dışarıda hava günlük güneşlikmiş gibi bol cepli bermuda şortunun üstüne kareli gömlek giymiş, başına da Indiana

Jones'unkinden hallice geniş kenarlı bir şapka geçirmişti. Boynuna astığı kocaman dürbün dikkatimi çekti, köyün erotik manzara kovalamak için fırsatlarla dolu bir cennet sayılamayacağını düşündüm. Oda kapısını açıp ferforje yatak, tozlu etajer ve tek kişilik bir berjerden müteşekkil istirahathaneme girer girmez ilk iş sırtımdaki çantadan kurtuldum. Saatlerdir hasretiyle yanıp tutuştuğum tuvalette layıkıyla vakit geçirdikten sonra, ayakkabılarımla çoraplarımı da çıkarıp kendimi yatağa attım. Çorap dikişlerinin bıraktığı izlerle boğum boğum olan ayaklarım kızarmıştı. Bacaklarımı havaya dikip topuklarımı duvara dayayarak bekledim biraz. Hafif toparlanır gibi olunca kalkıp banyoya girdim. Üstümde ne varsa çıkarıp sabunla çitileye çitileye bir güzel yıkadıktan sonra kurusunlar diye kalorifer peteğine serdim. Sonra da duşa geçip sıcak suyun altında ıstakoz gibi kızarana dek bekledim. Üniversite yıllarımdan beri haşlak sularla yıkanmayı severim. Soğuk suyla duş alanları zerrece anlamadığım gibi ılık suda bile üşürüm, temizlenmişim gibi de gelmez. Su illaki en sıcak ayarında olacak. Bu huyum yüzünden saçımı yıkayan kuaförler ha babam söylenir, banyo fantezisi peşindeki sevgililer de birkaç saniye içinde gazi olup kenara çekilir. Bendeki bu sıcak su sevdası Paradise dönüşlerindeki çamurları temizlerken başladı, sonra da geçmedi, yapıştı kaldı.

Banyonun ardından gevşemiş bedenimi yatağa atıp uyumaktan başka arzum yoktu fakat yarın yolda perişan olmak istemiyorsam aç yatmamam lazımdı. Saçlarımı kuruttum, üstüme temiz yedeklerimi geçirdim ve aşağıya Ogo'nun yanına indim. Tıklatmak için elimi değdirmemle kapının kendiliğinden açılması bir oldu. Bizimkinin ayaklarını dışarıda bırakan küçücük yatağın kapladığı alan dışında, içeride ancak iki kişinin ayakta durabileceği kadar yer vardı. Bizim keşiş, çantasındaki üç beş dünyalığı yere boşaltıp kendini yatağa atmıştı. Islak saçlarından onun da banyo yaptığını anladım ama nerede yaptığı-

nı sormadım. Motelin umumi banyosunu kullanmış olmalıydı. Odamdaki banyoyu teklif etmediğim için duyduğum pişmanlık, halinden hiç yakınmayışının ona kazandırdığı meleksilikle birleşince, bilet mevzusunu daha fazla uzatmamakta karar kıldım.

Dışarı çıktığımızda yağmur kesilmiş, akşam Labruge'nin tepesine olanca ağırlığıyla inmişti. Birbirinin üstüne dantel gibi kapanan bulutlar, göğün tayfından sızan son gümüşi huzmeleri zarifçe sokağa taksim ediyor; kuru ama artık sert sayılamayacak mutedil rüzgâr, inceden bir ıslık tutturmuş efil efil esiyordu. Önce ertesi sabah için kahvaltılık öteberi almak üzere markete yollandık. İçerideki ışık öyle loş, raflardaki ürünler öyle düzensiz, ürünlere damgalanmış son kullanma tarihleri öyle uzak bir geçmişe aitti ki, market ister istemez melankolik bir kaygı pompalıyordu insana. İkisini sabah yemek, ikisini de motelin mini mutfağında haşlayıp kayıntı niyetine yola götürmek üzere dört yumurta, birkaç şişe su, yürüyüş sırasında enerji versin diye birer paket ceviz ve fındık aldık. Ogo, alakasız ürünlerin yan yana dizildiği tozlu raflardan birinden bir düzine çengelliiğne çekince ters ters baktım ama onlarla ne yapacağını sormadım.

Alışverişin ardından doğruca pastaneye gittik. Aynı anda hem pastane hem kafe hem çocuk kreşi hem de huzurevi işlevi gören heves kırıcı bir yerdi. Cam dolapta sergilenen birbirinden bayat yemek seçeneklerini inceledikten sonra sandviçte karar kılarak mika masalardan birine yerleştik. Gurultuyla çırpınan boş midemi her lokması ağzımda büyüyen jambonlu sandviçle yatıştırmaya çalışırken, oturduğumuzdan beridir bir şeyler söylemek istiyormuş gibi olduğu yerde kıvranan Ogo'ya göz kırptım.

"Söyle paşam."

Sandvicinden koca bir ısırık almak için garaj gibi araladığı

ağzını toparlayıp dudaklarının kenarını titreterek sordu:

"Efendim?"

"Bir şey söyleyeceksin belli, hadi söyle."

Tuhaf gözlerindeki hareler küçülerek dalgalandı. Az sonra tepemin tasının atacağına bütün kalbimle emin oldum.

"Önce şunları mı yeseydik?"

"Ogo!"

Biraz duraksadıktan sonra itiraf arzusu ile korku belası arasında bataklıklı bir yerde eriyen sesiyle, "Ben bir plan yaptım" diye mırıldandı.

"Plan? Yine mi?"

"Plan değil de verilmiş bir söz diyelim. O sırada önemli görünmemişti ama lokantadan beri düşünüyorum da, bu da hoşuna gitmeyecek galiba."

Kendimi en kötüsüne hazırlayarak sandvicimi masaya bırakıp arkama yaslandım.

"Dinliyorum."

Ogo da kendi sandvicine hüzünlü gözlerle baktı. Aşkını doya doya yaşayamadığı bademli turtanın akıbetini hatırladı muhtemelen. Gözlerini kırpıştırıp, "Bir arkadaşım var" dedi. "Eski bir arkadaşım. Çok iyi çocuktur."

"Evet?"

"O arkadaşım..."

Kötü haber geliyordu, belliydi, peki ne kadar kötü olabilirdi?

"Evet?"

"Çatlatacak mısın? Ne olmuş arkadaşına?"

"O da *camino* yapıyor, burada, Portekiz yolunda. Ama bizim gibi kıyıdan değil, içeriden geçen yolu yürüyor. İspanya girişinde iç yolla kıyı yolu birleşiyor. Sınırı geçince bize katılacak."

Bize katılacak kısmını duymamla birlikte nevrim döndü. İçimde bir şeyler fokurdamaya başladı. Akışını, sıcaklığını da-

marlarımda hissettim, kan beynime sıçradı. Elimi masaya vurup, "Öf be Ogo!" diye bağırdım. Pastanedeki tüm başlar anında bize çevrildi. Pancar gibi kızaran Ogo, olacakları görmekten kaçınırcasına gözlerini yere dikti. Sakinleşmek için hemen oracıkta içimden saymaya başlayabilirdim: Bir, iki, üç, dört...

Ama öyle yapmadım. Ağzıma dolan zehri yutmak değil kusmak istedim bu kez. Kudurmuş köpek gibi hırlayıp, "Ne halt ettiğini sanıyorsun sen!" diye bağırdım. "Dalga mı geçiyorsun benimle? Önce bilet, şimdi bu! Daha ilk günden ne bu böyle ya! Ne demek bize katılacak! Kime sordun da plan yaptın? İstemiyorum kimseyi, seni bile istemiyorum. Anlamıyor musun, seni bile! Yalnız olmak istemiştim ben, tek başıma, yalnız! Yalnız!"

4

"Yok, kimse yok."

"Başka ne görüyorsunuz?"

"Hiç. Sokak boş. Ev boş. Bir tek ben ve o. Başka kimse yok."

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

"Yalnız!" diye mırıldanıyorum belli belirsiz.

Bunu kendimden duymak hoşuma gitmiyor. Göğsümden boğazıma doğru kırçıllı bir ağırlık yayılıyor. Oturduğum koltukta huzursuzlanıyorum. Devam etmek gelmiyor içimden. Fotoğrafı zihnimden silmek istiyorum. Kalkıp gitmek istiyorum. Ama kulağımdaki kulaklıktan gelen çınlama ve ellerimde tuttuğum kablolara bağlanmış minik taşların avuçlarımdan bedenime yaydığı titreşim, sonuna kadar direnmem gerektiğini hatırlatıyor. Ancak o zaman işe yarayacak.

Belki göz hareketlerimden, belki vücut dilimden, her nasılsa aklımı okuduğunu düşündüğüm Çiğdem Hanım'ın şefkatli sesi duyuluyor yeniden. Dağılmaya yeltenen zihnimi toplamaya çalışıyor.

"Çok iyi gidiyorsunuz, devam edelim. Fotoğrafı baştan tarif edelim. On üç yaşındasınız. Babanızla birlikte dedenizden kalan evin balkonundasınız. Babanız ayakta, balkon korkuluklarına yaslanıyor, siz de karşısındaki koltukta oturuyorsunuz. Doğru mu?"

"Evet."

"Fotoğraf canlandı mı zihninizde?"

"Evet."

Günlerdir üstüne konuştuğumuz anı sahici bir an olup karşıma dikiliyor yeniden.

"Tam olarak ne oluyor balkonda?"

"Babam" diye yutkunuyorum, "öğlen sahilde olanları öğrenmiş. Gözümün içine baka baka hepsini anlatıyor. Bir ambulanstan bahsediyor, kapının önüne gelecekmiş."

"Ne hissediyorsunuz? Yani o zamanki siz?"

"Utanıyorum. Dinlemek istemiyorum. Beni utandırdığı için, o aptalca ambulans iması için ondan nefret ediyorum."

"Başka?"

"Orada olmak istemiyorum. Yanında olmak istemiyorum. Onu itsem diye düşünüyorum. Kalkıp itiversem, düşüverir aşağı."

"Sonra?"

"Ama birden, 'Ben yoruldum, hadi biraz yer değiştirelim' diyor. Bu sefer ben korkuluklara yaslanıyorum, o koltuğa geçiyor."

"Ne hissediyorsunuz?"

"Korku. Beni aşağı iteceğini düşünüyorum. Zaten böyle düşünmem için yaptı bence. Aklımı okuyor. Benimle dalga geçiyor, oyun oynuyor."

"Size yardım edecek kimse yok mu evde?"

"Bilmiyorum, ikimiz yalnızız."

"Tekrar etrafınıza bakar mısınız? Etrafta kim var? Ne görüyorsunuz?"

"Balkonda bizden başka kimse yok. Sokak da boş. Kimse yok."

"Balkondan çıkıp başka bir yere geçebilir misiniz? Size kendinizi balkondaki gibi hissettiren başka bir yere. Daha önce ya da sonra bu hissi nerelerde yaşamıştınız?"

Göğsümden yükselen tanıdık ağırlığın peşine takılıyorum.

Bu his, bu ağırlık, bu korku, bu çaresizlik... Hızla yeni fotoğraflar açılıyor önümde. Bir okul bahçesinde tek başıma yürürken görüyorum kendimi. Kendim dediğim küçük bir kız. Çok iyi tanıdığım ama şimdi yeniden hatırlamaktan rahatsızlık duyduğum biri. Tarif etmeye çalışıyorum:

"Kız şimdi okulda, yani okuldayım. Orta sonda İzmir'den Ankara'ya taşınmıştım, oradaki okulun bahçesi galiba."

"Kim var etrafta?"

"Kimse. Kimse yok." Sesim titriyor. İçimdeki ağırlık boğazımı tıkıyor.

"Devam edin lütfen, çok iyi gidiyorsunuz."

"Kordon'dayım, İzmir'de şimdi."

"Ne görüyorsunuz?"

"Deniz var, dalgalar var, boş bir duvar var. Kızdan başka kimse yok."

Çiğdem Hanım hatırladığım ufaklığı bir ben, bir kız olarak tarif edişimi kaçırmıyor. Sorusunun öznesini usulca değiştiriyor:

"Nasıl hissediyor kendini?"

Kıza bakıyorum. Üzerinde beyaz bisiklet yaka tişört, kırmızı pantolon, beyaz spor ayakkabılar, sahilde oturuyor. Poz verir gibi bir elini çenesine koymuş, denize bakıyor. Burası neresi, kimin bahçesi der gibi, kaybolmuş gibi bakıyor. Dudaklarını yaymaya çabalamış ama iki kara delik gibi içine dönmüş gözlerinde tebessümden eser yok, sanki çok istiyor fakat gülmeyi beceremiyor. Duruşundan gülüşüne her şeyiyle eğreti bir hal var üzerinde. Beceriksiz, sarsak, hüzünlü bir hal.

Sesimin daha da titremesine mâni olamayarak cevap veriyorum:

"Yalnız. Yalnız hissediyor."

"Ne yapıyor?"

"Hiç. Bekliyor gibi."

"Neyi?"

"Bilmem. Birini. Belki bir şey duymayı."

"Nasıl bir şey?"

Susuyorum.

"Ne duymak istiyor olabilir?"

"Bilmiyorum. Güvende olduğunu belki. Ya da bütün bunların geçeceğini."

Çiğdem Hanım'ın sesi derinleşiyor:

"Bir şey denesek... Şimdi, şu anki halinizle onun yanına gittiğinizi hayal edebilir misiniz? Yanına oturup duymak istediği şey neyse ona söyleyebilir misiniz?"

Niyeyse iliklerime kadar ürperiyorum. Başımı hayır anlamında iki yana sallıyorum.

"Niçin?" diye soruyor Çiğdem Hanım yumuşacık bir sesle.

Kelimeler birbirine dolanarak tazyikle fışkırıyor ağzımdan:

"O... Varlığı rahatsız ediyor beni. Hayır, hayır, konuşmak filan istemiyorum. Hem aptalca zaten. Kendi kendimle gibi... Öyle bile değil. Aptalca işte."

Çiğdem Hanım'ın derin bir nefes aldığını duyuyorum.

"Peki o birilerinin yanına gidebilir mi?" diye soruyor bu defa. "Kendisini daha iyi hissetmesini sağlayabilecek birilerinin?"

Bir şey söylemiyorum. Özneyi değiştirerek yeniden soruyor:

"Şimdi deniz kıyısından ayrılıp başka bir yere geçebilir misiniz? Size daha iyi gelecek bir yere."

Ona şimdiki halimin gözleriyle bakmaya çalışmaktan vazgeçip yeniden o minik bedenin içine doluyorum. Yetişkin halimle yanına gidip küçük kızla konuşmak fikri beni dehşete düşürdü, oysa çocuk versiyonuma geri dönme fikrine hoşlanmasam da daha kolay katlanıyorum. Ne de olsa o olmak bilmediğim şey değil. O ise şimdiki halimi anlayamaz. Orson Welles'in meşhur şarkısı geliyor aklıma: "*I know what it is to be young, but you, you don't know what it is to be old.*"

Düşüncelerimin dağıldığını hisseden Çiğdem Hanım, beni yeni bir fotoğrafa taşımak için, "Nereye geçtiniz?" diye soruyor.

Zihnimin karanlığında bir ışık arıyorum. Böyle hissettiğimde ne yapardım, nereye giderdim o zamanlar ben? Okulda görüyorum kendimi yeniden. Çoktan kaynaşmış öğrencilerin yanına, başka şehirden gelmiş o yeni çocuk olarak yaklaşıyorum. Dönüp bana bakıyorlar. Gözlerinde yabancı, küçümseyen bir parıltı. Derken birden başka bir okulun bahçesinde buluyorum kendimi, bu defa Bursa'dayım, Diyarbakır mı yoksa? Karışıyor. Sonra hoop birden ortaokulun bahçesine geçiveriyorum yeniden, orta son, Ankara'dayım. Boş sınıflara girip çıkıyorum. Birilerini bulabilmek için oradan oraya koşuyorum. Buluyorum nihayet. Bahçenin bir köşesinde toplanmış, birbirlerini yıllardır tanımanın verdiği rahatlıkla gülüşüp konuşan yaşıtlarım, beni görünce sessizleşiyorlar. Onlar diz altı beyaz çorap giymiş, benim çoraplarım bir önceki okuldaki gibi ince. Tuhaf görünüyorum. Tuhaf görünen İzmirli kızım. Garip giyinen Bursalı kız. Değişik konuşan Diyarbakırlı kız. Beni aralarına alırlar umuduyla yüzlerine bakıyorum. Yüzler sürekli değişiyor. İlkokuldan, ortaokuldan, liseden, üniversiteden, başka başka şehirlerden tanıdığım başka başka insanlar.

Sessizliğim uzayınca, "Ne yapıyorsunuz şimdi?" diye soruyor Çiğdem Hanım.

"Onları buldum. Yanlarındayım. Dikkatlerini çekmek için konuşmaya çalışıyorum. Ama dışardayım. Aralarında değilim."

"Devam edin. Bırakın uçuşsun düşünceleriniz. Ne geliyor şimdi? "

"Evdeyim, elimde bir telefon var. Konuşuyorum."

"Kiminle?"

"Adını hatırlamıyorum. Okuldan bir kız. Ay'lı bir şey. Aycan, Aylan, Aydan. Evet, evet, Aydan. Ama yok, hep Aydan değil galiba, bazen de başkaları. Uzuyor hep konuşma. Sıkılıyorum.

Kapatmak istiyorum. Ama hayır, kapatmak istemiyorum. Uzatıyorum. Boş boş konuşup, kapatmamak için gereksiz yere uzatıyorum. Uzattıkça karşımdakinin benden sıkıldığını düşünüp tedirgin oluyorum, yine de kapatamıyorum. Rahatsız ola ola uzatmaya devam ediyorum. Hep konuşmam gerekiyor. Komik şeyler söylemem, karşımdakinin dikkatini canlı tutmam, çok konuşmam, çok konuşmam, çok konuşmam gerekiyor. Yoruluyorum."

"Neden böyle yapıyorsunuz?"

"Yapmazsam sıkılırlar çünkü."

"Kim?"

"Telefondakiler. Bahçedekiler. Okuldakiler."

"Sıkılırlarsa ne olur?"

Cevap dilimin ucuna gelince çenem titremeye, gözlerim yanmaya başlıyor.

"Sıkılırlarsa ne olur?" diye tekrar ediyor Çiğdem Hanım.

Sesim boğuk boğuk çıkıyor artık. Belli belirsiz, "Giderler" diyorum.

"Peki giderlerse?"

"Giderlerse ne olur?"

Boğuk bir hırıltı yükseliyor boğazımdan. "Yalnız..." diye mırıldanıyorum güçlükle. "Yalnız kalırım. Yalnız kalmak istemiyorum."

5

Eskiden, zırhımı bedenimin doğal bir uzantısı sandığım yıllarda, ağlamamaya öylesine şartlanmıştım ki, zamanla gözyaşının nasıl çağırıldığını unuttuğumun farkına varamadım. Bir gün artık ağlamadığımı değil, ağlayamadığımı anladığımda şaşırdımsa da pek umursamadım. Fakat Çiğdem Hanım'ın kalbimin magmasına çomak soktuğu terapilerle birlikte işin rengi değişti. Dolup da taşamadığım o süreçte, gözyaşı denen müstesna deterjanın içimin mahzenlerini yıkayabileceğine ikna olarak, küsüp giden yaşlarımın gönlünü almanın yolunu aramaya başladım. Çiğdem Hanım'ın, "Rahat bırakın kendinizi, sıkmayın" telkinlerine rağmen sonuç fiyasko oldu, bulamadım. Sanki gözlerimin ardında fiziksel bir bariyer, bir gözyaşı barajı vardı da, yükselen damlacıklar oraya takılıyor, onlar orada damlaya damlaya göl olurken, benim payıma bitimsiz bir çöl yazı düşüyordu. Bariyeri yıkmak için ne yaptımsa kâr etmedi. Sonra sonra iki damla gözyaşına bel bağlamaktan da vazgeçtim gerçi, akmazlarsa akmasınlar dedim. Ne var ki gözlerim meseleye benim kadar soğukkanlı bakamadı. O görünmez bariyer yüzünden çöl gibi kavruluyordu zavallıcıklar. Alazlanıyor, eriyor, bir yudum su için yanıp tutuşuyor, ateşi söndürecek tek damlacık bulamayarak kan çanağına dönüyorlardı. Ben de ne yapayım, ele güne narkotik mesajlar vermemek için etrafta başkaları varken kalbimi kıracak şeyler düşünmemeye çalışıyordum. Gelge-

lelim beni daha korunaklı kılacağını sandığım terapiler, umduğumun aksine zırhımı deldi, derimi inceltti. Ağaçların hışırdayan yapraklarından, evlerin çatısındaki kırmızı kiremitlere, sakız beyazı yatak çarşaflarından, balkonlara asılmış rüzgârgüllerine kadar hemen her şey incitmeye başladı beni. Yolun ilk günü bile kaç kere gözlerim alevalev yandı. İnsan bir deniz fenerine bakınca ağlamak ister mi? Ne saçmalık!

Çiğdem Hanım'la görüşmelerimizin pek çok çileli neticesi oldu. Galiba en çetini de, seanslar boyunca gözyaşımın tarihini tutmak ve bunu yaparken bol bol ağlamak zorunluluğumdu. Melek yüzlü terapistim, kahredici türküler söylemeyi marifet bilen kınagecesi teyzeleri misali, en hassas mevzuları önüme koyup sürekli kanırtıyordu. Bilhassa ilk başlarda o kadar zorlandım, kendimi öyle sıktım ki, bir ara iyileşmeye geldiğim yerden tastamam fıttırıp çıkacağımı sandım. Eh, bir bakıma da öyle oldu aslında.

Çiğdem Hanım bir yanıyla en yakınlarımla bile paylaştığımdan çok daha fazlasını bildiği için beni en iyi tanıyan, bir yanıyla da minicik bir odanın dışında hiç görüşmediğimiz için –o evlere şenlik karşılaşmayla karanlıkta yan yana geçirdiğimiz iki acayip saat sayılmazsa– tümüyle yabancı biriydi. Karşısında soyunmam da, çıplaklığıma alışmam da kolay olmadı. Özellikle ilk seanslarda tepemi en çok attıran şeylerden biri, bana kendimi zavallı hissettirmek konusundaki özenli çabasıydı. Ne zaman yeni bir fotoğraftan söz açsam, gözlerimin ta içine bakarak dinliyor, sonra da en müşfik sesiyle, "Bunu yaşamak zorunda kaldığınız için çok üzgünüm" diyordu.

Bir; kimsenin benim için çok üzgün olmasından hazzetmiyordum. Tüm hayatımı acınacak biri gibi görünmemek gayesi üzerine inşa etmiş ve galiba tam da bu nedenle hiç tanımadığım birine kendimi acındıracak meczupluk makamına erişmiştim. İki; profesyonellik icabı, terapistlerin duygularını kendilerine saklamakla yükümlü olduğunu düşündüğümden, o böyle

üzüntüsünü aşikâr ettikçe şaşırıyor; vay canına, doktor bile yaşadıklarım karşısında kendini tutamayıp hislerini ağzından kaçırıyor, vah bana, vahlar bana, demek ki neler çekmişim diye hayıflanıyordum. Velhasıl onun bu gamlı tavrı başlangıçta soğukkanlılıkla anlattığım hatıralarıma karşı beni eskisinden çok daha kırılgan kılarak, doğal kabul edip atlatmaya çalıştığım travmalarımdan dolayı kendimi talihsiz ve üzgün hissetmemi sağladı. Ama otomatiğe almışçasına sarf ettiği aynı lafları dördüncü, beşinci duyuşumla birlikte, cingöz terapistimin şahsi duygularını paylaşmaktan ziyade benimkileri manipüle etmeye çalıştığını anladım. Beni olan biteni yok sayarak atlatmaya çabalamaktan vazgeçirip, hepsini kabullenen ve kabullendiklerine üzülebilen sıhhatli biri haline getirmeye uğraşıyordu. Ben ona artık üzülmemek için gitmiştim, o ise beni randımanlı üzülmem için teşvik ediyordu. Acıdan kaçıp kurtulmam değil, aksine ayaklarımı yere vura vura, salya sümük ağlamam için çırpınıyordu.

Bu elbette evrensel kabul görmüş bilimsel bir yöntem olabilirdi. Ne var ki birinin duygularımı manipüle etmeye çalışması, bana kendimi budala yerine konuyormuşum gibi hissettirdi. Seyircisine nerede gülmesi gerektiğini hatırlatan dizilere bile katlanamazken, kendi hayatımı hangi duygular eşliğinde izleyeceğimi, nerelerde gözyaşı dökmem gerektiğini başkasından öğrenmek sefaletin daniskası değilse neydi? Özellikle sonunda hüngür şakır ağlayacak noktaya gelip bir de "Rahat bırakın kendinizi" telkinlerine rağmen ağlayamadığım için gerim gerim gerildiğim seanslardan birinde, "Bunları yaşamak zorunda kaldığınız için çok üzgünüm" deyişiyle birlikte kanımın damarlarımdan çekildiğini hatırlıyorum. Öyle hızlı mesafelenip tırnaklarımı çıkarmıştım ki kendim bile şaşırmıştım. Kadına düşmanca baktığımı hissediyor fakat bir türlü toparlanıp medeni ölçülere sığamıyordum. En nihayet dıt dıt öten kulaklığı sert bir hamleyle başımdan çıkarmış, terli avuçlarımın içinde yapış

yapış olan titreşim zamazingolarını sehpaya fırlatmıştım. Sonra da küskün bir çocuk gibi arkama yaslanıp kollarımı sıkı sıkı birbirine bağlamıştım. Vücut dilinden az çok anlayan herkesin kolaylıkla çözebileceği bu işaretleri bir çırpıda okumuş olmalı. Ama belki de okumadı.

Düşünüyorum da ta *camino*'lara kadar sürüklenmemin iki izahı olabilir; ya o yeterince profesyonel değildi ya da ben en başından beri devasız bir hastaydım. Gerçi her şeyi anlatmadım, anlatsaydım muhtemelen başka türlü davranırdı. Ama neden anlamadı? İlle de her şeyi söylemek mi lazım? Anlasa bir daha gitmezdim herhalde. Belki anlamıştır da bunu sezdiği için anlamamış gibi yapmıştır. Aman ne bileyim. Zaten Çiğdem Hanım'a zerrece kızdığım yok. Aksine, onu yarı yolda bıraktığım için suçluluk bile duyuyorum. Hiç kuşkusuz güçlü bir sempati besliyorum ona karşı. Başından beri hem de.

Evi Yak'la birlikte işler yeniden karışıp tek başıma çözemeyeceğim biçimde düğümlenince, en nihayet bir terapiste görünmeye karar vermiştim. Çiğdem Hanım'ı bulmam zor olmadı. Derdime derman ararken karıştırdığım psikoloji kitaplarından birinde EMDR diye bir yöntemden bahsediliyor, yöntemin hastaları hatıralarına karşı duyarsızlaştırmaya yaradığı anlatılıyordu. Hasta elbette unutmuyordu ama yaşadıklarıyla baş etmeyi öğreniyordu. Böylece hatıralar da kişinin canını artık eskisi kadar yakmıyordu. İlgimi çekince, bilgisayarın başına geçip İstanbul'da kimlerin bu yöntemi kullandığını öğrenmek için ufak bir internet araştırması yaptım. Bilhassa bu alanda çalışmak üzere dernekleşmiş bazı genç doktor gruplarına rastladım. Çiğdem Hanım da aralarındaydı. Diğerlerinin içinden şıp diye onu seçmemin en temel nedeni fotoğrafıydı. Dupduru bir yüze sahip, zeytin karası gözlü, çıtı pıtı bir kadındı. Tabii esas etken güzelliği olmadı. Hık demiş Meftun Halamın gençliğinin burnundan düşmüştü. Bu şaşırtıcı benzerlik kendimi ona yakın hissetmemi sağladı. Bir de tabii adının Çiğdem olması! Fo-

toğrafının altındaki ismi görünce, gizli bir bildiği olan çocuklar gibi gülümsedim ve Çiğdem Hanım'ın bana benimle ilgili olanı söyleyecek kusursuz bir yedek persona olabileceğine kanaat getirdim.

Yine de ilk görüşmeye giderken hayli gergindim. Onu karşımda kanlı canlı gördüğümde ilk düşündüğüm, lüzumundan genç olduğuydu. Fotoğraftakinden bile daha çıtı pıtıydı ve insanda derdini anlatıp rahatlamaktan ziyade, derdini dinleyip teskin etme arzusu doğuruyordu. Neden kendisiyle görüşmeye ihtiyaç duyduğumu sorduğunda, "Açıkçası bazı aktüel sorunlarım var. Ama bugünü konuşmak istemiyorum" diye cevap verdim. "Geçmişi fakat yakın geçmişi de değil, en uzaktakini konuşmak istiyorum. Bugünü katlanılmaz kılanın orda yattığını düşünüyorum."

Muhtemelen üç beş psikoloji kitabı karıştırıp gelen ukala danışanlarından defalarca duyduğu beylik laflarımı sessizce dinledi. Sükûnetinden yüz bularak, duyduğum çekinceyi de dile getirdim:

"Ama size her zaman doğruyu söyleyeceğimin garantisini veremiyorum. Bazen, nasıl desem, gerçeğin sadece bir kısmını anlatabilir ya da tümden yalan söyleyebilirim. Özellikle yapacağımdan değil, yanlış anlamayın. Fakat gerçeği eğip bükerek, yalanlarla süsleyerek anlatmak bir nevi işim benim, mesleğim. Sinir bozucu olan şu ki, anlattıklarımın ne kadarının doğru olduğundan sonradan kendim de emin olamıyorum. Yani her şey karışıyor biraz."

Çiğdem Hanım içimi ferahlatmak ister gibi anlayışla gülümseyip, "Bir yalana ihtiyaç duyarsanız, onun da bir sebebi var demektir. Söylemenizin de, söylemek için o yalanı seçmenizin de. Bunların hepsi bize bir şeyler gösterecek. Biz de oralara bakacağız birlikte" dedi. Sadece ukalalara değil, yalancılara da alışkındı belli ki.

Anlatacaklarımın devamını duymak ister gibi yüreklendi-

rici bir ifadeyle yüzüme baktı ama beklenen devamı getiremedim. Sözünü ettiğim o geçmişi neresinden tutup çekeceğimi bilemedim. İlk beş on dakika hayli tutuk geçti, ben de cesaretimi hızla kaybettim. Pek bir şey anlatabileceğimi düşünmüyordum artık. Önümdeki süreyi estetize edilmiş birkaç kurt masalıyla geçiştirip vakti gelince kapıdan çıkarım ve bir daha da geri dönmem diye geçiriyordum içimden. Fakat sonra tuhaf bir şey oldu. Şimdi ne dediğini hatırlamıyorum ama Çiğdem Hanım bir şey sordu, basit bir şey. Ben bir şey söyledim, yine basit bir şey. Sonra o başka bir şey daha sordu ve ben kendimi zincirimden boşanmış gibi harıl harıl anlatırken buldum. Her şeyi değil elbet, anlatabileceklerimi.

"Sizin için de uygunsa haftaya EMDR'a başlayalım öyleyse" lafıyla kendime geldiğimde bir buçuk saattir konuşuyordum. Seans süresi olan elli dakika çoktan dolduğu halde sözümü kesip beni kapı dışarı etmemesi –bunun için ek ücret de istememişti– hoşuma gitti. İçten içe aklımı kaşıyan, "Demek ki benden hemen sonraya randevusu yok, yani pek revaçta bir doktor değil" türünden nankör düşüncelere mâni olamasam da sevmiştim Çiğdem Hanım'ı. Kullanacağı yöntemle ilgili söylediklerini de ilginç bulmuştum. Kulağıma ritmik ses verecek bir kulaklık takacağını, elime de sesle eşzamanlı titreşim yayacak bir alet tutuşturacağını anlatmıştı. Biz konuştukça, şeffaf kabukların ardında sinsice bekleyen geçmişin hortlak duyguları yavaş yavaş yüzeye çıkacak, benzer hislere bağlı hatıralar, aynı ses ve titreşim dizgisinde buluşacaktı. Böyle böyle hepsini katman katman açıp okuyacak, lime lime edip artık bana zarar veremeyecek hale gelene kadar içlerini boşaltacak ve en nihayet uslu durmaları kaydıyla, tozunu aldığımız eski raflarına tek tek geri dizecektik. Bu süreçte hiç ummadığım şeyler hatırlayabileceğimi, beklenmedik üzüntü ve sevinçler yaşayabileceğimi, hangi menzillerde durmam gerekirse gereksin muhakkak çok farklı bir yolculuk deneyimleyeceğimi ve bütün bu ga-

ilenin mükâfatı olarak da üstündeki zarı soymayı başarırsam gerçek benliğimle tanışabileceğimi söylemişti. Kulağa bir parça *new age* zırvalıklardan nasiplenmiş gibi gelse de hayli merak uyandırıcıydı. Sonraki haftalarda merak ettiğim kadar olduğunu da anladım zaten. Kesinlikle sarsıcı bir tecrübeydi. Bazen her şeyin geçeceğine dair umutlandırıyor, bazen de hiçbir şeyin değişmeyeceğine dair karamsarlığa kapılmama neden oluyordu. Sonradan sonraya net biçimde kavradım ki yöntemin temel prensibi, danışana azap çektirmekti. Çiğdem Hanım, birlikte seçtiğimiz hatıralar üzerinden geçmişin kırılgan anlarını tespit ediyor, sonra beni o anlara geri götürerek vaktiyle deneyimlemek mecburiyetinde kaldığım duygusal ve hatta bedensel acıyı yeni baştan yaşatıyor, böyle böyle acıyı çeke çeke tüketip anlamsızlaştırmamı hedefliyordu. Zihnimde fotoğraflaştırıp üstüne konuşacağım anları hep beni en çökertecek anılar arasından seçmemi sağlıyor, sonra da, "Şimdi şuraya gidin, şunu yapın" türünden ciğer solduran talimatlarla büsbütün canıma okuyordu. Öte yandan harika değilse bile eşsiz bir yolculuk yaşadığım mutlaktı. Ölmeden evvel hayatın bir film şeridi gibi gözler önünden geçtiği söylenir ya, bana resmen yaşarken oluyordu bu. Bir fotoğraf garip bir serbest çağrışımla öbürüne uzanıyor, zihnim hatırladığımın bile farkında olmadığım sayısız hatıra arasında savrularak oradan oraya dolanıyordu. Tek bir fotoğraf kendisinden ibaret sayılabilirdi ama yanına bir başkası gelince, sinemacıların Kuleşov efekti dediğine benzer bir hal yaşanıyor, yan yana dizilen fotoğraflar yepyeni anlamlar vücuda getirerek genellikle keyfimi kaçıracak bir hakikate toslamama yol açıyordu. Parçaları sezgisel olarak seçiyor, bütünü yaralayıcı biçimde kurguluyor, hayatımın kolajından sinir bozucu montajlar yaparak, darmaduman olmuş ruhumun filmini çekiyordum.

O koygun itiraf benim için tam bir kırılma noktasıydı. Çiğdem Hanım'la birlikte kendime de itiraf etmeye mecbur kaldı-

ğım yalnızlık korkusu. Zafer nişanı gibi taşıdığım bir başınalığımı aslında bizzat seçmediğimi, bilakis tamamen edilgen biçimde içine atıldığımı ve sonra da çaresizliğimle baş edebilmek için esas duygularımın aksi gibi davranmaya çalıştığımı böylece anladım. Ruhumdaki yarılma da, kendime söylediğim bu küçük yalandan, hissettiğimi yaşamaktan kaçma telaşımdan kaynaklanıyordu belki. Tüm bunlar üstüne düşünmesi, hatta anlaması kolay meselelerdi. Zor olan, anladıklarımı hayata geçirmek ve değişmekti. O safhada tökezlediğim için de Çiğdem Hanım sayesinde fark ettiğim nahoş gerçekler yükümü ağırlaştırmaktan başka işe yaramadı. Çiğdem Hanım'ın suçu yok, korkağın tekiyim ben. Talihsiz ve korkak. Talihsiz olduğumu onun zoruyla kabullendim. Korkak olduğumu da öğrendiklerimi uygulamaktaki beceriksizliğimi gördükçe kendim fark ettim. Acıklı konfor alanımı tek etmeyi, dışarıda, daha hafif bir atmosferin kucağında nefes almayı beceremedim. Ne garip, biraz kendini deşmeye kalksa, insan, sonunda olduğunu sandığı kişinin tam tersi çıkıyor. Sokakta görse yüzünü buruşturup asla böyle biri olmak istemezdim dediği kimse, işte o çıkıyor insan.

Tabii akşam pastanedekilerin şaşkın bakışları altında, "Yalnız kalmak istiyorum" diye tepinişimin esas nedeni, öğrendiklerini hayata geçiremeyen talihsiz bir korkak oluşumdan ziyade, bu yolculukta sahiden yalnız kalmam gerektiğini bilmemdi. Kader'le kavlimizin kendine göre hassasiyetleri vardı. Üçlü bir buluşma büsbütün saçma kaçacağı gibi, Santiago'ya varınca Ogo peşimi bıraksa bile, bu yolu birlikte yürümek aslında ona da, bana da haksızlıktı. En doğrusu yalnız yürümem olacaktı. Hadi bu kadarı boşboğazlığım yüzünden mümkün olmamıştı ama Ogo'nun yürüyüşü Perşembe Pazarı'na çevirme telaşı bardağı taşırmıştı. Pastanedeki çıkışımın aşırı kaçtığını bilsem de haklılığımdan yana şüphem yoktu. Etraftaki bakışların bir bir bize çevrilmesinden utanan Ogo, önce başını öne eğip susmuş, hırsımın geçmek bilmediğini görünce de, "Herkes bize bakıyor.

Sonra konuşsak olmaz mı?" diye adeta yalvarmıştı.

O zaman eve yalpalayarak gelip hanedekileri sıra dayağından geçiren sarhoş babalar gibi hissetmiştim kendimi. Zehrini en yakınlarına akıtan yılan, gücünü boyun eğenlerde sınayan sırtlan gibi. Ne kadar haklı olursam olayım, öylesine zıvanadan çıkabilmemin sebebi Ogo'nun alttan alacağını bilmemdi. Gerçi Ogo cevap veremeyeceği için değil, vermek istemediği için susmuştu. Yine de onun sükûneti karşısında kendimi kötü hissetmiştim sonunda. Kavgaya kavgayla mukabele etse oracıkta küsüşüp yollarımızı ayırırdık ve içim kuşlar gibi hafif olurdu. Ama o mazlumluğuyla beni haklı olmaktan çıkarıp canavarlaştırdı. Velhasıl en azından o an için söyleyecek lafım kalmadı. Hesabı ödeyip kös kös otele döndük ve yapmamız gereken konuşmayı sabaha erteleyerek odalarımıza çekildik. Sonra ben yattığım yerde bilendim durdum kendi kendime.

Bir süredir biz kendimle epey kalabalığız. İçime ne zaman baksam orada vıcır vıcır kurtçuklar gibi kaynaşan adamlarımı, kadınlarımı, hayvanlarımı, meleklerimi ve şeytanlarımı görüp hemen gözlerimi kaçırıyorum. Eskiden, parçalarımı ayrıştırıp önüme koyamayacak kadar yekpareyken, kendimi kolayca yok sayabiliyordum. Fakat bu delik deşik halimin üstesinden gelmekte zorlanıyorum. Beni yaş yaş, şehir şehir, fotoğraf fotoğraf parçalara ayıran, sonra da hepimizi yan yana koyup aramızda sulh sağlamaya çalışan Çiğdem Hanım'ın marifeti bu. Bir kere uyandırdı ya onları, kafalarına estikçe çıkıp çıkıp geliyorlar artık, çağırmasam da geliyorlar. Ogo'ya bas bas bağırıp yalnız kalmak istediğimi söyledim diye, başımı yastığa koyar koymaz yine hemen koştular. Okul bahçesinde birilerinin arkadaşlığını kazanma telaşıyla ilginç şeyler anlatmaya çalışan küçük kız, bunaldığı telefon sohbetlerini bile uzatabilmek için çaresizce konuşacak yeni mevzu arayan sersem ergen, yanındakiler her an sıkılıp gidecek diye ödü koptuğundan ne yapacağını şaşıran, şaşırdıkça da yalnız kalmaktan kurtulamayan budala genç kadın...

Hiçbirinin yüzüne bakmıyorum. İçimde tonla kimlik taşıyorum ve tekinin bile hayrını görmüyorum. Hepsi yamru yumru. Hepsi ayrı telden çalıyor. Duymamak için kulaklarımı tıkasam da çıldırtıcı uğultuları kesilmiyor.

Topunu içeri tıkıp kapıyı üstlerine kilitlemeyi yıllar boyu pekâlâ becerdim aslında. Hatta kendime saklayacaklarımı kendimden bile saklayacak kadar ileri gittim. Uzun süre, düşe kalka da olsa yola devam ettiğimi sandım. Büyük hayaller kurmadım ama şaşaalı bir hayal kırıklığına dönüşmemek için de hayli çırpındım. Üniversiteye varana dek öyle çok yer ve öyle çok ben değiştirdim ki, nihayet tümüyle kendime ait bir hayat kurduğumda kim olduğumdan emin sayılmazdım. Fakülte yıllarım ruhumu ve bedenimi hırpalayarak, kendim dediğim şeyin sınırlarını yoklayarak, hayata binbir emekle bağlandığım ipleri koparıp sonra yeniden bağlamak için çırpınarak geçti. Ömrümün kalanına dair anlamlı bir hayal kuramadan da mezun oldum zaten. Hayata atıldığımda, pembe düşlere yatıracak duygusal sermayem yoktu, bulunduğum yere göre renk değiştirmeyi biliyordum sadece. Çocukluğunu ahenk, ergenliğini kuvvet, ilk gençliğini felaket arayarak geçirmiş biri olarak, üniversiteden sonra yine elimdekilere baktım ve hiçbir şeyle ne yapılabilirse onu yaptım. Hayatımın o safhasını büyük fikirlerden ve incelikli şiirlerden etkilenen; bencil insandan, içtimai barbarlıktan, tüketim çılgınlığından tiksinen; periferi hikâyesi, azınlık meselesi, *Caretta caretta*'ların akıbeti gibi konularda endişelenen biri olarak geçirdim. Sık sık iş değiştiriyor, geçinecek parayı ancak kazanıyor, yapamayacağım şeylerle ilişkimi onları yapmak istemeyişimle açıklıyordum. Ama dizicilere bulaştıktan sonra kazancım, beşeri yaftalarım, hayat şartlarım değişti. Böylece tutarsız kimliğim de bir kez daha yenilendi. Bu defa inceltilmiş zevklerden, egzotik seyahatlerden, terası meltemle yıkanmış Boğaz manzaralı bir evde yaşamanın çakraları nasıl temizlediğinden filan bahsetmeye başladım. Eski kimlikleri-

mi, bir zamanlar sevilmiş lakin odun kafalarını değiştirmemekte inat ettikleri için zamanla selam sabah kesilmiş ahbaplar gibi hayatımdan çıkarmaya çalıştım. Ömrü hayatımda tanıdığım en hain, en omurgasız, en kaltaban insandım. Öyleydim, çünkü öbürleri açık vermiyordu. İnsan ağır örtüleri kaldırıp altındakine bakma cesareti bulduğunda, bir tek kendini bu kadar yakından görebiliyor. Sonra günün birinde aniden şunu fark ediyor: Aaa, hayatım boyunca tiksindiğim insan benmişim!

Velhasıl bir ömre birden fazla yaşam, bir yaşama birden fazla kadın, bir kadına birden fazla yalan sığdırdım. Yine de hiç değilse dışarıdan bakıldığında, hayatta kendine yer bulmuş biri gibi görünmeyi başardım. En azından bir yere kadar. Ne var ki gerçek denen karanlık, parlatılmış yalanların cümlesini er ya da geç yutacak kadar kudretli. Sonunda benimkileri de mideye indirdi. Hayata milyonuncu kez güçbela bağlandığım ip, *Evi Yak*'la birlikte yeniden titreyip çekersem kopacak gibi düğümlendi. Sonrasında devreye giren Çiğdem Hanım, onca zaman kendi kendime oynadığım tekmil oyunu fotoğraf fotoğraf açıp önüme serdi. Böylece içimdeki adamlar, kadınlar, hayvanlar, melekler ve şeytanlar, zincirlerini kırıp ortalığa saçılıverdi.

Salı sabahı, sökülmüş bir oyuncak ayının içindeki pamuklar misali olmadık yerlerimden fışkıran münasebetsiz parçaları gerisingeri tıkıştırıp odadan çıktığımda, Ogo elinde dört haşlanmış yumurtayla lobide beni bekliyordu. Ökkeş yumurtalarının ikisini hemen oracıkta midelerimize, kalanları da sonradan değerlendirmek üzere çantalarımıza gömdük. Gece boyu içimde vızıldayan seslerden öyle yorulmuştum ki, sabaha erteleğim konuşmayı yine öteledim.

Dışarı çıktığımızda hava lokum gibi değilse de düne nazaran hayli yumuşamıştı. Gökyüzü cenkten çıkmış gibi bitkin ama yatışmış, aylak aylak gezinen bulutlar cilalanıp parlamıştı. Güneşin çapkın ışıkları, özlendiğinin farkında cilveli bir âşık gi-

bi süzülerek iniyordu üstümüze. Yağmur ara ara serpiştiriyor, rüzgâr daha bir dostça esiyordu.

Köyden çıkınca ahşap platforma dönüp yürümeye koyulduk. Küs değildik ama gerekmedikçe konuşmuyorduk.

Okyanus, içindekini kusmaya hazırlanan devasa bir mide gibi çalkalanmaktan vazgeçse de dalgalar hâlâ insana kendini çaresiz hissettirecek kadar azametliydi. Suyun yırtılışının kendine has bir sesi vardı, kıyıdakilerin dilini bağlayan görkemli bir senfoni. Dünkü fırtınada uçup yola sürüklenmiş kumlar platformun kimi bölümlerini kaplamış, yer yer öbeklenerek minik tepecikler yaratmıştı. Onlara bata çıka yürürken bacaklarım ağırlaştı. Yine de bizimle aynı istikamete giden iki sırt çantalıyı selamlayıp geride bırakmamız içten içe göğsümü kabarttı. Demek böylesi bir yolculukta bile, kibir, hırs, haset gibi marazlarından kurtulamıyordu insan. Bu yol hac yolu olabilir ama benden hacıyatmaz bile olmaz diye geçirdim içimden.

Doğrusu hacı olmak için yürümüyorduk. Öyle olsa, çıkış noktamızdaki katedralden birer hacı pasaportu edinip yol boyu belli noktalarda mühürletmemiz, Santiago de Compostela'ya vardığımızda mühürlü pasaportu gösterip Latince hazırlanmış hacı belgelerinden almamız gerekirdi. İşin bu kısmına hiç bulaşmamıştık. Zaten Katolik Kilisesi sonradan üstüne çökmüşse de yolun ilk çıkışı Şamanlara aitti. Rivayete göre Samanyolu yıldızlarının yeryüzündeki aksi üzerinden yürüyorduk.

Bu apır sapır düşüncelerle epeyce taban teptikten sonra, kıyısına rengârenk balıkçı kayıklarının dizildiği küçük bir köyün girişine vardık. İkiye ayrılan sarı oklara bakılırsa, ahşap platformdan ayrılmaksızın kestirme yoldan dümdüz devam edebilir ya da köyün içinden geçerek ileride uygun bir noktada yine platforma bağlanabilirdik. Cebinden çıkardığı cevizleri iştahla kemiren Ogo'nun kahve teklifini kabul ettim ve sağa dönerek köy yoluna girdik. Duvarları rutubet lekeleriyle kaplanmış aşıboyalı evleri, zemini kargacık burgacık taşlarla dö-

şenmiş daracık sokakları ve ortasında heykelciklerle süslü narin bir çeşme bulunan meydanıyla, okyanus kıyısına sığınmış bir balıkçı köyü neye benzemeliyse ona benziyordu burası. İyot kokulu sokaklarda karşılaştığımız birkaç köylüyle çekingen selamlaştık. Nihayet karşımıza, kapısındaki ahşap levhada Sandra yazan köy kahvesi çıktı. İçeri girip küpeli balık ve küpesiz balık çizimleriyle kadın erkek olarak ayrılmış tuvaletleri ziyaret ettikten sonra, adının Sandra olduğunu sandığımız ihtiyar hanımefendiden birer kahve istedik. Ogo son anda tezgâhtaki hamur işlerini fark ederek, "Tereyağlı bunlar galiba, çıtır çıtırdır şimdi" diye yalanıp bir de kruvasan sipariş etti. Siparişleri güler yüzle alan Sandra Hanım, bembeyaz saçlarını tepesinde topuz yapmış, nur yüzlü dedikleri cinsten bir kadındı. Lacivert, robalı bir elbise giymiş, onun üstüne de uçları biyeli beyaz bir önlük geçirmişti. Ancak eski zaman filmlerinde rastlayabileceğim biri gibi geldi bana.

Cızırdayan radyoda zar zor duyulur bir perdeden fado çalıyordu, Amália Rodrigues herhalde. Yalnızlıktan, hüzünden filan bahsediyor olmalıydı, *saudade saudade, saudade*. Sandalyeme yaslanıp etrafı incelemeye koyuldum. Kahvehane son derece basit döşenmişti. Ahşap masa sandalyeler ve duvarlarda balıkçı fotoğrafları. Ne fazla ne eksik; her şeyin yeteri kadar ve olması gerektiği gibi olduğu bir yerdi. Birdenbire içimden geldi, "Bir balıkçı köyünde yaşayabilir miydin?" diye sordum Ogo'ya.

Sandra Hanım'ın masaya bıraktığı kruvasana uzanırken, "Balıkçılık yapacaksam evet" dedi.

Tam ona göre bir cevap. Her ne yapacaksan hakkını vereceksin, her neredeysen oraya ait olmayı becereceksin. Yüzüne bakıp gülümsedim, o da gülümsedi. Kahvemden küçük bir yudum alıp sesimi kepeklendirmemeye çalışarak, "Şu arkadaş meselesini konuşalım mı artık?" dedim. "İstiyorsan sen buluşup onunla yürürsün, ben yalnız devam ederim. Ama üç kişi yürüme hayalini unut Ogo. Biliyorsun, istemiyorum."

"Biliyorum, aslında beni de istemiyorsun" diye cevap verdi. Kırgın değil, daha ziyade basit bir hakikati soğukkanlılıkla tespit eder gibiydi sesi.

"Evet, haklısın" deyip onu sepetleyebilir, bütün bu sinir harbinden bir çırpıda kurtulabilirdim. Ama "Öyle değil" demeyi tercih ettim. "Yola birlikte çıktık bir kere, artık yol arkadaşıyız. Sen de istediğin sürece Santiago'ya kadar, ama sadece Santiago'ya kadar seninle devam edeceğim. Ama sadece seninle. Yalnız kafana göre iş çevirmeye son vermen lazım Ogo Paşa. Önce biletler, sonra da bu arkadaş meselesi. Kabul et, saçmaladın."

"Bilet konusunda haklısın, dün gece motelin bilgisayarında onu hallettim zaten. Ama bu arkadaş işi gerçekten kendiliğinden oldu. Üç kişi yürüme de değil, bir buluşma gibi..."

"Allah aşkına, üçüncü kişiyi yolculuğa dahil etmek nasıl kendiliğinden olabiliyor? Vahiy mi geldi?"

"Hayır, mesaj geldi."

"Ne mesajı?"

"Facebook."

"Ciğer söndürme Ogocum, doğru düzgün anlat şunu."

"Yola çıkmadan Facebook'a yazmıştım Camino de Santiago yapacağım diye. Arkadaş da görmüş, ben de o civarda olacağım ama içeriden yürüyeceğim diye mesaj attı. Tesadüf işte, istesen denk gelmez. Öyle olunca biraz mesajlaştık, sınıra yaklaşınca *mail*'leşir, İspanya'ya geçtikten sonra bir yerde görüşürüz dedik. Eski bir okul arkadaşım. Çok iyi çocuktur. Bir süredir yurtdışında olduğundan koptuk gerçi. Anca öyle Facebook'larda filan işte."

Az evvel duyduğum detayı biraz geç idrak edince yine parlayacak oldum:

"Facebook'a yazdım derken... Beni de söyledin mi?"

"Yoo, senden bahsetmedim. Zaten bahsetsem Yakup da hiç ilişmeyebilirdi."

Rahatlayıp yeniden arkama yaslanırken sordum:

"Yakup kim?"

"İşte buluşacağımız arkadaşım."

"Ha, Çağırılmayan Yakup!"

"Yani çağırmadım ama gelme de diyemedim işte."

"Neyse, uzatmayalım. Kısacası ben tanımadığım biriyle yürümeyeceğim. Diyeceğim bu."

"Tamam, sınıra yaklaşınca otel motel bir yerlerden bilgisayar bulup *mail* atacağım zaten, o zaman hallederim. Zaten öyle yapışkan bir tip değildir. Tanısan çok seversin."

"Tanımasam daha çok severim Ogocum."

"Tamam, nasıl istersen öyle sev."

Tam konuyu kapatacakken aklıma geldi.

"Bana bak, dün o havada yola çıkmayı da arkadaşınla buluşabilmek için istedin değil mi?"

"Yok yahu, işe rahat yetişebilmek için."

"Hah, bok değil kaka!"

Ogo bana hınzır ile mahcup arası bir perdeden baktı. Ben de suratımı küstüğümü düşünüp üzülmesine mâni olacak ama marifetinden hoşlanmadığımı da unutturmayacak bir ölçüyle astım. Sohbetimizi, psikolojik, antropolojik ve coğrafi etkenler gözetilerek santimi santimine planlanmış, mühendislik harikası bir suratsızlıkla noktaladım.

Bizim Ogo mühendis. Böyle hesapları anlar, gözetir. Ama kendisi hiç yapmaz. Öyle de hakikatli biridir.

Hesabı ödeyip ayaklandık. O filmlerden fırlamış gibi görünen, her şeyi kararında, dünya tatlısı Sandra Hanım, taş çatlasa ikişer *euro* tutacak kahveler için bizden altı *euro*, minicik kruvasan için de dört *euro* aldı. Çıkarken de en candan sesiyle arkamızdan, "*Buen camino!*" diye bağırdı.

"Çantalarımızdan nereye gittiğimizi anladı bak, iyi yürüyüşler diliyor" diye sırıttı Ogo. "Yürüyüşçülere alışkın demek."

"Alışkın olduğu belli" dedim. "Baksana özel tarifesi bile var."

Tekrar ahşap platforma çıktıktan sonra peşimize önce yağmur, sonra Şerbet takıldı. Tabii Ogo beyan edene kadar Şerbet Şerbet olduğunu kendi bile bilmiyordu.

Hadise şöyle gelişti: Köyden çıkıp ahşap platforma dönerken, hızla gelen bir kamyonun aniden savrularak yol kenarındaki bir köpeğin üstüne doğru gittiğini gördük. Ogo'nun, "Amanın!" feryadıyla kamyonun acı freninin sesi birbirine karıştı. Bir tek müthiş bir refleksle sıçrayarak kendini yolun öbür tarafına atan köpekten ses çıkmamıştı. Ama o da akrobatik sıçrayışından sonra indiği yerde öylece kaldı. Kamyoncu yeniden gazlayıp hafif sağa kırarak yoluna devam etti. Ogo'ysa vaziyetini kontrol etmek için köpeğin yanına gitti. Bulunduğum yerden görebildiğim kadarıyla köpek Ogo'dan kaçmaya yeltenmedi. Ogo da, yaralanmadıysa da epeyce korkmuş olan hayvanı kendi yöntemleriyle sakinleştirip su içirdi. Sanırım birkaç tatlı laf da etti, etmiştir yani, huyu böyle. En nihayet her şeyi yoluna koyduğuna kanaat getirdikten sonra da geri dönüp yanıma geldi. Yavaş yavaş artan yağmurun altında yeniden yürümeye başladık. Kamyonu da, köpeği de unutacaktım. Fakat birkaç dakika geçmeden kazazede köpek ardımızda belirdi. Başlangıçta araya mesafe koyarak, çekingen yürüyordu ama Ogo'nun iltifatlarından yüz bulunca yaklaştı, bizimle,daha doğrusu Ogo'yla birlikte yürümeye başladı. İki yaşında var yok bir Alman kurduydu. Biraz pasaklı görünmesine rağmen, badem gözlü, dik kulaklı, makas çeneli, pek fiyakalı bir şeydi. Kaslı, gergin vücudunun büyük bölümü parlak sarı tüylerle kaplıydı ama suratında ona artistik bir hava katan, maske şeklinde kara tüyler vardı. Sırtında da birkaç kara puantiyecik. İlkin teşekkür mahiyetinde şöyle bir kendini gösterip kaçacak sandım. Fakat gittikçe çekingenliğini üstünden iyice atan köpek, kırk yıllık ahbaplarmış gibi arada bir başını Ogo'nun dizlerine sürte sürte yürümeyi sürdürdü. Ogo da boş durmadı tabii. Eğildi, sevdi, tutup hayvana cebindeki cevizlerden ikram etti. Bir de oyun kıyamet sohbete koyuldu onunla.

"Ah sen ne şeker şeysin böyle!"

"Hav!"

"Şerbetli misin bakiyim sen?"

"Hav!"

"Hahaha! Aman da tüyleri ne güzelmiş, ipek gibiymiş bu Şerbet'in."

"Hav!"

"Çok mu vefakârsın bakiyim sen? Bizi mi koruyorsun bu yollarda?"

"Hav!"

"Kendini de koru ama. Bir dahakine kenardan kenardan git olur mu? Atma kendini öyle yollara."

"Hav!"

"Yağmur artıyor bak, sırılsıklam oldun, dön istersen, ha?"

"Hav hav!"

"Hem sahibin yok mu senin Şerbet? Merak etmesin sonra?"

"Hav hav!"

"Yahu baya uzaklaştın ama kızım. Evin çok geride mi kaldı acaba? Dön artık hadi."

"Hav hav!"

Köpek yağmura aldırmadan, kuyruğunu neşeyle sallaya sallaya yürümeye devam ediyor; arada bir şapur şupur elini yaladığı Ogo'ya nezaret ettiği için gayet memnun görünüyordu. İkisi arasında gelişiveren yakınlığa özenerek, "Şşşt köpek! Gel biraz da benle oyna" diye seslendim. Beriki hiç oralı olmadı. Bir iki daha denedim, yine bakmadı. O zaman biraz canım sıkıldı. İnsan canlısı, delişmen bir şey olduğu belli, Ogo'nun dibinden ayrılmıyor da bana gelince neden kendini ağırdan satıyor diye hırslandım. Şansımı yakın mesafede denemek için yanına sokuldum, ı-ıh, yüz vermedi. Ne zaman ki eğilip okşamaya yeltendim, o zaman o uysal, o tatlı Şerbet gitti, yerine huysuz mu huysuz bir canavar geldi. Ne yaptım tam emin değilim, ilgisini çe-

kememenin, daha doğrusu yok sayılmanın öfkesiyle, gizli, minik bir intikam gibi okşarken ensesini azıcık sıktım galiba. Belli belirsiz bir histi, hareket de güçlü değildi. Ogo tam olarak aynı duygularla olmasa da hayvanı benden çok daha sert hareketlerle sıkıştıra sıkıştıra sevmişti. Ama aradaki duygusal nüansı her nasılsa fark eden hayvan sinsiliğimi affetmedi. Ani bir baş darbesiyle beni itip birkaç adım geri zıpladı ve karşısında kan davalısı varmış gibi gözlerini kocaman açıp tehditkârca hırlamaya başladı. Neye uğradığımı şaşırdım. Korktuğumu gören Ogo edepsizi yatıştırmak için biraz sert çıkışınca itoğlu bu sefer de ona alındı. İhanete uğramış gibi bir süre küskün küskün baktıktan sonra, kulaklarını düşürüp kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırarak yanımızdan ayrıldı. Damağımı çekip arkasından, "Kokmuş, sevmedi beni" diye homurdandım ve çok da umursamıyormuş havalarında ikinci Ökkeş yumurtamı soymaya başladım.

"Yok, evinden çok uzaklaşmıştı, ondan gitti bence" diye üstünkörü teselli verdi Ogo. Ama aklı köpekte kaldığı için bir yandan da arkasına dönüp dönüp bizimle geldiği yolu geri tepmeye koyulan Şerbetine bakıyordu. Hayvan da aynı, iki adımda bir dönüp Ogosunu süze süze, gönülsüz fakat gururlu adımlarla uzaklaşıyordu. Aralarına giren kara kedi yüzünden ayrılmaya mecbur kalmış iki bahtsız âşık gibiydiler. Tabii onlar bilmez; birileri uğursuz olduklarına inanıp uğursuzlarmış gibi davrandığı için kara kediliğe mecbur kalır hep o kara kediler.

Çocukken sorsalardı, bir ev kedisi olmak isteyebilirdim. Pamuk gibi beyaz tüylerim, maviş gözlerim, pembiş pembiş patilerim olsun; bütün gün uyduruk bir yumağın peşinde koşturup oynayayım, sonra çıtırdayan sobanın yamacındaki minderime kıvrılıp uyuklayayım. Arada bir kalkıp evdekilerin bacaklarına mır mır dolanayım. Birileri kucağına alıp sevsin beni, karnımı okşasın, guruldayayım. Tembel tembel gerineyim, sonra yine sobanın başındaki minderime gideyim.

Tabii öyle olmadı. Minderim değişince rengim de değişti. O minnoş hayal kırıldıkça, kendi kanıyla ağılanmış kara bir kedi gelip içimin kovuğuna yerleşti. Bir minderden öbürüne sürgün, bütün minderlere kırgın kara bir kedi.

Eskiden hikâyemi garipsemez, sağından solundan fışkıran garabeti teşhis edemezdim. İnsan, içine serpildiği hakikati, başkaları için ne kadar tuhaf olursa olsun tabii sanıyor. Ben de sudan çıkmış balık, denizde doğmuş köstebektim ve bütün köstebeklerin suda, bütün balıkların karada yaşadığına inanıyor; nefesim kesildiğinde, herkesin nefesi kesilir, solumanın tabiatı böyledir zannediyordum.

Sonra bir gün başkalarının kendisi gibi yaşamadığına ayıldığında bile, insanın acayipliğin nerede başladığını çözmesi, esas meselenin göbeğini kesmesi zaman alıyor. Mesela ben hikâyemin kırılma noktasının bizimkilerin boşanması olduğunu sanıyordum. Bu zan, arkasına takılan düşünce ve hisleri yanlış arazilere inşa ediyordu. O zaman da kirişler çatırdıyor, temelde bir şeyler sallanıp duruyordu. Heyhat, çoktan kanıksadığım sarsıntıların sebebini çözemiyordum. Başlangıç noktasını yanlış işaretlemem, elimdekini anası babası ayrılmış milyonlarca çocuğun klasik hikâyesinden biri kabul etmem, ortada çok da dertlenecek bir felaket olmadığına inanma ihtiyacına yol açıyordu. Ne vardı yani, sanki herkes ana babasıyla mı büyüyordu? Kimisi de tek birine talim ediyordu. Tamam, ben ikisiyle de büyüyememiştim ama yine pek çokları da dedesinin, nenesinin, teyzesinin, amcasının yanına sığınıyor, onları aile belliyordu. Çok daha fena durumda olanlar da vardı, yetimhanelerdekiler mesela. Ben yine iyiydim, böyle diyordum, buna inanıyordum, bu inancın gereğine göre yaşamaya gayret ediyordum.

Sonra sonra kavradım ki o kendimden şanssız saydıklarım bile, yıllarca aynı çatı altında, belki aynı yatakta uyuyorlardı. Yeterince sevilip sevilmedikleri başka mesele ama uyandıklarında etraflarında hemen hemen aynı yüzleri buluyorlardı. Alış-

mayı deniyor, hiç değilse zırhlarını ihtiyaçlarına göre dikiyorlardı. Bense bir minderde uzun süre duramıyordum. Değil aileye, eve, yuvaya, bir çatıya alışmak, kendini ona ait saymak nedir bilmiyordum. Neyi bilmediğimi de bilmediğimden, yaramı yanlış yerde arayıp zırhımı yanlış kumaştan biçiyordum.

Çiğdem Hanım'dan sonra ikna oldum ki bizimkilerin boşanmasıyla filan değil, dedemin ölümüyle başlamıştı hikâye. Bir minderden diğerine, bir evden öbürüne gidişler. Toplanan bavullar, ve ılalaşılan arkadaşlar, geride kalan şehirler, tren kompartımanları, otobüs koltukları, koridor boşlukları, pencere kenarları, camdaki buğuya yazılan isimler, süzülen yağmur damlaları, gece karanlığında parlayan uzun yol ışıkları, gidişler, gidişler, gidişler. Koparak, sancıyarak, her defasında bir parçayı daha geride bırakarak gidişler ve her varılan yeri yuva bellemek için ısrarlı direnişler. Yeni şehirler, yeni evler, yeni aileler, yeni yüzler, açılan bavullar, kurulan odalar, yeni baştan tanışılan arkadaşlar, edinmeni bekleyen yeni alışkanlıklar, öğrenilen sofra kuralları, önceki ailenin evinde masada tuzluğa uzanmak ayıptı, buradakinde tuzu başkasından istemek ayıp'lar, kendini sevdirmek için yeni telaşlar, içinde tek fotoğrafın olmayan aile albümlerine metanetle bakmaya çalışmalar, pazarda konu komşuyla karşılaşmalar, bu da abimin kızı, bizde kalıyor'lar, içinden kışkışlamaya çalıştığın öksüz duygular, içine girdiğin yeni fotoğraflar, her fotoğrafta burnunun direğini sızlatan o misafirlik duygusu, olur olmaz yakana yapışan korkular, ah beni bu fotoğraftan çıkaracaklar, beni bu fotoğraftan da koparacaklar... Derken çerçeveletecek vakit bile bulamadan apar topar yeniden içinden söküldüğün fotoğraflar, toplanan bavullar, berdevam vedalar, tren kompartımanları, otobüs koltukları, koridor boşlukları, pencere kenarları, camdaki buğuya yazılan isimler, süzülen yağmur damlaları, gece karanlığında parlayan uzun yol ışıkları, gidişler, gidişler, gidişler...

Nankörlük etmeyeyim; bütün minderler güzeldi, bütün ev

sahipleri şefkatli. Ama benim ailem, benim evim, benim minderim değildi hiçbiri. Sahiplenemeyeceğim kadar sık değiştiler ve günbegün uzadı kayıplarımın listesi. Kangren değildim fakat her seferinde başka bir parçam kesildi. Çocukluğumun özeti, bitmek bilmeyen bir ampütasyon silsilesiydi.

Bunu tespit ettiği için mi, yoksa beyinde blokaj açmak gibisinden başka teknik dertleri mi vardı emin değilim ama Çiğdem Hanım arada bir verdiği ev ödevlerinin arasına fiziksel yoksunluk motifini de yerleştirmişti. Bu ödevlerde genellikle bu hafta sevdiğiniz bir eşyadan vazgeçin, eskiyen bir şeyinizi atın türünden masum taleplerde bulunan terapistim, bir keresinde sonraki seansa kadar sağ elimi hiç kullanmamamı istemişti. En zorlandığım haftalardan biriydi. Asıl derdim, kıçımı bile zar zor yıkayabilmek değil, vücudumun bir kısmının uyuştuğu ve sonra kopup gittiği hissiyle baş etmek zorunda kalmak olmuştu. Bu his beni çocukluk fotoğraflarıma taşıyınca, ruhsal kopuşların fiziksel olanlar kadar can yakıcı olabileceğini anlamış, o çocukluk kopuşlarına başka bir nazarla bakmaya başlamıştım.

Eskiden ampütasyona bu kadar takılmazdım. Uzun yıllar, kalan parçalarımla idare ettiğimi sandım. Hünerli hayvanlar gibi girdiğim ortama göre şekillenmeyi, icabında rengimi değiştirmeyi, kuyruğumu kesmeyi, kanat takmayı ya da yerlerde sürünmeyi öğrendim. Fakat bunun ağır bedelleri oldu. Hem çok yoruldum hem de kendim dediğim şeyin neye benzediğini unuttum.

Dedemin ölümünün hemen sonrasıyla büyük evden ayrılmamın hemen öncesi arasında kısa bir anne turizmi yaptım. O ziyaret neden tam da o sırada vuku buldu hâlâ bilmiyorum. Ama kalmak için gidip gitmediğimden bile emin olamadığımdan, esas taşınmalarımı Zonguldak'tan başlatıyorum. Zonguldak pek çokları için kömür madeni, madenci ve göçükten ibaret. Benim içinse Türkü Türkü Türkiyem'in başlangıcı demek.

Çocukluğum boyunca hem oynayıp hem izleyeceğim bir program. Beş şehir, on iki sene, *rating* şampiyonu bir melodram.

Büyük evden ayrıldıktan sonra akrabalarım içinde bakımımı ilk üstlenen Meftun Halam oldu. Türkü Türkü Türkiyem'deki ilk durağım da onun evi. Zonguldak Beycuma'da tek katlı, bahçeli bir evdi. Penceresinde sardunyalar, bahçesinde kasımpatılar göz kırpar, enişte min terasta beslediği taklacı güvercinler gün boyu tepemizde tıkırdardı. Sakız beyazı patiska çarşaflarda yatılır, her sabah erkenden mutfaktan gelen fısıltılar ve bergamot kokusuyla uyanılırdı. Sokaktan geçen seyyar satıcının "Naylonccuuu" diye çınlayarak pencereden içeri dolan sesi, halamın mutfakta kasetini döndüre döndüre dinlediği Nilüfer'in nağmelerine karışırdı: "*Her yerde kar var, kalbim senin bu gece. Belki gelirsin sen, bakarken pencereden. Gözler yalnız özler, karda senden izler.*"

Halamın, bir akraba düğününde tanışıp dedemin reddi miras soslu itirazlarına rağmen evlendiği Naci Enişte madende işçiydi. Vardiya dönüşü ciğerleri patlayacak gibi öksürmeye başladığında karısının yüzünde palazlanan endişeyi söndürmek için elindeki Bafra sigarasını tablaya basıp sarışın bıyıklarını yukarı çeke çeke gülümseyerek, "Telaş etme, maden hastalığı bizde irsi" derdi. O zamanlar anlamıyordum ama dedesinin Mükellefiyet Kanunu'yla birlikte köye gelen memurlar tarafından kömür ocağına gönderildiğini, ayak direyince Tahkikat Komutanlığı askerlerince cebren götürülerek kazma sallamaya mecbur edildiğini, sonraki senelerde madeni Zonguldaklılara mecburi hizmet sayan kanun kalksa da yapacak başka iş olmadığından babasının da kendi rızasıyla aynı mesleğe devam ettiğini ve nihayet sırası gelince enişte min de atalarının izinden gittiğini büyüyünce öğrendim. Kıt kanaat geçinmesine rağmen, eli açık, gönlü bol biriydi Naci Enişte m. Mesai bitimin-

de eve saç diplerine kadar sinmiş kapkara lekelerle gelir, her defasında tıpkı eskiden dedemin yaptığı gibi Mine'yle bana gofret yahut şekerleme getirirdi. Daima önce bana, sonra Mine'ye verirdi şekerlemeleri. Beni öz kızından ayırmadığını göstermek için gözettiği bu incelik, bu fazladan iyilik, kendimi ayrılmış hissetmeme sebep olsa da, o çapaklı hissin adını koyamaz, sadece rahatsızlığını duyardım. Ama eniştemi severdim. O evi severdim. O evde kurulan sofraları da.

Evin turuncu fayanslı, minik bir mutfağı vardı. İçinde yaz kış sonraki mevsime erzak hazırlanırdı. Üstü köpük köpük reçeller kaynar, kavanoz kavanoz turşular kurulur, kilolarca tarhana kurutulur, mutfaktan yükselen iştah kabartıcı kokular, evin her yanına yayılırdı. Bir de bahçeyi çok severdim. Yaz akşamlarında tuvaletten çekilen hortumla kapının önü foşur foşur yıkanır, ıslak taşa çıplak ayak şap şap basılır, bahçedeki formika masada karışık kızartma yenir, arkadan buz gibi karpuz dişlenir, en nihayet sıcak çayın yanında çıt çıt çekirdek çitlenirdi. Çekirdek saati geldi mi halam yine Nilüfer'in son kasetini takardı teybe: *"Yürümek karda zordur, gelirsen bak aşk budur. Dönsen köşeden şöyle, şarkı söylerim böyle. Laaaay la lay lay."*

İlkokula orada başladım, Beycuma İlkokulu'nda. Göze gireceğim diye okumayı öyle hızlı söktüm ki öğretmen bile şaştı kaldı. Sıra arkadaşım Gülçin, kızıl saçlı, çilli bir kızdı. Aynı sokakta oturduğumuzdan evden okula birlikte yürürdük. Annesi Safiye Teyze beni çok sever, evlerine gittiğimde önüme mozaik pasta ve portakallı Oralet bıraktıktan sonra başımı okşayıp dertlenmiş gibi uzun uzun iç çekerdi. O iç çekişlerdeki bir şey, eniştemin şekerlemeleri ilkin bana vermesi gibi iyi görünen ama aslında bana kendimi tuhaf hissettiren adını koyamadığım kırçıllı bir şey içimi ezerdi. Galiba bu yüzden Gülçin beni eve çağırdığında ayaklarım geri geri giderdi. Ama arkadaşımı

küstürmekten ödüm koptuğundan hayır diyemez, en nihayet tıpış tıpış gittiğim evde mozaik pasta yiyip Oralet içer, iç çekişler eşliğinde başımın okşanmasına müsaade ederdim.

O iç çekişlerle omuzlarımı ağırlaştıran başka türlü yükler arasındaki rabıtayı kurmam zaman aldı. Nasıl davranmam gerektiğini, neden öyle davranmam gerektiğinden önce öğrendim hep. Mesela bir keresinde halam veli toplantısı için okula gelmişti. Yanıma çağırmak için "Hala" diye seslendiğimde, arka sıramda oturan Ercüment'in tiftik saçlı annesi bana dönüp, "Halan mı geldi toplantıya?" diye sormuş, bu arada yanımıza varan halam da bir ayıbı gizler gibi, "Hala demedi, ana dedi" diye abuk sabuk bir yalan uydurmuştu. Bunu neden yaptığını çözememiş ama toplantıya sınıftaki herkesin annesi gelirken bir tek benim halamın geldiğini ilk kez o zaman fark etmiştim. Annenizle babanız sizden sonradan ayrılmadıysa, en başından beri onlarsız yaşadıysanız, bunu normal sayar, diğer çocukların da aşağı yukarı böyle bir hayat sürdüğüne inanırsınız. Ya da kendinizi bildiniz bileli akrabalarınızın evinde kalıyorsanız, daha başka pek çok kişinin de aynını yaptığını sanırsınız. Birisi bir şey sorana, söyleyene yahut siz kendinizi başkalarıyla kıyaslamaya başlayacak kadar büyüyüp kafanızdaki jetonu düşürene kadar yani. O veli toplantısından sonra halama ana demedim fakat özellikle sorulmadıkça kimseye halamlarda kaldığımı da söylemedim.

Birinci sınıfın yaz tatilinde çok kötü bir şey oldu. Naci Enişte göçük altında kaldı ve sol bacağı koptu. Patronları sakatlanarak itibarlarını zedelediği için Naci Enişteme dava açtılar. Bu arada doktorlar da aylarca hastanede yatması gerektiğini söylüyordu. Halam yanında refakatçi kalacaktı. Mine'yi babaannesine yolladılar. E benim de babamdan kaçmam lazımdı. Böylece Zonguldak faslı apar topar kapandı. Türkü Türkü Türkiyem Bursa'da, küçük amcam Fikret'in evinde devam etti. Am-

camların evinde Nilüfer dinlenmezdi: *Karda zordur yürümek, anladım gelmeyecek. Dünya oldu bana dar, neden yağdın söyle kar. Laaaay la lay lay la lay lay la lay lay.*

Fikret Amcamla karısı Sevim Yenge, Altıparmak'ta bir apartman dairesinde yaşıyorlardı. Yıllardır çocuk istiyorlardı ama bir türlü olmamıştı. Gelişimi sevinçle karşılamış, bana kırmızı puantiyeli perdeleri olan şık şıkıdım bir oda hazırlamışlardı. Okuma merakıma tezahürat gösteren amcam, iki mühim şeye, *Doğan Kardeş Dergisi*'ne ve mahalledeki kütüphaneye üye yapmıştı beni. Haftada bir kütüphaneye gidilir, kitap seçilirdi. Ökkeş serisi, *İki Yıl Okul Tatili*, *Seksen Günde Devriâlem*, *Pál Sokağı Çocukları*, *Küçük Kadınlar*, *Fedor Amca*, *Fadik*, hepsi emrime amadeydi.

Amcamla yengem karıkoca Tapu Kadastro'da memurlardı. Gündüzleri ikisi de işte olduğundan okul saatleri dışında evde yalnız kalırdım. Sabah kahvaltımı kendim yapar, öğlen akşamdan benim için saklama kabına konmuş yemeği çıkarıp ısıtırdım. Orada yemek yemeyi pek sevmezdim bu yüzden, genelde yalnız yediğimden. Okulda da teneffüste simit, gazoz filan almaz; bütün harçlığımı, hayırlı bir işte kullanmak üzere Turbo sakıza yatırırdım. Hafta sonları amcamla yengem elimden tutup gezmeye götürürlerdi beni. Bazen daireden arkadaşlarına misafirliğe giderdik, bazen de pikniğe. Arkadaş ziyaretleri iyiydi de piknikleri sevmezdim. O kırların, ağaçların arasında kaybolacağım, akşam olunca beni bırakıp gidiverecekler gibi gelirdi.

Bursa'daki okulumun ilk gününü hatırlıyorum. Herkesin oturma düzeninin geçen seneden belli olduğu sınıfta, öğretmenin benim için ufak bir düzenleme yapması gerekmişti. Birisi yerinden kalkmış, öbürü berikinin yanına kaymıştı. Böyle-

ce sonradan gelen olduğum yetmezmiş gibi, bir de milletin huzurunu kaçırmıştım. Zonguldak'taki okulun ilk gününde sınıftaki herkes birbirine yabancıyken, burada benim dışımda herkes tanışıyordu. Teneffüste onlar birbirlerine yazın yaptıklarını ballandıra ballandıra anlatıp çene çalarken, ben gizli bakışları üzerimde hissettiğim çekilmez dakikaları, defterime kenar süsü çizip Sermet Erkin'in şapkasından çıkan tavşanın şimdi nerede olduğunu düşünerek geçirmiştim. Hep böyle sürmedi tabii, sonunda aralarına girdim. Üstelik zamanla topluluk içinde yer edinmek hususunda hatırı sayılır maharetler de edindim. Gelgelelim Bursa'daki sıra arkadaşımı pek hatırlamıyorum, aslında sınıfta Ali'den başka kimseyi hatırlamıyorum. Ama Ali... Ali çok güzeldi. Onu hatırlamam gerekmiyor, çünkü hiç unutmuyorum.

İkinci sınıfın yaz tatilinde, Ayvalık'ta iki hafta babamı görüp Bursa'ya geri döndüğümde, yengem beni Kuran kursuna yazdırdı. Muhtemelen mahalledeki bütün çocuklar cüzlerini koltukaltlarına sıkıştırıp gidiyor diye. Yoksa inançlıysa da çok dindar bir tip sayılmazdı. Aksi halde herhalde beni kursa askılı bluzla gönderip hocadan tokat yememe vesile olmazdı. Yanağımda beş kardeş iziyle eve gelip olanları anlattığımda küplere binmiş, ayağındaki terlikleri, elindeki bulaşık eldivenlerini dahi çıkarmadan dosdoğru yan sokaktaki kursa koşup hocayı doğduğuna pişman etmişti. Sevim Yengem tatlı kadındı. Saçlarına perma yaptırır, vatkalı bluzlar giyer, kelebekgözlük takardı. Arada bir kıyafetlerini üstüme geçirip ancak yarısını doldurabildiğim topuklu pabuçlarının üstünde evin içinde gezinmeme müsaade eder, paketindeki mavili yeşilli çizgileri pek sevdiğim mentollü Meltem sigarasını tellendirerek, "İlahi" derdi, "dikkat et, bileğini incitme e mi?" Sene 88'di ve Sevim Yengem Sezen Aksu delisiydi. Yeni çıkan kasetini son ses dinlerken bir

yandan da şarkılara eşlik ederdi: "*Bir çocuk gördüm uzaklarda. Gözleri kederli, hatta korkulu. Her şeye rağmen bir an gülümsedi çocuk. Sıcak sade ama biraz kuşkulu.*"

Üçüncü sınıfa başladığım sene yengem hamile kaldı. Evde nasıl bir sevinç dalgası! Kardeş gelecek diye ben de epey sevindim. Sahiden çıkıp geldi de. Toparlacık, pespembe bir kız bebek. Adı Neşe.

Neşe'nin evdeki varlığına dair tek bir fotoğraf kalmış aklımda. Sıcak bir bahar ikindisi, güneş şeftali rengi huzmelerle pencereden içeri giriyor, komşu kadınlar mutfakta lohusa şerbeti kaynatıyor, koridora mis gibi karanfil kokusu yayılıyor, kucağında Neşe, başında kırmızı bir kurdeleyle yatakta uzanan Sevim Yengem dünyanın en mesut kadını gibi görünüyor.

Ama o tatlı hisler uzun sürmedi. Neşe evde ancak iki hafta kalabildi. İki hafta sonra bir gece ateşler içinde hastaneye götürdüler, bir daha geri gelmedi. O hadiseden sonra Sevim Yengem fena hallere girdi. Artık hep ağlıyor, yemek yemiyor, baca gibi sigara içiyor, amcamla ve dünyayla kavga edip duruyordu. Evdeki gerilimi seziyor, ayak altında dolaşmamaya çalışıyordum. Zira Sezen Aksu merakının dışında hemen her şeyi değişmiş, o sevecen kadın gitmiş, yerine dünyadan alacağı olan bambaşka biri gelmişti. Üçüncü sınıf bittiğinde, yine babamdan kaçmam gerekti. Amcam, yengem ve Bursa geride kaldı böylece. Ama en çok da Ali!

"*Ben böyle yürek görmedim, böyle sevgi. Şimdi çocuk büyümekte günbegün. Bütün hüzünleri okşadı birer birer, gizli bir ümide sarılarak, biraz küskün.*"

Öyle olmaz sanmıştım ama garip bir şekilde o sene de dünya dönmeye devam etti. Televizyonda gördüğüm asker üniformalı cumhurbaşkanının yerine piknik tipi bir adam geldi, haberler uzaklardaki bir şehrin ortasına örülmüş koca bir duvarın yıkışından, başka bir yerde –adını her duyduğumda yeşil, yumuşak bir şey olarak hayal ettiğim– kadife devrimin inşasından filan bah-

setti. Bense yine minder değiştirmiştim. Dünyam bir kere daha baştan aşağı değişmişti. Ama haberler benden bahsetmedi. Kimse benden bahsetmedi.

Benim küçük hikâyem, Türkü Türkü Türkiyem böyle böyle devam etti. O zamanlar pek anlamadıysam da her defasında yeni bir parçamı kaybederek defalarca budadım kendimi. Yıllar, çok yıllar sonra, eskiden yaşadıklarımın tatsız sonuçları, çok daha tatsız sonuçlar doğurduktan ve o çok daha tatsız sonuçlar da daha tatsızlarına yol açıp hayatımı düğümlenmiş bir yumağa çevirdikten sonra, belki çözer umuduyla Çiğdem Hanım'ın kapısını çaldığımda, inandığım bütün yalanlar tek tek önüme serilince ne yapacağımı şaşırdım. Hiç öğrenmesem daha iyiydi belki. Ama insanın kendine söylediği yalanların da bir miadı var. Katı olan her şey buharlaşıyor, hayata tutunmak için inanmaya mecbur kaldığımız bütün yalanlar günü gelince açığa çıkıyor. Ve sonra biz ölmüyoruz. Daha kötü bir şey oluyor. Öğrendiklerimizle yaşamaya devam ediyoruz.

İşte şimdi yaşıyorduk ve bütün güçlüklere rağmen bir ayağımızı diğerinin önüne ata ata, menşeini bilmediğimiz bir itikatla yürümeyi sürdürüyorduk. Döne döne kıyıdan içeri kıvrılan yol, ardı ardına sıralanmış minik köyler çıkarıyordu karşımıza. Birbirinden uzak, dağınık hanelerin arasından geçerken hangi köyün nerede bitip hangisinin nerede başladığını anlayamıyor, elindeki haritaya bakan Ogo birden fazla köyden geçmiş olmamız gerektiğini söylediği halde ortalıkta tabela görmeyişimizi dalgınlığımıza yoruyorduk. Sonunda Ave Nehri'nin üstünde kurulan köprüyü aşarak yer yer pas tutmuş şanlı tabelasıyla Vila do Conde kasabasına ulaştık. Kasabanın arnavutkaldırımlı merkezinden geçerek yamalı asfaltla ve düzensiz binalarla müzeyyen kenar mahallelerine vardık. Bulutlar ağır yorganlar misali üst üste kapanarak göğü karartıyor, başı bozuk bir ritimle yağan yağmur kâh artıp sağanağa çeviriyor, kâh şefkatle serpiştirerek alnımıza, yanaklarımıza buseler konduruyordu.

Uzun müddet kaldırımdan ilerleyerek sanayi sitelerini, konfeksiyon atölyelerini ve ortalıkta cinlerin cirit attığı bunaltıcı mahalleleri geride bıraktık. En nihayet yol bizi Vila do Conde'nin çıkışında ufak bir köprüden daha geçirip Rua das Violetas'taki kocaman bir mezarlığın önüne getirdi.

Mezarlık gezmeyi oldum bittim severim. Ogo ricamı kırmayınca kısa bir mola verip içeri süzüldük. Bazı mezarların başında irili ufaklı mermer heykelcikler ve aziz, azize ikonaları vardı. Hemen giriş kapısının önündeki bilhassa ilgimi çekti. Devasa kanatlarını açmış bir melek, sol elinde tuttuğu gül demetinden çektiği tek goncayı, sağ eliyle mezarın sahibine doğru uzatıyordu. Meleğin yüzünde buruk bir tebessüm kımıldanıyordu. Ölümün, yaşamın zehrini söken bir panzehir olduğunu hissettiren bir teselli. Gel ve güller dökülsün üstüne. Burada incitemez artık seni hiç kimse.

İsimlere, doğum-ölüm tarihlerine bakınarak gezerken, gün içinde ara ara yoklayan menfur bir vehimle ürperdim. Sanki biri ya da birileri bizi takip ediyordu. Diriler, ölüler, belki de içimde yuvalanmış ifritler. Bu soydan evhama alışkın olduğumdan üstünde durmadım.

Mezarlığın sonlarına doğru bir mezar topluluğu özellikle dikkatimi çekti. Yan yana yatanların tamamının soyadının Silva oluşuna bakılırsa, burası bir aile mezarlığıydı. Sadece kadınların yattığı bir aile mezarlığı.

"Ne acayip, hepsi kadın" diye gösterdim Ogo'ya. Taşları inceledikten sonra, "Hımm, ailenin erkekleri savaşta ölmüş olabilir. Baksana kadınların çoğu İkinci Dünya Savaşı sırasında hayattaymış. Yalnız o dönem için amma uzun yaşamışlar. Şuradaki Anna Hanım 1880'de doğmuş, 1972'de ölmüş, görüyor musun?" dedi.

Sahiden de kadınların içinde sekseninden evvel göçen yoktu.

"Eh" diye güldüm, "evde erkek olmayınca kadınların ömrü

uzuyor demek." Sonra birden aklıma düşünce, "Savaşta ölen erkeklere ne olmuş acaba?" diye sordum.

"Bilmem. Toplu mezarlara atılıp gitmişlerdir. Ya da nerede öldülerse oraya gömülmüşlerdir. Ya da kimsenin savaşta öldüğü yoktur belki. Zaten Portekiz İkinci Dünya Savaşı'na katılmamıştı."

"E ne diye savaş mavaş uyduruyorsun o zaman?"

"Boş boş bakmaktan daha zevkli. Sen de uydur işte, işin bu değil mi?"

İşim buydu, evet. Ama işimden de, neticelerinden de gına gelmişti. Uydurmadım.

Mezarlıktan çıktıktan sonra, "Mezarlık gezmek de ne bileyim biraz şey bi hobi be morukcum" diye vızıldandı Ogo.

"Ney bi hobi?"

"Yanlış anlamazsan manyakça. Diriyiz, ölülerin arasında Turist Ömer gibi güle oynaya dolanıyoruz. Eninde sonunda yanlarına park edeceğimizi bilmiyormuş gibi... Bazen o, ölüm yani... yokmuş gibi yaşamayı nasıl beceriyoruz, gerçekten aklım almıyor."

Bir an ne diyeceğimi bilemedim. Yıllar evvel Zonguldak'taki evin bahçesinde Meftun Halama sorduğum soru geldi aklıma. Halam sütbeyaz alnına vuran ikindi güneşinin altında bamya ayıklıyordu. Ben de önümdeki kâğıda 62'den tavşan çiziyordum.

"Hala?"

"Söyle kuzum."

"Sermet Erkin'in şapkasından çıkan tavşanla 62'den çizilen tavşan aynı yerden mi geliyor?"

Ne demek istediğimi ilkin anlayamamıştı halam.

"Nasıl aynı yerden? Nerden?"

"Yoktan."

Aklımın neye ne kadar erebileceğini tartan kaygılı gözlerini üzerimde gezdirip bir an duraksamış, sonra içine içine konu-

şan bir sesle, "Eh, herkes oradan geliyor sayılır" diye mırıldanmıştı.

"Sonra nereye gidiyor peki herkes?"

"Oraya, yine."

Bu son laflar ikimizi de başka türlü ağırlaştırmıştı. Biçimsiz bir sessizlik yeşermişti aramızda. Benimle böyle ufunetli bir konuda konuştuğuna pişman olmuş gibi dudağını sarkıtan halam bamyalara dönmüştü, ben tavşana.

O akşam uykudan önce, yok diyarının neye benzediğini düşünmüş, kimi geceler tuvalete kalktığımda geçmek zorunda kaldığım karanlık koridorun bitimsiz bir versiyonunu hayal edip kasavetlenmiş, sonra dedemin sevimli tavşanlarla aynı yerde olduğu fikrine tutunarak rahatlamayı denemiştim. Dedem artık sabahtan akşama kadar 62'den tavşan çizebilirdi. Tavşanlar da dedemi. Böylece hiç sıkılmaz, birbirleriyle arkadaşlık edebilirlerdi.

Çocukluktan kalma bu hatırayı Ogo'yla paylaşmadım tabii. Ben verecek cevap ararken, o da haritasını katlayıp çantasına tıkıştırarak, "Eh, sonuçta bir mezardan çıkıp öbürüne varmaya çalışıyoruz. Bizimki de iş" diye mırıldandı.

Dehşetle yüzüne baktım. Ne biliyordu? Saydam kafalı fıçı balıkları gibi içi dışında bir tip olduğundan, hemen gözlerindeki harelerde bir hareket, dudak kıvrımlarında bir işaret aradım. Bulamayınca sözcüklere sarıldım:

"Ne demek şimdi o?"

"Yolculuğumuzun biteceği yer de sonuçta mezar değil mi? Aziz James'in mezarı" deyip lakayt bir perdeden anlatmaya başlayınca derin bir nefes aldım. Camino de Santiago'nun hikâyesinden bahsediyordu. Rivayete göre, İsa'nın havarilerinden Aziz James, Kudüs'te idam ediliyor ve cansız bedeni esrarengiz biçimde ortadan kayboluyor. Bir süre sonra mevtanın tayfası olmayan bir gemi tarafından İspanya'ya götürülüp gömüldüğü ve üzerine bizim yolun nihayeti olan Compostela Katedra-

li'nin inşa edildiği söylentisi yayılıyor. Böylece hacı adayları katedrali, yani Aziz James'in mezarını ziyaret etmek için patır patır yollara dökülüyor. Sonra zamanla rota ünlenince bizim gibi dünyanın dört bir yanından gelen meraklılar, sporcular, spiritüeller, flanörler, flanözler, kendini arayanlar, birini kaybedenler, aradığını bulamayanlar ve ne aradığını unutanlar da. Ama Ogo haklıydı, Aziz James'le bir hesabımız yoksa da varacağımız onun mezarı, gittiğimiz onun yoluydu. Bu yoldaki herkes kendisine ait olmayan bir mezara girmek için didiniyordu.

Ogo önde, ben arkada, etrafımızla pek meşgul olmadan epeyce yürüdük. Derken sanayi sitelerini, konfeksiyon atölyelerini ve ortalıkta cinlerin cirit attığı bunaltıcı mahalleleri geride bırakarak ufak bir köprüye vardık. Köprüden geçtikten sonra yol bizi yine bir mezarlığa getirdi. Portekiz'de köylerin, kasabaların, yolların ve mezarlıkların birbirine ne kadar benzediğini düşünerek kapıdan içeri şöyle bir göz attım ve girişte, kabrin başındaki mermeri görünce neye uğradığımı şaşırdım. Devasa kanatlarını açmış bir melek, sol elinde tuttuğu koca demetten çektiği goncayı, sağ eliyle mezarın sahibine doğru uzatıyordu. Meleğin yüzünde buruk bir tebessüm kımıldanıyordu.

Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Bir süre önce geçtiğimiz köprüyü, sanayi sitelerini, konfeksiyon atölyelerini ve birbirinin aynı mahalleleri düşündüm. Birden anladım. Onca yol yürümemize rağmen nasılsa yine aynı yerlerden geçip aynı yere gelmiştik. Yol bizi taşımış durmuş fakat hiçbir yere götürmemişti.

"Biz buraya gelmiştik!" diye minik bir çığlık atıp Ogo'ya döndüğümde, arkadaşımın yüzünde aşina olmadığım şeytani bir tebessüm buldum. Tebessüm, göz açıp kapayıncaya kadar kahkahaya dönüşüp patladı.

"Ne gülüyorsun?" diye çıkıştım korku ve öfke arasında eriyen bir sesle. "Sana söylüyorum, aynı yere geldik! Şu mezardaki meleği biliyorum!"

Ogo'nun kahkahası kesilmek bilmeyince mezarlığa daldım. Hızlanıp yüzümü dövmeye başlayan yağmur damlalarına aldırmadan mezarlığın sonuna kadar koştum. Bulmaktan korktuğum orada duruyordu: Silva'lar!

Göğsümden boğazıma tırmanan karanlığı durdurmak için içimden saymaya başladım; bir, iki, üç, dört...

Sakin olmaya çalışarak kapıya döndüğümde, Ogo demirlere yaslanmış, cebinden çıkardığı cevizleri kemiriyordu. Gülümseyerek sokak tabelasını gösterdi: Rua das Violetas.

"Ogo! *Loop*'a girmiş gibiyiz. Yürüyüp yürüyüp aynı yere çıktık, aynı mezarlığa!"

"Biliyorum dalgın kurabiyem" deyip, pişmiş kelle gibi sırıtmaya devam etti. "Ne zaman çakozlayacaksın diye bekliyordum."

"Nasıl yani?"

"E aynı köprüden iki kere geçtik, ayakta uyuyorsun."

"Onu diyorum işte, neden aynı köprüden geçip duruyoruz?"

"Mezarlıktan çıktıktan sonra yanlış yola girip yeniden köprüye bağlandık. Aslında orada fark ettim ama yapacak bir şey yoktu. Yani ya köprüden buraya geri dönecektik ya da köprüyü geçip gene buraya varacaktık."

"Anlamadım."

"Ben de ne zaman anlayacaksın diye susup bekledim ama ne gezer! Aynı yoldan iki kere geçtiğini anca mezarlığa gelince fark edebildin. Dikkatin çok dağı..."

İzcilik dersini kursağında bırakarak, "Niye yanlış yola girdik peki?" diye atıldım. Ömür boyu içinden çıkamayacağımız korkunç bir *loop*'ta olmadığımıza ikna edilmeye ihtiyacım vardı.

"Ne bileyim, işaretli yoldan çıkmışız işte. Biz kuzeye gidiyoruz, sarı oklar da kuzeyi işaret ediyor. Görmüşsündür, arada mavi oklar da var ama onlar güneye gidiyor, Fatima Yolu'nun

okları. Belki dalgınlıkla onlardan birine takılıp yanlış yere sapmışızdır bir yerde. Bilmiyorum. Bir süre hiç ok görmedik, farkında değil misin?"

Değildim. Ogo önden yürüdüğünde oklara filan baktığım yoktu, o nereye dönerse oraya dönüyor, nereden giderse oradan gidiyordum. Ne zamandır ok görmüyorsak... *Loop*'ta değilsek bile yolda da değildik.

"Kaybolduk yani!"

"İlle de dramatize etmek istersek öyle de denebilir."

Düpedüz kaybolmuştuk ve o hâlâ ceviz tıkınıyordu! Ogo ne kadar sakinse ben o kadar paniklemiştim. Hiç bilmediğimiz bir yerde de olsak, bizi hedefe taşımaya iman etmiş sarı okların refakatinde yürümek güven vericiydi. Ama birdenbire oksuz kalmak, bana kendimi bastonsuz kör, pusulasız gemici gibi hissettirdi. Hemen en feci senaryoları yazmaya koyuldum. Belki kötü niyetli birileri, mesela bu uhrevi yolun sersem turistlerle dolup taşmasına tahammül edemeyen Aziz James âşığı sofular, birkaç küçük felaketten sonra yolcuların ayağı kesilir umuduyla okları silmişti. Öyle karmaşık bir sapakta yapmışlardı ki bunu, yoldan bir kere çıkan bir daha artık giremezdi. Biz de zokayı yutmuştuk ve böylece ruhumuz bile duymadan mezarlıktan sonrası arafa dönüvermişti. Hiçbir yerin ortasında kalakalmıştık. Bundan sonra hiç ok göremeyeceğimi, çıkış yolu bulmak için sağa sola koşturup her defasında aynı noktaya döneceğimi, en nihayet çıkışsız bir döngüde, bir tür Bermuda Şeytan Üçgeni'nde olduğumu anlayıp kaderime razı geleceğimi, yeterince şanslı olup vakitlice ölmeyi beceremediğimden Ogo'nun açlıktan ölüşünü seyretmek zorunda kalabileceğimi, onu Silva'ların arasına tek erkek olarak gömeceğimi ve sıra bana geldiğinde bile ölmeyeceğimi ama yavaş yavaş çürüyeceğimi, çürüyerek yere düşen kolumu bacağımı haşyetle izleyeceğimi, tayfasız bir gemide mezarına giden Aziz James'in cesedi gibi ama ölemeden, tümüyle ölmeyi beceremeden yaşamak zorunda ka-

labileceğimi düşününce dehşetle titredim.

Betim benzim atmış olacak ki Ogo ciddileşti. Büyütecek bir şey olmadığını, dalgınlıkla işaretli yolu kaçırdığımızı, dönmemiz gereken yerde dönmek yerine devam ettiğimizi ya da devam etmemiz lazım gelirken anlamsız bir sapaktan içeri dönüverdiğimizi anlattı. Dediğine göre şimdi yine rotadaydık ve tek yapmamız gereken okları gözleyerek yürümekti. Çok yakımızda bir yerde bulunmayı bekleyen sarı bir ok olduğuna emindi. İşaretlere inanan, onları bulacağına yahut işaretlerin kendisini bulacağına da inanıyordu. Yalnız bırakılacağına inanmayı seçen benim gibilerse, değil ıssız yollarda, kalabalık şehirlerde bile yalnızlıkla mühürleniyordu. Yol da hayat gibi kendini gerçekleştiren kehanetten ibaretti.

Daha iyi bir fikrim olmadığı için Ogo'nun peşine düştüm. Sarı oku bulmak için yürümeye başladık. Sarı ok artık Alice'in beyaz tavşanı, Dorothy'nin fırtınası, Âdem'in elmasıydı. Bizi yoldan çıkaracak ve yola sokacak olandı. Gün boyu varlığına alıştığım için pek de umursamadan önünden geçtiğim minik figür birdenbire kıymete binmiş, gözüme kurtarıcı gibi görünmeye başlamıştı. Oku bulana kadar sakinleşemeyeceğimi anlayan Ogo kafamı dağıtmak için ya da kim bilir, belki de fırsat bu fırsat diyerek, durduk yere birden bu yoldan nasıl haberdar olduğumu soruverdi. Garip şey, kendisininkini uzun uzun anlatmıştı da daha evvel benimkini sormamıştı.

"Çok eskiden duymuştum" dedim. "Bir arkadaştan."

Sonra hikâyenin gerisini nasıl getireceğimi düşündüm. Minik bir yalan mı uydurmalıydım, yoksa gerçeği mi söylemeliydim? Bir Paradise dönüşünde patlayan kaşıma pansuman yapan Kader'in, "Samanyolu'ndaki yıldızların yerdeki yansımasıymış yol. Bence hiçbir dinin hacısı olmaz giden, yıldızların hacısı olur anca" diye tatlı tatlı anlatışını. Eh, öyle yapmasam iyi olacaktı. Merak eden herkes duymaya hazır olsa, gerçek kendi-

ni köşe bucak saklayarak yaşamazdı.

Neyse ki yol üstündeki bir duvara çizilmiş sarı ok Hızır gibi yetişti de konu dağıldı. O tanıdık işareti görünce rahatladım. Taşlar da bırakıp gitmesin artık insanı değil mi? Biz dönüp bakmasak da bir yerlerde hep beklesin birileri. Yeniden güvenli sulara dönmenin sevinciyle sarı okun peşine takılıp bir müddet daha konuşmadan yürüdük. Bu defa etrafıma dikkatle bakıyor, geçtiğimiz yerleri daha evvel görmediğimden emin olmaya çalışıyordum.

Póvoa de Varzim'e vardığımızda üstümden bir mezarlık ziyareti, bir kaybolma hadisesi, bir de ölümsüzlük tehlikesi geçmişti. Şehre girer girmez, açlığımızı yatıştıracak bir lokanta aradık. Kapı önlerindeki mönü levhalarına şöyle bir göz gezdirdikten sonra, esnaf lokantası kılıklı bir yere dalıp *caldo verde* dedikleri sebze çorbasından birer tabak içtik. İncecik kıyılmış karalahananın koynuna bolca patates sokularak pişirilmiş ve içine bizi kendimizden geçirmeye yetecek miktarda sarmısak eklenmiş çorba, korkudan büsbütün büzüşen mideme iyi geldi. Arkasından ne yiyeceğime bir müddet karar veremedim. Aslında gözüme morina balığını kestirmiştim ama Ogo fırında tavuğa meyledince sonradan pişman olmaktan korkup ben de aynından sipariş ettim. Gelgelelim tavuklar kupkuruydu. Yine de böyle minik detayların tadını kaçırmasına cevaz vermeyen Ogo, tabağındakileri bir çırpıda mideye indirdi, benimse ikinci lokmada iştahım kesildi. Sonrasında kesemize ve keyfimize uygun bir otel bulmak için ortalıkta dolanırken, izleniyormuşuz hissi yine peşime takıldı. Yorgunluğun insana böyle münasebetsiz oyunlar oynayabildiğini bildiğimden paranoyamın çağrısına iştirak etmedim. Hatta Ogo'nun yürürken arada bir dönüp arkasına baktığını fark etsem de bu haline bir anlam yakıştırmaya yeltenmedim. Uykusuzluğun ve yorgunluğun si-

nirlerimi iyiden iyiye gerdiğini biliyordum. Bir an evvel dinlenmem lazımdı. Neyse ki çok geçmeden kalacak derli toplu bir yer bulduk. İkimizde de şehir turizmi yapacak hal kalmadığından, erkenden odalarımıza kapanıp dinlenmeye koyulduk. Sabah uyandığımızda tanımadığımız bir şehrin acillerine koşturacağımızı henüz bilmiyorduk.

6

Dizime kadar yükselen karın içinde bata çıka yürüyorum. Uzaklardan gelen köpek havlamaları gecenin sessizliğini yırtıyor. Etrafta in cin top oynuyor. Herkes çoktan evlerine çekilmiş, kapılar sıkıca kilitlenmiş. Bir tek ben ve beni hiç bilmediğim bu şehre getiren akraba abi, bir tek ikimiz sokaktayız. Bir de sokağı ağır, beyaz bir yorgan gibi örten kar. Nefes alıp verdikçe ağzımdan burnumdan dumanlar çıkıyor, titreyerek gocuğumun önünü örtmeye çalışıyorum. Tanıdık bir şey arar gibi, sarı ışıklı evlerin kurum tüküren bacalarından yayılan azot kokusunu içime çekiyorum. Az sonra o evlerden birine gireceğim. Az sonra onu göreceğim. İlk kez. Beş yıllık kısa hayatım boyunca ilk kez. Daha önce bir fotoğrafını bile görmüşlüğüm yok. Neye benzediğini bilmiyorum. Ona benzeyip benzemediğimi merak ediyorum. Annemi, annemi çok merak ediyorum.

"Onu gördüğünüz ilk anı anlatır mısınız?" diyor Çiğdem Hanım. Kırılgan kıyılarda dolandığımızı kestiren ihtiyatlı gözlerle yüzüme bakıyor.

Bir şeyler söylemek için ağzımı açıyorum ama sonra öylece kalıyorum. Hatırlayamadığımı fark edip yüzümü buruşturuyorum. Zihnimi zorluyorum, ı-ıh, dipsiz bir karanlıktan başka şey görünmüyor. Hayret ediyorum, annemle o ilk ve tek buluşmamızı iyi bildiğimi sanıyordum oysa. Öncesini, sonrasını hatırla-

dığımı. Ne var ki sorulan tek karelik fotoğrafın yer aldığı film, o karşılaşma anında karanlığa gömülüveriyor. Zihnimi yeniden, yeniden yokluyorum. Annemle karşılaşmamızdan önceki otobüs yolculuğunu, sonrasında karda eve kadar yürüyüşümü hatırlıyorum. Annemin yanında geçirdiğim, süresinden emin olamamakla birlikte birkaç hafta olduğunu tahmin ettiğim zamanı hatırlıyorum. Yine karlı bir kış günü sokak ortasında ayrılışımızı hatırlıyorum. Öncesini ve sonrasını pekâlâ biliyorum da, o minicik arayı, birbirimizi ilk gördüğümüz anı zihnimin dehlizinden çekip çıkaramıyorum. Sahi, ne yapmıştık? Durup birbirimize mi bakmıştık? Koşup sarılmış mıydık? Gülmüş müydük, ağlamış mıydık? Bilmiyorum. Öncesini ve sonrasını hatırlıyorum ama o buluşma anını, yani tam o anı...

"Hatırlamıyorum."

7

Neden hatırlamadığımı artık bilsem de, belleğimin o anın kayıtlı olması gereken yerinde koca bir boşluk taşıdığımı yıllarca fark etmeyişimi bugün bile garipsiyorum. Zihin, tedbirli dost, teyakkuzda düşman, her şeyi nasıl da sahibinin ihtiyacına göre usulca tanzim ediyor. Ona her yol mubah, yüzeyini bile isteye aşındırmış donuk ama pürüzsüz cam misali, her şeyi gösterdiği yalanının altına teminatsız gerçekler örüyor. En kullanışlı hatıraları arayıp buluyor, anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde yan yana diziyor, bulamadıklarını da esasa hizmet edecek mürekkeplerle yeni baştan yazıyor. Sonra işinin erbabı, kaçın kurası kurnaz esnaflar gibi geçiyor çın çın öten yazarkasanın başına; aklımızı sarsmayacak minicik bir fark karşılığında, eskisini alıp yenisini veriyor, eskisini alıp yenisini veriyor, eskisini alıp yenisini. Zihnimden korkuyorum. Kendimden korkuyorum.

O buluşmayı hayatım boyunca defalarca düşünmüş, en küçük parçalarına kadar bölmüştüm. Beni anneme götüren akraba abiyle yan yana koltuklarda yaptığımız yolculuğu, sonra gecenin bir yarısı ayağımın altında kıtırdayan karlara bata çıka yürüyüşümü, kalbimin çeperlerine çarpa çarpa içimde çırpınan o küçük kuşu...

Sonrasını da hatırlıyordum. Kalabalık bir evdi. Anne, anneanne, dayılar, teyzeler. Teyzelerle ilgili sonraya miras kalacak

şiddette hususi bir hissim yoktu ama dayıları, en azından birini sevmiştim. Bana, gözleri yattığında kapanıp kalktığında açılan lepiska saçlı bir bebek hediye etmiş, sürpriz olsun diye uyurken yatağımın yanına yerleştirmişti. Yıllar sonra her düşündüğümde bana bir hediyeden çok annemin yokluğunun özrü namına verildiğini düşündüğüm o bebeği. Anneanneye gelince, onu *Teyzem* filmindeki Müjde Ar'ın ürkütücü annesi gibi hatırlıyorum niyeyse. Bir şey mi yaptı ya da bir şey mi dedi emin değilim ama orada bulunmamdan pek hoşlanmadığı hissi kalmış içimde.

Elbette apaçık değil, dağınık bir sis bulutunun arkasından görüyordum o günleri. Yine de görüyordum işte. Buzdolabının üstünde duran kuru pastalardan yediğimi, annemle çamur içindeki sokaklardan geçerek bir yerlerden bir yerlere gittiğimizi, videodan Mahmut Tuncer filmi izlediğimizi, filmde kolları altın bilezikli bir kadının kapısını zorlayan kötü adamın içeri girmeyi başarıp kadına tecavüz ettiğini, o çirkin sahnede gözlerimi ekrandan kaçırdığımı, bazen birlikte pazara çıktığımızı, pazarcıların anneme Mahmut Tuncer'in filmindeki kötü adam gibi baktıklarını, annemin beni odunlu termosifonda ısıtılmış sularla çabuk çabuk yıkadığını, üşüdüğümü ama sızlanmadığımı, o kış kar yağdığını, çok kar yağdığını hatırlıyordum.

Ve tabii annemi. Hep uzun hayal ettiğim saçları kısacık kesilmiş annemi. Görüntüsüne dair saçlarından başka pek bir şeyin aklımda kalmayışı garipti ama yıllarca bunun da hiç üstünde durmamıştım. Fakat saçlarından daha mühimini, yakında beni yanına alacağını, artık birlikte yaşayacağımızı söylediğini, bundan sonra beni hep o yıkayacak, saçlarımı o tarayacak diye sevindiğimi çok iyi hatırlıyordum. Bir şey bekliyordu ama ne... Yeniden evlenmeyi mi, birinden boşanmayı mı, bir yerlerden gelecek para filan mı? Sis bulutlarının arasında yitiyor o kısım ama beklediği bir şey vardı ve ancak o gerçekleştiğinde tastamam kavuşulacaktı. Bunu anladığımı, kabul ettiğimi hatır-

lıyorum. Sonra da hiçbir şeyin öyle olmadığını. Beni onun yanından aldıklarını ve onun da bir daha beni yanına almadığını. Herhalde beklediği şey neyse olmadı'lara, olamadı'lara sarıldığımı. Yıllarca böyle düşündüğümü. Hele biraz büyüdükten sonra kendimi unutup onun yazgısına üzüldüğümü. Hangi anne çocuğunu bırakmak ister ki, kim bilir ne güç bir hayatı vardı. Belki tutucu bir çevre, ha bire dırdır eden bir anne... Belki kurtulmak için yeniden evlenmek istemişti ve sığındığı o yeni eve başkasından peydahlanmış bir çocuk sığdırmaya gücü yetmemişti. Belkilerden mülhem merhametli bir bahaneler hırkası ördüm böylece anneme. Halini bir kadın olarak ben anlamayacaksam kim anlayacaktı? Ona karşı asla öfke, kin biriktirmedim. Birileri, "Hıı, demek bebekken bırakıp gitti, nasıl yapabilir bir anne böyle şeyi" demeye kalktığında, laf ettirmedim. Hiç tanımadığım, hayatımda bir kere, o da beş yaşındayken hepi topu birkaç hafta gördüğüm o kadına arka çıktım hep. "Kim bilir" dedim, "ne zorluklar yaşadı da mecbur kaldı. Yoksa kim böyle olsun ister ki..." Neyse, burası başka hikâye. Ama hatırlıyordum işte. Onun beni iki aylık süt bebeğiyken bırakıp gidişiyle bütün bu sonradan bulduğum mazeretler silsilesi arasında bir yerde, her nedense, birkaç hafta görüşmüştük. Ben de o çerçeveli zamanı sis bulutlarının ardından da olsa yıllarca hatırlamış, ince ince düşünmüş, geçmişin buruşuk kâğıtlarından katladığım minik gemileri zihnimin perdesinde uzun uzun yüzdürmüştüm. Ama yüz yüze geldiğimiz ilk anı düşünmek, o en kuvvetli olması gereken anıyı hatırlayamadığımı fark etmek aklıma gelmemişti. Derken Çiğdem Hanım her zamanki gibi basit bir soru sormuş ve o basit soruyla yıllarca inandığım muayyen hikâyeyi tepetaklak etmişti.

O seanstan sonra durumun tuhaflığını düşünmeye başladım. Önünü arkasını bunca bildiğim bir maceranın en kritik anını atlamış olmayı hikâyeci tarafıma yakıştıramadım. Bu işte bir bit yeniği olmalıydı; ne ben durduk yere unutmuştum ne

Çiğdem Hanım beyhude sormuştu, bu kadarını anlayabiliyordum. O boşlukta yatanı bulmak gayretiyle filmi bir ileri iki geri sararak saplantılı biçimde düşünüyordum. Gözlerimi kapıyordum, kar yürüyüşü bitiyordu, bir kapıdan giriyordum, bir koridorda yürüyordum, zihnimin karanlık köşelerini yoklayarak annemin karşıma çıktığı ilk anı çaresizce arıyor, bir türlü bulamıyordum. Ama yılmadım; gündüz yürürken, akşam yemek yerken, gece uyumaya çalışırken hep aynı şeyi düşündüm durdum. Sonunda bir gece yarısı kötü bir kâbustan uyanmış gibi yatağımdan sıçradım. Hatırlamıştım!

Çarşamba sabahı, gece boyu zihnimde dolanan çıngıraklı yılanları boğup odadan çıktığımda, nahoş bir sürprizle karşılaştım.

Ogo montuna kadar giyinip kuşanmış, çantasını ayaklarının, başını ellerinin arasına almış, lobideki ampir koltukta beni bekliyordu. Bir terslik olduğunu hemen anladım.

"Ne bu hal? İyi misin?"

"Pek sayılmam."

"Hayırdır, neyin var?"

"Gözüm..."

Bir, hatta iki gözü olduğunun farkındaydım. Ogo'yla karşılaşan hemen herkesin ilk dikkatini çeken şey onlardı zaten. Bazen yolda yürürken, karşıdan gelenlerin birbirini dirseklediğini, kaş göz işaretiyle Ogo'yu gösterdiğini görür ve sebebini bilirdim. Gözlerinin ilgi çekmesinde şaşılacak yan yoktu, sonuçta sık rastlanmayan bir durumdu. Mesela ben Ogo'dan başka kimsede görmemiştim böylesini. Ha bir David Bowie'de vardı ama onu da canlı görmemiştim. Üstelik bildiğim kadarıyla iki gözü de mavi doğmuş, giriştiği bir kavganın akabinde ameliyat olması gerekince, sol gözü sonradan sonraya koyulmuştu. Oysa Ogo'nunkiler, Van kedileri gibi doğuştan çift renkliydi. Sol gözü yeşil, sağ gözü mavi; tıptaki adıyla heterokromi.

Gözüm dediğinde niyeyse bir an acaba renk mi değiştirdiler diye düşündüm. Yüzüne bakıp, bıraktığım renkte durduklarını teşhis ettikten sonra, "Ne olmuş gözüne?" diye sordum. Cevap beklemediğim yerden geldi.

"Göremiyorum!"

"Nasıl yani?!"

"Sol gözüm... Görmüyor."

Sonra da başkasının başına gelen elim bir hadiseden bahsediyormuş gibi tatsız ama soğukkanlı bir mesafeyle anlatmaya başladı. Gecenin bir yarısı uyanmış, sol gözünde bir tuhaflık olduğunu anlamış. Karanlığa alışmayı bekleyip ışığı açtıktan sonra da geçmemiş tuhaflık. Gözü görmüyor, daha doğrusu dünyayı yoğun bir sis perdesinin arkasından görmeye çalışıyormuş. Bir de sisin içinde büyüyüp küçülen kara lekeler varmış. Elimin ayağımın titremesine mâni olamayarak, "Ne o öyle kör olur gibi!" diye feryat ettim.

"Yok, korkma, tam kör değil. Ama hani yağmurda buğulanmış gözlük camının ardından görür gibi. Bir de camın üstünde kara lekeler olduğunu düşün, çamur sıçramış gibi. Arada büyüyüp küçülüyorlar."

"Ne diyorsun Ogo?! Gece yarısından beri bu halde misin yani?"

"Evet. Aslında hayır. Gittikçe kötüleşti."

"Ah be Ogo! Neden hemen haber vermedin?"

"Geçer sandım. Hem o saatte ne yapacaktık ki?"

Belli ki o vaziyette bile beni rahatsız etmekten çekindiği için sabahı beklemişti. Soğukkanlı davranmaya çalışsa da için için korktuğu her halinden belliydi. İnsan bazen başına geleni yok sayarak atlatmak ister. Anlaşılan Ogo da o işlevsiz yöntemi denemişti. Ne var ki, düşünce gücüne hürmet göstermeyen kara lekeler kaybolmamış, gözünün önündeki sis perdesi dağılmamıştı. Parmaklarımla gözkapağını iyice kaldırarak gözünü inceledim, dışarıdan anlayabileceğim bir maraz değildi. Ye-

şilçam filmlerinde birdenbire kör olan karakterler geldi aklıma. Gülünç saydığım o acayiplik sahiden mümkün müydü yoksa? Peki böyle durumlarda hiç de en iyi ilaç gibi görünmeyen zaman, ya geceden beri Ogo'nun aleyhine işliyorduysa? Böyle düşününce ürperdim.

"Hadi çabuk, hastaneye gidiyoruz" diye inledim.

Resepsiyonistten otelin yakınlarında bir devlet hastanesi olduğunu öğrenip tarif ettiği yöne doğru yola koyulduk. Dünden kalan o izlenme duygusu da Ogo'nun gözüne ne oldu endişesine tutunup peşimize takıldı.

On dakikaya kalmadan Póvoa de Varzim Devlet Hastanesi'nin acil servisinin kapısındaydık. Kayıt yaptırdıktan sonra çok beklemeden Ogo'nun sonradan Gagavuz kökenli olduğunu iddia edeceği nöbetçi doktorun yanına alındık. Doktor, sabahın kör saatinde yatağında mışıl mışıl uyumak yerine havasız bir muayene odasına tıkılmaktan hoşlanmadığını saklamayan yüzünün ortasında çengel biçimli uzun bir burun taşıyan, gözleri birbirine gereğinden yakın ve bir şeye odaklandığında hafif şehlalaşan, insan canlısı diyemeyeceğim bir adamdı. Elindeki ışıklı kalemi Ogo'nun gözüne tutup az sonra amel defterini eline verecek gibi baktıktan sonra, onu daha kapsamlı bir muayene için başka bir odaya, beni de ayak altından çekilmem için dışarıya yolladı. Doktorun koşulsuz otoritesine boyun eğip acil kapısının öbür tarafına döndüm ve endişeyle beklemeye başladım.

Galiba zamanın göreceliği en çok aşkta, savaşta, bir de hastalıkta ortaya çıkıyor. Dünyanın kalanı için akrep üç aşağı beş yukarı benzer şekilde soksa da, bu üç grupta ayakta kalmaya çalışanlar için zehrini başka türlü akıtıyor. Ölüm anının bir ömrü hatırlamaya yetecek kadar uzun sürmesini ya da sevgiliyle geçen bir saatin bir dakika, ondan ayrı bir dakikanın bir yıl gibi hissedilmesini nasıl açıklar insan yoksa? Yahut hastaların, hasta yakınlarının akmak bilmeyen zamanın içinde ağır ağır eriyi-

şini mesela. O acil kapısında Ogo'yu hepi topu otuz dakika beklemişimdir ama saatler sürdüğüne yemin edebilirim. Gözünün akıbetini düşünmekten başıma ağrılar girmişti. Gözlerle ilgili bildiğim her şeyi hatırlıyor, kendi kendime sersem sepelek teşhisler koyarak akılsız fikirler yürütmeye çalışıyordum. Daha önce gözünde sis perdesiyle uyanan kimseyi görmediğimden seçeneklerim kısıtlıydı. Şahsi göz tecrübelerim şişmek, bir süre için kapanmak gibi harcıâlem hasarlarla sınırlıydı.

Üniversiteye kadar gözlerimin başına gelen en feci bela arpacıktı. Kaş yarılmaları, göz kapanmaları üniversite ikinci sınıfta başladı. Benim gizli hikâyem bu. Paradise'ın içindekilerden ve Kader'den başka kimseciklerin bilmediği minik sırrım. Üstünden epey zaman geçse de her şeyin nasıl başladığını dün gibi hatırlarım.

Kader'le arkadaşlığımızın birinci yılı, onun evine yerleşmemin onuncu ayıydı. Aramızdaki yakınlığın kumaşını bugün bile kolayca tanımlamam mümkün değil. Arkadaştan çok öteydik, birbirinin yarasına kabuklanan insanların akrabalığıyla işaretlenmiştik. Varlıkları değil yoklukları sebebiyle yan yana gelenlere has gizli bir ittifak, eşsiz bir pakt kurmuş, birbirimize yeri geldiğinde kız kardeş, yeri geldiğinde anne, yeri geldiğinde sevgili, yeri geldiğinde öğretmen olmuştuk. Her şeyimi, yani kendime anlatabileceklerimin cümlesini bilen tek kişiydi Kader. Ben de onunkileri, kendine anlatmaya güç bulabildiklerini biliyor, kalanını sessiz bir matem gibi kalbimde tutuyordum. Suskunluklarımızda çatlaklar açmıyor, kırılgan kıyılarımızı meraklı ayak izleriyle talan etmiyorduk.

Kader'in yaptığı işi hiçbir zaman mesele etmedim. Ona akıllar vermeye, başını "senin iyiliğin için" duvarlarına vurarak ruhunu ezmeye yeltenmedim. Hayat nam çukurun içinde hangi rencide köşeciğe sığınıp iliştiyse, orada sevdim onu. Değiştirmeyi ummadan, zımparalamaya kalkmadan, kimse, neyin içindeyse, tam da öyle benimsedim. Gerçekten sevmek, birini her

neyse tam da öyle kabullenmek, başka türlüsünü hayal bile etmemek değil mi? Onu, daha iyisini, eksiksizini düşlemeden bağrına basma yetisi. Olduğu gibi.

Yine de geceki mesaisinin gündüzki öğrenciliğine bu kadar yapışmasını başlangıçta yadırgamıştım. Daha onu tanımadan malum meseleyi bilişimi, herkesin bilişini... Bir keresinde neden böyle olduğunu sorduğumda, gözlerinde alaycı bir ışıkla, "Geliyorlar çünkü" demişti. "Önce hocalardan biri geldi, sonra diğerleri. Derken hali vakti yerinde bazı öğrenciler de. Bakma sen tafralarına, riya fışkırır onların bütün deliklerinden. Geceleri acıkır, gündüzleri tiksinirler."

Böylece geceleri türlü çeşit arzunun peşine takılıp gelen, sadece bedenlerinin değil, kimi zaman ruhlarının da en çıplak köşelerini Kader'in önüne seren heriflerin, gündüzleri ona kutsal bahçeye dikilmiş şer abidesi muamelesi yaparak kendilerini temize çekmeye çalıştığını öğrendim. Kâh böbürlenerek, kâh geceleri kapısını aşındıran kendileri değilmiş gibi gündüzki varlığından ikrah ederek anlatıp durmuşlardı onu birbirlerine. Kader'in ahlaksızlığından ahlak, karanlığından aydınlık devşirmişlerdi. Kulaktan kulağa gezmişti ismi. Artık herkes biliyordu Kader hakkındaki en önemsiz şeyi. En önemli olanlarından, yani hastalanacağı zaman önce burnunun kızardığından, arada bir dalgınlaşıp gözlerini diktiği uzak yerlerde kaybolduğundan, kar yağarken göğe bakıp tanecikler diline konsun diye ağzını kocaman açtığından, boynundaki kalpli kolyenin içinde rahmetli annesinin resmini taşıdığından, Allah'a inandığından ama ona kırgın olduğundan, ramazanda çalışmadığından, bayramda fazla mesai yaptığından, sabahları kahvaltıda yedi zeytin yediğinden, sinemaya patlamış mısırsız girmediğinden, çayını üç şekerli içtiğinden, sol kolundaki minik bene saklanabildiğinden, ağlarken gözyaşlarının hemen düşmek yerine önce uzun kirpiklerinin ucunda topak topak biriktiğinden, güldüğünde dudağının sağ kenarında minik bir gamzecik belirdi-

ğinden, ders çalışırken kaleminin ucunu kemirdiğinden, arada bir evde çikolatalı kek pişirip sokakta top koşturan çocuklara ikram ettiğinden, mahallenin bütün kedilerini düzenli olarak beslediğinden, apartmanın giriş katında yalnız yaşayan seksenindeki Üftade Teyze'nin haftalık market alışverişini bizzat yapıp evine kadar getirdiğinden, mezuniyetten sonra İstanbul'a gidip en tehlikeli, en zor haberlerin peşinde koşan cevval bir muhabir olmayı hayal ettiğinden, heyecan duyduğu bir şey anlatırken gözlerinin parlayarak irileştiğinden, bazen durup dururken gözüne kestirdiği –durup dururken değil aslında, onları bir yerlerden tanıdığına eminim– pahalı arabaları anahtarıyla boydan boya çizip bununla çocuk gibi eğlendiğinden, pazara, hamama ve pikniğe gitmeyi çok sevdiğinden, korku filmlerinden, sirklerden ve aile çay bahçelerinden nefret ettiğinden kimsenin haberi yoktu. Kader'i tanıdıklarını sanıyorlardı ama hakkında küçük bir delik dışında bildikleri tek bir halt yoktu.

Davranışlarına ve onunla arkadaş oluşumdan sonra benimle kurdukları mesafeli münasebete bakılırsa, okulda herkes onun gece gündüz çalıştığını, her köşe başında kendini sattığını, başka bir hayatı olmadığını filan sanıyordu. Kader tek bir şeyden ibaretti onların gözünde. Derslere hepsinden daha düzenli giren, hep yüksek notlarla geçen yaşıtları bu kızın, kendileriyle ortak zevkler, sevinçler, hayaller taşıyabileceğini düşünmek akıllarına gelmiyor, dahası ilgilerini çekmiyordu. Oysa bizim minicik, olabildiğince korunaklı, basit bir hayatımız vardı. Kendimize göre neşelerimiz, dertlerimiz, ritüellerimiz. Gündüz derslere girip çıkar, akşam evimize gelip yemek pişirir, birlikte hem yer hem sohbet eder, sonra da genellikle film seyrederdik. Günler kısa sürerdi, geceler uzun. İkimiz de uykusuzluğa alışkındık. Saat ondan sonra Kader filmin başından kalkar, odasına gidip giyinir, makyajını yapıp çıkar, sonra ancak sabaha karşı gelirdi. Ben de kendi odamda, asla tümüyle uykuya dalamadan, bir gözüm yarım açık, anahtarın yuvada dönüşünü duy-

mayı beklerdim. Ancak tıkırtılarından odasına girip yatağına yattığını anladıktan sonra uyumayı beceririrdim. Sabahları gece hakkında konuşmadan, en son birlikte film izleyip sonra da yataklarına yollanmış, sıradan dertleri, sıradan hayatları olan sıradan iki üniversite öğrencisi gibi, aceleyle yapardık kahvaltımızı. Kimi sabahlar da öyle olmazdı. Çok sık değilse de bazen saçı başı dağılmış, gözleri ağlamaktan şişmiş dönerdi eve Kader. Öyle zamanlarda odasına gitmez, doğruca benim yatağıma gelir, yorganı aralayıp kedi gibi içeri sokulur, sessizce yanıma kıvrılırdı. Çıt çıkarmadan sarılırdım ona. Anlatmak isterse dinlerdim, bir şey söylemezse de sorup deşmezdim. Bırakırdım yatsın koynumda, usul usul saçlarını seveyim. Uykuya dalarken uzanıp hafifçe elimi tutardı. O uyurdu, ben onu izlerdim.

Sonra sonra, okuldaki o açık saçık ve açık seçik hallerinin, kendine biçilen rolden kaçmak yerine onu alnında yazı gibi taşıma cüreti göstermesinden kaynaklandığını, yaşamak oyununda yenilmemek için etrafındaki acuzelerin restini görüp küstahça artırdığını, yani Kader'in benim tersime hayattan kendini saklayarak değil, ayyuka çıkarak korunmaya çalıştığını anladım. Ona neden başka bir iş yapmadığını hiç sormadım. Neden evden para almadığını hiç sormadım. Neden babasıyla görüşmediğini hiç sormadım. Annesinin ölümünün ardından önce kolundaki bene saklanmaya başladığını, sonra da defalarca evden kaçtığını anlatmıştı sebebinden tam da bahsetmeden. O sebebi hiç ama hiç sormadım. Nefret ettiği o evden kurtulabilmek için dershaneye bile gitmeden harıl harıl çalışarak üniversiteyi kazandığını, diplomasını alabilmek için canla başla uğraştığını dinledim ondan ama o sonuçların sebebini hiçbir zaman sormadım. İsteseydi anlatırdı kuşkusuz. Gelgelelim bazı şeyler ancak ayyuka çıkarılarak yok edilecek kadar küçük, bazılarıysa dile getirilemeyecek, kursaktan geçemeyecek kadar büyük oluyor. Bazılarını konuşarak, bazılarını susarak ama hepsini anlayarak yaşadık biz Kader'le. Biz birbirimize inandık, ge-

risi hikâye.

İçimde fokurdayan kırgınlıkların öfke nöbetlerine dönüştüğü yıllardı. Sonsuz terk edilişi kabullenişimin, bunu hak ettiğime inanarak kendimde sevilecek yan göremeyişimin getirdiği öfkeyi, bizzat kendimden tahsil ediyordum. İşin garibi, içimle dışım arasındaki uçurumda bıçak sırtında yürümeye çalışırken, öyle iyi oynuyor, olmadığım o mutlu insan resminin içine öyle ustaca yerleşiyordum ki, dışarıdan bakanlar gittikçe artan kilomdan başka bir gariplik görmüyorlardı bende. Ankara dönemimden kalan alışkanlıkla bazı günler sabahtan akşama kadar, midem bulanana, başım dönene, tuvaletlere koşup içimde ne varsa öğürüp kusana kadar tıkınıyordum. Bunu yemekten zevk aldığım için yaptığımı sansam da esasında kendime çektirecek eziyet arıyordum. Bitmek bilmeyen semirme seansları sonunda patlayarak ölmek isteyen bir balon gibi günbegün şişiyordum. Etrafımdaki herkes diyete davet ediyordu beni. Kader hariç. Ben öyle zıvanadan çıkmış gibi yemeye başladığımda, keder ve şefkatle yüzüme bakıp susuyordu o. Ama bir zaman sonra kendimden almak istediğim intikama bedenimi paralayarak yemek yetmez oldu. Ruhumu, bedenimi paramparça eden ilişkiler yaşıyor, aşkla uzaktan yakından alakası olmayan aşk acıları çekiyor, kendimi hırpalatmak için bulduğum hiçbir fırsatı kaçırmıyordum. Bazen hızımı alamıyor, işi kendi canımı yakmaya kadar vardırıyordum. Kimsenin görmeyeceği yerlerime jilet öpücükleri konduruyor, tırnaklarımı etime geçiriyor, başımı duvarlara vuruyordum. Bazen Kader iş üstünde yakalıyordu beni. Koşup sarılıyordu, sarılıp ağlıyordu. Elinden başka bir şey gelmiyordu. Benim de gelmiyordu.

Sonra bir gün aklımın köşesinden bile geçmeyen bir şey oldu. İşinden dolayı tanıştığı insanlardan hiç bahsetmeyen Kader'in, tamamen duyduğu hayreti paylaşmak için, varlığını yeni öğrendiği bir yerden söz açacağı tuttu.

"Kadın satmıyorlar" demişti. "Dövüş ringi gibi bir zıkkım

kurmuşlar, içi çamur dolu, orada kadınlar birbiriyle dövüşüyor, herifler de ağızlarının suyu akarak seyrediyor. Zevk alıyorlar bundan, inanabiliyor musun?"

"Neresiymiş orası?" diye sormuştum.

"Paradise diye bir oto galerisi. Dışarıdan baksan lüks arabalar satan beyefendiler. Ama altına bataklık kurmuşlar. Gece on iki oldu mu lüks arabalar tabuta, giyimli kuşamlı beyefendiler cehennem zebanisine dönüşüyor."

"Nerede bu Paradise?"

Sesimdeki çıngıraklıyılanın kaygan derisini hissedince, Kader'in gözleri kocaman açılmıştı. Bana Paradise'dan bahsettiğine bahsedeceğine daha o lahza pişman olduğuna eminim. Sanırım bu konuda kendini hiç affetmedi. Ama elbette sonrasında olanların hiçbiri onun suçu değildi. Kader dahil kimsenin yazgıyı değiştiremeyeceğini, tıpkı bundan önce olmuşlar gibi bundan sonra olacakların da önüne geçemeyeceğini o ilk birkaç saniye içinde ikimiz de anlamıştık. Bu öngörü Kader'i korkutmuş, beniyse kendini sokmanın yollarını arayan bir yılanın ağılı sevinciyle kudurtmuştu.

İşte ben o yılan sayesinde öğrenmiştim kaş patlamasını, göz kapanmasını. Yıllar sonra, Rindler'in sabahının köründe, Atlantik kıyısında ecnebi bir şehirde, dökük bir devlet hastanesinin acil servisinin, geniş kanatları üstüme simsiyah kapanan kapısının önünde, el elde baş başta oturmuş, Ogo'nun puslanmış gözünün akıbetini düşünürken, aklıma gözlerle ilgili bildiğim tek şey; yani beş para etmez heriflerin yüzüne baka baka kapanan bir gözün, biraz pansuman ve bolca Kader şefkatiyle iyileşeceği, gördükleri unutulmasa da aldığı fiziksel hasarın zamanla geçeceği geliyordu. Tıbbın ve hayatın ortak noktası buydu; zamanla bazı şeyler geçiyor, bazıları geçmiyordu.

Dünyanın en uzun yarım saatlerinden birinin sonunda Ogo kapıdan çıkıp suçlu suçlu sırıttı.

"Konjonktivit gibi bir şeymiş."

Bir müddet anlayamadan, beynimi jöleleştiren düşüncelerin arasından boş boş baktım. O da en mühendis sesiyle tane tane anlattı. Kör olduğu filan yoktu. Fırtınada uçuşan kumlardan mı, yoksa başka şeyden mi bilinmez, gözü bir nevi mikrop kapmıştı. Compostela'ya yürüdüğünü öğrenen doktor, "Hiç değilse bugün istirahat etsen iyi olur" demişti. Ne var ki doktorun damlattığı mucizevi damlanın tesiriyle önündeki benekli sis perdesi hızla dağılınca biti kanlanan Ogo, yola devam etmek için her zamankinden daha iştahlıydı şimdi.

"Ne yapacağız yani?" diye sordum.

"Yürüyeceğiz. Ama önce bir şeyler yiyelim, midem kazınıyor!"

Reçetesindeki ilaçları hastanenin karşısındaki eczaneden tedarik ettikten sonra yolumuza çıkan ilk pastanenin önüne atılmış masaya oturup kruvasan ve kahve söyledik. Ogo'nun dinlenmesi gerektiğini düşünsem de hevesini kırmak gelmiyordu içimden. Anlayacakmışım gibi ikide bir dibine sokulup gözünü kontrol ediyordum. O da ani ilgimden memnun görünüyor, çocuksu bir neşeyle vara yoğa kıkırdayıp duruyordu. Moleküllerine kadar bahtiyar bir adamdı Ogo. Azıcık sevgi gördüğünde büsbütün şenleniyordu. Oysa ben yahut benim gibiler, birazcık sevilsek hemen içleniriz, kalbimizden ağlama isteği yükselir. Ufak bir sıcaklık görüp soyunmaya kalksak içimizden türlü cerahat çıkıverir. Ogo öyle değildi. Neresini kazısam altından kendiyle barışık, mutlu bir çocuk çıkıyordu. Hastanede taktıkları, festival bilekliklerini anıştıran sarı bandı bileğinden sökmemişti. Zorlu macerasından tek parça kurtuluşunun nişanı gibi gururla taşıyor, ara ara neredeyse böbürlenerek gösteriyordu. Başlangıçta ne kadar korkarsa korksun, sonunda düze çıkmanın da rahatlığıyla, başına gelen her haltı armağan sayma eğilimindeydi. Şaşkınlık verici bir laboratuvar hayvanına bakar gibi seyrediyordum onu. Allahım, bir insan halinden na-

sıl bu kadar memnun olabilirdi! Hadi o olabiliyor diyelim, peki benim gibi beceriksizlerin kabahati neydi? O, hastane bilekliği, bayat kruvasanı ve antibiyotikli göz damlasıyla pürneşeyken, hayat bana niye işkenceydi?

Biraz dinlendikten sonra Ogo kıymetli Casio'suna göz atıp, "Saat on ikiye geliyor, daha fazla tembellik etmeyelim" diyerek hareketlendi. Saatin aslında kaç olduğunu bulmak için her zamanki gibi kafamda hesap yapmam gerekti. Basit bir hesap aslında ama yine de her seferinde şaşırıyorum. Sırf bu bariyere toslamamak için Ogo'ya asla saat sormam. Onunki günde bir kere bile doğruyu göstermiyor. Her şeyi gibi zamanı da başka türlü işliyor.

Yeniden yola koyulmak üzere ayaklanmamızla köpeğin teki koşup Ogo'nun bacaklarına dolanıverdi. Geçmiş olsuna gelmiş gibi kısık kısık mıyıldandıktan sonra sırnaşarak ellerini yalamaya başladı. Köpekler bizim Ogo'yu amma da seviyor diye düşündüm önce. Sonra da yoldaki bütün köpeklerin birbirine benzediğini. Lakin kazın ayağı öyle değildi. Ancak Ogo'nun, "Şerbet!" diye çınlayan sesiyle ayıldım. Bütün köpeklerin birbirine benzediği yoktu. Sadece önümüze hep aynı köpek çıkıyordu. Ogo'nun ellerini salya yağmuruna tutan, dün ahşap platformda peşimize takılan itten başkası değildi.

"Vay beee!" diye şetaretle bağırdı Ogo, eğilip hayvanın başını okşarken. "Kızıım, burada ne arıyorsun sen?" Kulaklarını dikmiş, kuyruğunu keyifle sallayan bu tükürük torbasını son görüşümüzün üstünden koca gün geçmişti. Kilometreler sonra başka bir şehirde karşılaşmak gözüme hiç normal gelmedi.

"Ogo" dedim, "yine *loop*'a mı girdik biz?"

"Ne *loop*'u?"

"Bu sefer de köpek *loop*'u."

Ogo gürbüz bir kahkaha patlattı.

"Köpek *loop*'u ne ya lop lop kurabiyem?"

Bense sahiden gergindim.

"Baksana, bu şıralı manyak bizi takip etmiş olmasın?"

"Bir şey anladıysam ne olayım." Sonra hayvana döndü yeniden. "Kızım, ne işin var senin ta buralarda? Bizi mi takip ettin yoksa?"

"Hav."

"Ama öyle olsa onca zaman fark etmez miydik?" dedim, bulanık bir tereddüt bulutunun içinden. Ogo oyun arkadaşının maharetiyle böbürlenir gibi cevap verdi:

"Senyorita fark edilmek istemediyse..."

"Senyorita?"

"Leydi mi diyeyim? Leydi Şerbet."

"Yok, Leydi Macbeth! Zaten pek hırslı bir şey herhalde, buraya kadar sinsi sinsi peşimizden geldiyse." Sonra kendi lafımdan korkup yanlış yazılmış kâğıt gibi yüzümü buruşturarak sordum:

"Gelmemiştir değil mi?"

Okşanmanın hazzıyla çabucak sırtüstü devrilip karnını açan köpekle oynamaya dalan Ogo, işin bu kısmına benim kadar takılmış görünmüyordu.

"Nasıl yaptı bilmiyorum gerçekten. Ama sinsi deme ablası. Şunun güzelliğine bir bak!" Sonra yine hayvana döndü. "Kıziiim, sen çok mu güzelsin?"

"Hav."

Ogo'nun şaşkınlıkla yoğrulmuş sevinci; Şerbet'in, karnını okşayan elleri patileriyle yakalamaya ve yarın yokmuş gibi coşkuyla yalamaya çalışması, her şey ama her şey saçmaydı. Yeşilçam filmlerindeki kör ve küs âşıkların, gözleri açıldıktan sonraki barışma sahnelerine benziyordu kavuşmaları.

"Manyak Şerbet, buraya kadar nasıl geldin?" diye kibarca sordum, gıcık şey oralı bile olmadı. Ogo bir koşu köşedeki büfeden jambon alıp bir kendine bir Şerbetine ikram ederken, dünden beri içimde kıpırdanan takip paranoyasını düşündüm. Sahiden izleniyor muyduk yani? Hem de sersem bir köpek tara-

fından. Dün yol boyunca gizli saklı peşimizden gelmiş, otele girişimizden sonra bile oralarda bir yerde sotaya yatıp sabah çıkışımızı beklemiş, sonra yine kendini gizlemeyi becererek hastaneye ve oradan da pastaneye kadar bizi takip etmiş olabilir miydi? Ama neden? Hem nasıl? Kendisine uzatılan jambonları anında mideye indiren köpek, kuyruğunu halı döver gibi pat pat sallayarak, şimdi ne yapıyoruz dercesine Ogo'nun yüzüne bakıyordu.

"Aman canım ne malum o olduğu, belki de ona çok benzeyen başka bir ittir" diye kendimi sakinleştirmeye çalışarak Ogo'nun elindeki jambon dilimlerinden birini alıp salyalı mahluka uzatmaya kalktım. Ama hayvan mart içeri pire dışarı kabilinden hızla geri çekilip sivri dişlerini göstere göstere hırlayarak beni yerimden sıçratınca, karşımdakinin halis muhlis Şerbet olduğundan yana zerrece şüphem kalmadı.

"Aman be! Nankör manyak!" diye terslenip, "Ee, şimdi ne yapacağız?" diye sordum Ogo'ya.

"Hiiç, yola devam."

"Peki bu pire torbası? Sahibi mahibi yok mu bunun? Onunla gelmiştir belki. Tek başına nasıl gelecek zaten?"

"Baksana tasmasız. Terk etmişlerdir belki. Ama pire torbası deme ablası. Çok asil köpek. Baksana şu kuyruğa, kulaklara. Şöbiyet bu, şöbiyet!"

"Hıı, tatlılığından yanına yaklaşılmıyor. Buralar bizim memlekete benzemez Ogo. Sokakta sahipsiz it gezmez burda."

"Haklısın ama ne bileyim morukcum. Yok işte garibimin tasması."

"Hani çok asildi, şimdi garip mi oldu?"

"Garipler asil olamıyor mu ablası?"

"Oluyor canım oluyor. Bana gönül düşürmemesinden belli zaten, çok asil."

"Yo, aslında seni seviyor da, çekiniyor biraz ablası."

"Ablası ablası deyip durma ya, ne ablası!"

"Teyzesi?"
"Ogo!"

Böylece yeniden yürümeye başladık. Ben önde, Ogo arkada, Şerbet en arkada. Hayvanın biletli yolcu özgüveniyle pıtır pıtır peşimizden geldiğini görünce, "Bu da mı takılacak peşimize?" diye homurdandım ama Ogo ne yapayım dercesine ellerini iki yana açınca, çıkaracak makul bir münakaşa bulamadım.

"Neyse, çeker gider herhalde bir noktada" diye tıslamakla yetindim. Sonra da körlük belasından yeni kurtulan arkadaşım alınıp üzülmesin diye ısmarlama da olsa şöyle bir gülümsedim. Ben gülümseyince Ogo kıkırdadı, Ogo kıkırdayınca Şerbet havladı. Bremen Mızıkacıları gibi olmuştuk.

Uğultusuna alıştığımız Atlantik'in kıyısından ilerleyerek balıkçı köylerini bir bir geçmeye başladık. Burnuma iyot kokusu estikçe dilime tuz tadı geliyordu. Üç gündür çantayla ağırlaşmış bedenimin altında ezilen tabanlarımın zonklamasına öyle odaklanmıştım ki etrafımdaki pitoresk manzara ilgimi çekmiyordu. Ogo ise gözündeki pustan kurtulmanın neşesiyle, karşısına çıkan her naneye daha bir merakla bakıyor; güneş ışıklarının açısıyla, çimenlerin kokusuyla, sarmaşıkların kıvrımlarıyla büyüleniyor, yol üstündeki hiçbir anıtı, şapeli, tarihi yapıyı kaçırmıyor, kendi kaçırmadığı yetmezmiş gibi bana da uzun uzun anlatıyor, hatta arada önlerinde durmamız, içlerine girmemiz için ısrar ediyordu. Köylerden birinin içinden geçerken, bir postane bulup evi aramak istediğini söyledi. Önce İstanbul'daki boş evini arayacağını sanıp garipsedim ama sonra Ankara'yı, büyüdüğü evi kastettiğini anladım. Hep güzel hatıraların fonunda anlattığı Emek'teki Yeşiltepe Blokları'nı. Çocukluğunu sahici bir köke bağlayanlar, sonradan nereye giderlerse gitsinler, ev dendiğinde o ilk göbekbağına uzanıyorlar. Geceleri yıldızlara, gündüzleri atlaslara ihtiyacı yok onların, kaybolmuyorlar. Hayat boyu yollarını ararken, pusula niyetine başlangıç

noktalarına, tohumlarının serpilip dünyaya yayıldığı o ilk mevkiye, evlerine bakıyorlar. Asla kaybolmayacağı, kaybolsa da yolunu kolayca bulacağı için Ogo çok şanslı. Tam da bu yüzden Clark Kent sükûnetiyle girdiği kabinde annesinin sesini duyar duymaz Süpermen kesilip coşkuyla konuşmaya başladı.

Ailesini sever, onlarla gururlanır, bilhassa Anuş masalarımızda hikâyelerini anlatmaya bayılırdı. Anne tarafı Dimetoka ve Rodos'tan, baba tarafı Üsküp'ten göçmüş. Anneannesi Mahmure Mukadder Hanım'ın babası Cevdet Bey, vaktiyle Rodos'ta telgraf memuruymuş. Ogo, "Şimdinin deyimiyle telekomünikasyon mühendisi, anlayacağın mühendislik bizde aile geleneği" derdi ve o zaman aklıma ciğerlerini patlatan öksürük nöbetleri arasından, "Maden hastalığı bizde irsi" diyen Naci Eniştem gelirdi. Ogo'nun anlatımına göre İtalyanlar, Rodos'u işgal ettiklerinde, Osmanlı eşrafından on iki ekâbiri, vali, komutan gibi mühim zatların yanında bir de Cevdet Bey'i esir alıp Toscana'nın Lucca şehrine götürmüş. Ailenin kalanı da evvela Meis Adası'na, oradan da Çanakkale'ye göçmüş. Bizimkinin mühendislik damarı öyle tek kanaldan açılmamış ama. Babasının babası Fikri Bey de Kırcaali göçmeni bir ziraat mühendisiymiş. Genç cumhuriyetin Avrupa'ya yolladığı ilk kuşak öğrencilerdenmiş. Almanya'daki tahsilinden dönünce ziraatın ıslahı için Anadolu'nun bütün şehirlerini, en ücra köylerine varana dek tek tek gezmekle kalmayıp, öğrendiklerini kendinden sonrakilere bırakmak maksadıyla tavşan yetiştirmeden, at ırkının ıslahına pek çok konuda eserler vermiş. Cumhuriyet burjuvası denebilecek bu iki aileden doğan çocuklar ve onların çocukları da haliyle pek sıradan tipler değilmiş. Ogo bir keresinde, yedekleriyle birlikte sadece aile üyelerinden oluşan bir sutopu takımı kurduklarını anlatmıştı. Ömrü hayatında sutopu izlemeye bile gitmemiş biri olarak, dünyalarını anlamam imkânsızdı. Hariciyecisinden milli basketçisine ailede pek çok şahsına münhasır tip vardı. Ama bence en ilginçleri Ogo'nun anne

ve babasıydı. ODTÜ'nün efsane hocalarından Cahide Hanım ve Refik Bey, sadece eğitim tarihinde değil, okulun politik tarihinde de önemli rol oynamışlardı. 70'lerin başında jandarma öğrencileri stadyuma hapsettiğinde, hazırladıkları sandviçleri içeri taşıyıp çocukları elleriyle doyuranlar da onlardı, yeri geldiğinde evlerinde misafir edip kollayanlar da. Boykotların, bombalı saldırıların gırla gittiği en ateşli yıllarda polise ve jandarmaya karşı öğrencilerini korumaktaki yiğitlikleriyle nam salmışlardı. Karıkoca sekseni çoktan devirmelerine rağmen hâlâ derslere giriyor, konferanslar veriyor, makaleler yazıyorlardı. Yolda izde Ogo'yu tanıyıp yanına gelen, hürmetle andıkları hocalarına sevgi ve selam gönderen yaşını başını almış koca koca insanların gözlerindeki minnete ben bile şahit olmuştum kaç kere. Ogo'nun ailem dediği, analık babalık vazifesini sırf kendi evlatlarına değil, başkalarınınkilere de yapmış, ellerinin değdiği herkesin hayatına bir şeyler katmış, bir anlamda adanmış insanlardı. Bütün bu hatıralar arasında, dünyanın kendinden ibaret olmadığına ama dünyayı değiştirmeye kendinden başlamak lazım geldiğine inanarak büyümüştü Ogo. Bazen, "Cumhuriyeti sizinkiler kurdu, biz de yıkmış bulunduk" diye dalga geçerdim. Pek gülmez, güçlü bir zincirin zayıf halkasıymış gibi mahcup mahcup bakmakla yetinirdi. Artık devir adanma devri değildi. Dönerken manasızca hızlanan, hızıyla suyu çekilip kuruyan dünya değişmiş, yeni dünyanın içinde tutunacak dal arayan Ogo da kendine ailenin önceki fertlerine nispetle, büyük ideallerden uzak bir yol seçmişti. Fakat yine de başkalarını sevmeyi ve gözetmeyi öğrenerek yetişmişti. Ailesine ait hikâyeleri sıkça dillendirmesinin sebebi, sırf içindeki gurur ve bağlılık değil, biraz da kendine kendinden öncekileri hatırlatma isteği ve hatta beni de başka bir dünyanın kırıntılarına inandırma hevesiydi.

Telefon kabininin hemen önünde dikildiğimden sesini duyabiliyordum. Annesiyle konuşurken ses rengi değişmiş, mü-

rekkebine tozpembeler, uçuk maviler, cıvıltılı şeftaliler eklenmişti. Bir yanıyla çocukça şımarıklaşmış, bir yanıyla karşısındakini kendinden kaynaklanabilecek tekmil üzüntüden korumak istercesine yetişkin bir tavır takınmıştı. Ara ara yorulduğundan yakınıp nazlanarak annesinin şefkatine sığınsa da, o şefkatten endişe devşirmemek için gözünden hiç bahsetmedi mesela. Yolculuğun heyecanlı geçtiğini söyleyip, gördüğü ilginç şeyleri anlatmayı yeğledi. Okyanustan, köylerden, yemeklerden, eski dar sokaklardan, yeni geniş kentlerden, insanlardan, evlerden söz etti. Babasıyla konuşurken bir parça daha mesafeli ama yine sevecendi. Sesindeki çocuksuluk yerini erkeksi bir tona bırakmış, yine hiç gözünden söz açmadan, yolun külfetlerini, onları nasıl bertaraf ettiğiyle beraber böbürlenerek anlatmıştı. İkisiyle de konuşmasına rağmen, iyi olduklarının sağlamasını yapmak ister gibi, babasına annesinin, annesine de babasının sıhhatini ayrıca sormuştu. Babasıyla konuşurken sağlam bir yere dayanıp güçlenmişçesine sırtını daha da dikleştirmiş; annesiyle konuşurkense, birazdan kucağına uzanacak gibi bükülüp yol üstündeki kiliselerde gördüğümüz melek gravürlerini andıran bir nazarla tatlı tatlı gülümsemişti.

Kendime sormuştum ister istemez; anneler böyle midir, hep gülümsetirler mi? Şahsen kendiminkiyle geçirdiğim o birkaç haftalık beş yaş tecrübesinden ve ondan seneler sonra yaptığım kısa telefon görüşmesinden fazlasını bilmiyorum. Benimki iki aylıkken alıp başını gitmiş. Muhtemelen ilk iki ayımda gülmeyi henüz tam öğrenmemiştim. Velhasıl annelerin gülümsetme hünerinden payıma düşeni alamamış olabilirim. Babama gelince, yaslanacağım kadar yakında olmadı hiç, kendimi bildim bileli İsveç'te yaşadı ve sonunda orada öldü. Sittinsene evvel çalışmaya diye gidip bir daha yaz tatilleri hariç dönmeyenlerdendi. Velhasıl yanında dikleştiğimi hiç hatırlamıyorum. Eskiden her yaz gelir, yılın bir ayını Ayvalık'taki büyük evde geçirirdi ve yine kendimi bildim bileli yaz mevsiminden hazzet-

meyişimdeki katkısı kayda değerdi. Hususi bir kötülüğü dokunmadı bana babamın. Dövmedi, sövmedi, fiziksel zarar vermedi. Üniversiteden mezun olana kadar bütün maddi ihtiyaçlarımı karşıladı ve sanırım beni kendince sevmeye de uğraştı. Ne var ki birini sahiden sevebilmek için tanımak gerek. Biz tanışmıyorduk. O yanına gitmeye gönüllü olmayışıma diş biliyordu, ben de her an alıp yanında götürebileceği korkusuyla ondan kaçtığımı sanıyor, bir akrabadan öbürüne, bir şehirden ötekine, bir evden berikine taşınıp duruyordum. Çiğdem Hanım, yine basit bir soruyla bu kaçışlardaki kimi sevimsiz detayları aydınlattı gerçi sonradan. İyi halt etti! Zira bunca sene bir yalana inandımsa, bunu elbette boşuna yapmamıştım. Ne vardı yani zararsız yalanlarımla bıraksaydı beni!

Ben babama tanışmadığımız için kızgındım. O da bana kendisini babalığını eksik yapmaya mahkûm ettiğim, elâleme karşı zor durumda bıraktığım için öfkeliydi. Babalığı yanlış yerlerde aramak telaşındaydı. Yazları geldiğinde peşime adam takmalar, basit yaz aşklarını tespite kalkışmalar, sahillerdeki kaçamak oynaşmaları öğrenip balkon köşelerinde gözümün içine baka baka anlatarak beni utandırmaya, az sonra kapıya yanaşacak ambulanslardan dem vurup kızlık muayenesi imalarıyla korkutmaya çalışmalar. Yaşadığı ülkede bambaşka bir hayat sürüyor da olsa herhalde yıllar önce ayrıldığı memleketinde bekâretin testine ambulanslarla cayır cayır öterek gidilecek derecede acil ve elzem bir şey, bir tür hayat memat meselesi olduğuna inanıyor ya da öyle sanıp endişelenmemi istiyordu. Kendince beni korumak için öyle berbat bir yol seçmişti ki ruhumda bir ömür paranoyalardan paranoyalara koşacak, herkesten şüphe duyup en az kendine inanacak, bu yüzden de en çok kendine batıp içini kanatacak uğursuz dikenler yeşertmişti. Bizim küçük tragedyamızda en nihayet kral babam, onu yeterince sevmediğimi düşündüğü için öfkelendi ve kalbinin kutsal topraklarından beni ilelebet defetti. Üstelik mutlak iktidarının bo-

yunduruğuna girmemek özgürleştirmedi beni, aksine sığınacak bir kalp aradığım uzun yıllar boyunca için için güdülen gizli bir efendinin hayaliyle köleleştirdi. Kral babalarına ulaşamayan kızların uyduruk prenslerin peşine takılmasının ilk örneği değildim tabii. Neyse, işin özeti, babama öfke duymak için yeterince nedenim vardı. Anneme yoktu ama. Varsa da öfkelenmektense onu anlamayı seçmiştim. Tanımıyordum çünkü, yazdan yaza şöyle bir gördüğüm babam kadar bile tanımıyordum. İyi kötü hiçbir şeyine tanık olmamıştım ve iyi biri olduğuna, elinde olsaydı bana seve seve annelik yapacağına, yanımda değilse bile aslında beni çok sevdiğine inanma ihtiyacı duyacak kadar çocuktum. Ama bir telefon kabininde sırf annemin sesini duydum diye gevşeyip gülümsemek nedir bilmiyordum. Babamın yanında dikleşmeyi bilemediğim gibi.

Aslında annemin sesini telefonda duydum bir kez. Yirmilerimdeydim. Gevşeyip gülümseyemedim. Geç kalmış bir sesti, nereye koyup nerede tutacağımı çözemedim. Bazı gereksinimlerin zamanı oluyor hayatta. O zaman geçince giderilmemiş ihtiyacın yerini karanlık bir ağırlık alıyor. Yokluk boşluğa, boşluk ağırlığa dönüşüyor. Sonra artık ne yapsan başa dönülemiyor.

Nihayet sesini duyduğumda annem annem değildi artık. Bana tebessümlerden ziyade kötü hatıralar, kırçıllı karanlıklar getirecek; içerideki ağırlığı hafifletmek yerine kanatacak biriydi. Velhasıl Ogo'dan farklı olarak, ömrümde bir kere bile dur bir annemin sesini duyayım dememiştim. Sesini duyabileceğim mesafede değildi. Coğrafi koordinatlarını bilmiyordum ama zaten aramızdaki asıl mesafe kilometrelerle ölçülemezdi. Keyfim kaçtığında, hastalandığımda, işsiz kaldığımda, arkadaşlarımla takıştığımda, sevgilim tekmeyi bastığında, bir günden bir güne gideyim de anacığıma sarılayım, bana yataklar yapsın, mis kokulu sakız beyazı çarşaflar sersin, çorbalar kaynatıp içirsin, başımı dizlerine yatırıp sevsin, kalbimde çırpınan kuşu sakinleştirsin diyemedim. Hatta büyüdükten sonra, beni büyü-

ten, gözeten, gönülden seven akrabalarımın evlerine bile güle oynaya gidemedim. Ne kadar özlemle beklendiğimi bilirsem bileyim çocukluğumun geçtiği o evlerdeki adını koyamadığım bir şey hep huzursuz etti beni. Ayaklarım geri geri gitti. Kendime işler icat ettim, bayram ziyaretlerini bile kısa kestim, yeter ki o evlere yeniden girmeyeyim, içimdeki ağırlığı katmerlemeyeyim. O yüzden Ogo'nun çocukluk evine huzurla sığınışına, eşek kadar herif olmuş haliyle annesine nazlanışına kulak misafiri olurken, haset mi, keder mi, onun adına sevinmek mi, ne hissettiğimi tam kestiremedim. Ogo vedalaşma faslına geçtiğinde ben de postanenin önüne çıktım. Kapının önünde nöbet tutan Şerbet Hanım beni şöyle bir süzdükten sonra kafasını çevirerek Ogo'yu beklemeye devam etti. Fakat Ogo hemen gelmedi, öpücük seremonisi uzamış olmalı ki ancak beş dakika kadar sonra yanımızda zuhur edebildi. Pişmiş kelle gibi sırıtıyor, damarlarını yaşama kudretiyle doldurmuş görünüyordu. Bense daha bir yorgun hissediyordum kendimi.

Estela'da Atlantik kıyısından ayrılarak, içerilere girdik ve uğultulu mavilikle vedalaşıp yemyeşil bir dünyayla çevrelendik. Bostanlar, tarlalar, seralar, fundalıklar aşarak saatlerce yürüdük. Kovan muayenesi yapan arıcılar, sığır tohumlamaya boğa götüren hayvancılar, karpuz fidesi diken seracılar, soğan hasadı toplayan çiftçiler gördük. Yol kalabalıklaşmıştı, etrafımızdan daha fazla yürüyüşçü geçiyordu artık. Gencecik Fransız çocuklar, pinpon Almanlar, tedirgin Uzakdoğulular, her haltı *awesome* bulan Amerikalılar, bazen tek kişi yola çıkmış, bazen de küçük topluluklarla yürüyen güleç, suratsız, meraklı, dalgın, heyecanlı, sakin, coşkulu, yorgun yolcular. Hepsi kavilleşmiş gibi benzer zırhlara bürünmüşlerdi. Parlak renklerde anoraklar, taytlar, kargo tipi pantolonlar, sugeçirmez yürüyüş ayakkabıları *camino*'nun resmi üniforması olarak benimsenmişti. Sırtlarda taşınan koca çantalarsa bir nevi kafa kâğıdı yerine geçiyordu.

Yolda karşılaşanlar birbirlerini üstüne deniz kabuğu asılmış heyula gibi çantalarından tanıyıp, "*Buen camino*" diye selamlaşıyorlardı. Biz şıngırtılı bir ritüel ve fuzuli bir yük olduğunu düşündüğümüzden çantamıza deniz kabuğu bağlamadıysak da nereye gittiğimiz her halimizden belliydi. Selamlaştıktan sonra sohbeti uzatmadan yolumuza bakıyorduk. Ogo'ya kalsa milletle uzun uzun çene çalmayı yeğlerdi ama neyse ki arzularına gem vurmayı beceriyordu. İçinden geçtiğimiz doğa harikası yerlerle öyle büyülenmişti ki saati geldi mi damlasını damlatmak haricinde gözünü umursadığı bile yoktu. Bir ara ağzı kulaklarında dönüp, "Ne acayip şeyler görüyoruz değil mi?" diye cıvıldadı. Elimden geldiğince coşkuyla mukabele ettim:

"Hı hı."

"Belki bir gün bu yolla ilgili de bir dizi yazarsın."

"Nereden çıkıyor bu laflar şimdi ya?"

"Demeyeyim diyorum ama bir yolculuk günlüğü bile tutmuyorsun tembel kurabiyem."

"Kaptan mıyım ben seyir defteri tutayım!"

"Yarın öbür gün yazmaya kalkarsan yolda gördüklerini hatırlamana yardımı olurdu."

"Bir kere benim işim gördüklerimi bütün açıklığıyla yazmak değil Ogocum, mümkün olduğunca çarpıtmak. Yazmaya niyetlenseydim de gerçek bir günlüğe ihtiyacım olmazdı" dedim.

Ogo mahcup gözlerle yüzüme baktı.

"Dün işin uydurmak dedim diye mi? Ben yaratıcılığını kastetmiştim."

"Hayır, bir gün bu yolculuğu yazsaydım, bunu öyle bir yapardım ki yolculuğu sen bile tanıyamazdın diyorum. Ama üzülme, sonra uydurduğumu unutup yazdıklarıma inanır, hatta seni bile inandırırdım."

"E onun için günlük tut diyorum ya, bakıp hatırlarsın sonradan. Ben yola çıktığımızdan beri her gün uyumadan o gün

yaptıklarımı yazıyorum."

"Aferin."

"Ama işte anca kendi kendime. Sen öyle mi? İstesen bu yolların romanını bile yazarsın."

"İyice sapıttın Ogo! Nereden çıkıyor bu roman lafları durup dururken?" diye susturmaya çalıştım ama ne fayda. Ogo cevabı yapıştırdı:

"Sen söylemiştin."

"Ne söylemişim?"

"Bir gün roman yazmak istediğini."

"Ne zaman söylemişim?"

"Anuş'ta."

Keyfim hepten kaçtı.

"Anuş'ta olan Anuş'ta kalır" diye terslendim. "İçip içip saçmalamışım. Alışveriş listesi bile yazmak istemiyorum."

"Şimdi istemiyorsun. Ama gör bak gene yazacaksın. Daha iyilerini bile yazacaksın. Senin yaratıcılı..."

"Yaratıcı filan değilim" diye kestim lafını. "Yazdığım her halt birbirine benziyor, biliyorsun."

"Hiç de bile. *Evi Yak* efsaneydi. Nereden bulursun öyle şeyleri bilmem ki. Tembel de olsan yaratıcı bir kurabiyesin işte. Bir gün roman da yazacaksın, na buraya yazıyorum, bak gör."

Nereye yazdığına bakmadım. Derin bir nefes alıp sustum. Hiçbir şey boşuna çıkmaz hayatta Ogocum, diyemezdim. *Evi Yak* da çok yaratıcı olduğum için bulmadı beni veya yüce gönüllü ilham perileri kolundan tutup getirmedi. Cehenneme dönmüş bir yeri yakma fikri ilk defa o dizi için de gelmedi zaten aklıma, diyemezdim. Bıraktım bilmesin, bilmemenin saadetiyle yaşayıp gitsin.

Dizinin malum sebeplerle efsane sayılabileceği doğruydu ama ben öyle yaratıcı maratıcı değildim. Denk gelmese senaryo işine girmeyi aklımdan bile geçirmezdim. Üniversiteden kör topal mezun olduktan sonra geçinebilmek için anketörlükten

ilaç mümessilliğine türlü çeşit işe girip çıkmış, en nihayet uzun işsizlik dönemlerimden birinde Mehpare Halamın bir ahbabı vasıtasıyla dizi piyasasına bulaşmıştım. Sanat grubunda çalışacak, kostüm ütüsü filan yapacaktım. Ancak ütü kariyerim uzun sürmedi. Tırnakları parmaklarından uzun aktrislerden birinin eldivenini düzeltmek için sete girdiğim esnada, dizinin yönetmeni Nezihe Hoca'nın senaryoda içinden çıkılamayan bir meseleyle ilgili senariste çıkıştığına tanık olunca, göze girmek maksadıyla değil, sırf çenemi tutamadığımdan ortaya bir fikir attım. Değil işine karışılması, ayağının altında dolaşılmasına bile tahammül edemeyen hocanın dönüp bana öyle bir bakışı vardı ki hemen oracıkta kapının önüne konulacağımı sandım. Hoca beni kovmadı ama bir şey de söylemedi. Sinek vızıldamış gibi varlığımı hızla yok sayarak yeniden senariste dönüp kaldığı yerden şarlamaya devam etti. Fakat sonradan o bölümün benim önerdiğim fikre yakın şekilde çekildiğini fark ettim. Ne yalan söyleyeyim, hoşuma gitti. Birkaç gün sonra asistanını gönderip karavanına çağırdı beni Nezihe Hoca. İçeri girdiğimde bir elinde üstünü çize çize perişan ettiği senaryo metnini, öbüründe altıncı parmak gibi taşıdığı Parliament sigarasını tutuyordu. Sigaranın uzayan külü, kadife fitilli pantolonunun üstüne düşmek için fırsat kolluyordu. Küle takılmamaya çalışarak karavanın ortasında öylece dikildim. Nezaket kurallarına düşkün olmamasıyla maruf Nezihe Hoca oturmam için yer göstermedi. Gözlerini elindeki sayfalardan ayırmadan, "Söyle bakalım, sence bu dizideki kızı oğlandan nasıl ayıralım? Şöyle fiyakalı bir ayrılık sahnesi" dedi.

"Bana mı soruyorsunuz?"

"Arkana bak bakayım."

Dönüp baktım.

"İçeride senden başkası var mı?"

Hazırlıksız yakalanmıştım ama iyi kötü bir şeyler söylemem gerektiğine kanaat getirip ilk aklıma geleni ortaya attım:

"Gidecek olan... gider işte."

Derin bir nefes çekip bıkkınlıkla bıraktı.

"Ne demek gider işte? Öyle dingil gibi, gidiyorum şekerim deyip gidecek mi?"

"Yok, onu erkekler söyler. Biz genelde bu konularda söylediğimiz şeyleri hemen yapmayız. Söylemekten vazgeçtiğimizde de bir bakmışız gitmişiz. Hani böyle ekmek almaya filan çıkıp geri dönmeyebiliriz mesela" dedim bu defa. Yüzünü buruşturup saçmaladığımı, ekmek almaya çıkıp bir daha geri dönmeyen bir kadın tanımadığını, ayrıca hikâyenin Montmartre'da değil Bayrampaşa'da geçtiğini söyledi. Ona kadınların Leydi Macbeth'le *Yalan Rüzgârı*'ndaki Sam arası bir şey olmadığını, erkeklerden öğrenmeye çalıştığımız sürece kendimizden bir halt anlayamayacağımızı anlatmadım, bu konudaki düşüncemi merak ediyormuş gibi görünmüyordu. Sonra seri biçimde bugüne kadar bir şey yazıp yazmadığım –cevap, kayda değer bir şey yazmadım'dı–, en sevdiğim filmin hangisi olduğu –cevap, *Mavi*'ydi–, en sevdiğim dizinin adı –cevap, *Mavi Ay*'dı–, ne arıyordum peki bu boktan sette –cevap, kiramı ödemem lazım'dı– gibi birkaç soru daha sorup, "Peki, bir daha sana sorulmadıkça saçma sapan fikirlerini kendine sakla" diyerek karavanın kapısını gösterdi. Ertesi gün asistanı, hocanın beni senaryo ekibine asistan olarak aldığını, diyalog yazımına yardımcı olacağımı haber verdi. Böylece Nezihe Hoca'nın neyimi beğendiğini anlayamasam da ütüyü bırakıp kalemi elime aldım. Kader gibi kolumda saklanabileceğim bir ben taşımadığımdan, bir şeylerden kaçma arzusu duydukça bol bol okumuş, çocukluğundan beri kimselere göstermediği metinler karalayıp durmuş ve asla cesaret edemeyeceğimi bilmeme rağmen için için bir gün roman yazma hayalleri kurmuş biri olarak, kiramı mürekkeple ödemek çok hoşuma gitti. İşin doğrusu, birkaç bölüm sonra yayından kalkan dizi tutmadı ama hayatla diyalog kuramayan biri olarak yazdığım diyaloglar beğenilmiş olmalı ki Nezihe Hoca

beni sonraki projesinin senaryo ekibine de çağırdı. Ekipteki titrim yükselmiş, sorumluluk alanım genişlemişti. Gerekmedikçe muhatap olmasa da hocanın beni sevdiğini anlardım. En azından pek çoklarına yaptığı gibi bağırıp çağırmaz, yazdığım bir şeyi beğenmediğinde küfretmek yerine, "Saçmalamışsın, o kafanın içinde saman mı taşıyorsun" gibisinden medeni eleştirilerin dışına çıkmazdı. Her birini eşekten düşmüşe çevirmeyi şiar edinse de bildiği insanlarla çalışmayı seven, onların manevi değilse bile maddi haklarını gözeten, ekibini götüremeyeceği işe kendi de gitmeyen, eski moda tiplerdendi. Beni de bir biçimde benimsediği için sonraki işlerine çağırmaya devam etti. Derken bir gün telefon edip kanallardan birine yeni bir proje sunacağını, uygun hikâye aradığını söyleyerek, sıfırdan bir hikâye yazmamı istedi. Oturdum ve daha doğumhanede ayrılan bir anne kızın yıllar sonra buluşmalarını anlatan sulu zırtlak bir şey yazdım. Nezihe Hoca kimsenin yüzüne bakmayacağından emin olduğum hikâyeyi aldıktan sonra sırra kadem bastı. Ancak dört ay sonra, tamam, çekiyoruz demek için aradı. Böylece beş sezon *rating*'leri şenlendiren acıklı bir dizi yapıldı hikâyemden. Nezihe Hoca'yla birlikte hikâyelerini bizzat yazdığım beş dizi çektik. Cebim para, evim Boğaz manzarası, ismim itibar gördü. Tümüyle manasız bir dünyanın parçası olmuştum. Parlak yıldızlar, çaptan düşüp unutulanlar, eski kurtlar, yeni kuzular, paragöz yapımcılar, *rating* manyağı kanallar, uzun senaryo toplantıları, revizeler, revizeler, son anda gelen değişiklikler, *cast* ekipleri, kast sistemleri, set kazaları, set kazanları, kimsenin eşit olmadığı, kimsenin gerçek olmadığı, kimsenin kalıcı olmadığı, kaygan zeminli bir dünyanın parçası.

Adım ailenizin senaristine çıkmıştı, çünkü yazdıklarım hep aile hikâyesi, ana karakter daima dağılmış ya da fazlaca kenetlenmiş bir ailede yolunu arayan sersem sepelek biriydi. Kuşkusuz hiçbiri ben değildim ama şüphesiz hepsi benimdi. Hem yaratıcılığıma övgüler düzüyor hem de her defasında ortaya

başka bir hikâye çıksa da aslında hep benzer konular etrafında yazdığımı söylüyorlardı. Yanılıyorlardı. Benzer filan değil, düpedüz aynı konuyu yazıyordum her defasında. Eskimiş aylarımı kırpıp yıldız yapıyor, geçmişin karanlık gerçeklerini parçalayarak bugüne servis edilecek parlak yalanlar pişiriyordum. Bizzat söyleyemeyeceklerimin en azından bir kısmını kurgu kahramanlara söyletmek hoşuma gitse de, hiçbir şeyi olduğu gibi yazamayacağım, asıl zehri akıtamayacağım için, kendi hakikatimin etrafında gezinen, onu eğip büken hikâyeler karalayıp duruyordum. Olanları olmamışlara katmaya, bu hengâmede her şeyi karıştırıp anlamsızlaştırmaya çalışıyordum. Bir ölçüde ve bir yere kadar muvaffak da oldum. Önceleri yaşadıklarımı ya da onları eğip bükerek uydurduklarımı yazıyordum. Ama sonra yazdıklarımı yaşamaya başladığım hissine kapılınca işler sarpa sardı.

Çaktırmamaya çalışsam da tabanlarımın yangısı dayanılmaz hale gelmişti. Neyse ki Apúlia kasabasına vardık da, Ogo karnımızı doyuracak bir yer bulup azıcık dinlenmeyi teklif etti. Çok da ihtiyacım yokmuş havalarında kabul ettim. Önümüze çıkan bir lokantada oturup mantarlı kroket ve salata yedik. Şerbet de yemeklerden nasiplendi. Sonra da tatlı ve teşekkür babında Ogosunun elini şapır şupur yalamaya girişti. Bir yandan da sinsi sinsi yüzüme bakıyordu ya da bana öyle geliyordu. Köpekle köpek olmak istemiyordum ama beni kıskandırmak için çabaladığını, kasıtlı gıcıklık yaptığını hissediyordum. Öyle düşmanca davranıyordu ki bir ara acaba İstanbul'daki teriyenin intikamını mı alıyor diye bile düşündüm. Ama sonra hemen attım o fikri kafamdan. Saçmaydı.

Yemekten sonra Ogo karnını ovuşturarak, "Şimdi şu yola tam gaz devam edebilmek için bize ne lazım biliyor musun?" dedi.

"Araba?"

"Birer porsiyon baklava. Şöyle tereyağlı, cevizli."

Baklavanın tatlı hayali, şikemperver Ogo'nun, dilini dudaklarının etrafında tur attırarak şöyle bir yalanmasına, bahsi geçen tatlıyı bilirmiş ve konuşulanı anlarmış gibi gözlerini ıştahla kısan Şerbet'in de sitayişle havlamasına neden oldu. İkisine bakarken, tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş diye düşünmeden edemedim. Yüzümü ekşitip, "Ağır geliyor bana, hiç sevmem" dedim.

"Aaa baklava sevilmez mi morukcum?"

"Moruk deme bana, hiç hoşlanmıyorum."

"Okey Dasti."

"Dasti de deme!"

"Ne diyeyim?"

"Adıma ne dersin?"

Baklava bulamayacağımız için birer espresso söyledik. Telefon sohbetlerinin tesirinden kurtulamamış olacak ki kahvesini içerken, "Babam, döndüğünde balığa gidelim diyor" diye mırıldandı Ogo.

"Haa, öyle âdetleriniz de mi var?"

"Yoo, babamla hiç balığa gitmedik aslında. Ama Oğuz Dedemle çok giderdik çocukken."

"Maximilian Schell'ci olan?"

"Evet" diye kıs kıs güldü. "Annemin babası."

Anlatmıştı önceden, dedesi vaktiyle Antalya Saray Sineması'nın müdürüymüş. Maximilian Schell'i öyle sever öyle severmiş ki onun filmleri geldiği vakit sinemadaki seans sayısını ikiye çıkarır, bilet fiyatlarını yarıya indirirmiş. Bu garip icraatın sebebini soranlara da, "Amme hizmeti efenim. Yeter ki Antalyalımız Maximilian Schell'in sanatına doysun, paranın ne ehemmiyeti var" dermiş.

Altınbaş muamelesi yaptığı espressosundan okkalı bir yudum çekip, "Altı yaşında filandım" diye anlatmaya başladı Ogo. "Sabahın köründe, herkes uyurken parmaklarımızın ucuna ba-

sa basa çıkardık evden. Falezlerden aşağı inip Deliktaş ya da Papaz Kayası'nda oturur, dedemin sene boyunca kuruttuğu kargılardan yaptığı oltalarla balık tutardık. Sporcu adam tabii, İlkışık'ta sol açıkmış zamanında. Yakışıklı, yapılı tipti. İnsana öyle garip bir güven verirdi ki, onun yanındayken dünyada kötü hiçbir şey olamazmış gibi gelirdi."

Dedesinden bahsederken çenesi gevşemiş, yanakları genleşmişti. Sonra aniden bir rüyadan uyanmış gibi sırtını dikleştirip, "Eee, senin deden?" deyiverdi.

"Sineması yoktu. Mühendis de değildi. Nesini anlatayım!" diye omuz silkip tuvalete gitmek üzere ayaklandım.

Anlatmayacaktım ama elbette Samet Bey'in de bir hikâyesi vardı. Bana karşı tonton bir adamdı. Fakat söylenene göre ömrü hayatında bir tek bana karşı öyle olmayı başarmıştı. Bahçede karşıma geçip top sektirdiğini, beni omzuna alıp zıplata zıplata evin içinde gezdirdiğini gören halalarım ve amcalarım, seyrettikleri manzaraya inanamaz, öz babalarının alışılmadık sevecenliği karşısında şaşar kalırlardı. Zira yedi çocuğunun yedisi de –pek mülayim bir kadın olduğu söylenen ama daha ben doğmadan zatülcenp sebebiyle öte dünyaya göçen babaannemden sonra– okul, iş, evlilik gibi bahanelerle, babalarının evinden, başka bir deyişle şerrinden kaçmış, dediklerine göre ancak o zaman gün yüzü görmeyi başarmışlardı. Sülaledeki herkes, dedemin çocuklarıyla kurduğu, daha doğrusu kuramadığı yakınlığın, huysuz meşrebi kadar kendi babasından babalık tahsil edemeyişiyle de ilgili olduğuna inanırdı.

Büyük dedem Haşmet Efendi de sert mizaçlı, bastığı yeri titreten biriymiş. Çevresi tarafından Zelzele Haşmet namıyla bilinirmiş. Heyheyli mizacının doğumundan kaynaklandığına inanılırmış, zira dünyaya pek gümbürtülü bir anda, tam da 1894'teki büyük İstanbul depremi esnasında ayak basmış. Yedi aylık gebe haliyle Edirnekapı'daki ahşap konağın cumbasından dışarıya bakan annesi Üftade Hatun, aniden zangır zangır

sallanmaya başlayıp, Kariye Camii'nin minaresinin üstüne üstüne geldiğini görünce olduğu yere yığılıp kalmış. Kendine geldiğinde, büyük dedem küçük Haşmet, bacaklarının arasından sarkmaktaymış. Tek başına didinerek evvela bebeğin göbekbağını koparmış, sonra da tepesine çöken kırlangıç tavanın altından kurtulup üstü başı kan içinde dışarı çıkmış. Komşular bir Üftade Hatun'un kan revan haline, bir kucağındaki sabinin kılına zarar gelmemiş pirüpak tenine, bir de Kariye'nin iki büklüm olmuş haşmetli minaresine bakmışlar ve hep bir ağızdan kelimei tevhide başlamışlar.

Dediğim dedik çaldığım düdük bir evlat olarak büyüyen büyük dedem Haşmet Efendi, zaman içinde hızlı köpürüp çabuk parlayan, öfkelendi mi ortalığı kasıp kavuran, hararetli, hiddetli, heybetli bir adama dönüşmüş. Büyük ninem Cavidan Hatun'la izdivacından, biri dedem, yedi çocuğu olmuş. Rivayet o ki yedisi arasında zerrece ayrım gütmeyecek kadar hakkaniyetli adammış, birinden birinin yanağını okşamamış. Bulduğu ilk fırsatta başka bir şehre, Balıkesir'e taşınan dedemin böyle sevgi dolu bir tedrisattan geçtikten sonra tıpkı babası gibi yedi adet mamul ettiği kendi evlatlarına karşı takındığı tavır da haliyle kimseyi şaşırtmamış. Hayret yaratan, sadece çocukları değil, torunları içinde de bir tek bana düşkün oluşuydu. Doğrusu beni torunu değil bizzat çocuğu gibi gördüğüne, annemle babam ayrıldıktan sonra annem beni babama bırakıp Kars'taki annesinin evine, babam da dedeme bırakıp İsveç'teki sergüzeştine gidince, yedi çocukta yaşayamadığı babalığı benimle tatmin ettiğine hiç şüphe yoktu. Elinden gelse ömrüm boyunca bakardı bana ama yapamadı. Ölüm diye bir şey var çünkü, dedemden bile büyük.

Ogo'ya bütün bunları anlatacak değildim. Velhasıl tuvaletten dönüşümden sonra toparlanıp Ogo önde, ben arkada, Şerbet Hanım en arkada yeniden yürümeye başladık. Haşat olmuş

tabanlarımın üstüne basmakta zorlanıyor, her adımda yüzümü acıyla buruşturuyordum. Karşıdan biri geldiğinde ya da Ogo bir şey söylemek için arkasını döndüğünde renk vermemeye çalışıyor, her şey yolundaymış gibi bir ifade takınıyor, canımı daha çok yakmak pahasına ayaklarımın hassaslaşan kısımlarını gözetmeksizin haldır huldur yürüyordum.

Yürüyüşümün de yaşayışıma benzediğini, hayatta da, yolda da duyduğum ıstırabı başkalarına göstermekten çekindiğim için yeri geldiğinde üçe beşe katlamayı kabullendiğimi fark edince kendimi budala gibi hissettim. Sahiden de öyle olduğum için, uzun ve engebeli orman yolunu takip ederek, ağır ağır canı çekilen miskin güneşin altında Esposende'ye kadar gıkımı çıkarmadan yürümeye devam ettim. Ogo da yorgun görünüyor ama neşesini bir an olsun kaybetmiyordu. Yolun kalanında Şerbet'le sohbet etti, oyun niyetine taş, kozalak nevinden lüzumsuz şeyler topladı, sonra yine oyun niyetine onları tek tek geri attı, çocuksu coşkusunu elden bırakmadı. Küçükken ben de yürüdüğüm yollardan taş toplamayı, ceplerimi çakıllarla doldurmayı severdim. Ogo'dan farklı olarak büyürken vazgeçmiştim. Ogo'dan farklı olarak, büyürken pek çok şeyden vazgeçmiştim.

Güneşin son kızıl damlaları kururken Esposende'ye vardığımızda bitik haldeydim. Ogo o hiç hazzetmediğim *albergue*'lerden birinin önünde durup fikrimi sorduğunda, başka bir yer arayacak takatım kalmadığından içeri girmeyi kabul ettim. Ama sonra Ogo'nun dizinin dibinden ayrılmayan Şerbet'e baktım.

"E bunu ne yapacağız? Yapıştı kaldı."

"Ortada bırakacak halimiz yok. Bahçede filan uyur artık herhalde. Dur bakalım, hallederiz bir şekil."

"Neyse, zaten bana ne! İstersen özel oda tut, beni ilgilendirmez" diye omuz silkip içeri girdim.

Hacı misafirhanesi ya da hostelin Santiago yolcularına hizmet vereni diye tanımlayabileceğim *albergue*, nahoş bulduğum

ne varsa itinayla toplayıp koleksiyona dönüştürmüş bir yerdi. Çok insan, dar mekân, bol samimiyet, az mahremiyet...

Bir mutfak, üç banyo ve yedi odadan oluşan tek katlı eski bir binaydı. Gırç gırç öten ranzalarıyla öğrenci yurtlarını andıran odaların kiminde dört, kiminde sekiz, kiminde on iki kişilik yer vardı. Belki de yol üzerinde daha evvel karşılaştığımız için bazıları neredeyse tanıdık gelen, farklı yaşlarda kadınlar ve erkekler, oradan oraya koşturuyorlardı. Kimi odasına yerleşme, kimi mutfakta yemek pişirme, kimi taraçada sigara tüttürme, kimi banyoda temizlenme, kimi yıkadığı giysileri balkondaki ipe dizme, kimi yalnız bir köşecik bulup kafa dinleme, kimi gözüne kestirdiği biriyle tanışıp içtimai hasletlerini bileyleme telaşındaydı. *Camino*'cular birbirlerini görüyor, selamlıyor, kimi zaman konuşuyor ama sanki bunun geçici bir buluşma olduğunun bilinciyle her hareketlerine bir tür veda zarafeti iliştiriyorlardı. Ne kadar zarif olurlarsa olsunlar başkalarıyla aynı odada uyuma fikri tüylerimi diken diken ediyordu. *Albergue*'nin taşlığında Şerbetinin emrine amade bir kulübe bulunduğunu öğrenince gözleri parlayan Ogo, "Oh, bu iyi oldu. Sen burda dur, ben önce şu Şerbet'i kulübesine yerleştireyim, sonra da odalara bakınıp bize uygun bir yer seçeyim" diyerek beni girişteki sandalyelerden birine oturttu. Memnuniyetle yerleşip işlemleri halletmesi için pasaportumu ona verdim. O bir yerlere gidip geldikten sonra, resepsiyonistle fısır fısır konuşurken ben de tembel tembel bekledim. Boş gözlerle etrafıma bakınırken önümden geçen kırmızı suratlı bir adam, tanıdığı birini son anda fark etmiş gibi arkasını dönüp gülümseyerek selam verdi. Bana bakıyor gibiydi ama tanışmadığımıza emin olduğumdan üstüme alınmayıp kafamı çevirdim.

Ogo kayıt işlemini bitirdikten sonra nihayet odaya girdiğimizde berbat bir gece geçireceğim hakikatiyle yüzleştim. Zira içerideki iki ranzadan birinin altındaki yatakta oranın çoktan kapıldığını gösteren eşyalar duruyor, diğer ranzanın üstün-

de de yüzünü duvara, sırtını bize dönmüş, bir adam uyuyordu. Ogo'yla biz de kalan yataklara iliştik. Ben ayakkabılarımı çıkarıp tabanları balon balon olmuş zavallı ayaklarımı serbest bıraktıktan sonra şimdilik sahipsiz görünen eşyaların bulunduğu ranzanın üstüne çıktım, Ogo da uyuyan adamın altındaki yatağa yerleşti. Yerleşti dediğim, yüzünde hınzır bir gülümseme eşliğinde eşyalarını yatağa attıktan sonra, dehşete düşmüş bakışlarıma aldırmadan ranzanın üst katına tırmandı ve yukarıda uyuyan adamın yanına uzandı.

8

"Öfkeli misiniz ona?"

"Değilim. Elinden gelse yapardı. Demek gelmedi. Yoksa kim böyle olsun ister ki?"

"İlk karşılaştığınız anı hâlâ hatırlamıyorsunuz değil mi?"

"Hayır. Ama deniyorum. Düşünüyorum hâlâ."

"Peki, yanından ayrıldığınız o güne ait fotoğrafa yeniden bakalım isterseniz. Kulaklık çalışıyor mu? Güzel. Şimdi kapayın lütfen gözlerinizi."

Gözlerimi kapıyorum. Fotoğrafı düşünüyorum. Lapa lapa kar yağmaya başlıyor.

Bomboş, bembeyaz bir sokağın ortasında üç lekeyiz; annem, Naci Enişte ve ben.

Annemle enişte karşılıklı duruyor. Ben de ikisinin arasında, dizlerime kadar kara batmış halde dikiliyorum. Kar yağıyor, çok kar yağıyor. Gökyüzünden döne döne inen tanecikler, saçlarıma, alnıma, kirpiklerime konuyor.

"Gitmemiz lazım" diyor enişte saatine bakarak. Üzgün görünüyor. Annem de üzgün görünüyor. Enişte ağlamıyor. Annem ağlıyor mu hatırlamıyorum. Ama ben çok ağlıyorum. Annemin yanından ayrılmak istemiyorum. Ama beni yine alacak, söz verdi. Bunu düşünüp rahatlamaya çalışıyorum. Enişte-min uzattığı eli tutuyorum. Birlikte yürümeye başlıyoruz. Her

adımda annemden biraz daha uzaklaşıyoruz. Aramızdaki mesafe açılıyor, açılıyor, annem geride kalıyor. Kar dizlerime geliyor, bata çıka yürürken bacaklarım külçe gibi ağırlaşıyor. Kar yağıyor, çok kar yağıyor, ben ağlıyorum, ben çok ağlıyorum. Sokağın köşesine geldiğimizde arkamı dönmek istiyorum. Orada durmuş ardımdan bakan anneme el sallamak istiyorum. İçimi çeke çeke ona doğru dönüyorum. Az önce annemin durduğu köşede uzun, beyaz bir boşluk buluyorum.

9

Sabaha karşı kendi sesime uyanıp nerede olduğumu anlamaya çalışarak geçirdiğim birkaç saniyeden sonra, *albergue*'nin rahatsız ranzasında yattığımı hatırlayınca bir parça sakinleştim. Hâlâ kar yağıyormuş gibi titrediğim için yorganı iyice üstüme çektim. Otuz beş sene evvel yağan o kar bir türlü durmamış, terapilerden sonra seyreleceğine büsbütün artmıştı. Çiğdem Hanım'la malum fotoğrafı konuştuğumuz gün de böyle titreyerek üşümüş, gözlerimdeki korkunç yangıya rağmen ağlamayı da beceremeyince muayenehaneden allak bullak çıkıp Taksim'e kadar yürümüştüm. O zamanki sevgilimle meydanda buluşmak üzere önceden sözleşmiştik. Sevgilim dediysem, sonu baştan belli yarım yamalak ilişkilerden biriydi. Buluştuktan sonra yan yana yürürken neden aksadığımı sormuştu bana. Ancak o zaman fark etmiştim bacaklarımı kaldırmakta güçlük çektiğimi. Muayenehaneden çıksam da fotoğraftan çıkmayı beceremeyip hâlâ o kış günü çelimsiz bacaklarını karlara batıra çıkara güçbela ilerleyen küçük kız gibi yürümeye devam ettiğimi. Bunu anlayınca irkilmiş, kendimi yakalanmış gibi hissetmiştim. Yürüyüşümü çabucak düzeltmiş, gözlerimin niye kanlandığı sorusunu uykusuzluk cevabıyla geçiştirmiştim. Sonraki yarım saat içinde eften püften bir bahaneyle kavga çıkarıp ayrılmıştım adamdan. Sonra geri dönecek, sonra başka bir bahaneyle yeniden ayrılacak, sonra neden döndüğümü

bilemeden yine dönecek ama kendimi yanında bir türlü huzurlu hissedemeyecek, kendimi de onu da iyice bezdirene dek böyle devam edip en nihayet mutlak bitişi kabullenecektim. Aşkla uzaktan yakından alakası olmayan aşk ilişkilerimin kısa tarihi böyleydi. Her biri hızlı ve tutkulu başlıyor, sonra aynı hızla eriyerek en fazla iki sene sürüyordu.

Çocukluğunda ebeveyniyle sağlıklı bağ kuramayanlar, büyüdükten sonra hep ana babalarına benzeyen kimselere çekilir, kendilerini tanıdık ve tekinsiz duygulara taşıyan bu insanlara hissettikleri kaygılı yakınlığı aşk zannederlermiş. İçin için çocukluktakine benzer bir hikâye kurup bu defa farklı sonla bitirmeyi diler, ancak incinmiş o eski çocuk gibi davranmayı sürdürdükleri yeni ilişkilerde de aynı finali yazmaya devam ederlermiş. Çiğdem Hanım terapilerde bunu anlatmış ve yıllarca sebebini çözemediğim karanlık döngümü bir nebze aydınlatmıştı. Vazgeçilme endişesinin pençesinde mütemadiyen senden vazgeçeceğini düşündüğün insanlara yönelmek ve birikmiş faturaların tahsilatını onlardan talep ederek zavallıcıkları yıldırıp hiç niyetleri yoksa bile sonunda ilişkiden vazgeçecek kıvama getirmek. Kendini gerçekleştiren kehanet. Ben iyi bir kâhindim. Yazgımı korkumla besleyerek, korktuğum başıma gelene dek aynı hikâyeyi baştan yazmayı, asıl yaramı görüp elimden tutamayacağı bariz insanlar seçip malum sonu garantiye almayı hep becerdim. Çiğdem Hanım sağ olsun, muhteşem paternimin altında yatan paradoksu anlamamı sağladı. Ama sonra her zamanki gibi ne oldu? Anlamak değişmeme yaramadı.

Yoksa yıllar evvel Kars'ta yağan kar, yıllar sonra Taksim Meydanı'nda nasıl bozsundu yürüyüşümü? Yahut Portekiz'in bir garip *albergue*'sinde beni neden hâlâ böyle titreterek üşütsündü? Niçin hayatım boyunca kimseye sormaya cesaret edemediğim soruları kendime sorarken yakalatsındı beni bana: Dedem öldükten sonra annemde ne işim vardı? Babamlar mı

göndermişti, yoksa o mu çağırmıştı? Ve sonra neden oradan çıkıp Meftun Halamlara gitmem gerekmişti? Babamlar mı geri istemişti, yoksa annem mi vazgeçmişti?

Zar zor daldığım uykudan bu leş gibi ağırlıkla uyanmıştım. Uyurgezer bilincim berraklaşıp gözlerim karanlığa alışınca önce karşımdaki ranzanın üstünde uyuyan Yakup'u, sonra onun alt katında fosur fosur horlayan Ogo'yu gördüm. Alt katımda yatan Rania'yı görmek için eğilip bakmam gerekiyordu fakat hiç de merak duymadım. Azıcık daha uyuyup dinlenebilsem iyi olurdu, ne var ki artık beceremeyeceğimi biliyordum. Tek başıma olsam kalkar odada biraz dolanırdım. Diğerlerini uyandırmak endişesiyle yatağa çakılı kalmak, uykudan önce yeterince gerilen sinirlerimi büsbütün harap etti.

Akşam Ogo'nun elin adamının yatağına süzülüşüne bakarken dilim tutulmuştu. Yataktaki adam gözlerini aralayıp kısa bir şaşkınlık yaşadıktan sonra, bağırarak yerinden sıçramak ya da Ogo'ya tekme tokat dalmak yerine, kahkahalarla gülmeye başlayınca büsbütün afallamıştım.

Ogo gülmekten yaşaran gözlerini silerken, en az on yıl gençleşmiş görünüyordu. Yanındakiyse her haliyle kafa karıştırıcıydı. Kara, kocaman gözleri bir çocuğun gözleriydi, ancak gözlerinin etrafındaki çizgiler orta yaşlı birine aitti. Günlerdir tıraş yüzü görmediği aşikâr, hafifçe kırlaşmış sakalları ona pejmürde bir hava veriyor, buna rağmen az evvel şerefine tertip edilen balodan çıkıp gelmiş asil bir konta da benziyordu. Peki bu ikisi aynı yatakta ne arıyorlardı, dahası hallerinden neden bu kadar memnunlardı? Neler olduğunu anlayabilmek için odanın duvarlarında çın çın öten kahkahalarının dinmesini bekledim. Umduğumdan uzun sürdü. Nihayet az biraz durulunca birbirlerine gözleri ışıyarak baktılar ve iki eski dost gibi coşkuyla sarıldılar. Böylece jetonum gecikmeli de olsa düştü.

Tabanlarımın acısına rağmen, içimden yükselen öfkeye tutunarak yataktan indim. Arkamdan seslenen Ogo'ya aldırma-

dan odadan çıkıp koridorda bir süre ne yapacağımı bilemeden etrafıma bakındıktan sonra ilk açık kapıya yönelerek mutfağa girdim. İçeride orta yaşlı, kadife eşofmanlı Japon bir çift oturmuş pilav yiyor, pijamalı genç bir kadın da makarna haşlıyordu. Pijamalı İngilizce selam verirken, eşofmanlılar "*Koniçiva*" diye seslendi. TRT'nin eski 23 Nisan programlarından birine düşmüş gibi hissettim kendimi. Yalap şalap gülümseyerek masanın ucuna iliştim. Oturur oturmaz da pişman oldum hemen. Girizgâhlarından belliydi, üçü de cana yakın tiplerdi. Sohbete kalkışırlarsa İngilizce bilmiyorum deyip sıyrılırım diye geçirdim içimden. Japonca bilecek halim de yoktu zaten. Hem sahiden dile yatkın değildim. Ogo mesela üç gün gezdiği her memleketin üç beş cümlesini kapıp öyle gelir. Bense Türkü Türkü Türkiyem dönemimin iki koca senesini Diyarbakır'da geçirmeme rağmen tek kelime Kürtçe öğrenememiştim. Gerçi o biraz da Ertunç Enişte'nin marifetiydi. Dile kabiliyetim vardıysa bile onun yüzünden körelmiş olabilirdi.

İlkokul dörtle beşi Diyarbakır'da, ortanca halamın yanında okumuştum. Eskiden cıvıl cıvıl bir kadın olan Nesime Halam, kocasının tayiniyle Diyarbakır'a yerleştikten sonra içine kapanmış, pek hazzetmediği lojman komşularından başka görüşecek kimsesi olmadığından kendini temizliğe adamıştı. Her gün bir yandan evi köşe bucak silip süpürür, bir yandan da –kocası ortalıkta değilse– Ahmet Kaya'nın o sene çıkan kasetini teybe takıp sesi köklerdi.

"Başım belada, üzerime kan sıçramış doğarken, uykularım yarıda kalmış. Başım belada, senelerce kuralsız yaşamışım. Nere gitsem çaresi yok, nere gitsem çaresi yok, nere gitsem çaresi yok, yanmışıııım."

Evde amonyak kokusundan nefes alınamıyor, halamın elleri deterjandan çatlayıp kızarıyor, benim içim sıkıntıdan şişiyordu. Yüksek duvarlarla çevrili bir lojmanda oturuyorduk, çünkü Ertunç Enişte emniyetçiydi. Önce Allah, sonra vatan, sonra aile der, beni de aileden sayarak kendi oğlundan ayırma-

dan severdi. Ya da kendi oğlunu da beni sevdiğinden fazla sevemezdi diyelim. Savunma sanatlarının sanatların en vatanperveri olduğuna inandığından, ikimizi birden karate kursuna göndermişti. *Tatami*'den de *yoko-geri kekomi*'den de bütün varlığımla tiksinmiş, her ders sakatlanmayı dilemiştim. Sakatlanmayı beceremedim ama kuzenim Aslan Efe sonradan kahverengi kuşağa kadar yükseldiyse de ben beyazdan öteye geçemediğim için hep kir gösterdim.

Ertunç Enişte bazı geceler eve geç saatte yorgun argın gelir, rahatlamak için birkaç duble devirir, millet İstanbullarda keyif çatarken kendisinin bu amına koduğunun yerinde kıçından ter damlayarak memleketi temizlediğini söyleyip içlenir, vatan elden giderken yan gelip yatan pisliklere bilenir, vatanı bölmeye çalışan hainlere ilenir, neyse ki biz daha ölmedik deyip gerinir, sonra da oturduğu yerde sızıp masaya devrilirdi. Öyle gecelerin sabahında Nesime Halam her zamankinden daha erken kalkar, halıları daha güçlü silkeler, fayansları daha kuvvetli cifler, parkeleri daha hınçlı silerdi. Konuşmaktan, anlaşılmayı ummaktan vazgeçmiş kadınların derin kırgınlığı, vücudunun tüm devinimlerine iğne oyası gibi işlerdi. Kocasını sevmediğini hisseder, bunu garipsemezdim. Bence de pek sevilecek yanı olmayan biriydi.

Bir keresinde, halamla birlikte Aslan Efe'yle beni okuldan almaya gelmiş, bahçede kendi kendine türkü mırıldanan Ciwan'a, "Adam gibi Türkçe söyle de o dilini kıçına sokmayayım!" diye bağırmış, "Çocuklarını da kendileri gibi terörist edecekler" diye homurdandıktan sonra, "ama korkmayın, devlet baba onların da icabına bakar" deyip kendince bizi avutmaya çalışmıştı. Halam da ben de utancımızdan yerin dibine geçmiştik.

Doğrusu Ciwan'ın terörist olacağını sanmıyordum. Zaten babası da değildi. Çavşin Amca'yı tanırdım. Bir keresinde okul çıkışında nereye gittiğini sorduğumda babasının yorgan tarla-

sına gittiğini söylemişti Ciwan gülerek.

"Yorgan tarlası mı?" diye şaşırmış, "Yan sokakta, gel göstereyim" deyince, çekinerek de olsa peşine takılmıştım. Ancak gidince anladım, tarla dediği minik bir dükkân, hatta odacıktı.

Duvarlar, yerler, baştan başa saten kaplamalı yorganlarla döşeliydi. Pembeler, sarılar, maviler, morlar, safirler, mercanlar, kehribarlar, kavuniçiler... İki büklüm olmuş ufak tefek yaşlı bir adam, bu bitimsiz atlasın üstüne bağdaş kurmuş, elinde koca bir çuvaldızla yorgan dikiyordu. Bizi fark edince gülümsemiş, başıyla içeri buyur etmişti. Önce çekindim ama içeride buğulanan yumuşacık, şefkatli bir şey beni çekince girdim. Gösterilen yere, mercan rengi bir yorganın üstüne oturdum. Oturur oturmaz da çıtırdayan sobanın başında şekerleme yapmaya hazırlanan bir kedi gelip yerleşiverdi ruhuma. Utanmasam belki de uzanır, mışıl mışıl uyurdum.

Minik dükkânın köşesinde bir ispirto ocağı duruyor, üstündeki demlikte kaçak çay fokurduyordu. Çavşin Amca kalkıp, Ciwan'la bana birer bardak çay ikram etti. Sonra bizimle konuşmaya çalışmadan ama yüzündeki tebessümü de zerrece soldurmadan işine döndü tekrar. Ciwan'la ben de konuşmadık, yan yana oturup iki yetişkin gibi höpürdete höpürdete çaylarımızı içtik. Havada bütün seslerden daha kucaklayıcı bir sessizlik vardı. Bizim höpürtülerimizin haricinde, çayın fokurtusu ve iğnenin yorgana girip çıkarken çıkardığı melodik hışırtı duyuluyordu sadece. Bir yere davet edilmenin, ikram görmenin ama tek kelime konuşmak, başımı sevdirmek, kendimi anlatmak zorunda olmamanın huzuruyla oturdum orada. Evdekilere hiç söylemedim ama sonra birkaç sefer daha gittim o yumuşacık yorgan tarlasına. Her defasında aynı huzur kaplardı içimi. Rengârenk atlasların ortasında sessizce oturup çay içerdim. Teröristliğin ne olduğundan değilse de böyle bir şey olmadığından emindim. Anlaşılan ya Ertunç Enişte'ye güvenecek ya da Ciwan'a ve rengârenk yorganlara inanacaktım. Eve yorgun gel-

diği akşamlardan birinde Ertunç Enişte'nin sarhoş suratına, şakaklarında atan damarlara, göz altlarındaki mor halkalara baktım ve renkli yorganlara inandım. Bence, tanımasa da halam da Ciwan'a ve Çavşin Amca'nın yorganlarına inanıyordu. Ama devlet baba ya da en iyi ihtimalle eniştem öfkelenip bizi de temizlemeye kalkmasın diye ikimiz de tek kelime Kürtçe öğrenmedik ve hiçbir dilde hiçbir şey söylemedik.

O zamandan bu yana dile yeteneğim yok. İngilizceyi de Ankara'daki kolejde ite kaka öğrettiler zaten. Ama mutfaktaki tipler sohbete niyetlenirse, onu da bilmiyormuş gibi davranmaya kararlıydım. Ne var ki beklenmedik taş baş yardı ve saldırı anadilimde yapıldı.

"Niye dellendin yine?"

Ogo mutfağın kapısında durmuş bana bakıyordu. İçeridekilere gülümsedikten sonra gelip yanımdaki sandalyeye oturdu. *Hi*'lar, *koniçiva*'lar bir tur daha havada uçuştu.

"Niye kızdın diyorum huysuz kurabiyem?" diye üsteledi. "Gene ne oldu?"

"Sence?"

"Bilmiyorum ki, gözümün üstündeki kaş mı? Sen söyle."

"Ya sen arkamdan iş çevirmekten vazgeçmeyecek misin?"

"Ne işi çevirmişim?"

"Salağa yatma Ogo. Buluşacağın arkadaşın değil mi o içeridekı?"

"Evet."

"Hani buluşulmuyordu, bu ne şimdi?"

"Buluşma yok."

"Deli etme insanı. Buluşma yok da ne var o zaman? Herifin koynuna kadar girdin."

"Sen kalabalıktan rahatsız olma diye tenha bir yer bulmak için odaları kontrol ederken gördüm onu. Uyuyordu. Sonra da sürpriz yapmak için o odayı istedim. Tabii sana da sürpriz oldu ama zaten ben de senden beş dakika önce öğrendim burada ol-

duğunu. Odaya girene kadar bilmiyordum. İki gün sonra filan görüşmemiz gerekiyordu."

"Hayır canım, o görüşmeyi iptal etmen gerekiyordu."

"E işte iki gün sonra filan bir yerlerden *mail* atıp iptal edecektim. Ama yolu iç kısımdan yürümekten vazgeçmiş, rotayı değiştirmiş. Bizimle aynı yola girince de tahminimizden önce kesişmiş olduk. Tesadüf işte, ayarlasan olmaz."

"Tesadüf?"

"Ah *yes, thanks.*"

Boynunu öne itmiş, sadece sözcüklerle değil bütün vücuduyla teşekkür ederek, Japon adamın uzattığı elma dilimini alıyordu. Bir şey hatırlamak ister gibi tavana bakıp sonra gözlerini aradığını bulmanın sevinciyle parlatarak, "*Arigato*" diye neşeyle gürledi. Japonlar da sevinçle kafalarını salladılar.

"Ne diyorsun ya karateci gibi?"

"Teşekkür ettim" dedi, elma dilimini memnuniyetle dişlerken. "Imm, amma suluymuş, nereden aldılar acaba?"

"Japonca da mı biliyorsun?"

"Sadece teşekkür etmesini. Her dilde teşekkürü bilmek lazım."

Ben Türkçesini bile pek kullanmıyordum. Japonların bu sefer bana uzattığı diğer dilimi bir baş hareketiyle reddederken, "İnsanın ciğerini soldurursun" diye tısladım Ogo'ya. "Kusura bakma ama burada buluşmayı önceden planladığınız çok açık." Sonra birden aklıma gelince ekledim:

"Bana baksana sen... bugün postanede annenlerden sonra ona da telefon ettin değil mi?"

"Yok yahu! Nereden çıkarıyorsun! Rastlaştık. Adam kıyı yoluna geçmiş, bana da sürpriz oldu. Hem elmayı niye almadın, ben yerdim."

Katiyen ikna olmadıysam da uzatmayı lüzumsuz buldum. Sessiz kalışımı durumu kabullenmekle karıştıran Ogo, "Tanısan seversin diyorum ama dinlemiyorsun, çok değişik çocuk-

tur" dedi.

"Ne sevicem Allah aşkına! Hem nesi değişikmiş?"

"Kuş değildir ama uçabilir" diye güldü.

"Ha, yalancı yani?"

"Yahu, neresinden alıyorsun lafları! Yani yüreklidir, beceriklidir."

"Allah sahibine bağışlasın."

Ogo hızını alamayıp, "Hadi gel sizi tanıştırayım" deyince öyle bir bakış attım ki, içine kaçmış bir sesle, "Okey Dasti" deyip kös kös odaya dönmekten başka çaresi kalmadı.

Kafamı dinleyip biraz sakinleşmek istiyordum fakat mümkün olmadı. Makarnasını hazır eden kız, Ogo'dan boşalan sandalyeye kurulduktan sonra, ağzının kenarından sarkan spagettileri gürültüyle içeri çekip, yine İngilizce olarak, "Türk müsünüz?" diye sordu. Nereden anladığını çözmeye çalışarak yüzüne baktım. Buğday teni, ince kemerli burnu, uçları şakaklarına doğru hafifçe kalkık iri, kahverengi gözleriyle hem yabancı hem tanıdık bir hali vardı. Sormama lüzum bırakmadan, Türkçeyi sık duyduğu için tanıdığını, Giritli olduğunu anlattı. Adı Rania'ymış. Girit'in dağ köylerinden birinde doğmuş. Şimdi Heraklion'da yaşıyormuş. Okula bir sene ara vermiş. Sonra kalkıp buraya gelmiş. Zincirinden boşanmış gibi konuşması başımı şişirdi. Sadece tabanlarım değil, bacaklarımın, kollarımın, sırtımın her bir kası lime lime dökülüyordu. Nihayet sözlerinin arasında ufak bir boşluk yakalayıp dinlenmem gerektiğini söyleyerek kendimi mutfaktan dışarı attım. Yine bir müddet ne yapacağımı bilemez halde etrafıma bakınıp bu defa binanın önündeki taşlığa çıktım. Binanın arkalarından tavuk gıdaklamasını andıran tuhaf sesler geliyordu. Sinir bozukluğundan gaipten sesler duymaya başladığımı düşünürken, hacı adaylarının hacı adayı köpekleri için *albergue*'nin bahçesine kondurulmuş derme çatma kulübesinde uyuklayan Şerbet, aniden yerinden fırlayıp önüme zıplayıverdi.

"Hah, Şerbet Hanım, bir siz eksiktiniz" diye takıldım. Gözleri yarı aralık, hızlı hızlı soluyarak etrafımda bir tur döndükten sonra, Ogosunun peşimden gelmeyeceğine karar vermiş olacak ki sırtını dönüp kös kös kulübesine geri girdi. Gıcık şey!

Evvela beni ahbap takımından saymayışına sinir oldum ama sonra belki hâlâ uyuyordur diye düşündüm. Kokumu alınca daha bilinci açılmadan, uyku sersemi koşuverdi belki. Sırf insanlarda mı olur uyurgezerlik? Eğer Şerbet de benim gibiyse, sabah uyandığında yanıma koştuğu bu anı rüya sanacak. Ama belki de onunla konuştuğumda birden uyanmış, kendini etrafımda döner bulunca neye uğradığını şaşırmıştır. Öyleyse çok fena. Kendimden biliyorum. İlk ne zaman oldu emin değilim. Zihnimi geriye doğru eşelediğimde o eski Bursa gecesini hatırlıyorum.

"Uyandırma!" diye fısıldıyor yengem. "Korkar, şoka girer sonra."

Gözlerimi açıyorum, amcam yüzünü yüzüme yaklaştırmış, içeride bir şey arar gibi dikkatle gözlerimi tarıyor. Eliyle bileğimi kavramış, sıkıyor.

Soğuk bir rüzgâr yüzümü yalıyor, üşüdüğümü hissediyorum. Üstümde incecik pijamalarla bu rüzgârlı karanlıkta ne aradığımı kavrayamıyorum.

"Sakin ol" diyor amcam, sesi tedirgin. Nerede olduğumu anlamak ister gibi etrafıma bakıyorum. Balkondayım, sırtımı balkon korkuluklarına yaslamış, bütün bedenimle geriye doğru abanmış, öylece duruyorum. Birden başım dönüyor, olduğum yerde sallanıyorum, tepetaklak olacağımı sanıyorum. Müthiş bir düşme korkusu kaplıyor içimi. Geceye dağılan minik bir çığlık atıyorum.

"Korkma" diyor amcam, "ben tutuyorum." Yengem sıkı sıkı sarılıyor bana.

Hamile. Kocaman karnını göğsümde hissediyorum. Gali-

ba bu yüzden kucağına almıyor, dönüp amcama bakıyor. Amcam kucaklıyor beni, içeri, odama taşıyor.

"Yatağından çıkma" diye tembihliyor yatırırken, "sabaha kadar çıkma."

Kapıyı kapadıktan sonra fısıltılarını duyuyorum.

"Doktora götürsek mi?"

"Çocuk işte, olur öyle bazen, abartma."

"Ya düşseydi Fikret?

"Geceleri balkon kapısını kilitlemeli."

"Ya dış kapı? Pencereler? Emanet çocuk."

Dışarıdan gece kuşlarının tedirgin sesleri geliyor. Hızlanan kalbimi sakinleştirmeye çalışıyorum. Gözlerimi kapıyorum. Allahım, iyi ki düşmedim diyorum içimden. Yattığım yerde sallanmaya devam ediyorum.

Bazen yüksek binaların balkonlarına çıktığımda sallanırım hâlâ. İçimde garip bir korku belirir. Yükseklik ya da düşme korkusu değil. Birdenbire, durup dururken atlayıvermekten ürkerim. Yıllarca kendime has sandığım bu tedirginliği başkalarının da taşıdığını sonradan fark ettim. Hatta Sartre atlama dürtüsünün varoluşsal boyutlarından bahsediyor bir kitabında. Bu, hissin manyakça olduğu gerçeğini değiştirmiyor ama marazında yalnız olmadığını bilmek insanı bir nebze rahatlatıyor.

Uyurgezerlikten mi, yoksa sadece uyuzluktan mı bana yüz vermediğini anlayamadığım Şerbet kulübesine girdikten sonra, kendimi taşlığın köşesindeki ahşap banka bıraktım. Tek bacağı aksakmış, üstüne oturmamla birlikte şöyle bir sallandı. Her şeyin aksayanını bulmak, sonra da sallanıp durmakta doğuştan getirdiğim bir meziyete sahiptim. Ama artık usanmış; bankı doğumhaneye, geçmişi bugüne, bugünü geleceğe, anamı danama, babamı genç kızlığıma, her haltı birbirine bağlayıp durma mesaisinden yılmıştım. Bunları düşünürken ince-

den bir ıslık sesi çalındı kulağıma. Bilmediğim bir ezgiydi ama taşıdığı his tanıdık geldi. Kendimi daha az evvel yıldığımı düşündüğüm şeyi yaparken, ezginin çağırdığı duyguyu ararken buldum. Sonra duyguyu da buldum. Hani çocuksundur, kaygısızsındır. Sıcak bir yaz günü denizin üstünde sırtüstü uzanmış, bedenini saran ılık suyun sokulgan, minik dalgalarıyla hafif hafif sallanmaktasındır. Güneş gözlerini kamaştırdıkça, ıslak kirpiklerinin arasında rengârenk dönen dünyaya bir çiçek dürbününden seyreder gibi bakmaktasındır. Kumsal canın istediğinde çabucak varabileceğin kadar yakında, istemediğinde sana ilişemeyecek kadar uzaktadır. Tepede güneş sarı, sıcaktır, altında deniz mavi, ılıktır ve hayat önünde uçsuz bucaksız bir oyun parkı gibi uzanmaktadır. Yarını düşünmezsin yine de. Şimdiye evin gibi sığınmışsındır. Öyle bir kendini verme, kendi kendine süzülme, hafiflik hissi. Hisse öyle dalmıştım ki ıslığın sahibini aramayı ancak ses kesildikten sonra akıl edebildim. Az evvel sesin geldiği yana baktığımda Ogo'nun aynı yatakta gülüştüğü adamı gördüm. Elleri ceplerinde eşikte dikiliyordu. Başıyla bankı gösterip sordu:

"Boş mu?"

Sonra da cevap beklemeden kostak kostak gelip bankın öbür ucuna yerleşti. Islıkla çaldığı şarkının ne olduğunu merak ediyordum, sormadım tabii. Neyse ne, bana ne! Ama o suskunluğumu işaretten saymayarak teklifsizce konuşmaya başladı:

"Ogo burada karşılaştığımıza inanmadığını söyledi. Bunun için üzülüyor." Konuşurken kulağa ılık ılık akan hoş bir sesi vardı, yine de ıslığı kadar hipnotik değildi.

"Ne fark eder" deyip gözlerimi devirdim. "Her şeyi yetiştirdiyse birlikte yürümek istemediğimi de söylemiştir herhalde."

"Söyledi. Ama sizinle yürümek istediğimi nereden çıkardığını anlamadım."

"Buluşma planı yapmışsınız."

"Bir yerde yolları denk düşürüp bir yüzümüzü görürüz de-

dik. Birlikte yürümek başka şey. Yanlış anlaşılma olmuş galiba."

Tabanlarım zonkluyordu. Odadan kaçarken çorapsız ayağıma geçiriverdiğim ayakkabılarımı usulca çıkarıp, "İyi madem" diye kestirip attım.

"Ben Yakup, bu arada."

Tanışma merasimleri uzun zamandır keyfimi kaçırıyordu. Fakat ormanda yaşamadığım için zahmet edip bir şey söylemem gerekiyordu. Hoş, ormanda yaşasam bile, muhtemelen hırlamam, çığlık atmam filan, sessiz kalmamdan daha münasip olurdu.

"Çiğdem."

Beriki bankta bir iki kıpırdanıp konuşacak laf arandıktan sonra, "Eee, nasıl gidiyor?" diyerek en harcıâlem yola saptı. Yolu mu hayatı mı kastediyor anlamadım ama ikisi adına da dürüst davrandım.

"Valla teoride desen zehir gibi, pratik desen sallanmakta."

"Ali Desidero?"

Gözden kaçırmaması hoşuma gitti. Anlatmaya lüzum bırakmadan anlayanları severim. Hemen, "1990" diye ekledim.

"Efendim?"

"1990'da çıkmıştı, onu diyorum. Sene olarak."

"Ha. Müzik tarihinden anlarım diyorsun. Ne iş yapıyorsun?"

"Kundakçıyım" dedim, üşüyen ayaklarımı ovuşturarak.

"Hımm, ayaklar nanay galiba. Su mu topladı?"

Bunu söylerken eğilip ayaklarıma dokunacak gibi yaptı. Bana doğru yaklaştığında, menşeini kestiremediğim bir reyhan kokusu yayıldı havaya.

"Dur bir bakayım. Ayaklar su kaynattıysa toparlamadan yola devam edemezsin. Gittikçe daha beter olur, yürütmez sonra."

"Sen hiç Tarantino seyretmedin herhalde" dedim geri çekilerek. "*Pulp Fiction*'da ayak masajıyla ilgili açıklayıcı bir bölüm var."

Bir kahkaha patlatıp arkasına yaslandı.

"Su toplamış bir ayağın torbacıklarını patlatmak, ayak masajı yapmak kadar erotik sayılmaz. Kendime değil, sana güzellik olarak düşünmüştüm" dedi alaycı bir tavırla. Sonra niyeyse ciddileşip, "Zaten Tarantino'yu da sevmem" diye ilave etti.

"Hayırdır?" diye sordum. "Kalbini kıracak bir şey mi yaptı?"

"Sergio Leone'yi tercih ederim. Gerçi öyle bakarsan Kurosava'yı da ona tercih etmem gerekir." Anlık bir sessizlikten sonra ekledi: "Ki aslında onu da tercih ederim."

Millet akıllıya, ben deliye hasret. Bu da ağzını açar açmaz deli deli konuşmaya başlamıştı.

"Ne alaka şimdi?" diye homurdandım dayanamayıp.

"Zamanında neredeyse mahkemelik oluyorlarmış."

"Sebep?"

"Kurosava, *Bir Avuç Dolar*'ı seyredince Leone'ye mektup yazmış. Film güzel ama benim filmim. Hak var hukuk var, uçlan paracıkları demeye getirmiş."

"Anlamadım, nasıl onun filmi?"

Daha laf ağzımdan çıkarken sorduğuma pişman oldum. Benim nazarımda bilmemek ayıp değil, bilmediğini çaktırmak ayıp çünkü. İçimden hızla düşündüm. Ne ortak noktaları var? İkisi de epik. İkisinde de mevzular erkek dünyasının savaşları. Birinde samuraylar, birinde kovboylar. Oradan bakınca biri Doğu biri Batı usulü de olsa birbirinin kardeşi. Planlar, çekimler de yer yer benziyor. Hatta düşününce müzik kullanımı bile. Bütün bu ortaklıkları daha önce fark etmemiş olmak garibime gitti. Keşke bu çokbilmişten öğrenmeseydim diye geçirdim içimden. Baktım, yüzünde meknuz bir tebessüm, beni seyrediyor.

"Sordun ama sonra sorduğuna pişman olup kendin buldun değil mi?" dedi.

"Biri kovboy, biri samuray. Anlaşılmayacak bir şey yok."

"*Bir Avuç Dolar*, *Yojimbo*'nun Spagetti Western versiyonu iş-

te" diye durumu özetledi. Böylece kafamdaki taşlar tık tık yerine oturdu. Altta kaldım diye yerindim. Fakat bu çokbilmiş pehlivanın beni ezmesine müsaade edemezdim.

"Kovboylar sıkıcı, ben samuray severim. Ama müziklerde Morricone açık ara favorim. Leone ile okulda sınıf arkadaşıymışlar" dedim.

Oh, bildiğim ne varsa bir çırpıda ortaya sermiştim. İstediğim etkiyi yaratıp yaratamadığımı görmek için yüzüne baktım. O gıcık tebessüm hâlâ yerli yerindeydi. Bense buraya kadardım, bitmiştim. Ortalama bir sohbette az çok parlamama yetecek malumatlardı, normalde iş de yaparlardı. Ama kendimi yenik hissediyordum hâlâ. Ne diye elâlemin adamıyla yarışa girmiştim? Hem nereden gelmiştik buralara? Tarantino'dan, ayak masajından! Ne saçmalık!

Utansam mı, sinirlensem mi bilemedim. Samurayları filan boş verip yine ayağımı düşünmeye çalıştım. Sağ ayağımın üç noktası su toplamıştı. Bir tanesi hayli büyüktü. İlk fark ettiğimde balonları patlatmak mı, yoksa zamanla geçmelerini beklemek mi gerek diye düşünmüş, karar verememiştim.

"Patlatmak mı lazım yani?" dedim konuyu değiştirmek için. Fakat böyle yaparak bilgiçliği yine ona bıraktığımı laflar ağzımdan çıktıktan sonra pişmanlıkla fark ettim.

"Hayır, yolda yeterince temiz tutamazsan enfeksiyon riski var."

Bak bak, her şeyi de biliyor!

"Eee?"

"Yara bandı gibi baloncuk bantları satılıyor. Yapıştırıyorsun, banyolar dahil o kendiliğinden çıkana kadar ellemiyorsun. Çekersen deriyle birlikte geliyor çünkü. İyileşince deri onu kendiliğinden atıyor. Ama tabii kaç gün süreceği bilinmez. Fark etmişsindir, baloncuklarla yürümek gittikçe zorlaşıyor."

"Yani?"

"Patlatacağız."

"E daha demin patlatmamak lazım dedin."

"Ne yapalım, hayatta daha kötülerinden korunmak için yanlış tercihler yapmak gerekebiliyor bazen."

Dalga geçip geçmediğini anlamak için yüzüne baktım. Yine o tebessüm.

"Ama bilmiyorsan sen dokunma hiç. Dikkatli yapılması lazım" diye ekledi.

"Sen çok biliyorsun anlaşılan. Hayırdır, cerrah mısın?"

Bozulmuş görünmüyor, gülümsemeye devam ediyordu. Doğrusu, mesleğini tahmin edemezdim, tipinden bir şey anlamak mümkün değildi. Astrofizikçi de olabilirdi, kelle paçacı da. Planör pilotu, fenni sünnetçi, at hırsızı ya da mezar kazıcı. Ne idüğü belli değildi. Cebinden tütün paketi çıkarıp bir sigara sarmaya başladı. Taşlığa beni bulmak için mi çıkmıştı, yoksa sigara tellendirmeye mi? Paketi uzattı.

"İçmiyorum."

"Hiç mi içmedin?"

"Bıraktım."

Kaçak göçek bakışlarla yüzünü inceledim. Kabarık saçlarının iki buklesi alnına düşmüştü. Çabucak sardığı sigarasından nefes çekerken alnında alt alta dizilmiş üç çizgi beliriyor, kaşlarının arasında ince bir yarık açılıyordu. Karakteristik bir burnu vardı. Her an önemli bir şey söyleyebilirmiş gibi duran insanların, sözlerini vurgulamak için dudaklarının hemen üstüne ünlem işareti misali dikilmiş, artistik bir burun. Üstdudağı altdudağına nazaran inceydi ve dişleri inci gibiydi. Birine benziyordu. Kim olduğunu çıkaramadım.

"Ogo nerede?" diye sordum.

"Duşa girdi."

"İyi madem. Gereksiz sohbet için teşekkürler" deyip yerimden kalktım ve bu son lafımdan memnun bir şekilde odaya yollandım. Az evvel mutfakta tanıştığım Rania, alt katımdaki yatakta oturmuş, kucağına serdiği haritaya bakıyordu. Ranza

arkadaşımın höpürdekli makarnacı kız olduğunu teşhis etmekten memnun olmasam da ormanda yaşamadığımı kendime yeniden hatırlatarak gönülsüzce selam verdim.

"Burada da komşu çıktık!" deyip, lüzumundan şıngırtılı bir kahkaha attıktan sonra yine gevezeliğe koyuldu. Dahi ekiyle kastettiği şeyin Türk-Yunan komşuluğu olduğunu anlamam zaman aldı. Önce Türkleri ne kadar sevdiğini anlattı, sonra da beş yüz haneli köyünde beş yüz kalaşnikof saklandığını. Son birkaç yüzyılda defalarca işgal edilince, her an kapıyı çalabilecek tehlikelere karşı tedbirli olmak gelenek haline gelmiş köylerinde. Bunu söylerken gayet sevecen görünüyordu. Oturup baklavanın hangimize ait olduğunu müzakere edecek halim yoktu, doğrusu umurumda da değildi.

Biraz sonra uçlarından sular damlayan ıslak saçlarıyla kapıda beliren Ogo, "Yakup mutfakta bir şeyler hazırlıyor, hadi gel de karnımızı doyuralım, açlıktan midemiz sırtımıza yapıştı" dedi.

Açlıktan midemin büzüldüğü doğruydu ama onlarla oturacak değildim.

"Siz yiyin."

"E sen?"

"Aç değilim."

"Yarınki parkur zorluymuş. Yemeden olmaz. Hem dolapta tereyağı da bulduk, mis gibi."

" "

Dönüp gidecekti fakat aklına bir şey takılmış gibi son anda durdu. Bir süre nasıl söyleyeceğini bilememenin sıkıntısıyla ıkındıktan sonra nihayet baklayı ağzından çıkardı:

"Yakup'a adım Çiğdem demişsin."

Gülesim geldi ama kendimi tuttum.

"Eee?"

"Çiğdem değilsin!"

"Olabilirim."

Delirdiğimi düşünüp üzülsün mü, dalga geçtiğime kanaat getirip alınsın mı karar veremeyerek, olanca hüsnüniyetiyle devam etti:

"Bir de bebek kundağı sattığını söylemişsin."

Gülmemek için dudağımı ısırdım.

"Hadi sen git ye, ben dinleneceğim" deyip, midemin gurultusunu bastırmaya çalışarak yorganın altına saklandım.

Ogo bilmiyor ama aslında adım Çiğdem sayılır. Annem hamile kalınca evdekiler âdettendir deyip, torununun adı ne olsun diye önce dedeme sormuş. Dedem siz bilirsiniz deyip kenara çekilmiş. Bizimkiler de adımı kız olursam Çiğdem, erkek olursam Metin koymaya karar vermiş. Sonra malum kız doğmuşum. Ama güya gençlerin işine karışmak istemeyen o pek modern dedem, gün ağarırken, "Seher geldi, Seher!" diye haykırarak hastaneye koşunca, son anda adım Seher konmuş. Yani anamın karnında dokuz ay Çiğdem nam yaşayan ben, doğumumdan hemen sonra aniden Seherleşivermişim. Hâlâ merak ederim; madem her şeyin özü başlangıcında gizli, o zaman doğrusu hangisi, şimdi ben Seher mi, yoksa Çiğdem miyim? İkisi de olabilirim. Kimin kimin rüyası olduğunu nereden bileceğim?

Çiğdem Hanım'ın adını fark ettiğimde bana benimle ilgili olanı söyleyebilecek doğru kişi olabileceğini düşünmem bundandı. Terapistim adıyla sanıyla profesyonel bir alter ego için biçilmiş kaftandı. Gerçi o da işe yaramadı ama olsun, denemedim diyemem.

Doğduktan sonra hiç taşımadığım adımın anlamını sözlükler, "zambakgillerden türlü renkte çiçek açan yumrulu bir kır bitkisi" diye açıklıyor. Yumrulu hususunda tamamen hemfikirim ama bence adımın anlamı daha ziyade hamlığımla ilgili. Sanırım yaşım kaç olursa olsun hep çiğ bir demdeyim. Bir

türlü pişemedim. Pişmeye uğraşırken yanmayı ve yakmayı öğrendim. Yıllarca en korktuğum iki ölüm şekli yanmak ve boğulmaktı. Buna rağmen denizi hep sevdim, çocukken mahallede yakılan hıdrellez ateşlerini dehşet içinde ama garip bir hazla izlerdim. En nihayet kaderime alevlerle dalgalar yazıldı. Yahut onları ben davet ettim.

Akşam mutfakta pişen yemeği yemeye yanaşmamış, yüzüm duvara dönük yattığım yataktan dışarı bile çıkmamıştım. Ama uyuyamamıştım da.

Yemekten sonra odaya dönen Ogo ve Yakup'un, zaman zaman Rania'nın da dahil olduğu sohbetlerine kulak kabartmış, midemden yükselen gurultuları bastırmaya çalışmıştım. Birilerine kulak misafiri olmanın pratik faydaları var. Sormadığın şeyleri öğrenebiliyorsun. Mesela Rania'nın iktisat okurken üçüncü sınıfta aniden okulu dondurup kendini yollara vurmasının nedenini böylece öğrenmiştim. Meğer bir gün her zamanki gibi okula gitmiş ama derste içinde her zamankinden farklı bir sıkıntı belirmiş. Yaptığı şeyle öylesine bağ kuramıyormuş ki, yarısından çoğunu hallettiği okuldan mezun olacağını düşünmek dehşete kapılmasına yetmiş. O vakte kadar, nasılsa bitecek tesellisiyle zerrece ilgisini çekmeyen derslere ayaklarını sürüye sürüye de olsa gidip geliyormuş ama mezuniyetten sonra hikâyenin bitmek şöyle dursun yeni başlayacağını idrak edince nefesi kesilmiş. Bunca yıl harcadığı emekleri bir kenara atmak kolay değilmiş fakat gelecek yılları en başından ıskartaya çıkarmaya gönüllü olma fikri daha da rahatsız ediciymiş. Bunun üzerine tamam mı devam mı sorusuna cevap aramak için okulu dondurmaya karar vermiş. Uzun uzun düşünebileceği bir seyahate çıkmayı aklına koymuş ama nereye gideceğini bilmiyormuş. Letonyalı bir Erasmus öğrencisi yetişmiş imdadına. Sınıf arkadaşı Marika, Camino de Santiago'dan bahsedince bizimki rotasını çizmiş.

"Ve işte şimdi buradayım" demişti Ogo'yla Yakup'a. "Seneye nerede olacağıma karar verebilmek için."

Ama esas sürprizli hikâye ondan değil, Yakup'tan gelmişti. Rania'yı okumaya daldığı kitabıyla baş başa bırakan kafadarların fısır fısır sohbetlerinden çıkarmayı başardıklarım, kafamda yerine oturmayan kimi boşluklara rağmen ve hatta belki de en çok onlar yüzünden ilgimi çekmişti. Bir kere bu ikisinin üniversiteden değil, liseden tanıştıklarını anlamıştım sohbetten. Aynı sutopu takımındalarmış. Uyuyanın yatağına tırmanıp korkutmaya çalışma âdeti de kamp günlerinden kalmış. Sonra üniversite için ikisi de İstanbul'a gidince arkadaşlıkları ilerlemiş. Bizim Ogo mühendislik sıralarında dirsek çürütürken Yakup tıp okumuş, yani cerrah değilse de sahiden doktormuş! Başı beladan kurtulmamış bir doktor. İlkin çalıştığı hastanenin döner sermayesiyle yoksul hastaları tedavi ettiği için yargılanmış, tam o dert bitti derken de toplu piyangodan nasibini alıp KHK ile hastanedeki işinden atılmış. O da devletin el koyduğu pasaportunu binbir zahmetle geri aldıktan sonra tasını tarağını toplayıp Sınır Tanımayan Doktorlar için çalışmaya başlamış. Önce Peru'ya, oradan Kolombiya'ya derken, Latin Amerika ülkelerinde dolanmış durmuş. Davalar düşüp meslektaşları birer ikişer işlerine iade edildikten sonra da dönmemiş. Fısıltılarından kesik kesik duyabilmiştim ama bir ara Ogo'ya hayatında bir gelişme olduğundan bahsetmişti. Sohbetin o kısmında gittikçe kısılan sesler elverdiğince kelimeleri yakalamaya çalışırken, teklif, ev ve hastane dediğini duymuştum birkaç kere. Teklif... Teklif... Ev... Hastane... Fırat... Ev... Hastane... Ayaklarım geri geri... Sohbetin bu kısmındaki boşluğu tam dolduramamıştım. Uyuyor numarasına yattığım için soramamıştım da haliyle. Kulak misafirliğinin dezavantajları da vardı nihayetinde.

Sonunda konuşmaktan yorulup uyumuşlardı. Bense saatlerce uyuyor numarası yaptığım yetmezmiş gibi, onlardan sonra da epeyce bir süre daha geveze bilincimin sesini kısmaya ça-

lışmıştım. En nihayet uykunun şefkatli nefesini içime çektiğimde de rahata ermeyi beceremediş, malum fotoğrafın rüyamda canlanmasıyla titreyerek, vakitsizce uyanmıştım.

Yatakta biraz daha kalırsam delireceğimi hissettiğim için kimseyi uyandırmamaya gayret ederek sessizce ranzadan indim. Ayakkabılarımı elime alıp odadan çıkmak üzereydim ki, "Erkencisin" diye fısıldadı birisi.

Mahcubiyetle fısıltının geldiği yöne döndüm. Yakup'tu.

"Uyandırdım mı?"

"Zaten uyanıktım. Arada senin gibi uyuyor numarası yapıyorum sadece."

İçimden bir la havle çektim. Lafı uzatmayıp parmak uçlarıma basa basa kendimi odadan dışarı attım. Koridor karanlıktı. Dış kapıyı usulca aralayıp taşlığa çıktım. Buz gibi hava etimi dişleyiverdi. Kenarı kanlanmış dolunay, gümüş bir tepsi gibi ziyalanıyor; göğün en üst katına kurulan Şira, uzaklardan haber getirmiş esrarlı bir nazarla göz kırpıyordu. Kim bilir kaçıncı rüyasında olan Şerbet bu defa kulübesinden çıkmadı.

Aksak bankın köşesine ilişmemin üstünden birkaç dakika geçti geçmedi, Çağırılmayan Yakup yine taşlıkta belirip sokak lambasının aydınlattığı cılız ışıkta gülümseyerek yanıma geldi. Yazık ki bu defa ıslık çalmıyordu. Yüzümü ekşitip, "*Déjà vu*" dedim. Beriki bankın öbür ucuna maça beyi gibi kurulurken, "Yok" diye cevapladı. "Sohbetimiz bitmemişti. Bak, ayakların seni yine buraya getirdi."

"Arkamdan damlayacağını bilseydim gelmezdim."

"Bütün gece karnın guruldadı durdu. Sana yemek ayırmıştık, onu söylemek için geldim."

"Aç değilim."

"Tamam, süper kahramansın, anladık. Ayakların nasıl oldu peki?"

"İyi" dedim. Ayaklarım sızlıyor, karnım zil çalıyordu, ber-

bat haldeydim. Tam burada da huzur yok deyip kalkacaktım ki, Yakup o sihirli cümleyi söyleyiverdi:

"Gece çok kar yağdı ha?"

Orada bulabileceklerimin endişesiyle yüzüne bakıp, "Çok mu sayıkladım?" diye mırıldandım.

"Annenin bıraktığın yerde beklemediğini anlamaya yetecek kadar."

Öylece kalakaldım. Neydi bu şimdi? Ne diye duymuştu, hadi duymuştu niye yüzleyip beni mahcup ediyordu? Yediği haltı fark etmiş olacak ki, "Uykusuzluktan ben de çok çektim" diye vaziyeti toparlamaya çalıştı. "Bedenim uyuşsa da zihnim kapanmıyor. Düşünceler akmaya devam edince de dinlenemiyorum. Bazı sabahlar zombi gibi kalkıyorum yataktan."

Hakkımda ne biliyor da bamtelime dokunabiliyor diye düşündüm. Yoksa Ogo mu bir şeyler yumurtlamıştı? Gerçi o ne biliyordu ki ne anlatacaktı? Çabasının işe yaramadığını görünce boğazını şöyle bir temizleyip, "Hımm, tadın kaçtı, tersleyip gideceksin herhalde yine" dedi gülümseyerek. Zihnimi okuyordu mübarek!

"Onu nerden çıkardın şimdi?"

"Eh, senin gibileri tanırım. Kendimden yani."

Daha fazla dayanamayıp, "Ne anlatıyorsun acaba ya!" diye hırladım. O ise hiç istifini bozmadan devam etti:

"Hep bir suçlu gerekir, hep bir ceza. İnatla aç aç oturman bile bir gösterge, biliyor musun? Hadi bize kızdın, niye çocuk gibi kendini cezalandırıyorsun?"

"Pardon da başka işin yok mu senin gecenin bir yarısı? Neden akşamdan beri benle uğraşıyorsun?"

"Uğraşmıyorum. Beni sen çağırıyorsun."

"Ne münasebet! Gelip gidip takılan sensin!"

Yakup yine gülümsedi.

"O işler tam öyle olmuyor. Biz çağırıldığımız yerlere gidiyoruz, bize de genelde çağırdıklarımız geliyor, fark etmedin mi?"

Bir süredir düşündüğüm bir meseleydi bu. Bilhassa kendimi başıma gelen her şeyi hak etmiş gibi hissettiğim zamanlarda. Birnam Ormanı'nı düşünüyordum mesela. Macbeth mi ormana gitmişti yoksa orman mı Macbeth'e gelmişti aslında?

"Şimdi anlaşıldı" dedim. "Ben de kafayı yemiş birini nerde görsem tanırım. Seni tanıdım."

"Hadiii, ne demek istediğimi gayet iyi biliyorsun. Deli deliyi gözünden tanır. Ben sopamı sakladım ama sen hâlâ kavga peşindesin. Bak bu saat olmuş ikimiz de ayaktayız. Uyutmayan neyse yola düşüren de o işte, belli. Belki sohbet iyi gelir diye..."

"Anlamıyorum, ne diyorsun?!"

"Mesela niye bu yoldasın diyorum."

Cevap vermek yerine soruya soruyla mukabele kartımı oynadım:

"Çok sohbet istiyorsan kendin anlatsana. Sen niye yoldasın mesela?"

"Mezarıma gitmek için" deyip güldü. Dehşete düştüğümü fark etmemiş gibi de ekledi: "Şu son birkaç yılda koca bir kıtayı baştan başa dolaştım. Aradığımı bulamadım. Artık bir yere gitmek de, bir şey bulmak da istemiyorum. Zaten mesele o değilmiş. Sadece biraz kafamı toplamaya çalışıyorum."

Bir dolu soru üşüştü aklıma. En merak ettiğimi seçtim. Gerçi cevap gelince anlayacaktım, asıl soru beni seçmişti.

"Ne arıyordun ki?"

Yakup, "Evimi" dedi. Sersemledim. "Tabii ev deyince" diye devam etti, "herkes başka şey anlıyor. Ama ülkenden ayrıldıysan, hele öyle yapmak zorunda kaldıysan, ev artık başka türlü bir hayal oluyor. Ben her adımda birazını kaybettim. Kaybettikçe de bulmak için daha çok hırpaladım kendimi. Yanlış yerlerde arayınca bulunmuyor."

Sonra başka soru sormamı engellemek ister gibi, "Hadi, sıra sende" deyip çıktı işin içinden.

İçimde bir şey köpürüp ona doğru akıverdi. Başımı kaldı-

rıp yüzüne baktım. Kocaman gözlerine, uzun kirpiklerine, kıvırcık saçlarının minik soru işaretleri gibi alnına dökülüşüne. Kime benzediğini çıkardım birden. Elbette Ali'ye. Sorusuna cevap vermek için ağzımı açtım. Bekledim, bekledim ve nihayet içeriden solgun iki sözcük çektim:

"Ayağım acıyor."

Asıl söylemek istediğim bu değildi. Ayağım acıyordu ama en çok acıyan yerim ayağım değildi. Ne var ki en çok acıyan yerlerden bahsetmek öyle kolay olmuyor.

Yakup eğilip ayakkabımı usulca ayağımdan çıkardı. Elleri çıplak ayağıma değince irkildim ama bu sefer kendimi çekmeye yeltenmedim. Kucağına yerleştirdiği ayağımı sokak lambasının cılız ışığında dikkatle inceledi.

"Burada bekle, şimdi hallederiz" deyip yerinden kalktı sonra.

Göz açıp kapayıncaya kadar elinde mavi minik bir plastik poşetle dönmüştü. Oturup ayağımı yine kucağına aldı. Topuğum iki bacağının arasına yerleştiğinde içimde garip bir ürperti duydum. Bunun rahatsızlık değil, bilakis hoşnutluk olduğunu fark edince de tedirgin oldum. Kalp atışım hızlandı, ayağım hafiften titremeye başladı. Yükümü tümüyle aşağı bırakmaya çekinerek, kaslarımı diri tutmaya, yükümü bizzat taşımaya, bunu yaparken de topuğumun altında ne olduğunu düşünmemeye çalıştım. Düşünmeme kısmında pek muvaffak olamadım. Ama içimde kımıldanan, topuğumu rahat bırakma, hatta belli belirsiz aşağı bastırma arzusuna karşı koymayı başardım. Bu sırada Yakup, ayak masajına müstehcen manalar yükleyenin hangimiz olduğunun altını çizercesine, doğal ve gerilimsiz bir ifadeyle işine eğilmişti. Önce poşetten çıkardığı dezenfektanla ayağımı iyice temizledi. Sonra çakmakla ucunu yaktığı topluiğneyle tabanımdaki baloncukları tek tek patlatıp içerideki suyu çıkardı. Bütün bu iğrenç işlemi dünyanın en mutat işiymiş, hani çay koyar, bulaşık yıkar, turnikeden geçerken Akbil basarmış gibi, yüzünde en ufak bir rahatsızlık emaresi dalgalandırmadan yap-

tı. Merdiven altı cerrahi müdahalesi bitince, poşetinden çıkardığı turuncu merhemi üstünde çalıştığı bölgeye ihtimamla sürdü ve eserine şöyle bir bakıp her şeyin yolunda olduğuna kanaat getirdikten sonra ayağımı gazlı bezle incecik sarıp kundaklanmış bir bebek gibi usulca yatağına, ayakkabımın üstüne geri bıraktı. Sonra da, "Sabahları yola çıkmadan önce ayağınla ilgilen biraz. Enfeksiyon kapmaması için temiz tutman lazım. Sürtünmeyi azaltmak için de bol vazelin sür" diye öğütledi. Ben bir yandan ayak tabanımdan bedenimin kalanına yayılan gerilimli hazzın izlerini silmekle, bir yandan da Tarantino referansımı hatırlayıp yerin dibine geçmekle meşgulken, "Hadi mutfağa gidelim de sana ayırdığımız yemekten ye biraz" deyip, son merhamet kurşunuyla beni büsbütün yere serdi. Bazen beklenmedik bir iyilik, beklenen kötülükten daha fazla incitir bizi.

Tek kelime etmeden yerimden kalkıp hipnotize olmuş gibi peşine takıldım. O dolaptan çıkardığı pilavı ısıtırken, ben de masanın ucuna ilişip olanca uysallığımla bekledim. Dışarıya ses ve ışık sızmasın diye mutfağın kapısını kapatmıştık. Tepedeki floresan arada bir cızırdayarak yanıp sönüyor, içeriyi aydınlatan beyaz ışık, her şeyi olduğundan daha çıplak gösteriyordu. Gecenin bir yarısı morga benzeyen bir mutfakta iki yabancı ve bir tabak pilavdık. Nasıl olup da bir araya geldiği muamma bir denklem.

Yakup'un önüme bıraktığı tabaktaki pirinç tanelerini, en son kimin gece yarısı önüme yemek koyduğunu hatırlamaya çalışarak mideye indirdim. Tabağın dibi göründüğünde tatlı bir rehavet çöktü üstüme. Yakup, mühim bir sır verecekmiş gibi kulağıma eğilip, "Bir saate kalmadan gün ağarır, hacılar ayaklanır. Hadi, curcuna başlamadan azıcık kestir" diye fısıldadı. Kulağımdan içeri doluveren ateş tüm bedenimde titreyerek gezindi. Bana ne yaptığından emin değildim ama yine büyülenmiş gibi yerimden kalkıp peşine takılarak karanlık koridorda onu takip ettim. Odaya vardığımızda, eşikte bir an, sadece kısacık bir an,

birbirimize dönük halde öylece durduk. Karanlık her şeyi yutmuş gibiydi. Onu göremiyor, sadece gittikçe yakınlaşan sıcaklığını hissediyordum. Soluğu yüzümde buğulanıyor, soluğundan geldiğini nihayet anladığım reyhan kokusu aklımı bulandırıyordu. Dizlerimin titremesine aldırmadan kokuyu içime çekip bekledim. Her şeyin olabileceği ya da hiçbir şeyin olmayacağı, bütün ihtimallere gebe, cüretkâr, vaatkâr anlardan biriydi. İkimizin de konuşmadığı, kıpırdamadığı, o veya bu şekilde dağıtmadığı o kısacık anın sonunda, boynumla kulağım arasında müphem bir yere eğilen Yakup, "İyi geceler" diye fısıldayıp yumuşak adımlarla ranzasına seğirtti. Belirgin bir hayal kırıklığıyla olduğum yerde kalakaldım ama hemen toparlandım. O kendi ranzasına çıkarken, ben de karanlıkta tökezlememeye çalışarak kös kös kendiminkine tırmandım. Uyuyamayacağımdan, gün ışıyana dek bir o yana bir bu yana dönüp duracağımdan emin biçimde yatağa uzandım. Ve nice zaman sonra ilk kez başımı yastığa koyar koymaz uykuya daldım.

10

"Hem de gece uykunuzdan uyanıp?"
"Evet."
"Hatırladınız?"
"Maalesef."
"Anlatmak ister misiniz?"

İstemem aslında. Belli ki yıllarca kendime bile anlatmak istememişim. Ama hatırlamadığımı fark etmemi sağlayıp gece gündüz bu meseleyi düşünmeme, en nihayet kaçtığım fotoğrafın eline düşmeme yol açan o değil mi? Buyursun dinlesin o zaman şimdi. Bir yandan sağ elimle sol başparmağımdaki şeytantırnağını yolarken, bir yandan da aheste beste anlatıyorum:

"Yabancı bir evde, uzun, dar bir koridorda yürüyorum. Koridorun sonunda beyaz bir kapı. Kapı kapalı. İçeriden gülüşmeler geliyor. Kadın sesleri. O seslerden birinin anneme ait olduğunu biliyorum. Ama annemin neye benzediğini bilmiyorum. Sonunda onu görebileceğim için kalbim yerinden fırlayacak gibi atıyor. Fakat bir türlü bitmiyor koridor, uzadıkça uzuyor. Koridorun masallardaki yollar gibi yürüdükçe uzayacağından, kapıya varamayacağımdan korkuyorum, göğsümden boğazıma kırçıllı bir ağırlık yükseliyor. Yine de bir yandan içeriden gelen sesleri dinlerken, bir yandan da adımlarımı sürüklemeye devam ediyorum. Nihayet kapının önüne varıyoruz, derin bir ne-

fes alıp duruyorum. Bacaklarımın titrediğini, boğazımın kuruduğunu hissediyorum. Beni getiren abi kapıyı açıyor. Sesler bıçak gibi kesiliyor. İçeride bir kerevetin üstünde birbirine benzeyen dört kadın oturuyor, hepsi birden bana dönüyor. Baştan aşağı süzüyorlar beni. İçlerinden birinin annem olduğunu biliyorum ama hangisi? Birazdan yerinden kalkacak, koşup beni kollarına alacak, sarılacağız. O zaman öbürleri çıkıp gidecek, sadece annemle ben kalacağız. Baş başa olacağız. Gece yan yana yatıp birlikte uyuyacağız. Böyle düşünüyorum. Böyle bekliyorum. Oysa kimse yerinden kalkmıyor. Bir ses, kadınların hangisinden çıktığına emin olamadığım bir ses odanın içinde yankılanıyor. 'Bil bakalım hangimiz senin annen?' Birbirinin aynı yüzlere bakakalıyorum. Bu kadınlardan hangisi benim annem, bilmiyorum."

Anlatacaklarımın bittiğinden emin olunca Çiğdem Hanım o tanıdık müşfik ifadeyle gözlerimin içine bakıyor. Göz altları şiş şiş, gece pek uyuyamamış gibi görünüyor.

"Bunu hatırlamak size kendinizi nasıl hissettirdi?"

"Sizce?"

Cevap gelmeyince derin bir nefes alıp devam ediyorum:

"Neden unuttuğumu, yani neden unutmayı seçtiğimi anladım. Hatırlamak istemeyeceğim bir şey bu. Altından böyle bir hatıra çıkacağını bilseydim hiç eşelemezdim."

"Başka ne hissediyorsunuz?"

"Öfke."

"Kime karşı?"

"Anneme elbette."

"Ona öfke duymadığınızı söylemiştiniz."

"O hatırlamadan önceydi."

"Şimdi ne değişti?"

"Ben. Küçücük bir çocuğun o soruya muhatap edilmesini çirkin, hatta zalimce buluyorum şimdi. Belki sadece cehalettendir, ne yapacağını bilememektendir, onu anlamaya çalı-

şabilirim. Ama artık yabancıları anlamaya çalışmak istemiyorum. Kendimi anlamak istiyorum biraz da. Bu saçma sapan buluşmayı unutmayı seçen çocuğu. Anlıyorum da. Kendine o yalanı söylemese yaşayamazmış. Kendini yatırdığı rüyanın sebebi varmış."

11

Pencereden sızan güneşin muzip buseleriyle gözlerimi araladığımda, Ogo ranzasına tünemiş, bir yandan ceviz kemiriyor, bir yandan da sabır ve şaşkınlıkla beni seyrediyordu.

"Amma uyudun!"

Yerimden doğrulup uzun uzun gerindim. Oda boş, etraf sessizdi. İçimde yerini yadırgamakla meşgul huzur duygusunu teşhis edince, işkillenerek, "Saat kaç?" dedim. Sorar sormaz da alacağım cevabın kendine has kılçıklarını anımsayıp pişman oldum fakat geç kalmıştım.

"Üçe geliyor."

Genelde kaçındığım o asap bozucu çabaya mecburen girip kafamdaki abaküs boncuklarını iteleye iteleye önce Türkiye, sonra Portekiz saatine göre hesaplayınca, çıkan sonuca inanmakta zorlandım. Ranzadan inip sarsak adımlarla tuvalete seğirttim. Koridorda in cin top oynuyor, *albergue* boşalmış bir sirk çadırını andırıyordu. Yüzümü yıkayıp tümüyle ayılmış halde döndükten sonra, herkesin nereye kaybolduğunu sordum:

"Hacıların yola erken, mümkünse güneşle çıkması âdettenmiş. Yarın biz de öyle yapalım. Bu sabah da kaldıracaktım ama Yakup, 'Bırak uyusun, belli ki çok uykusuz' deyince dokunmadım. Onca gürültüye nasıl uyanmadın hayret, millet öyle patırtı yaptı ki."

Esas soruma, sözcüklere dökmesem de aklımda ilk kıpır-

danana cevap vermemişti. Bu defa dolandırmadan sordum:

"O nerede?"

"Kim?"

"Yakup."

"Haa, o da gitti."

Bir yandan keçeleşmiş saçlarımı toplarken, bir yandan da neme lazımcı bir tavır takınarak, "Nereye?" diye mırıldandım. Aynı anda da geceki o acayip, "Mezarıma gidiyorum" lafı geldi aklıma.

"Herkes nereye gidiyorsa oraya" diye cevap verdi Ogo. Yolculuğun biteceği Santiago şehrini kastediyor olmalıydı. Yoksa ölümü değil herhalde. Yakup da kendince şaka yapmıştı işte. Ucunun nerelere dokunabileceğini bilmediği lüzumsuz bir şaka. Biliyorduysa daha fena. Hoş nereden bilecekti? Birkaç kez aksini hissetmiş olsam da aklımı okuyacak psişik güçlere sahip değildi ya.

Onu yanımızda istemediğimi defalarca yineledikten sonra Yakup'un neden bizi beklemeden gittiğini soracak yüzüm yoktu. Üstelik adam, niyetinin birlikte yolculuk etmek değil, sırf Ogo'yu şöyle bir görmek olduğunu apaçık söylemişti. Bu durumda benim huysuzluğum yüzünden değil, paşa gönlü öyle istediği için basıp gitmişti. Beyefendinin öyle acelesi vardı ki, vedalaşmaya bile zahmet etmemişti. O zaman asıl huysuz oydu demek ki. Terbiyesiz, kaba ve... İçimde teyakkuzda bekleyen öfke dikeni hızla sivriliverdi.

Hayır, elbette mühim değildi. Kim nereye istiyorsa oraya giderdi. Sadece birlikte yürümenin başlangıçta korktuğum kadar fena olmayabileceğini düşünüyordum artık. Hem adam doktordu, ayaklarımla da ilgilenebilirdi. Yani o işte iyi gibiydi. Ayaklarım! Baktım, fena görünmüyorlardı. Doğru ya, tuvalete giderken acı hissetmemiştim. Acının varlığı hemen duyuluyor da yokluğu o kadar kolay fark edilmiyor.

"Kahvaltılık bir şeyler ayarladım morukcum, hadi atıştırıp

çıkalım" dedi Ogo.

"Moruk deme bana, hoşlanmıyorum!"

Peşinden mutfağa geçtim. Ökkeş yumurtaları ve birkaç parça kahvaltılık masada sere serpe uzanmış beni bekliyordu.

"Nerden buldun bunları?"

"Reçel, ekmek filan dolaptaydı. Yumurtaları da folluktan yürüttüm, tazecik. Gel bana, gel bana diyorlardı, dayanamadım."

"Ne folluğu?"

"Arka bahçede kümes var, görmedin mi?"

"Yoo."

"Sabah horozlu çalar saati de duymadın tabii. Gırtlaklanıyor gibi ötüp milleti ayağa dikti. Aslen Denizlili midir nedir?"

Ogo dilini dişlerinin arasına kıstırıp dilimlediği francalanın üstüne vişne reçeli sürerken, laf arasında aklıma gelivermiş gibi ağzımın kenarıyla mırıldandım:

"İleride yeniden buluşulacak mı?"

"Kimle?"

Vişne reçelinden başka her şeyden emekli olmuş gibiydi.

"Yakup'la."

"Yoo" diye omuz silkti. "Görüştük işte."

Doktorumu bir daha göremeyeceğimi böylece anladım. Yakup çağırılmadan gelmiş, gönderilmeden gitmişti. Masal kahramanları misali bir varmış bir yokmuş biri. Yo, masal kahramanları değil, tam da normal insanlar gibi aslında. Gelirler ve sonra giderler. Her zamanki gibi durum yine bundan ibaretti.

Sonra o ıslık geldi aklıma. Denizde sırtüstü uzanan çocuğun kaygısız hali. Bari şarkıyı sorsaydım diye düşünüp pişmanlık duydum.

"Ogo" dedim, "şu şarkıyı biliyor musun?"

"Hangi?"

"Na na na na naaa, na na na na na na naaa, na na na na na na naaa na na naaaaa." Çaresizce mırıldanmaya çalıştım ama

Ogo'nun gittikçe daha da boşalan bakışlarından başka cevap alamadım.

Evini arıyormuş diye geçirdim içimden. Sahiden tam öyle mi dedi? Yoksa o bir şeyler anlattı da, kâbusumdan tatlı rüya devşirmeye çalışırken ben mi doldurdum cümlelerin içini? Yapmadığım şey değil, hiç değil. Ama o söyledi, öyle söyledi.

Kahvaltıdan sonra çantalarımızı sırtlanıp dışarı çıktık. Kulübesinden fırlayan Şerbet, koşturup işveyle Ogosunun bacaklarına sürtündü.

"Hav!"

Ogo cebinden bir ceviz çıkarıp sevgili itine uzattı. Beriki havada kaptığı cevizi çabucak mideye indirip yeniden seslendi:

"Hav!"

Ogo iltifatlar eşliğinde bir ceviz daha verdi. Muaşeret tahsilini kısa zamanda özümseyen My Fair Lady Şerbet, bu defa vücudunu yay gibi gererek arka bacakları üstünde şahlanıp ön patilerini geçici sahibinin karnına dayadı ve gerçek bir hanımefendiye yaraşır şekilde kibarca havlayıp bir ceviz daha kaptı. Sonra bir hav, bir ceviz, bir hav, bir ceviz ve bir hav daha. Hanımefendi şapırtılarının arasında bir günaydın hav'ı da bana lütfeder mi diye bekledim ama yüzüme bile bakmadı. Onunki uyurgezerlik muyurgezerlik değil, apaçık sevimsizlikti. Keyfi bilirdi! Bir itin hav'ına kalmıştım sanki! Yeni bir hav'a yeni bir ceviz hazırlamakla meşgul olan Ogo'ya, "Alıştırma şunu Pavlov'un köpeği gibi. Bitiyor cevizler, biz taş mı yiyeceğiz!" diye çemkirdim. Ogo hasisliğime alındığını saklamadan yüzünü buruşturup elini cebinden boş çıkarınca, Şerbet bana dönüp kinle baktı. Başımı öbür yana çevirdim. İçimden al sana hav diye söylendim.

Baharın gönlünden kopmuş ışıl ışıl bir gündü. Allı pullu entarisiyle şıkırdayan güneş haşmetli tahtına kurulmuş caka satıyordu. Yürümeye başlamamızın üzerinden on dakika geç-

meden kan ter içinde kaldık. Montlarımızı çıkarıp yeniden yola koyulduğumuzda Ogo'nun çantasının üstüne çengelliiğnelerle tutturulmuş çorapları fark ettim. Her hareketinde çoraplar bayrak gibi sağa sola sallanıyor, bizim oğlan seyyar bir çamaşır ipini andırıyordu.

"Allah aşkına bunlar ne böyle?"

Haşarı bir gülümsemeyle cevapladı:

"Akşam unutmuşum, sabah yıkadım ama kurumadılar. Ben de çantamın üstüne astım."

"O çengelliiğneleri bunun için mi almıştın?"

Gülümsemesi cömertçe genişleyip bütün yüzünü kapladı.

"Hiç sormayacaksın sanmıştım."

Okyanusa paralel yürüyorduk ama günlerce eteğinde gezdiğimiz hırçın dalgalardan enikonu uzaktık artık. Çırpınarak kabaran müstehcen köpüklerini görmüyor, nefeslerinin derin uğultusunu duymuyorduk. Nehir kenarından başladığımız yolu takip ederek fıstık çamlarıyla çevrelenmiş bir patikaya vardık. Dik bayırlardan ine çıka, yamaçlara kurulmuş köyleri aşa aşa yürümeye başladık.

"Bugün böyle" diye ilan etti Ogo. "Biraz rampamız var."

Rampamızmış. Bizim rampamız! Her şeyi öyle çabuk benimsiyordu ki halini gören yolu bizzat yapmış, rampayı kendi çakmış sanırdı. Kayalık kısmı tırmanmaya çalışırken bacak kaslarım gerilince zorlandım, durup biraz soluklandım. O sırada arkamızdan zıplayarak gelen iki sakallı keçi önümüze geçip kayalıkları bir çırpıda aşıverdi. Arkalarından, "Şunlara bak" diye hayranlıkla iç geçirdi Ogo, "nasıl yapılır diye düşünmüyorlar, sadece yapıyorlar. Belki de o yüzden yapabiliyorlar. Sence biz gereğinden çok mu düşünüyoruz?"

Hiçbir şey söylemeden yeniden hareketlenip yola devam ettim. Bir keçi gibi. Ogo'nun da konjonktiviti monjonktiviti umursadığı yoktu. Damlalarını kullanmak mecburiyetinde ol-

masa, gözlerinin varlığını bile hatırlayamayacak kadar tabiata dalmıştı. Ankara'nın göbeğinde değil de bostanda serpilmiş, elinden her nevi tarla tapan işi gelirmiş gibi pastoral havalara girmişti. Sık sık alakasını çeken bir bitkinin önünde durup yapraklarını inceliyor, toprağın cinsine bakıp fikir yürütüyor, etraftaki ağaçlar hakkında kerameti kendinden menkul malumat veriyordu. Ziraatçı Fikri Dede'nin geninden mi istifade ediyordu, yoksa tümüyle işkembe-i kübradan mı sallıyordu, emin değildim. Bir ara dayanamayıp, "Durduk yere botanikçi kesildin başıma. Nereden biliyorsun bunca naneyi?" diye sataştım.

"Ali sağ olsun" diye cevap verdi.

"Ali kim?" diye sordum bu defa. Ali'lere kayıtsız kalmak âdetim değildi.

"Arkadaş. Ziraat fakültesini kazandı ama kaldırım mühendisi çıktı. Okulun kapısını gördüğü sayılıdır. Hayta herif tek başına ders çalışmayı beceremediği için final zamanı kitabı önüme koyup bana soru sordururdu. Sora sora ondan iyi öğrendim. Hatta sınavlardan birine onun yerine girmiştim" diye anlatmaya başladı. Ballandırmaya hevesli göründüğü sınav şebekesi sergüzeştini yarıda keserek abes görüneceğini bile bile araya girdim:

"Kıvırcık saçlı mıydı?"

"Kim?"

"Ya Ogo, sabahtan beri isim şehir oynar gibi kim kim? Ali işte, onu anlatıyordun ya."

"Haa, yok, o zaman bile keldi" diye gülerek cevap verdi. "Nereden çıktı şimdi Ali'nin saçı?"

"Hiç işte, öylesine."

Bana kalırsa bütün Ali'ler kıvırcık saçlı olmalıydı. Aliliğin doğası gereği. Mesela benimkinin saçları öyle kıvırcıktı ki, hayatım boyunca kafamı karıştırmayı becermişlerdi. Ama sonuçta Çiğdem Hanım'ın birbirine doladığı iç hatları, en azından bazılarını çözen de o kıvır kıvır saçlarıyla yine Ali'ydi.

Çiğdem Hanım'ın kurcalamasıyla annemle ilk karşılaşmamı hatırladıktan sonra işler düzeleceğine daha beter sarpa sarmıştı. Sevgili terapistim o koridorun sonunda yaşadığım hayal kırıklığını, sonraki hayatımın gübresi saymış; kurduğum, kuramadığım bütün ilişkilerin sebebini orada aramaya başlamıştı. Mesela aşk ilişkilerimin en çok iki sene sürdüğünü öğrendiğinde gözleri ışıltıyla parlamıştı. "Bunun bir nedeni olmalı" diyerek, âdeti olduğu üzere leş kokulu bir soru ekmişti zihnime. Yine oltaya düşüp gece gündüz kafa patlatmış, altından ne çıkacak merakıyla hayatımdaki iki yıllık periyotları kat kat açmıştım. Sonunda bir cevap buldum bulmasına ama annemle ilgisi yoktu. Babamla da ilgisi yoktu. Ali'yle ilgisi vardı. Zaten cevabı da bana o fısıldamıştı. En son gördüğüm çocuk haliyle, ağzını bile açmadan, kıvır kıvır saçlarının çerçevelediği güzel yüzündeki menekşe gözleriyle.

"Beni ne kadar görebildin?"

Üstünde mavi bahçıvan şortu, ayağında beyaz Reebok'ları vardı. Sınıfça Çekirge'ye pikniğe gittiğimiz gün –ömrü hayatımda piknikten hoşlandığım yegâne gün– giydiği kıyafetler. O gün evden getirilen yemekler içinde en çok kuru köftelerden yemiş, lıkır lıkır sarı gazoz içmişti. Ben de ne kadar benzediğimizi görüp beni sevsin diye bütün gün ortalıkta elimde çatala takılmış soğuk bir köfte ve içindeki ısınıp sidik kıvamını almış bardakla gezmiştim. Ali bak, demeye getirmiştim, ne çok ortak noktamız var. Köfteler, sarı gazozlar. Ali, beni çok sevsen keşke. Biraz da olur.

O zamanlar adına aşk demeyi bilmiyordum ama Ali'yi görünce içime sığmayan pırıl pırıl bir coşkuyla aydınlanıyordum. Kalbimin hızlandığını, yanaklarımın kızardığını hissediyor, hep yakınında olmak istiyordum. O da bana karşı boş değildi bence. Sahiden arkadaş olmamızdan önce bile, yakartop oynarken topu hep kafama kafama atardı. Canım benim. Ama bence esas miladımız sadece çok yakın arkadaşlarına gösterdiği Tur-

bo sakızlardan çıkan araba resmi koleksiyonunu bana açtığı andı. Bıyıkları burun deliklerinden çıkan müdürün andımızı okumam için beni bahçedeki mikrofona çağırdığı gündü. Türk'üm doğruyum çalışkanım'dan sonra gelen yasam'ın ilkem olarak değiştirildiği sene. Ezberden okurken karıştırmış, ilkem yerine eskisi gibi yasam deyivermiştim. Bıyıklı burun da her zamanki zarafetiyle, "Eşek evladım, andımızı da mı öğrenemediniz?" diye herkesin içinde paylamıştı. Herkes mühim değildi de keşke Ali'nin önünde yapmasaydı. Gözlerim dolu dolu olmuştu, bir damla da akmıştı galiba. Ağlayabildiğim günlerdi hâlâ. Ama mühim kısım orası değil. Günün esas olayı, andımızdan sonra sınıfa girip öğretmeni beklerken, Ali'nin yanıma gelip Turbo sakızı arabalarını sıramın üstüne yaymasıydı. Mealen, "Üzülme olur mu?" diyen bir sesle, "Bak" demişti, "otuz sekiz tane biriktirdim. Maykıl Nayt'ın arabası da var."

İçimdeki üzüntü uçup gitmiş, ondan boşalan yere pır pır kelebekler yerleşivermişti. Öğretmen gelene kadar araba resimlerine bakmıştık Ali'yle. Kara Şimşek olduğunu iddia ettiği araba kesinlikle Kara Şimşek değildi ama umurumda da değildi. Aklım fikrim Ali'deydi. Göz ucuyla süzdüğüm sağ elinin bileğindeki minik ben –bir ben bulduğum kimselere hemen saklanmak isterim ben–, sol kolunun dirseğindeki kabuk bağlamış yara... Bahçede top oynarken düşmüştü cuma günü, kolunu tutarak kalkmıştı yerden, o zaman mı oldu acaba? Ali, ne olur biraz yavaş koşsan. Sen düştüğünde benim dirseğim acıyor. Bilmiyorum Ali bu nasıl oluyor ama vallahi de billahi de oluyor.

Sonra artık Ali'yle ayrılmaz ikili olmuştuk. Laurel'le Hardy, Zeki'yle Metin, tahinle pekmez gibi. Beslenme saatinde evden değişik bir şey getirdiyse muhakkak benimle paylaşırdı. Ben de bütün harçlığımı aşk kumarında kaybetmeyi göze alıp Turbo sakıza yatırırdım. Sakızları üçer beşer ağzıma atıp çiğneyemeyeceğim kadar büyüyünce tükürür, içlerinden çıkan resimleri koştura koştura Ali'ye götürürdüm. Ali bak, kırmızı araba, ha

Porsche mi, tamam, kırmızı Porsche. Sınıftakilerin alay konusu olmayı umursamayarak, teneffüslerde bahçenin bir köşesinde yan yana dururduk. Dururduk evet, yan yana asılmış iki fotoğraf gibi duvara yaslanıp çoğu zaman hiç konuşmadan öylece dikilirdik. Ali bazen ıslık çalardı, ben hiç beceremezdim ama o çok güzel yapardı. Dinlerken onunla gururlanırdım. Yanındayken etraftaki başka her şeye kör ve sağırdım. Ama Ali konuşmasa bile onu duyardım. Söyledikleri kadar söylemediklerini, düşündükleri kadar düşünmediklerini, diğerlerine göre azıcık eğri işaretparmağıyla duvara vurarak tıp tıp çıkardığı sesi ve hatta soluk alıp verişini. O derinden gelen usulcacık ses, bir şeyin, hayati bir şeyin, hayatı sahiden güzel ve anlamlı kılan muhteşem bir şeyin sürmekte olan varlığını hissettirir, sevinçle doldururdu içimi. Ali var, Ali hayatta, nefesini duyabileceğim kadar yakınımda! Bazen gözümün kuyruğuyla ona bakar, kaşlarına dokunmaya çalışan upuzun, kıvır kıvır kirpiklerini seyrederdim. Rüzgâr bahçedeki çiçeklerin baygın kokularını taşır, Ali'nin kirpiklerinin gölgesine boşaltırdı. Kokuyu usulca içime çeker, göğsümde rengârenk çiçeklerin açtığını hissederdim. Büyüyeyim ve Ali'yle nice bahçelerde gezebilelim isterdim. İnsan o yaşlarda zaman çabucak geçsin de çocukluğun esaretinden kurtulup tümüyle özgürleşsin istiyor. Geçen zamanın yanında götüreceklerini kestiremiyor. Oysa Ali'yi kaybedeceğim manasına geldiğini bilseydim, büyümekten hemen oracıkta vazgeçerdim. Zaman dursun isterdim, zaman dursun ve biz Ali'yle yan yana asılmış iki fotoğraf gibi o duvara yaslanalım; büyümeden, bükülmeden, solmadan öylece kalalım.

Sevgili filan değildik elbet. Öyle şeyler bilmiyorduk daha. Anlamların sözcüklerini yetişkinler gibi alelacele bulup dilimize dolayamayacak kadar küçüktük. Ama sözcüklerin ait olduğu anlamları yetişkinlerin artık hatırlamadığı bir içtenlikle dolu dolu hissedecek, kalbimizi onlarla genişletecek kadar da büyük. Adını bilmediğimiz, galiba merak da etmediğimiz bir şeydi

Ali'yle aramızdaki. Kuşun uçması, tohumun filizlenmesi, güneşin doğması gibi kendiliğinden bir insiyakla yaşayıverdiğimiz, basit ve görkemli, doğal ve mucizevi bir şey. Sevdiğini söylemeye, sevildiğini işitmeye bile lüzum duymadan, beklemeden, ummadan, borçlanmadan, alacak defterine yazmadan, hesap kitap yapmadan, sırf içinden öylesi geldiği ve elinden de başka türlüsü gelmediği için, sevivermek birini.

Şiddetini bugünkü yetişkin sözcüklerimle tarif edemeyeceğim denli güçlüydü, çünkü katıksız, kıyassız, dolaysız ve saftı. Akılla anlama, sözcüklerle yaftalama çabasıyla seyreltilmemiş, gözü pek bir duygu sağanağıydı. Tecrübeyle kirlenmemiş, pazarlıklarla tarumar edilmemişti. Haritasız ve plansızdı; gerek de yoktu zaten, kendi kendinin pusulasıydı. Her şeyin varacağı değil, başladığı yerdi. İpek değil, kozaydı. Öyle saf bir mutluluktu ki, geri gelmeyeceği aşikâr bütün büyük kayıplar gibi, hatırası canımı yakıyor şimdi. Hoş, o zamanki hislerimi tastamam hatırlamam da mümkün değil artık. Sadece çocuksu bir ruhla algılanabilecek, yetişkinlerin karşısında ancak dehşete düşeceği, devasız illet, amansız felaket sayacağı vahşi bir şeydi. O yüzden çok güzeldi. Hayatım boyunca değil aynını, benzerini bile yeniden yaşayamayacağım kadar güzel ve sahici. Malum, bir kere incinen kalp, sonrasında korunmak için olmadık önlemler geliştirir, hayatta kalma metodu saydığı zırvalıklarla kendi kendini kırpa kırpa güdükleştirir. Ama o ilk aşk... o kendini koşulsuz verme, katıksız mutluluk hali, o her şeyin iyi olacağına duyulan mutlak ve kirlenmemiş inanç, Allahım, ne güzel, ne biricik hazineydi. Bir kere kaybedenin sonsuza dek yitirdiği.

Hepi topu iki sene görebilmiştim Ali'yi. Sonra ansızın kopuvermiştik. Başka şehirden gelen kız olduğum için geç başladığım okuldan, başka şehre gidecek kız olduğum için erken ayrılmış, üçüncü sınıfın sonunda apar topar Diyarbakır'a taşınmıştım. Ali'yle vedalaşamadan, gideceğimi bile söyleyemeden. Yıllarca hep yaz tatili sonunda sınıfa gelip beni nasıl aradığını,

dönmeyeceğimi öğrendiğinde nasıl üzüldüğünü düşünecektim. Yetişkinliğimde olsa, bu üzüntüden sevildiğimi çıkarıp az da olsa avunurdum. Fakat o yıllardaki çocukça sevgim öyle katıksızdı ki, Ali'yi üzgün düşünmek, sebebi ne olursa olsun beni daha fazla incitmekten başka işe yaramıyordu.

Yaz tatilinde kesin boy atmıştır, büyümüştür Alim. Ama onun dördüncü sınıftaki halini göremedim. Ortaokulda neye benzediğini, lisede nasıl bir delikanlı olduğunu, üniversite zamanlarını bilemedim. Öyle çok şehir, öyle çok okul, öyle çok insan girip çıktı ki hayatıma, çocukluktan kalma kimsenin soyadını hatırlamıyorum şimdi. Çoğunun adını, yüzünü de hatırlamıyorum. Velhasıl yıllar sonra eski arkadaşlarımı, ilk aşkımı filan Facebook'larda arayamadım. Benim için giden bir kere gidiyordu ve artık ömür billah dönmüyordu. Bunu kabullendim, buna alıştım ve bununla yaşadım.

Sonradan sonraya düşününce, iki yılda kuruyup giden ilişkilerimin tohumunun Ali'yle atıldığına inandım. Kuş beynim daha en başında ilişki pratiğini iki senelik kodladıysa, yetişkinlik döneminde de gönül bağlarının iki senede çözüleceğine inanmış, alışkın olduğum vakit dolunca, alıştığım şeyi yapmış olabilirdim. Bu ihtimali keşfettikten sonraki ilk seansta fikirlerimi Çiğdem Hanım'a anlatmıştım. Pek bir şey söylemediyse de ikna olmadığını anlamıştım. Kara kutuyu açabilmem için kendi başıma bulmam gereken başka bir anahtar varmış gibi sabırla yüzüme bakmıştı. Geçmişi aydınlattığıma göre gelecekte yürüyeceğim yolu bulmamı beklediğini düşünmüştüm. Ben de bekliyordum ama babasını sattığımın yolu hâlâ karanlıktı. Konuşulan onca hatıraya, seyredilen fotoğrafa, belleğimdeki tozların köşe bucak alınmasına rağmen, zifiri seyrelmiyordu. Sokak lambaları yanmıyor, kandiller parlamıyor, mumlar cılız da olsa ışık verip aydınlatmıyordu.

"Önüne bak!" diye bağıran Ogo'nun gür sesiyle irkildim. "Yerler yosun tutmuş, kayıyor."

On metre kadar önümden yürüyordu. Keşif liderliğine soyunmanın tadını çıkarıyor, arada bir arkasını dönüp parkurla ilgili ikaz ve açıklamalarda bulunuyordu.

Tombul bir değirmenin hemen yanındaki asma köprüden geçiyorduk. Köprünün altından şırıl şırıl bir dere akıyor, içindeki çakıllar güneşin altında parlıyordu. Zemin sahiden de yer yer yeşermişti. İhtiyatlı adımlarla karşıya geçtim.

"Dalıp gidiyorsun bazen" diye sızlandı Ogo. "Bastığın yere baktığın yok, düşüvereceksin." Sonra sırıtarak ekledi: "Düşmesen iyi olur ama düşsen de dünyanın sonu değil. Ben yanındayım."

"Allah razı olsun ama şu kıytırık köprü dünyanın sonu için yavan bir fon olurdu, daha iyisini yapabileceğimizden eminim" dedim.

"Eminsin tabii, daha güzellerine gidiyorsun, bizi götürmüyorsun."

Bir an içim buz kesti. Ama sonra Finisterra'yı, kabristan olarak değil, turistik bir destinasyon olarak Finisterra'yı kastettiğini anladım.

"Hiiiç kendini acındırma. Sen de başka zaman gidersin."

"Oraya neden dünyanın sonu diyorlarmış, biliyor musun?"

"Giden gemiler kayboluyormuş, denizciler dönmüyormuş filan diye işte. Bir de bir zamanlar bildikleri dünya orada bittiği için."

"Millete inanacak bir son lazım, asıl ondan bence. Kendimi bildim bileli dünyanın sonu gelip duruyor, alamet beliriyor. Bir ara sakallı bebek vardı, hatırlıyor musun?"

"Hıı, bayram zamanı doğmuştu" diye kıkırdadım.

"Çernobil zamanı da geliyor demişlerdi, ozon delindiğinde de. Hele Halley Kuyrukluyıldızı. Çarptı çarpacak diye millet kafayı yemişti."

"Valla Ogocum, görüyorsun hepsi fos çıktı. Bu dünyanın sonunun kendi başına geleceği yok, o yüzden ben şahsen gidip bir bakayım diyorum. Hadi bacaklarımıza kuvvet" deyip hızlanarak öne geçtim. Arkamdan seslendi:

"Dikkat et, düşme. Ama düşsen de dünyanın sonu değil!"

Haklıydı. Düşmesem iyi olurdu ama düşsem de Ogo'nun yardıma koşacağını bilmek adımlarımı daha kaygısız atmamı sağlıyordu. İnsanın yanında biriyle yürümesi güzel şey aslında, diye geçirdim içimden. Birinin tutup kaldıracağını bildiğinde, düşmek o kadar da korkunç değil. Bunu bana vaktiyle bir biçimde Kader de söylemişti.

"Gündüz yanında olacağımı bilince gece daha kolay geçiyor" demişti. Geceden nadiren bahsettiğinden, bu lafı aklımdan silinmedi. Ne demek istediğini anlamıştım, zira yaralarımı onun saracağını bilmek bana da hep iyi gelmişti. Az pansuman yapmadı bana Kaderim. Güzel suratını beş karış asıp kendime reva gördüğüm eziyete söylenerek, Paradise'ın adını andığı güne lanet ederek ama yine de bütün şefkatiyle, merhametiyle, rikkatiyle üstüme titreyerek.

O günleri düşündüğümde kendime kızamıyorum bile. Üzülüyorum sadece. Onca fenalığı kendime neden yaptığımı pekâlâ anlıyorum ama şimdi o zamanlar bilmediğim bir şeyi, hepsinin aptallık olduğunu da biliyorum. Yirmi sene evvelki kendimle karşılaşsam, kolundan çekip, "Sakin ol be kızım" derdim herhalde ona. "Bu aptallıklar seni kurtarmaz." Ya da diyemezdim, bilmiyorum. Sonuçta Çiğdem Hanım seans sırasında çocukluğumla konuşmamı istediğinde kaçacak delik aramıştım. Ama işte yirmi sene evvelki halim, o Paradise çukurunda kendime ettiklerim... Uzun zaman önce seyrettiğim sinir bozucu bir filmi hatırlamak gibi. Bütün bunlar benim başımdan geçmedi sanki. Hoş, o zaman da öyleydi. Garip bir sis perdesinin ardından izlerdim olan biteni.

Adını ilk kez Kader'den duyduğum Paradise'a bulaşmakta zorlanmamıştım. Vaktiyle Ertunç Enişte'nin iteklemesiyle öğrendiğim *yoko-geri kekomi*'yi konuşturmama bile lüzum kalmamıştı. Öyle yakın dövüş tekniği bilen birilerini filan aradıkları yoktu zaten. İpli bikiniyle çamura girmeye, etraftaki vampirleri memnun edecek kadar yalandan dövüşmeye, bir noktada bikininin ipleri çözülmüş gibi yaparak önce sutyen, sonra tam ışıklar sönerken de külottan kurtulup ortalık yerde anadan üryan kalıvermeye razı gelmem kâfiydi. Ben de bu makul teklifi hiç düşünmeden kabul etmiştim. Ayık kafayla kendimi nasıl hissedeceğimden emin olamadığım için ilk gece okulun Pire Nevzat nam torbacısından edindiğim haplardan çakıp cehenneme öyle gitmiştim. Şık bir araba galerisinin arka kapısından girmiş, merdivenlerden aşağı inip depovari bir yere geçmiş, en nihayet kulis dedikleri leş odada giyinmiştim. Daha ziyade soyunmuştum demeliyim. Bikiniyi bizzat getirmem söylenmişti, öylesini seveceklerini tahmin ettiğimden leopar desenli bayağı bir şey seçmiştim. Dövüşecek kızları ayrı odalarda tuttuklarından, diğer kızı ringe çıkana kadar görmemiştim. Ring dediğim, çocukların bayıldığı şu küçük plastik havuzlara benzeyen uydur kaydır bir şeydi. İçi çamur doluydu ve biz sahneye çıkana kadar üstüne muşamba örtülüyordu. Farklı köşelerden sahneye doğru yürüyen iki kadının görünmesiyle birlikte isimlerimiz anons ediliyordu. Anonslarda kullanılacak bir isim seçmem istendiğinde fazla düşünmeden Çiğdem demiştim. Diğer kızlara yapıldığı gibi benimkinin de başına bir huri ekleniyordu. Huri Çiğdem ve huri bilmem kim plastik havuzdan bozma ringe yaklaşırken ıslıklar eşliğinde muşamba kaldırılıyor, altındaki tepeleme çamur ortaya çıkıyordu. Eşzamanlı olarak da vaveyla kopuyor, çığlıklar, kahkahalar ve hırıltılar başlıyordu. Kızlar genellikle üflesen uçacak, sıska tipler oluyordu. Benim şişmanlığım, her hareketimde zıplayan etlerim, sallanan yağlarım müşterileri

ayrıca eğlendiriyor, yaratıcı olduğunu düşündükleri balina, duba, bidon gibi zarif lakaplar eşliğinde bağıra bağıra tezahürat etmek kendilerini nüktedan hissetmelerini sağlıyordu. Ringdeyken yapmamız gereken, birbirimizi itmek, çamura düşürmek, içeride yeterince debelenip pisliğe bulandıktan sonra karşılıklı kıçlarımıza şaplaklar indirmek, saçımızı çekmek, bikiniler çıkana dek itişip kakışmaktı. Bizden ciddi bir dövüş beklemiyorlardı. Ama ben daha ilk gece karşımdaki bir deri bir kemik kızın sinirlerini bozup yumruk yemeyi becermiştim. Böylesi benim için çok daha anlamlıydı. Kız adamlardan değil de benden utanıyor gibi başlangıçta göz göze gelmemeye çalışmıştı. Şahsi bir husumetimiz yoktu ve birbirimize kızgın değildik. Üstelik kazanmak istediğimiz bir müsabakada da bulunmuyorduk. Paradise'ın kuralları belliydi, onlara uymamız o geceki yevmiyemizi almamız için kâfiydi. Benim için değildi tabii. Dolayısıyla bir noktada yüzünü tırmıklayıp kolunu ısırarak, sahiden canını yakarak kızı çileden çıkarmıştım. O yumruk ve tekme savurmaya başlayınca da, darbelerin başladıkları hızla kesilmesini engellemek için karşılık veriyormuş gibi yapmış ama aslında asla sahici bir dayak yemekten fazlasına odaklanmamıştım. Karşımdakinde bir tür vicdan duygusu uyandırmamak için küstah davranmaya gayret etmiş, dayak yerken ona değil, bizi şehvetle izleyen azgın seyircilere bakmıştım. Burnumdan kan fışkırmaya başlayınca coşmuş, adını koyamayacağım bir hazla dolmuşlardı. Gecenin sonunda patronum Şeref Bey, namı diğer şerefsiz Şeref, adına kulis dediği izbe odaya gelip ne halt yemeye çalıştığımı sormuştu. Böylesini daha artistik bulduğumu söylemiştim gülerek. Niyetimi anlamadıysa da müşteri memnuniyetini fark edecek kadar vizyon sahibi bir esnaf olduğundan beni kovmamış ya da bu şekilde dövüşmekten menetmeye kalkmamıştı. Hatta sonraki gecelerde karşıma çıkacak kızları ona göre seçmeye, onlara ağzımı burnumu kırıp elime vermekten çekinme-

melerini tembihlemeye başlamıştı. Hal böyle olunca, sonraki aylar boyunca, yani malum hadise yaşanıncaya dek, Kaderim de küfredip surat asarak bana pansuman yaptı.

Evet, yol zorlu da olsa, yanında güvenebileceğin biri varken yürümek çok daha kolaydı. Ogo bir Kader değildi kuşkusuz ama iyi çocuktu işte, diğerlerinden çok başkaydı. Şimdi şu yolda olmasaydık bile birinden yardım istemem gerekse, ilk çalacağım yine onun kapısıydı.

Onun yanındayken gülümsemem, konuşmam yahut maskelerden medet ummam gerekmiyor. Tabii ona da her şeyi anlatamam, hatta çoğu şeyi anlatamam. Yine de ne zaman anlatsam dinleyeceğini, ne zaman çağırsam geleceğini bilirim. Ev taşırken, hastalandığımda, Anuş'un yerinde kafa çekmek istediğimde, ne olursa işte... Benimle arkadaşlığında teşhis edemediği bir yaraya ihtimam gösterme gayreti taşıdığının farkındayım. Hatta dünyayla kurduğu ilişkide de böyle. Ogo patronuna kızıp garsonu haşlayan tiplerden değil. Metrobüsteki en yorgun yolcunun kendi olduğuna inanan tiplerden de değil. Bilmiyorum, belki kendiyle barışık büyüdüğü, kazanmak için savaşmaya mecbur kalmadığı içindir. Başkalarını anlamaya ve kalp kırmamaya programlı bir doygunluk var onda her zaman.

Yıllar önce setten bir arkadaşın Anuş'un meyhanesinde kurduğu doğum günü sofrasında tanışmıştık. Ogo, arkadaşın arkadaşı sıfatıyla gelmiş, bizim piyasayla ilgisi olmadığı halde zerrece sıkılmadığı gibi hem eğlenmiş hem de anlattığı hikâyelerle herkesi eğlendirmişti. Oturma düzeninde yan yana düşünce sohbet etmiş, birbirimizi sevmiştik. Sevmek dediysem, sığ bir sohbetle oluşan derinliksiz bir sempatiden öte bir şey değildi. Fakat gecenin sonunda şaşırtıcı biçimde sarhoş olmayı göze alarak rakıyı fazla kaçırınca, eve onun nezaretinde varmıştım. Eski usul beyefendiler gibi, apartmana girip arkam-

dan kapıyı kapadığımı görene kadar beklemişti. Gece numaramı verdiğimi hatırlamıyordum ama ertesi gün nasıl olduğumu sormak için telefon etmişti. Bana asılıp asılmadığını düşünmüştüm önce. Yoo, asılmıyordu, iyi biriydi sadece. Arkadaşlığımız böyle başlamış, onun yanında kendimi güvende hissettiğimi fark ettikçe peyderpey sağlamlaşmıştı. Benim iş harici elle tutulur pek bir şeyle dolduramadığım sası bir dünyam; onun da sutopundan origamiye, kimsenin umurunda olmayan dilleri öğrenmekten *curling*'e tuhaf meşgaleleri, doğru zamanı göstermeyen bir saatle gezmek, sohbet etmek isteyen kimseyi geri çevirmemek gibi acayip huyları vardı. Birbirimize zerrece benzemediğimizden iyi bir ikiliydik. Her anını birlikte geçiren tiplerden değildik ama sık haberleşir, haftada bir sinemaya gitmek için buluşur, arada bir Anuş'a kaçıp bir büyük Altınbaş'ın dibine darı ekerdik. Başkalarının yanında sarhoş olmaya alışkın değildim. Kontrolü kaybetmekten ödüm patladığından genellikle temkinli içerdim. Ama Ogo'yla birlikteyken o kadar kasılmam gerekmezdi; azıcık çakırkeyif, hatta bazen düpedüz sarhoş olmakta beis görmezdim. Bilirdim ki ne kadar içip sapıtırsam sapıtayım onunlayken kendimi sefil, saçma, yetersiz hissetmeyeceğim. En azından tek başımayken hissettiğimden daha fazlasını hissetmeyeceğim. Ogo'nun yanında rahatlıkla –bazen bilhassa– sarhoş olur; içimden abuk sabuk şeyler söyleyip yapmak geldiğinde, kendimi tutmak yerine biraz daha içip olacakları hatırlayamayacağımı garantilemenin yolunu bulurdum. Ogo da sonradan ne geceki pespayeliğimi yüzüme vurur ne de bir dahaki Anuş gecesinde kadehleri önümden kaçırıp şişede durduğu gibi durmuyorculuğa soyunurdu. Ogo'nun en iyi yanı, çevresindekileri engellemeden esirgemeyi bilmesiydi. Bazen canım sıkkın olduğunda, "Hadi buluşalım" diye arardım. Koşup gelir, keyfimi kaçıran şeyi sorup soramayacağını gözümden anlar, anlatmak istemediğime hükmederse, işyerinden, mezun olduğu lisenin WhatsApp grubunda dönen geyiklerden ya da

okuduğu kitaplardan –hep ilgimi çekmeyecek türden tuhaf kitaplar okurdu– bahsederek kafamı dağıtmaya çalışırdı. Kimsenin aklına gelmeyecek meraklar geliştirir, onlara dair anlaşılması zor ve bunaltıcı detayları uzun uzun anlatmayı severdi. Tuhaf ama işlevsel bir duygusal matematiği vardı. Canım çok sıkkın olduğunda, canımı daha az sıkacak yeni bir sorun gündemi oluşturup dikkatimi dağıtarak, benim tatlı günah keçim rolünü bile isteye üstlenirdi.

"Şurada tuvalete girelim mi?" diye, kan ter içinde tırmandığımız tepenin sonundaki kiliseyi işaret etti. Kilisenin bahçesindeki minik beyaz yapıları görünce, içeride yoldan geçenlerin sırf manevi değil, bedensel ihtiyaçlarını da gözetecek bir tesis kurulduğunu anladım. Dört gündür sırf yürüyüş tekniğimizde değil, boşaltım sistemimizde de hayli yol kat etmiştik. İlk günler sıkıştığımızda yol üstünde bar, restoran bulana dek çişimizi tutuyorduk. Sonra sonra, uygarlık savaşında bayrağı taşımaktan yılıp kuş uçmaz kervan geçmez yollarda önümüze çıkan böğürtlen çalılarından, cüsseli ağaçların kovuklarına kadar bulduğumuz her münasip yere çöker olduk. Birimiz hacetini giderirken, öbürümüz erketeye yatıp gelen geçen var mı diye etrafı kolluyor, ufukta başka *camino*'cu belirirse ses veriyordu. Ogo efendi gibi ıslık çalıyordu, ben onu beceremediğim için, "Kıçını topla" diye bağırıyordum. Nasılsa Türkçe bilen yok. Ama tabii dört duvar sahibi, medeniyet abidesi hakiki bir tuvalet gördük mü de kaçırmak istemiyorduk. Daha evvel üstüne hiç düşünmediğimden fark etmediğim bir şeyi, boşaltım sistemimin çalışma prensibini bu yolculukta keşfetmiştim. Sabahları uyanınca çişimi yapıyor ama esas bir şeyler yiyip içtikten sonraki ilk yarım saatte sıkışıyordum. Bunu fark edince, yürüyüşümü de ona göre düzenlemeye başladım. Yolun öğreticiliğinden bahsedenler mesanemizle münasebetimizi kastetmiyorlardı muhtemelen ama tecrübeyle sabitledim ki listeye o da dahildi.

Tuvaletten çıktıktan kısa süre sonra orman yoluna girdik. Zümrüt, çam, yosun, limoni, hâki, bir ressamın fırçasını daldırmak isteyeceği cümle yeşil sıraya dizilmişti. Dallarda salkımlanan güneş, ince huzmeler halinde içeriye süzülüyor, gürbüz ağaçlar kendilerinden başka hiçbir şeyi görmemize izin vermiyordu. Neyse ki sarı ok işaretleri muntazam yerleştirilmişti, ormanın ortasında dahi kaybolmak mümkün değildi.

"Şuraya baksana" diye ilerideki ağaçlardan birini gösterdi Ogo. Astigmatla perçinlenmiş miyobumun da etkisiyle ilkin ağaçtan başkaca şey göremedim, sonra gözlerimi kısıp dikkatle bakınca dallardan birine tünemiş adamı fark ettim. Kafasındaki şapkadan tanıdım onu, yürüyüşün ilk günü kaldığımız otelin merdivenlerinde karşılaştığım dürbünlü tipti. Çantasını gelişigüzel yere atmış, yaşından beklenmeyecek bir kabiliyetle kurulduğu ağaç dalından dürbünüyle bir yerleri gözlüyordu. Bizi fark edince, insana kendi konuştuğunun İngilizce olmadığını hissettiren kusursuz aksanıyla, "Bir kere karşılaşan hep karşılaşır. Her gün karşılaşıyoruz ha!" diye seslenip el salladı. Biz de, o esnada pek yürüyor gibi bir hali olmasa da, "*Buen camino*" diye mukabele ettik. Ogo'nun adama ağacın tepesinde ne aradığını sormak için can attığını görüyordum ama ben hızımı kesmeden yola devam edince, o da merakını kalbine gömüp peşimden gelmek mecburiyetinde kaldı. Daldaki adamın her gün karşılaştığımızı söylerken neyi kastettiğini düşündüm. Onu sadece bir defa, merdivenlerde görmüştüm. Ogo'ya sordum.

"Ben ilk gün görmedim ama dün *albergue*'deydi" dedi.

O zaman Ogo'nun oda işini çözmesini beklerken önümden geçen, son anda dönüp selam veren kırmızı suratlıyı hatırladım. Şapkasız olunca çıkaramamıştım.

Yol, masallardaki büyücülere benziyordu. Önce bizi çıkrığında eğiriyor, sonra hiç tanımadığımız insanlarla aramızda boşluklu hikâyeler örüyordu. Azıcık izin versem Ogo önüne gelenle çene çalarak o boşlukları seve seve doldururdu ama mesa-

feleri muhafaza etmek daha doğruydu. Yine de adamı tekrar görebileceğimizi düşünmenin niyeyse hoşuma gittiğini fark ettim. Sonra çok daha büyük bir hoşnutlukla, başka bir şeyi daha. Yeniden göreceğim tek kişi daldaki kemancı değildi. Sabah Yakup'u bir daha göremeyeceğime karar vermekle acele etmiştim. *Albergue*'lerde, otellerde, yollarda, dağlarda, ormanlarda rastlaşıp duran bütün bu sırt çantalılar, aynı yolda yürümüyor, aynı yerlerden geçmiyor muydu? Kimimiz daha hızlı, kimimiz daha yavaş ama aynı rotadaydık sonuçta. Her an bir yerlerde yeniden denk gelebilirdik. Önceden randevulaşmamız gerekmiyordu, zira aynı yolun yolcusu derken kastedilenler tam da bizdik. Böyle düşününce Yakup'la yeniden görüşeceğimize bütün kalbimle emin oldum. Adımlarımın bir yere yetişmeye çalışır gibi hızlandığını hissettim aynı anda da. Na na na na naaa, na na na na na na naaa, na na na na na na naaa na na naaaaa.

Yarım saat kadar sonra inancımı pekiştiren bir şey oldu. Bu defa akşamki oda arkadaşımız Rania ile karşılaştık. Bizi fark edince el sallayıp gerdanını kıra kıra bağırdı:

"Komşulaaar! *Buen camino*!"

Ama *albergue*'deki kadar da ilgilenmedi. Selamını verdikten sonra yanındaki oğlanla iştahlı iştahlı konuşarak yoluna devam etti.

"Yanındaki kim acaba?" dedim Ogo'ya.

"Bilmem, mola yerinde tanışmışlardır belki. Kıyafetine baksana, çocuk da *camino*'cu. Yalnız bu kız bizden o kadar erken çıktı, gele gele bizimle aynı yere mi geldi?" diye cevap verdi.

Yürüyüşçüler bazen böyle yapıyorlardı. Sağda solda denk gelenler, canları sohbet çekerse birkaç kilometre birlikte yürüyor, sonra yine bir noktada buluştukları gibi kendiliğinden ayrılıyorlardı. Ama Rania'nın gerdan kırışındaki cilveli neşe gözümden kaçmamıştı. Yaz aşkı gibi bir hac aşkı olmasındı sakın bu? Yolun bir kısmını birlikte yürüyüp sonra vakitlice ayrılacaklar mı, yoksa işi geceyi beraber geçirmeye kadar vardıracak-

lar mı, düşünmeden edemedim. Gündüz konuşup gece kaynaşırlar mı? Aynı otelde kalırlarsa, bir odadan diğerine muhabbet ziyareti mesela. "Sende fazla diş macunu var mı"lar, "yara bandın kalmış mı"lar... Niyetlenene bahane çoktu sonuçta. Yatarlar mı acaba?

Diyelim yattılar, sonra ne olacak? Sabah kalkıp birlikte yola mı koyulacaklar, yoksa vedalaşıp aynı yolu ayrı ayrı mı adımlayacaklar? Klasik hikâye. Hep aynı soru. Sabah kahvaltısı muamması. Kahvaltı bütün öğünlerin atası. İlişkilerin de. Kahvaltıya birlikte oturuluyorsa o ilişki yürür, oturulmuyorsa yatalak kalır. Kadınlar kendi aralarında bu kahvaltı meselesini konuşmaya bayılır.

"Sabah birlikte kahvaltı yapılıp yapılmayacağını sevişmeden hemen sonra anlarsın" demişti Kader bir keresinde.

"Nasıl olacak o?" diye sormuştum saf saf.

"Bu erkek milletine sevişmeden sonra bir soğukluk geliyor, neredeyse bir iğrenme. Sevmedikleri kadının yanında duramıyorlar. Nezaketen bile. Kadına gerçekten ilgi duyan adam seviştikten sonra hiç olmadı birkaç dakika yanında yatar, sarılır. Duymayan da ya ayılama ya da türlü bahaneyle banyoya koşar, döner dönmez giyinmeye başlar."

"Anadan üryan ne bahanesi?" diye gülmüştüm.

"Artık akıllarına ne gelirse. Ben babam ölüm döşeğinde diye çenesini titrete titrete giyinip kaçanını bile gördüm. E az evvel başka türlü titriyordun, demedim tabii. Bırak yediğini sansınlar. Aklımı ona ispat edeceğim de ne olacak! O kim! Yani cicim, erkekler bahane bulmakta ustadır ama iyi bahane bulmakta değil. O konularda biz açık ara öndeyiz" diye kahkaha atmıştı. Akan zaman onu her zamanki gibi haklı çıkardı.

Rania'nın peşinden koşup bu mühim kadınlık bilgisini vermedim tabii. Daha gençti, aşkın çetrefilli yollarını nasılsa yaşayarak öğrenecekti. Aşk diye bir şey olmadığını da. Ali'ye karşı hissettiklerimi kenara ayırsam da yetişkinlik hayatında bol-

ca aşk acısı çekmiş biri olarak aşkın kendisine inanmıyor, daha doğrusu nesnesinden ziyade öznesiyle alakalı bir his olduğunu biliyordum. Öyle büyütülecek bir yanı yok yani, hepi topu biçki dikiş meselesi. Kendi ihtiyacına göre biçtiği kostümü elindeki en münasip modele giydirmeye çalışıyor insan. Ait olmadığı bedenden sarkıyor haliyle kıyafet. Paçası uysa beli oturmuyor, omzu denk düşse kolu kısa geliyor. Sonra vay efendim sen onu benim istediğim gibi giyemedin, vay sen beni yeterince sevmedin. Halbuki terzi de modele değil, diktiği elbiseye bayılıyor. O elbise ki kuvvetle muhtemel baştan çizilmedi bile, mesela çocukken bir bayram sabahı babasında gördüğüne yahut görmek istediğine benzetildi. Olsun, âşık onu öyle düşünmüyor. Hem ne yapsın, yaşadığı her hataya semavi manalar yükleyecek illa, şu içi çürümüş hayata kolay mı tutunuluyor?

Hadi kızım Rania, sen kendi söküğünü dikemeyen terzilere bakma. At şu oğlanı otele, kahvaltıya da kalma! Hac yolunun tezenesi, hadi göreyim seni!

Yürüdükçe dünya bir renkten diğerine damlayarak bükülüyor, kafamdaki fikirler şekil değiştiriyordu. İnsanların bu yola neden hayatlarıyla ilgili kararlar almak için çıktıklarını az biraz anlıyordum. Yol, tıpkı Çiğdem Hanım'ın basit soruları gibi kendi mütevazı doğallığında akıp giderken, insana yeni perspektifler armağan ediyordu. Bazı şeyleri ağırlaştırsa da bazılarını hafifletiyordu.

"Ogo" dedim aniden, "sen niye çıktın bu yola? Herkesin bir sebebi var gibi."

Şaşırmış göründü. Dudaklarının kenarı titredi. Bu halini tanıyordum. Şimdi kesin asap bozucu bir şey yumurtlayacaktı. Yine de ısrar ettim:

"Söylesene!"

Bir müddet cevabı bulmaya çalışır gibi etrafına bakındı. Demek sorumun bir seferde çıkarılıp verilemeyecek çetrefilli bir karşılığı vardı. Söyleyecek yalan arayan birinin gözbebekle-

rinin kâh sağdan sola, kâh yukarıdan aşağıya kaymak suretiyle, zihin perdesinde canlanan seçenekleri tarayarak çaresizce çırpındığına defalarca tanık olmuşumdur. Hatta başkalarının da bu bilgiyi taşıyabileceği endişesiyle, yalan söylerken gözbebeklerimi sabit tutmaya, düz bir hatta, mümkün olduğunca donuk bakmaya çalışırım. Yalanın doğası gereği taşıdığı çiğ parlaklığı bakışlarımın donukluğu ile ambalajlayarak göze batmayacak bir paket yaparım. Mütevazı olmayacağım, bu konuda hayli başarılıyım. Ama Ogo'nun gözlerinde yalandan ziyade gerçeğe münasip kılıf arayanların ihtiyatı vardı. En nihayet sorumu gülümseyerek cevapladı:

"Kırık bir kemik varmış gibi geldi."

"Ne kemiği?"

"Kaval."

İşi dalgaya vurup abuk sabuk konuşacağı belli olmuştu. Kaşlarımı çattım. O da cevaben tebessümünü derinleştirdi.

"Sen öyle istediğin için."

Hah! Bir Yakup da buydu işte. Herkes Birnam Ormanı'nın peşinde. Bir orman yürümezdi aslında. Yürümesinden korkan, tam da korku belasına, onu yürütebilecek ne varsa yapmadıkça. Ama Ogo bunları bilemezdi. Birden aklıma Kurosava'nın insan ağaçları yürüttüğü Leydi Macbeth uyarlaması geldi. Keşke akşam laf yarıştırırken hatırlasaydım diye iç geçirip, "Dalga geçme, düzgünce söyle işte" dedim.

"Yahu anlattım ya, eski hayalimdi diye."

Hızla çakıp sönen bir kıvılcımla gözlerindeki harelerin yerini değiştirdikten sonra, az ötedeki bodur mersinleri gösterdi.

"Şunların dibine baksana. Yosunların biriktiği yer kuzey mi oluyordu morukcum?"

Cevabı pekâlâ bildiğinden emindim ama madem öyle istiyor, bıraktım konuyu değiştirsin. Payıma düşen Birnam Ormanı da nereye gidecekse buyursun gitsin.

"Bana moruk deme."

"Okey Dasti."
"Dasti de deme."

Saatler sonra, yola geç çıkmamıza rağmen günlük yürüyüşümüzü yirmi altı kilometreyle tamamlayarak Viana do Castelo'ya vardığımızda ayaklarımıza kara sular inmişti. Varlıklı insanların yaşadığı bir yer izlenimi veren, fazlasıyla düzenli, ışıltılı ve aynı oranda da sıkıcı görünen bu Kuzey Portekiz şehrinde dolaşmaya takatımız da, isteğimiz de yoktu. Eli yüzü düzgün bir lokantada mezgit, patates, soğan, sarmısak ve mısır ekmeğiyle pişirildiğini öğrendiğimiz *bacalhau com broa*'yı mideye indirdik.

Yemekten sonra geceyi geçirecek uygun bir yer aramaya koyulduk. Baktığımız iki otel tıka basa dolu, üçüncü de lüzumundan tuzluydu. Kefenin cebi olmadığından paramı son kuruşuna kadar tüketmekte beis görmesem de, bir süre daha yaşamaya niyetli görünen Ogo'nun ocağına incir ağacı dikmeyi istemiyordum. Dişimize göre bir yer ayarlayana kadar epeyce dolanmak zorunda kaldık. Bu arada moral bozucu bir vukuata da şahit olduk. Kendi gibi kir pas içindeki köpeğiyle birlikte anacaddenin köşesine yerleşmiş bir evsiz, gözlerimizin önünde üniformalı heriflerce yaka paça yerinden kaldırıldı. Adamı bir arabaya, köpeğini minik bir kamyonetin arkasına tıktılar. Birbirlerinden ayrılırken öyle bir haykırışları vardı ki Ogo da, ben de olduğumuz yerde yutkunduk. Yoldan geçen kadınlardan biri evsizden yana çıkıp müdahale etmeyi denediyse de lafını dinletemedi. Biz enselenmekten çekinen suçlular gibi dikkat çekmemeye çalıştığımızdan o kadarını bile yapmadık. Yabancı bir yerde olmanın palazlandırdığı korkaklıkla, ne kadar da üzgün olduğumuzu düşünerek seyrettik sadece. İşin kötüsü, her yerde yabancıydım ben, o zaman belki de her yerde korkaktım. Yaralı parmağa işemeyen, kendinden başkasına zırnık iyiliği geçmeyen ama hiç değilse üzülebildiği için kalbinin iyiliğine iman

eden sefalet cambazı bir korkak. Baktım, Şerbet Ogo'nun bacaklarının arkasına saklanmış titriyor, "Seninki tırstı mı ne" dedim Ogo'ya onu göstererek. Şerbetinin başını okşayıp, "Ben bile tırstım, ne biçim saldırdılar" diye fısıldadıktan sonra ekledi: "Haklısın, buralarda hiç sahipsiz köpek yok. Kırsalda fark etmez de, şehirlere girdikçe kullanmak için bizim kıza da bir tasma mı alsak?"

"Niye götürdüler ki adamı? Evsizlik yasak mı?"

Ogo bilmiyorum manasında ellerini iki yana açtı. Bense kendi soruma takılıp kaldım bir süre. Evsizlik yasak mı? Caddenin bir ucuna, çatısız duvarsız yerleşmesine bile müsaade edilmeyen o adama ve belki hayattaki tek yakını olarak sığındığı, kendine ev saydığı, kim bilir nereye götürülen kadidi çıkmış köpeğine bakarken, benim evsizlikten bahsetmeye hakkım var mıydı?

Bu tatsız deneyimin ardından Ogo'nun ısrarıyla, evcil hayvan malzemeleri satan bir dükkân bulup Şerbet'e sahipli köpek intibaı verecek bir tasma aldık. İki paket de somon balıklı mama. Hayvancağız yetişme çağındaymış, cevizle nereye kadarmış. Bir paket alalım bari dedim, ı-ıh, dinletemedim. Ya yolda başka dükkân bulamazsakmış. Yüklerimizi planlarken gram hesabı yapan kendisi değilmiş gibi paketlerden birini çantasına yerleştirdi, diğerini de pişkin pişkin bana verdi Ogo. Homurdanarak aldım ve boynuna taktığımız tasmayı patisiyle çıkarmaya çalışıp beceremedikçe huysuzlanan Şerbet Hanım yüzünden çantamı bir kilo daha ağırlaştırdım.

En nihayet geceliği yirmişer *euro*'ya bir pansiyon bulup yerleştik. Üstelik Ogo sessiz olması kaydıyla Şerbetini odasında yatırmak için izin de kopardı. Yine de yükselen *euro*'ya, daha doğrusu alçalan liraya söylenip duruyordu. Benim için fark etmiyordu, banka hesabımla ilgili bir gelecek planım yoktu.

Günün kirini pasını üstümden atabilmek için haşlak sularla yıkandıktan sonra pansiyonun incelip iplik iplik olmuş hav-

lusuna sarınıp yatağa oturdum. Sağ ayağımı kucağıma alıp tabanımı inceledim. Yakup'un patlattığı baloncuklardan biri yine su dolmuştu. Yeniden patlatmak için yanımda iğne yoktu ama Ogo'nun mandal niyetine kullandığı çengelliiğnelerden birini isteyebilirdim. Gerçi bu sefer de iğneyi temizlemek için kibrite ihtiyacım olacaktı. Hadi onu da pansiyoncudan aldım diyelim, dezenfektanı nereden bulacaktım? Kendimi öyle yorgun hissediyordum ki dışarı çıkıp açık eczane aramayı göze alamadım. Ama sonra beklenmedik bir şey oldu. Temiz iç çamaşırı çıkarmak için çantamdakileri yere döktüğümde minik plastik bir poşet yuvarlandı önüme. Bana ait değildi fakat tanıyordum. Dün Yakup'un elindeki mavi poşetti bu. Şaşkınlıkla açtım. İçinde bir çakmak, kâğıda sarılmış birkaç topluiğne, minik bir dezenfektan şişesi, bir küçük vazelin, dün ayağıma sürdüğü merhem ve dörde katlanmış bir kâğıt vardı. Bir mektup kâğıdı! Merakla açıp okumaya başladım.

"Eminim tavsiyelerimi dinlemedin. Ayağınla ilgilenmedin, vazelin ya da hijyen sağlayacak bir şey almayı aklından bile geçirmedin.

Senden izinsiz çantanı açtığım için özür diliyor ve bu minik poşeti buraya bırakıyorum. Umarım bulduğunda ayağın için geç kalmış olmazsın.

Bir daha söyleyeyim; özen göstermezsen yaralar enfeksiyon kapar, maalesef böyle kötü bir huyları var. Bir yerin yaralandığında tabii ki sabah akşam orayı düşünmeyeceksin. Ama yaralanmamış gibi davranmaya, incinmiş yerin üstüne abanmaya devam edersen de sızına yeni sızılar eklersin. Biliyorsun, insan kolay yaralanıyor. Sonra çareyi doktorlarda filan arıyor ama yaralanan sensen eğer, kendine önce kendin merhamet edeceksin."

Mektubu okumaya ara verdim. Bir ağırlık peyda olmuştu içimde. Ne anlatıyordu bu adam böyle? Ayaklarımdan mı bahsediyordu? Hem ne hakkı vardı çantamı açmaya? Ne hakkı var-

dı böyle çokbilmiş imalara? Derin bir nefes alıp kalan kısacık bölümü okumaya devam ettim.

"*Muhtemelen şu an bana kızmakla meşgulsündür. Öylesi daha iyi dersen, bütün bu yazdıklarımı unutabilirsin. Ama ayağını temizlemeyi ve iğnenin ucunu ateşle yakmayı unutma. Yak ki mikroplar ölsün.*

Not: *Sinema merakından etkilendim, üzülme.* ☺

Buen camino!"

12

Son damlasına kadar boşalttığım benzin bidonunu fırlatıp cebimdeki kibrit kutusunu çıkarıyor ve içinden çektiğim kibriti kutunun yanındaki sert yüzeye sürtüyorum. Bu kahverengi yüzeyde kırmızı fosfor ve cam bulunduğunu televizyondaki bilgi yarışmalarından birinden öğrenmiştim. Kibrit alev alırken bunu düşünüyorum, kahverengi maddenin bileşenlerini. Bir de Jim Jarmusch'un filmindeki otobüs şoförünün Ohio Blue Tip marka kibrit kutusuna bakarak yazdığı şiiri. Bir de adamın esmer güzeli karısının diktiği siyah beyaz perdeleri. Bunları düşünüyorum işte. Derken ev alev alıyor. O koca bina, kâğıda çizilmiş bir ev gibi buruşarak yanmaya başlıyor. İçeridekileri dışarıdakilerden saklayan perdeler, kimsenin düşemediği balkon korkulukları, hiçbir yere varmayan merdivenler, hiç kimseyi saklayamayan çatı, içinde huzurla uyunamayan yataklar, döşekler, halılar, üçlü koltuklar, tekli berjerler, yemek masaları. Evden yükselen uğultular, hayaletlerin böğürtülerine dönüşüyor, içeride ölen gölgeler görmek istiyorum ama gölgeler hâlâ alevlerin etrafında dans ediyor. Elimde turuncu bir maşrapa beliriyor birden, ağzına kadar su dolu. Suyu döksem alevler sönecek biliyorum ama dökmüyorum. Soluğum kesiliyor. Göğsümden boğazıma doğru karanlık, kırçıllı bir şey yükseliyor. Nefes almak için ağzımı açıyorum, nefes yerine alevler giriyor soluk borumdan. Kırmızı, fosfor, cam, bidon, siyah beyaz perdeler ve ev-

le birlikte gırtlağım tutuşuyor. Etin cızırtısı korkunç bir yanık kokusuna karışıyor. Canım yanıyor. Ev yanıyor. Evi ben yakıyorum.

Gelişigüzel toplanmış saçları yer yer tokadan kurtulup dışarı fırlamış Çiğdem Hanım, önündeki deftere göremediğim kısa bir not aldıktan sonra arkasına yaslanıp sakince soruyor:

"Sizce o evi neden yakıyorsunuz?"

"Bütün mikroplar ölsün istiyorum. İçindeki, içimdeki bütün mikroplar."

"Bir maşrapa suyla yangını söndürebileceğinizi düşünüyorsunuz. Ama söndürmüyorsunuz da."

"O turuncu maşrapa ara ara gelir aklıma. Bir zaman bir yerlerde gördüm sanki ama nerde emin değilim. İçindeki suyun yangını söndürmeye yeteceğini hep biliyorum rüyalarımda. Bazen döküp söndürüyorum, bazen de öyle yapmıyorum."

Çiğdem Hanım defterine not alıyor. Ne yazıyor acaba? Menşei muamma turuncu maşrapa. Öyle bir şey mi?

"Bu rüyayı sık görmenizin sebebi ne dersiniz?"

"Bilmem. Benzer şeyler yazdığım için olabilir."

"Peki bugün neden anılarınızdan biri yerine bu rüyayı konuşmak istediniz?"

"Bilmiyorum" diyorum, bu kısmı neden neden diye deşmesi hoşuma gitmiyor. Sadece anlattıklarımı çözümlememe yardım etsin istiyorum. Ama o ille de görünenin arkasına bakmaya çalışıyor. Kaçın kurrası, ya bir hareketimden işkillenip de sırrımı ortaya çıkarıverirse diye huzursuzlanıyorum. Pişman olup, "İstemiyorum aslında" diye yan çiziyorum. "Boş verin rüyayı. Yine balkondaki babamı konuşalım. Kardaki annemi ya da."

"Sizin için sakıncası yoksa rüyadan devam edelim" diyor Çiğdem Hanım. Sağ gözünün kirpiklerinden biri düşüp yanağına yapışmış. Söylesem, bir dilek tutsa? Ne saçmalık!

"Sık gördüğünüzü söylediniz, bunun bir nedeni olmalı değil mi?"

Cevap vermiyorum. Bir nedeni olmalı babasını satayım, aman hemen araştıralım. Beni ısıtmayan bir evi yakıp alevlerin önünde durmamın nedeni açık değil mi? Frankenstein'ın ucubesi de "koruyucularım" dediği aile kendisinden kaçınca evlerini yakmıyor mu? İnsan bir evi niye yakar, anlamak bu kadar zor mu? Başımı kaldırıp yüzüne bakıyorum. Kirpik artık yok. Dilek hakkını kaybetti. Ben de bir şeyleri kaybettim. Çoktan.

"Mesela hiç..." deyip bir müddet susuyor. Sonra soğukkanlılıkla devam ediyor:

"O evi sahiden yakmayı istediniz mi?"

13

Güneş kat kat eteklerinden alevler damlatarak dağların arasından yükseliyor; katranını kazıyan gök kubbe, isli lacivertlere, dingin morlara, uçuş uçuş pembelere, tatlı şeftalilere, altın sarısı başaklara karışıyordu. Dünya her sabah kendini kendi karnından, yeni baştan doğuruyordu. Güneşin ziyasını göstermesiyle birlikte, kendilerine lüzum kalmadığını anlayan sokak lambaları saygıyla sönmüş; rüzgâr ıslığıyla, dallar çıtırtıları, yapraklar hışırtıları, kuşlar cıvıltıları, arılar vızıltıları, kediler mırıltıları, okyanuslar uğultuları, dereler şırıltıları, sazlıklar fısıltılarıyla, hayır duası eder gibi karşılamışlardı tazecik sabahı. Toprakta çimenler, dallarda yemişler, fırınlarda ekmekler buram buram kokmuş, dört bir yana rayihalarını saçmışlardı. Dünya kara yorganını üstünden sıyırıp aydınlık heveslere uyanmıştı.

"Şunun güzelliğine bak! Sanki neden her sabah seyretmiyoruz ki?" diye cıvıldadı Ogo.

"Her sabah seyredebileceğimizi düşündüğümüz için" dedim.

Hemen oracıkta aldığı yeni kararı açıkladı:

"Artık kaçırmak yok. Kırk sene daha yaşasam 365 günden, 14.600 gündoğumu eder. On gün de altı saatlerden ekle. Bundan sonra en az 14.610 gündoğumu izleyeceğim."

Yazık, ona vaat edilmiş bir yarın olduğunu sanacak kadar

saftı. Neşesine turp sıkmadım. Ben de içimden basit bir hesap yaptım. Yarından itibaren ölene kadar her sabah erkenden kalksam, her şey yolunda giderse beş ya da altı gündoğumu daha seyredebilirdim.

"Evet" diye destekledim. "Bugüne kadar ertelediğimiz kabahat. Artık ölene dek seyredelim."

Ogo, huşu içinde göğe bakmaya devam ederek, otelden yürüttüğümüz Ökkeş yumurtasının yarısını ağzına attı, diğer yarısını da önüne konan mamayı çoktan yalayıp yutmuş Şerbetine uzattı. Geceyi sokakta değil, paşalar gibi pansiyon odasında geçiren Şerbet, mamasının yarı yükünü taşıyışımı umursamadan Ogosuna can yoldaşı, bana can düşmanı gibi davranmaya devam ediyor, ne zaman yaklaşsam buna konuş dercesine kuru kıçını dönüyordu. Yine öyle yapmıştı. Şerbet merbet değildi bu. Olsa olsa Şer! Bet! Köpoğlunun istikrarlı edepsizliğine aldırmamaya çalışarak hareketlendim.

"E hadi madem, bugünlük güneşi doğurduğumuza göre yolcudur Abbas."

Ogo, Viana do Castelo Garı'nın önünde tünediğimiz bankta şöyle bir kıpırdanıp dizlerine serdiği kocaman haritasına bakarak, "Abbascım, inişli çıkışlı bir etap bekliyor bugün bizi. Ayrıca okyanusla da vedalaşıyoruz" dedi.

"Zaten artık kıyıdan yürümüyoruz ki."

"Yok ama baksana, yol iyice içerilere giriyor burada. Uzaktan bile göremeyeceğiz artık okyanusumuzu."

Okyanusumuz... İnsanın bitmek bilmeyen ait olma ve sahiplenilme muhtaciyeti nasıl da imkânsız ve incitici. Yürüyüşümüzün beşinci günü için birbirimize *buen camino* dileyerek yola koyulurken, okyanustan ayrılacağı için Ogo'nun sahiden üzüldüğünü sezdim. Doğrusu ben de kendimi bir yol arkadaşını geride bırakıyor gibi mahzun, handiyse suçlu hissetmiştim.

Rengârenk grafitilerle süslü bir köprünün altından geçtikten sonra, o asortik şehrin sırtına kambur gibi yerleşmiş yoksul

mahallelere tırmanıp, okyanusa paralel tepelerin yamaçlarından ilerleyerek bir köyden diğerine yürümeye başladık. İkimiz de gittikçe uzaklaşan son dalgalı maviliklere içten içe vedalaşır gibi bakıyorduk. Galiba Şerbet bile öyle yapıyordu. Neyse ki tepemizde asılı mavilik bakiydi. Ancak o da hercai meşrep güvenilmez bir sevgili gibi kafasına göre takılmakta ısrarcı çıkmış, gittikçe ısınan havanın bizi ıslatıp ıslatıp döven fırtınalı günlerle alakası kalmamıştı. İkide bir mont giyip çıkarmaktan helak olmuştuk. Bacaklarımız ilk zamanlardaki çevikliğini çoktan kaybetmişti. Son günlerde akşam konaklayacağımız yere vardığımızda hareket edemeyecek kadar yorgun düşüp kaskatı kesiliyor, ancak sabaha karşı eriyen bir buz kütlesi gibi ağır ağır yumuşuyorlardı. Öte yandan fiziksel gücümüz azaldıkça, zihinsel tecrübemiz artıyor; neyi nasıl yapacağımızı öğrenmenin sağladığı kolaylıklar, bitkinliğin yarattığı zorlukları dengeliyordu. Bazen havadan sudan sohbet ediyor, bazen de saatlerce hiç konuşmadan yürüyorduk.

Yakup'u sormak istiyor, kendimi tutuyordum. Çantamdan çıkan mektuptan bahsetmemiştim. Ogo'nun bilip bilmediğinden de emin değildim. Sabah ayaklarımın durumunu sorarken bir bildiği var gibi gelmişti. Yola çıktığımızdan beri onda bir tuhaflık seziyordum. Diken üstündeydi sanki. Yakup konusunda bana söylemediği bir şeyler mi vardı? Genel olarak bana söylemediği bir şeyler ya da.

Mektubu düşündükçe sinirim bozuluyordu. Sinema merakımdan etkilenmişmiş, üzülmeyeyimmiş. Laflara bak, laflara! Bir de yak ki mikroplar ölsün yazmış çokbilmiş. Oysa bilmiyor, cümle mikrobu ateşe verdim ben, hayaletleri ölmüyor. Bir cesedi öldürmeye çalışmak cinayetlerin en imkânsızı. Ancak gerine gerine konuşsun o; hiçbir şeyi, hiçbir şeyi bilmiyor.

"Ogo" dedim aniden, "hadi kendininkini söylemiyorsun, bari arkadaşınınkini söyle, o yola neden çıkmış?"

"Kim?"

"Ya bilerek mi yapıyorsun kim, kim kim! Yakup!"

Bilerek yapıp yapmadığını tamamen muğlak bırakacak biçimde güldü.

"O çıkmasın da kim çıksın! Sonuçta adamın yolu. Yıllar önce başka bir rotadan daha yürümüş. Nasılsa kendinin ya, estikçe yürüyor."

"Tapusunu mu almış, nereden onun yolu oluyor?"

Ogo oyun oynayacağı zamanlarda sıklıkla yaptığı gibi başını iki yana sallayıp pişmiş kelle misali sırıtarak, "Bu yolun adı ne?" diye sordu.

Şapşallık derecesinde basit bir soruya maruz kaldığınızda, bilhassa karşınızdaki şen şatır sırıtıyorsa, vereceğiniz cevabın kabul edilmeyeceğini, biraz daha arkada duran ama ilk aklınıza gelenden daha doğru filan olmayan başka, tali bir cevap beklendiğini bilirsiniz. Buna rağmen sırf oyun olsun diye durduk yere beyninizi çatlatmaya üşenir ve kabul edilmeyeceğini baştan bilmenin bezginliğiyle, neredeyse öfkelenerek, kendi basit cevabınızı verirsiniz. Ben de öyle yaptım.

"Camino de Santiago."

"Onu demiyorum morukcum, başka adı yok mu, hani bir azizden gelen?"

"Ne azizi?"

"Bak bir de bana diyorsun kim, kim kim. Yahu şu katedrale gömülen aziz yok mu? Mezarına gidiyoruz hani."

"Ha, Saint James'i diyorsun?"

"Yani Saint Jacob'u. Yani Aziz Yakub'u. Burası da Aziz Yakub'un yolu. Çaktın köfteyi?"

Çakmıştım köfteyi. Ogo ve onun 80'lerde kalma disko toplu jargonu, çakılan köfteleri, okey Dastileri, herıld yanileri, içini kıyar insanın. Başkasıyla böyle konuştuğu yok, sırf bana gıcıklık olsun diye yapıyor. Güya malum dönemleri kapsayan manasız marifetime gönderme. Ama gerçekten komik mi buluyor, yoksa sırf kızdırmak için mi uğraşıyor, emin değilim. Öte yan-

dan köfteyi çakmamla Yakup'un "Mezarıma gidiyorum" esprisi de anlam kazanıvermişti. Ama dikkatimi çeken esas başka bir şeydi. O gece zevzek şakaların ardına saklanan Yakup nasıl yolculuğa çıkışıyla ilgili soruma doğru dürüst cevap vermediyse, şimdi Ogo da aynını yapmakta ısrarcıydı. Bu çokbilmişlerin benden bir gizlediği mi vardı? Yoksa hiçbir haltı kendi hafifliği içinde yaşamayı beceremediğimden öküz altında buzağı mı arıyordum?

"Yani?" dedim, şansımı son kez zorlayarak. "Neden yürüyormuş?"

"İlla bir nedeni olmak zorunda mı canım, kafasını toplayacakmış biraz galiba."

"Niye, dağılmış mı?"

Ogo hareketlerini belirgin biçimde ağırlaştırarak yüzüme baktı.

"Nereden çıktı birdenbire bu Yakup merakı?"

İçimden, sen asıl sevgili arkadaşına sor o merakı, milletin çantasını açıp gizli gizli mektup yerleştiren ben değilim demek geçtiyse de kendimi tuttum. Durduk yere mevzu çıkarmanın lüzumu yoktu. Ogo bilmiyorsa, belki bu cüretkârlığa alınır, arkadaşıyla arası açılırdı. Hem sonra mektubu da göstermem gerekirdi. Orada bahsi geçen imalar kafa karıştırırdı. Kafalarımız zaten fazlasıyla karışıktı.

"Yok ya, ne merak edeceğim, öylesine laflıyorum işte" diye omuz silkip adımlarımı hızlandırdım.

Yakup'un önceki akşam ıslıkla çaldığı melodi zihnimde dönüp duruyordu. Birkaç kere ben de denemiş, beceremediştim. Islıktan hayır çıkmayınca, içimden Yakup'la konuşmaya başladım. Bu bende çok fena bir huydu. İnsanlarla içimden konuşmak, çoğu zaman dalaşmak. Tek başıma! Hele eskiden mütemadiyen yapardım. Kafamın içinde onlara tumturaklı laflar söyler, onlar için hazırladığım ve genellikle yenilir yutulur cinsten olmayan cevaplarını dinler, karşılıklı ümüklerimizi sıkacak

raddeye gelene kadar hayali sohbetime devam eder, sonra da o insanlarla sahiden karşılaştığımda kafamdaki diyaloglardan haberdar olmayan zavallılara malum münakaşalar sahiden yapılmış gibi muamele ederdim. Bazen öfkeli, bazen küskün. Yıkıcı sonuçlarını gördükçe bu pis huyumdan vazgeçtim ama arada bir, bilhassa karşımda konuşacak sahici bir muhatap bulamadığımda, yine o sulara sürükleniyordum işte. Mevzubahis, istesem de cevap veremeyeceğim bir mektup olunca, ister istemez muhatabını arayan sözcükler doluşuyordu zihnime. Şimdi de kafamın içinde Yakup'la konuşmaya, hatta hızımı alamayıp ona hayali bir mektup yazmaya dalmıştım. Nasıl başlamalıydım?

"Sevgili Yakup"

Yok, bu olmadı.

"Yakup Bey"

Daha neler!

"Yakup"

Hah, bu uygun mesafede.

"Yakup, merhaba, haber vermeden gitmişsin, görüşemedik. Çantama koyduğun malzemeler için teşekkür etmek istedim. Ayaklarımın durumu fena değil, bilgine sunarım."

Oldu, iyi çalışmalar da dile bari.

"Yakup, sinema konusunda seni cebimden çıkarırım. Uyduruk iki hikâye anlattın diye kendini bir şey sanma. Malzemeler için de teşekkürler, eksik olma."

Oldu mu şimdi ya!

"Yakup, merhaba, malzemeler için teşekkür ederim. Akşamki sohbet için de. Keşke konuşacak daha çok vaktimiz olsaydı. Hayat işte, herkes kendi yoluna gidiyor, olamadı."

Aferin, otur bir de ağla istersen. Deli mi ne! İki ıslık çalıp pansuman yaptı diye şu küstah herifi tepene çıkarma.

Yak ki mikroplar ölsünmüş! Herkes bır bır konuşup akıl veriyor da benden başka kimsenin öldüğü yok. Akıl akıl, gel kı-

çıma takıl! Akıl bende de var, asıl lazım olan yaşama kudreti. Onu da kimsenin bayramlık şeker gibi ikram ettiği yok. Hem bu akıl işi fazla abartılıyor. Ben aklımı kullandım da ne oldu? Yıllarca kafamın içinde kavgaya tutuşup durdum insanlarla. Abuk sabuk diyaloglar yazıp inandım. Bütün senaristlik hayatım boyunca mantıklı tek bir şey yazdım. O da geçmişimi meçmişimi değil, kaderimi. Baktım, bağ olmadı. Bıraktım, dağ olmadı. En nihayet tuttum yaktım ama hiçbir şeyin külü öyle uzaklara muzaklara savrulmadı. Mikroplar ateşten besleniyormuş meğer. Ölmediler. Semirdiler. Böylece dananın kuyruğu koptu. *Evi Yak*'ı yazmasaydım sonuç değişir miydi acaba? Herhalde başka şekilde ama yine aynısı olurdu.

Dananın kuyruğunu koparan, yazdığım son dizi olmuştu: *Evi Yak!* Çiğdem nam başrol karakterinin büyüdüğü evi ateşe verdiği sahneyle açılıyordu. Çiğdem, dizi boyunca kendince adalet tesis etmek için, içeride işlerin yolunda gitmediğini bildiği, bilhassa kadınların ve çocukların acı çektiği ailelerin evlerini çatır çatır yakıyordu. Bir yandan geri dönüşlerle Çiğdem'in çocukluğunu, bir yandan da şimdiki zamandaki ev yakma maceralarını ve kimliğini bilmediği kundakçıyı, yani kendisini arayan polis müfettişi Ali'yle yaşadığı bayık aşkı izliyordu seyirci. Bana kalsa aşk meselesini hiç bulaştırmazdım ama aile müessesesinin kutsal kalesine göz diken anarşist ruhlu bir kadın karakteri *prime time*'a nasıl kabul ettiğini anlayamadığım kanal sorumlusu –aslında anlaşılamayacak bir şey yoktu. Kadın cinayetleri ayyuka çıkıp toplumsal tepki artınca, bütün maçolar feministliğe talip olmuş, her haltı nakde çevirmeye teşne tüccarlar da kaz gelecek yerden tavuğu esirgemeyip borsa değeri yüksek duyarlılıklara soyunmuştu– hikâyede muhakkak aşk da olsun istemişti. Nezihe Hoca da Parliament'inin uzamış külünü masaya düşürme pahasına elini sallayarak, "Tabii canım, aşksız olur mu!" diye kükreyince, işin içine bir de gönül ilişkisi sıkıştırmaya mecbur kalmıştım. Çaresiz, *prime time* izleyicisi, aile-

lerin ocağına kibrit suyu misali benzin döken Çiğdem'in bir an evvel aşkına kavuşup yuva kurmasını bekleyecekti. Beklediğini görürdü de belki, gelgelelim işler öyle yürümedi. Çünkü tam o dönemde içimdeki kırçıllı ağırlık güçlenerek, bir vakitler olduğu gibi sahneyi yeniden ele geçirdi. Çıldırtıcı çalışma temposu mu, yazdığım bıçak sırtı mevzu mu, yoksa ikisi birden mi tetikledi bilmem ama yıllar sonra yeniden yoğun nefes problemleri yaşamaya, hortlayan paranoyalarla uğraşmaya, kâbuslar yüzünden doğru dürüst uyuyamamaya, uyuduğumda da rüya içinde rüya görerek, sancıları sanrılarla karıştırmaya başladım. Kısacası hastalandım. Daha önce bu hastalıktan cennet kisvesine bürünmüş bir cehennem yakarak çıktığımı bildiğimden, içimden bir ses beni Çiğdem'in yoluna çağırıyordu. Yıllarca gördüğüm rüyayı gerçekleştirmek, Ayvalık'a gidip, kardeşler aralarında anlaşıp da satamadığından metruk bir binaya dönmüş halde bomboş bekleyen büyük evi ateşe vermek için karşı konulmaz bir arzu duyuyordum. Sanırım ne yaparsam yapayım varamayacağımı ve yerine bir başkasını da koyamayacağımı artık anladığım İthaka'nın hayalinden onu yakarak kurtulmak istiyordum. Büsbütün zıvanadan çıktığım bir gece işi malzemeleri hazırlamaya –benzin ve kibrit yetiyor– kadar vardırdım. Sabah Ayvalık'a gitmeye karar vererek yattım ve uzun zaman sonra ilk kez deliksiz bir uyku çektim. Uyandığımda neyse ki artık planımın abukluğunun farkındaydım da evi yakmak için yollara düşmeye kalkmadım. Zaten önümde yazılmayı bekleyen doksan sayfalık bir bölüm senaryosu vardı ve muhtemelen o kadar çok çalışmak normalde de pek parlak olmayan beynimi iyice bulandırmıştı. Yine de geceki halimi düşününce kendimden korktum.

Ama garip olan o gece değildi. Garip olan sonrasında yaşananlardı. Sonraki haftalarda İstanbul'un birkaç yerinde arka arkaya yangınlar çıktı. Skandal meraklısı bir gazetecinin fark etmesiyle, yanan bütün evlerin, dramatik aile hikâyelerine sahip

olduğu anlaşıldı. Üçüncü sayfa haberlerine konu olmuş tiplerin, karısını bıçaklayan kocaların, evladını taciz eden babaların –genelde hapiste değil evlerinde olmayı becerebildikleri için– yaşadığı evler yanıyordu. Yangınlarda can kaybı olmamıştı –bu yalan. Hiç insan ölmediği doğruysa bile evlerden birinde beş yaşında bir teriye can vermişti– ama bu ortak özellikler ortaya çıktıkça yangınlar daha da dikkat çekmeye başladı. Aynı gazeteci bir süre sonra meseleyi bizim diziye bağlayıp, birilerinin Çiğdem karakterinden esinlenerek onun gibi adalet tesisine niyetlendiğini iddia etti. Böylece önce dizinin *rating*'i arttı ama sonra aniden kanal işi bitirmeye karar vererek apar topar bir final yazdırdı. Ben de Çiğdem'i uyuz polisiyle dünya evine sokmadan, dört kolluya bindirip doğruca kabrine postaladım. Yaktığı evde yanlışlıkla küçük bir kızın ölümüne sebep olunca canına kıydı. Kanal diziyi bitirmek istemekte kendine göre haklıydı. Yöneticiler diziyle gerçeğin çarpışmasının tesadüften ibaret olduğuna eminlerdi ama bazı ruh hastalarının Çiğdem'den etkilenip bu işlere girişmiş olabileceği dedikodusu itibarlarını zedeleyebilirdi. Onlar bilmiyordu tabii fakat daha kötüsü de olabilirdi. Ben tutuklanabilirdim mesela! Zira bir noktadan sonra içime tuhaf bir his çöreklendi. Kimsenin evini yaktığım yoktu ama yine de kendimi bizzat yakıyor gibi hissediyordum. Her şeyden evvel yakmayı arzuluyor, uyurgezer bilincimin marifetiyle hemen her gece rüyamda ayrı bir yangın çıkarıyordum. Bir ara bu işin bilinç düzeyinde kalmayıp fiziksel olarak gerçekleştiğinden, uyurgezerlik illetinin de diğer marazlarım gibi geri döndüğünden, velhasıl gidip o evleri sahiden yakmış olabileceğimden bile şüphelendim. İşin doğrusu ne o kocaları, babaları tanıyor ne de yanan evlerin adresini biliyordum ama gece hayatı sicilim pek parlak olmadığından kendime güvenemiyordum. Gözlerimi her kapadığımda vaktiyle salonun ortasında duran bidonlar geliyordu aklıma. Bir kere olan neden bir daha olmasındı? Hiçbir şeyden emin değildim. Tek bildiğim artık iyi ol-

madığımdı. O evleri yakmadıysam bile yakabilirdim. Daha kötüsü yakmış da olabilirdim. İşte beynim böyle korkunç bir sis perdesine bulanmış, kendi paranoyasında lime lime dağılmış haldeyken, bir umut Çiğdem Hanım'a gitmiştim. Neden orada olduğumu asla tamamen söyleyemedim, belki de söylemediğim için ruhumu eczayla yamayacak bir psikiyatra yönlendirilmedim. Ama sevgili terapistim bugünü aydınlatacağız diye maziyi deştikçe beynimi mahşer yerine çeviren sisin içine yepyeni leşler eklendi. Kendime söylediğim yalanlar ortaya çıktıkça, ertelenmiş veya çoktan çekilmiş ıstıraplar tazelendi. Böylece büsbütün güçten düştüm ve ayakta kalma yöntemlerim birer birer eridi. Gelen işleri yazar tıkanıklığı bahanesiyle geri çevirmeye başladım. Zaten bir işe yaramayan arkadaşlarımın çoğuyla görüşmeyi bıraktım. Kâbuslarımla, ağırlıklarımla ve artık taşımakta zorlandığım dünyamla baş başa kaldım. En nihayet kendimde de, gezegende de saklanacak bir ben bulamayacağıma ikna olunca Kader'le buluşmaya karar verdim. Hayatımda ilk defa gerçek bir karar verdim. Yak ki mikroplar ölsünmüş! Eksik olmayın ama size soran yok Yakup Bey! Nasıl yakılacağını da, nasıl öldürüleceğini de, nasıl ölüneceğini de kimseden öğrenecek değilim. Hepimizi tek başıma gömerim!

"Şurada birer kahve gömelim mi? Belki yanında tatlı matlı bir şeyler de buluruz."

Ogo yol kenarındaki derme çatma kahvehaneyi gösteriyordu. İtiraz etmeden peşine düştüm. Yolun karşısına geçip bahçenin demir kapısını ittik. Ağır kapı söylenerek gıcırdadı. Şöyle bir etrafı koklayan Şerbet, eşikte dikilip gıcık gıcık havladı.

"Gelsene kızım" diye çağırdı onu Ogo. Beriki yerinden kıpırdamadı.

"Kızııım, hadi ama!"

"Bırak ya gelmesin! Oturacağımız yeri de o mu seçecek, da-

ha neler!" deyip bahçeye girdim. Bir iki adım attıktan sonra baktım Ogo arkamda, Şerbet de kıstırmış kuyruğunu, kös kös onun arkasında. Hah şöyle, diye geçirdim içimden, bu saatten sonra bir de it inadı çekemem.

Bahçede, yeni yeni tomurcuklanmaya başlamış asmanın altına eski, geniş bir masa yerleştirilmiş, kılıklarından bizim gibi yürüyüşçü oldukları anlaşılan üç erkenci müşteri de boncuk gibi etrafına dizilmişti. Biri çelimsiz esmer, diğeri albinodan hallice çam yarması iki adam kendi aralarında İngilizce çene çalıyor, masanın öbür ucunda tek başına oturan kısa saçlı sarışın kadınsa onlara hafifçe arkasını dönmüş kitap okuyordu.

İçeriden kahveleri ve Ogo'nun görür görmez kırk yıllık dostu gibi sarıldığı paskalya çöreğini alıp ortaya bir *buen camino* bıraktıktan sonra biz de masanın ucuna iliştik. Ogo başıyla köşedeki kadını işaret ederek, "Hatırladın mı?" dedi. Sarışın, sivri çeneli, asık suratlı bir şeydi. İlkin çıkaramadıysam da dikkatli bakınca Jean Seberg'inkine benzeyen saçlarından tanıdım. Yürüyüşün ilk günü yağmurdan kaçıp sığındığımız lokantadaki soğuk nevaleydi. Yine herhangi bir sohbet girişimine kapalı olduğunu ilan edercesine sırtını hafifçe masaya dönmüş, kulağında kulaklık, elinde kitap, bütün nemrutluğuyla oturuyordu.

Yeni tanıştıkları her hallerinden belli olan adamlar yolda izde karşılaşan sırt çantalıların sıklıkla yaptığı üzere yürüyüşten bahsediyorlardı. Parkurun güzelliği, zeminin niteliği, yola nereden başlandığı, günde ortalama kaç kilometre ilerlendiği, kaç gün daha yürüneceği gibi basmakalıp konular... Bir ara çam yarması Şerbet'i sevmek için hamle ettiyse de bizimki yüz vermeyip geri çekildi. Ne yalan söyleyeyim, benden başkalarına da tafra yapabildiğini görmek içime su serpti. Adamların sohbeti biteviye mırıltılarla sürerken, çelimsiz esmer gürültüyle boğazını temizleyip ellerini kucağında kavuşturarak çam yarmasına yola neden çıktığını sordu. Önündeki biradan irice bir yudum çektikten sonra dilini iştahla şaklatan çam yarması, gevrek gev-

rek cevapladı:

"Üşengeçlikten."

Hal böyle olunca hep birlikte ona döndük. Suratsız kadın bile. Besbelli kulaklıkları sohbetsavar olarak kullanıyor, müzik filan dinlemediği gibi, masada konuşulan cümle lakırdıyı bal gibi işitiyordu.

Sorunun sahibi çelimsiz esmer, katmerlenmiş bir ilgiyle çam yarmasına eğilip doğru duyduğundan emin olmak ister gibi yineledi:

"Üşengeçlikten?"

"Daha doğrusu üşengeçlik yüzünden."

Üşengeç birinin, üşengeç olduğu için kilometrelerce yol yürümesi, masadaki herkes gibi benim de garibime gitti. Dalga mı geçiyor, çatlağın teki mi anlayamadım. İlgimizi çektiğini fark etmenin memnuniyetiyle sırıtan çam yarması, sahneye çıkmış *stand-up*'çı özgüveniyle tek tek yüzlerimize baka baka, "Madem ilgilendiniz, anlatayım. Şu hayatta görüp görebileceğiniz en üşengeç herifim ben. Sonradan olmadım, hep böyleydim. Çocukken fazladan iş çıkmasın diye muzu bile soymadan yerdim, oradan hesap edin" diye anlatmaya girişti.

Dediğine göre öyle üşengeç öyle üşengeçmiş ki evde ampul patlasa, yenisini takmak yerine aylarca karanlıkta oturmayı yeğlermiş. Yaşla birlikte toparlanacağına, büsbütün beterleşmiş. Okulu zar zor bitirmiş, iş hayatında dikiş tutturmayı beceremiş. İşsizlik maaşı Oslo'nun banliyösünde prefabrik bir evde yaşamasına yetiyormuş. Hikâyenin bu noktasında asık suratlı kadına dönüp, "Siz tuzu kuru Güneyliler bizim neler çektiğimizi bilemezsiniz. Güneylisiniz değil mi? Öyle kaşlarınızı çatmayın canım, sövmüyorum, Güneylisiniz işte. Sağlıklı teninizden, ışıltılı gözlerinizden belli. Ohhh, güneş tepenizde, keyfiniz yerinde. Ne derdiniz olacak! Ama bizim Norveç mezar gibi soğuktur. Kış bastırdı mı millet evlere kapanır. Öyle üç gün, beş gün değil, aylarca duvarlara bakarız. Depresyon bizim ulu-

sal marşımız" deyip, kocaman ağzına küçük gelen dişlerini göstererek grotesk bir havayla güldü.

Birasından bir yudum daha çektikten sonra hantal bedenini ağır ağır bizden yana çevirip bu defa gözüne Ogo'yu kestirerek, "Beni de hep depresyonda sandılar" diye sürdürdü sözünü. "Oysa sadece üşengeçtim. Günlerimi yatakta dizi izleyerek, Twitter'a filan girerek geçiriyordum. Bakın o sosyal medya benim gibiler için büyük nimet. Yattığın yerden dünyayı kurtarabiliyorsun."

Hazret yatağa gömülü yaşıyor, çişini bile yanı başında tuttuğu pet şişeye yapıyormuş. Günde iki öğün dışarıdan pizza söylüyor, kapıyı açma zahmetinden kurtulmak için anahtarı paspasın altına bırakıyormuş. Kaideyi bilen kuryeler, ufak bir bahşiş karşılığı pizzayı yatağına kadar getiriyormuş. Altı ayda üç kere evi soyulmuş. Kuryelerden şüphelendiyse de ne elinde ispat edecek delil varmış ne de içinde uğraşmaya yetecek istek. Zaten evde çalınacak şey kalmayınca hırsızlar da uğramaz olmuş.

Bu kez bana bakıp gülerek, "Bilmiyorum, belki de pislikten kesilmiştir ayakları" dediğinde, artık deli olduğundan şüphem kalmamıştı. Söylediğine göre önceleri, yani evin öbür kısımlarını kullandığı dönemlerde, mutfakta üst üste yığılmış tabak, çanak, banyoda ağzına kadar dolu kirli çamaşır sepetleri varmış. Ama ikametini tümüyle yatak odasına alınca, karyolanın etrafında boş pizza kutularından kuleler yükselmeye başlamış. Evini haşereler ve en nihayet kalabalık bir fare ailesi istila etmiş.

Adam kutu bahsini açınca kendi evimdeki kutular geldi aklıma. Yıllar önce taşınmama rağmen üşenip açmadığım, ardiyede üst üste yığdığım koliler. İçlerinde ne olduğunu bile unutmuştum artık. Acil ihtiyaçları taşınır taşınmaz kolilerden çıkarmıştım. Kalanlar da herhalde asla duvara asılmayacak resimler, seyahatlerden hatıra getirilmiş objeler, ufak tefek mutfak malzemeleriydi. Bir evi yuva yapmaya niyeti olmayanların kolayca

unutacağı türden öteberi.

"Benim umurumda değildi ama Sasha çok rahatsız oluyordu" dedi iç çekerek çam yarması. "Bir noktada benim bağırsaklar iflas etti."

Bir operasyon geçirmiş ve dört hafta hastanede kalmış. Bir hafta genel cerrahide, üç hafta psikiyatri servisinde.

"Dedim ya bizim oralarda depresyon normallik göstergesi. Asıl depresyonda değilsen toplum dışına itilirsin" diye güldü ve hepimizin kafasına kazımak istercesine üstüne basa basa yineledi:

"Ama ben depresyonda değildim, sadece üşengeçtim. Doktorları buna ikna etmeye üşendiğim için de teşhislerini kabullendim."

Hastanede geleni gideni olmamış. Babası çoktan ölmüşmüş, iyice yaşlanan annesi bakımevindeymiş ve kız kardeşi de kocasıyla birlikte yaşadığı beyaz yakalı hayatında vukuat istemediğinden Noel'de *e-mail*'le tebrik yollamak dışında haberleşmeye gönüllü değilmiş.

"Andrea, kardeşim yani, hastaneye yattığımı biliyordu. Aradım onu. Yanıma refakatçi çağırmak için değil, Sasha için. Başka hiçbir şey için o küçük kaltaktan yardım istemezdim. Ama mevzu Sasha olunca, hastaneden arayıp ben çıkana kadar biriciğime göz kulak olmasını rica ettim. Andrea pisliği de tamam dedi. Aile bağlarımız kuvvetli sayılmaz ama yine de böyle hayati şeyler isteyebiliriz birbirimizden. Aaa, öyle üzgün görünmek istiyor da beceremiyor gibi bön bön bakmayın. Bunları yakınmak için anlatmıyorum, hiçbirine takılmadım. Siz de takılmayın. Ha, gönlünüz başkalarının dertlerine açılacak kadar genişse biraz sonra söyleyeceğime takılabilirsiniz ama. Çünkü sonra çok kötü bir şey oldu" deyip birasından bir yudum daha alarak ağzını buruşturdu. Elinin tersiyle ağzını sildikten sonra devam etti:

"Sasha öldü. Köpeğim. Hayatta en sevdiğim varlık. Tek sev-

diğim de olabilir. Hastaneden döndüğümde evde ölüsünü buldum. Pizza kutularının arasında dili dışarıda yatıyordu. Dili dışarıda, düşünebiliyor musunuz? O zamana kadar bunun bir tek çizgi filmlerde olduğunu sanıyordum, gerçekten böyle ölüyorlarmış, dilleri dışarda. İnsanların da dili çıkıyor mu bilmiyorum, hiç ölü insan görmedim. Kahvenizi niye içmiyorsunuz? Soğuyunca bir şeye benzemez bu meret. Ha, evet, ne diyordum? Dili dışarıda. Andrea yüzünden diye düşündüm önce ama hayır, benim yüzümdendi. Üşengeçliğim yüzünden bağırsağımı düğümleyip boka batmasam Sasha ölmeyecekti. Üstelik veteriner ne dedi biliyor musunuz, açlıktan ölmese bakımsızlıktan, hareketsizlikten ölecekmiş zaten. Öyle de böyle de benim yüzümden. İşte böylece doktorların girmem için uğraştığı depresyona kendi rızamla bir çırpıda girdim."

Dediğine göre, Sasha'nın açlıktan ölmesi kadar, hayvancağızı yürüyüşe çıkarmadığı bütün o aylar da dizilmiş boğazına. Hastalandığında bile umursamadığı üşengeçliği böylece gözüne ilk kez azılı bir katil gibi görünmüş. Kendini suçlamış. Birasından koca bir yudum daha çektikten sonra az evvel sataştığı asık suratlı kadına yeniden dönüp, "Madem depresyondayım, o zaman burada ne işim var diye mi öyle bakıyorsunuz? Ne yapsaydım? Karalar bağlayıp eve kapanacak halim yoktu. Zaten evdeydim. Her şey tam da bu yüzden olmuştu. Depresyonuma uygun olarak keyfimi daha da kaçıracak başka bir yol bulmam gerekiyordu. İşte o zaman kafaya koydum. Şimdi anladınız mı neden üşengeçlik yüzünden yürüdüğümü?" dedi.

Güya bu acı kayıptan sonra, hem üşengeçliğine meydan okumak hem de hac yolculuğunu sevgili Sasha'sının ruhuna adamak için Camino de Santiago'yu yürümeye karar vermiş. Hem de öyle yüz kilometre filan değil, ta Lizbon'dan başlamış, buraya kadar gelmiş, bir aksilik çıkmazsa sonuna kadar da gidecekmiş. Sonra da herhalde evine dönüp pizza kutularının arasında yaşamaya devam edermiş. Fakat önce o da kendine göre

bir bedel ödemeliymiş. Kupasındaki son yudumu iştahla yuvarlayıp arkasına yaslandı.

"Çok acı" deyip mübalağayla iç çekti soruyu soran esmer adam. Biz de Ogo'yla anlamsızca kafa salladık. Bir tek asık suratlı kadın rahatsız olmuş görünüyordu. Daha fazla tahammül edemez gibi fırlayarak yerinden kalkıp, "Ya, çok acı. Biz iyi ki Güney cennetlerinde huzur içinde yaşıyoruz. Gelişmiş Avrupa'nın ne büyük dertleri var" diyerek sert hareketlerle toparlanmaya başladı. Hikâyeyi mi beğenmemişti, yoksa arada kendisine sataşılmasından mı hazzetmemişti anlayamadık. Kırk yılın başı gıybet kazanı kaynatacağı tutan Ogo, nasılsa anlaşılmayacağını düşündüğünden sesini kısmaya lüzum görmeden, "Bu da amma heyheyli bir şey" deyince, ben de aynı perdeden, "Hıı, bokuyla kavgalı manyak" diye cevap verdim. Vermez olaydım. Kadın hışımla dönüp gözlerini kıstı ve hiç beklenmedik bir biçimde, "Bok sensin!" diye bağırdı.

Ogo da, ben de neye uğradığımızı şaşırdık. Dut yemiş bülbüle döndüğümüz birkaç saniyenin ardından Ogo toparlanıp özür mahiyetinde bir şeyler söylemeye çalıştı fakat ejderha gibi alevlenen kadın oralı bile olmadı. Heyheylerini de alarak çekip gitti. Arkasından bakakaldık.

"Türk mü yani bu?" dedi Ogo, yerin dibinden gelen bir sesle.

"Yok ya, duymadın mı, laflar ağzında pişmaniye gibi dağılıyor."

"Teyzemlerin orda göçmen mahallesi vardı, yeni gelmiş muhacirlere benziyor konuşması biraz."

"Alakası yok. Türk değil de, işte belli ki biraz Türkçe biliyor. Onca zaman da anladığını hiç çaktırmadı sinsi. Dua etsin daha kötü bir şey söylemedik."

"Tüh ya, ayıp oldu kadına. Yetişip özür mü dilesek?"

"Daha neler Ogo, sanki ben ona bok dedim. O bana dedi asıl."

"E manyak demedin mi?"

"Ama o manyağa kızmadı, bok dedim sanıp kızdı. Hem ne dedimse dedim ayrıca. Yalan mı, bokuyla kavgalı haspa. Durduk yere bizimle bile kavgalı. Deli mi ne!"

Böyle deyince birden garip bir yakınlık duydum kadına için için. Dünyanın bütün nemrutları birleşin!

Bir süre sonra üşengeç çam yarmasıyla meraklı esmeri masada bırakıp biz de ayaklandık. Bahçe kapsısından çıkar çıkmaz, "Neydi şimdi o?" dedi Ogo, gözlerindeki hareleri titreterek.

"Türk değildi."

"Onu demiyorum, adamın hikâyesi."

"Herkes ayrı tımarhanelik" diye iç çektim.

"Bu İskandinav ülkeleri refah seviyesinde birinci değil miydi? Meğer depresyonun harman olduğu yerlermiş."

"Demek refah feraha yetmiyor Ogocum. Ya da herif ayaküstü yedi bizi."

"Neden öyle bir şey yapsın ki?"

"Dikkat çekmek için uydur kaydır hikâye anlatan kimse görmedin mi hiç?"

"Uydurmak için zayıf bir hikâye."

"O kadarını yapabilmiştir. Adam Romain Gary değil sonuçta, sadece üşengeç."

Hoş Gary, Seberg'den sonra intihar etmişti. Sasha bir Seberg olmayabilirdi ama anlattıkları doğruysa bizim çam yarmasının da eve döndükten sonra pizza kutuları arasında canına kıyması işten değildi. Hem zaten yaşadığı hayat mıydı ki? Hangimizin yaşadığı hayattı ya da? Bilmiyordum, belki de hayat tam da böyle bir şeydi. Uzaktan bakılan Jean Seberg fotoğrafları gibi bir şey. Çoktan tükenmiş ve ulaşılmaz. Suretine bakıp varlığına inanmaya çalıştığımız, aslında artık orada, uzakta bir yerde bile olmayan, kimisi için hiç başlamamış ve kimisi için de çoktan bitmiş, büyülü, muhteşem bir şey. Korkunç kederli bir şey!

Bir yerde bir şeylerin, iyi kötü bir şeylerin gerçekten yaşan-

dığını bilmeye ihtiyacım vardı. Çam yarmasının anlattıklarının doğru olup olmadığını düşündüm ister istemez. Bunca yolu sahiden ölmüş köpeğinin yüzü suyu hürmetine mi tepiyordu? Neden olmasın, belki. Ben nasıl Kaderim için yoldaysam, o da pekâlâ Sasha'sı için yürüyebilirdi. Dünya böyle bir yerdi; kendine mahsus bir hayal kuramayanlar, başkasının hayali olma ya da başkasının hayalini gerçek kılma peşindeydi. Bütün hayallerin kırılmak üzere kurulduğunu bilmez gibi.

Şose yoldaki kırık taşlar ayaklarımın altında tıkırdarken, çam yarmasının evindeki dağınıklığı hayal etmekten kendimi alamıyordum. Evi toptan yaksa kurtulacaktı ama faydasız herifonu bile akıl edememişti. Ben de çok üstüme vazifeymiş gibi kafamın içinde temizliğe giriştim niyeyse. Her adımda bir fazlayı eksiltiyordum evden. Önce mutfaktaki tabak çanağı yıkayıp kaldırdım. Sonra banyodaki kirli sepetlerini boşalttım. Nihayet yatak odasına geçip pizza kutularını tek tek camdan atmaya başladım. Herhalde kendi evimde açamadığım kolilerin acısını onun evindeki kutuları defederek çıkardım. Her adımda bir kutu, her adımda bir kutu. Camdan fırlayan kutular, havada kâğıttan uçaklar gibi süzülüyordu. Bense gözlerimi yere dikmiş hızlı hızlı yürüyordum. Her adımda bir kutu, her adımda bir kutu. Atılan her kutuyla birlikte düşünecek daha az şeyim kalıyordu. Oda boşaldıkça içime dinginlik yayıldı. Adımlarım hipnotik bir ritim kazandı, nefes alıp verişim başkalaştı. Her adımda bir kutu, her nefeste biraz daha ferahlık... Gözlerimi yola sabitleyip yürürken tüm vücudum ince, saydam bir zarla kaplıymış gibi garip bir hal içine girdim. Uyku desem değil, uyanıklık desem hiç değil. Hem her şeyin ortasındaydım hem de hiçbir şey bana değmiyordu. Kutular şeffaf hayaletler misali havada uçuşuyor, etrafımdaki sesler uzaktan, hafif bir uğultu halinde duyuluyordu. Son kutuyu da fırlattığımda, hiçbir şey düşünmemeye çok yakın bir yerdeydim. Bunu fark edip hiçbir şey düşünmemeye ne kadar da yakın olduğumu düşününce, çabucak bu düşünce-

den de vazgeçtim. Tümüyle boşaltmaya çalıştım zihnimi. Bir adım ve hiç, bir adım daha ve hiç. Bir adım daha, bunu bile düşünme. Düşünme, düşünme. Bir adım, bir adım, bir adım, sonrası bile yok, şimdi ve sadece bu adım. Adım, adım, adım, dım, dım, dım...

Belki yarım saat bu şekilde, cennete benzeyen boş bir beyinle yürümüşümdür. Birinin kolumdan çekiştirmesiyle kendime gelmeseydim belki bir o kadar daha devam ederdim. Ne var ki bu zamansız çekelemeyle ritmim bozuldu. Ritmimle birlikte kalan her şey de. Durdurulmuştum ve zarım delinmişti artık. Kafamdaki mükemmel boşluk dağıldı, bakışlarım sabitlendikleri yerden ayrıldı. Ne olduğunu anlamaya çalışarak etrafıma bakındım. Baygın kokular yayan bahçelerin içine kurulmuş kerpiç evlerle dolu bir köyden geçiyorduk ve karşımda ihtiyar bir kadın duruyordu. Başında kocaman hasır şapkası, üstünde krom yeşili çiçekli elbisesi, onun üstünde de Prusya mavisi kolsuz iş önlüğü... Kadın Cézanne renklerine bürünmüş bir Chagall karakteri gibiydi. Pekâlâ Pamuk Prenses'in cadı analığı da olabilirdi. Zira buruş buruş, nasırlı ellerinde natürmort tablolara modellik yapmaya teşne kıpkırmızı iki elma tutuyor, anlamadığım bir şeyler söyleyerek elmaları bana uzatıyordu.

"Bahçesinin elmasıymış galiba, bize vermek istiyor" diye arkamdan seslendi Ogo. "Al, al, geçenki Japon'un elması amma suluydu! Buraların elmaları nefis!"

İhtiyarın suratına bakmayı ancak o zaman akıl edebildim. Hasır şapkanın gölgesine sığınmış geniş bir alnı, masal kitaplarındaki çizimleri hatırlatan al al yanakları ve küçük zeytinler gibi ışıldayan kapkara gözleri vardı. Uzattığı elmaları aldım. Satıyor muydu, para mı istiyordu, ne yapmam gerekiyordu? O, bir karar vermemi beklemeden incecik sesiyle, "*Buen camino*" diyerek arkasını dönüp topallaya topallaya elma yüklü ağaçlarla dolu bahçenin kapısına doğru yürümeye başlayınca, satmadığını, evinin önünden geçen iki yolcuya ikramda bulunmaya çalış-

tığını anladım. Ogo kadının arkasından, "*Obligado*" diye bağırdı. Ben şükürde de, teşekkürde de iyi değildim, dut yemiş bülbül gibi bakakaldım. Bahçe kapısından içeri girmek üzere olan ihtiyarcık, bize dönerek gülümsedi ve elini hafifçe havaya kaldırıp İngiltere kraliçesine parmak ısırtacak zarif bir selam verdi. Sonra yine sırtını dönüp gözden yitti. Ben de yeniden yürümeye başlayıp elmalardan birini Ogo'nun eline tutuştururken, "Portekizliler de ne misafirperver çıktı" dedim.

"Öyle ama misafirlik bitiyor. Yakında İspanya sınırını geçeceğiz. Bir aksilik olmazsa yarın İspanya'da uyuruz. Bakalım İspanyollar da böyle hassas ruhlu mu? Bu arada ben sana vegan matadorun hikâyesini anlatmış mıydım?"

"Anlatmamıştın. İyi yapmışsın."

Anasının memelerine yapışmış pembe burunlu minik bir buzağının yanından geçiyorduk. Sokağın öbür ucunda elindeki baltayı düzenli aralıklarla önündeki kütüğe vuran, orta yaşlı, kasketli bir köylüye takıldı gözüm. Baltanın çıkardığı tok sesi dinledim, kütüğün ikiye yarılışını seyrettim. Tuhaf bir güç duydum içimde.

Genellikle bomboş arazilerde yürüyorduk. Ama arada bir yolumuza tarlada çalışan köylüler, taban tepen yürüyüşçüler, gürültücü traktörler ve bizi görür görmez kaçan ya da varlığımıza zerrece aldırmayan hayvanlar çıkıyordu. Önünden geçtiğimiz bostanların birinde bembeyaz bir at gördük. Uzun, kaslı bacakları, parlak yelesi, her an koşarak, hatta kanat takıp uçarak ortadan kaybolabilirmiş gibi uzaklara dalmış hülyalı bakışlarıyla, bir masal mahlukunu andırıyordu. Hem tümüyle yabancıydı hem de iyi bildiğim, çok güzel bir şeye benziyordu. Bu bulmacalı hissin ardında yatan fotoğrafı bulup çıkarınca güleceğim geldi. Beğendiğim herkesi ve her şeyi Ali'ye benzetme huyumun bir sınırı olması gerekirdi. Ali ata bak, sana benziyor.

Biz ata bakıyorduk, at da işine bakıyor, bizimle ilgilenmiyordu.

"Şşt, pişt" gibisinden biçare sesler çıkararak dikkatini çekmeye çalıştım. Çekip de ne yapacaksam. Zaten lisanım iletişim kurmaya yetmiyordu. Hep Ertunç Enişte yüzünden! Ogo ise her zamanki doğallığıyla, şöyle kuvvetli bir ıslık patlattıktan sonra kırk yıllık seyis gibi "Brrrrussşşş!" diye haykırıp damağını şaklattı ve kırk yıllık Red Kit hayranlığıyla, hayvana "Düldül!" diye bağırdı.

Beni zerrece kale almayan o canım beyaz at, ikiletmeden dönüp Ogo'ya baktı. Ogo, flörtüne karşılık bulmanın sevinciyle, birkaç gün önce Şerbet'i kafa kola alırken yaptığı gibi, bununla da şen şakrak konuşmaya başladı:

"Sen ne güzel bir Düldül'sün öyle!"

Hepsini de aynı laflarla tavlıyor diye düşündüm. Gördüğü kahredici manzara karşısında neye uğradığını şaşıran Şerbet, akrobatik sıçrayışlarla sağa sola koşturarak dikkat çekmeye çalışırken, Düldül de cilveli cilveli kuyruğunu sallamaya başlamıştı. Ogo aynı numaralarla devam etti:

"Rengin ne güzel senin. Elmamız var, yer misin?"

Havaya kalkan eline göz attım. Elması filan yoktu. Kemirilmiş elmadan kalan kuru koçanı tutuyordu avucunda. Onu Düldül'e attı. Kıvrak bir manevrayla koçanı havada kapan Düldül ağzını yaya yaya afiyetle yemeye başladı. Bu arada Şerbet'in de kıskançlık krizi artmış, Ogosunun bu hallerine daha fazla dayanamayan hayvan sağa sola boş boş hırlayarak isyan bayrağını açmıştı. Biraz da Şerbet'e nazire olsun diye ben de var gücümle, "Düldül!" diye bağırdım ama Düldül Bey oralı olmadı. Elimdeki pırıl pırıl elmayı havaya kaldırdım. Henüz tek ısırık almamış, acıkacağım ana saklamıştım. Yeniden Düldül diye seslenip haydan gelen elmayı bütün cömertliğimle huya fırlattım. Doğru yere isabet ettiremediysem de çok uzağa düşmemişti. Koçanperver Düldül zahmet edip iki adım atsa pekâlâ elmayı dişleyebilirdi. Fakat yapmadı. Yerinden bile kıpırdamadı. Yüzümdeki hayal kırıklığını çabucak teşhis eden Ogo, "Görmemiştir"

diye kendince teselli verdi.

"Hıı" dedim, "kesin."

Hayvanların benimle ne derdi olduğunu bilemiyor, artık Düldül'ü müldülü seyretmek istemiyordum.

"Hadi gidelim" diye mızmızlandım. Şerbet ilk defa bir konuda benimle hemfikir olmayı göze alarak var gücüyle havladı. Yeniden yola koyulurken, "Baksana" dedim Ogo'ya. "Nasıl çalıyorsun sen bu ıslığı? Öğretsene."

Az evvel kalbini kırdığı Şerbet'in gönlünü almak için çok sevdiğini bildiği bir oyunu oynamaya koyulup yerden bulduğu çatallanmış bir dal parçasını becerebildiğince uzağa fırlatan Ogo, küskünlüğünü çabucak unutarak, onca yürüyüşten sonra nereden bulduğu meçhul bir enerjiyle dalı getirmek için gayretle koşmaya başlayan köpeğinin arkasından bakarken, "Çok kolay. Dudaklarını büz, nefesi dışarı üfle" diye cevap verdi.

"Kolay molay değil. Herkes yapıyor, bir ben beceremiyorum."

"Beceremeyeceğini düşündüğün içindir. Bak şöyle."

Mübalağalı hareketlerle dudağını büzüp bir ıslık sesi çıkardı. Şerbet ağzında dal parçası, gözlerinde gururlu bir ışıltı, nefes nefese yanımıza dönerken, Ogo'yu taklit etmeye çalıştım, elbette olmadı.

"Olmuyor işte!"

"Olmuyor diye bir şey yok. Olana kadar dene. Yol uzun nasılsa, başka işin mi var?" dedi Ogo, Şerbet'in tükürüklü ağzından çektiği dal parçasını yeniden uzağa fırlatırken. Deneyeyim tabii, başka işim mi var, diye geçirdim içimden. Yol uzun, hayat kısa. Islık öğrenmek için biçilmiş kaftan. Uzun bir yola çıkmanın güzel yanı da bu değil mi zaten? Öyle hemen bitmeyişi.

"Upuzun bir yolmuş" demişti Kader. "Yürü yürü bitmez. Yerde yürüyormuşsun ama gökte gibiymişsin. Düşünsene, yıldızların izinden yürüyorsun, yıldızların yerdeki yansıması sensin!"

Öğrenci evimizin salonunda birbirimize iyice sokulmuş oturuyorduk. Kader'in gür saçlarından baygın bir şampuan kokusu yayılıyor, başını hareket ettirdikçe, parlak bukleleri yanaklarıma değiyordu. Kolunun iç kısmında minik ben, sessizce gülümsüyordu. Küçükken içine girip saklandığı ben. Babasına dayanmak zorlaştırdığında gözlerini bene dikip uzun uzun bakıyor, açılan gizli geçitten geçerek o benin içine girip saklandığını hayal ediyormuş. Sonra artık etraftaki sesleri duymuyor, olanları görmüyormuş. Böyle anlatmıştı. Yoldan bahsettiği o gün, yine kolundaki bene bakıp, bir gün o geçitten beraberce geçip herkesten saklanıp saklanamayacağımızı düşünmüştüm. Kader'in beninde, benim benimde, ikimize ait ve ikimizden daha büyük bir ben yaratıp onun içinde. Önümüzdeki sehpada dumanı tüten tarçınlı çay ve zencefilli kurabiyeler vardı. Kaloriferler doğru dürüst yanmadığından lahana gibi kat kat giyinmiş, üstümüze kırmızı ekoseli battaniyeyi çekmiş, o muhteşem müziğiyle ürpererek *Mavi*'yi izlemiştik. Kocasını ve çocuğunu araba kazasında kaybeden ama içinde köpüren azabı dışarı akıtmayı beceremeyen Juliette Binoche, filmin bir yerinde mutfakta ağlayan temizlikçi kadına, "Neden ağlıyorsun?" diye soruyor; kadın da, "Siz ağlamadığınız için" diye cevap veriyordu. Bu sahnede Kader dönüp bana bakmıştı. Onun gözleri yaşlıydı, benimkilerse kupkuru ama kan çanağı.

Film bitince hep yaptığımız gibi bir gün kaçıp bir yerlere gitmenin hayalini kurmuştuk. Daha önce bir Paradise dönüşünde bahsettiği bu yolu yeniden hatırlatmış, "Bir gün senle gidebilsek keşke" deyip hülyalı hülyalı bakmıştı. Olmayacak bir hayal gibi gelmişti bana. Henüz hiç yurtdışına çıkmamıştık. Uçağa bile binmemiştik hatta. Millet uçaklara binip Roma'yı, Paris'i filan görmek isterken, bizimki Portekiz'den İspanya'ya yürümekten bahsediyordu. Ama asıl görmek istediği başka bir yerdi: Finisterra.

"Dünyanın sonu oradaymış, eskiden öyle inanılırmış. San-

tiago yolu bittikten, her şey bittikten sonra, okyanus kıyısında, tek başına bir kasaba varmış. Onun da sonunda bir deniz feneri. Keşke görebilseydik."

"Dünyanın sonuna varım da o kadar yolu yürüyemem" diye yalandan burun kıvırmıştım. Kader de, "O zaman direkt dünyanın sonunda buluşuruz. Bize de o yakışır zaten değil mi?" deyip gülmüştü.

Kader, benim güzel Kaderim, gençliğinin baharında dünyanın sonunu merak ediyordu. Ölmeyi planlıyor değildik. Hele Kader, tam aksine, bu türden bir yolculuğu, yaşama coşkusunun nişanı sayıyordu. Zaten onun gelecek planları arasında ölüm seçeneği yoktu. Galiba ömrünün sonuna kadar ve hatta sonrasında da hep yaşayacağını varsayıyordu. Yapılacak çok işi, gerçekleştirilecek tonla hayali vardı. Ölecek gibi yaşamıyor, aksine her an yeni bir şeyler inşa etmeye, var olanları düzenlemeye çalışıyordu. Sıradan tafsilatları şenliğe çeviriyor, bardakları bile şarkı söyleyerek yıkıyor, simetrik diziyor, yıkadığı sırayla kuruluyordu. Sık sık dalga geçiyordum bu huyuyla, evin içinde teatral bir edayla dolanarak yüksek sesle Borges okuyordum ona: "Kader, tekrarlara, çeşitlemelere, simetriye düşkündür."

Kader, "Her şeyi yanlış anlıyorsun" deyip gülüyordu. Gülerken yanlış iklimde bile yeşermeyi beceren coşkun bitkilere benziyordu. Tek düşkün olduğu yaşamaktı çünkü. Ne zaman tahtalı köy dolaylarından bahsetsem, bildiği bütün kocakarı laflarını ardı ardına sıralayıp, "Açma şu şom ağzını, ağzından yel alsın"lara girişiyordu. Ergenlikten çıkmamakta direten bütün sersemler gibi, ölmeye değilse de ölümden konuşmaya bayılıyordum oysa ben.

"En akıllılar yirmi yedisinde gidiyor. Ben o kadar akıllı değilim. Ama kırkıma varmadan topuklarım herhalde. Doksanıma dek çile çekecek kadar da sersem değilim" diyordum. Kader ters ters bakıyor, sevmese de şakamı havada bırakmaya gönlü razı gelmediği için, "E peki madem, vakti gelince dünyanın so-

nunda buluşuruz o zaman" deyip konuyu kapamaya çalışıyordu. Kader'den erken öleceğimden emindim. Bu yüzden hep, "Ben seni beklerim, acele etme" deyip gülerdim. Sonra yine birlikte bir şeylere dalardık. Bir filme, bir bene, hayatın attığı sopalardan korunabilmek için kaçtığımız küçük, herhangi bir sığınağın içine.

Bir şey ayağımın ucuna pat diye vurunca irkildim. Şöyle bir sıçradım yerimden. Kırmızı bir oyuncak arabaydı. Mekanik sesler çıkararak azıcık geri gittikten sonra gelip yeniden çarptı. Arazi aracı olarak tasarlanmıştı. Büyük parlak tekerlekleri ve ince uzun bir alıcısı vardı. Nereden çıktığını anlamaya çalışırken bir daha, sonra bir daha aynını yaptı. Sürücüyü bulmak için etrafıma baktım, in cin top oynuyordu. Minik bir koruluktan çıkmak ve yeni bir köyün girişine varmak üzereydik. Üzereydim daha doğrusu. Zira Ogo'yla Şerbet ortalıkta yoktu. Ben içime kapanıp hızlanınca geride kalmış olmalıydılar. Durup yetişmelerini beklemeye karar verdim. Bu arada araba tosçu keçiler gibi ayağıma çarpmaya devam ediyordu. Belki de sahibinin denetiminden çıktı, buralarda takıldı kaldı, kendi kendine aynı rotada gidip geliyor diye azıcık sağa kayarak yer değiştirdim ama peşimden gelerek ayağıma çarpmayı sürdürdü. Korkmakla öfkelenmek arasında gidip gelirken kıkırdaşmalar duydum. Kulak kabarttım, ilerideki dev kovuklu ağacın arkasından geliyorlardı. "Heey" diye bağırıp o tarafa doğru birkaç adım atmamla birlikte ağacın ardına saklanmış iki velet kahkahalarla köye doğru koşmaya başladı. Arabaları da peşlerinden. Arkalarından ıslık çalmayı denedim, beceremedim. Boş havadan başka bir şey dökülmedi dudaklarımdan. Pufff!

Islık aklıma getirince, içimden yeni bir mektup döşendim.

"Yakup, sen de fark etmişsindir, insan ha bire bir şeylere tosluyor hayatta. Daha doğrusu bir şeyler ona. Vurup kaçacak o şeylere bile tutunmaya çalışıyor ama insan. Akşam bir dolu şeyi anladın, muhtemelen bu

dediklerimi de anlıyorsun. İyi de madem anlıyorsun, ne halt etmeye sabah erkenden gittin? Senden hiç beklemezdim. Neyse, sakin olalım. Diyeceğim o ki Yakup, galiba ölüme yürürken bile tutunacak bir şey arıyorum. Saçma gelecek ama tam da şu anda hiç tanımadığım sana bile tutunmaya çalışıyorum. Saçmalık, hem de nasıl saçmalık..."

Evet, saçmalıyordum ama neyse ki uzatamadım. Yanlarında yabancı bir adamla Ogo ve Şerbet göründüler uzakta. Biraz yaklaştıklarında tanıdım yabancıyı, sabah oturduğumuz kahvehanedeki üşengeç çam yarmasına yola neden çıktığını sorup o safralı hikâyeyi üstümüze kusmasına vesile olan esmer adamdı. Ogo'ya seslendim:

"Hayırdır, neredesin?"

"Su dökmeye çalılara gitmiştim. Yolu gözle diye seslendim ama..."

"Yanındaki ne iş?"

"Az önce karşılaştık."

"Sen de hemen peşine mi taktın?"

"Yok yahu, denk düştük. Gider birazdan merak etme. İnşallah bu da Türkçe anlamıyordur."

Kendisiyle ilgili konuştuğumuzu sezmiş gibi canlanan adam, "Yeniden karşılaşmak ne güzel değil mi?" deyip sırıttı. Ismarlama bir tebessümle geçiştirdim.

"Eee, yoruldunuz mu, yürüyüş nasıl gidiyor?"

"İyi."

Onunkini sormamama rağmen, "Ben de fena değilim. Niyet yürütüyor" diye uzattı.

"Pardon?"

"Yola bir niyetle çıkanlar daha rahat yürüyor diyorum, gözlemim bu" dedi. Niyet lafına takıldım. Galiba benimki gibi durumlarda insan hep biraz diken üstünde oluyor. Sanki herkes aklını okuyor ya da planlarını biliyor gibi geliyor.

"Anlamadım."

"Yani adak gibi yürüyenler, spor için yürüyenlerden daha az yoruluyor. Yorulmamak biraz da yürümeye değeceğini düşünmekten. Mesela öyle çok yorgunluk duymadığınıza göre sizin de bir sebebiniz olmalı. Yanılıyor muyum?"

İyice keyfim kaçtı.

"Neden sabahtan beri herkese bunu sorup duruyorsunuz?" diye çıkıştım. Pişkin pişkin gülümsedi.

"İşim bu."

"Sorularla rahatsızlık vermek mi?"

"Bir bakıma."

Teflon herif, yanmaz yapışmaz bir rahatlıkla sahiden işini merak etmişim gibi anlatmaya girişti. Meğer gazeteciymiş. Camino de Santiago ile ilgili bir yazı dizisi hazırlamak için ta Arjantin'den kalkıp gelmiş. Hem yolu bizzat deneyimliyor hem de yürüyüşçülerle görüşerek izlenim topluyormuş.

"İnsanların yola çıkış sebeplerini duysanız şaşarsınız. Annesinin küllerini Santiago'ya gömmek için geleninden, aşk acısını unutmak için yürüyenine, politik eylem yapanından, o kadar yürüyemezsin diye iddialaşan arkadaşını yenmek için taban tepenine, ne ararsanız var. Dün yürüyüşün yaratıcılığı kamçılayacağı ve birlikte çalışmak için ilahi bir atmosfer sunacağı inancıyla yan yana yola çıkmış İtalyan bir besteci ve libretto yazarına bile rastladım. Kuş cıvıltısından at osuruğuna duydukları her sesten ilham koparmaya çalışmalarını görmeliydiniz. Gerçi sabah dinlediğimiz hikâye de fena değildi değil mi?"

Ogo, "İtalyanlar da iyiymiş ama sabahki cidden çok acayipti. Ben de İskandinavları tasasız tipler sanıyordum" diye araya girdi. Herifçioğlu tam da bunu duymayı bekler gibi cumburlop daldı konuya:

"Yoo, depresyon oranları epey yüksek oralarda. Rahat ülkelerde insanın depresyona vakti oluyor. Mesela Arjantin'de benden önceki kuşak cezaevinde bile depresyona girmeye fırsat bulamamış. Bizim kuşak şimdi onların yerine de giriyor. Ama

bu İskandinavlar hepten ayrı âlem. On sene önce, Avrupa'daki işgal eylemleriyle ilgili haber yapmak için ülke ülke geziyordum. Benzer eylemlerin farklı bölgelerde gösterdiği değişkenlikle ilgili bir yazı dizisi hazırlıyordum. Aslında her yerde herkes hemen hemen aynı şeyi yapıyor, bulundukları şehrin ana meydanını işgal edip orada gecelemek için çadır kuruyor, farklı yoğunluklarda da olsa polisle çatışmak durumunda kalıyordu. Fakat doğuya gittikçe o hengâme önce yaralamalara, sonra ölümlere dönüşüyor, batıya geldikçe eylemler panayır havasına bürünüyordu. En tuhafı İskandinavlarınkiydi. Helsinki'deki eylemciler meydana karavanla seyyar sauna getirmişlerdi. Arada çıkıp slogan atıyor, yoruldukça da karavan saunalarında terleyip dinleniyorlardı. Ama sorsanız dünyadaki herkesten daha dertlilerdi."

"Ne hoş" deyip adımlarımı hızlandırdım. Meraklı gazetecinin mesleki tecrübeleriyle ilgilenmediğim gibi uyduruk makalesine kobay olmak da istemiyordum. Fakat herif mesleki deformasyonunun verdiği yetkiye dayanarak peşimden gelip şevkle devam etti:

"Eee, şimdi size yolla ilgili birkaç soru sorsam nasıl olur?"

"Lüzumsuz olur. Enerjimizi çenemize değil bacaklarımıza harcamayı yeğliyoruz."

Gazeteci, dişlerini yeni bilemiş bir kurdun içtenliğiyle gülümsedi.

"Anlaşıldı senyorita. Bunu da cevap olarak kayda geçiyorum."

Ben de kesilip bal torbasına bırakılmış bir kellenin tebessümüyle mukabele edip, "Uzaktan geçin ki adımlarımız karışmasın" dedim.

Teflon zerrece alınmış görünmedi. Yüzünü gevrek gevrek yayarak, "Peki bakalım. Tekrar karşılaşırız umarım. Belki daha uzun sohbet etme fırsatımız da olur. Ben şimdilik burada biraz dinleneyim. *Buen camino!*" dedi ve çantasını sırtından indi-

rip bulunduğu yere çöküverdi. Adamla nasıl vedalaşacağını bilemeyen Ogo, yeterince uzaklaştıktan sonra ayıplayan gözlerini üstüme dikip cıkcıkladı.

"Resmen sepetledin adamı! Niye o kadar kötü davrandın ki?"

"Kötü davranmadım, sınır koydum sadece. Vaktinde koymasam sonradan gerçekten kötü davranmam gerekecekti."

Ogo ikna olmamış gibi bakmaya devam edince tepem büsbütün attı.

"Çok mu meraklısın birilerinin hatıra defterine kenar süsü olmaya?"

"Ne süsü?"

"O kurnaz tilki aklınca bizi eski ceketler gibi tersyüz edecek. İçimizde ne varsa ortaya döküp beğendiklerini fiyakalı hikâyelere çevirecek. İşi bitince de bir çekmecede unutup gidecek. Eksik olsun sohbeti!"

İki saat kadar daha yürüdükten sonra Ogo'nun ısrarıyla bir yol üstü lokantasında durduk. Köpek giremez işaretini görünce Şerbet'i bir porsiyon mamayla kapının önünde bırakıp ikimiz içeri girdik. Aynı anda acıkmayan insanların aynı anda sofraya oturup aynı anda midelerini doldurmaya uğraşmasını çocukluğumdan beri manasız bulurum. Bir yanımla kalabalık sofraların curcunasına özenmiyor değilim ama öbür ve daha güçlü yanımla da yabani hayvanlar gibi ekmeğimi alıp bir köşeye gizlenmek, yiyeceksem tek başıma yemek, yemeyeceksem de işkembemin hesabını kimselere vermemek isterim.

Esasında açtım, en azından midem boştu. Fakat yine de iştahım yoktu ve böyle zamanlarda ağzımın içinde döne döne büyüyen lokmalar boğazımdan zar zor geçtiği için lokantada oturmak zül geliyordu. Cumbayı andıran göbeğini hoplata hoplata yürüyen lokantacı siparişlerimizi almak için masamıza gelince, Ogo ızgara sardalye ve salata istedi. Bir yandan da ba-

na anlatıyordu, sardalye Portekizlilerin en sevdiği balıkmış. Haziran ayında sokaklarda devasa mangallar kurar, adına *sardinhada* dedikleri bu eğlencelerde elbirliğiyle pişirdikleri sardalyeleri güle oynaya yemeye bayılırlarmış.

"Hadi bir porsiyon da sana söyleyelim. Bu da bizim küçük ölçekli *sardinhada*'mız olsun" diye ısrar ettiyse de pancar çorbasıyla yetineceğimi söyledim. Ogo çorbanın dişimin kovuğuna yetmeyeceğinden yakınırken gözüm duvardaki televizyona kaydı. Gergin bakışlı bir spiker Portekizce haber sunuyor, ekranın sağ alt köşesinde stüdyo dışında çekilmiş başka bir görüntü oynuyordu. Birkaç saniye içinde spiker kayboldu, görüntü büyüyerek tüm ekranı doldurdu. Plastik bir bota balık istifi tıkışmış yirmi beş-otuz kişi denize açılıyor, ekranın altında Turquia yazıyordu.

"Bak bak!" diye dürttüm Ogo'yu. "Türkiye'yi gösteriyor!"

Dönüp baktı, hatta cumbalı lokantacıdan rica edip sesini açtırdı.

"Ne diyor?"

Ogo sol elinin işaretparmağını havaya dikip zamanı dondurarak bir süre cevap vermeden televizyonu seyretti.

"Mülteciler" dedi sonra. "Yunan adalarına geçmeye çalışıyorlar. Ama o taraftakiler almıyor. Arada kalmışlar."

Üstüne Portekizce bindirilmiş görüntünün derinlerinden Türk muhabirin sesi geliyordu.

"Varıp varamayacaklarını, umuda yolculuklarını nasıl noktalayacaklarını hep birlikte izleyeceğiz."

Bir an görüntü dondu. Televizyonun içinden beni seyreden insanlara baktım. Gözleri korkuyla açılmış babalara, battaniyelere sarılmış bebelere, neye uğradıklarını şaşırmış çocuklara ve yüzleri acıyla kasılmış kadınlara. Birinin ölmeden evvel çekilmiş son fotoğrafına bakar gibi bile değil, ölürken, can çekişirken çekilmiş fotoğrafına bakar gibi baktım. Ölecekler. Sonra da insanlık dramı diye cesetlerinin fotoğraflarını yayımlaya-

cak gazeteler. En acıklı kadavraya World Press Ödülü verecekler. Avrupa Birliği fonları havalarda uçuşacak, istatistikler yapılacak, makaleler yazılacak.

Donmuş görüntü düzelip yeniden akmaya başladı. Babalar gözlerini kırptı, battaniyelerdeki bebeler ağladı, çocuklar etraflarına bakındı ve kadınların yüzleri biraz daha karardı. Haberle ilgilendiğimizi gören lokantacı, "Bu Yunanların da hiç vicdanı yok" diye sızlandı.

"Doğru" dedim, susacaktım ama sonra dayanamayıp ekledim: "Peki burada kaç Suriyeli var?"

Beyninin olması gereken yerde bir paket balık kraker taşıyormuş gibi baktı. Nefes alıp verirken geniş burun kanatları şişip şişip iniyor, ağzından çıkan soluk gür bıyıklarını havalandırıyordu.

"Portekiz'de kaç mülteci var?" diye yineledim.

Adam hafızasının dehlizlerinde herhangi bir malumat kırıntısına rastlayamayınca, "Ne bileyim ben" diye kestirip attı.

"Ben biliyorum" diye üsteledim. "Elma veren kadınlar da olmasa misafirperverlikten bahsedecek durumda değilsiniz."

Beriki çattık ya dercesine alnını buruşturup burun kanatlarını da alarak ilerideki masalardan birine seğirtti. Bu arada ekrandaki görüntü değişti ve yerine karnaval karelerinden mürekkep başka bir haber geldi. Spikerin çehresi gevşedi.

Lokantadan çıktığımızda olmayan keyfim büsbütün kaçmış, yemek boyu sandalyeden aşağı sarkıttığım dermansız bacaklarım iki ceset gibi şişip katılaşmıştı. Yine de yorgunluğa dair renk vermeden ilerliyordum. Ogo'dan farklı olarak hedefe varana dek geçeceğimiz yerlerle ilgili önceden malumat edinmediğimden, önümüze çıkan hiçbir şeyi diğerinden ayıramıyor; hususi manalar atfetmediğim yolları, bostanları, köyleri, tarihi yapıları, mevcudiyetlerine dair elle tutulur bir his yahut heves beslemeksizin geride bırakıyordum.

Fakat gün aheste beste emilip akşam makamı ince buğu-

suyla çökmeye başlayınca, ışığını erkenden yakma gafletine düşen birkaç köy eviyle birlikte işin rengi değişti. Lokantadan sonra güçbela zihnimden kazıdığım o haber görüntüsü gelip bütün ağırlığıyla zihnimin perdesine gerildi. O zaman önünden geçtiğim kerpiç evleri, evlerin loş avlularını, serin taşlıklarını, esintili verandalarını, hoş kokulu bahçelerini başka bir nazarla incelemeye başladım. Hayat acayipti. Herkesin içinde başka türlü bir ev hayali. Bir çatı, bir yuva, bir sevgili, bir dost, bir ben, hangi kisveye bürünürse bürünsün, içine girip sığınabileceği, orada kendini güvende hissedeceği imkânsız bir huzur telakkisi. İşte o huzurun terkibi kimimiz için en yaşamsal, fiziksel, adı sanı belli bir ihtiyaçken, kimimiz için envanterlerde anılmayacak denli tali, ruhi bir reçeteden ibaretti. Tam da böyle olduğu için bazılarımız ısıtmayı beceremeyen evlerimizi yakıyor, bazılarımız da ısınmayı çoktan geçmiş, hiç değilse donmamak için başımızı sokacak bir dam arıyorduk. Herkesin evden, başka şey anladığını söylerken haklıydı Yakup. O da evini aramış, o da evsiz kalmış! Nerede aradı acaba? Uzaklarda duyamadığı anadilinde mi? Eski bir şarkıda mı, bir hatırada ya da düşte mi? Fakat şimdi onun evsizliğini ve bilhassa kendiminkini düşünmek ağzımda ekşi bir tat bırakıyordu. Lokantada gördüğüm yüzlerin çaresizliği karşısında mahcubiyet duyuyordum. Ama onların çektiği azabın benimkiyle kıyaslanamayacak denli büyük, tanımlanabilir ve elle tutulur oluşu, şahsi yoksunluklarımın ıstırabını azaltmıyordu. Köyün içinden geçerken, tavanından çıplak ampullerin yahut şatafatlı avizelerin sarktığı, sarı ışıklı evlere takıldı gözüm. Kendimi evleri ve içindekileri düşlerken buldum. Fırından yeni çıkmış taze ekmek, naylon poşette kuruyemiş ve meyve taşıyan; çok bıyıklı, çok yorgun, çok şefkatli babaların girdiği evlerdi bunlar. Kimse anahtar kullanmazdı, kapıda durup sabırla zile basarlardı. İçeride muhakkak kapıyı açacak birileri olurdu. Daima terlik sesleri, şakalar, gülüşmeler, fısıltılar, ocaktaki çorbaya mırıltıyla karışan eski şarkılar. Dünyanın

bu ucundakiler bilmeseler de kozmik bir insiyakla mesela Erkut Taçkın'ın "Beyaz Ev"ini mırıldanırlardı.

"O evde geçen bir ömür az, tüter gözümde, aklımdan çıkmaz
Orada tatmıştık mutluluğu, kaldı uzakta o en derin haz."

İçeridekilerin bir eve sahip olmanın hazzı ve bir eve ait olmanın sıkıntısıyla oradan oraya koşuşturduklarını, bol limonlu salatayı karıştırdıklarını, çorba kâselerini telaşla masaya taşıdıklarını hayal ettim. Avuçlarındaki yanığın acısı kadar, kâseyi inatla tutmanın kıvancını da saklayan bakışlarını hayal ettim. Yüzlerindeki sabah serinliğini, öğlen yaygarasını, ikindi tedirginliğini, akşam curcunasını, gece yarısı pişmanlığını hayal ettim. Sonra kendimi o sarı ışıklı evlerden birinde düşledim. Orada yaşadığımı ve üstümde bollaşmış, dizleri çıkmış; defalarca giyilmenin, eskise, sökülse, lastikleri gevşese bile yine de giyilmenin yorgun sevincini, dokunaklı sadakatini, ihtiyar minnetini taşıyan eşofmanlarla uzun koridorları adımladığımı düşündüm. Niyeyse üşüdüm. Üşüme arttıkça, az evvel benliğimi gıptayla gagalayan evlerden korkmaya, onlara karşı tiksintiye çalan nahoş hislerle dolmaya başladım. Biri sahiden başını pencereden uzatacak, seslenip beni çağıracak, çekip içeri sokacak, sofrada yer açıp zorla bir sandalyeye oturtacak gibi gerildim. Bakışlarımı apar topar kopardım sarı ışıklı pencerelerden. Ceset katılığıyla sürüklenen bacaklarıma rağmen, arkamdan kovalayan varmışçasına hızlanarak, ceberut hayaletlerden kaçar gibi aceleyle geçip gittim önlerinden. Erkut Taçkın'ın sesiyse peşim sıra gelmeye devam etti derinlerden bir yerlerden.

"O ev, beni çağırır.
Gel gör gidemem, sensiz."

Sarı ışıklı evleri geride bıraktıktan sonra sarı oklar bizi bir tren yoluna çıkardı. Evlerden koparırken acıyan gözlerimi uzaklara daldırıp dinlendirmek istedim ama bakışlarım bu defa raylara takılıp kaldı. Eskiden de böyle yapardım. Eskiden, Anka-

ra'dayken. Kaçmak isteyip kaçamazken. Ne yıllardı.

Ergendim, büyüyordum. Atakule'nin camlı asansöründe ine çıka, bir türlü parçası olamadığım şehri seyrediyor, Güven Park'taki insanlara, Atatürk Orman Çiftliği'ndeki hayvanlara üzülüyor, Akün Sineması'nda *Leon*'daki öksüz yetim Mathilda'ya içleniyor, Tunalı'da takılan deri montlu gençlere özeniyor, SSK İşhanı'ndaki barlara girecek yaşa gelmenin ya da o yaşa gelip Ankara'dan gitmenin hayalini kuruyordum. Tek başıma gezmeye çıktığımda ne yapıp edip yolumu muhakkak tren garına düşürüyordum. Gara varabilmek için Gazi Mustafa Kemal Bulvarı'nı Ankara Garı'na bağlayan, asker kıyafeti satan dükkânlarla bezeli Tandoğan Çarşısı'ndan geçiyordum. 90'ların ortasıydı, çarşıdaki dükkânların açık televizyonlarından ajans spikerinin sesi yükseliyordu. Dünkü çatışmada kaç kişi şehit oldu, kaç terörist ölü ele geçirildi, öğreniyordum. Çavşin Amca'yı, yorganları, Erdinç Enişte'yi, lojmanı, eski okulumdakileri, Ahmet Kaya'nın helada unuttuğu altıpatları filan düşünüyordum. Tandoğan Çarşısı uzuyordu, 90'lar uzuyordu, ergenliğim uzuyordu, raylar uzuyordu. Hepsinden bunalıyor, bir tek raylara bakmayı seviyordum. Trenler gelirken kendimi raylara atmaktan korkuyordum. Peronda ziller çalıyor, saatler gonkluyor, telaşla bir yerlere koşturan yolcular kapıldıkları dağdağa içinde uğultuyla gelip gidiyordu. Bense kulağımda kulaklık, liseden sonra gideceğim şehri, kendime kuracağım evi, en nihayet kendi evimi, kendi yatağımı, kendi duvarlarımı, o duvarlara asacağım ve bir daha hiç indirmeyeceğim fotoğrafları düşünerek, amcamın doğum günümde hediye ettiği CD çalardan hep aynı şarkıyı dinliyordum.

"Gidelim buralardan dayanamıyorum, gidelim buralardan unutamıyorum."

"Şşşt, gelene bak!" diye kolumu dürttü Ogo. Sesinde heyecana yamalanmış tedirgin kıvılcımlar vardı. Gözünün kuyru-

ğuyla gösterdiği yere dönüp bakınca, telaşının sebebini anladım.

"Of ya! Ne yapacağız şimdi?" diye mızıklandı.

"Hiiç. Ne yapalım?"

"Bizden önde olması gerekmez mi? Niye geriden geliyor?"

"Yemek yemiştir, uzun mola vermiştir, ne bileyim. Taktın sen de bu ön arka meselesine. Sus şimdi, yine duyup şarlamasın."

Sabah esip gürleyen kadın gittikçe yaklaşıyordu. Daha önce fark etmemiştim ama bütün o nemrutluğuna rağmen çekici bir havası vardı. Yolu küstah bir zarafetle kat eden uzun bacakları, ince ama güçlü bedeni, sivri çenesi, çıkık elmacıkkemikleri, uzun boynu, boynuna gelişigüzel bağladığı kırmızı fuları, kısacık kesilmiş Jean Seberg saçları. Böyle tek tabanca, eyvallahsız yürüyüşüyle, yalnız kovboyları, asi film kahramanlarını andırıyordu. Otururken göze çarpmayan albenisi yürürken berraklaşıyordu. Bana kalsa tren raylarında salınışını tatlı tatlı seyretmek isterdim ama gazabından korktuğum için uzun boylu süzememiş, arkamı dönüvermiştim. Artık o yana bakmasam da ayak seslerini duyuyordum. Yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı ve hiçbir şey söylemeden yanımızdan geçip gitti. Başını öne eğmiş, etrafına bakmadan yürüyordu. Ucunda kara püsküllerin oynaştığı kan kırmızı fuları, ölümcül bir bayrak yarası gibi ardında dalgalanarak süzülüyordu. Ogo boğazını temizleyip kadının arkasından, "*Buen camino*" diye seslendi. Beriki oralı olmadan yürümeye devam etti. Ogo panikleyip saçmalamaya başladı.

"Merhaba. Türkçe biliyorsunuz değil mi?"

Kadın hâlâ yürüyordu.

"Biz, şey, özür dileyemedik sabah sizden. Bir yanlış anlaşılma oldu da. Arkadaşım bok demedi, manyak dedi aslında. Tabii o da çok şey değil ama..."

Kadın uzaklaşmıştı bile.

"Bırak, uğraşma şu manyakla" diye tısladım, duyulmaktan

korkup fısıldayarak. Sabah bir lafıyla ikimizi de muma çevirmişti haspa.

"Cevap vermedi."

"Müzik dinliyordur, duymamıştır belki" dedim kendim de inanmayarak.

"Fark ettin mi?"

"Neyi?"

"Üzgün gibiydi."

"Yoo, başı önde yürüyordu işte. Nereden uyduruyorsun?"

"Sabahki meseleye alındığı için mi acaba?"

"Off Ogo, saçmalama! Nemrutun teki işte. Bir daha görürsek artık üsteleme!"

Ogo ne yapacağını bilemeyenlerin tereddüdüyle bir süre etrafına bakındı.

"Dur, bekleyelim azıcık. İyice uzaklaşsın da, yeniden karşılaşmayalım" dedi sonra. Tren yolunun ortasında öylece durduk. Sessizlikten korkan bir çocuk gibi ağzına dolayacak laf arayarak, "Tren yolunda yürümek zevkli ama değil mi?" diye mırıldandı.

"Bilmem, öyle mi?"

"Herıld yani. İnsan gördü mü ille de raylara basmak istiyor, bir yandan da tren çıkıp gelecek diye ödü patlıyor. Hep böyledir yani. Sonra bir de rayların üstüne oturup fotoğraf çektirme isteği var."

"Evet" dedim. "Havalı bir fotoğraf olacağına inanılır nedense."

Ogo güldü.

"Şurada beklerken bir tane çeksek fena mı olurdu? Gerçi ne zaman ortaya fotoğraf makinesi çıksa köşelere kaçarsın sen, sevmiyorsun fotoğraf çektirmeyi."

"Sevmiyorum."

"Niye? Hatıra kalıyor, ne güzel."

"Hatıraları da sevmiyorum."

Aniden havası değişen Ogo bir sıçrayışta önüme geçti.

"Hadi şurada bir fotoğrafımızı çekelim!"

Yüzüne baktım. Öfkenin pişirdiği bir sıcaklık boğazımdan kafatasıma doğru yükselmeye başladı.

"Telefonun yanında mı yoksa senin?"

Ogo cevap vermek yerine dudağının kenarına en haşarı tebessümünü kondurup iki elinin işaret ve başparmaklarıyla minik bir dikdörtgen yaratarak kendine vizör yaptı. Başıyla işaret ederek çağırdığı Şerbet'i sağ yanına doğru arkasına alıp bana da gürbüz bir sesle bağırdı:

"Hadi, hadi, bir *selfie* patlatalım. Bu manuel makinelerde kadrajı göremiyoruz ama aşağı yukarı bir şey tuttururuz. Önemli olan tren yolu görünsün, önünde de biz. Ya da bir kısmımız işte. Güzel bir hatıra bu, ileride bakmak hoşuna gidecek."

Ne yapmaya çalıştığını anlayınca, "Kaç yaşındasın acaba sen?" diye yalandan sızlandım. İleride değil hayali, gerçek bir fotoğrafa bile bakamayacağımı, dünyada pek fazla zamanımın kalmadığını kendime saklayıp beni çağırdığı oyuna katıldım. Sol yanına geçerek çenemi omzuna dayadım.

"Ben senin şeytanınım, burada duracağım."

"İsterdin ama maalesef umduğun kadar kötü değilsin. Gülümse, çekiyorum" dedi. Ben "Şeytanın sırf kötülükten ibaret olduğuna inanmak ahmakların işi" gibisinden tumturaklı bir laf etmeye çalışırken de çat diye hayali deklanşörüne basıverdi. Muhtemelen gözlerim kapalı, ağzım açık çıktı. Yeniden yola koyulmadan önce, Ogo gözlerindeki hareleri büyüterek, "Bu fotoğrafı senin için tabettireceğim, göreceksin" dedi.

Gülümsedim. Sonra sevgiyle baktı yüzüme.

"Seher?"

"Efendim."

"Sana bir hikâye anlatayım mı?"

"Anlat Ogocum."

“Anlat demekle olmaz, sana bir hikâye anlatayım mı?”
“Anlatma canımın içi.”
“Anlatma demekle olmaz, sana bir hikâye anlatayım mı?”

“Susmakla olmaz, sana bir hikâye anlatayım mı?”

14

Evlerden birindeyim. Ailelerden biriyle. Özel bir gün, bayram belki de. Herkes özene bezene giyinmiş. Benim de üstümde yakası kat kat dantelli beyaz bir bluz, altımda sarı balon etek var. Saçlarımı yandan ayırıp güzelce taramışım. Kara kuru çirkin bir şeyim, hiç beğenmiyorum kendimi ama o gün yeni kıyafetlerimle ortalıkta prenses gibi dolanıyorum. Bayram olmalı, evet, herkesin birbirini öptüğü, kolonyalı, baklavalı bir bayram sabahı. Alt komşu balkondaki teybini son ses açmış. Sezen Aksu'nun sesi yukarı, bizim kata tırmanmış, perdeleri uçuşan pencereden içeri giriyor: "*Tut ki karnım acıktı anneme küstüm, tüm şehir bana küstü.*"

Derken ortaya bir fotoğraf makinesi çıkıyor. Kimin elinde hatırlamıyorum, aileden biri değil, belki bir misafir. Aileden biri değil diyorum, çünkü bütün aile kadraja sığacak biçimde yan yana dizilmiş objektife bakıyor. Ben de aralarındayım. Bir, iki, üç, hep birlikte gülümsüyoruz. Gülümsüyorum, nihayet bir aile fotoğrafının parçasıyım. Hele bir tabedilsin, belki çerçeveletip odamın duvarına asarım. Ama hevesim kursağımda kalıyor, çünkü fotoğraf faslı orada bitmiyor. Bir fotoğraf daha çekiliyor, bütün aile yine yan yana diziliyor. Nasıl oldu, biri mi söyledi, yoksa kendim mi çıktım bilmiyorum fakat bu sefer ben kadrajda değilim, kenardayım. Oraya ne ara, nasıl geçtim bilmiyorum. Pencerenin uçuşan perdeleri minik, beyaz bir kedi gibi ayakla-

rıma dolanıyor. Bir, iki, üç, fotoğrafa girmeye hak kazananlar objektife bakıp gülümsüyor. Esas aile fotoğrafı bu, biliyorum. Bir gün çerçeveletilecek, duvara asılacak olan bu. Boğazımdan yukarı sıcak bir şey yükseliyor. Ama ağlamayacağım. Ağlamamaya kararlıyım. Sezen Aksu aşağıdan kaçıncı seferdir seslenip duruyor. *"Bir kedim bile yok anlıyor musun, hadi gülümse."*

Usulca pencereyi kapatıyorum. Uçuşan perde sönerek iniyor. Gözlerim yanıyor. Gülümsüyorum.

"Bunu yaşamak zorunda kaldığınız için çok üzgünüm."

Çiğdem Hanım yine o sinir bozan anlayışlı ifadesiyle yüzüme bakıyor, benim için ne kadar üzüldüğünü söyleyerek kendim için üzülmemi sağlamaya uğraşıyor. Ama bugün garip bir biçimde iyi görünüyor. İçinde, saklayamadığı bir mutluluk var sanki.

"Doğrusu bunu yaşamak zorunda kaldığımı sanmıyorum. Sık sık aklıma düşen bir an bu ama galiba anı değil. Muhtemelen hiç başıma gelmedi, hiç yaşamadım. Kimse bana böyle bir şey yapmadı. Hep ihtimam gösterdiler, aileden biriymişim gibi davrandılar, gerçekten çocuklarıymışım gibi. Kimse beni bir fotoğrafın dışına atmadı."

"Öyleyse sizce neden aklınıza geliyor bu sahte anı?"

"Çünkü onlar söylemese de biliyordum."

"Neyi?"

"Çektirdiğim bütün fotoğraflara bir hayalet gibi girdiğimi, yakında oradan silinip gideceğimi, bensiz yeni fotoğraflar çekileceğini, o ailenin çekirdeğinin, dahil olmadığım fotoğraflarda gizlendiğini."

"Neden onlardan ayrı hissediyordunuz kendinizi?"

"Hissetmiyordum, ayrıydım. Bir aileyi aile yapan nedir? Büyüseler, yaşlansalar, kavga etseler ve hatta birbirlerinden nefret bile etseler hep yan yana olacaklarını bilmek, değil mi? Bende bu emniyet hissi yoktu. İçinde durduğum hiçbir fotoğ-

rafa ait olmadığımı biliyordum."

"Anlıyorum. Yani bahsettiğiniz bayram sabahı fotoğrafı gerçekte hiç çekilmedi, öyle mi?"

Yorgun başımı avuçlarımın arasına alıp cevap veriyorum:

"Bilmiyorum, emin değilim. Sizce?"

"Bence mühim olan, bu fotoğrafın fotoğraf albümünden ziyade zihninizdeki varlığı. Başkaları çekmediyse bile, siz bir zaman, bir yerde, kendi kendinize bu fotoğrafı çekip uzun uzun seyretmişsiniz neticede."

15

Yürüyüşün altıncı sabahına, kulağımda Çiğdem Hanım'ın soruları, bedenimde kas ağrıları, kendim dediğim canlı cenazenin naaşını sırtlanarak uyandım. Yakında bu manasız işkenceden kurtulacağım avuntusuna yaslanarak yataktan kalkıp buz gibi sularla yüzümü yıkadım. Hiç meraklısı olmadığım bir güne daha ayıldım.

Akşam Minho-Lima bölgesindeki minik kasabalardan biri olan Caminha'ya vardığımızda Ogo'nun *albergue* ısrarına karşı durup kendimi otele dar atmış, onca yorgunluğa rağmen gece boyu doğru dürüst uyuyamayıp, ancak sabaha karşı dalmayı başarmıştım. Yine de Ogo'ya şafağı birlikte sökme sözü verdiğim için kargalar kahvaltıya oturmadan hazırlanıp otelden çıktım.

Henüz tan ağarmamış, göğün koygun laciverdi morlarla, leylaklarla seyrelip yumuşamamıştı. Havada hafif bir nem kokusu kol geziyor, bulutlardan sarkan sis tabakası toprağın üstünde ince ince tütüyordu. Kaskatı bacaklarımı sürüyerek yürüyor, hevesli adımlarla önden önden giden Ogo'yla gece otele sokamadığımız için sokakta uyumak zorunda kalan ama nasıl beceriyorsa dışarı çıktığımızda bizi hemen kapının önünde karşılayan Şerbet'i birkaç metre geriden takip ediyordum.

Güneşi beklemek için boz bir tepeye tırmanıp oturduk. Altı üstünden katbekat şenlikli bir yer olan bilincin oyunlarına pek kafa yormayan Ogo, ya farkında olmadan serbest çağrışımı-

nı grubun adından hareketle kurarak ya da Anetta Hanım'ın o esnada günün başka bir saatini yaşamakta olan hayaline dalarak, sabahın büsbütün kartlaştırdığı bed sesiyle Grup Gündoğarken'den bir şarkı mırıldanmaya koyulmuştu.

"Hayallerimi bırak, umutlar senin olsun. Döneceksin sanarak yaşanmaz biliyorsun."

Hareketlenen zihnim hızla gerilere doğru eşelenmeye başladı. Kokular, tatlar ve seslerle mimlenmiş tarih sayacı bir yandan, görsel hafızamdaki mekânsal motifler öbür yandan döndü, döndü, döndü ve bir noktada takıldı. 1990. İlkbahar ya da yaz. Hayır, yaz olamaz, kesin ilkbahar. İlk duyduğumda üstümde Nesime Halamın aldığı mavi trençkot vardı. Demek ki 1990 ilkbaharı.

Düşünecek başka mesele yokmuş gibi zihnimin böyle biletsiz seyahatlere çıkıp arşivden diskografi taraması asabımı bozuyordu. Akıl oyunlarından sıkça bahseden Çiğdem Hanım, kendisiyle paylaşmaya lüzum duymadığım bu minik hususiyetimin sebebini farkında olmadan açıklamıştı. En azından ben kendimce bir izahat çıkardım anlattıklarından. Şarkılarla takvimler arasında bağ kurma insiyakımın, aklımın kendini baltalamayacak zararsız meşgalelerle oyalanma gayretinden kaynaklandığına hükmettim. Oturup müzik tarihi tahsil etmişliğim yok, bütün bu saçmalığa nasıl böylesine hâkim olabildiğimden emin değilim. Fakat Türkü Türkü Türkiyem esnasında dinlediğim yahut bir biçimde kulağıma çalınmış hemen her ezgiyi hafızamın zaman-mekân tortularına kodlayarak, şarkıların hayatımın hangi safhasına, velhasıl takvimin hangi sayfasına ait olduklarını saptayabiliyorum. Bu manasız maharetin neticesi olarak da 85'ten üniversite yıllarıma uzanan süreçte piyasaya çıkan yerli yersiz çoğu şarkının doğum vaktini bir çırpıda tespit edebiliyorum. Bir kere duymuş olmam kâfi, en pespaye olanlar bile izi sürülebilecek bir anın anısına tutunup belle-

ğimde ömürlük yer ediniyor. Öte yandan hayatımın Türkü Türkü Türkiyem dönemi kadar kolayca parçalayıp kategorize edemediğim sonraki yıllarında çıkan şarkılar için aynısı geçerli değil. Fakat işte belli bir dönemin müziklerine anlamsızca hâkimim. Bu fuzuli kabiliyetimin oyuna dönüştüğü zamanlar da oldu doğrusu. Ağızlarından çıkan bir melodinin şeceresini ortaya dökerek çevremdekileri şaşırtmak eskiden pek hoşuma giderdi. Bir dönem epey ekmeğini yedim bu eğlencenin. Tarihleri zaten zahmetsizce saptayabiliyordum da emsalsiz yeteneğimle büsbütün göz doldurabilmek için albüm isimlerine filan da ayrıca dikkat ettim. Artık bu uğurda çabalamıyorum, hatta bu zevzeklikten hoşlanmıyorum bile. Gelgelelim yılların alışkanlığı işte, tik gibi, kendiliğinden oluyor. Bir şarkı duyduğumda zihnim hemen onu ilk duyduğum yere gidip etrafı kolaçan ediyor ve konuyla ilgili aklıma gelen cümle malumat ağzımdan fırlayıveriyor.

Yine tutamadım kendimi. Soran varmış gibi, "1990" dedim. Marifetime şaşırmayı çoktan bırakan Ogo şarkısını kesmeden güldü.

Avare bulutlar sağa sola savrulmaya, göğün katları tek tek yırtılmaya, güneş saklandığı yerden başını doğrultmaya başlamıştı. Ogo onun ziyasıyla büyülenen gözlerindeki hareleri titreterek mırıldanmaya devam ediyor, Şerbet ufka bakıp iç çeker gibi kısık kısık soluyordu. Bense bu görkemli doğum anına ne kadar odaklanmaya çalışırsam çalışayım, dikkatimi emmekte ısrar eden Çiğdem Hanım'ın yapışkan sesini aklımdan çıkaramıyordum. Yeni günün ışığıyla dinçleşeceğime, o sesle büsbütün ağırlaşıyordum. Ölülerin ağırlaştığını okumuştum bir yerde. Diriler de hatıralar üst üste bindikçe yıllar içinde ağırlaşıyordu böyle. Hele benim gibi ölmeye gidenler, artları sıra bir günah panayırı gibi sürüyorlardı demek tangırdayan geçmişlerini. Ne çok gürültü var, ne meşakkatli şey taşıması insanın kendi kendini.

Oysa yıllarca kendimi taşımayı bildiğimi sanmıştım. Yek başıma nakliyat firması, tek kişilik Türkü Türkü Türkiyem programıydım. Öldürmeyen güçlendiriyor mu bilmem ama hakiki zorluklar mıh gibi ayakta tutuyor insanı. Ancak her şey olup bittikten sonra ortaya çıkıyor hasarın hakiki boyutları. Mesela ben kaçarken yorgun değildim, durup arkama bakınca yorulduğumu anladım. Öldürmeyen güçlendiriyor mu bilmem ama güçlendirmeyen öldürüyor sonunda. Güçlü olmaya çalışmaktan yıldım.

Gelgelelim Çiğdem Hanım'la görüşmeyi kessem de seansların yan etkileri yakamdan düşmemişti. Ha bire yeni bir idrake yahut kanaate varıyordum. Bu saatten sonra bilmemin ne manası olacaksa, şu malum iki senelik ilişkiler sorusunun cevabını Ali'de aramakta yanıldığımı fark etmiştim mesela. En basit cevabı bulduğumu sanırken, çok daha basit olan hakikatin üstünden atladığımı. Diyelim ki bunca yıl çocukluk aşkımın gölgesine yaslanıp lüzumundan içli bir mühürle kapamıştım kendimi. Diyelim ki bütün ilişkilerim bir zamanlar Ali'yi görebildiğim kadar sürüyordu. Peki o ilk rauntta niye yere serilmiş, Ali'nin menekşe gözlerine neden sadece iki sene bakabilmiştim? Cevap ilk bakışta hor görülecek kadar basitti: Taşınmak zorunda kaldığım için.

Ne vakit bir şehre, bir eve, bir aileye, bir okula, bir dosta, bir sevgiliye, bir hayatın ritmine alışsam, kendimi onun parçası kılmaya kalkışsam, iki seneye kalmadan ayrılmak, sonra her şeye sıfırdan başlayıp bir yenisine alışmak mecburiyetinde kalıyordum. Binlerce defa kafamda döndürdüğüm hikâye gayet sarihti. Dedemin ölümünden sonra yaptığım kısa anne turizminin ardından, önce büyük halamın yanına Zonguldak'a, sonra küçük amcamın yanına Bursa'ya, sonra ortanca halamın yanına Diyarbakır'a, sonra küçük halamın yanına İzmir'e ve en nihayet büyük amcamın yanına Ankara'ya taşınmıştım. Bütün bunları İsveç'e babamın yanına gitmemek için yaptığımı, o beni bir

evden almaya karar verdiğinde kalkıp diğer eve kaçtığımı sanıyordum. Yabancı bir ülkeye gidip onunla yaşamayı istemedim. Halamlar da benimle hemfikirdiler. En doğrusu biraz büyüyene kadar yerimde kalmamdı. Kardeşler elbirliğiyle bana bakardı. Öyle de yapıldı. En nihayetinde biraz büyüdükten sonra bile babamın yanına gitmedim ama yerimde de kalmadım. Ankara'daki o son dört yıllık istisnai ikamet sayılmazsa, iki yılda bir hep yer değiştirdim. Halalar, enişteler, amcalar, yengeler kendi çocukları gibi baktılar bana. Ama hiçbir şehirde, hiçbir ailede, hiçbir fotoğrafın içinde uzun boylu duramadım.

Büyürken şartlandım belki; hiç kimseye, hiçbir şeye alışılmayacak, zira nasılsa iki seneye kalmadan ayrılınacak. Çatırdayarak, kırılarak, koparak, parçalanarak, kanayarak... Hayatını ağır kanamalı geçirmek istemiyorsan, koparken parçalanacak kadar alışma kimseye. Onlar seni terk etmeden sen onlardan vazgeç. Kalmaya çalışıyormuş gibi yaparken bile koşarak çık bütün fotoğraflardan. O yaldızlı çerçevelerden sana bir çatı çıkmayacak, medet umma onlardan. Kendi ruhunun çatlak duvarlarına tutun, zararsız hiçliğine yapış. Bir hiçten koparken kanamaz çünkü insan.

Velhasıl büyüdükten sonra da, vaktiyle öğrendiğim periyotlarla, bir evden öbürüne taşınır gibi, bir sevgiliden öbürüne koşuyordum. Gerçek matemlerden kaçmak için kısa yaslara saklanıyordum. Yas tutmuyordum ben, yaslara tutunuyordum.

Güvenli bağ kurmayı öğrenememiş biri olarak, ya terk edilmekten korktuğum için insanlardan kaçınıyor ya da onlarsız yaşayamazmışım gibi paçalarına yapışıyordum. Bir kaçıngan, bir kaygılıydım, sağlıksız bağlanırken bile tutarlı bir yöntem tutturamıyordum. Ama öyle ya da böyle, sonuçta ya sevgililerimi çileden çıkarıp vakti gelince beni bırakmalarını sağlıyor ya da onları terk etmenin bir yolunu buluyordum. Üstelik işleri buraya iteleyen kendim değilmişim gibi, her seferinde biten ilişkinin ardından acı çekiyordum. Sonra dönüp bakıyordum,

bu da iki sene sürmüş. Çoğunlukla daha da az. Ve kendi kendime şöyle diyordum: Benim ilişkilerim en çok iki sene sürüyor, daha uzununu beceremiyorum. Nedenini sormuyordum.

Hayatıma giren erkeklerin taşıdıkları benzerlikleri sonradan fark ettim. Her şeyden evvel mücadele isteyen zor bir yanları oluyordu muhakkak. Arzu ettiğimi alabilmek için beklemem, üzülmem, öfkelenmem gerekiyordu. Sonra, ortada mücadele alanı kalmayınca, cazibelerini yitiriyorlardı. Seçtiğim adamlar bana hissettirdikleri belli duygulardan dolayı açıkça babama benziyorlardı. Bir yandan ne yaparlarsa yapsınlar yeterince sevilmediğimi düşünüp acı çekmeme, bir yandan da sırf hayatımdaki varlıklarından dolayı endişelere gömülmeme sebep oluyorlardı. Vaziyet öylesine ayyuktaydı ki, kimi zaman rüyalarımda yüzlerini babamla değiş tokuş ediyorlardı. İlişkileri mutlu olmak için değil de, adeta gecikmiş bir intikamı alır gibi yaşıyordum. Her defasında âşık olduğumu sanıyordum ama birinin yerine diğerini koysam da –ki sıklıkla öyle de yapıyordum– yine aynı şekilde hissediyordum. Sanki tek bir hikâye ve adıyla suratı sık sık değişen tek bir adam vardı, ben de hep aynı fasit dairenin içinde dönüp duruyordum. Fazlasıyla sembolik bir Buñuel filminin içinde boğuluyordum sanki, *Arzunun O Belirsiz Nesnesi*. Daireden çıktığım zamanlar olmadı değil. Ama bildiğim karanlık duygudan uzaklaşmak ezberimi bozuyordu. O zaman yine koşa koşa o tanıdık mağaraya kaçmanın yolunu arıyordum.

"Arkası yarın!"

Ogo kolumdan çekeliyordu.

"E doğdu işte. Nur topu bir güneşimiz oldu. Yeter ama, gözümüz akacak bakmaktan. Hadi kalkalım, yarın gene bakarız."

Ayaklanıp yeniden Caminha'nın merkezine indik. Sarı oklarımızı bulup Minho Nehri kenarından yola girdik. Kâh asfalttan, kâh topraktan, kâh kaldırımlardan ilerleyerek Portekiz'in

en kuzeyindeki yerleşim bölgelerini bir bir aşmaya başladık. Oklar bizi bazen sazların arasından nehir kıyısına yönlendiriyor, bazen de az haneli minik köylerin içinden geçiriyordu.

Esqueiro'dan sonra, parkurumuz bariz biçimde değişti. Nehri takip eden yılankavi yol, yemyeşil, devasa bir park şeklinde düzenlenmiş; solumuza balıkçıların teknelerini bağladığı babalar ve küçük iskeleler, sağımıza coşkun ağaçlar yerleşmişti. Kilometreler boyunca nehrin tam yanındaki *ecopista*'dan yürüdük. Dilinin zembereği boşalan Ogo, ekolojik yollardan girdi, deniz ticaretinden çıktı, büyük Lizbon depreminden korsan serüvenlerine kadar her haltı birbirine bağlayan bir dolu fasarya anlattı. Bilhassa haydut hikâyelerinden bahsederken çocuk gibi heyecanlanıyor; kafasında dumanı tüten Karasakal'dan, Cervantes'i esir alan Arnavut Mami'ye kadar hepsini babasının oğluymuş gibi biliyor, teatral bir edayla anlattığı korsanın ruhuna bürünüp işin içine jest ve mimikler de katıyordu. Hikâyelerini çekici kılabilmek için araya üç beş palavra sıkıştırdığını seziyor, kendimden aşina olduğum bu eğilimi zinhar yadırgamıyordum. Hikâye dediğin zaten böyle anlatılırdı. Ogo'nun tek eksiği istekli bir dinleyiciydi. Ama anlatma iştahı kabarınca işin bu kısmına pek takılmıyordu.

Saatler su gibi akmış, güneş öğlen makamına çıkmıştı. Ceplerimizdeki yemişlerin sonu göründüğünde, Vila Nova de Cerveira kasabasının hizasındaydık. Ogo'nun öve öve bitiremediği *ecopista* bizi direkt yerleşim bölgesine çıkarmamakta diretince, kasabanın sonuna kadar dışarıdan yürümek zorunda kaldık. En nihayet münasip bir sokak bulup içeri bağlanarak, önümüze çıkan ilk lokantada mola verdik. Burası ekseriyetle kamyon şoförlerinin tercih ettiği iptidai bir yol lokantasıydı. Tuvaletler umduğumuzdan temizdi ama mönüde fazla seçe-

nek yoktu. Birer *tortilla*'lı sandviç ve kahve söyledik. Ogo sandviç masaya gelir gelmez ekmeğin içini açıp, "Morukcum, şu tuzu versene" dedi.

Hemen yanımda duran tuzluğa uzandım. Ama zihnimin içinde sesler yükselince, karşıya uzatmak yerine öylece bakakaldım.

"Az ye de bir uşak tut" diye tatlı sert çıkışmıştı Tekin Enişte m. Halam gözlerini devirip, "Tekiiin!" diye sızlanınca da, "Ne var? Tuzluğu da bir zahmet uzanıp kendin alıver diyorum, bu da mı yasak? Pedagoji aşağı, pedagoji yukarı, içim şişti" diye isyan etmişti. Halam ikaz edene kadar alınmamı gerektiren bir laf işittiğimin farkında değildim, ancak onun gözlerinde alazlanan işaret fişeklerini görünce gücenmeyi akıl ettim. Doğrusu Tekin Eniştemi severdim, onun da beni sevdiğinden emindim. Lafının önünü sonunu hesaplamayan biraz dangul dungul bir tipti ama eğlenceliydi. Çocukla çocuk olmayı bilirdi, hatta sahiden çocuk gibiydi. Halam işe gittiğinde bazen evde video izleyip Tekin Eniştemin abisinin Almanya'dan getirdiği çikolataları üçer beşer kemirirdik. O kadar çok yerdik ki halam döndüğünde bizi alerjiden her yanımız kızarmış bulur, "Hadi o çocuk, sana ne oluyor" diye kocasına çıkışırdı. Tekin Eniştemle ben kızamık çıkarmış gibi benek benek kızaran karınlarımızı kaşıyarak kıs kıs gülerdik. Halam evin ebeveyniydi, biz de iki haylaz çocuğuyduk sanki. O evde istenmediğimi ya da bana kötü davranıldığını düşünmedim hiç. Öyle değildi. Yine de o tuzluk meselesi aklımdan silinmedi. Gittiğim evlerden birinin kuralının diğerine uymayışına, bir yerde nezaket sayılanın diğerinde ayıp kaçışına dair bu basit örnek, tuhaf bir çekingenliğe dönüşerek içimde yer etti. Hâlâ bile bir yere misafir gittiğimde masadaki tuzluğu uzanıp almalı mıyım, yoksa kimin yakınındaysa ondan mı istemeliyim ikircikleniriim. Birinin tuza ihtiyacı olana, evin âdetini görene kadar bekler, bazen de yemeği tuzsuz yerim.

Ortaokul birde İzmir'de kurulan bir sofra, neredeyse otuz sene sonra Portekiz'in minicik kasabasında düşer mi insanın aklına? Düşer.

Siz nerede düştüyseniz orası da sizin içinize düşer. Yaşadığınız yer değil, düştüğünüz yer olarak kalır içinizde. Mesela ben İzmir'de yaşadım ama İzmirli olmadım hiç. Aynı cümleyi bugüne dek bulunduğum her şehir için gönül rahatlığıyla kurabilirim. Ayvalık, Zonguldak, Bursa ve Diyarbakır duraklarından sonra, ortaokula İzmir'de başlamıştım. Küçük halamın yanında. Mehpare Halam peyzaj mimarıydı. Tekin Enişte'min de ressam olduğuna dair bir rivayet vardı fakat zaman zaman ellerinden gelen terebentin kokusuna rağmen ne bir resmini görmüştüm ne de resim yaptığını. Daha ziyade haytalık eder, 60'larda giriştiği yerli yürüyen merdiven imalatıyla hatırı sayılır bir servet edinmiş rahmetli babasından kalan mirası yerdi. Ertunç Enişte'nin aksine yakın dövüşten hazzetmeyen halam, sanatla ilgilenmemi çok istemişti. Tuttu baleye gönderdi beni. Vücudum çoktan gelişmişti, kazık gibiydim. Yine de halamın ısrarıyla birkaç ay devam ettim. Herkes bana bakıp gülüyor gibi gelirdi. Konuşmama da gülerlerdi zaten, Diyarbakır'da dil öğrenemedimse de onlara tuhaf gelen bir şive edinmiştim.

Ortaokulu İzmir'de okuyup bitireceğimi sanıyordum fakat öyle olmadı. Tekin Enişte'min haytalıkları ayyuka çıkınca halam sonunda tasını tarağını toplayıp ondan ayrıldı. Beni karşısına alıp zor zamanlar geçirdiğini, kendine bir hayat kurması gerektiğini söyledi. Eh, benim de zaten babamdan kaçmam lazımdı. Ankara'ya, büyük amcamların yanına gittim böylece.

"Orada mısın, heeey" diye bağıran Ogo'nun sesiyle irkildiğimde tuzluk hâlâ elimdeydi.

"Pardon, dalmışım" deyip, gecikmeli de olsa uzattım. Tuzu ekmeğin içindeki *tortilla* nam patatesli yumurtaya boca ederken yakındı:

"Böyle dalıp dalıp nereye gidiyorsun bir bilsem."

"Geri geldim işte, boş ver."

"Eskilere bir yerlere bence."

"Geldim diyorum ya, aaa, uzatma!"

"Gelirken yarım kilo tulumba getireydin. Eskiden misafirliklere hep tulumba götürülürdü hatırlıyor musun? Ne nefis olurama, çıtır çıtır."

Yemekten sonra nehir kenarına inerek yeniden *ecopista*'ya bağlandık. Daha bir kilometre gittik gitmedik, Ogo etinden et koparılmış gibi feryat etti:

"Saatim!"

Sağ eliyle sol bileğini tutuyor, tuttuğu yerdeki boşluğa dehşetle açılmış gözlerle bakıyordu. Halini gören İnebahtı Deniz Savaşı'nda sol kolunun koptuğunu sanırdı.

"Ne oluyor?"

"Saatim yok!"

Tek gözünü kaybetme ihtimaline uyandığımız sabah bile bu kadar endişeli görünmüyordu. Malum, saati kıymetlidir. Gözü gibi bakar ve gösterdiği rakama öylesine hürmet gösterir ki saati soranlara gerçeği söylemeye bile tenezzül etmez. Kadranın göstermesi gerekeni göstermediğini bildiği halde görüneni söylemeyi yeğler ve hesap yapmayı karşısındakine bırakır. Karşısındaki saatin hususi durumundan bihaberse işler daima karışır. İlkin bu zahmetli saatin kaybolmasına sevinecek oldum ama Ogo öyle perişan görünüyordu ki neşelenmeyi becerememeyip, "Düştü mü acaba?" diye sordum.

"Düşmez!"

Düşmez kalkmaz bir Allah filan deyip öfkesini kaşımadım. Saatine itimadı tamdı. Onun o kıtıpiyos saatine inandığının yarısı kadar birine güvenebilsem, şimdi bambaşka bir hayatım olurdu.

"E nerede o zaman?" diye sordum, bir şeyler söyleyerek konuya müdahil olmam gerektiğini hissettiğim için. Yanaklarının

içini dişleyerek şöyle bir düşündükten sonra yüzü birden aydınlandı.

"Lokantanın tuvaletinde elimi yıkarken çıkarıp lavabonun yanına koymuştum."

Sonra hızla karardı.

"Ya birileri aldıysa?"

Söyleyecek bir şeyler aradım ama lüzum kalmadı. Cevabımı bile beklemeden, "Sen burada dur, gidip bakayım" dedi.

"Geri, lokantaya mı?"

"Sen dur, burada dur, evet, evet."

Vazgeçirmeye çalışsam mı diye düşündümse de yeltenmedim. Fakat onca yolu geri yürümeyi gözüm yemediğinden, yanında gitmeyi de teklif etmedim.

Ogo geldiğimiz istikamete dönüp telaşlı adımlarla yürümeye başladı. Sonra Şerbet'in de peşine takıldığını fark edince durdu. Dönüp bana şöyle bir baktı. Aklının bende kalacağını anladım. Çantamı sırtımdan indirip yoldaki gürgenlerden birinin altına oturarak, "Burada bekliyorum, merak etme" diye bağırdım. Yine de rahat edemeyip yanıma geldi. Dizinin dibinden ayrılmayan Şerbet'e beni göstererek, "Sen burada ablanın yanında bekliyorsun. Tamam mı?" dedi. Boş boş bakmakla yetinen Şerbet, Ogo iki adım atınca yine peşinden gitti. Ogo tekrar durdu ve yeniden Şerbetiyle ağacın altına kadar gelip bu sefer tehditkâr bir sesle, "Burada kalıyorsun. Kıpırdamak yok. Laf dinle!" diye azarı kaydı. Tam, hah o da çok anladı diye içimden kıs kıs gülecektim ki kuyruğunu bacaklarının arasında kıstıran Şerbet, tavır yapar gibi bana kıçını döndükten sonra sahiden de hemen yanıma oturuverdi. Ben şaşkın şaşkın Şerbet'e bakarken, o da yeniden yola koyulan Ogosunun ardından küskün küskün soluyordu.

Ayakkabılarımı çıkarıp kenara attıktan sonra, günlerdir helak olan zavallı ayacıklarımı havaya dikerek gürgenin sert kabuklu gövdesine dayadım. Baktım, Şerbet de ağzından sarkıt-

tığı upuzun diliyle ön patilerini şapur şupur yalamaya başladı. Adını seslenip elimin altında bulduğum bir dal parçasını azıcık öteye fırlattım. Kafasını şöyle bir çevirip önce bana, sonra dala baktıktan sonra lakayt bir tavırla yeniden patilerine döndü.

"Pati yalamak kedi işi değil miydi? Siz köpekler de mi yapıyorsunuz?"

Cevap vermedi. Bu defa bakmadı bile.

"Yoksa gizli gizli pedikür filan mı yapıyorsun?" diye üsteledim. "Hiç uğraşma, bu cadalozlukla senden leydi meydi çıkmaz."

Yine ses etmedi. Baktım ondan değil oyun, kavga için bile fayda yok, sıkıntıyla puflayarak yola baktım. Yolun boşluğu durduk yere ürpertiverdi beni. Ogo'yla gitmediğim için pişmanlık duydum birden. Çocukken geceleri tuvalete kalktığımda koridordaki karanlığın titrek gölgelerini ürkütmek isterken yaptığım gibi ıslık çalmaya çalıştım. Ogo'nun öğrettiği teknikle. Yine başaramadım. Sonra ödlekliğime güldüm. Ogo allem edip kallem edip peşime düşmese, değil şurada yarım saat oturmak, bütün yolu tek başıma yürümeyi kurmuyor muydum? İnsan ne kolay alışıyor. Alıştıklarını ne kolay vazgeçilmez sayıyor. Ne kolay onlarla tarifliyor kendini ve sonra ne kolay bomboş kalıyor. Sonradan edinip vazgeçilmez kıldığı her yeni alışkanlıkla yaşamsal bir parçasından vazgeçiyor. Ogo da karşılığında bizzat kendini rehin bıraktığı saatinden vazgeçemiyordu mesela. Doğru vakti göstermeyi bile beceremeyen Casio'sundan. Seneler evvel Türkiye'ye tatil için gelen Amerikalı bir kız hediye etmiş, Anetta. Üç haftalık bir yaz aşkı yaşamışlar. Kız giderken, kendinden bir parça taşısın diye kolundaki saati çıkarıp bizimkine vermiş. Saat geldiği yerin, San Francisco'nun zamanını gösteriyormuş. Ogo da o haliyle bırakmış, yeniden kurmamış. Kızın evine dönüşünden sonra uzun süre *mail*'leşmişler, Ogo iki kere ziyaretine de gitmiş. Ama mesafe, saat farkı derken kopmuşlar. Daha doğrusu Ogo pek de yaz macerası gibi görmeyip

besbelli sırılsıklam âşık olduğu Anetta için sabahlara kadar bilgisayar başında uykusuz kalmayı göze almış da, hayatın hayhuyuna kapılan kız yavaş yavaş bu işten elini eteğini çekmiş. Bildiğim kadarıyla yıllardır herhangi bir bağlantıları yok. Ama Ogo yine de kıymetli saatinden vazgeçmiyor. Bazen, bilhassa Anuş gecelerimizde, arada bir saatine bakıp bakıp iç geçiriyor. Şimdi orada saat kaçtır, Anetta nerede ne yapmaktadır... Herhalde içindeki şiirlere dalıp böyle şeyler düşünüyor. Saatini kolunda görmediğim ender zamanlar da olmadı değil. Çapkın biri olduğu söylenemez, tanıştığımızdan beri ancak birkaç kişiyle yakınlaştığına tanık oldum. Bir tanesine epey tutulmuş da görünüyordu. Çıtı pıtı bir kızdı, Mihriban. Ogo, âşık mı oluyorum diye ortalarda gezinirken, kız, "Aramızda aşamadığım görünmez duvarlar var" deyip bizimkini bırakmıştı. Ogo hem çok üzülmüş hem de anlayamamıştı. Pek derinleşemeden yarım kalan ilişkileri boyunca, kızlarla buluşacağında saatini bileğinden çıkarıp evde bırakıyordu. Fakat evine döner dönmez müptela olduğu zehri damarlarına zerk eder gibi çabucak geri takıyordu. Belki de kıymetli saatiyle, daha doğrusu uzaklardaki Anetta'sıyla bağını koparamadığı için diğer ilişki ihtimalleri de bir yere varamıyordu, bilemiyorum. Saatini bir yerlerde, mesela bir yol lokantasının tuvaletinde kaybetse fena olmayacaktı aslında. Kadrana her baktığında, akreple yelkovanın pozisyonuna turlar ekleyerek hesap yapmaktan kurtulacaktı. Artık görmediği ve bir daha hiç görmeyeceği birine bağlı kalmaktan kurtulacaktı. Ama kim bilir, belki Ogo'nun da bir bildiği veya her şeyin kendi içinde akan bir zamanı vardı. Biz dışarıdan bakanlar, o iç zamanı göremeyiz ki. Herkesin zamanı kendini esir alır, biz o zindanı bilemeyiz ki.

Bana bekçilik yapmayı kerhen kabul ettiği için kıçını dönüp oturduktan sonra bir kez olsun yüzüme bakmayan Şerbet, aniden yerinden fırlayıp havlayarak etrafımda dönmeye başladı. Havlarken dişlerini gösterdiği yöne bakınca birilerinin bize

doğru geldiğini gördüm. Etrafımı merak etmediğim için yıllardır kullanmadığım gözlüğümü yola çıkarken yanıma almadığıma pişman oldum. Günlerdir ıssız yollarda yabancılarla karşılaşıyorduk ama ilk kez tedirginlik duydum. Ogo'yla birlikteyken başıma bir fenalık gelebileceğini düşünmemiştim, şimdiyse zihnimin gudubet sayfalarında hızla cinayet, tecavüz, gasp temalı senaryolar yazılıyordu. *Cast* bile kurulmuştu, hepsinin başrolünde bizzat arzı endam ediyordum. Baktım nefesim daralacak, kendimi teskin etmeye çalıştım. Ne oluyordu şimdi, yalnızım diye mi böyle tabansızlaşmıştım? Birlikteyken bir psikopatın eline düşsek Ogo mu koruyacaktı sanki beni? Bir erkeğin yanında daha güvende olduğumu düşünmeyi kendime hiç yakıştıramadım. Sonra kendi kendime parmak salladığım için de canım sıkıldı ama. Ne yapsaydım yani! Bu felaket senaryolarını hasta aklım oturduğu yerden üfürmüyordu ya! İnsan korkunç şeyler öğreniyor hayattan. Dehşet verici tecrübeleri oluyor yahut başkalarının tecrübelerinin zehriyle dolup taşıyor. Pippa Bacca diye birinden haberdar oluyor mesela. Kaç yaşındaydım o haberi okuduğumda, yirmi sekiz mi? Öyle bir haber okuduktan sonra ıssız bir yolda kendini güvende hissetmek kolay mı sanki? Bir kadının her daim bir erkeğin korumasına ihtiyacı olduğunu dinleyerek büyümüşsen, geceleri sokakta peşine takılan manyakları ancak elindeki telefondan babanı aramış gibi yaparak püskürtebilmişsen, yalnızken rahatsız edildiğin barlarda yanında bir erkek varken ferah fahur oturabilmişsen, sonunda yanında bir erkek varken kendini daha güvende hisseden bir kadına dönüşüyorsun işte. Böyle hissettiğim için kendime yüklenmenin haksızlık olduğunu düşündüm. İçimden ben ne utanacağım diye tısladım, beni böyle korkutanlar utansın.

Gözlerimi kısarak baktığım halde, yaklaşan lekelerin içini doldurup cinsiyetlerini teşhis etmem zaman aldı. İki kadın bir erkekti gelenler; bu, endişelerimi epeyce yatıştırdı. İki kadının yanında yürüyen bir erkeğin bana fenalık yapamayacağı inan-

cı. Biraz daha yaklaştıklarında üçünün de yürüyüş kıyafetleri ve sırt çantaları olduğunu anlayıp büsbütün rahatladım. Üstelik gelenlerin birini daha evvel görmüştüm. Erkek olan, ağaçlara tünemeyi seven dürbünlü tipti. Şerbet bir müddet daha havlayıp biraz da onların etrafında fır dönerek gelenleri köşe bucak kokladıktan sonra zararsız olduklarına kanaat getirerek sakinleşti. Sakinleşmekle yetinmeyip beni hayretlere düşüren bir şey yaptı. Bakın benim insanım bu, tamam size güvendim ama yine de bir enayilik yapmaya kalkarsanız aklınızı alırım dercesine poz kese kese elimi yalamaya başladı. Fırsat bu fırsat deyip başını okşayacak oldum ama ötekilere çaktırmadan hafifçe geri çekildi. Ben istersem sevdiririm, sen istediğinde sevemezsin der gibi. Huysuz ve sinsi Şerbet!

Bu arada yürüyüşçüler yanıma kadar gelmişlerdi. Durup selam verdiler.

"*Buen camino!*"

"Bugün yalnızsınız?" dedi adam İngilizce. Arkadaşımın bir yere kadar gittiğini, az sonra döneceğini söyledim.

"İyi misiniz? Bir ihtiyacınız var mı?"

Az evvel yazdığım senaryoların utancını bastırmaya çalışarak teşekkür ettim.

Adam havanın nasıl da güzelleştiğinden, yolun gittikçe yürüyüşe daha elverişli hale geldiğinden filan bahsetti. Yanındakiler de onu onayladı. Tavırlarından öyle uzun süredir tanışmadıklarını, mola yerinde karşılaşıp yolun bu kısmını birlikte adımladıklarını anladım. Üçü birden sevgi nidalarıyla üstüne eğildiğinde, az evvel onca patırtıyı çıkaran kendisi değilmiş gibi boynunu uzatan Şerbet, hiç nazlanmadan kendini sevdirdi.

Mahşerin üç yürüyüşçüsü yola devam etmek yerine başımda dikilmeye devam edince, laf olsun beri gelsin kontenjanımı kullanarak, dürbünlü adama geçen gün ağacın tepesinde ne aradığını sordum. Kuşlara baktığını söyledi. Sonra da sanki hep bu soruyu beklermiş gibi, İngiltere Kraliyet Kuş Koru-

ma Cemiyeti'nin üyesi olduğunu, bu yola vaktiyle büyük bir şarap mahzeni olan dedesinin tuttuğu şarap günlüğünün izinden, onun yıllar önce tattığı şarapların peşine düşmek için çıktığını, bir yandan da yol üstünde gördüğü kuşları gözlemleyip not aldığını anlattı. Yürüyüşün ilk günü otelin merdivenlerinde karşılaştığımızda erotik manzara kovaladığını sandığım kırmızı suratlı adamın böyle sofistike bir hikâyesi olabileceğini ummazdım. Gerçi ne dedesinin tuttuğu günlükten ne de adamın üzüm bağlarına kadar gelip bakma dürtüsünden bir halt anladım ama daha fazlasını sormadım. En nihayet yürüyüşçüler Şerbet'e bir parça bisküvi, bana da yok istemem dememe aldırmadan karton kutuda minik kayısı suyu hediye edip gittiler. Onlar gözden kaybolunca Şerbet tekrar kıçını dönüp eski pozisyonunu aldı. Ogo çıkıp gelene kadar da yerinden kıpırdamadı. Uyuz şey!

Sancağa çekilmiş koca bir gülümsemeyle yaklaştığını görünce Ogo'nun kıymetlisine kavuştuğunu anladım.

"Buldun mu?" diye seslendim. Sol kolunu havaya kaldırıp bileğini göstererek bağırdı:

"Herıld yani!"

Meğer lokantaya varınca aradığını lavabonun yanında bulamamış. Ümitsizce kasadaki adama gidip durumu anlatmış. Adam tuvaletten çıkan müşterilerden birinin saati bulup kendisine teslim ettiğini söyleyerek Casio'yu yazarkasanın altındaki dolaptan çıkarınca da sevinçten ne yapacağını şaşırmış.

"Bu Portekizliler ne iyi insanlar!" diyordu. "Biri bulmuş, öbürü saklamış, canlarım benim."

"İyi, öbürleri pişirip yemeden yetiştin."

Kuyruğuyla pat pat toprağı döven Şerbet hani bana hani bana telaşıyla havladı. Ogosunun mühim işler peşinde olduğunu anladıysa da, muhtemelen bu saat meselesine kafası basmamıştı. Gerçi kafası öyle alengirli işlere işliyordu ki, bazen itle değil iyi saatte olsunlarla gezdiğimize inanasım geliyordu.

Ogo, akşam yorgun argın döndüğü evde hane halkının gönlünü almaya çalışan babalar gibi bir yandan Şerbetinin başını, "Kızıiım, tatlım, şıralım, Şerbetim" diye okşarken, bir yandan da bana sordu:

"Eee, sen ne yaptın?"

"Hiiiç. Biraz ıslık talimi. Ha bir de misafir ağırladım."

"Ne misafiri?"

Kayısı suyu ikram eden yürüyüşçülerden bahsettim. Şarap günlüğü ve kraliyet cemiyeti meselesi ilgisini çekti. Tekrar denk gelir miyiz diye yürürken etrafımıza bakındıysak da yolumuza çıkmadılar.

Uzun süre *ecopista*'yı takip ettikten sonra yol bizi içerilere taşıdı. Çeltik tarlalarının aralarına açılmış minik patikalarda ilerleyerek, taşlara, kazıklara, ağaç gövdelerine nakşedilmiş sarı okları izleye izleye, Cristêlo Côvo köyüne kadar fasılasız yürüdük. Sonra kendi aramızda Şık Latife adını verdiğimiz, etrafındaki pastoral çerçeve içinde göze batacak denli bakımlı, orta yaşlı, güzelce bir kadının işlettiği köy kahvesinde soluklandık. Bizi ve Latife'yi yan gözle süzen biri dilsiz, biri kekeme, biri geveze üç ihtiyar köylünün kendi aralarında sohbet ettiği kahvenin duvarları Camino de Santiago fotoğraflarıyla donatılmıştı. Tezgâhın hemen arkasındaki duvarda da *Comic Sans*'le İngilizce olarak, "Kahve, bira ve şarap, hacının mazotudur" yazılı büyük bir poster asılıydı. Kahvelerimizi getirdikten sonra masadaki sandalyelerden birine teklifsizce kurulan Şık Latife, ince sigarasından yükselen dumanın ve şen kahkahalarının arasına sıkıştırdığı hikâyeler vasıtasıyla yolla ilgili heyecanımızı köpürtme çabasındaydı. Anlattığı hikâyelere sık sık ürün yerleştiriyor, ne yapıp edip lafı aç biilaç yolda kalan talihsiz hacı adaylarının uğradığı felaketlere getirerek, tezgâhına dizdiği öteberiyi satmaya çalışıyordu. Kadının mekânı hiçe sayan, şahsına münhasır, güçlü varlığını sevmiştim. Ama tüccar yanının, aşk ve kudret geti-

receği vaadiyle Rus turistlere Hürrem Sultan kolyesi kakalayan Kapalıçarşı esnafından farkı yoktu. Elimize yirmişer *euro*'dan birer kütük tutuşturup, büyülü yolun tılsımlı asası diye anlatmaya başlasa yadırgamazdım. Yolun bu kısmından sonra turistik maskaralıklara teşne bir atmosferde yürüyeceğimizi sezinleyerek, "Acaba hacı pasaportu alanlara cennetten iskontolu arsa kampanyası da var mıdır?" diye takıldım. Kadın anlamamış, Ogo ayıplamış gibi bir nazarla baktı. Oysa biliyorum, kadın anlamış, Ogo ayıplamamıştı. Dişlerimin arasından, "Siz çok güzelsiniz, turizmse çirkin" diye mırıldandım. "İnsana kendini yolunacak kaz gibi hissettiriyor."

Her ne kadar kafede turist olarak zuhur etsem de su katılmamış bir turizm düşmanıydım. Cebim para gördükten sonra it ayağı yemiş gibi gezdiğim dönemde, seyahat hakikatinin filmlerin ve seyahat acentelerinin anlattığı kadar romantik olmadığına ayılmış, ikonik fotoğraflarıyla zihinlerde asılı duran dünyaca meşhur kentlerin çoktan talan edilip yaldızlı kâğıtlarla paketlenmiş tematik parklara dönüştüğünü anlamıştım. Doğrusu İstanbul'dan her ayrılışım, temelde kendime dönecek bir yerim olduğunu ispatlama çabasıydı. Döndüğümde kendimi evimde hissedemediğimi gördükçe, turizm mesaim her bakımdan anlamsızlaştı. Tabii bütün bunları Ogo'ya da, Şık Latife'ye de anlatamazdım.

Zaten kimsenin izahat beklediği yoktu. Her sektörden sorumlu devlet bakanı Ogo, turizmin nimetlerini övmeye başlamıştı bile. Eskiden insanlar yaşadıkları yerden ayrılmıyormuş da, kendi hayatlarından ötesini ancak romanlarda görüyormuş da, şimdi ne güzel hareket kabiliyetimiz artınca dünyaya açılmışız da, birbirimizi tanıyıp anlamak önyargıları yıkıp dünya barışı çorbasına tuz atmamıza yarayacakmış da, bir dolu fasarya.

Bu arada Şık Latife de, "Çantaları taşımakta zorlanırsanız halledebiliriz" diye muştuluyordu. Bir akrabasının nakliye şir-

keti varmış, uygun bir meblağ karşılığında çantaları alıp her gün bizden önce varacağımız yere ulaştırırmış. Tabii gece nerede kalacağımızı gündüzden söylememiz lazımmış. Bazı konfor düşkünü yürüyüşçülerin özel şirketlerle anlaşarak, çantalarını taşıttıklarını daha önce de duymuş, yükünü bile taşımak istemeyen birinin yolda ne aradığını kendime sormuştum.

"Sırtındakini taşıyamayan yola da çıkmasın artık" dedim kadına. O da yine tezgâhtaki ıvır zıvırı gösterip, "O zaman beslenmenize dikkat edin şekerim. İnsan bir taşır, iki taşır, üçüncüsünde yolda kalıverir" diyerek, sırtlanları özendirecek bir hünerle sırıttı.

Köylüler kendi aralarında muhabbete devam ediyor, arada bir bizi süzmekten, hakkımızda konuştuklarını aşikâr edecek biçimde başlarıyla işaret etmekten çekinmiyorlardı. Köylerinden geçen tuhaf tipleri küçümseyip, birbirlerine vaktiyle çıktıkları esaslı Santiago yürüyüşlerini anlattıklarını hayal ettim. Kenarları kıvrılmış kasketini başından çıkarıp dizine asan orlon yelekli geveze ihtiyar, hayalimde şöyle diyordu mesela:

"Bizim zamanımızda nerede bu bolluk! Yol işaretleri bile böyle adım başı değildi. Ama biz her sapağın, her ağacın, her yosunun yerini elimizle koymuş gibi bilirdik. On dördümde yaptım ilk seferimi. Aziz Michael Yortusu'nda yola çıktım. Çıkınımda bir somun ekmek, azıcık peynir, iki baş soğan tayınım, ayağımda büyük abimden kalma yamalı bez ayakkabılarım. Gündüzleri alev püskürten temmuz güneşinin altında durmadan yürür, geceleri ağaç kovuklarına kıvrılıp çakal ulumalarını dinleyerek uyurdum. Öyle giderdik biz Santiago'ya. Bir de şu züppelere bakın. Astronot gibi giyiniyor, tıksırıncaya kadar yiyor, otellerin kuştüyü yastıklarında zıbarıp uyuyorlar. Hac yolu değil, keyif tatili. Ama sorsan şimdi kim bilir nasıl yorgunlar."

Adam aslında ne anlatıyordu bilmem ama tastamam böyle söylediğine inanıp oturduğum yerde mahcubiyetle kıpırdandım.

Kahvelerin ardından, Şık Latife'nin kâh cilve, kâh tehditle kakaladığı enerji bar, çikolatalı bisküvi, fıstıklı macun gibi lüzumsuz gıdaları, markette bulabileceğimizin iki katı fiyatına satın alıp ceplerimize istiflemiş halde, Valença şehrine doğru yokuş yukarı tırmanmaya başladık. Her adımda eklemlerim gırç gırç gıcırdıyor, bacak kaslarım bar bar bağırıyor, ayaklarımın altındaki su torbacıkları biraz daha şişiyordu. Akşama ölü katılığına ulaşacağım şimdiden belli olmuştu. Neyse ki birkaç saat içinde düze çıktık ve vızır vızır otomobillerin geçtiği upuzun asfaltı teptikten sonra nehir tarafındaki yamaçtan aşağı sallandık. Derken karşımızda ihtişamlı bir kafes köprü belirdi. Ortasında otoyol, kıyısında bizim gibiler için yaya yolu, üstündeyse tren yolu vardı. Ogo sahneye uvertür çağırır gibi sırıtık bir mübalağayla ellerini iki yana açarak, en payetli sesiyle köprüyü takdim etti:

"Ve huzurlarınızda Ponte Internacional de Tuy-Valença!"

Coşkusunun nedenini anlayamadığımı teşhis edince, sesinde konfetiler patlatarak, "Az sonra ne olacak biliyor musun?" diye cıvıldadı.

"Yine ne olacak? İlkokul arkadaşınla mı buluşacağız?"

"Köprüye gireceğiz, köprüye!"

"Ooo, ne çılgın hayat!"

"Veeee köprünün öbür ucundan çıktığımızda İspanya'da olacağız."

Bu son lafı duymamla birlikte sarkazmımdan eser kalmadı, "Nasıl yani, sınır bu mu?" diye kekeledim. "Köprüyle mi ayrılıyorlar?"

Ogo iki ülkenin sınırını elleriyle bizzat çizmiş gibi gururla sırıtıp, köprünün girişine çakılmış metal tabelayı gösterdi. Miyobum sağ olsun, daha önce fark etmemiştim; lacivert zemin üstüne sarı yıldızlardan mürekkep bir daire çizilmiş, ortasına da beyaz harflerle Portugal yazılmıştı. Portekiz'den çıkış tabelası. Ogo tabelanın önüne koşup, "Hadi gel, çıkışta bir fotoğraf çe-

kelim" diye şakıdı. Yine o oyunu oynayacağını anlayınca direnmeden yanına geçtim. Sağ yanında durdum bu defa.

"Çekiyoruuum" diye bağırdığında, gözlerimi açık, ağzımı kapalı tutmaya gayret ettim.

"Çektim!"

Kimsenin beni çekip çıkaramayacağı, çünkü kimsenin göremeyeceği hayali bir fotoğrafım daha oldu böylece. Bazı şeylerin hayali aslından daha emniyetli.

Ben önde, Ogo arkada, Şerbet en arkada, yayalara ayrılan alandan köprüye girip yürümeye başladık. Bir ülkeden diğerine uzanan sınırı Dingo'nun ahırında yürür gibi geçmek tuhaftı. Ortada ne polis ne asker ne dikenli tel vardı. Dümdüz, sıradan, herhangi bir köprüydü işte. Ne kolaymış diye geçirdim içimden. Zaten köprünün başını sonundan ayıran neydi ki? Kravatlılarla apoletlilerin müphem bir hududun muhayyel mevcudiyetini iddia etmesi mi? Öte yandan Schengen bölgesinde olmasaydık buradan elimizi kolumuzu sallayarak geçemeyeceğimizi biliyordum elbette. Askerler, dipçikler, kelepçeler değilse de vizeler, pasaportlar, sirke suratlı memurlar çıkacaktı karşımıza. Aklıma dün lokantada gördüğüm donmuş haber görüntüsü geldi. Acaba bot nereye gitmişti?

Böyle düşününce yüzümdeki tebessüm buruşup eskidi. Ayrıldığımdan beri ilk kez İstanbul'u özlediğimi hissettim. Sonra Yakup'u düşündüm yine. Evle ilgili söylediklerini. Neydi ev sahiden? Yeri geldiğinde tren kompartımanlarını, gemi kamaralarını, sokak banklarını, kaplumbağaların kabuklarını, ihtiyarların hatıralarını, çocukların umutlarını yuva yapan neydi? Sığındığımız yer miydi yuva? Gittiğimiz mi, terk ettiğimiz mi, döndüğümüz mü yoksa?

Yapacağım şeyi yapmak için bunca uzağa gitmeye lüzum var mıydı diye sorarken yakaladım kendimi. Hemen silkelendim. Uluorta yapacak halim yoktu ya. Bizzat taşımaya bile katlanamadığım yükü kimsenin omzuna yıkamazdım. Ne yapa-

caksam uzakta, sessizce yapacaktım. Ardımda kötü bir fotoğraf, geveze bir hayalet bırakmadan.

Köprünün ortasına vardığımızda durup şöyle bir etrafıma bakındım, sanki tanıdık bir şey görsem güç bulacaktım. Arkamdan gelen Ogo aklımdan geçenleri bilirmiş gibi, "Hah, orası iyi, hemen çök oraya" diye seslendi. Yorulduğunu sanıp köprünün çıkışında dinlenmeyi teklif ettim.

"Hayır, hayır, burası tam yeri, çök çök" deyip sırtından indirdiği çantasını açarak karıştırmaya başladı. Sonra muzip bir ifadeyle gülümseyerek, çantasından iki çay bardağı, bir de 20'lik Tekirdağ şişesi çıkardı. Ağzım açık kalakaldım.

"Haydaaaa!"

"Yaaa!"

"Nereden çıktı bunlar?"

Göğsünü gere gere cevap verdi.

"İstanbul'dan getirdim."

"Bunca yol taşıdın mı yani?"

"Ne sandın!"

"Gram hesabı yapan sen! Ama neden?"

"Yaşayacağımız tecrübe bu yükü çekmeye değer de ondan. Ah bir de kavun olsaydı, şöyle bir Hasanbey ya da Kırkağaç kavunu, Topatan da olur bak."

Ağzını iştahla şapırdattı. Ben dikildiğim yerde şaşkın şaşkın bakarken ekledi: "Yahu otur işte, ileride torunlarımıza anlatacak nefis bir anımız olacak. Onlara diyeceğiz ki, gençliğimde yürüyerek bir ülkeden öbürüne gittim. Portekiz'i İspanya'ya bağlayan sınır köprüsünün ortasında oturup guruba karşı aslan sütü içtim."

İleride torunlarımız olmayacağını, en azından benim olmayacağını, hatta pek yakında çürümeye başlayacağımı söylemedim. Yaya yolunun kıyısına çöküp, sırtımı otoyolla aramızda yükselen paslı tellere dayadım ve Ogo rakıları hazırlarken köprünün manzarasını seyre daldım.

Yan yana gelip koca bir V şeklini alan göçmen kuşlar nehrin bir yakasından diğerine doğru kanat çırpıyordu. Batmaya hazırlanan güneş, çiçek toplayan sarışın bir kız gibi, günün renklerini bir bir eteğine dolduruyor; kıyısındaki gürgenlerin yansımalarıyla kendisi de azametli bir ormana dönüşen Minho Nehri, üstüne damlayan güneşin ateşiyle alev alev yanıyordu. Ogo rakının puslu beyazıyla buğulanmış bardaklardan birini elime tutuşturup diğerini güneşe kaldırdı.

"Her sabah doğup her akşam batışına!"

"Her akşam batışına" diye tekrar edip, elimdeki bardaktan kallavi bir yudum çektim. Anason buruk bir tat bıraktı damağımda. Ev gibi tanıdık, ev gibi huzurlu, ev gibi yabancı, ev gibi korkunç, ev gibi imkânsız bir tat. Bir tür Jean Seberg güzelliği işte. O güzelliğe teyellenmiş zamansız hasretler bir de haliyle. Efkâr değilse neydi bu? Efkâr ne güzel kelime.

Memleketinden hepi topu birkaç gün ayrı kalışını sürgüne yollanmış gibi dramatize eden melankoli müptelası sersem turistlere mi dönmüştüm, yoksa hiçbir yere dönemeyeceğini bilen kaçakların devasız azabına mı gömülmüştüm? Plastik botu aklımdan çıkaramıyordum. Botun içinde donmuş yüzleri. Ev diye bir yer yok dedim kendi kendime, şu koca dünyada kimseye ev yok. Beş yüz on milyon kilometrekarede bir yuva sığdıracak yer yok. Sonra artık konuşmak gelmedi içimden. Ogo da kendi sessizliğini duman gibi içine çekmiş, Şerbet bile suskunlaşıp göğün tayfına kilitlenmişti. Filmlere yaraşacak tuhaflıkta bir ekiptik. Köprü altı serserileri.

Bardaklarımızın dibi görününce, Ogo onları şişenin kalanıyla birlikte gerisingeri çantasına sıkıştırdı. Uzaklardan topladığımız bakışlarımızla anlaşarak kalkarken, "İyi misin?" diye sordu. Derin bir nefes alıp sakince mırıldandım:

"*Kederli bir akşam, içmişiz, sarhoşuz, hepsi bu.*"

"Ahmet Kaya?"

"1990."

Birbirimize bakıp gülümsedik. Ne o başka bir şey sordu ne ben içimde cevap aradım. Bize gerçeküstü anlar yaşatan minik zaferimizin üstüne konuşmadan, köprünün kalanını sessizce adımladık. Çıkışta yine lacivert zeminli başka bir tabela bekliyordu bizi: España. Bu defa fotoğraf çekmedik. Az önce, o köprüde, unutulmaz bir fotoğrafın esası olmayı becermiştik.

Köprünün çıkışında sağda minik bir kulübe fark ettim. İçeride üniformalı birkaç polis vardı. Girişte benzer bir kontrol görmemiştim ama demek köprüden sınır sandığım kadar da başıboş bırakılmamıştı. Gerçi içeridekiler bizimle ilgilenmediler, gelip geçene baktıkları bile yoktu. Ama Şerbet yine de Ogo-sunun arkasına saklanmıştı.

"Bizim kız üniformalı sevmiyor" dedi Ogo.

"Kızların üniformalı sevdiği, üniformalıların uydurduğu bir yalan. Üstüne bir de pasaportu yok, nasıl sevsin?" diye cevap verdim. İkimiz de gülmedik. Üçümüz de gülmedik.

Tui'ye girer girmez, "Ayaklarıma kara sular indi. Hiç ortalarda dolanmadan hemen kalacak bir yer bulalım" diye yakındım. Yorulduğumu kolayca söylediğimi fark edince de şaşırdım. Aynı şeyi düşünmüş gibi şöyle bir duraksayıp yüzüme baktıktan sonra, "Arka sokakta bir hostel olması lazım" diye cevap verdi Ogo. Nereden bildiğini sormadım. Daha elzem bir sorum vardı.

"Tek kişilik oda var mıdır? Yatakhane tipi yerlerden olmasın da."

"Vardır herhalde, bir soralım."

Söylediği istikamete ilerleyince gerçekten de karşımıza dört katlı bir hostel çıktı. Aralık kapıyı iterek içeri girdiğimizde, gevşek topuzundan fırlayan bukleleri alnına düşmüş, güler yüzlü, esmer güzeli genç bir kadın tarafından karşılandık.

"*Buenas tardes.*"

Artık İspanyolcasını gönlüne göre konuşturabilen Ogo'nun keyfi yerindeydi. Görünüşe göre hostel iki ülkenin sınırında ol-

duğu için yürüyüşçülerin sıklıkla tercih ettiği bir yerdi ve resepsiyonist kadın sırt çantalarıyla gelenlere ayrıca ihtimam gösteriyor, indirim bile yapıyordu. Yalnız kalabileceğim boş bir oda olduğunu öğrenince keyiflendim. Şerbet de memnundu, zira uslu durmak kaydıyla Ogosunun yanında uyumasına müsaade edilmişti.

Ogoların odası birinci, benimki üçüncü kattaydı. İkinci katta da ortak kullanıma açık bir mutfakla sofa vardı. Odama çıkmak için oradan geçtiğim sırada misafirlerden bazıları mutfakta yemek pişiriyor, bazıları da ahşap tırabzanlı merdivenlerin karşısındaki geniş maun masanın etrafına dizilmiş, karınlarını doyuruyorlardı. Gözkapakları bombeli, rastalı bir oğlan, masanın köşesinde yemek müziği niyetine beceriksizce santur tıngırdatıyordu. Enstrümanından şalvarına, saçındaki eşarptan sakalındaki boncuğa öyle özenli bir özensizliği vardı ki tam tersiymiş gibi davransa da moda dergilerindeki fırfırlı tipleri andırıyordu. Etrafındakiler hallerinden hayli hoşnut görünüyor, yüzlerinde narkotik bir tebessümle, oğlanın kulak tırmalayan müziğine filarmoni orkestrası muamelesi yaparak, etkilenmiş gibi iç çekip göz süzüyorlardı. Doğal durmayan, fazla kaçan, rahatsız edici bir dalga yayılıyordu havaya. Sanki yolun doğasında tabii olarak bulunan baştan çıkarıcı ruhu hıncahınç cilalayarak, maceralarını daha da gösterişli hale getirmek için çırpınıyorlardı. Daha da tuhafı, bunun münferit değil, elbirliğiyle sarf edilen bir gayret olmasıydı. Kalkıp inen cep telefonlarını fark edince masaya sinen kolektif mübalağanın sebebini kavradım. Birbirlerine omuz vererek, yaşadıkları anı bir Instagram hikâyesine sığabilecek şekilde estetize etmeye çalışıyor, kendileri olmaktan ziyade, kendilerini oynadıkları bir filmin içindeymiş gibi yapmacık tavırlarla kıkırdıyorlardı. Sorsam, yola anı yaşamak için çıktıklarını, akışta karşılaştıkları her minik teferruatın tadına varıp mucizevi hayat dersleri çıkardıklarını filan anlatacaklardı. Oysa kadrajlayabilecekleri bir gösteriye dönüştürebil-

mek telaşıyla hayatlarındaki biricik anları harcıyor, bilgece çoğaldıklarını iddia ederken ahmakça eksiliyorlardı. Kendileriyle baş başa kalmaya tahammül edemeyen korkakları ve onların kalabalıklarda avuntu arayışının zavallılığını nerede görsem tanırım, yine tanıdım. Sahici ışık saçamayacak kadar kararmış o minik sirkte oyalanmadan doğruca odama çıktım.

Ben kazık gibi sertleşmiş kaslarımı sıcak duşun altında çözmeye çalışırken, Ogo da yakınlardaki bir markete gidip biraz sebze, makarna ve ertesi gün için öteberi aldı. Yemeğe çağırmak için kapımı tıklattığında, haşlak suyun altında kızarmış bacaklarımı havaya dikmiş, çaresizce kan dolaşımıma hükmetmeye çalışıyordum. Bütün işi Ogo'ya yıkmanın suçluluğuyla, teşekkür mahiyetinde, "Sen olmasan aç açına uyurdum" dedim. O da, "Seni aç bırakacak değiliz herhalde. Bir kabaklı makarna yapmışım ki parmaklarını yersin" deyip dişlerini gösterdi. Kuşkusuz benden daha iyi bir arkadaşı, en azından tarizde hasis, teşekkürde cömert olanını hak ediyordu.

Sofaya indiğimde, santurlu yamuk prens ve Instagram'cı Yecüc cüceler masadan kalkmış, kifayetsiz sirk dağılmıştı. Onlardan boşalan yerde, öpüşüp durmalarından ilişkilerinin ilk aylarını idrak ettiklerini çıkarsadığım Fransız bir çift oturuyordu. Bir çatal salata, kısa öpücük, bir parça biftek, uzun öpüşme, bir yudum şarap, dilli milli bir şeyler. Genç âşıkları rahatsız etmemek için önüme döndüm. Çok geçmeden sonradan Polonyalı olduklarını öğreneceğimiz iki genç adam ellerinde tabaklarla gelip aramıza katıldı. Birbirine doyamayan âşıkların tersine, bütün günü birlikte geçirmekten sıkılmış, yeni simalara susamış görünüyorlardı. Kendi aralarında ne konuşsalar, anlamazsak ayıp olacakmış gibi yersiz bir telaşla bize dönüp İngilizceye çeviriyor, hatta sohbete dahil etmek için konuyla ilgili fikrimizi soruyorlardı. Kanca burunlu olan, fındık burunlu

arkadaşını şikâyet etmeye başladı. Meğer önceki gece Caminha'da konaklamak için kapısını çaldıkları *albergue*, tahtakurusu baskını yüzünden –Alman bir *camino*'cu alerjik reaksiyon gösterip hastaneye kaldırılınca misafirler ayaklanmış, Portekizli hacı adayları İspanyolların, İspanyol hacı adayları İtalyanların tahtakurusu taşıdığını iddia edince minik bir harp yaşanmıştı– geçici olarak kapatıldığından, oradaki görevli, otele para vermek istemiyorlarsa yakınlardaki manastırın, hacı adaylarını bilabedel kabul ettiğini söylemiş. Fındık burunlu, macera olsun diye manastırda kalmak için ısrar edince bu iki şaşkın oraya yollanmışlar ve otele verecek paraları olmadığı kıtırını atıp yol boyu mühürlettikleri hacı pasaportlarını göstererek içeri girmeyi başarmışlar. Ancak kendilerine geceyi geçirmeleri için iki çıplak tahta sıra gösterilince şapa oturan kafadarlar, yalanları ortaya çıkmasın diye, "Vazgeçtik otele gideceğiz" diyemeyip sabaha kadar o berbat sıraların üstünde bir sağa bir sola dönmek zorunda kalmışlar. Kanca burun, beklediği mahkeme nihayet kurulmuş gibi, "Macera uğruna bu kadarına lüzum var mıydı?" diye bize soruyordu. Önümdeki kabaklı penneleri mideye indirecek gücü bile zar zor bulduğumdan lafa karışmadıysam da Caminha'ya vardığımızda *albergue* diye tutturarak beni tahtakurusu cennetine götürmeye çalışan Ogo'ya ters ters baktım. O sırada manastırların mimari yapısıyla ilgili atıp tutmakla meşgul olduğu için hiç üstüne alınmadı. Yorgunluk ve uykusuzluk, etrafımı koza gibi örmeye, masadaki Y kromozomu popülasyonu başımı ağrıtmaya başlamıştı. Tabağımdaki son penneciği de ağzıma attıktan sonra herkese iyi akşamlar dileyerek ayaklandım. Onlar bir konudan öbürüne atlayarak sohbete tam gaz devam ederken bacaklarımı bükmekte zorlanarak merdivenleri tırmanıp kendimi odaya dar attım. Bedenim ölü gibi ağırlaşmış, hareketlerim büsbütün yavaşlamıştı. Mavi poşetteki malzemelerle ayaklarımın bakımını yapıp çabucak yorganın altına girdim.

Belli bir ritimde derin derin solumaya başladım. İşe yarıyordu. Birazdan uykunun derin sular gibi her yanımı kaplayacağını, bütün gözeneklerime dolacağını seziyordum. Zihnim bir sis perdesinin ardına doğru çekiliyordu. Malumla sıkışmış ruhumu muğlakla müzeyyen bu yeni dünyaya teslim ederken gözlerimi kapadım ve uykunun gelip beni tümüyle ele geçirmesini beklemeye başladım. Ne kadar öyle kaldım bilmiyorum ama nihayet uykuyla uyanıklık arasındaki o ince çizginin bulutlu yanına düştüğüm sırada kapıdan gelen tıkırtılarla huzursuzlanıp yeniden gözlerimi açtım. Ne olduğunu anlamak için bakındığımda, yerde, kapının hemen önünde beyaz bir zarf gördüm. Yatağa girdiğim sırada orada olmayan bir zarf. Kalkıp zarfı aldıktan sonra çekinerek kapıyı açtım. Koridor boştu. Zarfı yırtıp içindeki kâğıdı çıkarırken, göğsümde tanıdık bir ağırlık hissettim. El yazısıyla kaleme alınmış mektubu okumaya başladım.

"Merhaba Seher, yine ben.

'Yine ben' güzel laf değil mi, hani gitmedim, hâlâ buradayım demek gibi. Ama sen şimdi bunu düşünüp rahatlamayacaksın. Birazdan koridorda bir o yana bir bu yana koşturacaksın. Karşına birileri çıkarsa elindeki zarfı gösterip sorular soracaksın. Boş gözlerle bakacak ya da başlarını iki yana sallayıp hayır diyecekler. O zaman merdivenlere yöneleceksin. İkişer üçer ineceksin basamakları. Orada gördüğün birilerine yine sorular soracak, yine aynı sonucu alacaksın. Bu yüzden baştan söylüyorum, boş yere yorulma. Yatağına otur ve mektubunu oku."

Ağırlık göğsümden boğazıma doğru yükseldi. Koridorda etrafıma bakındıktan sonra bacaklarımın ağrısını unutup merdivenleri üçer beşer atlayarak indim. Ne Ogo ne Fransız âşıklar ne de geveze Polonyalılar bıraktığım yerdeydi. Ortalıkta kimseyi göremeyince yeniden odama çıkıp yatağıma oturdum ve mektubun kalanını okumaya koyuldum.

"Tahminlerimde yanılmıyorsam, o gereksiz çabadan sonra şu an odana dönmüş olmalısın. Bunu neden yaptığımı düşünüyorsundur. Sonra nasıl yaptığımı da düşüneceksin. Aklına beni aramak için üst kata bakmadığın gelecek. Belki de mektubu kapının altından atıp doğruca yukarı çıkmıştır, diyeceksin. Şimdi de üst kata çıkmayı düşünüyor olmalısın. Ama öyle yaptımsa bile sen içeri geri girdiğinde bir koşu aşağı inip sırra kadem basmış olabileceğime karar vereceksin."

Bu noktada mektubu okumayı kesip üst kata bakmayı düşündüm. Fakat dediği gibi, çoktan aşağı inmiş olabilirdi. İçim daraldı. Neydi bu şimdi? Mektupta imza yoktu ama Yakup'un yazdığı açıkça belliydi. Gelgelelim bu münasebetsizliği nasıl yaptığını, daha da önemlisi neden yaptığını anlayamıyordum. Hafiyeliğe boş verip okumaya devam ettim.

"Bu mektubu aptalca ve rahatsız edici bulacaksın muhtemelen. Oysa sadece küçük bir oyun. Seni huzursuz etmek için değil, çağırmak için oynuyorum. Oyunları herkes sever. Bazen unuturlar sevdiklerini. Sevdiğin ama zamanla değil yapmayı, sevdiğini bile unuttuğun şeyleri bir düşünsene. Onları hatırladığında dünya yeniden yaşamaya değer bir yer olacak. Hayatsa hep zor kalacak. Zor ama güzel. Şu yürüdüğümüz yol gibi. Sahi, pes etmedikçe daha güçlü hissediyor musun yolda kendini? Hayatta peki?"

16

Önündeki deftere eğilip bir şeyler karaladıktan sonra, "Peki taşınırken kendinizi nasıl hissediyordunuz?" diye soruyor.

"Bilmem. Gidiyordum işte."

"Zor geliyor muydu?"

"Alışkındım."

"Alışana kadar diyelim, zor geldi mi?"

"Gelmiştir herhalde. Geçmiş zaman, hatırlamıyorum çok."

Yine defterine bir şeyler karalıyor. İlk günden beri merak ediyorum oraya ne yazdığını. Ruhumun karanlık şifresini de olabilir, iş çıkışı yapacağı alışveriş listesini de, kim bilir. Belki de altmış ikiden tavşan çiziyordur. Başını defterden kaldırıp, "O yolculuklardan birine odaklanmaya çalışalım. Nasıldınız? Heyecanlı mı, sevinçli mi, üzgün mü?" diyor.

Zihnimi zorluyorum, kendimi yolda, bir şehirden diğerine giderken hayal etmeye çalışıyorum, niyeyse beceremiyorum.

Çiğdem Hanım'ın gözlerinden titrek bir gölge geçiyor. İpucu yakalamış Sherlock misali gözlerinde şeytani bir ışık hızla çakıp sönüyor.

"Nasıl gidiyordunuz? Trenle mi, otobüsle mi?" diye soruyor bu defa. Düşünüyorum.

"Bazen öyle, bazen böyle."

"Yanınızda kimse oluyor muydu?"

"Bir yerden bindirip öbür yerden karşılıyorlardı galiba. Ya

da bazen de yanımda geliyorlardı, çok emin değilim."

"Taşındığınız yolculukları hatırlamıyor musunuz?" diye soruyor nihayet arkasına yaslanarak.

İşte o zaman fark ediyorum. Hatırlamıyorum. Hızlı hızlı kafamda çeviriyorum her birini. Beş yaşımdan itibaren. Zonguldak'a nasıl gitmiştim? Kim götürmüştü beni? Kendimi nasıl hissetmiştim? Koca bir boşluk. Filmin o sahnesi yanmış. Peki diyorum içimden, çok küçüktüm, hatırlamayabilirim. Ya sonraki yolculuk? Bursa? Yine koca bir boşluk. Ya sonraki, sonraki? Sonuç değişmiyor.

Toplanan bavulları, vedalaşılan arkadaşları hatırlıyorum. Ama ev halkıyla vedalaşmalarımı hiç hatırlamıyorum mesela. Sonra otobüs koltuklarını, koridor boşluklarını, pencere kenarlarını, tren camlarını, camlardaki buğuya parmağımla ismimi yazışlarımı, ismimin üstünü karalayan yağmur damlalarını, geceleri parlayan uzun yol ışıklarını, göğsümden boğazıma yükselen kırçıllı ağırlığı parça parça hatırlıyorum ama hiçbirinin içini başı sonu belli bir hikâyeyle dolduramıyorum. Nereye trenle gittim, nereye otobüsle, ne zaman yalnızdım, ne zaman yanımda biri vardı, yeni evlere ilk girişim nasıldı? Bunların hiçbirini bilmiyorum. Çocuklukta olanları unutmamı bir bakıma doğal karşılıyorum ama artık koca kız olduktan sonrakileri, ergenliktekileri bile hatırlayamıyorum. Anneme gidişimden sonra hatırladığım ilk yolculuk üniversite için evden ayrılışım. Kendime bir hayat kuracağım için mutluydum. O yolculuk, otobüs, mola yeri, yeni şehre varışım net biçimde aklımda. Fakat ondan öncekiler koca bir muamma.

Bunları da unutmayı seçtiğimi anlıyorum. Kangren bile olmamış, boş yere kesilen bir bacağın canlı canlı koparılışını yok saymak gibi. Çiğdem Hanım'a bakıyorum.

"Hatırlamıyorum" diyorum. "Ama bu da annemle karşılaştığım ilk gün gibi olmasın. Müsaade edin, bu yolculukları hatırlamadan yaşayayım."

17

SAHNE 13 / SOKAK-EVİN ÖNÜ /
DIŞ / GECE

Çiğdem elinde benzin bidonuyla kapının önünde durmaktadır. Hipnotize olmuş gibi ağır hareketlerle bidonun kapağını açıp benzini evin etrafına dökmeye başlar.

ÇİĞDEM (kendi kendine mırıldanarak)
Yak ki bütün mikroplar ölsün. Yak ki bütün mikroplar ölsün.

Ekrandaki Word sayfasının çiğliği gözlerimi acıtıyor. Yorgunluktan bayılmak üzereyim. Zihnim bulanıyor, hareketlerim yavaşlıyor. Kendimi şeffaf bir ambalajla sarılmış, hareket ettikçe hışırdıyormuş gibi hissediyorum. Tek kelime daha yazacak takatımın kalmadığını kabullenerek, bilgisayarın başından kalkıp yatağa uzanıyorum. Dikenlerle delik deşik olmuş gözlerimi yumar yummaz yoğun bir sis bulutunun içinde düşüyorum.

Bir ev görüyorum. Rüya mı bu, yoksa kafamın içinde yazmaya devam mı ediyorum, emin olamıyorum. Eve bakıyorum. Sonra kendime. Elimde bir bidon, içindeki benzini yere döküyorum. Son damlasına kadar boşalttığım benzin bidonunu fırlatıp cebimdeki kibrit kutusunu çıkarıyor ve içinden çektiğim kibriti kutunun yanındaki sert yüzeye sürtüyorum. Bu kahverengi zeminde kırmızı fosfor ve cam bulunduğunu televizyon-

daki bilgi yarışmalarından birinden öğrenmiştim. Kibrit alev alırken bunu düşünüyorum niyeyse, kahverengi maddenin bileşenlerini. Bir de Jim Jarmusch'un filmindeki otobüs şoförünün Ohio Blue Tip marka kibrit kutusuna bakarak yazdığı şiiri. Bir de adamın esmer güzeli karısının diktiği siyah beyaz perdeleri. Sonra ucu alev alan kibriti yere atıp arkamı dönerek hızla koşmaya başlıyorum. Elimde turuncu, plastik bir maşrapa beliriyor birden. İçi su dolu. Suyu dökersem yangını söndüreceğimi biliyorum. Dökmüyorum. Ama dönüp alevlere de bakmıyorum. Cılız sokak lambalarının aydınlatmayı beceremediği sokakta yokuş aşağı koşuyorum, koşuyorum, koşuyorum. Arkamdan önce rüzgârın uğultusu, sonra alevlerin çıtırtısı ve derken yanan bir evin böğürtüsü yükselirken, hızımı kesmeden, nefes nefese koşmaya devam ediyorum. Öyle çok koşuyorum ki bir noktada dalağımın şiştiğini, şişip bütün vücudumu ele geçirdiğini hissediyorum. Dalağım kırçıllı ve karanlık bir şeye dönüşmüş, alev alev yanıyor. Nefes alamıyorum. Ağzımı sonuna kadar açarak bir soluk zerreciği bulmaya çalışıyorum. Bir yandan koşmaya devam ederken, bir yandan daha çok açıyorum ağzımı. Fakat nefes yerine alevler giriyor soluk borumdan. Kırmızı, fosfor, cam, bidon, ev, siyah beyaz perdeler ve gırtlağım tutuşuyor. Etin cızırtısına eşlik eden keskin bir yanık kokusu duyuyorum. Ter içinde uyanıyorum.

Elim göğsümde, yatakta dikilip oturduğumda ortada yangın filan yoktu. Uyurgezer bilincim dünya turunda, yine rüya içinde rüya. Mektubun ardından daldığım huzursuz uykuya sızan kâbusta, kendimi önce senaryo yazarken, sonra da yorulup yattığım yatakta rüya görürken gördüğümü anladım. Zihnimin perdesine yansıyanların ne kadarı senaryo, ne kadarı gerçek, ne kadarı rüya, bir kere daha birbirine karışmıştı. Korkunun alçıladığı bacaklarımı hareket ettiremediğimi hissettim. Kalbim küt küt atıyor, kulaklarım derinden gelen bir yankıyla uğulduyordu. Güçlükle nefes alıyordum. Gözlerimi sıkı sıkı yumup elime

bir çekiç geçirdim. Vaktiyle Çiğdem Hanım'dan öğrendiğim gibi vura vura kırdım nefesimi tıkayan şeyi. Sonra da bir süpürge hortumu alıp ondan geriye kalan kum tepeciğini içine çektim.

Alnımda biriken terleri elimin tersiyle silip sırtımı yatağın başına yasladım. Bir, iki, üç, dört... İçimden ağır ağır sayarak nefesimi büsbütün düzene sokmaya çalıştım. Her defasında sinirlerimi bozuyordu bu, yine bozmuştu. Anlayamıyordum, neyin korkusuydu soluk soluğa gelen, ölüm korkusu mu? Zaten öleceğim diye düşündüm, ölmeye çalışıyorum zaten. O zaman niye hâlâ içten içe beni tehdit ediyor bu sefil korku? Dahası ben niye her defasında yutuyorum zokayı? Almayıvereyim o uğursuz nefesi alamıyorsam, ille de istemek, geri kazanmak için bunca direnmek neden? İntihar edecekse bir seferde etmeli işte insan, ileri bir zamana randevu kesince şuurun altı ayrı, üstü ayrı su kaynatıyor.

Rüyama da bozuktum zaten. Ya yangını söndürmem ya da hiç değilse evin küle dönüşünü seyretmem gerekirdi. Öylesine faydasız bir rüyaydı ki benden o anın esrikliğini bile esirgemişti. Neyse dedim içimden, neyse. Bunların hepsi o aptal mektup yüzünden başıma geldi.

Akşam mektubu okuduğumda müthiş rahatsız olmuştum. Mavi poşetten çıkan gibi değildi bu, başka türlü bir şeydi. Kalp atışlarım hızlanmış, nefesim daralmıştı. Ogo'nun odasına koşmak istemiştim. Herif madem onun arkadaşıydı, öyleyse müdahale etmeliydi. Mail mi atıyor, telgraf mı çekiyor, duman mı yolluyor, nasıl yapacaksa yapıp ruh hastası arkadaşının karşısına dikilmeliydi. Hem belki o kadar uzağa gitmeye de hacet yoktu. Belki sevgili Yakubumuz hostelin odalarından birinde kalıyordu. Peki nasıl oluyordu bu? Tesadüf müydü, sadece yoksa bizi mi takip ediyordu? Tesadüf sözcüğünün yankısı karşısında sert bir kayaya çarpmış gibi sersemleyerek durmuştum. Tesadüf müydü sahi? Dünkü etabı tamamladığımızda Ogo pek yakında bir hostel olduğunu nasıl bilmiş, eliyle koymuş gibi

bulmayı nasıl becermişti? Belki de bu ikisi birlikte bir dalavere çeviriyorlardı. Ya da daha da fenası... Belki Ogo, hepsi onun marifetiydi, mektupları bile yazan oydu belki. Peki ama neden? Niye böyle manyakça bir şey yapsındı ki? Oyun oynamak için mi? Eh, hayali fotoğraflar çekmek gibi çocuksu eğilimleri vardı ama bu! Hilenin, desisenin bu kadarı! Yok, yok, bu kadarı fazlaydı.

Sağlıklı düşünemediğimi hissedince Ogo'yla konuşmadan önce sakinleşmem gerektiğine karar vermiş, mektubu zarfına geri tıkıp, sabah icabına bakmak üzere yastığımın altına yerleştirmiştim. Başımı da yastığın üstüne. Aklımda uçuşan deliborozuk kuşkular çarpışarak tuz buz oluyor, tozlarından bambaşka şüpheler vücut buluyor, çok geçmeden onlar da aynı akıbete uğruyor, zihnim ölü doğmuş acuze fikirlerin soğuk cesetleriyle dolup taşıyordu. Yorgunluk bütün benliğimi ince ince rendeleyince, sonunda beynimin paslı şalterinin indiğini, içerideki musibet ışıkların söndüğünü hissetmiştim. Mektup gelmeden önce kıyısına kadar sokulduğum o puslu bahçeye dönebilmek için, çalçene kuşların kafesine örtülen cinsten kalın bir örtü sermiştim zihnimin üstüne. Hiçbir fikir, hiçbir duygu, titrek bir mum alevi kadar dahi ışımasın, karanlık dağılmasın, düşünceler hortlamasın diye. Zihnimdeki kutuları pencerelerimden dışarı fırlatarak saymaya başlamıştım; bir, iki, üç, dört, beş, altı... Ve uykuya dalmıştım.

Ta ki rüya içinde rüyaya savrulana kadar.

Biraz toparlanır gibi olunca, kapıdan sesler geldiğini fark ettim. Yeni bir mektup mu tedirginliğiyle kulak kabarttım. Hayır, biri kapıya vuruyordu. Bacaklarımı sürüyerek gidip açtığımda Ogo'yu karşımda buldum. Endişeyle bezginlik arası bir perdeden, "İki saattir kapıdayım. Güm güm, senden başka herkesi uyandırdım" diye yakındı. Yüzüne bakıp ifadesini tarttım. Her zamankinden farklı görünmüyor, dün gece gizlice kapımın altından mektup atmış katakullici birine benzemiyordu. Bir-

den tümüyle anlamsız göründü bu fikir bana. Neden böyle bir şey yapsındı? Sersem arkadaşının yediği haltı ona yıkmak haksızlıktı. Olanları Ogo'ya anlatmadan evvel iyice ayılıp kafamı toplamaya karar verdim. Onu Ökkeş yumurtalarımızı haşlaması için aşağı gönderip hazırlanmaya giriştim.

Kendime çekidüzen verdikten sonra mektuba yeniden göz atmak için elimi yastığın altına soktum, sağa sola gezdirdim, zarfa değemedim. Yastığı kaldırıp baktım, yoktu. Yatağın içinde, yanlarında, altında aradım, ne zarf ne içinden çıkan kâğıt görünüyordu ortalıkta. Odanın altını üstüne getirdim, her yere baktım, yoktu mektup! Kalbimde çırpınmaya başlayan kuşu yatıştırmak için yatağa oturdum. Evet, bir şey olmuştu. Ben uyurken biri gelip mektubu almıştı mesela. Oyunluk yanı kalmamıştı bu işin. Kim, ne cüretle ve nasıl uyuduğum odaya girip yanıma sokulabilirdi? İçimden saymaya başladım: Bir, iki, üç, dört... yüz seksen sekiz, yüz seksen dokuz, yüz doksan. Tamam.

Dünkü günlük güneşlik hava veda bile etmeden toparlanıp gitmiş, yerine sisli, loş bir sabah zuhur etmişti. Üstünde buğusu tüten Tui'yi geride bırakırken, Ogo gözlerinin harelerini titrete titrete, "Kusura bakma ama buna inanmana izin veremem" diyordu.

"Senden icazet isteyen yok. Ayrıca ben de uydurduğuma inanmana izin veremem. Elime alıp dokundum, kendi gözlerimle okudum diyorum."

"Ama uykundan uyanıp bulduğunu da söylüyorsun. Rüya görmüş olabileceğin hiç aklına gelmiyor mu?"

"Git işine Ogo! Öyle rüya mı olur?"

"Neden olmasın?"

"Sence de fazla hareketli ve gerçekçi değil mi?"

"Bir keresinde rüyalarının fazla hareketli ve gerçekçi olduğunu söylediğini hatırlıyor musun? Tam da böyle söylemiştin. Fazla hareketli ve gerçekçi."

Şaşkınlığın köpürttüğü öfkeyle hırladım:

"Ne zaman demişim?"

"Anuş'ta. Rüyalarından fazla etkilendiğinden, bazen rüya içinde rüya gördüğünden yakınmıştın."

Öyle mi yapmıştım? Başka detay vermiş miydim acaba? Sormaya cesaret edemedim. Hakikaten de şişede durduğu gibi durmuyordu meret! Fazlaca ziftlendiğim için yersiz boşboğazlık yaptımsa dahi söylediklerimin yüzüme vurulması hoşuma gitmedi. Anuş'ta olan Anuş'ta kalırdı ve Ogo da bunu pekâlâ bilirdi. Normalde huyu değildi ama geçen gün roman bahsi, şimdi de bu, iki etmişti. Bu ara sarhoş sayıklamalarımı ısıtıp ısıtıp önüme getirmesine bakılırsa, vaziyetimin kritik olduğunu seziyordu belli ki.

"Mavi poşet çantamda işte, gösterdim sana. Diyelim, dünkü mektup hiç gelmedi, peki çantamdaki ne?"

"Tamam, onlara bir şey dediğim yok. Çocuk sana yardım etmek istemiş, pansuman için malzeme bırakmış. Haklısın, izinsiz çantanı açması hoş değil ama bu, peşine takılmış bir sapık yapmaz onu. Kaç yıldır tanıyorum, öyle bir tip olmadığına kefilim."

"Ama bana kefil değilsin. Sana göre ben böyle şeyleri uydurabilecek bir müptezelim."

Ogo teselli arar gibi, "Bak şu Şerbetçik bile rüya görüyor, dün gece tısladı durdu. Bizim gibi gidecek yeni bir hayatı olmayanlar en azından rüya görüyor, düş kuruyor. Ben de otobüs yolculuklarında filan hep *rock star* olduğumu hayal ediyorum mesela. Yoksa gerçek, ömür boyu çekilir mi?"

"İçim nasıl rahatladı bilemezsin. Sıkıcı hayatından kurtulmak için uydurdun diyorsun yani! Arkadaşın kendince bana kur yapmaya çalışıyor ama insan gibi kur yapmayı bilmiyor olamaz mı?"

"Olamaz" dedi Ogo, emin bir şekilde.

"Nasıl o kadar eminsin?"

Ne diyeceğini bilemez gibi sıkıntıyla iç çekti.

"Yapmaz işte. Arkadaşımı tanıyorum, efendi çocuktur. Hem zaten pek tarzı da değilsin."

Bunu işitince daha beter sinirlendim. Tarzı değilmişim! Yakup'a bak sen, hem sapık hem de beni beğenmiyor! Aman, onu kim beğensin!

Kıymetli arkadaşına toz kondurmayan Ogo, kabuklarını soyduğu Ökkeş yumurtasını elime tutuşturdu.

"Uykusuzluk, açlık derken güçsüz düşüyorsun, sinirlerin bozuluyor. Hadi, götür şunu."

Canım çekmiyordu ama Ökkeş yumurtasını iştahsızlıkla cezalandırmak istemedim. Çabuk çabuk yiyip bitirdim.

Ogo kim bilir kaçıncı kez konuyu değiştirmeye yeltenerek önünden geçtiğimiz bahçelerdeki ağaçları gösterdi.

"Bak bunlar kivi bahçeleriymiş. Daha önce hiç görmemiştim."

"Nereden biliyorsun görmediysen? Ne zaman nereden geçeceğine, akşamları nerede kalacağına karar veren kuşlar mı söyledi?"

Çaresizlikle omuzlarını düşürdü.

"Dün akşam hostelin bilgisayarından bugünkü güzergâha baktım. Kalacak yerlere filan. Önceki gece de öyle yapmıştım. İstanbul'dan ayrılmadan önce de. Mühendisim ben, unuttun mu? Keşişliğim dümenden, plansız iş yapamam."

Kendimden sıkılarak, "Affedersin" dedim. "Haklısın, uykusuzluk mahvediyor beni. Bir de rüyalar işte. Gerçek gibiydi."

Yol boyu içimden hep bunu tekrar ettim; gerçek gibiydi, gerçek gibiydi, gibiydi ama değildi. Değildi, değildi, değildi. Gerçek değildi. Biraz daha yüklenirsem beynimin yanacağını hissediyordum. Kafamın içinde mektuplar yazmamak için kendimi tutmaya çalışıyor, çok da beceremiyordum.

"Yakup! O mektubu sen yazdınsa bu yaptığın gerçekten saygısızlık! Ben uyurken nasıl odama girersin! Ha, yok sen yazmadınsa, o zaman ben kafamın içinde yazmışım demektir ki bu daha fena. Aslında bilmiyorum hangisi daha fena."

Aklımda tonla lafla aştığım bahçeler geride kalınca iki tarafı sık ağaçlarla çevrili bir patikaya girdik. Patika kıvrıla kıvrıla akıp bizi genişçe bir ormana soktu. Burası, kızıla çalan toprağı, göğü delen kayınları, tuzaklı çalıları, çıtırdayan dalları ve hışırdayan yapraklarıyla efsunlu bir masal dünyasına benziyordu. Ben önümde uzanan yemyeşil okyanusun derinlerinde gezinen pençeli ayıları, zarif geyikleri, güzel gözlü ceylanları hayal edecekken, fonuyla müsemma hikâyelere bayılan Ogo, Galiçya'nın orman cini efsanelerinden bahsetmeye koyuldu. Kendilerini ormanın sahibi sayan bu mahluklar ağaçların kavuğunda yaşayan, ufak bedenli, pinpon çehreli cücelermiş. Yabanmersini, frenküzümü, dut, incir, üvez nev'inden orman meyveleriyle beslenir; minik karınlarını tatlı ekşi yemişlerle şişirdikten sonra bilhassa geceleri gezintiye çıkıp usul usul şarkı söylerlermiş. Rüzgâr seslerini kendi uğultusuna katıp taşıdığından, soluklarını duyan biri ne kadar yakında olduklarını kestiremez, yerlerini tayin edemezmiş. Fakat dikkatli bakanlar, buruşuk yüzlerini ağaç gövdelerinde görebilirmiş. Ne vakit bir kendini bilmez tutup da ağaçların kabuğunu soymaya kalksa, cinlerden biri ölüverirmiş. Evlerine ve kendilerine zarar verenleri sevmezlermiş haliyle. Ağaçları kesmeye gelen ormancılara öyle oyunlar ederlermiş ki, zavallıcıklar avuçlarının içi gibi bildikleri yerde yollarını kaybeder, çıkışı bulamaz ve nihayet kabuğu soyulmuş bir ağacın dibinde can verirlermiş. Ama hepten habis yaratıklar da değilmiş bu cinler. Ormanın içinden zararsızca ve saygıyla geçen seyyahlara ilişmez, yolu bulamayanlara kendilerini göstermeden gizli gizli yardım bile ederlermiş. Ogo ağzında gül lokumu varmış gibi iştahla anlatırken aniden susuverdi. Sözünü et-

tiği mahlukattan birini görmüş olabileceği zannıyla ürperdim. Bir gün Ogo'ya bunu soracağım hiç aklıma gelmezdi ama sordum:

"Niye sustun?"

"Çenem yoruldu" deyip omuz silkti.

Her yanı yorulurdu da o gayretkeş çenesi yorulmazdı mübareğin. Muhtemelen beni cin, peri masalına boğmak için yanlış gün seçtiğini fark etmişti. Haksız da değildi. Anlattıklarını dinlerken ağaçlara bakışım değişmiş, gövdeler gözüme daha bir haşmetli, yüzeyi insan suratını andıran kabukları daha bir kasvetli gelmişti.

Orman yolu üstünde yürüyüşçülerin, yükleri azalsın ya da kendilerinden sonra buradan geçecek olanlar alıp kullansın diye kimi eşyalarını bıraktıkları noktalar vardı. Buralarda ayakkabıdan su matarasına envai çeşit malzeme, ikinci el eşya satan minik bir kermes gibi yan yana sıralanmıştı. Paralanmış bir yürüyüş ayakkabısına takıldı gözüm. Çifti olmayan tek bir ayakkabı. Tam da buradan geri dönmeye karar veren ya da taşıdığı yedek ayakkabıyı eskisiyle değiştirmek isteyen bir yürüyüşçü mü bırakmıştı, yoksa orman cinleri sonunu getirdikleri talihsiz bir ormancının ayağından mı çekip çıkarmıştı? Ah be, dedim içimden, bunca zaman kim bilir kimin ayacıklarını taşlardan, dikenlerden ve yolun cümle eziyetinden esirgemekle meşguldün, kim bilir kaç kilometre çile çektin, yol yürüdün. Hacı olacağını sanıyordun belki ama seni bir ormanın ortasında terk edip gittiler. Ömür boyu yanı başında duracak sandığın diğer tekini kim bilir nereye götürdüler. Şimdi belki bir orman cini içine yuva yapar, çürüyene dek burada kalırsın, belki de başka bir yolcu alıp ayağına geçirir ve varmak istediğin yere ulaşırsın. Galiba ikisi de aynı yere çıkıyor. İkisinde de sonunda çürüyeceksin ve her halükârda yalnızsın.

Yaprakları yeşil, gövdeleri gümüşi ağaçlar, bulutlara doğ-

ru yükselerek zaten solgun olan gün ışığını büsbütün kesiyordu. Her şey artık iyice loş, enikonu bulanık görünüyordu. İnce bir rüzgâr estiğinde sallanan ağaçlar Dunsinane'e yürüyen Birnam Ormanı'nı çağrıştırıyor, Leydi Şerbet Leydi Macbeth hırsıyla hırlıyordu.

Öte yandan yol garip biçimde kalabalıklaşmış, "*Buen camino*" diye seslenerek yanımızdan geçen yürüyüşçüler çoğalmıştı. Yolun bu kısmında yeni ve popüler bir başlangıç noktası daha olmalıydı. Bizden daha tembel yolcuların tercih ettiği bir nokta. Yedi gün daha az yürüyecekler fakat neticede bizimle aynı hedefe erişecekler. Çürüyecekler.

Aynı yolu yürümeyenlerin aynı yere ulaşması hem imkânsız hem de gayet tabii görünüyordu gözüme. Bir yandan da zaten kim kiminle aynı yolu yürüyebiliyor ki diye düşünüyordum. Bütün paktlara, ittifaklara, sözlere, mukavelelere, adı konmuş ve konmamış gizli-açık bağlara rağmen, kazanan hep aynı şeydi; her yolun temelde ancak tek başına yürünebilmesi prensibi. Yoksa şu an hiç değilse Kader'in yanımda olması gerekmez miydi? Sonuçta gerçekleştirmeye çalıştığım hayal ona aitti.

Kader, benim makus talihim. Juliette Binoche'un duvara sürttüğü yumruk, Jean Seberg'in tebessümündeki burukluk. Ona olanlardan kendimi mesul tutmaktan bir gün bile kurtulamadım. Paradise'a gitmeseydim, başımı belaya sokmak için diretmeseydim, her şey başka türlü yaşanabilirdi.

Gelgelelim içimdeki ağı, tüm mevcudiyetimi ele geçirmişti. Kalbimdeki kara delik öyle derindi ki layığımı ancak o şekilde bulacağıma inandığımdan eziyet ederek cezalandırıyordum kendimi. O yıllarda bu şekilde göremiyordum. Duygusal acıyı fiziksel olanla bastırmak gibi geliyordu sadece. İçimdeki yaraları dışımdakilerle bastırabileceğime inandığımdan, şeytanlarla buluşuyor, iblislere gülümsüyor, zebanilerden yevmiye alıyordum. Bu işin sarpa saracağı, kontrollü dayaklar yemekle sınırlı kalmayacağı en başından belliydi. Kader defalarca ikaz etmişti

beni. "Bu herifler sağlam ayakkabı değil, orada başına her iş gelir, ateşle oynuyorsun, eninde sonunda yanarsın" demişti. Dinlemedim. Orman cinlerine inandığı halde ağaç kabuğu yolmaktan geri duramayan bir çocuk kadar inatçı ve sersemdim.

Derken olacak olan oldu. Kendime çamur ve kandan mürekkep muazzam bir güzellik maskesi yaptığım gecelerden birinde, şerefsiz patronum Şeref kulise gelip yevmiyemi elime sayarken sırtlan gibi sırıtarak, "Hadi temizlen de bu gece eve ben bırakayım seni" dedi. Eve bırakılmayı istediğim yoktu, taksiyle gideceğimi söyledim.

Kendince önce tatlı –Çok yoruldun güzelim, sürünme taksilerde–, sonra tatlı sert –Bak kızıyorum ama, gel bırakayım işte– ve en nihayet sert –Siktirme lan belanı, iyilik de yaramıyor orospuya. Bırakıyorum diyorsam bırakıyorum, sana mı soracağım– biçimde ısrar etti. O ısrarcıysa ben de inatçıydım, Nuh dedim peygamber demedim, evime tek başıma gidecektim. En nihayet omzumdan tutup sarsmaya başlayınca, "Eeeh, yeter be" deyip ittim adamı. İşte o zaman tamamen zıvanadan çıktı.

"Sen böyle seversin tabii" diye böğürüp, yüzümün ortasına sağlam bir yumruk geçirdi önce. Gözlerim kardı, yere kapaklandım. Hırsını almıştır, defolur gider sandım ama öyle yapmadı. Düştüğüm yerde rastgele tekmelemeye başladı. Her tekmede nefesim kesiliyor, bedenim acıyla titreyip iki büklüm oluyordu. Durması için yalvardım, bana mısın demedi. Avazım çıktığı kadar çığlık attım, bir Allahın kulu yardıma gelmedi. Bir defa açılıp kapanan kapının sesini duydum aslında ama herhalde koşup gelen olduysa bile patronu iş üstünde görünce gerisingeri dönüp gitti. Şerefsiz Şeref tekmelemekten bıkınca köşele ayakkabılarının ucuyla iterek iki yana ayırdığı bacaklarımın arasında diz çöküp yerleşti. Ben iki büklüm yattığım yerde kan tükürmekle meşgulken, o da avını parçalamaya niyetlenmiş iğrenç bir yaratığın korkunç uzuvlarına dönüşen pençeleriyle üstüme abandı. Acı, dehşet ve tiksintiyle çırpınıyor fakat herifi üs-

tümden atacak gücü bulamıyordum. Bir aralık yüzüme hınçla bakıp, "Ağlamıyorsun bile orospu!" diye bağırdı.

Ağlamayışıma kızmış mıydı, yoksa sevinmiş miydi, anlayamadım. Her şey korkunç bir rüyaya benziyordu, hem tümüyle içinde hem de tamamen dışındaydım. Ölümü çağrıştıran leş gibi bir çaresizlikle mumyalanmıştım. İçimdeki bulantı köpürünce kusmaya başladım. Bile isteye kendime zarar vermeye benzemiyordu bu. Dışarıdan gelen, karşı koyamayışın acziyle büyüyen, sadece bedenimi değil tüm varlığımı tehdit eden bir saldırıydı. Başıma gelecekleri biliyor fakat ne bildiklerime katlanabiliyor ne de kendimi koruyabiliyordum. Şerefsiz Şeref'se bana yapacaklarını şehvetten çok nefretten beslenen bir sesle, tükürür gibi anlatıyor, kulağıma hırıltılı sövgüler bırakıyordu. Ancak kendi kendine epey bir uğraştıysa da iki eliyle biriciğini doğrultamadı. Bu onu daha da hırslandırdı. Büsbütün sinirlenerek biraz daha yumrukladı beni. Yorulunca da yattığım yerde, kan ve kusmuk içinde öylece bırakıp gitti.

O gece eve ilk kez Kader'den sonra girdim. Anahtarı kilidin yuvasına sokmamla kapı içeriden açıldı. Kader'in zaten telaşlı olan çehresi beni görünce büsbütün karıştı ve ağzından titrek bir çığlık çıktı:

"Sana ne yaptılar böyle?"

"Şu haline bak, dökülüyorsun. Hadi şurada azıcık dinlenip bir şeyler atıştıralım." Ormanın sonuna varmış, köy yolunun ağzında duruyorduk. Ogo köşedeki minik kahveyi gösteriyordu. Kendimi berbat hissediyor, hatıraları hayaletler gibi üstüme salan o tekinsiz ormanın içinde ne kadar yürüdüğümüzü kestiremiyordum.

"Boş ver şimdi, biraz daha yürüyelim" deyip, yolu adımlamaya devam ettim. Ogo midemi dolduramadıysa bile hiç değilse kafamı dağıtmak istercesine güzergâhımızla ilgili malumat vermeye girişti. Doğrusu pek dinlemedim. Yağmur çiselemeye

başlamıştı. Pançolarımızı kuşandık. Kendimi yorgun ve ümitsiz hissediyordum.

"Rüyaya takılma artık" dedi Ogo, omzuma dostça vurarak. "Ben de bazen bir şey görürüm. Uyandığımda gerçek gibi gelir bir süre. Sonra geçer. Takılma işte."

Ismarlama bir tebessüm yerleştirdim yüzüme çabucak.

"Unuttum bile."

Unutmak değildi aslında. Rüya gördüğüme kanaat getirdiğimde rahatlamak yerine, kendimi üzecek bir şey bulmadan yaşayamadığım için bu defa da Kader'e takılmıştım. Yıllardır yaptığım gibi onu düşünüyordum. Malum hadiseyi öğrendikten sonra evin içinde çılgınlar gibi volta atışını, hesap soracağını söyleyerek kendi kendine bağırıp çağırışını. Daha önce onu hiç o kadar öfkeli ve üzgün görmemiştim. Sonraki gün ikimiz de okula gitmemiştik. Ben ağrılar içinde yatak döşek yatmıştım, o da gündüzü evde yaralarımla uğraşarak geçirmiş, akşamsa bir işi olduğunu söyleyerek çıkıp gitmişti. İşe gitmediğini biliyordum, çünkü hazırlanmamıştı. Nereye gittiğini sormadım, kendi derdime düştüğümden merak etmedim belki, hatırlamıyorum. Sadece ne zaman döneceğini sormuştum, "İşim bitince" diye cevap vermişti.

Ah be Kader, benim gözü pek arkadaşım, cesur hayal kırıklığım. Yıllar sonra bile, Galiçya'nın ücra bir köyünde onu düşündüğümde, içim aynı sıcak sevgi ve aynı soğuk öfkeyle dolup taşıyordu. Her şeyin geçtiğini, zamanın cümle derde şifa verdiğini söyleyenlere sövüyordum içimden. Dünyanın en büyük yalanıydı bu. Zaman geçiyordu, evet. Zamanın geçtiği doğruydu. Ama zamandan başka hiçbir şeyin geçtiği yoktu.

Daldığım karanlık kuyudan çıkabilmek için dikkatimi Ogo'ya vermeye çabaladım. Hâlâ bir şeyler anlatıyordu. Az sonra bir sanayi sitesinden geçecekmişiz. Buralar yolun en parlak kısmı sayılmazmış ama yine de muhakkak ilgimizi çekecek yeni bir şeyler görecekmişiz falan filan. Ne acayip çocuktu, en ol-

madık yerlerden yersiz umutlar yeşertmeye bayılıyordu. Ben ölümüme bir anlam bulma peşindeydim, o hayatını yeni anlamlarla doldurmaya çalışıyordu.

Ogo'nun anlattığı, benim de pek dinlemediğim yerlerden bir bir geçmeye başladık. Çirkin sanayi sitelerinden, uzun tren yollarından, kıyısına benzinliklerin, yedek parça dükkânlarının dizildiği sevimsiz otoyollardan... Patlak lastik dağlarının, hurda yığınlarının, araba ve insan mezarlıklarının kenarından. İlk gün kahramanca mücadele ettiğimiz fırtınada şerbetlendiğimizden şimdi gözümüze kolay lokma görünen tek tük yağmur damlasını dert etmeden O Porriño'ya vardığımızda, kasabanın girişine kurulmuş semt pazarı toplanıyor, satıcılar tezgâhlarını birer ikişer kaldırıyordu. Elinden çeke çeke peşi sıra sürüklediği küçük kızıyla, kabuklu enginar tezgâhına yanaşıp pazarcıya muhtemelen fiyat sorduktan sonra, avucunda sıktığı paraya bakıp apar topar tezgâhtan uzaklaşan genç bir kadınla göz göze geldim. İri kestane gözlerini hızla kaçırdı. Burası da benim bildiğim gibi bir kasaba işte diye düşündüm. Burada da evler, mağazalar, şarküteriler, okullar, köprüler, yollar, dispanserler, barlar, kafeler, mezarlıklar, cumartesiler, pazarlar vardı. Burada da sabahları erken kalkan pazarcılar, ucuz domates alabilmek için pazarın sonuna kalan akşamcılar, okula giden çocuklar, kira artışından korkan kiracılar, geçim derdine düşmüş memurlar, gönül yarası taşıyan âşıklar, doktor kapısı aşındıran hastalar, karanlık köşe başlarında av bekleyen gaspçılar, bahçedeki haşerelere ilenen bahçıvanlar, yaptığı tatlının birazını tabağa koyup alt daireye indiren komşular, sarhoş babalar, güleç dayılar, dedikoducu akrabalar, sürdüğü kırmızı ruju fazla bulup evden çıkmadan önce son anda peçeteye silen genç kadınlar vardı. Her şey neden bu kadar hüzünlü görünüyordu peki? Anlayabildiğimiz için, anladığımız o şeyi çok iyi bildiğimiz için, değil mi? Ne kadar farklı olabilirdik ki birbirimizden? Dünyanın öbür ucuna yürüsem de kasabalar kasaba, şehirler şehir, insanlar insandı.

Ve bunca aynılığa rağmen, insanlar hep, insanlar daima, insanlar her yerde yalnızdı.

Ogo'nun ısrarıyla, yanık yağ kokan bir büfeye girdik. Bir yandan lokmalar ağzımda büyüdüğü için yutmakta güçlük çektiğim sosisli sandviçle mücadele ederken, bir yandan da sokaktan koşar adım geçenleri seyrettim. Tedirgin ve aceleciydiler. Azıcık ıslanmaktan nasıl da korkuyorlardı. Biraz daha deli olsam yolun ortasına geçip, "Hepiniz öleceksiniz, kaçmayın" diye bağırmak isterdim. Ne var ki ancak kendime yetecek kadar deliydim. Tam akıllı kalmayıp tümüyle delirmeyi de becerememek insanı rencide ediyor. Geceki mektup rüyası geldi yine aklıma. Durduk yere sinirlendim. Muhayyel kalemimin ucunu hırsla biledim.

"Yakup, anlaşılan o ki rüyamda mektup getirmişsin. O gece yaşadıklarımızdan sonra gerçekten yazmanı beklerdim, yakışmadı, ayıp ettin."

Yeniden yola koyulduktan bir süre sonra sığırcıkların hükümdarlık kurduğu bir köyden geçtik. Ağaçlara tünemiş, elektrik tellerine dizilmiş, dünyanın bu küçük kısmını bir süreliğine ele geçirmişlerdi. Birbirleriyle flörtleşir gibi cıvıldaşarak oradan oraya uçuyor, arada bir havada daireler çizerek caka satıyor, yağmura aldırmadan coşkuyla dans ediyorlardı. Sığırcık senfonisini dinlerken Yakup'un ıslıkla çaldığı melodiyi geçirdim aklımdan.

Na na na na naaa, na na na na na na naaa, na na na na na na naaa na na naaaaa.

Kuşlara ve Yakup'a özenip melodiyi ıslıkla çalmaya çalıştım. Yol boyunca deneye deneye arada ufak tefek sesler çıkarmayı başarmıştım. Ancak hiçbir notadan nasibini almamış, kesik, anlamsız seslerdi bunlar. Yine minik bir ses döküldü dudaklarımdan, sonra süratle parçalanıp gitti. Bu işin erbabı kuşlardı. Kendimce, işte hakiki özgürlük diye romantize ederek uçuşunu hülyalı hülyalı seyrettiğim bir sığırcık hergelesi, salına salına gelip omzuma sıçıverdi. Bu pastoral edepsizlik karşısında si-

nirlerim gerildi ve niyeyse aklıma dürbünlü kuş gözlemcisi geldi. Şimdi benim yerimde o olsa, bu cüretkâr yakınlaşmaya sevinir miydi? Cebinden çıkardığı kâğıt mendili uzatan Ogo, "Şanslı günümüzdeyiz, piyango bileti mi alsak?" diye dalgasını geçti, yağmura aldırmadan tıngır mıngır yürüyen hacı adayı Şerbet de bir eda bir çalım kuyruk sallayarak ona eşlik etti. Durduk yere neşelenen Şerbet'in eklemleri fırıl fırıl dönüyor, kıçı başı ayrı oynuyordu. Haddinden sevinçli hali sinirime dokundu.

"Baksana Ogo" dedim, "bu senin Şerbet'i evlatlık mı alacağız? Daha ne kadar yürüyecek bizimle böyle?"

Daha önce defalarca sorduğum bir soruydu ama bu kez Şerbet'in de duyduğundan emin olmak istemiştim. Ogo da yine daha önce defalarca yaptığı gibi ellerini iki yana açıp, "Ne bileyim" demekle yetindi.

Yan gözle Şerbet'e baktım, *electric boogie* dansını bırakmış, kuyruğunu kıstırıp uygun adım yürümeye başlamıştı.

Köyden çıktıktan sonra, oto tamirhanelerini, lastikçileri ve devasa süpermarketleri geçerek ilerlerken, yolun kıyısında birini gördük. Sarışın, uzun boylu, leylek boyunlu, yirmilerinin başında var yok gençten bir çocuktu. Sırt çantasını yere atmış, upuzun bacaklarını eskiden düğün arabalarının kaportasına yerleştirilen oyuncak bebekler gibi iki yana açmış, yolun kenarında oturuyordu. Gözleri birbirine fazla yakın, kulakları yanaklarından fazla uzak, dikdörtgen şeklinde bir suratı, spagettiye benzeyen uzun, çırpı bacaklarıyla kimsecikleri ürkütmeyi beceremeyen sevimli bir korkuluğu andırıyordu. Fermuarını açtığı montunun içinden şakalı tişörtünü gördüm, üstünde "*Oedipus is the real motherfucker*" yazıyordu. Oğlanın yolun ortasında öylece oturması hastalık yahut kaza ihtimalini getirdi aklımıza. Yaklaşıp *buen camino*'muzu çektikten sonra her şeyin yolunda olup olmadığını sorduk. Bizden önce koşturup etrafında dönerek kendisini eğlendirmeye çalışan Şerbet'in başı-

nı okşamaya koyulan oğlan, sadece dinlendiğini söyledi. Bu defa bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sorup olmadığını öğrenmemize rağmen eline minik bir ceviz paketi tutuşturduk. Sonra da yine karşılıklı *buen camino*'laşıp yanından ayrıldık. Önceki gün Ogo'yu beklerken karşılaştığım üçlünün bana kayısı suyu ikram edişi geldi aklıma. Onlar da beni tek başıma otururken gördüklerinde gelip hatırımı sormak, bir ihtiyacım olup olmadığını öğrenmek istemişlerdi. Her şeyin yolunda olduğunu gördükten sonra bile minik bir ikramda bulunmadan edememişlerdi. Ogo'yla birlikte gayriihtiyari aynı ritüeli tekrarladığımızı görünce, yolun kendine has pratikler taşıdığına büsbütün ikna oldum. Yürüyüşçüler birbirini tanımıyor fakat yoldaşlık gözeterek kolluyorlardı. Âdet olduğu için değil, içlerinden öyle geldiği için yapıyorlardı bunu. Yol, yolcusunun kendiyle de, başkalarıyla da kurduğu münasebeti düzenliyor, bir tür terbiye veriyordu.

Şerbet bile almıştı bu terbiyeden nasibini. Ben ve üşengeç Norveçli dışında kimseye huysuzluk ettiğini görmemiştim ama Ogo'dan başkasına böyle doğrudan kur yaptığı da yoktu. Oğlanı yerde otururken görünce herhalde bizim hasta olduğunu düşünmemiz gibi o da üzgün olduğunu düşünmüş, kendince neşelendirmeye koşmuştu. Herkes elinde ne varsa onu veriyordu işte birbirine. Kimi selamını, kimi yemeğini, kimi neşesini.

Yaklaşık bir saat daha asfalt teptikten sonra nihayet toprak zemine ulaştık. Mihmandar oklarımızı izleyerek bostanların, korulukların, tarlaların, kırların, mesane dostu parkurların arasına daldık. Tarlalara az evvel gördüğümüz oğlanı hatırlatan komik korkuluklar dikilmişti. Birkaç minik üzüm bağının da yanından geçtik. Ogo hemen İspanya'nın gövdeli şaraplarını, Galiçya bölgesinin muazzam mutfağını filan anlatmaya girişti. Mutfakta aşçı, yolda yürüyüşçü, bağda gurme.

Akşam ağır ağır çöküyor, yol hafif bir eğimle yükseliyordu. Küçük köylerin içinden geçerken evlerin yanına kondurulmuş bolca serender gördük. Yerden altı yedi metre yüksekliğinde dört direk üstüne kurulmuş bu ahşap odalarda tahıl saklayan köylüleri de. Serenderler daha önce Karadeniz'de rastladıklarıma benziyordu, köylüler de başka köylerde karşılaştıklarıma. Bu mukayeseleri yaparken, insan evladının keşif hırsıyla evinden kalkıp uzaklara gitmesi büsbütün anlamsız göründü gözüme. Gitmemesi daha da anlamsız. Kader'le buluşmaktan başka her şey anlamsız.

O gece, o korkunç gece, eğer dönseydi Kader, başka bir hayatım olur muydu acaba benim de? Yoksa bütün elbiseleri her koşulda aynı mı biçerdim sırf kumaşım bu diye? Ama zaten dönmemişti. İşim var deyip çıktıktan sonra bir daha geri gelmemişti. Bütün gece evde onu beklemiştim. Zaman içime zehirli sarmaşıklar ekmişti. Tam adını koyamadığım o galiz duygu, her an kötü, çok kötü bir şey olabilirmiş huzursuzluğu, Kader'in eve dönmek bilmediği saatler boyunca palazlanarak ruhumu ele geçirmişti. Bir an evvel kapıdan girsin ve yine el ele tutuşup uyuyalım istemiştim. Çok istemiştim. Haddinden çok istenen şeyler, lüzumundan sıkı tutulan dilekler gerçekleşmez.

Gece yarısına doğru çalan kapıyı açtığımda karşımda o değil, iki polis memuru vardı.

Kapının açılmasıyla perdeler şişmiş, evde buz gibi bir karanlık gezinmişti. Bazen az sonra ne duyacağını hisseder insan, hani derler ya içine doğar. O zaman kalbinin anladığını kulağı işitmesin diye kaçacak delik arar. Ben de içimden neler neler geçirmiştim. Dilemiştim ki rüzgâr pencereyi tokatlasın, şangırtıyla kırılan cam parçaları dört bir yana saçılsın, iki polis ve ben ellerimizi, ayaklarımızı billur oklarla keselim, kan aksın, kan aksın, o kadar çok kan aksın ki konuşmaya dermanımız kalmasın. Böylece onlar o haberi hiç veremesin, ben de duymayayım.

Ama öyle olmamıştı. Çok istenen şeyler prensibi...

Güneşin tamamen çekildiği, takatımın tümden kesildiği sırada nihayet bir *albergue*'nin önüne vardık. Ogo önceki gece internette dolanıp yolumuzun üstündeki mekânlara şöyle bir göz atmış. Anlattığına göre bu *albergue* küçük ve genellikle tıka basa dolu olanlardanmış. Muhtemelen yalnız uyuyabileceğim bir oda bulamazmışız.

"E o zaman başka yere gidelim" dedim.

"Yakında başka yer yok. O Enxertado'da otel bulabiliriz ama ona da daha epey var. Bugün tahminimden yavaş yürüdük. Karanlıkta devam etmesek daha iyi."

"Tahtakurularıyla mı halvet olacağız?"

"Yok, ufak tefek lojistik sorunlar çıkabilir ama burası bal dök yala, yorumları okudum."

"Elin adamlarıyla sıkış tepiş yatmak istemiyorum."

"Karanlıkta bileğini burkmak da istemezsin."

Albergue keşmekeşini düşünmek tüylerimi diken diken etse de daha fazla uzatmadan kaderime razı geldim. Bu defa içeri sokmayı başaramadığımız Şerbet'e kartondan iptidai bir kulübe hazırlayıp bahçedeki saçakların altına bıraktık ve içeride beşer *euro* karşılığında kayıt yaptırdıktan sonra kendimize kalacak oda bakındık. Çok ranzalı kalabalık odalarda yatak bulmak güç değildi, Ogo bir tanesine hemen yerleşebilirdi. Ama benim yalnız uyuma arzumu gerçekleştirebilmek o kadar kolay olmayacaktı. Danışmadaki kadın en küçük odalarının iki kişilik olduğunu, onların da çoktan dolduğunu söyledi. Tam Ogo'yla yeni bir münakaşaya girmek üzereydim ki yolun azizleri yüzüme güldü de tek ranzalı iki kişilik bir odaya yerleşmiş İsveçli hacı adayı bir çift, her nedense *albergue*'de kalmaktan vazgeçip sonraki kasabaya yürümeye karar verdi. Böylece nur topu gibi çift kişilik bir odam oldu. Ama şimdi yeni bir karar vermem gerekiyordu. Ya o odada Ogo'yla kalacak ya da Ogo'yu kalabalık odalardan birine gönderip tek başıma olacak ama ilerleyen saatler-

de bir yabancının gelip ranzanın üstüne yerleşmesi riskini alacaktım. İkincisini tercih ettim. Uykumda konuşur ya da çığlık atarak uyanırsam filan dilimi anlamayan bir yabancıyla kalmak kötünün iyisi gibi geldi. Ogo sekiz ranzalı büyük bir odanın dokuzuncu misafiri olarak yerine yerleşirken, ben de çantamı bırakmak üzere minik odama girdim. Odam? Benim odam? Daha neler! Sahip olmak da bulaşıcıymış meğer. Çok anlayacakmışım gibi hemen yatağın altını üstünü kontrol edip tahtakurusu teftişi yaptım. Olmadığına kanaat getirince bir nebze rahatladım. Lakin saadetim kısa sürdü. Sadece tahtakurusu değil, yatakta yorgan da yoktu. Yeniden Ogo'nun yanına koştum.

"Hıı, söylemeyi unuttum. Burada yorgan vermiyorlar. Uyku tulumlarımızı çarşafın üstüne serip onların içinde uyuyacağız" dedi pişkin pişkin.

"Nasıl ya?"

"Bak işe yarıyorlar işte. Boşuna taşımamışız."

Ankaralı Polyanna'ya sövgülü gözlerle bakarak, aldığım derin nefesi ağır ağır geri verdim.

Odalara yerleştikten sonra *albergue*'nin karşısındaki lokantaya geçip Galiçya yemeklerini tecrübe etmeye giriştik. Mutfakta aşçı, lokantada gurme Ogo, membaı burası olduğu için pek ucuza yiyebileceğimizi söylediği ahtapotların tadına bakmakta ısrarcıydı.

"Aramızdaki hayvansever sensin sanıyordum?" diye burun kıvırdım. "Bunları döve döve öldürmüyorlar mı?"

Geri adım atmayan Ogo, ahtapotların artık eskisi gibi öldürülmediğini iddia etti bu sefer de uzun uzun. Herhangi bir tartışmayı kazanmaya gücüm yoktu. Şefkatle öldürülüp Nuh Nebi'den kalma emaye kaplarda servis edilen bu sevimli mahlukları yemeye giriştik.

Etraftaki masalar bir İngiliz, bir Fransız, bir Alman diye başlayan fıkraları andırıyordu. Kimin nereli olduğunu İngiliz-

cesinin aksanından ya da tipinden tahmin etmeye çalışıyordum. Yan masamızda yeni tanıştıkları kolayca anlaşılan yürüyüşçü kıyafetleri içinde iki kadın sohbet ediyordu. Biri kocasından yeni ayrılmış, kızını annesine bırakıp yola çıkmış; diğeri hiç evlenmemiş ama çocuk istiyormuş. Boşanan, diğerine anneliğin muhakkak tadılması gereken mucizevi bir duygu olduğunu anlattı durdu. Öbürü de mahrum kaldığıyla sınananların zoraki gülümsemesiyle bolca kafa salladı. Benzer lafları çokça işitmiş biri olarak, kafa sallayan kadının haline üzüldüm. Gerçi ben ondan farklı olarak çocuk istememiş, bir çocuk doğurmadığım için kendimi eksik hissetmemiştim. Fakat etrafımı saran annelikle ilgili onca şehir efsanesine, hormon övgüsüne, saadet teranesine rağmen, çocuk yapmamış ya da yapamamış olmaktan değil de, istememiş, içimde böyle bir arzu yeşertememiş olmaktan dolayı kendimi kabahatli hissettiğim dönemler olmuştu. Bütün kadınlara bahşedilen bir sevme kabiliyetinin benim içime yerleştirilmediğini düşünüp kendimi mahcup hissetmiştim. Neyse ki zamanla o da geçti. Ama kolay mı bu yaşa gelip evlenmemek, çocuk yapmamak, hadi bunlar belki affedilir de çocuk istemeyi bile beceremek? Her Allahın günü arkadaşlardan, akrabalardan asansörde karşılaştığın komşulara kadar uzak yakın her nevi vazifeli memurdan aldığın tavsiye, tariz ve en nihayet ilerleyen yaşınla birlikte taziyeleri görmezden gelmek? Analığın ölürse sen de ölürsün! Başka nesin ki! Gelgelelim benim kendi sesime bile tahammülüm yoktu. Kendi çocukluğumun sesine hiç yoktu. Çocuğumun sesine olmayacağı besbelliyken annelikle taçlanıp ne yapacaktım? Ben kimin sürgünüydüm ki ne çiçek açacaktım? Almadığım şeyi nasıl verecektim? Almadığım ve vermek de istemediğim şeyi... Zamanla anlatmaya çalışmaktan, sonra da dinlemekten vazgeçtim ve rahmimin bekçileri de yavaş yavaş sustular. Meğer dinleme nezaketini gösterene anlatırlarmış. Yan masada karşısındakini saf saf dinleyen kadına acıyarak baktım. Çocuğu olmadığı için de-

ğil, dinlemeye devam ettiği için.

Yemekten ve yanında içtiğimiz birer kadeh *albariño*'dan sonra üstüme çöken ağırlığın da etkisiyle odaya dönmek istedim. Uyumak için erkendi ama sefil haldeydim.

Pijamalarımı giymek için soyunup dökünürken odanın epeyce soğuk olduğunu fark edince elimi minik peteğe değdirdim, buz gibiydi. Soluğu yine ille de burada kalalım diye tutturan Ogo'nun odasında aldığımda, Venedik'in sular altında kalacağını söyleyen İtalyan oda arkadaşına Hasankeyf'ten bahsederek sidik yarıştırıyordu. Lafını balla kestim:

"Odam buzhane!"

"Burası da öyle" diye karşılık verdi sakince. "Sordum, kaloriferleri yarım saat sonra açıyorlarmış. Şimdilik montunu giy istersen, birazdan ısınır."

Oflaya poflaya odaya dönerken, gözüm mutfağın aralık kapısına takıldı. Rengârenk yürüyüş kıyafetleri içinde orta yaşlı bir adam ve on iki-on üç yaşlarında bir kız çocuğu, ocağın başında birlikte yemek pişiriyordu. Adam elinde kepçeyle tencereyi karıştırıyor, kız artık pişen neyse üstüne bir tutam tuz ya da baharat serpiyordu. Şakalaşıyor, kıkırdaşıyor, gülüşüyorlardı. Çocuk hık demiş adamın burnundan düşmüştü. Baba kız olmalılardı. Hac yolunu babasıyla yürüyen bir kız da, günlerce kızıyla yan yana yürüyen bir baba da şaşırtıcı geldi bana. Niyeyse asabımı bozdu gülüşmeleri. Amma da gürültücü şeylerdi. Durduk yere sinir bastı. Kafamın içindeki o karanlık postanede kalemi elime alıp hırsımı Yakup'tan çıkardım.

"Bravo Yakup! Şu manyakça gürültünün ortasında beni tek başıma bıraktın. Çağırılmadan gelip haber vermeden gittin. Hadi buna eyvallah ama ikinci bir mektup bile göndermedin. Eline mi yapışırdı? Madem yaralardan o kadar anlıyordun, bir durayım da merhem olayım demek neden aklına gelmedi? Ya, ben burada ölüyorum, ölmeye gidiyorum; o ka-

dar aklımı okudun da bunu hiç mi fark etmedin? Kalsaydın belki vazgeçirirdin. Ne bencillik!"

Baba kız gülüşmeye devam ediyordu. Adam kızın yanağından bir makas aldı. Gözlerimi kaçırdım. Suratına bir şamar patlatsa daha kolay bakardım. Yok, benim insan içine çıkmam bile yanlıştı. İçimde sipsivri bir diken vardı. Böyle düşününce, Yakup'tan bir cevap geldi kafamın içinde. Beni suçlayan, ne yani, hayattaki kararların başkalarının yapacağı, yapmayacağı işlere mi bağlı diye soran, üstten, küstah bir cevap. Ben de kendi cevabımı hemen yapıştırdım:

"Yakup, sözlerimi çarpıtmayı bırak. Sanki ben onu mu dedim! Sonuçta kararım kesin. Birnam Ormanı diyeyim, gerisini sen anla. Biri yapma dedi diye yapmayacak değilim. Hem sen kim oluyorsun! Tanışmıyoruz bile. Açıkçası umurumda da değilsin. Benimki denize düşüp, sarılacak yılan aramak. Ama sen yılan olmayı bile beceremedin. En azından deneyebilirdin. Yani önem verseydin. Neyse, unut gitsin."

Yakup'un sinirlerimi büsbütün zıplatacağı aşikâr cevabını görmemek için zihnimin posta şebekesini kapatıp mesaiyi bitirdim. Kös kös odaya girip, gece yarısı ranzanın üst katına göz dikmiş bir yabancı tarafından açılmamasını umut ederek kapıyı kapattıktan sonra, yatağa serdiğim uyku tulumunun içine yerleştim ve "Uyunur mu burada? Kalacak başka yer yoktu sanki" diye söylene söylene, kendimi bile şaşırtacak kadar kısa sürede uykuya daldım.

18

"Kaç kere anlattım ya, babamdan kaçıyordum. Hiçbir yerde uzun kalamıyordum."

"Kalırsanız ne olmasından korkuyordunuz?"

"E işte beni alıp götürmesinden."

"Babanız gittiğiniz yeni evde de bulup alamaz mıydı sizi, adresiniz gizli miydi?"

"Yoo, değildi ama...

Bir an dilimdeki sözcükler kepekleniyor.

"O zaman babanızdan kaçmıyordunuz?"

Kısa bir duraksamanın ardından cevap veriyorum:

"Hayır, kaçıyordum!"

Neden anlamamakta direniyor ki? Ne yaşadığımı bilmiyor muyum? Çocukluğum boyunca kaçmıştım babamdan. Her yaz görsem de yanında büyümediğim, tanımadığım biriydi. O beni çağırdıkça, bir akrabamın evinden öbürününkine gitmiştim. Böylece kurtulmuştum. Yıllar sonra geçmişe bakarken, çocuk yaşıma rağmen nasıl da cesur ve akıllı davrandığımı, istemediğim şeyi yapmadığımı düşünüp kendimle gurur bile duymuştum. Ama Çiğdem Hanım anlamamakta ısrar ediyor, sanki işi yokuşa sürmeye çalışıyor.

"Babanız hiç gelip zorla götürmeye çalıştı mı sizi?"

Ruhumun karmaşası içinde eriyen sesimle mırıldanıyorum:

"Yani öyle kapılara dayanmadı tabii. Ormanda mıyız?"

"Ne yaptı peki?"

"Hatırlamıyorum. Agresif bir şey yapmadı. Ama onunla yaşamamı istiyordu. Söylüyordu, baskı yapıyordu."

"Nasıl bir baskı?"

"Hep kızgındı. Ona kötü bir şey yapmışım gibi."

"Ama kapılara dayanmadı. Kaçgöç hayatına sebep olacak gerilim yaratmadı."

Niyeyse terapistten ziyade hafiye gibi davranmaya başlayan Çiğdem Hanım, lafın bu noktasında yavaşça arkasına yaslanıp tane tane döküyor sözcükleri ağzından:

"Böyle bakınca... o kadar sık adres değiştirmeniz gerekiyor muydu ondan kaçmak için sizce?"

"Yani ben..."

"Kaçmak için mi gidiyordunuz gerçekten?"

Duruyorum. Sahi, yeni gittiğim evlerde bulamaz mıydı babam beni? Kardeşleriyle küs değildi. Adreslerini bilmiyor değildi. Aksine yazları gelmeye, beni görmeye devam etmişti hep. Evet, onunla yaşamamı istediğimi söylemiş, kabul etmediğim için kızıp gücenmişti. Ama kapılara dayanmamıştı. O zaman nasıl bir kaçmaktı bu? Nasıl bir kurtulmak? Nasıl olmuştu da yıllarca böyle düşünmek aklıma gelmemişti? Şefkatle yüzüme bakan Çiğdem Hanım'dan gözlerimi kaçırıyorum ve aşınmış bir sesle cevaplıyorum onu:

"Bilmem. Kaçtığımı sanıyordum."

Aramıza rüzgârlı bir sessizlik doluyor. Çiğdem Hanım bu defa yepyeni bir şoru yöneltiyor:

"Kendi isteğinizle mi ayrılıyordunuz o evlerden gerçekten?"

"Yani, evet."

Burada bırakmak istiyorum cevabı ama yapamıyorum, içimde bir şey kaynamaya başlıyor.

"Biraz da öyle gerekiyordu galiba."

"Bunu açar mısınız?"

"Ne bileyim işte. Bir evde bebek öldü, öbüründe boşanma oldu...

"Ve?"

"Gitmem gerekti galiba. Hem zaten babam da..."

Birden susuyorum. Babam da ne, diyorum içimden, babam da ne!

"Size gitmeniz gerektiği söylendi mi hiç?"

"Hayır, hayır, tam öyle değil. Kimse beni bir yere göndermedi. İkna oldum ben, zorla yollanmadım."

Ağzımdan çıkar çıkmaz bu ikna kelimesine şaşırıyorum.

"Ne dediler peki size?" diye soruyor sakince. Yüzünde yine acıyı paylaşan, paylaşan değil, ortada acı bir şey olduğunu anlatmaya çalışan o tanıdık gölgeler kımıldanıyor.

"Bilmiyorum, hatırlamıyorum. Ama mesela Mehpare Halam..."

Gözlerim yanmaya başlıyor. Yutkunup devam ediyorum:

"... boşanıyordu. Kendine yeni bir hayat kurması lazımdı."

"Ve o hayatta size yer yok muydu?"

"Benimle yapamazdı. Tek başınaydı, gençti."

Çiğdem Hanım yine o acıklı ifadeyle, yo, hayır, bu defa öbürüyle, bir şeyleri anlamamı beklediğinde takındığı sabırlı ifadeyle bakıyor. İçimde yosunlu bir öfke okyanusu kabarıyor.

"Genç bir kadının kendi başına ayakta kalması ne kadar zor biliyorsunuz!"

Sesim titriyor. Çiğdem Hanım elimi tutacak gibi öne doğru eğiliyor. Dokunmuyor ama.

"Biliyorum. Kimseyi suçlamaya çalışmıyorum. Sizin de kimseyi korumanıza gerek yok. Sadece o evlerden nasıl gittiğinizi düşünelim istiyorum. Yolculuklarınızı hatırlamayışınız aslında gitmek istemeyişinizle ilgili olabilir mi?"

"Olabilir ya da olmayabilir! Ne işime yarayacak ki şimdi bu" diye isyan ediyorum. Cevap vermek yerine, yeni bir soru

soruyor en müşfik sesiyle:

"Halanızın yeni bir hayat kurması gerekti, sizin de oradan ayrılmanız. Peki babanız fırsat bu fırsat deyip sizi götürmeye geldi mi?"

"Hayır. Ama zaten ben ona gitmek istemedim. Ben ondan kaçıyordum, söylüyorum ya!"

Çiğdem Hanım hiçbir şey söylemeden yüzüme bakıyor. Ben de bir şey söylemiyorum artık. Çocuklukta kurduğum, yıllarca rüzgâra, fırtınaya rağmen koruduğum kumdan bir kalenin daha üstüme yıkıldığını hissediyorum. Gözlerim suyu çekilmiş karanlık kuyular gibi kavruluyor. Ağlayabilsem keşke. Uzun bir uykuya dalmak ister gibi başımı öne eğiyorum. Gözlerimi yumuyorum.

19

Hıçkırık sesleriyle uyanıp gözlerimi açtığımda ortalık zifiri karanlıktı. Birkaç saniyelik tereddütten sonra nerede olduğumu hatırladım. *Albergue*. Tek ranzalı çift kişilik oda. Yatak. Akşam yorgun argın gelmiş, bir şeyler yedikten sonra yatıp uyumuş ve şimdi birdenbire uyanmıştım. Tek başıma. Bütün bunlardan emin olunca içim buz kesti. Artık odada yalnız değildim. İçeride biri vardı, ranzanın üst katında. Kesik kesik ağlama sesi. Yine rüya mı acaba? Yakuplu bir rüya daha? Dilimi ısırdım, acıdı. Tırnaklarımı avuçlarıma geçirdim, yine acıdı. Uyanıktım. O zaman bu ne şimdi diye geçirdim içimden telaşla. Odada kim var? Yakup? Ben uyurken mi geldi? Zihnimden aynı anda tonla ihtimal geçiyor, birbirine teyellenen imkânlar silsilesi eğri büğrü hikâyelere dönüşüyordu. Ben uyurken gelen Yakup kaldığım odayı öğrenip boş yatağa mı yerleşmişti? Ama neden ağlıyordu? Ağlıyor muydu? Nefesimi tutup iyice kulak kabarttım. Hiç kuşku yok ki üstümdeki yatakta biri, hafifçe sarsılarak, ince hıçkırıklarını bastırmaya çalışarak, içini çeke çeke ağlıyordu. Fakat Yakup değil, bir kadındı bu. Bir kadının ağlayışı. Uyandığımı sezdirmemek için yerimden kıpırdamadım. Ancak yattığım yerde gözlerimi karanlığa alıştırırken türlü çeşit duyguya yuvarlandım. İçimde kımıldanan korku yerini yavaş yavaş meraka ve hatta acımaya bıraktı. Peki ne yapacaktım? Gecenin bir yarısı kim olduğunu bilmediği, yüzünü bile görmediği biri-

nin ağlamasıyla uyanınca ne yapar insan? Hıçkırıklar kesilmiyor, yukarıdan üstüme damlayan sesler içimi ince ince kıyıyordu. Odadaki kim, bana bir fenalık mı yapacak diye düşünemedim artık. Odadaki ağlayan biri. Ağlayan bir kadın. Kendisi fena zaten, bana bir fenalık yapmayacak. Belli.

Gözlerimi yumup yeniden uyumayı denedim. Beceremeyeceğim aşikârdı. Hem artık uyanmıştım hem de tepemde biri sarsıla sarsıla ağlamıyormuş gibi davranamazdım. İçimdeki sıkıntıyı taze havayla boğmak istercesine derin bir nefes aldım. Aynı anda hıçkırıklar da kesildi. Yukarıdaki duymuştu sesimi. Uyandığımı anlamıştı. Bir şey söylemek istedim ama ne? Ne denebilirdi ki? Kiminle konuştuğumu bile bilmeden üstelik. Bütün gücümü topladım ve yerimden kıpırdamadan İngilizce sordum:

"Her şey yolunda mı?"

Cevaben, tutulup tutulup patlayıveren minik, kesik bir hıçkırık daha düştü üstüme. Birkaç saniye bekleyip devam ettim:

"Bir şey ister misin? Su filan?"

Önce sessizlik. Sonra fısıltıyla buğulanmış bir kadın sesi.

"Hayır."

İstemiyor. Çenemi tutup uyumam en iyisi. Ama içimden gelmedi.

"Ağlıyorsun" dedim. Sanki bilmiyor.

Önce yine sessizlik, sonra sinirli mi, dalga mı geçiyor anlayamadığım bir ses.

"Sen neden ağlamıyorsun ki? Herkese yetecek kadar sebep yok mu?"

Ne cevap vereceğimi bilemeden öylece kalakaldım. Nasıl laf o öyle, ağlayamadığımı bilir gibi. Çimdikledim kendimi. Rüyada olmadığımı bir kere daha müşahede ettim. Gerçeküstü bir atmosferle kuşatılmış gibiydim. Her şeyin normal sayılacağı ve hiçbir şeyin normal olmayacağı anlardan birini yaşadığımı his-

settim. Tanımadığım, yüzünü bile görmediğim ranza komşuma bir şeyler söylemek, gözyaşını dindirmek için değil, sadece bir ses vermek için konuşmak istedim. Birden aklıma o film geldi. Yersiz bir sohbete giriştiğim için terslenmeyi göze alarak, "Bir film seyretmiştim" dedim. "Bir kadın ağlıyordu, öbürü de ona neden ağladığını soruyordu. Kadın da siz ağlamadığınız için diyordu."

Susup gelecek cevabı bekledim. Gelmedi. Ama hıçkırıklar kesilmişti. Muhtemelen sinir bozukluğundan. Ben ağlasaydım, ağlayabilseydim yani, biri tutup bunları söylese, epey sinirlenirdim. Biri ne anlatsa sinirlenirdim gerçi. Ağlayan birinin belki de sadece ağlamaya ihtiyacı vardır. Teselliye ya da laf kalabalığına değil.

"Kusura bakma" diye pes ettim. "Konuşmak iyi gelebilir diye düşündüm bir an. Ama gelmez değil mi? Niye gelsin ki."

Yukarıdan derin bir nefes verildi.

"Gelmez herhalde. Hele hiç tanımadığım biriyle. Yüzünü bile görmedim. Geldiğimde uyuyordun, ışığı açmadan yatağa girdim."

Sonra ses yumuşadı.

"Uyandırdım değil mi? Kimse ağlama sesiyle uyanmak istemez."

"Yo, öyle nefretlik bir şey değil aslında. Eskiden öyle düşünmüyordum ama şimdi ben de ağlamak isterdim."

"E ağla çok meraklıysan. Tutan mı var?" deyip güldü. Acı bir gülüş mü, yoksa eğleniyor mu, orası meçhul. Hıçkırıklarının kesilmesine memnundum ama hıçkırıklarla uyanmaktan rahatsız olmadığım yalandı sonuçta.

"Tutan var, ben tutuyorum kendimi. Ağlayamıyorum epeydir. Eskiden ağlamak istemezdim. Şimdi istesem de beceremiyorum. Gözlerim yanıyor sadece. Gözyaşı yok, yanma var."

Yukarıda bir hareketlenme oldu. Bir gıcırtı. Galiba oda arkadaşım doğrulup yatağın üstüne oturdu.

"Çattık desene" dedi. "Nereye gitsem başka hikâye."

"Hikâyelerden kaçmak için geldinse yanlış yerdesin. Buralar silme hikâye."

Yine bir sessizlik oldu. Yere, benimkinin biraz ilerisine bırakılmış sırt çantasını seçtim karanlıkta.

"Yürüyüşçü müsün?" diye sordum.

"Hı hı. Santiago, oradan da Finisterra. Sen?"

"Ben de."

"Yalnız?"

"Yok, Santiago'ya kadar bir arkadaşımla. Başka odada şimdi. Ben yalnız uyumak için buraya geldim."

Sinirli sinirli güldü yeniden.

"Sonra da biri gelip ağlayarak uyandırdı, öyle mi?"

Sesi tatlılaşmıştı.

"Çok tuhaf" dedi. "Ağlayamaman yani. Ben de çok ağlıyorum diye çıkmıştım yola. İki aydır gözümün yaşını tutamıyorum. Ha bire akıyor. Bazen uluorta. Utanıyordum. Sinirlerim bozuluyordu. Hem havam değişsin hem de boş yollarda istediğim gibi ağlayıp rahatlayayım diye düşünmüştüm."

"Sonra yine birileri çıkıp rahatsız etti yani?"

Güldü. Ben de güldüm. Doğrulup yatakta oturdum. Aynı ranzada altlı üstlü oturuyor, muhtemelen üstünde gölgeler kıpırdanan aynı duvara bakıyor, birbirimizi görmüyorduk.

"İki aydır" diye sordum çekinerek, "neden hep ağlıyordun?"

"Birileriyle dertleşmek istesem yola çıkmazdım. Anlatmak insanı yoruyor. Bir de borçlu bırakıyor. Senle ilgili bir şey bildiklerinde, bir sır, ömür boyu onlara mahkûm gibi oluyorsun."

"Yabancıyım ben" dedim müjde verir gibi. "Bir daha görmeyeceksin. Mahkûmiyet yok. Borçluluk, endişe yok. Rahatlamak istersen anlatırsın. Ben de dinlerim. Bir daha da görmezsin."

"Anlamsız."

"Haklısın."

Sonra yine sessizlik. Uzayan bir sessizlik. Belki bir dakika, belki iki, belki daha çok.

"Söz mü?" diye titrek bir ses geldi nihayet yukarıdan.

"Neye söz mü?"

"Seni bir daha görmeyeceğime."

"Zaten görmüyorsun ki."

"Bir daha hiç karşılaşmayacağımıza."

"İzci sözü."

"İzci misin?"

"Değilim. Ne istersen o sözü."

Sesi, gülüyor mu ağlıyor mu anlayamadığım bir biçimde dalgalandı. Karar vermeye çalışır gibi şiltenin üstünde kıpırdanarak yatağı gıcırdattı.

"Tanımadığım birine de olsa borçlu kalmayı sevmem ben. Sen de bana bir şey söyle o zaman. Daha önce kimseye söylemediğin, kimseye söylemeyeceğin bir şey."

Durdum. Teklifi nedense hoşuma gitti. Çok da adil göründü gözüme. Ama aynı anda da içimde onunkine benzer bir tedirginlik dikenlendi.

"Bu konuda hiçbir şey yapmayacağına söz verir misin?"

"Hangi konuda?"

"Söyleyeceğim şey konusunda."

"Daha bilmiyorum ki. Hem ne yapabilirim?"

"Bana akıl vermeyeceğine, fikrimi değiştirmeye çalışmayacağına ya da işte bir şekilde engellemeye?"

"Ne anlatacaksın ki?" dedi bu sefer merakın dinçleştirdiği bir sesle.

"Söz mü?"

"Söz. Burada konuşulan burada kalacak. Birbirimizi bir daha görmeyeceğiz ve öğrendiklerimizle ilgili hiçbir şey yapmayacağız. Tabii başka kimseye de anlatmayacağız. Yabancı sözü."

Her şey alabildiğine mantıksızdı ve gözüme kusursuz bir

anlaşma gibi göründü.

"Yabancı sözü."

Yine bir sessizlik oldu. İkimiz de kimin başlayacağını düşünüyorduk. Daha doğrusu ben öyle düşündüğüm için onun da aynını düşündüğünü sanıyordum. Ama o sessizliğin sonunda, "Adın ne?" diye sordu.

"Neden?"

"Kimseye anlatmadığım şeyleri kime anlatacağımı bilmek istiyorum."

"Hani bir daha görmek istemiyordun?"

"Görmek değil bilmek istiyorum."

Tuhaf bir biçimde hırçınlaşmıştı ama hâlâ tatlıydı. Ağlamaktan başka şey yapamayacak kadar perişan olmasındansa içinde hırsını, hıncını, şakasını barındıracak kadar toparlanmış olmasını tercih ederdim. Hoşuma gitti.

"Adım Seher."

Hemen cevap vermedi. Yatağın üzerinde hareketlendi, durdu. Bir şeyler düşündüğünü anladım. Sessizlik uzayınca bu defa huzursuzlandım. En nihayet tedirgin bir sesle, "Nerelisin?" dedi.

"Türkiye. Sen?"

Bir süre daha sustu. Kendiyle savaşan bir sessizliğin ağırlığı döküldü yukarıdan üstüme. Sonra ani bir karar vermiş gibi sesini yeniden dinçleştirip cevap verdi:

"Ben de Vesna. Adım yani."

Yine bir sessizlik. Sonra derin bir iç çekiş ve Vesna başladı:

"Annem öldü benim."

İçimden uzun bir haydaaa çektim.

"Ama mesele bu değil. Bana küs öldü."

Sonra içini çekip yine durdu. Bir cevap bekleyip beklemediğinden emin olamadım.

"Benimki de öyle yapacak muhtemelen" dedim. "Yani henüz yapmadıysa." Der demez de pişman oldum. Onu ne kadar

iyi anladığımı bilmeye değil, sadece dinlememe ihtiyacı vardı. Zaten cevap vermedi. Hiç araya girmemişim gibi anlatmaya devam etti:

"Biliyorum, anneler ölür. Yani bütün anneler bir noktada ölür. Bu zaten yeterince fena. Ama doğal da. Bununla baş edebilirim herhalde sonunda. Gerçi herkes sahiden baş edebiliyor mu, onu da bilmiyorum."

Yine sustu ama bu bir soru değildi, biliyordum artık. Bildiği gibi, dilediği sırayla, lüzum duyduğu fasılalarla anlatacaktı. Öyle de yaptı.

"Bosnalıyım ben. Bu ne demek bilir misin?"

Cevap vermedim. Cevap beklemiyordu.

"Bazılarımızın annesi ölmeden evvel defalarca ölmüştür. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Yine cevap vermedim.

"Ben anlıyordum aslında. Bir şeylerin ters olduğunu hep anlıyordum. Çocukluğumdan beri annem yüzüme bakmıyordu bazen, bakamıyordu. Seviyordu beni ama sevemiyordu. Babam da öyle. Ama o başka hikâye. Sonradan öğrendim de zaten. Öyle şeyler uzun saklanamıyor bizde. Öyle kalabalığız ki. Bizim kuşak yani, benim gibi olanlar. Anlıyor musun? Sus. Anlıyorsan da söyleme."

Bir şey söylemeyecektim zaten.

"Savaş" dedi. "Duymuşsundur. Yaşın kaç senin?"

Bu defa gerçekten soruyordu.

"Kırk oluyorum yakında."

"Benden büyüksün. Hatırlaman lazım. Savaşı yani."

"Hatırlıyorum."

"Neyse, sus, söyleme. Herkes hatırlıyor. Oradalardı. Ama bir şey yapmadılar. Görmemek için başka yere baktılar. Onca kadın, onca kadına... Yokmuş gibi yaptılar. Anlıyor musun? Annem buna çok kızgındı. Annem bana da kızgındı. Oysa ben de bir şey yapmadım. Onlar yaptı. Onlar yaptı ve sonra ben doğ-

dum. Anlıyor musun?"

Anlamıştım. Ama sustum. Ne diyeceğimi bilemediğim için sustum.

"Babama hiç benzemiyorum ben. Ama evlilermiş. Abim benziyor babama. O savaştan önce doğdu. Ben benzemiyorum. Ben, kötü şeylerin tohumu. Annemin hatırlamak istemediği adamlara benziyorum. Detayları bilmek istemezsin. Annem hiç anlatmadı ama ben biliyorum. Biliyorum ama yine de ona kızgındım işte. Madem doğurmuştu, beni sevmesini, daha çok sevmesini, bir anne gibi sevmesini istedim hep. Yapamadı. Bana her baktığında hatırlamaktan kurtulamadı. Lanet gibiydim. Düşürmeye de çalışmış aslında hamile olduğunu öğrenince. Tutunmuşum. Bok var gibi hayata tutunmuşum. Sonra işte büyüyünce... ben de ondan nefret ettim biraz, anlıyor musun? Onun suçu yoktu. Benim de suçum yoktu. İkimiz de birbirimizi sevdik. Ama ikimiz de nefret ettik, anlıyor musun?"

Sonra birden yukarıdan hıçkırıklar yükseldi yine. Benim de aşağıda gözlerim yanmaya başladı. Gözlerim cayır cayırdı. Ağlayamadım.

"Öldü" dedi hıçkırıklar arasından. "İki ay önce. Bana küs öldü. Beni sevmeyi beceremeden öldü. Onu ben yıkadım. O ancak abimi sevebildi ama onu ben yıkadım. Ölüydü, beyazdı ve vücudunda izleri geçmemiş sigara yanıkları vardı. Bir de ben. Ömür boyu söndüremediği koca bir sigara yanığı. Onu ben yıkadım. Onu ben yaktım."

Sonra yatak sarsılmaya başladı. Vesna da muhtemelen yastıkla boğmaya çalıştığı ölgün bir sesle hıçkıra hıçkıra ağlamaya. Ne yapacağımı bilemedim. Kalkıp ışığı yakmak, ona sarılmak geçti içimden. Ama dehşetin katılaştırdığı vücudumu kıpırdatamadım. Hem istediği bu değildi. Galiba benim istediğim de bu değildi.

"Ölebilir" dedi Vesna hıçkırıkları arasında. "Her insan zamanı gelince ölebilir. Ama bizim aramızda her şey yarım kal-

dı. Hastaydı, beni çağırmıştı, gitmedim. Gidecektim de erteledim hep. Gittiğimde de geç kalmıştım. Bir gün erken gitsem, sarılsam, bu aptal odada sana değil de ona ağlasam... Bilmiyorum, belki hiçbir şey değişmezdi. Ama bilmiyorum işte. Artık bilemeyeceğim de. Anlıyor musun?"

Hem de nasıl anlıyordum. Bazı şeyler konuşarak geçiyor, bazıları geçmiyordu. Bazen ben de annemin ölmesinden korkuyordum. Bazen de çoktan ölmüş olmasından. Ama artık ölmeden önce ona sarılmak istemiyordum. Bunları Vesna'ya söylemedim. Sözcüklerin iyileştirebileceği bir yara değildi onunki. Anlatmak da iyileştirmezdi. Sadece zehrinin birazını dışarı atmış olurdu. Sadece o kadar. Kötünün iyisi.

Durdu. Burnunu çekip, "Bu kadar yeter" dedi. "Seni görmek istemiyorum. Işığı açma. Sabah erkenden çıkarım ben. Sakın tanışmaya filan da kalkma."

"Tamam" dedim.

"Şimdi sıra sende. Kimseye söylemediğin, kimseye söyleyeceğin o şeyi söyle."

"Tamam ama sen de üstüne tek kelime etme. Tek kelime bile. Söyleyeceğim ve sonra uyuyacağız. Sabah erken kalkan çıksın. Gün ağardıktan sonra bir daha karşılaşmayacağız."

Burnunu çekerek onayladı beni. Yukarıdan gelen seslerden yatağa yeniden uzandığını tahmin ettim. Anlatmanın yorgunluğuyla gevşeyen ve bir o kadar da katılaşan bedenini şiltenin şefkatine teslim etmişti. Belki gözlerini bile yummuş, öğrenir öğrenmez unutmaya karar verdiği küçük sırrımı uykuyla uyanıklık arasında bir yere, bir rüya gibi asmaya hazırlanıyordu. Ben de uyku tulumuma geri girdim. Uyuyamayacağımı bile bile kapadım gözlerimi. Sonra, "Ben" dedim, "kendimi öldüreceğim."

20

"Bir şiir var hani. Özdemir Asaf'ın.
Geleceğim, bekle dedi, gitti,
Ben beklemedim,
o da gelmedi.
Ölüm gibi bir şey oldu
ama kimse ölmedi.

Öyle bir fotoğraf işte, o şiir gibi. Fotoğrafta sadece ben varım. Bir de annem ama görünmüyor. Sesten ibaret o. Yabancı bir sesten. O karlı kış günü seni geri alacağım diyen, sonra bir daha hiç görmediğim kadının sesi ama ona benzemiyor. Ses telefonun öbür ucunda ve sanki dünyanın öbür ucundan geliyor.

Çocukluğumdan kalan fotoğraflardan değil bu, söyledim size, kazık kadarım artık. Üniversiteden mezun olmuşum, çalışıyorum. Bir gece büyük amcam arıyor, annemin kendisine ulaştığını, telefon numaramı istediğini söylüyor. Numaramı verip veremeyeceğini soruyor. Şaşırsam da kabul ediyorum ve sonra işte fotoğraf...

Yatağımın üstünde oturuyorum. Elimde bir telefon, telefonda annem. Yabancı bir kadın sesi hızlı hızlı bir şeyler anlatıyor. Mahcup, özür diler gibi. Beni görmek istediğini söylüyor. Çok özlemiş, öyle diyor. İnsan kendine yakın birini olsa olsa bir ayda çok özlemez mi, bir yılda, hadi beş yılda. Çok özlediğini anlamak için yirmi altı yıl bekler mi? Dinlerken bunu düşünüyo-

rum, içim bulanıyor. Sözcükler havada uçuşuyor. Ne dediğini bile anlayamıyorum. Beni bıraktığı için üzgün olduğunu anlatıyor galiba. Ama dinleyemiyorum. Göğsümden boğazıma kırçıllı bir ağırlık yükseliyor. Sadece üzülmemesini, iyi olduğumu, hayatımın yolunda gittiğini, çok iyi bakılıp büyütüldüğümü, şimdi de kendi ayaklarımın üstünde durmayı becerebildiğimi, ona kızgın olmadığımı, inançlı biriyse şayet hakkımı helal ettiğimi söylemeye çalışıyorum. İçimden hep şöyle diyorum, lüzum yok, üzülmesin, kim onun yapmak zorunda kaldığını yapmak ister ki."

"Sizi bırakmaya mecbur kaldığını mı düşünüyorsunuz?"

"Aslında hayır. Ama bir biçimde mecbur da kalmış olmalı değil mi? Yoksa kim çocuğunu bırakmak ister ki?"

Çiğdem Hanım koltuğunda şöyle bir kıpırdanıyor. Bugün bacaklarını sıkı sıkı saran bir pantolon giymiş, altına da topuklu şık pabuçlar geçirmiş. Bir süredir eskisinden daha özenli giyiniyor. Bir flörtü var herhalde. İş çıkışı için neşeli planları. Koltuğunda dikleşerek, "Anlatmak isterseniz şayet, neden bıraktığını biliyor musunuz?" diyor.

"Hayır, o akşam ona sormadım. Garip görünebilir ama daha önce bir başkasına da sormamıştım. Ne babama ne akrabalarıma."

"Neden?"

"Kabul edilebilir bir sebep duyamamaktan korktum herhalde."

"Benzer bir konuda bir dizi yazdığınızı söylemiştiniz. Bir annenin çocuğunu neden bıraktığını anlatan."

"Evet, yine de anlaşılır bir bahane bulmam gerekiyordu. Sevgiliniz sizi terk ettiğinde bile öyle yapmaz mısınız? Herkes kayıplarının ardından kendini sakinleştirecek bir bahane arıyor. Ben de. Ben de uydurdum işte. Neden yazdığımdan emin değilim. Başkasına anlatırsam kendim de inanırım sanmışımdır belki. Ya da bilmiyorum, belki her şey birbirine karışsın iste-

dim, neyin doğru neyin yanlış olduğunu ben de bilemeyeyim. Zaten şimdi bile o yazdıklarım sızmaya çalışıyor size anlattığım fotoğrafa. Hatta bazı parçalar oradandır belki, sanırım doğru dürüst eleyemiyorum artık. Hatırlarsanız daha ilk gün yalan söyleyebileceğim konusunda uyarmıştım sizi. Yani evet, bir vakitler ona bir bahane yazdım ama uydurdum işte. Daha doğrusu artık ne kadarını uydurdum onu bile bilmiyorum. Saçma sapan bir hikâyeydi zaten. İzleseydiniz sevmezdiniz."

Çiğdem Hanım nezaketen gülümsüyor. Uydur kaydır diziler seyreden bir tip olmadığı belli; neyse ki, severdim, niye sevmeyeyim gibisinden masallar okumaya kalkmıyor. Israrla ve sabırla yeniden konuya dönüyor.

"Ona kızgın değildiniz. Ama yine de görüşme isteğini kabul etmediniz."

"Sayenizde ilk karşılaşmamızı hatırlayana kadar değildim. Artık kızgınım."

"Ama size telefon ettiğinde değildiniz. Buraya ilk geldiğinizde de, yıllar önce sizi aradığını ama onunla görüşmeyi kabul etmediğinizi söylemiştiniz. Neden reddetmiştiniz, hatırlıyor musunuz?"

Derin bir nefes alıp cevaplıyorum:

"O saatten sonra bir işe yaramayacağını düşünüyordum. Onun boşluğuyla yaşamaya alıştıktan sonra, o boşluğu kırçıllı ağırlıklarla bile olsa sonuçta başka şeylerle doldurduktan sonra, artık içimde ona yer yok gibi hissediyordum. Yani o saatten sonra oraya koyacağım her şey fazla gelirdi. Eksik kalırdı. Sahte olurdu. Tamam, çok dengeli biri değildim ama kendime göre bir denge de tutturmuştum sonuçta. Zar zor kurduğum o dengeyi bozmak istemiyordum. Bir de şey var tabii. Böyle bir ilişkiye nereden başlanacağını bile bilmiyordum. Bir yabancıya annemmiş gibi davranmak istemiyordum. Bir yabancıya sırf yabancı olduğu için kalbinizi açabilirsiniz bazen. Ama bir yabancıya yabancı değilmiş gibi davranamazsınız. Yabancı bir anne

fikri korkunç. İnsan ya anne olur ya da yabancı. İkisi birden değil."

"Anlıyorum."

"Ama biliyor musunuz, o da babam gibi küs ölecek diye korkuyorum bazen."

"Size küs olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Hayır, küs olan benim."

"Barışmak istiyor musunuz?"

"Neden? Affetmem mi gerekiyor? Hep öyle diyorlar, affetmek ferahlatır filan."

"Hayır, istemiyorsanız gerekmiyor. Ama istiyor musunuz?"

"İstemiyorum. Artık hiçbir şey istemiyorum."

21

Uyandığımda henüz tan ağarmamıştı ama pencereden sızan laciverdin buğusuna bakılırsa eli kulağındaydı. Yatağın içinde doğrulup kürekkemiklerimi çatırdatarak gerindim. Acemisi olduğum bir doygunluk duydum içimde. Her şey yerli yerindeymiş, eksiği, fazlası yokmuş gibi bir his. Uykuya doymuş uyanmanın kıymetini her sabah öyle kalkanlar bilemez. Ancak benim gibi kızarmış gözler, torbalanmış göz altları, bulanık bir beyin ve hayattan alacağı kalmış gibi ekşi bir öfkeyle yataktan sürünerek çıkanlar bilir bunun ne büyük nimet olduğunu. Garip bir biçimde iyi hissediyordum kendimi. Şaşırdım.

Geceki ufunetli konuşmadan sonra ferah uyanmak bir acayipti. Söylemek zehri akıtıyordu sahiden demek. Ranzanın üstüne kulak kabarttım, ses yoktu. Vesna herhalde yarı baygın uyuyordu. Onu uyandırmadan sessizce kalkıp dışarı çıkmayı düşündüm. Yahut yattığım yerde uyanıp gitmesini bekleyebilirdim. Ama sonra başka bir yol geldi aklıma. Belki parmaklarımın ucuna basa basa kalkıp nasıl biri olduğuna şöyle bir bakabilirdim. Yüzünü merak ediyordum. Hiç tanımadığım ama bir yandan da pek çok kişiden fazla tanıdığım biri. Beni hiç tanımayan ama hakkımda kimsenin bilmediği bir şeyi bilen biri. Yüzüne bir kere bakmadan gitmek, onu düşündüğümde karanlıkta bir sesten fazlasını görememek içime sinmedi. Sonuçta ışığı açmayacağıma söz vermiştim, yüzüne bakmayacağıma değil.

Ama sonra odanın loşluğu içinde aniden fark ettim. Gece benimkinin yakınında duran ikinci çanta yerinde değildi. Ayaklarım birbirine dolanarak panikle fırladım yataktan, ranzanın üstüne baktım. Boştu! Vesna gitmişti! Benden bile erken, kör karanlıkta kalkıp gidivermişti. Düpedüz hayal kırıklığı yaşadığımı fark ettim. Sonra bir soru düştü zihnime. Acaba o bana baktı mı? Gördü mü beni? Gece söylediklerimi yüzümle eşleştirip öyle mi gitti? İçime derin bir pişmanlık sökün etti. Aptallıktı. Saçmalıktı. Hiç tanımadığım birine... anlatmak, anlatıvermek... Ama işte bir yandan da rahatlatmıştı. Yatağa oturup, pişman olacak bir şey yok diye düşünmeye çalıştım. Sonuçta işime çelme takmadı. Beni vazgeçirmeye çalışmadı. *Albergue*'nin içinde bas bas bağırıp ortalığı birbirine katmadı. Tam da söz verdiği gibi dinledi sadece. Tamam, fazladan birkaç laf etti. Ama o kadar olur tabii. Sonuçta sözünü tuttu mu, tuttu. Dinledi ve gitti. Yüzümü görmüş olsa ne yazar, bitti gitti.

Yine de düşündükçe rüya gibi geliyordu gece olanlar. Gerçek olamayacak kadar tuhaf, tuhaf olamayacak kadar gerçek. İçimdeki bu hissi teşhis edince yeniden kalkıp üstteki yatağa göz attım. Yo, hayır, uydurmuyordum, gece burada biri yatmıştı. Çarşaf kırış kırıştı. Yastıkta minik lekeler. Belki gözpınarlarından düşüp düştükleri yerde kurumuş minik çiçekler. Vesna gece burada yatmış ve ağlamıştı. Herkesten gizlediğim sırrımı koynuna almıştı. Almış ve tam da söz verdiği gibi yüzüme vurmamak için sabah erkenden kalkıp uzaklaşmıştı. Hakikatli kızmış.

Tekrar yatağa uzandım. Vesna'yı düşündüm. Neye benziyor olabileceğini. Bütün varlığımı çepeçevre kuşatan karmaşaya rağmen içimde nefeslenen huzur zerreciğini her hissedişimde yeni baştan hayret ediyordum. Onca tuhaflığın ardından deliksiz uyuyabildiğime de hâlâ şaşkındım. Kendimi bildim bileli ahbaplık kurmayı reddeden uyku, nereden estiyse dün gece koynuma girip beni memnun etmişti. Çocukluğumdan beri

uykularım delik deşik. Galiba çok yatak değiştirdiğim için böyle oldum. Oysa yerini yadırgamak da alışkanlıkla erimeli hayatta. İnsan yerini yadırgaya yadırgaya, artık hiçbir yeri yadırgamamaya alışmalı mesela. Yıllarca her değişikliğe bir çırpıda intibak ettiğimi sansam da, belki de kendimi kandırdığımı için için bildiğimden ve kısa rüyalardan uyanınca yatak değiştireceğimi sezdiğimden, aslında hiç yatamamıştım o derin uykulara. Beş yaşında dönecek bir yerim kalmayacağını sezerek evden çamlığa kaçışım gibi. O gün hava kararınca korkup, sızlayan bacağımı ovuştura ovuştura kös kös eve döndüğümde, cenaze hayhuyuna dalmış olan büyükler kaçtığımın farkında bile değildi. Döndüğümü de fark etmediler haliyle. Ömrüm boyunca yaşadığım hep buydu. İçimde gizli bir yakalanma ümidiyle kaçıp durmuştum ve kimse bulup getirmemişti beni. Değil bulunmak istediğimi, kaçtığımı bile fark etmemişlerdi.

Çiğdem Hanım, çocukluk evlerimden ayrılışımla ilgili kafamda karasineklerin çarpıp durduğu cızırtılı bir floresan yaktıktan sonra, kendi kendime oynadığım bu oyunu uzun uzun düşünmüştüm. En nihayet nasıl kandığımı anladım, ancak o yalanın ardındaki gerçeği eşelemeye gönüllü olmadım. Babamla yaşamak istemediğim doğruydu. Onun bu yüzden bana kızgın olduğu da. Fakat kelepçeleyip götürmeye kalkmamıştı beni. Macera filmi çevirir gibi bir evden öbürüne kaçmam gerekmemişti. Neden babamı peşimde kapı kapı gezen bir umacı, kardeşlerini hürriyet savaşıma ittifak kuvveti bellemiştim ki? Sırf babamdan kaçmak için iki yılda bir yeni bir eve geçtiğime inanmak daha serüvenci, daha havalı görünmüştü herhalde gözüme. Kendi isteğimle, yer, yatak ve hayat değiştirdiğime inanmak işime gelmişti. Çiğdem Hanım'ın basit sorusuna verilebilecek basit cevaplara bakılırsa, gerçek hem böyleydi hem de bundan ibaret değildi. Ebeveynliğe soyunan akrabalarımın hepsi bakımıma talip olmuş, bunu gönülden yapmıştı. Fakat vazifelerinin bir miadı vardı ve miat denen şey günü gelin-

ce dolardı. Belki daha en başından konuşup abilerinin emanetini sıraya koymuşlardı, belki de kendi dart tahtalarında iki yıldan fazlasını hedefledilerse bile, öngörülemeyen sorunlar belirdikçe omuzlarındaki yükü kardeşleriyle paylaşmak zorunda kalmışlardı. Kim bilir? Sonuçta kurcalamaktan kaçındığım bu çapaklı detay, hiçbir mecburiyetleri olmadığı halde beni saran, seven, kendi çocukları gibi özene bezene büyüten bu insanlara karşı ancak minnet duyabileceğim gerçeğini değiştirmiyordu. Ne var ki bayramda seyranda da olsa o evlere geri dönmekteki isteksizliğimi açıklamaya yetiyordu.

Beni büyütenleri sahiden seviyordum, özlüyordum da. Fakat ziyaretlerine pek az gidiyor, gittiğimde uzun kalmayı beceremiyordum. Her defasında kendimi hasta gibi hissediyordum. Oysa hiçbirinin suçu yoktu. Yaşadığım duygu onlarla ilgili bile değildi. Ne kadar iyi, candan, şefkatli davranırlarsa davransınlar, yanlarındayken, sırf ait oldukları merhametli parçayı değil, beni eski günlere götüren bütünü de hatırlamaktan kurtulamıyordum. Büyümüştüm ve artık çocukluğumun ait olamadığı evlere girip ait olamayışın hatıralarıyla yalpalamak istemiyordum.

Çiğdem Hanım marifetiyle her şeyi anladıktan sonra bile hakikati kasten eğip bükerek hoşuma gidecek kıvama getirmem gözüme tuhaf görünmüyordu. Tuhaf olan, Çiğdem Hanım'ın bana tüm zırhlarımın astarını göstermekteki gayretiydi esas. Aman efendim, belki de güle oynaya gitmemişimdir de gitmek zorunda kalmışımdır. Eee, diyelim ki öyleydi, bunu öğrenmek ne işime yarayacaktı? Ne diye ille de gerçeği gammazlamaya çalışıyordu? Bazı yalanlara bazen ihtiyacı olur insanın. Bazı yalanlara daima. Çiğdem Hanım bunu bilmiyor muydu?

Belki de bilmiyordu. Neden olmasın? Özellikle seanslarımızın ikinci ayından itibaren, ona gereğinden fazla mı itimat ediyorum diye düşünmeye başlamıştım. Yaşı aklıma geliyordu, sonuçta onun da etten kemikten bir insan olduğu aklıma geli-

yordu; morali bozukken, yorgunken, dişi ağrırken, bağırsakları iyi çalışmazken, sevgilisiyle kavgalıyken filan beni o kadar da can kulağıyla dinlemiyor olabileceği, baştan savma öğütlerle çok da işime yaramayacak tali yollara, dikenli patikalara, düğüm düğüm çalılıklara sokabileceği... İnsandı sonuçta, hepsi ihtimal dahilindeydi. Onu hep aynı odada, aynı fonda görsem belki böyle hissetmez, bir tür süper kahraman olduğuna inanabilirdim. Ama öyle olmadı. Çiğdem Hanım odadan çıktı, perde açıldı ve ona olan çocuksu inancım yara aldı.

Görüşmeye başlayışımızın ikinci ayıydı. Seanstan sonra yine uzun uzun yürümüş, kafamı dağıtacak bir şeyler aramıştım. İstiklal Caddesi'ndeki sinemalara göz atmış, Kumbaracı Yokuşu'ndaki minik tiyatronun programına bakmıştım. Şansıma psikoterapi seansında geçen bir oyun çıkınca bunu işaret sayıp son bileti almıştım. Böyle demişti gişedeki şişe dibi gözlüklü kadın, "İki tane isteseniz yoktu, bu son bilet."

Güzel, beni beklemişti demek.

İstiklal'de biraz oyalandıktan sonra oyun saati gelince tekrar tiyatroya yollanmıştım. Sahne dedikleri minicik bir odaydı. Seyircilerin sandalyeleri sıkış tepiş yan yana dizilmişti. Zil sesi duyulduğunda salon doluydu, bir tek benim sağımdaki sandalyenin sahibi gelmemişti. Rahat edeceğimi düşünüp memnun olmuştum. Ama ışıkların sönmesinden birkaç saniye sonra nefes nefese bir kadın gelip karanlıkta yerini buldu ve yanıma oturdu. Ben ağzım bir karış açık ona bakıyordum, o da beni fark edince şaşkınlıkla selam verdi. Koltuk komşum Çiğdem Hanım'dan başkası değildi. Daha az evvel ruhumun çöp kutusuna dönüşmüş bir odada neyim var neyim yok üstüne boşalttığım kişi. Korkularımın, tasalarımın, sırlarımın bekçisi!

Terapistlerin danışanlarıyla ilişkilerini o malum odanın dışına taşırmama prensibi olduğunu düşündüğümden, nasıl davranmam gerektiğini kestirememiştim. O ana dek Çiğdem Hanım benim için tek bir odanın içinde var olmuş biriydi. Bir tür

karanlık odada geçmişimin fotoğraflarını tabetmekle vazifeliydi. Odanın dışındaki mevcudiyetini düşünmemiştim. Gerçek hayatta karşıma çıkamayacağı için güven vericiydi. Vesna gibi!

Velhasıl Çiğdem Hanım iç dünyamın misafiriyse de dışarıdaki dünyada buluşmak için doğru kişi değildi. Sadece birkaç saat evvel yaptığımız görüşmenin komik bir versiyonunu sahnede izlerken ne dilediğimce gülebilmiş ne de gülüyor mu diye yüzüne bakabilmiştim. Onun da benim gibi afalladığından emindim. Perde kapanıp ara verildiğinde kısacık konuşmuştuk. O oyunu merak ettiği için biletini çok önceden aldığını anlatmıştı, ben de bugün tesadüfen görüp geliverdiğimi söylemiştim. Sonra belki de yanımdan uzaklaşmak arzusuyla tuvalete gitmek için kalkmış, ancak oyun başlamak üzereyken geri gelmişti. İkinci perdenin sonunda el sıkışıp oyalanmadan ayrılmıştık. Sonraki günlerde içimde bir huzursuzlukla dolanmıştım hep. Sırlarım bir odada kilitli değildi. Sokaklarda fink atıyordu sırlarım.

Sonraki seans için bir araya geldiğimizde tiyatroda karşılaşmamızın ne acayip bir tesadüf olduğuna dair güler yüzlü iki kelam edip hızla geçiştirmiştik konuyu. Ama ben ne zaman o akşamı hatırlasam, evet, bu kadın da bir insan ve hata yapabilir diye düşünmeden edemedim. Sonuçta sinemaya, tiyatroya giden, kafasını şiirlerle, romanlarla tütsüleyen, şu hayata katlanabilmek için sanattan medet dilenen sıradan bir faniye en fazla kendime güvendiğim kadar güvenebilirdim.

Çiğdem Hanım'a ne kadar güvenebileceğim hâlâ muammaydı fakat bu sabah uykusunu almış biri olarak uyandığımdan kendime güvenim anlamsızca doruktaydı. Çıkıp elli kilometre yürüyecek, yürümek ne ki koşacak, koşmak ne ki dünyayı yerinden oynatacak güçte hissediyordum kendimi. Hayatımın şu son günlerinin şerefine güzel bir şeyler yapma isteği duyuyor, mesela bir an evvel Ogo'yu uyandırıp güneşin doğuşunu seyretmek için can atıyordum. Üstümü değiştirdikten son-

ra odadan çıkıp soluğu Ogo'nun yanında aldım.

"Ogo. Pisst, Ogo."

"Hıı?"

Garibim güçbela ses veriyor, açıl emrine mukavemet eden gözkapaklarını kaldırmayı beceremiyordu. İçeridekileri uyandırmaktan sakınarak fısıldadım:

"Hadi kalk. Güneşi kaçırmayalım."

"Saatin alarmı çalmadı daha" diye mahmur mahmur mırıldandı.

"Olsun, biraz erken çıkalım."

Ogo, tek gözünü zar zor aralayıp önce odanın penceresine, sonra da tulumun içinden çıkardığı sol kolundaki kıymetli saatine baktı.

"Saat daha sekiz buçuk."

Hemen kafamdan bir hesap yaptım, önce Türkiye saati, sonra İspanya, sahiden erkendi!

"Bugün de böyle olsun. Küçücük odada sıkıldım. Hadi giyin, bahçede bekliyorum" deyip yanından ayrıldım. Çantamı almak için odaya döndüm. Yere eğilince, çantamın arkasına doğru uzanmış kızıl bir leke çarptı gözüme. Loş ışıkta tam da anlayamayarak elimi uzattım, aldım. Bir fular. Kırmızı, ucu kara püsküllü bir fular. Daha önce görmüştüm bu fuları, tanıdım! Fuları tanıdım, sahibini de. Anladığım şeyi aklım almadı ama anladım!

Olduğum yere çöküp kaldım. Arka arkaya bütün kareler açıldı zihnimde. Lokantadaki karşılaşmamız, sonra kahvedeki, sonra tren raylarındaki. Birkaç kez duyduğum sesi, dün geceki. Dün tanıdık gelmemişti ama şimdi, "Sensin bok" diye bağıranla "Yabancı sözü" diye çınlayan ses, iki ayrı duyguya, iki ayrı dilin tonlama farklarına rağmen kolayca iç içe geçiverdi. Vesna! Sensin ha!

Peki o görmüş müydü acaba beni? Bir an durdum, kafama dank etti. Görmesine lüzum yoktu, kim olduğumu zaten anla-

mıştı. Adımı söylediğimde birden susması, sonra nereli olduğumu sorması, sonra o tereddütlü bekleyiş ve konuşmaya devam etmeye karar vermesi. Vesna oydu, yürürken güzelleşen nemrut kadın. Yolun huysuzu. Jean Seberg saçlı! Akşam fular filan yoktu burada, sabah çantasını alırken düşürmüş olmalı. Vesna. Vay canına!

İnsanlar yoruyor deyişi, gelişmiş Avrupa'nın dertlerine bilenişi, tren yolunda Ogo'nun onun üzgün göründüğünü iddia edişi, hepsi, hepsi tamamlanmak için sabırla bekleyen bir yapbozun parçaları gibi yan yana diziliverdi. Anlıyor, anladığım şeyden emin oluyor ama emin olduğum şeye inanmakta hâlâ güçlük çekiyordum. Hava alma lüzumu duydum. Elimdeki fuları boynuma doladım ve çöktüğüm yerden kalkıp çantamı sırtlanarak dışarı çıktım.

Taşlıkta dişli bir sabah serinliği volta atıyor, rüzgâr minik minik ısırıyordu. Karton kulübeye gidip Şerbet'e baktım, kıçında pireler uçuşuyordu. Öyle kokumu alıp yerinden fırlamaya filan niyeti yoktu.

"Şerbet!" diye seslenip hafifçe dürttüm. Sıçrayıp hırlamak yerine gözlerini aralayıp boş boş baktı ve sonra umursanacak bir hadise olmadığına kanaat getirerek yeniden kapadı. Ondan hayır gelmeyeceğini anlayınca Ogo'yu beklemeye başladım. Ama kafamda hep Vesna.

Gece ona sırrımı fısıldadığımda evvela bütün sözcükleri yutmuş, hiç ses çıkarmamıştı. Öyle bir sessizlik düşmüştü ki ortaya, sanki nefes almayı bile bırakmıştı. Anlaşmamız buydu zaten, ben söyleyecektim, o susacaktı ve sonra uyuyacaktık. Tabii tastamam öyle olmamıştı. Bir süre sessiz kalmıştık. Sadece bir süre. Yuttuğu sözcükleri dikkatle kusan, sessizliği bozan o olmuştu. Tedirgin bir sesle ciddi olup olmadığımı sormuştu bana. Ciddi olduğumu söylemiştim. Bundan sonra söylenecekleri gergin kırılganlığını hesap ederek, az, tane tane ve dehşetle konuşmuştu:

"Şaka yapmıyorsun sen."

"Yapmıyorum."

Şimdi hatırlamadığım sözcüklerle nedenini sormuştu. Neden kendimi öldürmek istediğimi. Kendi cevabımı hatırlıyordum. Sanki hep söylemek istemişim, çoktan hazır etmişim gibi kısa ve netti:

"Uzun hikâye. Ama görüyorsun, bir anlık cinnet değil. Baştan söyledim, işe yaramaz, vazgeçirmeyi deneme. Söz verdin zaten."

"Çok oldu mu karar vereli?"

"Bir ay filan."

Köksüz bir umuda sarılmaya çalışır gibi, "Ama hemen yapmadın" demişti.

"Doğru koşulları hazırlamam lazımdı."

"Yola da o yüzden mi çıktın? Doğru koşullara gitmek için?"

"Evet."

Yine bir süre sessiz kaldıktan sonra bir seferde sormuştu:

"Ne zaman?"

"Dünyanın sonuna vardığımda."

Basit ama ölümcül bir bulmacayı çözmüş gibi, "Finisterra" diye iç geçirmiş, son bir gayret, "Sözümü tutmayacağımı sanma. Ama... biraz konuşmak ister misin?" diye sormuştu. Cevabım yine kısa ve netti:

"Hayır. İyi geceler."

Sonra ben uyuyor gibi yapmıştım, o da bir süre dönüp durmuştu yatakta, çıtırtılardan anlamıştım. Ama konuşmaya da çalışmamıştı bir daha. Anlattığı hikâyeyi düşünmüştüm. Barışılamamış ölü anneyi. Yarım kalmış ana kız ilişkisini. Önce onunkini, sonra kendiminkini. Çiğdem Hanım'la konuşmalarımızı. Sonra nasılsa içim geçmişti. Daha da acayibi, bebekler gibi uyumayı başarmış, tıpkı odaya girişinde uyanmadığım gibi, Vesna sabahın köründe çıkıp giderken de duymamıştım. Birine söylemek beni rahatlatmıştı. Zehir içerideydi hâlâ ama keskinliği azalmıştı.

"Güneşe daha bir saat var, insaf ya!"

Ogo kapıya çıkmış, ağzı ayrılacak gibi esneye esneye sızlanıyordu. Ogosunun kokusunu alınca Şerbet de ayaklandı. O uyuşuk köpek gitti, yerine brövesi parıldayan bir SAT komandosu geldi. Zıp zıp zıp.

Hep beraber *albergue*'nin arkasındaki boz tepeye tırmanıp güneşin teşrifini beklemeye başladık. Ogo ipe sapa gelmez hesaplar yapıp, ömrünün kalan günlerini güneşin mihmandarlığında karşılamaya karar veren kendi değilmiş gibi, "Afyonum patlamadı daha, ne vardı uyusaydık" diye yakınıyor, randımanlı yürüyebilmek için uykumuzu almamız gerektiğini anlatıyordu.

"Nankörlük etme" dedim. "Daha kaç kere görebileceğini bilmediği birinin her fırsatta yüzüne bakmalı insan. Seviyorsa tabii."

İki esneme arasında ağzını çarpıtıp, "Hemen haftaya ölmüyoruz ya" diye cevap verdi.

Güldüm. Gülüşümün sebebini elbette anlamadı. Bir ara, detayları vermeden, geceyi bizim nemrut kadınla aynı odada geçirdiğimi ona söylesem mi diye düşündüm ama hemen vazgeçtim. O kadarını bile kendime saklamayı tercih ettim. Yabancı sözü.

Derken güneş alacalı peçesini indirip yüzünü gösterdi. Gerilen atlasın orta yerinde narin, nazenin yükselerek, "Ey uykucular, dertliler, hastalar ve karasevdalılar, bitmez sandıysanız yanıldınız, bir gecenin daha sabahı geldi" diye kendini müjdeledi. Ogo bu defa doğum anını pek öyle kendinden geçerek izlemedi. Bense içten yanmalı bir coşkuyla olduğum yerde fokurduyordum.

En nihayet yürüyüşümüzün sekizinci gününü idrak etmek üzere yola koyulduk. Pazo de Mos'tan ayrılarak, yokuş yukarı tırmanmaya başladık. Arka bacak kaslarım yırtılacak gibi

geriliyordu. Hava hâlâ serindi ve güneş sabahın sisini topyekûn süpürememişti. Yukarıdan baktığımızda, vadilerin üstünde tüten beyaz bulutlar görüyorduk. O sütbeyaz tütüşü izlerken gözlüğümü yanıma almadığıma bir kere daha pişman oldum. Âlemde seyre değecek ne çok şey vardı, ölüme giderken bile izlenmeyi hak ediyorlardı. Yol bizi bir selvi koruluğuna soktu. Ağırbaşlı iki kaplumbağa ve yerdeki yaprakların arasında sürünen parlak derili bir yılan gördüm. Ne yılandan korktum ne kaplumbağaları sevimli buldum. Üçü de varlığımı umursamadan kendi yollarına gidiyorlardı. Her şey olması gerektiği gibiydi. Hiçbir şey benimle ilgili değildi. Dünyayla kurduğum ilişkide hissetmeyi bilmediğim bir duyguydu bu. Üstüme alınmamak. Koruluğu üstüme alınmadığımı fark etmek hoşuma gitti. Lusitania selvilerinin arasından geçip dün hava karardığı için yürümeye üşendiğimiz O Enxertado'ya vardık. Köhne bir otobüs durağının önüne yerleştirilmiş kahve makinesinden birer kahve aldık. Herhalde bizim gibi Tanrı misafirlerini düşünerek makinenin az ilerisine kocaman, beton bir masa konmuştu. Çantamızda ne var ne yok üstüne dizip kahvaltı ettikten sonra oklarımızı takip ederek yine ağaçlıklı bir yola daldık. Ben önde, Ogo arkada, Şerbet en arkada ilerliyorduk. Kendimi kaptırmış gidiyordum ki Ogo'nun canhıraş sesi duyuldu:

"Geri gel, geri gel!"

Telaşla arkamı döndüm.

"Ne oluyor?"

"Gel, gel, şuna bak."

"Neye?"

"Milario de Vilar!"

Bu isim bana hiçbir şey ifade etmiyordu. Baktım, parmağıyla işaret ettiği yerde bir mil taşı duruyordu.

"O ne?" diye seslendim. Ogo da bulunduğu yerden bağırdı:

"Dün diyordum ya hani, tarihi mil taşı. Milattan sonra ikinci yüzyıldan kalma, tanıdığımız herkesten daha yaşlı!"

Böyle bir taşla ilgili konuştuğumuzu hatırlamıyordum. Anlattıklarına kulak asmadığım halde susmayı beceremediği bir ara bahsetmiş olmalıydı.

"Bana ne!" diye bağırdım ama ısrarı bırakmadı.

"Gelsene!"

"Neden?"

"İkinci yüzyıldan diyorum. Çok yaşlı!"

"Eee?"

"Bir daha hiç göremeyeceğini bildiği birinin yüzüne bakmalı insan."

Gülümsedim.

"Gel, gel, elini sürersin."

Elimi sürermişim. Ogo'nun küçük oyunları. Olmayan makinelerle fotoğraf çekmek, ağaçlara sarılmak, taşlara el sürmek...

İnsanlara, taşlara ve dostlara bakışıyla lekesiz, her şeyin güzel olacağına inanma kabiliyetini yitirmemiş bir çocuk gibiydi. Dünyaya çocuksu gözlerle bakabilmek ama bir çocuk kadar acı çekmemek kim bilir ne muazzam şeydi. Ogo'daki bu kıymetli hediyeye imreniyordum. Uzaktan bağırmaktan vazgeçip yanına gittim. Hürmet ve hayranlıkla baktığı taşı incitmekten korkar gibi işaretparmağının ucuyla hafif hafif okşuyordu.

"Ellesene" dedi heyecanla.

Mızıkçılık etmeyip taşın üstündeki minik yosunları sevdim. Yumuşak, kadifemsi ve geceden kalma çiylerin buseleriyle ıslaktılar. Şu kocamış taşı korumak için oradaydılar. Taş kimi korumak için oradaydı peki? Beni mi, benden öncekileri mi, yoksa sonrakileri mi? Taşa saygı duydum, çünkü kimse dönüp bakmasa da bir yerlerde beklemeyi vazife edinmişti. Nicelerine yol göstermek için uzun, hem de çok uzun zaman beklemişti. Ona dokunurken içimden ılık bir şey aktı. Aynı anda da, terk edilmiş ayakkabıdan sonra terk etmeyen taşa da ruh atfettiğimi fark ederek irkildim.

Kadim taşla vedalaştıktan sonra, gün ışığını dallarından

sulu meyveler gibi sarkıtan bereketli ağaçların altından geçerek yola devam ettik. Kuşlar beraber ve solo şakıyorlardı. İnsanı kendinden geçiren bir gönül serenadı. Derken, "Tüh ya! Daldık gittik" diye bağırdı Ogo.

Ne olduğunu anlamaya çalışarak yüzüne baktım.

"Ne zamandır ok görmüyoruz, farkında mısın?"

Değildim. Ogo'nun rehberliğine yaslanmıştım. Ne oklara ne etrafıma baktığım vardı. O ne yana dönerse oraya dönüyor, kurulu bir oyuncak gibi peşinden gidiyordum.

"Köftehorlar, ninni gibi uyuttular resmen ya, cik cik cik" dedi, ellerini iki yana açarak.

"Kayıp mıyız yine?"

"Haritaya göre çoktan A Igrexa köyüne varmamız lazımdı ama ağaçlı yoldan çıkamadık daha. Yine yanlış bir yerden döndük herhalde."

Yine! O mezarlık gününde olduğu gibi! İçim tanıdık bir huzursuzlukla titredi. Yine hemen aklıma en feci senaryolar geldi. Belki birileri, mesela, ormana giren çıkan belli değil, ağaçlarımız elden gidiyor diye hiddetlenen orman cinleri, bundan böyle bu yoldan geçmek isteyenlerin kulağına küpe olacak küçük bir oyun oynamaya karar vererek okları silmişti. Bundan sonra hiç ok göremeyeceğimi, çıkış yolu bulmak için sağa sola koşturup her defasında aynı noktaya döneceğimi, en nihayet çıkışsız bir döngüde, bir tür Bermuda Şeytan Üçgeni'nde olduğumu anlayıp kaderime razı geleceğimi, Ogo'nun ve Şerbet'in açlıktan ölüşünü, belki evvela Ogo'nun ölmemek için Şerbetini kemirişini ama sonra yine de ölüşünü seyretmek zorunda kalabileceğimi ve hayatta görecek daha acı bir şey kalmayana kadar bekledikten sonra orada ölüp gideceğimi, cesedimin cinlerin gadrine uğrayan ormancılar gibi bir kayın ağacı altında bulunabileceğini düşününce dehşete düştüm.

Ogo gayet sakindi. Daha önce de yaptığımız gibi dikkatsizlikle yanlış bir sapaktan dönüp işaretli yoldan çıktığımızı düşü-

nüyordu. Ve daha önce yaptığı gibi son gördüğümüz oku, yani mil taşını bulup doğru rotaya girebilmek için geriye yürümemiz gerektiğini söyledi. Tek bir detay hariç her şey aynı gibiydi: Bu defa ölmemekten değil ölmekten korkuyordum ve bu da benimki gibi bir yolculuğa soyunmuş biri için akıl kârı değildi.

Tekrar Ogo'nun peşine düştüm. Geriye doğru biraz yürüdükten sonra mil taşımıza kavuştuk. Bütün sabrı ve şefkatiyle orada, bıraktığımız yerde bizi bekliyordu.

"Bu defa iyi bak. Çünkü söz veriyorum bir daha görmeyeceğiz. Sen hadi gidelim diye tutturunca o aceleyle sağa döneceğime sola dönmüşüm. Kuşlar da iyice uyuttu" diye kıkırdadı Ogo. Sonra da bütün ciddiyetini takınıp ekledi: "Gözümüzü oklardan ayırmayalım bu sefer. En geç on-on beş dakikada bir görmüyorsak sorun var demektir, biliyorsun."

"Olur" dedim, "oksuz kalmayalım, kaybolmayalım."

Oksuz kalanın öksüz kalacağını, kaybolacağını bilmek için bunca yolu yürümem gerekmiyordu aslında. Hayat oklarla, yol gösteren işaretlerle doluydu. Kimini fark ediyor, kimini görmezden geliyorduk. Fark ettiklerimize sıkı sıkı sarılıyor, yaptığımız bir enayilik yüzünden ya da işte sırf talihsizliğimizden yitirirsek, biz de kayboluyor, kahroluyorduk. İyi biliyordum bunu, zira vaktiyle Kader de gideceğim yönü gösteren bir oktu benim için. Hep kuzeyi gösteren pusula, yorulunca yaslanacağım baston, nereye gideceğimi anlamak için açıp bakacağım haritaydı. Yolu gösteriyor, aydınlatıyor ve yürürken elimden tutuyordu. Dostluk bu değil miydi zaten, ışığı açmak ve elinden tutmak. Ama sonra ışık söndü. Baston, harita, pusula ve her şey karanlığa gömüldü.

O gece. O karanlık gece. Polisler intihar demişlerdi. Güya şehir merkezinde bir binanın terasından atlamış. Buna kim inanır? Ben değil. Ben asla değil. Ama polisler hemen inanmış. Kimse uzun boylu soruşturmaya lüzum duymadı. Cenazesi

apar topar kaldırıldı. Ailesine haber verildiyse de gelen olmadı. Kader gömülürken, sadece ben, imam ve okuldan birkaç kişi vardık başında. Bir de giriş kattaki Üftade Teyze. Ruhuna el fatiha, ruhuna el fatiha, fatiha, fatiha, neredesin be Kader!

Onu toprağa bırakıp eve döndüğümde artık nerede olduğundan emin değildim, ölünce insan nereye gider? Ama ölmeden evvel nerede olduğundan, bir işim var dedikten sonra nereye gittiğinden emindim. Polislerin şehir merkezindeki bir bina deyip geçiştirdiği o yerin alt katında bir oto galerisi ve galerinin altında da Paradise cehennemi vardı. Hiç kuşku yok ki hesap sormaya şerefsiz Şeref'e gitmişti Kader. Neyine güvenip gitmişti bilemem. Güvenecek kendinden başka bir şeyi yoktu hayatta ama herhalde birini sahiden sevmenin gücüydü onu oraya götüren. Orada ne yaşandığını asla tümüyle bilemeyeceğim. Tek bildiğim, Kader'in hiçbir yerden atlamadığı, o uğursuz cennetin en üst katından aşağı atıldığıydı. Başka türlüsü olamazdı. Anlatmak için ne kadar uğraştımsa da polisler dinlemedi. Yersiz kuruntularla saçmalıyor, hatta bile isteye zorluk çıkarıyormuşum gibi önce kayıtsız, sonra rahatsız ve en nihayet öfkeli tavırlarla geri püskürttüler beni. Ne söylediklerimi ihbar sayıp Paradise'ı araştırdılar ne beni ahlak masasında misafir etmeye kalkıştılar. Duymamak, yok saymak, "Hanımefendi şoktan ne dediğini bilmiyor"a yatmak işlerine geldi ya da kimsenin umurunda olmayan küçük bir orospu için o kalantor herifleri karşılarına almak işlerine gelmedi. Kader'i unutmayı tercih ettiler, hiç yaşamamış gibi. Beni görmezden gelmeyi yeğlediler, zaten yokmuşum gibi. Bizim gibiler, ensesi kalın birilerine yaslanmayı beceremeyenler, yok hükmündeydi. Mevcut olmayan bir şey yok da olamazdı onlara göre. Kader de, ben de.

Kader gidince içime buz gibi bir boşluk doldu. Ancak sevdiğini yitirenlerin, onu bir daha göremeyeceğini bilenlerin anlayabileceği, taş gibi bir boşluk. Sabahları uyandığında şişik şişik bakan mahmur gözlerini, saçlarını tepesinde kuyruk yapıp

vize öncesi konu ezberleyişlerini, elinde kahve fincanıyla odama girişlerini, film izlerken burnunu sile sile mendil üstüne mendil eskitişlerini, lakin gözünün yaşını mendile değil, hırkasının yenine, hep hırkasının yenine silişlerini, apartmanın önündeki kedilere seslenişlerini, elindeki süt tasını usulca yere bırakırken onların başını kendi başı hiç okşanmamış bir annenin eliyle sevişlerini, güzel çehresini daha da aydınlatan sevinişlerini, şaşırdığında çocuk gibi kırpıştırdığı gözlerini, gözlerinin içinde ışıldayan hayallerini, hayallerini, hayallerini, hiç gerçekleşmemiş, artık hiç gerçekleşemeyecek hayallerini... özlemekle geçti yıllarım. Kader'in kolundaki beni, kaçıp saklanabileceğim o mukaddes yeri arayarak. Bulamayarak.

Bu yola neden çıktığımı kimseye anlatamazdım, çünkü Kader'den başka kimse beni anlamazdı. Benimle birlikte gerçekleştirmek istediği iki hayali, tutulmuş iki dileği vardı. Bir; bu yolu yürümek, ki onu yapamadı. İki; vakti gelince dünyanın sonunda yeniden bir araya gelmek, ki onu yapacaktı. Yolun sonuna da, benim sonuma da çok kalmamıştı.

"Ben bir dilek tutacağım!"

Ogo, Santa María la Mayor Bazilikası'nın önünde durmuş, başıyla içeriyi işaret ediyordu. Saatlerdir hiç konuşmadan hızlı hızlı yürüyorduk. Pontevedra'nın ilgi çekici yapılarla dolu tarihi merkezinden bile oyalanmadan geçmeyi becermiştik. Tam hızımı almış, bacaklarıma karşı zafer kazanmışken aniden durdurup beni yolumdan etmesi hoşuma gitmedi. Ama yeryüzündeki bir şeyi dilekler tutup adaklar adayacak kadar çok istemiş, dilek tutmaya niyetlenmiş birine mâni olmak da içime sinmedi. Zaten her zamankinden fazla yürümüş, sabahtan beri epeyce yol kat etmiştik. "Peki" dedim ve Şerbet'i kapıda bırakıp birlikte bazilikaya girdik.

İçeride misafirlerin dilekleri için mum yakabileceği özel bölümler tertip edilmişti. Dilemesi, yani bağış adı altında satı-

lan mumların tanesi bir *euro* idi. Bir *euro* karşılığında dileğin kabul olacağını kimse garantileyemese de en azından istemeye hak kazanmanın bedeli böyle biçilmişti. Gerisi de herhalde dilek sahibinin hasletlerine bağlı olarak, yukarıdakiyle kulu arasında halledilecekti.

Ogo bir köşede muhtemelen sosyal sorumluluk sahibi, kamu spotundan hallice dileğini dilerken, ben de bazilikanın içinde aylak aylak dolandım. Bu şatafatlı mabetleri garipsiyordum. Milletin açlıktan kırıldığı bir dünyada koskoca Allah neden kudretini ispatlamak için gösterişe gerek duysundu? Gerçi mabetlerin mimarisi gökten vahiy yoluyla inmemişti, şaşaa illeti insan fıtratının süfli sonuçlarından biriydi. Ama O da neden hiç değilse kendi evi mevzubahis olduğunda bu işlere bir el atmıyordu? Öte yandan bütün bu görkemin büyüleyici göründüğüne şüphe yoktu. İnsan içeri girince şöyle bir eziliyordu. Camilerde de böyle hissederim. Mezarlıklarda da. İnsana kendini haddinden küçük hissettiren yerler buralar. İçeride yanan mumlar gibi, girerken sert, çıkarken yumuşamış, hatta bir parça erimiş, eğilmiş oluyorsun. Ah ben de erimeden bitebilseydim. Bunu düşünürken, acaba ben de şu yolculuğu Ogo'ya takılmadan planladığım gibi bitirmeyi mi dilesem dedim içimden. Allah'ın beni işittiğinden yana tereddüt içindeydim. Zaten bir *euro* meselesi de kafamı karıştırıyordu. Yine de bir mum aldım elime. Aynı anda da *Nostalji*'nin başındaki sahne düştü zihnime. Zangoç tipli bir adam, kilisede dilek dilemeye niyetlenen güzel saçlı kadını diz çökmesi gerektiği konusunda uyarıyordu. Kadın başta bir denediyse de diz çökmeyi beceremeyip dileğinden vazgeçiyordu. Aşk ve gurur. İtimat ve itaat. Diz çökecek kadar inanmayı beceremeyen, istemeyi de, almayı da beceremez diye düşünmüştüm izlerken. Dahası, bence kadının asıl bilmediği, diz çökmek değil, ne istediğiydi. Bana kalırsa, dileği fısıldayacağı makamdan ziyade, isteğine olan inancında tereddüt etmişti. Elimdeki muma bakarken kendimi o kadına benzettim.

Cebimde yeterince bozukluk yoktu, yetmiş *cent* çıkıştı. Etrafta gözleyen ya da fiş kesen olmadığı için bağış kutusuna çıktığı kadarını bıraktım. Dilek için para istemeyi bilen, ufak hırsızlıklara da göz yumacaktı artık. Elimde mum, dilek köşesine yanaştım. Yanan mumların alevi tedirgin ediciydi. Onlara yaklaştığımda elime vuran sıcaklık da öyle. Ateşten korkuyordum ama ateş benim işimdi. İnsan olmanın paradoksu. Yaşamaktan korkarız ama yaşamak bizim işimiz. Ölmekten korkarız ama ölmek bizim işimiz. Ne çileli şeyleriz!

Aklımdan geçen ipsiz sapsız fikirlere takılmamaya çalışarak, otuz *cent* mecburi ıskontoyla aldığım mumun fitilini halihazırda yanmakta olan bir mumun aleviyle ateşledim. İçimden, acaba bu mumu diken ne dilemişti, aşk mı, sağlık mı, çocuk mu, ev mi, araba mı, benden önce dilenmiş hangi dilekle mayalıyorum kendiminkini diye geçirdim. Tam dileğimi dileyip mumumu diğer mumların yanına, kuma gömeceğim sırada Ogo hudayinabit gibi yanımda bitiverdi. Bütün dikkatiyle beni seyrediyordu.

"Uza Ogocum."

"Neden?"

"Allah aşkına, dilek dileyen insana bakılır mı?"

"Bakılmaz mı?"

"Belki gizli bir şey söyleyeceğim, belki dua edeceğim. Sen gözünü dikmiş film gibi seyrederken yapamayabilirim, değil mi?"

Hak vermiş olacak, "Hımm, okey Dasti" deyip yaylandı.

Yanan muma odaklanarak, "Allahım, sen dilediğim gibi ölmeme izin ver" diye fısıldayıp mumu kuma, hemen ön sıraya dikmeye çalıştım. Yeterince bastıramamış olmalıyım ki öne düşüverdi. Alevi de söndü üstelik. Biraz da sinirlenerek alıp yeniden yaktım ve bu defa niyeyse daha zor bir mıntıkaya, önde sıra sıra yanan mumların arkasına, kum zeminin tam ortasına dikmeye çalıştım. Diğer mumlardan yayılan alevlerin harını ko-

lumda hissederek mumumu kuma bastırırken, gözlerimi kapayıp, "Allahım, dilediğim gibi ölmeme izin ver" diye tekrarladım. Daha gözlerimi açmaya fırsat bulamamıştım ki, Ogo'nun çığırtkan sesi bazilikada yükseldi:

"Seher!"

Gözlerimi açıp sesin geldiği yöne döndüğümde, tuhaf gözleri koca koca açılmış, bana doğru koşuyordu. Dehşetle işaret ettiği yere, koluma baktım. Mumların alevi kaz tüyü montumun üstündeki kumaşı tutuşturmuştu. Yanıyordum! Neyse ki öyle ejderha ağzından çıkan gürül gürül alevler değildi bunlar, kolumu çekip biraz da sallamamla birlikte çabucak söndü. Ancak montumun kolunda açılan minik deliğin içinden çıkan birkaç beyaz kaz tüyü ortalıkta uçuşuyor, delikten tatsız bir yanık kokusu yayılıyordu. Sahiden de mumlar gibi olmuştum. Dimdik girdiğim yerden kısmen eriyerek çıkıyordum. Bunu düşününce sinirlerim bozuldu ve kendimi tutamayıp gülmeye başladım. İlk şoku atlatan Ogo da artık gülüyor, kahkahaları arasında taklidimi yapıyordu.

"Bana bakma, dilek tutacağım."

"Sus, sus, güldürme, çarpılıp kalıcaz şurada."

"Sonra arkamı bir dönüyorum, seninki alev almış yanıyor. Ben böyle ateşli dilek görmedim."

O kadar çok güldük ki, içerideki birkaç kişi dönüp ters ters baktı. Ağzımızı tuta tuta kendimizi dışarı attık. Ogo kahkahalarının arasında, "Ne dilek yakmıştın?" diye sordu.

"Sana ne? Dilek sorulur mu?"

"Morukcum anlıyorum, dilek konusunda prensiplerin var ama görünüşe göre seninki kabul olmayacak" deyip gülmeye devam etti. O zaman biraz duruldum. Olmayacaksa muhtemelen senin yüzünden olmayacak diye geçirdim içimden. Birden Ogo'ya bileniverdim. Şunun hayat sevincine, dostluk bilincine bak, bu gidişle asla yanımdan ayrılmayacak diye düşündüm. Santiago'ya varır varmaz ondan kurtulmam şarttı. Kahkahaları-

nı dinledikçe emin oldum, evet, kesinlikle şarttı. Orada ayrılırız demişti ama belli ki kolay kolay peşimi bırakmayacaktı.

Yeniden yola koyulmak için toparlandık fakat bu defa da Şerbet ortada yoktu! İşeyecek ağaç dibi bulmaya mı gitmişti? Ama öyle olsa şimdiye çoktan sesimize gelirdi. Ogo kırk yıllık köpeğini kaybetmiş gibi panikleyip adını seslenerek Şerbet'i aramaya başladı.

"Hayır, hiç âdeti değildir" diyordu bir yandan da. Haklıydı. Sokakta uyuduğunda bile sabahın kör saatinde otel kapısına çıktığımızda saniye sektirmeden yanımıza uçan köpek... Tam habersizce sıvışıp gitti mi acaba diye düşünmeye başlamıştım ki bulundu hanımefendi. Bazilikanın kuzey kapısındaydı. Sesimizi duyamayacak kadar uzakta değildi ama her zamanki gibi koşturmamıştı. Kapının alt tarafında kendine yaptığı karton evin içinde battaniyelere sarınmış, yapağı saçlı bir evsizin dizlerinin dibine uzanmış, kendini sevdiriyordu. Kadın bizi fark etmedi bile. Uçları kesik eldivenli eliyle hiçbir dile ait olmadığı belli sevgi nidaları eşliğinde Şerbet'i okşuyor, içinde bulunduğu vaziyete rağmen mesut görünüyordu.

"Şerbeet" diye seslendi Ogo. Şerbet kulaklarını dikti, ona doğru dönüp baktı ama yerinden kalkmadı. Tarihlerinde bir ilk.

Ogo bu sefer kadına bir şeyler söyledi, kadın da ona kısaca cevap verdi.

"Ne oluyor, söylesene" dedim.

"Hiç, yiyecek bir şey ister mi diye sordum, istemedi. Şu anda doyuyorum dedi."

Biz ne yapacağımızı bilemez halde bakarken, Şerbet evsizin doymasını bekler gibi uysallıkla oracıkta durup, ancak üstündeki el kendiliğinden çekilince yerinden kalktı. Acele etmeden ağır ağır yanımıza geldi ve yola koyulmadan önce arkasına dönüp kadına son bir hav gönderdi. Kadın da hav diye bağırdı ona!

"Deli mi sence?" dedim Ogo'ya.

"Yalnız" diye cevap verdi. Sonra da, "Ben anladım galiba" diye mırıldandı düşünceli düşünceli.

"Neyi?"

"Şerbet'i. Geçen gün o çocuk, bugün bu evsiz... Yolda otururken gördüğü insanların yanına gidiyor hep baksana. Neşelendirmek ister gibi."

"Eee?"

"Üniformadan korkuyor."

"Anlamadım Ogo, ne diyorsun, köpek kanun kaçağı mı?"

"Sayılır."

"Ya bir kere de düzgün anlat bir şeyi!"

"Galiba Şerbetimiz sahipsiz değildi. Belki de bir evsizin köpeğiydi. Viana do Castelo'daki olayı hatırlıyor musun?"

"Hangi?"

"Hani polisler evsizin tekini yaka paça almıştı. Köpeğini de."

"Eee?"

"Biliyorsun Avrupa'da çok var bu köpekli evsizlerden. Belki Şerbet'in de öyle bir sahibi vardı. Ama sahibi öldüyse ya da bizim gördüğümüz gibi bir şey olduysa, alıp götürdülerse..."

"Şerbet'i de götürmezler miydi o zaman?"

"Bilmiyorum ki. Belki kaçmıştır. Belki gerçekten de dediğin gibi kanun kaçağıdır."

Yanımızda sakin sakin yürüyen Şerbet'e baktım. Bir evsize ev olmuş, bir evsizden ev kurmuş yetim bir köpecik olabilir miydi? Sonra bizim gibi çatısız yürüyenlere sığınmış, sonunda bizsiz, yine evsiz kalacağını bilmeden böyle kurban gibi yürüyor olabilir miydi?

"Off Ogo, nerden uyduruyorsun böyle hikâyeleri" diye sızlandım ama neden olmasın diye düşünmekten de kendimi alamadım.

Garip duygular çarpışıyordu içimde. Bir yanda tırpanlı Kronos, bir yanda tırpanlı Azrail, bir yanda geride kalan geç-

miş, bir yanda ilerlemeyecek gelecek, bir yanda ölecek olmanın sevinci, bir yanda artık yaşamayacak olmanın nereden çıktığı meçhul kederi.

Romalılardan kalma Ponte do Burgo Köprüsü'nü geçerken Ogo'nun vermeye çalıştığı tarih dersine kulak asmadım. Umduğu ilgiyi bulamayınca, "Hooop, daldın gittin. Gene uyuyamadın mı gece?" diye sordu.

"Yoo, uyudum aslında."

"Kötü rüya da görmedin?"

"Görmedim."

"İyi. Rüyalardan etkileniyorsun çünkü sen."

İçimdeki hercümercin hırsını ondan çıkararak, Ogo, dedim yine içimden, sen ne bilirsin! Hep güvenli sularda uyudunsa, enkazdan çıkan bir rüyanın nereden gelip nereye gittiğini nasıl kestireceksin? Anlatmayacağım fakat anlatsam da anlamazdın. Bir mumun kendini eriten yalnızlığından fersah fersah uzak yaşadın.

Oysa ben o kıyameti defaatle tecrübe etmiştim. Sırf şimdi değil, daha önce de. Kader'in ölümünden sonra bir yanıyla başa dönmüş, bir yanıyla hızla sona, kendi sonuma koşmaya başlamıştım. Hayatımda ilk kez sonsuza kadar yanına sığınacağıma inandığım birini bulmuş, ayrılık sensörlerimi kapayıp güvenli bir yuva kurduğuma ikna olmuş ama sonunda bilindik kaderden kaçamayıp yine başa dönmüştüm. Üstelik bu defa asla geri gelmeyecek bir kayıptı giden. Hem de benim yüzümden. İçimde öyle ağır bir yük vardı ki, rendelemekle azalmayacağından emindim. Kurtulmaya bile yeltenmedim. Göğsümden boğazıma yükselen kırçıllı ağırlık uzvum haline geldi. Yemek yemez, okula gitmez oldum. Evden dışarı çıkmıyor, hayata katlanamadığım için çareyi narkotik sis bulutlarına gömülmekte arıyordum. Yangınlı rüyalarım böyle başladı. Başlangıçta Kader yoktu içlerinde, Paradise bile yoktu. Sadece yeniden sahipsiz kalışımın zihnimdeki aksini görüyor, her defasında o gü-

ne dek kaldığım evlerden birini yakıyor, sonra da karşısına geçip seyrediyordum. Yaktığım o ateşlerden deli gibi korkuyordum. Korkuyordum ama evleri ateşe vermekten vazgeçmiyordum. Alevler arasında bir şeyin eriyişini görmek istiyor ama neye benzediğini tam da bilemediğim o şeyin yanışına asla tanık olamıyordum. Elimde hep bir maşrapa su oluyordu bu rüyalarda. Bazen dayanamayıp suyu dökerek yangını söndürüyor, bazen inatla elimde tutup öylece bekliyordum. Kimi geceler bir rüyadan uyandım sanırken öbürüne düşüyor, sabah kalktığımda gördüklerimin ne kadarının gerçek, ne kadarının rüya olduğunu kestiremiyordum. Kafamı büsbütün karıştıran şeyler de yaşıyordum ara ara. Alevlerden korkup maşrapadaki suyla yangını söndürdüğüm bir rüyanın sonunda uyandığımda yerde bir kova vardı ve halı da ıslaktı mesela. Çocukluk yıllarımda ara ara yoklayan uyurgezerlik huyumun geri döndüğünü düşünüyor, uykumdan da, uyanıklığımdan da ayrı ayrı korkuyordum.

Derken Paradise rüyası başladı. Önceleri sadece Paradise'ın alevler içinde kaldığını görüyordum, sonraları bizzat yaktığımı görmeye başladım. Ve en nihayet Kader girdi işin içine. Onu rüyamda ilk kez gördüğümde, bir ayrılığa daha katlanamayacağımı hissederek sabah uyanmayı reddetmiş, saatlerce yataktan çıkmamıştım. Gelsin istiyordum, yeter ki gelsin, bunun için ne lazımsa yaparım. O da geliyordu, rahmetli sağ olsun, hep geliyordu.

Geceleri geliyor, saçlarımı okşayarak beni uyandırıyor, elime benzin ve kibrit tutuşturup, gözleriyle ne yapmam gerektiğini anlattıktan sonra kapıyı açarak dışarı çıkmamı bekliyordu. O gecelerden birinin sabahında uyandığımda, salonun ortasında bir bidon benzin bulunca çıldıracak gibi oldum. Gerçekten de gece kalkıp bir yerlerden benzin satın almıştım. Oysa rüyanın dışında hiçbir şey hatırlamıyordum. Evden nasıl çıktığımı, üstümde neyle çıktığımı, nasıl alışveriş yaptığımı... Hemen köşe başında bir benzin istasyonu vardı, muhtemelen oradan al-

mıştım ama gidip, gece size uğradım mı diye soramazdım. Zihnim allak bullaktı. Öyle ki bir ara aslında evden hiç çıkmadığıma inandım. Malzemeleri sahiden Kader'in getirdiğine. Buna inanmak değil de inandığımı fark etmek korkuttu beni. Aklımı kaçırmaya hiç bu kadar yakın olmamıştım. Geceleri uyumaya büsbütün korkar hale geldim böylece. İşi, uykunun koynuna girmeden önce kendimi bacağımdan yatağa bağlamaya kadar vardırdım. Ne var ki o da kâr etmedi. Başka bir gecenin sabahında uyandığımda, yerde yine bir bidon benzin duruyordu ve bu defa yanında bir de kendimi yatağa bağladığım, çözülmüş ip yatıyordu. Böyle böyle, sonunda bütün bunların işaret olduğuna inanmaya başladım. İşaretleri takip etmem gerekiyordu.

"Buen camino!"

Budist rahipler gibi turunculara bürünmüş keltoş bir Uzakdoğulu, gözlerini sakince üstüme dikmiş, ciddiyetle selam veriyordu.

"Buen camino" diye mukabele etim. Yürüyüşçü trafiği iyice artmış, yol epeyce kalabalıklaşmıştı. Artık saatte on-on beş yürüyüşçü görüyor; bir kısmıyla ilk defa ve âdet olduğu üzere iki kelimelik selamlaşıyor, bir kısmıyla da daha önce karşılaştığımız için nasılsın, nasıl gidiyor nev'inden birkaç kelimelik ilavelerle ayaküstü hasbıhal ediyorduk. Birileri adımlarını denk düşürüp yanımızdan yürümeye kalkınca hemen hızlanıp öne geçiyor, kalabalıktan hoşlanmadığımı anlayan dost canlıları yan yana yürümekten cayınca da, sohbet meraklısı Ogo'nun hayallerini suya düşürüyordum. Şerbet'in varlığı çifte kavrulmuş dertti. Yürüyüşçülerin çoğu durup onu sevmek istiyor, kendilerini bizimle de sohbet etmeye zorunlu hissediyorlardı. Hoppa Şerbet'in de kimselere diş gösterdiği yoktu. Aksine, gelene geçene kuyruk sallayıp cilve yapıyor, benden başka hemen herkesle iyi geçiniyordu. Arada bir kâbuslarımı ziyaret eden teriye düşüyordu aklıma. Hayvanların sezgileri güçlü derler ya, Şer-

bet malum mevzuyu seziyor muydu acaba? Yok canım diyordum sonra hemen, daha neler! Saçmalık!

Vızır vızır akan Atlantik Otoyolu'nu solumuzda bırakıp Gandara Nehri'nin kıyısından ilerledik bir süre. Bacaklarımı güçbela eğip bükerek yürümeye çalışırken, otoyoldaki arabaların günlerdir teptiğim yolu birkaç saatte alacağını düşünmek garibime gidiyor; zor yolu tercih etmenin gururu, mağrurluğun budalalığına karışıyordu. Direksiyon başındakiler hedefe benden önce varacaklardı muhakkak. Ama benim gördüklerimi göremeyecek, düşünme fırsatı bulduklarımı düşünemeyecek, velhasıl süratlerinden başları dönerken hayatlarının direksiyonuna geçme kudretini edinemeyeceklerdi. Öte yandan uygar dünyada hayata tutunabilmek için lazım olan da buydu belki. Görmemek ve düşünmemek.

Görmemek neyse de düşünmemek zor işti. Hep bir yarımlık, noksanlık tadı vardı dilimde. Aklımın içine laflar doluyordu ha bire. Eşime, dostuma, mahalle terzisine, geride kalan herkese. Eski ve yeni laflar. Anlamlı ve anlamsızlar. Çoktan söylenmiş ve hiç söylenmemiş olanlar. Mektuplar.

"Canım arkadaşım Gülçin, son mektubuma neden cevap vermedin?"

"Halacım, bayram tatilinde çalışıyorum, gelemeyeceğim. Herkese öpücükler."

"Anne, lütfen beni bir daha arama."

"Tevfik Bey, hepi topu basit bir paça kısaltmaydı ama pantolonun içine etmişsiniz. Duble paça olacaktı, düdük gibi yapmışsınız. Bütün şekli şemaili kaymış. Aşkolsun size!"

"Yakup, yaşadığımız onca şeyden sonra şimdi nedir bu sessizlik? Doğrusu senden hiç beklemezdim."

Kafamın içindeki hezeyanı defetmeye, yola odaklanmaya çalıştım.

Suyun yatıştırıcı şırıltısı ötücü kuşların terennümüne ka-

rışıyor, ağaç yapraklarından damlayan güneş zerreleri havaya renk baloncukları yayıyordu. Derken bir takırtı duyup arkama döndüm. Yetmişlerinde, pancar suratlı bir adam, kıyafetlerine bakılırsa bir yürüyüşçü, peşi sıra çektiği tekerlekli bavula bakılırsa uçağı ormanlık yere düşmüş bir kazazede, bize doğru yaklaşıyordu. Ogo'yla birbirimize baktık. Şaşkınlıkla durup, yanımıza gelmesini bekledik. Ortada herhangi bir tuhaflık yokmuş gibi aheste beste yaklaşan adam, *buen camino* dileyerek geçip gitti yanımızdan.

"Bu neydi şimdi?" dedim.

"Yürüyüşçü."

"Çekçek bavullu yürüyüşçü?"

"Yaşı var bayağı, sırt çantasını taşıyamıyor herhalde. Ama bak yürümeyi kafaya koymuş, kendine göre yol bulmuş. Helal olsun!"

"E şu çanta taşıyan şirketlerden biriyle anlaşsaymış ya."

"Bunu sen mi söylüyorsun?"

Şık Latife'nin kahvesindeki ileri geri konuşmamı kastettiğini anladım.

"Ne bileyim. Sen ben yapsak saçma ama bu adamın işine yarayabilir. Böyle durumları düşünmemiştim" diye cevap verdim. İnsan, dünyayla kurduğu rabıtayı kendi ihtiyaçları üzerinden anlamlandırıp neyin lüzumlu, neyin lüzumsuz, neyin zarif, neyin kaba, neyin akıllıca, neyin aptalca olduğunu öyle saptıyordu. Oysa dünya elbette hiçbirimizin etrafında dönmüyordu. Bazen önyargılı, sıklıkla önyargılı olduğumu kabul etmek zorunda kaldım. Dünya için küçük, benim için büyük bir adımdı, fazla da köpürtmeden sessizce attım.

Orman patikası bizi önce tepelere çıkardı, sonra San Amaro köyüne indirdi. Yol üstündeki köy kahvelerinden birinde tanıdık bir simayla, monarşik kuşçuyla karşılaştık. Dürbününü formika masaya bırakmış, ayaklarını yere attığı körüklü sırt

çantasının üstüne uzatmış, birasını yudumluyordu. Bizi görünce gülümseyip masasına davet etti. Ogo bana döndü, omuz silktim, kısacık bir sosyalleşme dünyanın sonu değildi. Böylece içeriden birer soda alıp adamın yanına çöktük. Günlerdir karşılaşıyor, arada konuşuyor ama birbirimizin ismini bilmiyorduk. Santiago Yolu'nda bu normaldi, hatta burada en ehemmiyetsiz şeyimiz isimlerimizdi. Yine de sonunda tanıştık, kuşçunun adı Joe'ymuş. Tekstil işinde çalışıyormuş. Böyle demişti, tekstil işinde çalışıyorum. Ama Ogo biraz kurcalayınca adamın tekstil fabrikası olduğu çıktı ortaya. Fabrika dedesinden kalmış, hani şu şarap meraklısı olandan. Fakat neyse ki monarşik kuşçumuz malvarlığını anlatmak için hevesli görünmedi. Ha bire soru sorup insanın posasını çıkarmaya çalışan meraklı biri de değildi. Türkiye'den geldiğimizi öğrenince vaktiyle kelaynakları gözlemek için Urfa'ya gittiğini söyledi. Alakalı alakasız bütün konuları kuşlara bağlamak konusunda dudak ısırtan bir meziyete sahipti.

Çantalarımızı hafif tuttuğumuzu anlatarak, ağır yükle yürümenin yolu zorlaştıracağından dem vursak, konuyu kartallara getirip, "Öyle muhteşem yaratılmışlar ki hem havalanıp uçabilecek hafiflikte hem de yakaladıkları avı rahatlıkla taşıyabilecek kuvvetteler. Kuzey Amerika'daki kel kartalların kaç tüyü var biliyor musunuz?" diyordu mesela.

Bilmiyordum, kel kartal diye bir mahluktan haberim yoktu, kartalı biliyordum tek. Kel olan, tüysüz bir kartal türü müydü? Neyse ki o da akşamki Vesna gibi sorduğu sorulara cevap beklemiyor, iştahla anlatmaya devam ediyordu:

"Yedi binden fazla! İnanabiliyor musunuz? Yarım kilo tutuyor tüylerinin ağırlığı. Ve bakın o kadar muazzam yaratıklar ki, kemiklerinin içi boş bunların. Yeterince hafif olabilsinler diye. Kemiklerin çoğu yerinde havadan başka şey yok. Düşünsenize, nasıl harikulade!"

Ogo, "Vayy, ovvv" gibi mübalağalı tepkiler verirken, ben

boş boş bakıyordum. Kemiklerin içinin boş olması ya da havayla dolu olması ne demek anlayamıyordum. Adam deli gibi bir şeydi bence. Tutku sahibi herkes gibi, kimsenin kulak asmayacağı mevzular hakkında konuşmak istiyor, onlardan bahsederken adeta cezbe kapılıyordu. Kuşların kutsiyetinden bahsetti, hatta bir ara göçmen kuşların hacı olduğunu bile iddia etti. Meğer geceleri yıldızların izini sürüyorlarmış. Bizim Camino'da aynını yerden yapmaya çalıştığımız düşünülürse, onlar hacının âlâsı sayılmalıymış. Sohbete ancak, "Kuşları seviyorsunuz herhalde" şeklinde iştirak edebildim. Joe bıyık altından güldü.

"Sevmiyorum. Tapıyorum onlara! Öğretmenim onlar benim. Kendine yol çizmek isteyenlerin kimi astrologların, kimi psikologların, kimi ekonomistlerin lafını dinler. Ben bildiğim hemen her şeyi kuşlardan öğrendim."

Boş boş baktığımı görünce, "Hanımefendi" diye bütün nezaketiyle izah etti. "İnsanların kuşlardan öğrenecek çok şeyi var. Sırf hayatta kalmayı, yolunu bulmayı değil, nasıl yaşanacağını ve hatta nasıl insan olunacağını bile. Yani insan derken, nasıl dost, nasıl arkadaş, nasıl ana, nasıl baba, bunları diyorum."

Saçmaladığını düşünsem de ses etmedim.

"Mesela batağanları bilir misiniz? Su kuşudur bunlar. Bir kadın nasıl annelik edeceğini bir insandan değil, bunlardan öğrenebilir."

Hah, dedim içimden. Nasıl annelik edileceğini kadınlara söylemeyen bir kuşlar kalmıştı, şimdi üstüne tüy dikebiliriz.

"Bu harikulade mahluklar, yavrularını sırtlarında taşırlar. Asla terk etmezler" diye devam etti. Meseleye buradan girmesi tadımı kaçırmıştı.

"Anne kuş, yavruları düşmesin diye kanatlarını yukarı kaldırıp başını yana uzatarak gagasıyla besler onları. Bunda ne var demeyin, zor iş. Üstelik yavrularına öyle ne bulursa da vermez. Yeni doğanlara göğsünden kopardığı tüyleri yedirir. Neden biliyor musunuz?"

Ben sustum, Ogo merakla, "Neden?" diye atıldı. Sanki göğsünden kıl koparıp yavru besleyecek, öyle bir öğrenme iştahı. O uyuz Şerbet bile neden diye sorar gibi havladı. Joe, Şerbet'in başını okşayarak, "Balıkların sivri kılçıklarının, böceklerin sert kabuklarının yavrularının midesini rahatsız etmesini, o minik bağırsakların hassas çeperlerine zarar vermesini önlemek için. Yavrularının canı yanacak diye korktukları için onları kendi canlarını yakarak beslerler. Bir annenin evladını her şeyden evvel hayatın sivriliklerinden ve sertliklerinden, yani içinde yaralar açacak zalimliklerinden koruması gerektiğini, insan bataganlardan pekâlâ öğrenebilir. Ne harikulade!"

Hıı, ne harikuladeydi babasını satayım! Batağanlar sodama limon sıkınca tuvalete gitme bahanesiyle masadan kaçtım. Sosyalleşmenin pek de parlak bir fikir olmadığını yeni bir tecrübeyle daha anlamıştım. Algıda seçicilik miydi bu? Algıda yakaya yapışıcılık mı? Kaçmak istediği neyse daima ona yakalanıyordu insan. Rüyalarda, gerçeklerde, romanlarda, filmlerde, *albergue*'lerde, ranzalarda, dünyanın bir ucundaki orman yolunda, harikulade bir kuşun kanadında, monarşik bir kuşçunun kemiksiz dilinde, her yerde!

Epeyce oyalandıktan sonra tuvaletten çıktığımda neyse ki monarşik kuşçu kalkıp gitmişti. Ogo, "Bakmaya geliyordum nerdeyse, nerde kaldın?" dedi.

"Oraya da gelmeyiver artık! Nerede kalacağım, tuvaletteydim."

"Joe selam söyledi. Bilmem ne kuşları belli bir saatte Porrans civarında oluyormuş, onlara yetişecekmiş. Köyden geçerken mutlaka durup *cunca*'lardan *albariño* için, dedi. Oralar Rias Baixas şarap bölgesinin en ortasına düşüyormuş. Aslında hangi kuşun eti en lezzetlisi diye soracaktım ama neme lazım şimdi kızar mızar belki diye soramadım. Ne ilginç adam ama değil mi? Amma çok şey biliyor. Sohbeti de güzel."

"Hıı" dedim, "harikuladeydi, doyamadım."

Ogo mühim haberi sona saklamış gibi gözlerindeki hareleri büyütüp, "Sen tuvaletteyken kimi gördüm, söylesem şaşarsın morukcum" diye hınzır hınzır sırıttı.

Aklıma elbette Yakup geldi, hatta Yakup'tan başka kimse gelmedi. Ama adını ağzımdan düşürmüyor gibi görünmek istemediğimden, umursamaz davranmaya çalıştım.

"Moruk deme bana."

"Okey Dasti."

"Dasti de deme."

"Tamam Corç."

"Deme şöyle! Ee, kimi gördün?"

Sesini alçaltıp cevapladı:

"Bok sensin'i."

"Ne?!"

"Türkçe bilen kavgacı kadın yok mu?"

Vardı, hem de nasıl vardı! İçim buz kesti. Vesna! Burada!

"Hani?" diye panikle etrafıma bakındım. "Nerede?"

"Bir ara içeri bakıp çıktı. Şöyle bir kapıdan. İyi ki sen yoktun. Karşılaşıp kapışacaksınız diye korkuyorum."

Kalbim küt küt atıyordu.

"Bir şey dedi mi?" diye sordum heyecanımı bastırmaya çalışarak.

"Yoo, zaten konuşmuyor ki. Ama bu defa beni gördü. Yüzüme baktı. Hatta emin değilim ama galiba gülümsedi. Gerçi kesin bana öyle gelmiştir. Hiç gülümseyecek bir tip değil."

"Sonra ne yaptı?" dedim panikle.

"Çıktı geri."

"Nereye?"

"Bilmem, belki de bahçe tarafında oturuyordur."

Sırtımdan aşağı soğuk terler boşandı. Çıkıp Vesna'yı görmek! Acaba Ogo'ya bir şey söyler miydi? Yabancı sözü vermişti! Gerçi ben de vermiştim ama sabah ilk düşündüğüm, kadının yüzüne bakmak olmuştu. Halimdeki tuhaflığı fark eden Ogo,

"Neyin var?" diye sordu. "Yüzün kâğıt gibi."

"Yok bir şeyim."

"Kalkalım mı o zaman yavaştan?"

Düşündüm. Ya Vesna dışarıdaysa? Belki de gitmişti. Hoş gitmediyse ne olacaktı, akşama kadar kahvede mahpus mu kalacaktım? Diyelim ki bahçede oturuyor, bir şey yapıp söyleyecek, sırrımı ifşa edecek hali yoktu ya. Yapsa daha önce yapardı. Orada oturuyorsa bile renk vermeme lüzum yoktu, önünden geçer giderdim. Kim olduğunu anladığımı bilmiyordu hem. Boynumdaki kırmızı fulara gitti elim. Montumun fermuarını yukarı çekip fuları gizledim.

"Hadi" dedim. "Gidelim."

Kahvenin bahçesine çıktığımızda Vesna orada değildi. Dağınık masalarda oturan birkaç köylü ve aşina gelmeyen birkaç yürüyüşçü, hepsi o. Ama gecikmeli de olsa idrak etmiştim, aynı istikamete giden insanlar olarak, önlü arkalı yürüyorduk yolu. İkidir benden erken yola koyulup sonra benimle aynı yerde ortaya çıkıyordu. Yavaş yürüyordu herhalde. Fakat mühim olan, hızımız değil, aynı yolu yürüdüğümüz gerçeğiydi. Bu demek oluyordu ki Vesna her an, herhangi bir yerde yeniden karşıma çıkabilirdi. Ne kadar aptalca bir anlaşma yaptığımızı fark ettim. Birbirimizi bir daha göremeyeceğimize nasıl inanmıştık? Gerçi şu fular olmasa, görsek bile kimi gördüğümüzü anlamayacaktık. En azından ben anlamayacaktım. Ama kim bilir, belki anlaşmamızın her zerresine sadık kalmıştır ve sabah giderken yüzüme bakmamıştır. Neden olmasın?

Derin bir nefes alıp Vesna'yı, onun hakkında bildiklerimi ve benim hakkımda bildiklerini unutmaya çalıştım. Sonuçta uzun, upuzun bir yoldu bu. Belki de bir daha hiç karşılaşmazdık.

Bahçe kapısından çıkıp yeniden yola revan olduk. Keyfim mi kaçmıştı, yoksa bazı şeylerden kaçamayacağımı kim bilir kaçıncı kez anlamak içimde bıkkınlıkla teslimiyet arası bir bay-

rak mı açmıştı emin değildim. Ama planım bakiydi. Planlarımı önden ele vermek konusundaki kafasızlığım da. Sonuçta Vesna'ya hiç olmadık bir sırrı vermek bu konudaki tek falsom değildi, Ogo'yu da kendim sarmıştım başıma. Yine de kendime yüklenmemeye çalıştım. Şunun sırasında birkaç günlük canım kalmıştı. Bana da yazıktı. Böyle düşününce üzüldüm birden, ah canım kendim.

Azıcık sakinleşmek için şose yolun nağmelerine bıraktım canım kendimi. Ayakkabılarımın altında tıkırdayan çakılların sesi hoşuma gidiyordu. Çocukluğumdan beri ayakkabı, terlik sesi severim. Buluştukları zeminin niteliğine göre değişen mırıltılarını huzuru andıran bir saadetle dinlerim. Yürüme merakımın sebeplerinden biri de bu olabilir. Hayatta her şeyin öyle çok sebebi oluyor ki, didik didik edip anlamaya çalışırken insan aklını kaçırabilir. Bir de tabii yersiz manalar yükleyebilir olmadık şeylere. Önemli değil, bu da inanma pratiğinin bir parçası. İnanmak; öğrendiklerinden hayır göremeyip bilmekten vazgeçenlerin sığınağı.

Bir süre sonra Joe'nun muştuladığı üzüm bağları çıktı karşımıza. Sarı okları takip ederek, hızlı tren ve Atlantik Otoyolu'nun geçtiği viyadükleri solumuzda bırakıp köylerin içinden ilerleyerek, çoktan iki haneli rakamlara düşmüş mil taşlarına bakıp sevinerek, yürüdük, yürüdük, yürüdük... Sekiz gün boyunca yolları süpürdükten sonra, bedenim iyiden iyiye yorgun düşmüştü. Tabanlarım her zamankinden çok zonkluyor, bacaklarım zor zahmet açılıyordu. Fakat bir yandan da tuhaf bir güç gelmişti üstüme, bu kadarını yaptıysam daha fazlasını da yapabileceğimin güveni.

Porrans'a vardığımızda yorgunluğumun fiziksel mükâfatını aldım. Küçük bir mahalleden geçiyorduk. Evlerden birinin bahçesinde beş altı yürüyüşçünün oturduğunu gördük. İçlerinden biri Vesna çıkar mı diye çekinceyle yaklaştım ama haspa aralarında değildi. Bahçedekilerin yemek yediğini müşahe-

de edince kapıya yanaştık. Kaşmer takkeli, pazen gömlekli, altmışlarında bir adam koşturup geldi. İngilizce bir şeyler söylemeye çalıştıysa da ne dediği pek anlaşılmıyordu. Ogo fırsat bu fırsat sevinciyle İspanyolcasını konuşturunca, adamın adının Ramón olduğunu, hacı adaylarını doyurmak için evinin bahçesinde minik bir lokanta kurduğunu anladık. Merdivenaltı lokanta. Her gün iki çeşit yemek pişiriyordu. Bugüne lahana çorbası ve biftek yapmıştı, arzu edersek bize de ikram etmekten memnuniyet duyacaktı. Hem onu hem midelerimizi memnun etmek için bahçeye girip oturduk. Ramón, yemekleri ısıtmaya gitmeden önce *albariño* içmek isteyip istemediğimizi sordu. Gündüzleri mayışıp güçten düşmemek için içki içmiyorduk ama adam şarapları evinin arkasındaki bağdan topladığı üzümlerle bizzat yaptığını, istersek bize mahzeninde bir tur attırabileceğini söyleyince meraklandık. Mahzen diye götürdüğü yer, evin girişindeki garajdı. İçeride çelik tanklar ve meşe fıçıları vardı. Fincanla kâse arası küçük toprak bir kaba şarap doldurup tatmam için uzattı. Tadını fazlaca buruk bulduğumdan pek beğenmedim. Fakat adamın yüzüme malını satmaya çalışan tüccar değil, marifetine onay bekleyen çocuk gibi heyecanla baktığını görünce beğenmiş gibi yaptım. O zaman sevindi, hatta biraz utandı mı ne, yanakları kızardı. Biz de Ogo'yla birer kadeh *albariño* sipariş ettik.

Şarap yine o toprak kaplarda gelince, "Köylük yer diye mi kadeh, hiç olmadı cam bardak yok?" diye sızlandım. Midesini balıklı mamasıyla şişirmekle meşgul olan Şerbetinin başını okşayan Ogo, "Amma yaptın be morukcum" diye cevap verdi. "Eski çamlar bardak oldu, bardaksız köy mü kaldı? Âdet olduğu için bunlarla veriyorlar. *Cunca* bunların adı."

"Aman, iyi, çok biliyorsun, tebrik ederim" dedim. "Kesin kendileri kadehte içiyordur. Senin benim gibi avanaklara da otantik gelsin diye dayıyorlardır çömleği."

Az sonra yemekler gelince, sıcacık çorbalarımızı mideye

indirip, bifteklerimizi kemirdik. Uykumun derinleşmesi yetmezmiş gibi iştahım da açılmıştı. *Albariño*'yu da içince hepten gevşedim. Masadakileri silip süpürdükten sonra arkasına yaslanan Ogo, rehavetle gerinip, "Oh be, hayat bize güzel" diye hoşnutlukla cıvıldadı. O an itiraz edemedim. Ancak ölmeye yaklaştıkça güzelleşebilmesi, herhalde hayatın nüktedan numaralarından biriydi.

Geceyi geçirecek otel bulmak üzere sonraki kasabaya doğru yola koyulurken, sabah mum aleviyle yanan montumun kolundaki minik deliğe takıldı gözüm. Garip şey, delik tam da Kader'in kolundaki benin olduğu yerde açılmıştı. Dileğimle ilgili belirgin bir cevap duyamasam da, içine saklanmayı deneyebileceğim bir delikle, kolumda gizli bir benle çıkmıştım bazilikadan. Bir yandan yürürken, bir yandan da deliğin bir ben, alevlerle açılmış bir ben olduğunu düşünerek koluma daldım. Güneş tepelere serdiği eteklerini yavaş yavaş toplayıp, gün kıyıya vurmuş köpüklü bir dalga gibi usul usul çekilirken o minik delikten içeri süzülüp eski bir güne saklandım.

Kader'in ölümüyle düştüğüm çukurda debelenirken, geçmek bilmeyen günlerden birinin sonunda yatağa yatmış, gelmek bilmeyen uykuyu beklemiş, yuvalarında dönüp durmaktan damar damar yanan gözlerimin kapanmasına vesile olabilecek ne varsa denemiş, bolca ot ve kötü şaraptan sonra terlemiş, kusmuş, necasete bulanmış halde en nihayet uykuya dalmayı becermiştim. O puslu âleme geçer geçmez de her zamanki rüyalardan biri yapışmıştı yakama. Rüyamda nihayet kararımı vermiş, hazırlıklarımı bitirmiş, filmlerden öğrendiğim gibi kapkara giyinmiş, başıma geçen kış Kader'le Uludağ'a giderken aldığımız kar maskesini geçirmiş, evden çıkıp çok iyi bildiğim o yolu tepmiş, Paradise'ın arka kapısına yakın bir yerde gizlenmiştim. Korkmuyordum, çünkü kafam korkuları emecek kadar dumanlıydı. İçeri girip çıkanları gözlemeye başladım. Bekledi-

ğim gibi sırasıyla, yanında birkaç adamıyla şerefsiz Şeref, sonra kızlar ve en son da müşteriler geldi. İçeride tek bir ışık yanmıyor, daha doğrusu depodaki cayır cayır lambalar elbette dışarıdan görünmüyordu. Zamanlamayı kendi çalıştığım dönemden iyi bildiğimden, hesabımı yaparak şovun başlayıp bitmesini bekledim. İçeriden çıkış sırası da muhtemelen yine hatırladığım gibi olacaktı. Binadan önce müşteriler, sonra kızlar ve en son da adamlarıyla şerefsiz Şeref çıkacaktı. Sahiden de beklediğim gibi oldu, önce müşteriler, sonra da kızlar çıktı. Şerefsiz Şeref herkes gittikten sonra bir şeyler içip hesap kitap yapmaya bayılırdı. Ama ne kadar kalacağından emin olamıyordum. Çok zaman kaybedersem herifi kaçırabileceğimi düşünüp hareket geçtim. Bilmediğim bir şey yapmadım aslında. Daha önce defalarca aynını yapmışım gibi soğukkanlılıkla, rüyalarımda gördüklerimi harfiyen tekrarladım. Benzini döktüm, kibriti çaktım ve kuduran alevlerin yükselişine baktım. Ateş binayı hızla sarıyor, şerefsiz Şeref'in cehennem bozması cenneti başına yıkılıyor, Paradise cayır cayır yanıyordu. Muhteşem bir manzaraydı. Bir yandan eserimi zevkle seyrediyor, öbür yandan da gördüklerimin rüya olmasına hayıflanıyordum.

Sabah yatağımda uyandığımda, üstümde rüyamda gördüğüm kıyafetler vardı. Neler olduğunu anlamaya çalışarak evin içinde dolanırken sessizlikte büsbütün kafayı yemeyeyim diye televizyonu açtım. Yerel kanallardan biri gece oto galerisinde çıkan yangında galeri sahibinin ve iki çalışanın can verdiğini, üç kişinin de yaralandığını haber veriyordu. İtfaiye hızla müdahale etmiş ama galerinin altındaki depoda sıkışan kurbanlar kurtulamamıştı. Olay yeri bulguları kundaklamaya işaret ediyor, meselenin mafya içi hesaplaşma olabileceği konuşuluyordu.

İçimde önce dehşet, sonra şüphe ve en nihayet istisnai bir rahatlama hissettim. Rüyamın benimle ilgisi bulunmayan bir hakikate tesadüf etme ihtimali, Paradise'ı bizzat yakmış olma ihtimalimden kuvvetli değildi. Gerçeği çok da umursamadığı-

mı görerek, sırrına ermek için kafa patlatmamaya karar verdim. Zaten bana ait olma ihtimali yüksek olan bu soylu suçu seve seve üstlendim. Gece uykusundan uyanıp cinayet işleyebilen bir ruh hastası olabileceğim manasına gelse de, bütün bunları bizzat yapmış olmam fikrini sevdim. İçimde zerrece pişmanlık yoktu. Vicdan azabı duymuyor, gözlerimi kapadığımda hiç de öyle ölenlerin yüzünü filan görmüyordum. Kimileri odun, kimileri mektup ucu, kimileri mum, kimileri ocak yakar. Ben koca bir cenneti tek başıma yakmıştım! Hem de içinde zebanilerle birlikte. Kader'in intikamını almıştım. Uykumda veya uyanıkken. Gerçekte ya da düşte. Bizzat yahut gıyabımda. Her nasıl olduysa... Olması gereken olmuş, ölmesi gereken ölmüştü. Nasılına niçinine takılmamaya karar verdim ve garip bir biçimde ne o zaman ne de sonrasında bu konuyu eşeledim. Kabul etmenin muhteşem ferahlığından nasiplendim.

Günlerce evde oturup yakalanmayı bekledim. Garip şey, kimse gelmedi, kimse benden şüphelenmedi. Kimsenin umurunda bile değildim. Ne kurban ne de katil olarak ciddiye alıyorlardı beni. Sonraki dönemde hayatımda bazı önemli değişiklikler oldu. Bir kere uyuyabilmeye başladım. Rüya içinde rüyalarım ciddi oranda azaldı. Gece yürüyüşlerim, uyurgezerliğim kendiliğinden sonlandı. Göğsümden boğazıma yürüyen malum ağırlık tümüyle geçmediyse de epey seyreldi. Yeniden yemek yemeye başladım. Eskisi gibi tıkınarak, kendimi yemekle kırbaçlayarak da değil üstelik. Normal, yani neredeyse normal.

Kısacası iyileştim. Kendimi en büyük endişemle, ateşle tedavi ettim.

Yangın rüyaları o dönem neredeyse tümüyle bitti. Kader de uzun süre rüyama girmedi. Ama sonra, yıllar sonra, yeniden başladı her şey. Önce azar azar, sonra çığırından çıkarak. İçimde karanlık bir delik oluştu yine. Kendinden başkasını görmemi engelleyen koyu, karanlık bir çukur. Çukurun zebanileri bana önce işleri büsbütün karıştıracak alevli bir dizi yazdırdı, son-

ra her şeyi bırakıp Çiğdem Hanım'a sığınmama yol açtı. En nihayet orada da işler istediğim gibi gitmeyince yıllar sonra yeniden Kader'i soktular rüyama. Kader, benim küçük meleğim, geceleri ziyaretime gelip bu kâbusun sonu olmadığını, ancak yepyeni ve dönüşsüz bir son yazarak rahatlamayı başaracağımı fısıldadı kulağıma ve beni vaktiyle buluşmak için sözleştiğimiz yere, Finisterra'ya çağırdı.

O kadar da keçileri kaçırmış değildim. Kader'in öldüğünü biliyordum. Beni sahiden de Finisterra'da beklemesini umduğum yoktu. Sadece bu çileyi artık sonlandırmayı, mutlak bir kurtuluşta kaybolmayı istiyordum. Telefonu kapatmak, ahizeyi fırlatıp atmak, temaşadan ayrılmak, onca zaman tutacağım diye kendimi paraladığım ne varsa, limandan ayrılan bir gemi gibi hepsini geride bırakmak, dünyanın ucunda köpüren okyanusun midesine girip yokluğun bahşettiği karanlığı boylamak istiyordum. Hayatı boyunca intihara meyilli bir tip olmadım ben. Tamam, çocukken, hatta gençken, arada bir kendi cenazemi hayal edip kimlerin benim için ağlayacağını düşündüğüm olmuştur. Ama o, ölmek değil, sevilmek isteğiydi. Yoksa ölümden bahsetmekten hoşlansam da kendisine meraklı değildim. Ölümü istemedim ben, korktum sadece ondan. Ondan ve onu arzulamaktan. Balkonlardan, raylardan. Hayatı gizli gizli sever gibi korktum. Ama yaşamak işinde dikiş tutturamadım işte. Hayattan yıldım, yoruldum. Vesna'ya da söylediğim gibi, kararım bir anlık cinnet değildi, uzun sürmüş bir yorgunluğun neticesiydi. Akılla, mantıkla verilmiş bir tür istifa dilekçesi. Sebebim basitti. Madem doğru düzgün yaşayamadım ve anlaşılıyor ki kalan hayatımda da becerip yaşayamayacağım, öyleyse bu çıldırtıcı çaba neden? Vakitlice, kendi gönlüme göre öleyim de kurtulayım dedim. Ne var ki çevremdekilere anlatabileceğim, anlaşılmayı umabileceğim bir karar değildi bu. Böyle durumlarda insanlar hayatın ne kadar yaşanası bir armağan olduğundan filan bahsediyordur herhalde. E sizinki öyleyse buyurun yaşayın! Ben iste-

miyorum, şiirdeki gibi, *üstü kalsın*! Yine de Vesna'ya neden söyledim bilmiyorum. Sanırım birine söylemiş olmak için. Neticede hayatımın en mühim kararı sayılır, değil mi? Birine söylersem gerçekliği katmerlenir dedim belki, belki de kendimi uygunsuz cesaretime inandırmak istedim. Bilmiyorum ki.

Vaktiyle, işler bu hale gelmeden önce, Çiğdem Hanım'a gerçeğin paylaşılabilir kısmını anlatıp bir psikiyatra da görünebilirdim elbet. Avuç avuç ilaç yutabilir, hastanelere yatabilirdim. Ama üşendim. O Norveçliden bile daha çok üşendim. Bütün bunlarla uğraşmayı göze alacak, mücadeleyi bırakmayacak kadar bağlı değildim dünyaya. İnsanlara da o kadar bağlı değildim. Yine de ortalık yerde ölecek kadar nefret de etmiyordum onlardan. Beni sevmekte sebat etmiş birkaç kişiyi vahşi bir tabutun altına sokmak istemedim. Benimki son derece makul, bilinçli bir karar. Kırkıma basmadan evvel dünyanın sonunu görecektim. Birkaç gün içinde dünyanın sonunda, Finisterra'da olacaktım. Finisterra'da ölecektim.

22

"Telefonu kapatmak istiyorum. Sıkıldığım için, konuşacak bir şeyim kalmadığı için. Konuşma uzadıkça sıkıntıma sıkıntı, telaşıma telaş katıldığı için."

"Ama kapatmıyorsunuz da."

"Yok, kapatamıyorum. Yani bu fotoğrafta kapatamıyorum. Ama şimdi olsa kapatırım gibime geliyor."

Çiğdem Hanım her zamanki anlayışlı gözlerle bakıyor. Artık bunun, suratına yapıştırılmış makyajlı bir ifade olduğunu biliyorum. Çekilmiş bir perde. Arkasındakileri görmemem için. Çiğdem Hanım perdenin arkasında sıkılmış olabilir, hasta olabilir, uyukluyor olabilir. Ya da akşamki buluşmaya giderken ne giyeceğini düşünüyor olabilir. Bilmiyorum.

Malum balkon fotoğrafından sonra zihnimin aktığı yerleri tek tek tararken, telefon konuşmalarına geldik bir süre önce. Bitirmek istediğim ama bitiremediğim önemli önemsiz telefon konuşmalarını evirip çeviriyoruz. Şimdi basit ama uzadıkça uzayan, bunaltıcı bir arkadaş sohbetinin üstünden geçiyoruz. Telefonu kapatamamamın arkasındaki yalnızlık korkumdan bahsediyoruz. Daha doğrusu ben bahsediyorum, Çiğdem Hanım evvelce tasarlanmış bütün ifadeleriyle karşımda oturuyor ve arada bir şeyler soruyor.

"Ne değişti dersiniz?"

"Galiba artık biliyorum" diyorum. "Her şeyi bıraktığımı,

umursamadığımı sandığım zamanlarda bile hep mücadele ediyordum. Elimde bir şeyler var sanıp tutmaya çalışıyordum. Bazen elimde bir şeyler oluyordu da sahiden. Ama eciş bücüş, faydasız şeyler. Kötü sevgililer, bencil arkadaşlar, zorlama hobiler, aptal saptal işler. Onlardan kaçarken bile kaçmıyordum da kaçıyor gibi yapıyordum. Arkamdan gelip gelmeyeceklerini görmek için herhalde."

Çiğdem Hanım eli çenesinde dinliyor. Bir aralık tırnaklarına kayıyor gözü, ojelerinin uçları hafifçe soyulmuş. Ojelere bakıyor, belki de akşama bir manikür randevusu almayı düşünüyor. Ama sonra hemen gözünü kaçırıyor tırnaklarından.

"Peki bu fotoğraftaki haliniz şimdi size kendinizi nasıl hissettiriyor?"

"Aptal gibi. İstemediğim bir telefon konuşmasını neden sürdürüyorum ki! Belki yaşla ilgilidir. Bir şeyleri elimde tutmak için uğraşmaya inanmıyorum artık. Bırakmaya inanıyorum. Ben artık tutmayayım, sıkmayayım, endişe etmeyeyim, öyle kendi haline bırakayım her şeyi, kalacakları varsa kalsınlar, gideceklerse de gitsinler istiyorum."

"Her şeyi derken neyi kastediyorsunuz mesela?" diye soruyor. Bakışları bir an yine soyulmuş ojelere takılıyor ama hemen geri çekiyor. Düşündüklerimin ne kadarını söyleyebileceğimi tartacak zamanı kazanmak için boğazımı temizliyorum.

"Telefonu mesela" diyorum sonra. "Sıkıldıysam kapatayım işte telefonu. Kapatayım gitsin. Artık sırf korkularım yüzünden istemediğim şeylerle uğraşmak, kendi ayağımla gidip onlara mahkûm olmak istemiyorum. İstemiyorum."

23

"I-ıh, istemiyorum."

"Yahu aç açına olur mu? Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik, hadi ye de tek parça bitirelim şu yolu" deyip haşlanmış yumurtayı burnuma dayadı Ogo. Yolu tek parça bitirmem mümkün değildi ama yumurtanın üvey evlat gibi ortalıkta dolanmasına gönlüm razı gelmedi. Ökkeş'in hatırına alıp ağzıma attım.

Sabahın serinliği bir öpüp bir ısırıyor, soludukça buhar saçan ağızlarımız şimendifer bacaları gibi tütüyordu.

Otelden çıktığımızdan beridir durmaksızın yürüyorduk. Geceyi üzüm bağlarına çakılmış kazıklar gibi dimdik geçiren bacaklarım hâlâ kaskatıydı. Hoş, buna da alışmıştım artık. Adımlarımı, onlar kendiliğinden insafa gelip kıvrılmaya karar verene kadar dizlerimi bükmeden atıyor, sonra dizler şekil almaya başladıkça yavaş yavaş normal yürüyüşe geçiyordum. İlk günler yatağa beton gibi girsem de gece boyu peyderpey gevşeyen bacaklarım, artık sıcak duşla ya da yumuşak döşekle rahatlamıyordu. Garip şey, yürüdüğüm için katılaşıyor ama sonra yine ancak yürüyerek açılıyorlardı. Zamanla görmüştüm ki zehir de, panzehir de yolu adımlamakta saklıydı. İdeal bir yürüyüş için sırf aklımı değil bedenimi de dinlemem gerektiğini öğrenmiştim. Akıl denen kibir kumkuması, tekmil salahiyet kendine verildiğinde eli sopalı külhanbeylerine dönüp diktatörlüğe soyunuyor, hükmettiklerini canından bezdirmekten başka işe ya-

ramıyordu. Oysa yol makul bir bütünlük arıyor, aklı bedeni, bedeni ruhu işiterek yürümeye çağırıyordu. Aksi takdirde eninde sonunda birinden biri isyan bayrağını çekiyordu. Bunu Ogo'ya söylediğimde, "Gördün mü bak, zamanında not tutmaya başlasaydın hiç değilse bir yürüme kılavuzu yazabilirdin" dedi.

"Hah, bir o eksikti! Üç gün yürüdüm diye millete kılavuzluk edecek kadar uzman mı oldum?"

"Kendi kendine kılavuzluk edecek kadar deneyim sahibi diyelim."

"Kendime kadarsa iyi. Başkalarına kıymayalım. Kılavuzu ben olanın burnu malum."

Ogo güldü. Arkamızdan biri, "*Buen camino*" diye seslenince üçümüz de dönüp baktık. Üç gün önce yol kenarında kaporta bebeği gibi otururken görüp eline ceviz tutuşturduğumuz oğlan nefes nefese bize doğru yaklaşıyordu. Üstünde yine o tişört. Oedipus'u rap'çi filan sanıyor olmasa bari.

En nihayet yanımıza kadar gelip adımlarını bizimkilere uydurarak yürümeye başladı. Korkuluğa benzediği için çocuğa sempati beslediğimden, bu defa öne geçip arayı açmaya çalışmadım fakat sohbete de katılmadım. Ogo'yla ikisi laflamaya koyuldular. Gevezelikte bizimkine nal toplatacağı kısa sürede ortaya çıkan oğlanın adı Richard'mış, maratona Münih'ten katılıyormuş. Sonradan yürüyüş diye düzelttiyse de Camino'dan bahsederken dili sürçünce, yürüyüş yerine maraton kelimesini kullanmıştı. Üniversiteden yeni mezun olmuş. Okul arkadaşlarının çoğu ya işe girmiş ya da iş arıyormuş fakat o bir ofise girip köle gibi çalışmayı katiyen düşünmüyormuş. Madem ille birileri birileri için çalışacakmış, o zaman başkaları onun için çalışsınmış. Şimdilik birkaç Bavyeralı ve Galiçyalı arkadaşıyla birlikte –hangi ihtiyaca yönelik olduğunu söylemediği– bir tür çözüm ortaklığı işindeymiş. Hatta Santiago'ya vardığında ufak bir evrak teslimatı da gerçekleştirecekmiş. Ama kafasında daha büyük planlar varmış. Onları hayata geçirdiğinde artık kimse onu

tutamazmış. Doğru adımları atmak için odaklanıp düşünmesi ve uygun bağlantıları kollaması lazımmış. Mühim olan faydalı ilişkiler kurmakmış, kimin nerede işine yarayacağını görecek vizyona sahip olan, basamakları üçer beşer tırmanırmış.

"İmkânsızlıktan yakınanları anlamıyorum" diyordu koca ayaklarını yere pat pat vurarak yürürken. "Şu yürüyüşü bile bir yerinden işe çevirmeyi becerdim ben. Çünkü hayat fırsatlarla dolu! Sadece saksıyı çalıştırmak lazım. Sence de öyle değil mi?"

Onu dinleyene kadar, hac yoluna zengin olmak için çıkmış biriyle karşılaşabileceğimi hiç düşünmemiştim. Gerçi o da benim budalalığımdı. Yola ölmek için çıkan varsa, elbet yaşamak, kendince daha iyi yaşamak için çıkanlar da olacaktı. Neticede daha iyi yaşamaktan herkesin anladığı başkaydı.

İlk karşılaşmamızda kendi halinde, mülayim bir tip intibaı veren oğlan, günlerdir ensesinde boza pişirecek kurban arıyormuş gibi o kadar çok, o kadar çok konuştu ki bir süre sonra Ogo bile çileden çıktı. Başlangıçta abilik edip kendince fikirler vermeye çalışan babayani arkadaşım, zamanla sessizleşti. Ne var ki oğlan ille de ilgi istiyor, makineli tüfek gibi konuşmaktan vazgeçmiyor, dikkatini yola vermeye uğraşan zavallı Ogo'nun yakasından düşmüyordu. Anlatıp anlatıp, dinlendiğine emin olmak ister gibi ikide bir soruyordu:

"Sence de öyle değil mi?"

Ogo çaresizce başını sallıyor, arada bir evet, tabii filan diye belli belirsiz mırıldanıyordu. Bir ara bana doğru eğilip, "Sen kendini kurtardın ama bu 1. Richard çenesiyle beni öldürecek" diye sızlandı.

"1. Richard?"

"Daha önce Richard isminde kimseyle tanışmamıştım, benim için birinci. Umarım sonuncu olur. Beynim eridi."

"Allahın sopası! Sen de benimkini aynı böyle eritiyorsun" deyip gülerek omuz silktim.

"Baksana" dedi Ogo, "Şerbet bile yıldı, geçen günkü gibi il-

gi göstermiyor. Yok, yok, bunun sahibi kesin evsizdi. Yürüyen neşeliye normal, oturmuş üzgün insan görünce dayanamıyor."

Caldas de Reis çıkışında yol ikiye ayrılıyor, sağda yılankavi bir patika, solda tepelere doğru tırmanan geniş bir karayolu uzanıyordu. 1. Richard'ın biteviye vızıltısı eşliğinde sola dönüp uzun süre bayır tırmandık. Derken Ogo birdenbire durup ellerini iki yana açarak, "Gene ok görünmüyor" diye sızlandı. Haklıydı. Beynimiz geveze girişimcinin çalışkan diliyle ütülenince, kendimizle beraber okları da unutmuş, yine yoldan kopmuştuk.

"Ben de niye yokuş çıkıyoruz diyorum" deyip iç çekti Ogo. "Gece yatmadan incelemiştim, bugünkü parkurun başında böyle bir şey görünmüyordu."

Tam bu noktada Şerbet de mihmandarlığın, türünün asli görevlerinden sayıldığını hatırlayarak, etinden et koparılıyor gibi havlamak suretiyle yanlış yolda bulunduğumuza işaret etti.

"Eksik olma Şerbet" dedim, "çok makbule geçti." Sonra da, "Geri dönüyoruz yani" diye pufladım. Bu sonuncusunu nezaketen İngilizce söylediysem de aslında Ogo'yla konuşuyordum. Fakat 1. Richard üstüne alınıp atıldı:

"Onca yolu tekrar tepeceğimize şu tarlaların arasından geçelim, kestirme olsun."

"Kaybolmayalım durduk yere" diye itiraza yeltendiysem de, "Niye kaybolalım, yol görünüyor" diyerek lafı ağzıma tıktı. "Her yol Roma'ya, buradaki bütün tarlalar Camino'ya."

"Görüyor musun" diye fısıldadı Ogo. "Biz Bağdat diyoruz, onlar Roma diyor. Atasözlerinin jeopolitik değişkenliği."

Neticede 1. Richard'ı dinledik ve gerisingeri dönmek yerine, bağ bahçe aralarından yürüyerek, kestirmeden *camino*'muza bağlanmayı becerdik. Yüksek bir viyadüğün altından geçerken, 1. Richard çantasından matarasını çıkarmak isteyince durduk. Sarsak oğlan çantayı açıp elini içeri daldırınca eşyaları ortalığa

dağılıverdi. Birkaç pasaport çarptı gözüme. Birden fazla pasaportu mu vardı? Oğlanla Ogo bir an bakıştılar, 1. Richard ortalığa saçılanları apar topar çantasına geri tıkıştırdı. Havaya garip bir elektrik yayıldı ama önemsemedim. Yolun devamında Ogo oğlana karşı ilgisini yeniden kazanmış görünüyordu. Yine işlerden güçlerden bahsediyorlardı. Kulağıma kazanç, sermaye, güvenlik gibi kelimeler çalındı.

Ogo, "Santiago'da mı?" diye sordu bir ara, sesini şaşkınlıkla yükselterek. Oğlan da gülerek, "Sadece yürümekle olmaz, çalışmak da lazım" diye cevapladı.

Artık birbirine bağlamaya bile zahmet etmediğim bu bunaltıcı laflardan içim şişmiş halde köy yoluna girdiğimizde, hava iyiden iyiye ısınmıştı. Tomruklanmış seyrek ağaçlarla, yaban çalılarıyla ve zarif papatyalarla müzeyyen kırlık bir alanda yürürken, göbeği kendinden iki karış önde ilerleyen kocamış bir postacıyla karşılaştık. Kısa boylu, tekerlek suratlı, kirpiksiz, çipil gözlerinin arasından dünyaya gülümseyerek bakan cana yakın bir tipti. Yüzünün yarısına hükmeden burnu, üzeri kraterlerle kaplı bir patlıcanı andırıyor, dudakları doğduğu günden bu yana hiç bitişmemiş gibi tabii bir eğimle aralık duruyordu. İhtiyar, kasketini çıkarıp bizi eski usul selamlayarak *buen camino*'sunu sunduktan sonra, katır kutur ama derdini anlatan heveskâr İngilizcesiyle, "Gençler, yanınızda yiyecek bir şey var mı?" diye sordu.

Ceplerimizden atıştırmalık cevizlerimizi çıkarıp uzattık. Şöyle bir bakıp suratını buruşturdu.

"Yetmez!"

Ben tam ne yüzsüz şeymiş diye düşünürken, "Buraları avucumun içi gibi bilirim" dedi. "Epey bir süre lokanta, kafe çıkmayacak önünüze. Bu cevizler sizi doyurmaz. İsterseniz yolun az dışında küçük bir yer tarif edebilirim. Orada azıcık dinlenip karnınızı doyurun. Olmadı bir sandviç filan paketlettirip yanınıza alın. Sonra ileride aç kalıp bitkin düşmeyin. Bu yolun hacı-

larını kollamak hepimizin vazifesi. Sizin aç kaldığınız yerde biz de doymayız."

"Vay beee, ne iyi insanlar var. Ben de yemeği kendi için istiyor sanmıştım. Dayı bizi düşünüyormuş" diye iç geçirdi Ogo, duygu dolu bir sesle. Doğrusu hiç tanımadığımız birinin boğazımızdan geçecek lokmayı dert edinmesi benim de hoşuma gitmişti. Bahsettiği yere nasıl gidebileceğimizi sorduk. Hiç üşenmeden tafsilatlı biçimde tarif edip, "Merak etmeyin" diye ekledi. "Kolay bulursunuz. Adı Bar Esperon. Bizi Julio gönderdi deyin, selamımı söyleyin. O zaman indirim de yaparlar size. Buraların tek postacısı benim, azıcık geciksem bütün işler karışıverir. Hoş tutarlar yani beni. Anlarsınız ya."

"Amma sevimli adam" dedi Ogo.

Farkında bile olmadığımız dertlerimize deva sunmak için hızır gibi yetişen âlicenap postacıya teşekkür edip yanından ayrıldıktan sonra tarif ettiği yola girdik. İşin doğrusu öyle aman aman aç değildik ama aç kalmaktan ödümüz kopmuştu bir kere. Korku illeti her zaman nesnesinden daha güçlüydü neticede. Neyse ki fazla dolanmadan postacının tarif ettiği yeri bulduk. Dışarıdan bakıldığında kuş uçmaz kervan geçmez bir yere kondurulmuş, sabahtan akşama sinek avlayan, izbeler izbesi bir mekân gibi duruyordu. Fakat ağır, ahşap kapısını ittiğimizde bizi büyük bir sürpriz bekliyordu.

İçerisi ana baba günüydü. Masalar yürüyüş kıyafetleri içinde her yaş ve milletten insanla, yerler gelişigüzel kenara atılmış rengârenk sırt çantalarıyla doluydu. Konuşmalar gülüşmelere, bir köşede gitarını tıngırdatan pembe saçlı genç kızın dingildek melodisi, öbür köşedeki kovboy şapkalı ihtiyarın seyyar radyosunda cızırdayan *pasodoble*'ye karışıyordu. Burası hiç de öyle kıyıda köşede kalmış bir mekân olmadığı gibi, hippi sosuna bandırılmış devasa bir hacı kantinine benziyordu. Hemen girişteki masalardan birinde önceden tanıştığı yürüyüşçülere rastlayan 1. Richard, emecek taze kan bulmanın sevinciyle bizi anın-

da satarak onlara yönelirken, Ogo'yla ben de nereye düştük diyen gözlerle birbirimize bakakaldık.

İlk şoku atlattıktan sonra barın arkasında ter içinde koşturan abanoz saçlı kadına birer *chorizo*'lu sandviç ve kahve sipariş ettik. Ogo, Julio'nun selamını iletmek istedi ama adamcağızın adı hatırına gelmedi. O, "Size şeyin selamı var, şeyin" diye ıkınırken, kadın yorgun gözkapaklarını indirip kaldırarak bıkkınlıkla tamamlayıverdi:

"Julio'nun."

"Hah" diye onayladı Ogo, "Julio Dayı'nın."

Abanoz saçlının at yemler gibi önümüze attığı sandviçlerle kahveleri alıp barın arkalarına ilerleyince, buzdağının görünmeyen yüzüyle burun buruna geldik. Aralarında monarşik Joe ve makarnacı Rania gibi tanıdık simaların da bulunduğu onlarca yürüyüşçü masalara yerleşmişti. Kimi yemek yiyor, kimi bir şeyler içiyor, kimi sohbet ediyor, kimi de bacaklarını çantasının üstüne atmış dinleniyordu. Varlığımızın farkına bile varmayan Rania badem gözlerini neşeyle parlatmış, daha evvel yanında gördüğümüz güzel gözlü oğlanla konuşuyor, bizi görünce elini havaya kaldırarak içtenlikle selam veren Joe da kendi masasındakilere iştahlı iştahlı, muhtemelen harikulade şeyler anlatıyordu. Ama asıl sürpriz duvarda asılı duran fotoğrafta saklıydı. Bütün ihtişamıyla ahşap çerçevenin içine kurulmuş olan Julio, otuz iki diş tekmili birden gülümsüyor, sağ elinde boynu bükük papatyalardan mürekkep bir demet, sol elinde de koca bir deniz kabuğu tutuyordu. Fotoğrafın asıldığı duvarın hemen altındaki masada oturan üç yürüyüşçü kadın, kafalarını kaldırmış Julio'ya bakıp bakıp gülüyor, bir yandan gözlerinden gelen yaşları silerken, bir yandan da kendi aralarında konuşuyorlardı.

"Herkese aynını yapıyormuş, ha?"

"Postacı filan da değilmiş artık, çoktan emekli olmuş, bardaki asabi kadın söyledi."

"Eski üniformasını sırtına geçirip bütün gün yürüyüşçü

avlıyor desene."

"Yolladığı müşteri başına komisyon alıyor herhalde."

"Belki de ortaktır."

"Fotoğrafını astıklarına bakılırsa sahibi bile olabilir."

Sonra kendilerini dinlediğimizi fark ederek, "Sizi de mi o gönderdi?" deyip güldüler. Saf saf başımızı salladık, daha çok güldüler. Biz de güldük haliyle.

Dirseğimle Ogo'yu dürtüp, "Turizmin sefil bir şey olduğunu söylerken kastettiğim buydu" dedim.

"Öyle mi demiştin?"

"Dememiş miydim? Belki sadece düşünmüşümdür. Sefil bir şey."

"Olsun, bence sevimli" diye cevap verdi. Hayatın kötümserliği sağ bıraksa bile Ogo'nun iyimserliği beni öldürecekti.

Boş bulduğumuz bir masaya sığınıp sandviçlerimizi kemirmeye başladık. Yan masadaki sohbete kulak kabarttım. Nereli olduğu sorusunu önce Kirmanşah, anlaşılmayınca İran diye cevaplayan sırım gibi bir delikanlı, yola sevdiği kadına evlenme teklifi edecek bir video çekmek için çıktığını anlatıyor; masadakilerden yükselen tezahüratı, aşkı için dağları delen Ferhat'ın yanında kendi yolculuğunun pek sıradan kaldığını söyleyip gülerek karşılıyordu. Etrafındaki Avrupalıların boş bakışlarından, verdiği örneğin yerine ulaşmadığını anlayınca, "O da bizim Romeo'muz" deyip çıktı işin içinden. İşte tam o sırada berbat bir şey oldu. Onu gördüm! Elinde koca bir bira bardağıyla masaların ortasında dikiliyordu. Onu öyle karşımda görüverince ısırdığım lokma çiğnemeye fırsat bulamadan boğazıma koştu, öksürmeye başladım. Ogo, "Helal, helal" diye sırtıma vururken gözlerimi Vesna'dan ayıramıyordum. Bir an için bana döndü, herhangi bir mana taşımayan gözlerle dümdüz baktı. Nasıl da soğukkanlıydı. Sonra oturacak yer arar gibi masaların arasında dolanarak yanımıza geldi. Sol ayağı azıcık önde, vücudunun bütün yükünü sağ bacağına yıkarak durdu, tepemizde dikildi.

Vesna'nın varlığını ancak o zaman fark eden Ogo, gözlerini kocaman açarak masanın altından ayağımı tekmeledi. Sonra daha da feci bir şey oldu ve Vesna başıyla yanımızdaki sandalyeyi işaret edip Türkçe olarak sordu:

"Boş mu?"

Boğazıma takılan *chorizo*'yu hâlâ içeri itemediğimden öksürmekten başkaca cevap veremedim. Ama Ogo otobüs muavini kılıklı bir sesle atıldı:

"Tabii, tabii, buyruuun."

Vesna son derece doğal tavırlarla sandalyeyi çekip oturdu.

"*Buen camino!*"

Ogo'nun arayıp da bulamadığı şey. Gözlerindeki hareleri genişleterek, "Türkçe biliyorsunuz" diye cıvıldadı. "Geçen gün bir yanlış anlaşılma oldu, biz de ona üzülüp duruyorduk."

"Evet" dedi Vesna. "Yanlış anlayacak kadar biliyorum. Dert etmeyin."

Sahiden de Türkçeyi sonradan öğrenenlerin yarım yamalak vurgularıyla, garip konuşuyor, iki kelime sonra sabırsızlıkla İngilizceye geçiyordu. Tabii benim için asıl mevzu grameri yahut aksanı değildi. Masaya neden gelmişti? Ogo'ya bir şey mi söyleyecekti? Dünya başıma geçmiş gibi, daha doğrusu lütfen dünyayı başıma geçirme der gibi baktım ona. Nasıl bir tavır takınmam gerektiğini kestiremiyordum. Bir bahaneyle kenara çekip verdiği sözü mü hatırlatmalıydım, yoksa hiçbir şey yokmuş gibi mi davranmalıydım? Sonuçta dün sabah gitmeden evvel yüzüme baktığından emin olamazdım. Belki de konuştuğu kişinin ben olduğumu bilmiyordu. Belki masaya gelişi tesadüften ibaretti. Bunları düşünerek kendimi sakinleştirmeye çalışırken Vesna'nın önce laciverde çalan bakışları, sonra ince uzun parmakları boynuma uzandı. Uçları kara püsküllü kırmızı fularıma hafifçe dokunup gülümseyerek, "Çok hoşmuş" dedi.

Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Sağ gözümün seğirmeye başladığını hissettim. Yay gibi gerilen çene kaslarımı ya-

tıştırmaya çalışarak, "Teşekkürler" diye kekeledim.

Sonra bir sessizlik oldu. Vesna'nın aralara serpiştirmeyi sevdiği türden ne idüğü belirsiz bir sessizlik. Belki açılırım umuduyla kahveyi başıma diktim. Sessizliklerden hazzetmeyen Ogo, "İnsan buralarda Türkçe bilen biriyle karşılaşacağını düşünmüyor hiç. Nereden öğrendiniz?" dedi. Vesna birasının köpüklerini höpürdetip, "Üniversiteyi İstanbul'da okudum" diye cevapladı. "Aslında daha iyiydi. Ama kullanmaya kullanmaya unuttum. Şimdi, ne diyorsunuz, Tarzanca gibi."

"Yok yok çok güzel maşallah. Nerelisiniz?"

Vesna bakışlarını bana kaydırdı. Ya da bana öyle geldi, artık hiçbir şeyden emin olamıyordum.

"Saraybosna."

"Haa, iyi bari Srebrenitsa değil" diye ahmakça bir laf etti Ogo. Ağzından çıkar çıkmaz da yediği haltı fark etti. "Şey ben bir Balkan turu yapmıştım da, Mostar'ı, Saraybosna'yı filan gördüm, Srebrenitsa'yı göremedim. Hani bildiğim yerler babında" gibisinden talihsiz zırvalamalarla marifetinin üstüne tüy dikti. Vesna bütün ifadelerden soyunmuş bir suratla bakıp birasından kallavi bir yudum daha çektikten sonra, "Bu gidişle yarın Santiago'ya varırız" dedi. Konuyu değiştirebilmesi için verilen fırsata müteşekkir olan Ogo atıldı hemen:

"Evet, evet, öyle görünüyor. Bir aksilik olmazsa, bakalım."

"Ben bir gün kalıp oradan Finisterra'ya geçmeyi düşünüyorum, hazır buralara kadar gelmişken. Siz ne yapacaksınız? Türkiye'ye dönüş mü? Hangi şehirdensiniz?"

"İstanbul" diye cevap verdi Ogo. Sonra beni gösterip ekledi: "Ben geri dönüyorum ama arkadaşım Finisterra'ya geçecek."

Vesna kaşlarını yukarı kaldırıp sivri çenesini daha da sivrilterek dudaklarını büzdü. Eh yani Ogo, diye dikenlendim içimden. Onun müzevirliği yüzünden kadın iki dakikada şeceremi öğrenmiş, intihar saatimi hesaplayıp pafta hesabı yaparak mezarlıktan yer alacak hale gelmişti. Bir an evvel kalkıp Ogo'yu da

peşimden sürükleyerek Bar Esperon'dan uzaklaşmam mı daha doğru olurdu, yoksa yalnız kalacak an kollayıp Vesna'yla konuşarak niyetini kurcalamam mı, emin olamıyordum. Uzun boylu düşünmeme lüzum kalmadı. Ogo, "Ben bi su döküp geleyim" deyip ayaklandı. Böylece masada yalnız kaldık. Ve Vesna'nın çok sevdiği o sessizlik fasıllarından biri başladı. Sessizliği bozmalı mıydım? Bir şey söylemeli miydim? Fulardan yapılan kimlik tespitine rağmen hiçbir şey yokmuş gibi davranmayı mı denemeliydim? Bu kadının niyeti neydi? Üst üste yığılan tonla soruyla aklımı yitirmeme çeyrek kala, Vesna çenesini hafifçe yukarı kaldırarak, "Demek yalnız gideceksin" dedi.

Anlamazdan gelme kartımı oynadım.

"Arkadaşımla buluşacağım. Gezeceğiz biraz."

Vesna bu defa manidar biçimde gülümsedi.

"Adı ne? Azrail mi?"

Bir kova soğuk su daha boşaldı tepemden aşağı. Gözüm yine seğirmeye başladı. Anlamaza yatacak yerim kalmamıştı artık. Ogo gelmeden bu işi halletmeliydim. Hızlı bir karar verip, öne doğru eğildim.

"Söz vermiştin!"

"Neye?"

"Karşıma çıkmayacağına."

"Ne zaman?"

Sinirlerim boşandı.

"Dalga geçme!"

Anlamaz gibi boş boş baktı.

"Ne dalgası?"

Birden kafam karıştı. İçimi rahatlatacak bir cevap duyabilmek umuduyla, "Neden arkadaşıma Azrail dedin?" diye sordum.

"Dünyanın sonunda başka kiminle buluşur insan? Şakaydı."

Kafam tekrar karıştı. Ne malumdu bu kadının Vesna oldu-

ğu? Bu fulardan bir tek onda mı vardı? Bulduğum fuların o sabah unutulduğu ne malumdu hatta? Belki ilk girdiğim andan beri odadaydı da fark etmemiştim. Aklıma, o sırada bana parlak görünen bir fikir geldi.

"Fuları beğendiysen vereyim?"

"Yok, sağ ol, aynısından bende de var. O yüzden görünce hoşuma gitti" deyip çantasına eğildi. Sahiden de fuların aynısından bir tane çıkarıp boynuna doladı. Derin bir nefes aldım. Hem çok akıllı hem çok kafasız hissettim kendimi.

"Yürürken iyi oluyor. Terleyince filan" dedi. İyice gevşedim.

"Her şeyden birer yedek aldım yanıma. İki ayakkabı, iki tişört, iki pantolon, iki fular. Ağır taşımamak için ama yine de ağır oldu" deyip yine manidar manidar gülümsedi. Kafam allak bullak olmuştu. İki fuları vardı ve biri bende miydi, yoksa iki fuları vardı, biri çantasında öbürü boynunda mıydı? Dalga mı geçiyordu benimle, oyun mu oynuyordu? Peki neden? Açık açık sormaya karar verdim. Ama ne diyecektim? Evvelki gece odama giren ve intihar edeceğimi öğrenen kız sen misin mi? Hem böyle tesadüf olur muydu? Memleketler aynı, sesler aynı. Şapşalca umutlarla vakit kaybetmek anlamsızdı. Besbelli aynı kişiydiler işte. Peki neden yüzlemiyordu beni? Neden doğru düzgün söylemiyor, kıvrandırıp duruyordu? Yabancı sözü yüzünden mi? Sözünü tutmak bu değildi! Her türlü riski alarak, "Bak" dedim sertçe. "Bana söz verdin."

Yüzüme dimdik baktı. Ağzını açtı. Duyacaklarımın korkusuyla kalbim hızlandı. Vesna uzun konuşmaya hazırlanır gibi derin bir nefes aldı ve "Helalar tertemiz, kaçırmayın" diye bir ses duyuldu. Ogo. Hayata dair bütün memnuniyetiyle gelip sandalyesine kuruldu. Vesna birkaç saniye aralık tuttuğu ağzını nihayet birayla doldurdu. Kadehin dibini gördükten sonra, "Evet" dedi. "Hele biradan sonra. İnsanın malum..."

Bana dönüp gülümseyerek ekledi: "Anlıyor musun?"

Sonra da kalkıp tuvaletin olduğu tarafa doğru seğirtti. O uzun bacaklarının üstünde yaylanarak uzaklaşırken, ben üstümden tren geçmiş gibi olduğum yerde kalakaldım.

"Vay beee!" diye cıvıldadı Ogo. "Ne tatlı kızmış, gördün mü?"

"Hıı, görmem mi!" dedim. "Hadi artık gidelim."

"Nereye yahu, daha yeni oturduk. Hem kız tuvalete gitti, ayıp olur şimdi."

"Ya ne ayıp olacak elin kızına. Hadi hadi."

"Ben daha tatlı alacaktım. Cam dolapta pandispanyalı pastalar gördüm."

Yerinden kıpırdamaya niyeti yoktu ama kalkıp çantamı sırtıma geçirdiğimi görünce istemeye istemeye ayaklandı.

"Döndüğünde ayıp olacak" diye söyleniyordu bir yandan da.

"Olmaz, olmaz, sohbet borcumuz mu var? Daraldım ben burada, her yer vıcır vıcır insan, hadi gidelim."

Bu defa yanımızda 1. Richard olmaksızın yeniden yola koyulduğumuzda, Ogo Julio'nun, "Sizin aç kaldığınız yerde biz de doymayız" lafını hatırlatıp gülüyordu. Bir yandan arkamı kollayıp gelen giden var mı diye gözlerken, bir yandan da Tanrı misafirinden ziyade Allahın kerizi yerine konduğumuzda ısrar etsem de, "Hem bizi doyurmak, hem müşteri bulmak istemiş olamaz mı?" türünden zırvalıklarla, Julio'ya arka çıkmaya çalışıyordu.

"Ogo, saf mısın?"

"Mümkün."

"Hem gülüyorsun hem adamı koruyorsun."

"Gülüyorum, çünkü komikti. Korumak değil ama bence kötülüğe uğramışız gibi hissetmeye de gerek yok. Ne canımıza kastedildi ne malımız gasp edildi. Altı üstü azıcık yolumuzu uzattırıp sandviçle kahve sattılar. Hem *chorizo*'lar lokum gibiydi."

"Sen adam olmazsın. Sana hepsi müstahak!"

"E şimdi dayıya sinirlenip lanet yağdırsak daha mı mutlu olacağız? Hem kabul et, çok sevimliydi. Gene yoluma çıkıp bir yere yollasa gene giderim, öyle söyleyeyim."

"Aferin, affettin bile yani."

"Küsmedim ki affedeyim. Ben sadece gülüyorum morukcum, kızan sensin."

"Senin işin de zor. Sana kalsa herkes çok tatlı, çok iyi."

"Bence senin işin daha zor morukcum. Zaten kızı da masada bıraktık. Ne ayıp şey ya!"

"Moruk deyip durma bana!"

Didişe didişe yürüyerek büyük bir çiftliğin önüne geldik. Çitlerin hemen arkasında yedi sekiz midillinin paytak paytak koşturduğunu gören Ogo pek sevindi. Bense bir an evvel Bar Esperon'dan uzaklaşmanın telaşındaydım. Aklım Vesna'daydı. Neyi neye yoracağımı kestiremiyor, içimde fokurdayan tedirginliğe mâni olamıyordum. Bu saplanma halimi iyi biliyordum. Kötü bir şey olur ve büyür, büyür, aklımı ele geçirir. Başka hiçbir şeyi göremez, duyamaz olurum. Hayat bir tren gibi gelip geçer önümden. Ben istasyonda, karanlık bir balonun içinde onun uzaklaşmasını seyrederim. Yine öyle olsun istemedim. Baktım, hayranlıkla midillileri izleyen Ogo'nun kıpırdayacağı yok, o kara balondan çıkmak için ben de midillilerle ilgilenmeyi denedim. Sahiden sevimli mahluklardı. Boyları bir metre bile yoktu. Kısa küt bacakları, tombul karınları ve kuaförden şimdi çıkmış gibi ahenkle dalgalanan yeleleriyle enikonu komiktiler. Pabucunun dama atılacağı endişesiyle pirelenen Şerbet, ulur gibi havlamaya başlayınca, Ogo onu, "Aman da benim Şerbetim, şöbiyetim, revanim, dört bacaklıların en tatlısı, şıralısı" diye diye sakinleştirdi. Kadın ruhundan anlıyordu sahiden. Fakat benimkinden anlamadığı için dönüp, "Midilli görünce aklıma ne geldi bak" dedi.

"Yine ne geldi?"

Yüzüne pis bir sırıtış yerleştirip sordu:

"Sana bir hikâye anlatayım mı?"

"Off Ogo."

"Kısacık ya, bırak anlatayım."

Sonra da cevabımı beklemeden, fonuna uygun hikâye bulmanın sevinciyle eskiden seyrettiği bir filmin hikâyesini anlatmaya başladı. Çocuğun tekinin çok sevdiği midillisi bir gün ansızın ortadan kayboluyordu. Çocuk midilliyi bulmak için evden kaçıp yollara düşüyor, gece gündüz onu arıyordu. O kadar uzun sürüyordu ki arayışı, bulduğunda kendisi artık epeyce büyüdüğü için midilliye binemiyordu.

Ogo, anlatacakları bitince bu kıtıpiyos hikâyeden çok mühim manalar çıkarmam gerekiyormuş gibi bir tavır ve gırtlağına iki beden büyük gelen davudi bir sesle, "Herkesin bir midillisi var işte" dedi.

"Ne demek o şimdi?"

"Senin midillin de yolun sonunda buluşacağın şu arkadaşın herhalde. Kader mi demiştin?"

Ne cevap vereceğimi şaşırdım.

"Daha önce ondan bahsetmemiştin. Yani buraya geleceğini söyleyene kadar."

"Sen de *camino* sevdandan bahsetmemiştin" diye omuz silktim. Damdan düşer gibi soruverdi:

"Peki bana söylemek istediğin başka bir şey var mı?"

Tel tel gerildim. Vesna mı bir şey söylemişti? Ama ne zaman?

"Nasıl bir şey?"

"Yani buralara kadar gelmenin ardında gizli bir kaçamak olabilir mi?"

Soğuk soğuk terlemeye başladım.

"Nasıl bir gizli kaçamak?"

"Mesela bir aşk hikâyesi?"

"Ogo ne saçmalıyorsun yine!"

"Hiç, boş ver."

Gerilime daha fazla katlanamayarak ben sordum bu sefer:

"Peki senin bana söylemek istediğin bir şey var mı?"

"Ne gibi?"

"Mesela senin midillin hangisi?"

Önümüzdeki minik mahluka bakıp cevap verdi:

"Bilmem, hepsi güzel."

"Neyi kastettiğimi bal gibi biliyorsun. Madem herkesi yola düşürecek bir midilli varmış, seninki ne o zaman? Sırf spor olsun diye mi yürüyorsun sahiden? Ya da kaçamak yaptığımı düşünüp işimi bozmak için mi geldin? Sanki bir şey söyleyeceksin de söylemiyorsun. Varsa dilinin ucunda bir şey, sal gitsin."

Bir süre çıt çıkarmadan midillileri izledikten sonra, çizilmiş sürpriz bir portrenin üstündeki beyaz örtüyü bir hamlede kaldıran sesiyle, "Benim midillim sensin" diye mırıldandı. Öylece kalakaldım.

"Söylemiştim, çok eskiden hayalini kurduğum bir yoldu bu. Ama neden şimdi çıktın diyorsan, çünkü sen geliyordun. Bir umut sordum ama gerçekten kaçamak yaptığını düşünsem gelmezdim. Öyle düşünmediğim için yanında olmak istedim."

"O niye? Ne düşündün ki?"

"Son zamanlarda..." deyip iç çekti. "Ne bileyim işte, sanki hayatının en iyi dönemini geçirmiyorsun. Çalışmıyorsun, kimseyle görüşmüyorsun, solgunlaştın, iyice içine kapandın. Hep öfkelisin. Biliyorum, bir derdin var. Peki tamam, anlatmak istemiyorsun, onu da anlıyorum. Ama ne yapayım hiç değilse yakınlarında olmaya çalışıyorum işte. Hele böyle uzun bir yolda yalnız yürümeni istemedim. Sonuçta sorunları çözmese bile bir dostun varlığı herkese iyi gelir. Bak, sana da iyi gelecek ki yolun sonunda arkadaşınla buluşmak istiyorsun. Ama o zamana kadar ben de varım. Ben de senin arkadaşınım. Buradayım. Ne zaman istersen. Şimdi olduğu gibi bazen istemesen bile" deyip mahcup mahcup gülümsedi.

"İyiyim ben, merak etme" dedim gözlerim yanarak. "Biraz canım sıkkın ama geçecek. Yine de... sağ ol."

Sonra aklıma gelince sordum:

"Geçen gün, sen öyle istediğin için demiştin ya, hani ben çağırmışım gibi. O neydi? Geyik mi?"

"Yoo" dedi Ogo. "Çağırmak ille de gel demek değil ya. Sen üzgün göründüğünde ben zaten kendimi çağırılmış sayıyorum. Arkadaşlık bu değil mi? Beni sen çağırdın. Çünkü üzgün görünüyordun. O zaman benim yanım senin yanın."

"Gençlik hayali bahaneydi yani?"

"Yoo, değildi. Gençlik hayalim yürümek, şimdiki hayalim arkadaşımın yanında yürümek. Bak sayende ikisini birden yapıyorum, ne şanslıyım."

Gözleri ışıl ışıldı.

"Ogo" dedim, titrek bir sesle, "sen çok iyi bir dostsun. Ben o kadar değilim, hiç değilim hatta."

Elini omzuma koydu. "Öyle mi? Geçen seneki ameliyatta kim geldi hastaneye, kim bütün gece o tekli koltukta büzülüp yanımda bekledi? Önceki sene işsiz kaldığımda kim destek çıktı? Mihriban'la gümleyince kim Anuş'ta dert dinledi? Benim senden iyi arkadaşım mı var? Sen kendine lunaparktaki o aynalardan bakıyorsun. Hep kötü şeyler bulmak istiyorsun kendinde. Tamam, aksisin biraz ama ne kadar sevimli ve şefkatli olduğunu bilsen kendinden nefret ederdin" deyip sıcacık güldü.

"Ederdim" diye tekrarladım utanarak. Sonra çabucak sesimi cadılaştırdım. "Nefret ederim sevimli olmaktan! Şirinlerden de! Gargamel'in torunlarıyız!"

Konuyu uzatmak istemediğimden yeniden yürüyüşe geçtim. Ogo da daha fazla üstelemedi. Şerbetiyle peşimden geldi.

Kendiyle ilgili iyi bir şey duymak nasıl da kırılgan yapıyor insanı. Kötü şeyler duymaktan daha kırılgan...

Lunapark aynası ha. Ogo'ya bak sen! Haksız sayılmazdı. Ne zaman kendime baksam eğri büğrü bir yaratık görüyordum.

Çatlamış, yer yer kırılmış prizmamda ruhumu seyretmekten hoşlanmıyor, kendimi bir bataklık gibi içime çeke çeke tüketiyordum. Ama Ogo ne derse desin, hiç kuşkusuz uzun süredir kimse için iyi arkadaş sayılmazdım. Evet, eskiden öyleydim muhtemelen. Ne var ki o zamanlar bile hamurumda olduğundan değil, kendimi vazgeçilmez kılmak ümidiyle rolümü bizzat seçmiştim. Çevremdekiler için elimden geleni, hatta gelmeyeni yapar, kendime bile ayırmadığım zamanı onların selameti için gözümü kırpmadan harcardım. Birilerini mutlu etmeye çalışırken yorulmaz, sakınmaz, sıkılmaz, usanmazdım. Yanımda kendilerini anlaşılmış ve tamamlanmış hissetsinler, öyle ki yarım kalmaktan korkup gidemesinler isterdim. Fakat öyle olmadı. Bazen geride, bazen ileride ama nihayetinde hep yalnız kaldım.

Zamanla küskünlükten devşirdiğim dikenler boy verdi içimde, öfkeli dikenler. Çıktığı toprağı yaralayan, koca ağızlı, leş suratlı, sivri dişli habis şeyler. Ne vakit birine yaklaşmaya niyetlensem, feci bir hatırayı hortlatır gibi etimi dişlediler. Böyle böyle korktum, yıldım, değil iyi bir dost, iyi bir insan olabileceğime bile inanmayı bıraktım. Neticede, iyilik etmek için kötü bir sebebe ihtiyacı yok mu insanın? Başka birine, bir başkasının derman bekleyen derdine. Şu çokbilmiş Yakup mesela, kendi müsameresinde salınıp iyi insan pozu kesebilir, en nihayet iyi biri olmayı becerebilirdi. Çünkü beni bulmuştu. Derdimi, muhtaciyetimi. Benim ihtiyacımı doyurup kendi açlığını bastırabilir, kimseye değilse bile kendine iyi bir insan olduğunu kanıtlayabilirdi. Sınır tanımayan doktormuş! Böbürlenerek anlatıldığında, bu bile başkalarının acısından haysiyetli bir kafa kâğıdı çıkarmak değil miydi? Kendimden olduğu kadar, yaralarımla ilgilenmiş gibi yaptıktan sonra sırra kadem basan, ikinci bir mektup yazma zahmetine bile katlanmayan vefasız Yakup'tan da nefret ettiğimi hissettim. Çabucak kısa bir mektup döşendim:

"Yakup, Allah senin belanı versin!"

Aşırıya kaçtığımı hemen fark ettim. Böyle bir mektuba gelecek cevap insanın sinirlerini altüst ederdi. Öyle de oldu.

"Seher, bu öfkene anlam veremiyorum. Ben sana ne yaptım? Bu şekilde konuşacaksak hiç konuşmasak daha iyi."

Haklıydı. Kimseyle kavga etmek, manasız münakaşalarda büsbütün gerilmek istemiyordum. Hiç değilse birbirimize selam verecek yüzümüz kalmalıydı. Ayrıca her şeyi doğru, zarafetle yapmış biri olarak, sonradan kendimde suç bulamamalıydım, içim rahat olmalıydı.

"Yakup, öyle ya da böyle bir şeyler paylaşmış insanlarız. Bu tür laflar ikimize de yakışmıyor. İyi olalım. Bir ilişkiyi yürütemedik, bari arkadaş kalalım."

İlişkiden bahsetmekle delirmiş gibi davrandığımın farkındaydım. Hepi topu bir kere gördüğüm, üç beş kelam ettiğim adamla ne ilişkisi? Yok, pembe panjurlu ev, Zetina'dan dikiş makinesi! Bir de geçen gün içimden Rania'ya aşk dersleri veriyordum. Maşallah, kendim çok biliyordum! Fakat farzımuhaldi canım. Akıl jimnastiği, beyin fırtınası, türlü çeşit ruh hastalığı. Merak ettiğim, böyle bir mektup karşılığında Yakup'un ne diyeceğiydi.

Muhtemelen, "Olur, arkadaş kalalım" derdi. Peki ben sahiden arkadaş kalmak mı istiyordum, yoksa birinin beni vazgeçemeyecek kadar çok sevdiğini görmek mi? Kurtulmak için mi kaçıyordum, yakalanmak için kaçar gibi mi yapıyordum? Başkalarına karşı olmadığım aşikârdı da, kendime karşı dürüst müydüm bakalım? Hangi açlığı neyle bastırma telaşındaydım? Esas sorular muhakkak bunlardı ama ben bunların değil, hâlâ Yakup'tan gelecek hayali cevabın merakındaydım. Benim bildiğim Yakup, tamam Yakup'u o kadar da bilmiyordum ama benim bildiğim kafamdaki Yakup, kesin canımı en çok sıkacak cevabı verirdi.

Neyse ki malum cevap gelmeden Ogo'nun gürbüz sesi yükseldi.

"Bak burada ne var?"

İşaret ettiği yerde bir mil taşı duruyor, üzerinde 39,910 km. yazıyordu. Önünden geçip gitmiş ama kavgalı mektup yazmaktan fark edememiştim.

"Kırkın altına indik. Biraz kulak kabartsak Compostela'nın çanlarını duyarız yakında" diye güldü Ogo. Çanların kimin için çaldığını bilmediği için sevinçliydi.

Yine Vesna geldi aklıma. Yarın varacağız deyişi. Birlikte varacakmışız gibi. Dönüp kim bilir kaçıncı defa onu görmekten korkarak arkama baktım. Yoktu. O yoktu ama izlendiğim duygusu bakiydi. Derin bir nefes alıp bakışlarımı mil taşındaki rakama kaydırdım tekrar. Bugün artık geçti, yorulmuştuk, çok çok güneşi batırana kadar yürüyüp, sonra bir otele sığınırdık. Ama yarın... yarın Santiago de Compostela'ya varacaktık. Günlerdir ulaşmak için yürüdüğümüz hedefe bu denli yaklaştığımızı görmek, içimde aynı anda hem heyecan hem de tanıdık bir boşluk duygusu uyandırdı. Çok istenen bir şey gerçekleşmeye yüz tuttuğunda yaşanan panik, onca hazırlığa rağmen hazırlıksız yakalanma hissi ve ondan boşalacak yere ne konacağını bilememe hali. Bu da bitti, ee şimdi?

Gerçi benim imtihanım başkaydı. Yarın katedrale varsam bile, asıl kıyamet orada kopmayacaktı. Taşı memnuniyetle seyreden Ogo'ya baktım, onunla vedalaşmak kolay olmayacaktı. Önce yakamdan düşmesini sağlamam, sonra da onu bir daha göremeyeceğimi bilerek ama bunu hissetmesini engellemeyi becererek sonsuza dek vedalaşmam gerekecekti. Gelgelelim vedalara da inancımı yitirmiştim ben. İstanbul'dan ayrılırken içimden herkesle vedalaşmak, sevdiğim şeyleri son kez ve gizli bir törenle yapmak geçmişti. Pierre Loti'ye tırmanıp Acem tabaklı ince belli bardaktan çay içmek, Karaköy'e inip rıhtımdaki vapurları seyretmek, birine atlayıp martıların gevezeliklerini dinleyerek Kadıköy'e geçmek, Moda'ya yürüyüp buz gibi havaya aldırmadan vanilyalı dondurma yemek, sonra yine vapur-

la karşıya geçip Fındıklı Parkı'nda mola vermek, İstiklal'e çıkıp artık tanıyamadığım caddeyi baştan aşağı kat etmek, AKM'den geriye kalan boşluğun önünde iç geçirmek, şehirde manasız daireler çizip deli danalar gibi dolanarak kendimce dünyama veda etmek geçmişti içimden. Ama öyle yapmamıştım. Hepsi klişe bile değil düpedüz saçma görünmüştü gözüme. İstanbul mu kalmıştı, ben mi kalmıştım? Son günümde veda niyetine o havasız AVM'lerden birine girip kızartma kokulu yemek katına çıkmış, leş gibi bir hamburgerle yağı ağzımda donan koca bir sepet patates kızartması kemirmiş, yanında da sulu Pepsi içmiştim. Sonra AVM'nin sigara balkonundan martılara simit değil ama kargalara izmarit atmıştım. Sigarayı orada bıraktım. Ölüme, keyif verici alışkanlıklardan arınarak ve ciğerleri cilalayarak yürümek gerektiğine karar verdim çünkü.

Kafamı dağıtmak için derin bir nefes alıp çevreme baktım. Doğa nazire peşindeydi. Güneşin turunç zerrecikleri çınarların yapraklarına damlıyor, rehavetle ışıldayan yapraklar aheste beste sallanıyor, etraftaki çiçek tarhlarından yayılan baygın kokular yaşama iştahımı kabartıyordu. Ama hep böyle güzel değilsin be dünya, dedim içimden. Kabul et, hiç de ahım şahım değildin. Bir yerlerde birileri için coşkuyla dönmüş olabilirsin, çünkü fırıldağın tekisin. Şimdi terk edileceğini anlayınca yeniden göze girmeye çalışan serseri sevgililer gibi cilveyle göz kırpsan da, ikimiz de biliyoruz, bunca zaman ağzıma ettin.

Yine de kaya balıklarının renkli pullarını şıkırdatarak oynaştığı Valga Deresi'nin kıyısından geçerken, manzaranın tadını çıkardım. Aman be üç günlük dünya, dedim içimden. Sonra saydım, sahiden üç günlüktü.

Ilık rüzgâr bahçelerden topladığı hoş kokuları yüzüme üflüyor, iğdeler akasyalara, yaseminler manolyalara karışıyordu. İkindi güneşinin yumuşak ışığıyla temizlenen yola baktım. Toprağa baktım, suya baktım, bulutlara baktım, uzaktaki dağlara, yakındaki sedir ağaçlarına, dallara tünemiş muhabbetçi kuş-

lara baktım ve dünya üzerindeki bunca insanın yaşamak yalanına nasıl kandığını bir kez daha anladım. Güzel olabilirdi diye geçirdim içimden. Ama olmadı.

"Yakup, düşündüm taşındım, arkadaş kalamayacağımıza karar verdim. Boş ver, uzatmaya gerek yok artık. Olmuyor işte, belli. Ben senden vazgeçtim."

Zavallı Yakup, şu düşündüklerimi bilse herhalde arkasına bakmadan kaçardı. Eh, zaten öyle yapmıştı. Kaçtığı için de aklımı kurcalamaya devam ediyordu muhtemelen. Kalsa, konuşacak bu kadar çok şeyimiz olmazdı. Yine de şöyle bir silkindim. Bu sersemlikler, kendince şövalyelik ederek ölmeye çalışan birine yakışmıyordu. Biraz daha ununu elemiş, eleğini asmış bir tip olmam lazımdı. Sorgulama sürerken nalları dikmek saçmaydı, hemen sorgulamaya son verdim. Zihnimin postanesinin kapılarını kilitledim.

Padrón kasabası üzerinden yola devam ederken, "Geçen yıl bana bir roman vermiştin hatırlıyor musun?" diye sordu Ogo.

"Hangisi?"

"*Pascual Duarte ve Ailesi*."

"Haa, beğenmiştin diye hatırlıyorum."

"Yazarının doğduğu köyden geçeceğiz birazdan. Mezarı da oradaymış."

"Sahi mi?"

"Dün, bugünkü etapta ne var ne yok bakarken internette gördüm. Hani mezarlık seviyorsun ya, uğramak istersen..."

"Seviyorum" dedim. "Çok isterim."

Böylece çığırtkan satıcıları, müşkülpesent alıcıları ve ortalıkta koşturan tantanacı çocuklarıyla Padrón pazarının içinden geçerek Iria Flavia'ya doğru yürümeye koyulduk. Dünyayı devasa bir yemekhane olarak algıladığından şüphelenmeye başladığım şikemperver arkadaşım, bu defa da bana göstermek

için pazarda arayıp bulamadığı Padrón biberlerini sayıklıyordu. Serçeparmak ebadında minicik şeylermiş, boylarına aldanmamak lazımmış, kızartmaları pek lezizmiş. Hazır buralardayken bir tadına baksam iyi olurmuş ama belli ki şimdi mevsimi değilmiş. İçim dışım biber olmuş, isyan etmeme ramak kalmıştı. Neyse ki Camilo José Cela Bulvarı'nı takip ederek Santa Maria Iria Flavia Kilisesi'nin hemen yanındaki Adina Mezarlığı'na vardık. Böylece biber bahsini kendiliğinden kapayan Ogo, "İşte burası" diye müjdeledi. Sırf bana kıyak olsun diye mezarlığı bizzat kurmuş, Cela'yı kendi elleriyle toprağa koymuş gibi gururla sırıtıyordu.

İçeri dalıp girişteki büyük mezarlara bakındım. Çevresinde ihtişamlı mermeri, başında devasa meleği olanlara. Ne var ki taşlarındaki isimler tanıdık değildi. Etrafta şöyle bir dolandıysam da yazarımı bulamadım. Belki Ogo yanılıyordu; köyüne gömülmüş ama mezarlığa getirilmemişti. Ona başka bir yerde ayrı bir anıt yaptırmış olabilirlerdi. Tam pes edip hadi çıkalım diyecektim ki mezarlığın kapısından ihtiyar bir kadınla küçük bir oğlan çocuğu girdi. Kadın çocuğun elinden tutmuş, ardı sıra çekiştirerek yürüyor; çocuk kadına ve dünyaya küsmüş gibi suratını sallandırmış, sürükleniyordu.

"İhtiyara soralım, biliyordur belki" dedim, böylece onlara doğru seğirttik. Yanlarına ulaştığımızda mezarlardan birinin başına varmışlardı. Kadın topraktan fışkıran yabani otları koparıyor, çocuk elinde tuttuğu gıcır gıcır kırmızı kamyona boş gözlerle bakıyordu. Derken kadın dönüp çocuğa bir şey söyledi. Çocuk kafasını öbür yana çevirip kamyonuyla oynuyor gibi yaptı. Gözlerinin dolduğunu görmüştüm, kamyona baktığı yoktu artık. Kadın otlara öyle dalmıştı ki çocuğun halini fark etmedi. Mezar taşındaki tarihe göz attım çabucak, sahibi iki ay önce çekip gitmişti. Vesna'nın annesi gibi. İki ay; bir diriyi unutmak için kısa, bir ölüye alışmak için uzun bir zaman. İçimden kadına bir şey sormak gelmedi artık ama o başını kaldırıp ne is-

tiyorsun diyen gözlerle bakınca, Camilo José Cela'nın mezarı nerede diye sormak mecburiyetinde kaldım. Ellerini iki yana açıp, muhtemelen İngilizce bilmiyorum manasına gelen İspanyolca bir şeyler söyledi. Sonra bilmediği sözcüklerin arasına gizlenmiş ismi yeni seçebilmiş gibi, "Cela?" diye tekrar etti. Ölülerin ismi her dilde aynı neyse ki, dirilerinki tam öyle sayılmaz. Kafamı sallayıp ben de tekrarladım:

"Cela."

O zaman kadın parmağıyla mezarlığın öbür ucunu işaret etti. Onca ölünün arasında hangisini gösterdiğini anlayamadım. O, katilin adını verir gibi ısrarla, "*El árbol, el árbol*" deyince, dönüp Ogo'ya baktım. Bizimki biraz da şişinerek tercüme etti:

"Ağaç diyor."

Hakikaten de kadının gösterdiği istikamette bir zeytin ağacı duruyordu, göğü delmeye çalışan sivri selvilerle çevrili mezarlıktaki tek zeytin. Ağaca doğru yürürken, "Kadın çocuğa ne söyledi?" diye sordum Ogo'ya. İçini çekti.

"Baban seni çok seviyordu."

"Efendim?"

"Baban seni çok seviyordu diyordu. Mezardaki herhalde çocuğun babası."

Çocuğun kırmızı kamyonunu düşündüm. Birileri avuntu niyetine eline tutuşturmuştu herhalde. Büyüdüğünde nefret edecekti kırmızı kamyonlardan. Her baktığında aynı şeyin yokluğunu görecekti. Ben de yıllarca gözleri açılıp kapanan lepiska saçlı bebeklerden nefret etmiştim, oradan biliyordum.

Zeytin ağacına vardığımızda, altındaki mezar taşında aradığım isim yazılıydı.

"Biliyor musun" dedim Ogo'ya, "Saramago'nun da mezarı bir zeytin ağacının altında. Doğduğu toprakta yetişmiş zeytinlerden birini alıp adına yaptırılan müzenin önüne dikmişler, küllerini de ağacın toprağına gömmüşler. Öldükten sonra bile meyve veriyor. Sevdiğim yazarlar zeytin seviyor."

Acıkmış gibi dilini şaklatarak, "Kim sevmez ki" diye cevap verdi. "Zamanında iyi ki evcilleştirmişler şu zeytini."

"Hayvan mı be bu!"

Ogo cehaletimi mazur görür gibi kalenderce gülümsedi.

"Tarım devrimi Dasti. Bitkiler de evcilleştirildi. Hoş, asıl onlar bizi evcilleştirdi diyenler de var. Gezenti atalarımız ekip biçme uğruna yerleşik hayata geçip evlere yerleştiği için."

Yine sazı eline almış, olur olmaz aklına ne gelirse anlatmaya başlamıştı. İçimden avcı toplayıcı atalarımın inkişaf arzularına küfrettim. Malumatfuruş Ogo, Athena'dan girdi, Hâkimler'den çıktı, "Siz gittikten sonra da burada olacağım" diye Homeros'un kulağına fısıldayan zeytin ağacına kadar bildiği ne var ne yok anlattı. Bir ara boşluk bulup, "Uyduruk uygarlığımız zeytinle başladı yani" diye konuyu bağlamaya çalıştım.

"Yok, o kavalkemiğiyle başlamış" diye garip bir cevap verdi. Bön bön baktığımı görünce de ekledi: "Margaret bilmem ne diye bir antropolog var, soyadını unuttum şimdi. Kadın uygarlığı, kırılıp iyileşmiş ilk kavalkemiğiyle başlatıyor."

"Eh, Kubrick de öyle yapıyor ama onunki kaval da, kırık da değildi galiba. Hırstı."

"Yok, bu Margaret, doğada hiçbir canlı o kemik iyileşene kadar başkasının yardımı olmadan hayatta kalamaz diyor. Demek ki kemik kendi kendine iyileşmiş olamaz, o iyileşene kadar biri kemiğin sahibine bakmış. Yani biri birini sevmiş, önemsemiş, yardım etmiş. Hikâye orada başlıyor. Çaktın köfteyi?"

Yüzüne bakıp şöyle bir yutkundum. Birkaç gün önce yola neden çıktığını sorduğumda kırık kemikten bahsedişi geldi aklıma. Ben ölmenin peşindeydim, o ise yerini tam da kestiremediği kırığıma merhem olmak için çıkmıştı yola. O bir insanın diğerini iyileştirdiği yerde başlayan bir uygarlıktan bahsediyordu; bense uygarlıktan, birbirini inciten, ölene dek inciten insanları anlıyordum. Boğazımda taş var gibi zorlanarak yutkundum.

Mezarlıktan çıktığımızda güneş tepelere doğru çekiliyor, *Coruña*'nın yeşil köyleri ve sarı kasabaları laciverdin yorgun tonlarına gömülüyordu. Sabah yavaş yavaş açılan bacaklarım günün sonunda yeniden katılaşmış, tabanlarımın acısı dayanılmaz bir hal almıştı. Seke seke yürüyor, her adımda yüzümü limon ağacı kemirmiş gibi buruşturuyordum. İlk günlerdekinden farklıydım artık. Bir süredir etraftakileri çok da takmıyor, karşıdan gelen olunca ağrım sızım yokmuş havalarına girmiyor, uygun adım yürüyüşe geçmediğim gibi dağılmış sıfatımı toplamaya bile uğraşmıyordum. Süper kahraman maskesiyle caka satmaktan vazgeçmeyi günlerce süren falaka cezalarıyla yol mu öğretmişti, yoksa dışarıdan nasıl göründüğünü umursamamak da ölüme yaklaşmanın hediyelerinden biri miydi, bilmiyordum. Bildiğim şuydu ki, ağrım sızım yokmuş gibi haldır huldur yürüyerek tabanlarımın acısını azdırdığım o ilk günlerdeki halimi artık çocukça buluyordum.

Öte yandan, ölülerin bahçesinde gezinmek hâlâ hayatta olmamın yan etkilerini tetiklemiş, beni yine içime döndürüp sessizleştirmişti. Oysa eskiden nasıl da korkardım sessizliklerden. İçlerini kendi telaşlı sesimle doldurmaya ya da karşımdakinin kafasındaki sesleri duymaya çalışırdım. Gözlerimde sorularla yüzüne bakardım. Beni seviyor musun? Bir sır saklıyor musun? Yeterince yakın mıyız? Yanımda kalacak mısın?

Sevdiğim birine bakarken, bir yandan onunla etle tırnaktan bile yakın olmayı umar, bir yandan da asla hakiki bir yakınlık kuramayacağımızı bilmenin ıstırabını duyardım. Bütün bu insanlar, derdim kendi kendime, karılar kocalar, analar babalar, kardeşler, evlatlar, dostlar, arkadaşlar, ne kadar tanıyorlar birbirlerini? Bir insan diğerini sahiden tanıyabilir mi? Tanıyamaz ve bunu da bal gibi bilir. Hepimiz biliriz. Ben de biliyordum. Ansızın ölümcül bir hastalık gibi beliren o uzun sessizliklerle yaralanıyor, içimde palazlanan kaygıları zapturapt altına almaya çalışıyordum. Sessizlikler beni korkutuyordu, çünkü iki kişi arası-

na iki ayrı karanlık duvar örüldüğünü biliyor, uzayan her sessizliğin duvarları yükseltmesinden ürküyordum. Bu yüzden kimi gece yarıları yanımda yatana telaşla soruyordum:

"Ne düşünüyorsun?"

Oysa gerçek bir cevap duymayı istemiyordum. Dalgınlaşmış biri, iyi bir şey düşünmez çünkü. Duvarlarını yükseltmekle ve karanlık mağarasına gömülmekle meşguldür. Fakat ben de bütün budalalar gibi gürültüden medet umuyor, içinde su cinlerinin, çocukluktan kalma gölgelerin ve bilmekten memnun olmayacağım kalp kırıcı gizlerin saklandığı o mağaraları yok saymaya çalışıyordum. Hem mağaraların kapılarını yumrukluyor hem de karanlıkta ışık arayan çocuklar gibi, korkmamak için sese ihtiyaç duyuyordum. Ama bu çok eskidendi. Kavalkemiğimin yerini bilmediğim, kırığın acısını duysam da tam yerini tayin edemediğim zamanlarda.

Ogo benim o eski halime benziyordu. Uzayan sessizliklerden tedirgin oluyordu. Bu korku galiba biraz da yaşama sevdasından besleniyordu. Yine uzun süre sessiz kalmayı becerememeyip sordu:

"Ne âlemdesin?"

"Başka âlemde."

"Bir sonraki kasabaya devam edelim mi, yoksa burada duralım mı diye soruyorum."

"Hoşaf gibiyim be Ogo, ayakta duracak halim kalmadı. Bugünlük buralarda bir yerde bitirsek ya."

Ogo, yorulduğumu benden duyduğuna şaşırmış gibi baktı fakat bir şey söylemedi. A Picaraña çıkışında bir pansiyon bulduk. Odalarımıza yerleştikten sonra akşam yemeği için pansiyonun hemen yanındaki yol lokantasına girdik. Çiçekli önlüğüyle ortalıkla fırıl fırıl dönen, altmışlarında Galiçyalı bir kadın işletiyordu lokantayı.

Gözümün Ogo'nun tabağında kalacağını baştan bildiğimden, "Ayrı ayrı değil de ortaya bir şeyler söyleyelim mi?" tekli-

finde bulundum.

"Olur" dedi Ogo. "Ben fırında kaşarlı patlıcan söyleyecektim. Bir şey daha alıp paylaşalım."

Patlıcanı çocukluğumdan beri sevmezdim. Ama madem canı istemişti... Böylece yeşil salata, fırında patlıcan ve sığır yahnisi sipariş ettik. Kadın siparişlerimizi alırken, gülümseyerek bir şeyler söyledi. Ogo şaşırmış gibi bir ifadeyle cevap verdi ve bunun üzerine kadın gülerek bir şeyler daha söyleyip gitti. Ogo'ya ne konuştuklarını sordum.

"Kadın durup dururken Santiago'ya az kaldı dedi. Çantalarımız yanımızda değil, nereye gittiğimizi nasıl anladınız diye sordum ben de."

"Nasıl anlamış?"

"Anlamamış. Zaten biliyormuş."

"Nereden biliyormuş?"

"Ne bileyim, öyle dedi."

İçimde tatsız bir his kıpırdandı. Benimle ilgili olanı benden başka herkesin bildiğine dair tanıdık bir şüphe.

Kadın biraz sonra yemekleri getirdiğinde Ogo'yu dürttüm.

"Sorsana, nereden biliyormuş."

Ogo utana sıkıla kadına bir şeyler söyledi, kadın da yine gülerek cevap verdi:

"Eee?" dedim, "ne diyor?"

"Kâhin olmaya gerek yok, yürüyüşçü kıyafetleriniz, yampiri yumpiri basan ayaklarınızla başka nereye gideceksiniz, dedi. Bir de her lafa bu kadar takılmayın, yemeğinizi soğutmayın, diyor."

"Herkes ne çok biliyor" deyip hırsla patlıcandan bir çatal aldım. Durduk yere kafa karıştırıp, sonra da üstüne vazife gibi hayat dersine soyunanlardan yılmıştım. Herkesin kendinden başka her şeyle ilgili fikri vardı. Yemeğimi soğutup soğutmayacağımı ona mı soracaktım! Nasıl yemem gerektiğini söyleyenlerden oldum olası hoşlanmazdım. Lokma ağzımın içinde bü-

yümeye başladı. Patlıcan sevmezdim ki zaten, ne diye paylaşmaya kalkışmıştım! Onca açlığıma rağmen yine masaya oturur oturmaz iştahım kaçmıştı. Büyük amcamın karısı Tijen Yenge'nin pişirdiği patlıcanların tadı geldi dilime. Ağzımdakini tükürmekle sofrada ne var ne yoksa kusana kadar zıkkımlanmak arasında tereddütte kaldım. Tijen Yenge, kocasının en sevdiği sebzeyi mutfağının başköşesine yerleştirdiği için, imambayıldıdan kuru dolmaya, alinazikten patlıcan kebabına, patlıcanlı yemekler dünyasında iddialıydı. Her gün düzenli gelip ortalığı toparlayan bir gündelikçisi olduğundan ev işleriyle pek uğraşmazdı. Ama tatlı söz söylemek istedikçe kadının iltifata tabi başka özelliği yokmuş gibi ha bire yemeklerden dem vurup, "Tijen'in üstüne aşçı tanımam, hele başkasının pişirdiği patlıcanı ağzıma bile koymam" diye kafa ütüleyen büyük amcamın da gazıyla, kıymetli mutfağına kimseleri sokmaz, aşçılıktaki namına toz kondurmazdı.

Latin Amerika'dan muz ithal eden Necati Amcamın hali vakti yerindeydi. İş yaptığı Chiquita, yani United Fruit Company'nin bölgedeki hemen her darbede parmağı olduğu için haram para yediğimizi söyleyip, ortada komik bir şey varmış gibi gülerken, cüzdanını şişirmenin saadeti içindeydi. Üç kuzenim de kolejde okuyordu. Türkü Türkü Türkiyem kapsamında tayinim Ankara'ya çıkınca, beni de onların gittiği okula yazdırmışlardı. Ankara'daki ilk senem hayli zor geçmişti. Özel derslerle İngilizcemi sınıfın seviyesine getirene ve ortalıkta poz kesen zengin bebelerine kendimi sevdirmeyi becerene kadar göbeğim çatlamıştı. Sırf adı değil, değme koloratur sopranoya taş çıkartan sesi nedeniyle de bana hep *Kaynanalar*'daki Tijen'i hatırlatan yengem genellikle sevgi dolu bir kadındı ama onun da kırmızı çizgileri vardı hayatta. Mesela akşam yemeklerinde masaya tam saatinde oturulması ve eserlerinin tezahüratlar eşliğinde yenip tabağın ekmekle sıyırılmak suretiyle parlatılması gibi konularda hayli hassastı. Yanlarında kalmaya başladığım ilk ay-

larda bir akşam odamda kitap okurken birkaç kere seslenip yemeğe çağırmış, sayfayı bitirip öyle geleyim diye ağırdan aldığım için sofraya geç oturduğumda surat asmıştı. Önce bir şey söylememiş ama sonra tabağımdaki patlıcanı dürtüp durduğumu görünce, birikmiş öfkesini kusarak, "Yemeyeceksen kalk. Mıy mıy mıy, iştahını kaçırdın herkesin. Sofraya birlikte oturulur, birlikte yenir. Şimdiye kadar öğrenememişsin ama burada öğreneceksin" diye azarlamıştı. Yemek mevzubahis olunca sırf bana değil, kuzenlerime karşı da katıydı ama yine de yerimden kös kös kalkıp odama giderken gözlerim dolmuştu. Önce o masaya bir daha hiç oturmamaya niyetlenmiş, sonra oturacak başka bir masa hayal edememiştim. Böylece taşmaya yüz tutmuş gözpınarlarımı silip ağlamamaya karar vermiştim. Çözemeyeceğim hiçbir şey için ağlamamaya. Hayatım boyunca en istikrarla uyguladığım karar da bu oldu galiba. O gece ilerleyen saatlerde acıktımsa da değil mutfağa gidip çöplenmek, odamdan bile çıkmamıştım.

Fakat sonraki günlerde sofraya herkesten önce oturup sofradan herkesten sonra kalktım. Önüme ne konursa silip süpürmeye, ikinci tabağı istemeye, öğün aralarında da durmadan bir şeyler atıştırmaya başladım. Sinirlendiğimde, üzüldüğümde, birini özlediğimde, içime oturan bir lafa layıkıyla cevap veremediğimde, haksızlığa uğradığımı düşündüğümde, kendimi çaresiz hissettiğimde ya da kendimce birinden intikam almak istediğimde, koşarak buzdolabına gidiyor, arsız bir sıçan gibi elime geçeni kemiriyordum. Lezzet yahut haz ummadan, çoğu zaman en olmayacak şeyleri, mesela kızarmış tavuk buduyla dolapta soğutulmuş krem şantiyi, erişteyle lavaş ekmeği, sele zeytinle sütlünuriyeyi yan yana, üst üste, arka arkaya, tat, koku ve nefes dahi almadan, adeta çatlamak ister gibi yiyor, günden güne semiriyor, gittikçe balon gibi şişiyordum. Yengem ergenlik çağında alınan kiloların ileride kolay verilemeyeceğinden endişe ediyor, bu defa da beni boğazımı tutmam hususunda

uyarıyordu. Gelgelelim ikazları kâr etmiyordu. Sebebini tam da anlayamadığım habis bir hınçla, hırsla, inatla ve tutkuyla mütemadiyen yemeye devam ediyordum. O yıllarda kasetçalarların pabucu dama atılmaya başlanmış, amcam doğum günümde bana kulaklıklı bir CD çalar almıştı. Kendi harçlığımla edindiğim ilk CD olan Nazan Öncel'in Göç'ü yeni çıkmıştı. Bir yandan aklımı kaçırmış gibi yemek yiyor, bir yandan meczup gibi tren garlarında geziyor, bir yandan da döndüre döndüre Nazan Öncel dinliyordum.

"Gidelim buralardan dayanamıyorum, gidelim buralardan unutamıyorum."

Böyle böyle yediklerimle şiştim, içime attıklarımla katılaştım. Ankara Garı'ndan kalkan trenlerden birine binip nihayet şehirden ayrıldığımda artık enikonu şişman bir kızdım.

Yeme bozukluğum üniversitede bir nebze dizginlendiyse de ancak Kader'in ölümüyle tümden değişti. Tümden değişti derken iyileşmedi. Bu defa da tam tersine evrildi. Ölüm haberinden sonra bir dönem kursağıma lokma sokmamacasına yiyemedim, süratle kilo verdim. Paradise'ı yakışımın ardından yeniden ne ondurur ne öldürür bir ayarda beslenmeye başladımsa da bir daha iştahıma kavuşamadım. Tek başımayken sofra kurup bir şeyler yemek içimden gelmiyordu. Ayaküstü atıştırarak geçiriyordum öğünleri. Başkalarıyla birlikteyken daha çok acıkıyordum ama çoğu zaman kalabalık, neşeli sofralarda bile iki çatal aldıktan sonra lokmalar hızla boğazıma diziliyor, ağzımda büyümeye başlıyordu. Ne kadar acıkmış olursam olayım sofraya oturmamla doymam, doymamla kaçıp gitme arzusuyla dolmam bir oluyordu. Kendimi biraz daha yemeye zorlarsam hemen midem bulanıyordu. Şimdi yine ilk lokmada doymuştum. Hıncımı ondan çıkarmak ister gibi, "Şu tuzluğu uzatır mısın?" diyen Ogo'ya, "Az ye de kendine bir uşak tut!" diye hırladım.

Şakaya vurup gülsün mü, huysuzluğumdan yılıp küssün

mü bilemeden yutkundu garibim.

"Yani şu mizah anlayışın da bazen... benimkinden beter."

"Affedersin" deyip uzattım tuzluğu. "Saçmalıyorum."

"Hayır, mesele bu zaten. Muhtemelen saçmalamıyorsun. Konuşmaya çalışıyorsun aslında ama ben anlamıyorum."

"Dile yeteneğim yok, biliyorsun" deyip yalandan gülümsedim.

"Görünüşe göre benim de yok."

"Hadii, dil dehası olduğunu biliyoruz, kendini övdürme bana."

"En yakın arkadaşımın ne demek istediğini anlayamıyorsam, hiçbir dili biliyor sayılmam."

Bunu duyunca öylece kaldım. Tek başına bir cümle ta nerelerine dokunuyordu bazen insanın.

"Senin kabahatin değil" diye mırıldandım. "Eski dilleri bilmiyorsun."

Ne demek istediğimi anlayacağından emin değildim ama şıp diye anladı.

"Hiç bahsetmezsin ki eski günlerden. Ben sana her şeyimi anlattım, sen bana bir dedeni bile anlatmadın. Bu kadar ketum olmasan belki antik Seher dilini de söker, ne demek istediğini anlardım. Söylüyorum sana, arkadaşlar bu işler için."

"Arkadaşların çözemeyeceği meseleler de var hayatta" deyip konuyu kapamaya çalıştım.

"Onları da zaman çözer be morukcum."

"Bu yalan Ogo. Söyleyenlere inanma."

Gönderdiği mektubun adrese ulaşmayacağını için için bilenlerin kırık umuduyla yüzüme baktı.

"Sen devam et. Ben kalksam sana ayıp olmaz değil mi?" dedim. "Gidip yatayım."

"Hiçbir şey yemedin ki!"

"İştahım yok. Midem de ekşi biraz."

Ogo iyi beslenmenin yürüyüş performansını nasıl etkile-

diğine dair klasikleşmiş nutkunu çekmeye başlayınca hızla toparlandım ve lokantadan çıkıp pansiyona doğru yürümeye başladım.

Pansiyona girer girmez tanıdık biriyle karşılaştım. Aynı gün ikinci defa. Pek kıranta bir hali vardı. Belli ki duşunu almış, her zamanki gülünç kıyafetlerini çıkarmış, az sonra bir davete katılacakmış gibi iki dirhem bir çekirdek giyinip kuşanmış, cam kenarındaki masalardan birinde şarabını yudumluyordu. Beni görünce gülümseyerek seslendi:

"Bir kere karşılaşan hep karşılaşır!"

Odaya giden merdivenlere ulaşmak için yanından geçmem gerekiyordu. Veteran serüvenciye edecek bir iki basmakalıp laf arayıp tam yanından geçerken, "Yaklaştık" dedim. "Heyecan var mı?"

"Açıkçası bundan korkuyordum" diye cevapladı.

"Yaklaşmaktan mı?"

"Varmaktan."

"Varmak için yürümüyor muyuz?"

Minik bir kahkaha attı.

"Asıl yapmak istediğimizin varmak olmadığını bilemeyecek kadar gençsiniz."

"Kırk olmak üzereyim."

"Onu diyorum işte, gençsiniz. Gençlik ne harikulade şey! Benim yaşımda insan, yol kısaldıkça daha uzun yürümenin ama yine de varmamanın derdine düşer. Yürüyelim ama varmayalım isteriz. Sonunda bizi bekleyen... Biliyorsunuz."

Bu derin muhabbetlere girmek istemediğim için cevap vermedim. Gözüm merdivenlerdeydi. Tam gidecektim ki, "Bu yola neden çıktım biliyor musunuz?" diye sordu bu defa.

"Dedenizin şarap rotası ve kuşlar için."

Güldü.

"Yok canım, daha neler!"

"Öyle demiştiniz."

"Herkesin gerçek sebebini söylediğini mi düşünüyorsunuz? Gençlik iyimserliği işte. Ne harikulade!"

"Neden yalan söylesinler ki?"

"Siz soranlara gerçeği mi söylüyorsunuz?"

Bir an sessiz kaldıktan sonra, "O zaman şimdi de söylemeyeceksiniz doğruyu" deyip gülümsedim.

Joe bu defa daha çok güldü.

"Kim bilir. Belki."

"Ama insanların bir daha görmeyecekleri kişilere hakikatten daha kolay bahsettiğini duymuştum."

"Sizi yarın katedralin önünde göreceğim hanımefendi."

"Aynı anda varacağımız ne malum?"

"Oraya varanların uzun süre başından ayrılamadığı söyleniyor. Bütün gün etrafında dolanıp duruyorlarmış."

"Neden?"

"Bir tahminim var ama bakalım, yarın anlayacağız."

"Peki, o zaman yarın orada görüşürüz" diyerek yine gitmeye davrandım. Sohbeti bitirmek istemiyordu.

"Benim yaşıma geldiğinizde" dedi bu defa hüzünlenmiş gibi, "hayat sizden kaçmaya başlıyor. Haksızlık bu. Siz hayatı tam tanımışken, tam anlayacağınızı, onun artık size ait olduğunu sanırken, oyunun dışına itiliveriyorsunuz. Siz yaklaştıkça o uzaklaşıyor. Tek bir gerçek kalıyor elinizde. Tek bir korku."

Bakışları çocuksulaşmıştı. Şarabın etkisi olmalı.

"Ölmek için gençsiniz."

"Ölümden korkmak için değil" dedi.

Artık bir şey söylemedim. Başımla selam verip merdivenlere seğirttim. Arkamdan seslendi:

"Gençlik hanımefendi, harikulade bir şey! Ama zamanın çok hızlı geçtiğini unutmayın. Hayatın, avucunuzda sandığınız bir kuş gibi uçup gittiğini. Ve o kuş... Sahiden... Harikulade! Bunu hep hatırlayın."

24

"Demek hatırladınız. Hatırlamak istemediğinizi sanıyordum."

"İstemiyordum. Hani çizgi filmlerde havada koşan tipler olur, sonra aşağı bakıp nerede olduklarını fark edince pat diye düşerler. Ben de boşlukta yürüdüğümü fark edince düştüm. Bir yerdeki boşluğu fark edince orayı doldurmak için çabalamaktan kendini alamıyor insan. Sonunda canının yanacağını hissetse bile. Dilin ha bire çekilmiş dişin boşluğuna gitmesi gibi. Eskiden hatırlamadığımın farkında değildim. Ama sayenizde, bir kere fark edince... artık hep bunu düşünmek kaçınılmaz oluyor. İstesem de istemesem de. Boşluk kaşınıyor."

"Anlatmak ister misiniz peki?"

Derin bir nefes alıyorum. İstemezdim aslında. Ne unuttuğumu fark etmek ne hatırlamak için didinmek ne de hatırlayıp yüklerime yük eklemek isterdim. Ama olmuştu bir kere. Gece gündüz aynı şeyi düşünürse insan, ya hatırlar ya da hatıra niyetine yepyeni bir hikâye yazar.

"Yine fotoğraf olarak anlatayım mı?" diye soruyorum. Alıştığımdan mıdır nedir, öylesi daha kolayıma geliyor artık.

"Tabii, lütfen" diyerek arkasına yaslanıyor Çiğdem Hanım, keyiflenmiş gibi. Saçları fönlü, kıyafeti özenli. İş çıkışı yine önemli bir randevusu var herhalde. Ne garip, ben çöktükçe o palazlandı sanki. Korkunç hatıralarımla mı beslendi ne? Her şe-

yi fotoğrafa devşirme eğilimimden memnun görünüyor. Tekniğiyle bir canavar yarattığının farkında. Önce yardımlarıyla hayatımı bir fotoğraf albümüne çevireceğim, sonra o albümü kemirip delirerek öleceğim. Dönüşsüz bir yola girdiğimin bilinciyle anlatmaya başlıyorum:

"Gece. Bir otobüsteyim. İzmir'den Ankara'ya giden bir otobüste. On dört yaşındayım, yalnızım. Yalnızım derken, yanımdaki koltukta tanımadığım yaşlı bir kadın oturuyor. Çantasından çıkardığı çöreklerden ikram edip, kızının yakında doğum yapacağını, ona yardım etmek için bir ay Ankara'da kalacağını anlatıyor. Sonra bana soruyor: 'Sen nereye gidiyorsun evladım?'

'Amcamlara' diyorum.

'Ha, ziyarete?' deyip birini arar gibi etrafına bakınıyor. 'Babangil arkada mı?'

Gerçeği söylersem binlerce yeni soru soracağını biliyorum. Daha önce çok geldi başıma. Şimdinin tuhaflığını anlayınca, gözlerini meraktan beslenen sevimsiz bir ışıkla parlatıp öncesini, hep daha öncesini sorarlar. Magmasına kadar inmek isterler insanın. Ne kadar acıyıp eseflendiklerini yeterince gösterebildiklerinden emin olduktan sonra da çeker giderler. Sen deşilmiş bir oyuncak gibi kalırsın ortada. Bunu iyice öğrendiğim için söyleyecek yalan arıyorum. Alışkınım zaten, o yalanlardan çok var bende, birini çıkarıp kucağına bırakıyorum.

'Onlar zaten Ankara'da. Dedem hastaydı, onun için gitmişlerdi. Öldü bu sabah, ben de cenazeye gidiyorum.'

Kadının Allah rahmet eylesinleri arasında, aileden birini öldürüvermenin, 'Altıyla yedi yaş arası Zonguldak'ta büyük halamın yanında, sekizle dokuz yaş arası Bursa'da küçük amcamın yanında, onla on bir yaş arası Diyarbakır'da ortanca halamın yanında, on ikiyle on üç yaş arası İzmir'de küçük halamın yanında kaldıktan sonra, şimdi de büyük amcamın yanında kalmaya Ankara'ya gidiyorum. Buradan sonra ne olacağımı ben de bilmiyorum' demekten çok daha zahmetsiz olduğunu düşünü-

yorum.

Meraklı kadın sonunda uyuyor. Boynu yana düşüyor, ağzı aralanıyor, oturduğu yerde tıs tıs horlamaya başlıyor. Benim gözümeyse sabaha kadar uyku girmiyor. İçimde cüsselenen kırçıllı bir ağırlıkla, geride kalanları düşünüyorum. Meliha'yı mesela bir daha hiç görmem herhalde. Yaz tatillerinde gelirim, görüşürüz demiştim ama öyle olmayacağını biliyorum. Daha öncekilere de aynını söylemiştim. Ama Gülçin'i, Nimet'i, Ciwan'ı bir daha gördüm mü sanki? İşlerin nasıl seyredeceğini tahmin ediyorum artık. Öncekiler gibi Meliha da bir iki mektup yazar, sonra hayatına dalar. İki insan arasındaki kıymetli yakınlıklar bir seferde, aniden bitse, bıçak gibi kesilse yine acı olur ama bitişi seyretmek, sahip olduğun şeyin elinden kayıp gidişini anbean hissetmek en fenası. Kayıyor, kayıyor, hâlâ bir parçasına dokunuyorsun ama artık tutamıyorsun. Ne zaman tümüyle avucundan akıp gideceğini düşünerek, korkuyla, acıyla, can çekişen birinin başında bekler gibi çaresizce bekliyorsun. Bu en fenası. Meliha'nın beni unutuşunu seyretmek yerine daha en başından hiçbir mektubuna cevap vermemeye karar veriyorum. Artık eski hayatımdan kalan hiçbir sesi duymamaya. Yenilerine bakmaya. Yeni bir Meliha bulmaya. Kendimi ona sevdirmeye. Sevilmeyecek biri değilim ki hem. Değilim, değil miyim? Gittiğim yeni evdekiler de beni çok sevecekler. Bir oda verecekler, benim olacak. Odada bir tekli koltuk, masanın önünde bir sandalye, bolca güler yüz, çokça bir ihtiyacın var mı sorusu... Hepsi benim olacak. Ama yine de bir ailem olmayacak. O kadarını artık biliyorum. Bir evim de olmayacak. Olsun. Bir odam olacak. Duvarlarına resimler asarım belki, belki de sevdiğim kitaplardan cümleler. Sadece sözcükler belki de. Sözcükler daha kısa ve kimseye tutulmayacak sözler vermezler. O dört duvar, bir süreliğine benim olacak. Sonra ben gideceğim yine, duvarlardakiler inecek, mobilyaların yeri değişecek, oda arkamdan düzenlenecek, arada bir misafirliğe gittiğimde göreceğim, orada hiç ya-

şamamışım gibi görünecek. Filmlerde sakalı ağarmış kazık kadar adamların annelerinin evine gittiği sahneler olur, çocukluk odaları duvarlardaki resimlerle, oyuncaklarıyla birlikte korunmuştur. Evin her yerinde fotoğrafları asılıdır. Çocukluk halleri, ergenlik halleri, diplomalı-kepli halleri, düğün fotoğrafları... Ama böyle şeyler sadece filmlerde olur, değil mi?

Dirseğimi otobüsün soğuk camına dayayıp buğulanmış camın ardından dışarıdaki dünyaya bakıyorum. Camdan minik su zerrecikleri süzülüyor, damlacıkları takip edip vardıkları yerde parmağımı üstlerine basarak minik parmak izlerine çeviriyorum. Bu benim imzam. Parmak izlerinin biricik olduğunu okumuştum bir romanda. Şimdi sadece bana ait olan tek şeyi, parmak izimi, bir zamanlar bir yerlerde var olduğumu kanıtlamak ister gibi camın üzerine bırakıyorum. Ama sonra yeniden buğulanıyor cam, yavaş yavaş yok oluyor izim.

Gözlerimin dolmasını engellemeye çalışıyorum. Yanımdaki kadın uyanabilir, neden ağladığımı sorabilir. Sonra ona bir sürü yalandan hikâye anlatmam gerekebilir. Neden ağladığımı bir tek ben bilmeliyim. Er ya da geç artık ağlamamayı da öğrenmeliyim. Camdan aşağı süzülen su damlacığını takip ediyorum yeniden. Vardığı yerde parmağımla ezerek parmak izime çeviriyorum onu. Gözlerimi dikip izliyorum. Cam usul usul yeniden buğulanıyor, parmak izim ağır ağır yok oluyor."

25

"İzimizi bıraktık be, izimizi bıraktık! Bu bacaklar hacı sayılır artık!"

Ogo Şerbetiyle şen şatır yürüyor, ağaçlardan kuşlara muhtelif mahlukata heyecanını ilan ediyordu.

"Ogocum, izimizi bırakacağız derken aklımızı bırakmayalım. İkimizinkini toplasan üç kuruş etmiyor zaten, sakin olalım."

"Olmayalım kayıtsız kurabiyem. İnsan hayatında kaç kere yürüyerek Santiago'ya varır ki?"

Pansiyondan çıktığımızdan beri meddücezirli haller içindeydi. Coştuğunda ruhu kabından taşıyor; durgunlaştığındaysa herhangi bir şeyin, mesela bir böğürtlen çalısının yahut mil taşının önünde mıhlanarak, orada gizli manalar tespit etmişçesine dalıp gidiyordu. Gören Santiago'ya varmıyor da Nirvana'ya çıkıyor sanırdı.

"Şurada kaç bin yıllık yolun parçası oluyoruz. Bizden öncekilerin adımları, bizimkiler, hepsi iç içe geçiyor. Yaptık be, baksana, neredeyse bitiyor, bir lokmacık sevinmeyelim mi?" diye sayıkladı.

"Valla bence üstüne basa basa anca birbirimizin izini siliyoruz. Birileri bu yola hikâye yazmayı akıl ettiği için de böyle tuhaf kafalara giriyoruz. Yoksa bildiğin yol işte. Tabii sen yine sevin de."

Ogo içerlemiş gibi dudağını sarkıttı.

"Herhangi bir yol olsaydı yürümek için onca zahmete girip ta buralara gelir miydin? Ne dilekler, ne niyetler var burada. Bütün yollardan bu kadar çok şey beklemiyoruz, bütün yollara bu kadar çok şey vermiyoruz. Hepsini böyle günlerce, sırtımızda çantalarla, eziyet çekerek yürümüyoruz."

"Bak orada haklısın. Hepi topu iki don iki atlet ama İsa'nın çarmıhı gibi taşıdık valla."

"Yiğidi öldür hakkını ver."

Yiğit yaşasın, ben ölürüm diye geçirdim içimden. Tabii söylemedim. Öleceğini bilip de kendine saklamak zor işti. Hoş, saklayamamıştım, Vesna'ya çıtlatmıştım. Çıtlatmak ne kelime, saatli bomba misali sırrımı kucağına bırakmıştım. Sonra tıpkı tiyatro salonunda Çiğdem Hanım'ı gördüğümde olduğu gibi emanetçimle karşılaşınca fara tutulmuş tavşana dönmüştüm. İkide bir yaptığım üzere etrafıma bakındım. Neyse ki Jean Seberg saçlı buzlar kraliçesi ortalıkta değildi. Yine de onu yeniden göreceğimi hissediyordum. Yakup'u da öyle. Ne demişti Joe, bir kez karşılaşan...

"Baksana Ogo" dedim, "Santiago'ya varanların bütün gün katedralin etrafında takıldığı doğru mu?"

"Nerden çıktı şimdi?"

"Dün pansiyonda Joe'ya rastladım, o söyledi."

Ogo saygılı bir ifade takındı.

"O diyorsa doğrudur."

Elin adamına duyduğu itimada bak diye düşündüm önce ama Ogo hep böyleydi, tutku sahiplerine güvenir, hürmet gösterirdi. Bulut halinde tepemizden geçen kırlangıçlara bakarak, "Tuhaf adam" dedim. "Hatırlarsan şu göçmen kuşların hacı olduğunu da iddia etmişti."

Ogo, "Vardır bir bildiği" diye mırıldanmakla yetindi. Belli ki bu sefer de durgunluk dönemine girmişti. Bir ev bulmak için yollara düşmüş kırlangıçları seyrederken, şimdi bunlar, Santia-

go hacılarının gündüz yerde yaptığını gece gökte yapıyorlarsa, yıldızları izliyorlarsa, belki de sahiden yerdekilerden tek noksanları pasaporttur diye geçirdim içimden. Hac ibadeti herhalde kutsal mekânları ziyaretten fazlasıydı. Mübarek bir yolculuğun çileli serencamı. Yolcunun kalbine ev bulması, bulması bile değil, araması. Öyle düşününce Joe haklıydı. Hacılık payesi en çok mültecilerle şu garip mülteci kuşların hakkıydı. Bunu Ogo'ya da söyleyecek oldum ama pıtır pıtır adımlarla önden önden yürüyen Şerbet'in kuyruğuna dalıp gitmişti. Ne düşündüğünü az çok kestirebiliyordum. İnsanın sevdiği birine bakarken onu artık göremeyeceğini düşünmesinin neye benzediğini biliyordum. O son bakış orada asılır kalır, ömür boyu saklanacağı yerde.

N-550 Karayolu'ndan çıkıp O Faramello sapağından içeri, engebeli bir patikaya saptık. Güneş kollarını göğe kaldıran meşelerin arasından yarım yamalak göz kırpıyor, gölgelerimiz yerde titreyerek uzuyordu. Toprakta renkli mantarlar, parlak yosunlar ve hınzır çalılar öbeklenmişti. Hava nemli ve hafif sisliydi. Sağlı sollu iki yanımızda uzanan tarlalar kırık cam parçaları gibi parlayan çiy tanecikleriyle müzeyyendi. Şölen gösterişli olsa da hayat artık tabağın sıyırılmamış sonu gibi azıcık bir şeydi. Kendimce o ana eli yüzü düzgün bir ıslık sığdırmaya çalışıyordum. Teşebbüslerim fena gitmiyordu. Henüz belli bir nağmede birleştiremesem de nice uğraştan sonra ses çıkarmayı becermiştim. Demek Ogo haklıydı, başaramayacağımı düşünüp her defasında pes ettiğim, denemeyi sürdürmediğim için bunca zaman bu kadarını dahi yapamamıştım. Halbuki biraz daha çabayla şarkı türkü bile çalabilirdim belki. Gerçi o kadar zamanım kalmamıştı. Bari şu ıslığı öğrenip öyle ölseydim diye geçirdim içimden. Sonra hem gülünç hem de acınası buldum bu dileğimi. Ölüm ne acayip şeydi, kaygısı kapıyı çalınca, insan kurtuluşu bir ıslıkta bile arayabilirdi. Ölme eşeğim, ölme!

Hayır, korkmuyordum. Atacaktım kendimi ağzından kö-

pükler saçan kuduruk dalgaların kucağına, bitip gidecekti. Sularda can çekişmek ne kadar sürerdi ki? Ölmeyen ama ait olamadığı toprakta yeşermeyi de beceremeyen bir bitkinin arafında can çekişmek kuşkusuz daha uzun sürüyordu. Denizde boğulmak bir kerelikti, yaşarken boğulmak bitmek bilmiyordu. Bu yola neden çıktığımı unutmamam lazımdı.

Toprak ayağımın altında çıtırdarken Ogo'nun söylediklerini düşündüm. Kim bilir bunca zaman kimler yürümüştü bu yolda. Çıplak ayaklarla, ayağa bağlanmış çaputlarla, botlarla, mega teknolojik yürüyüş ayakkabılarıyla. Belki de nicedir yağmur yüzü görmemiş köyüne bereket dileyen bir ortaçağ keşişinin, hasta evladına şifa arayan elemli bir annenin, âlemin haritasını çıkarmaya çalışan meraklı bir kâşifin, gezegenin el falına bakan becerikli bir kâhinin adımları üstüne basarak, nefeslerini soluyarak yürüyordum. Ama yol, sahra çadırında kurulmuş hülya, susuz gecede görülmüş rüya değildi, bildiğimi sandığım dünyadan daha şefkatli, daha hakikiydi. Zira yolda acı vardı fakat hayattakinden farklı olarak ondan kaçmıyordum. Acının üstüne yürüyordum, acının üstünde yürüyordum, acıyla yürüyordum ve sonra geçmiyordu, alışıyordum. Beni korkutamayacak tabii bir parçam haline geliyordu acı. Ona rağmen bile değil, onunla birlikte yürümeye devam ediyordum. Bu yüzden en yorgun anımda bile kendimi garip bir biçimde güçlü ve her şeye hazır hissediyordum.

Yine ne ara becerdiğini anlayamadığım bir şekilde mavi döneminden çıkıp pembe dönemine giriveren Ogo sevinçle, "16!" diye bağırınca bir mil taşının önünden geçtiğimizi anladım. Mil taşları akıp geçtikçe üstlerindeki rakamlar bir bir küçülüyor, o da sabahtan beri her kilometreyi törenle sayıyordu. Adımlarımız kendiliğinden hızlanmış, bacaklarımız kuvvet kazanmıştı. Şerbet bile her zamankinden başka görünüyor, pek yakında hedefe varacağımızı bilir gibi cakayla yürüyordu. İlk karşılaştığımız günkü pasaklılığından eser kalmadığını fark et-

tim. O çapaçulluk gitmiş, yerine ışıltılı bir letafet gelmişti. Bunca yola, toza, çamura rağmen nasıl olup da böyle parlayabildiklerine akıl sır erdiremediğim sarılı karalı tüylerine bakınca içim okşama isteğiyle doldu.

"Yahu ne diyorum, cevap versene. Otobüsle gitmekte kararlı mısın?" diye dürttü o sırada Ogo. Gözlerimi Şerbet'ten ayırmadan cevapladım:

"Evet."

"Birlikte yürüyebilirdik aslında. Gerçi yüz kilometre, üç gün sürer. Yetişemem. Doğru, biz gene yürümeyelim, otobüsle gidelim. Ben oraları bir görür dönerim, sen de arkadaşınla takılırsın."

Sesinden belliydi, boş konuştuğunu kendi de biliyor, âdet yerini bulsun diye son bir şansını deniyordu. Kavgaya bile lüzum görmeden, "Ogo!" deyip gözlerimi devirdim. O, "Aman meraklısı değilim zaten" diye çabucak pes ederken de göz alıcı tüylerini okşamak için Şerbet'e doğru eğildim. Haspa elimin altından kaçtı. Ben de hırslanıp, "Hem kendi işine baksana sen Ogocum. Şu itini ne yapacaksın, önce onu düşün" deyiverdim.

Ogo omuzlarını düşürdü. Yutkunarak Şerbetini süzdü ama bir şey söylemedi.

"Erteleme bir sorun çözme yöntemi değildir, biliyorsun değil mi?"

"Biliyorum" diye mırıldandı. Gözlerindeki hareler çeperlerini daraltarak yer değiştirdi. Bu sefer de üzüldüm.

"Farkındayım çok alıştın ama... durum ortada. Santiago'da vedalaşılacak. Başka yol yok ki."

Ogo cevap vermek yerine kuyruğunu pır pır çeviren Şerbetini seyretmekle yetindi.

"Hep senin zeytinler yüzünden oluyor bunlar" dedim.

"Efendim?"

"Hiç, saçmalıyorum."

Nasıl anlatılırdı bilmiyordum ama içimden bir yerden an-

lıyordum. Ekip biçeceğim diye yerleşik hayata geçtikten sonra kıçları yer görünce havalara girmişti sersem atalarımız. O maharetli elleri ve cebbar beyinleriyle otomobiller, hızlı trenler, uçaklar, füzeler yapmış fakat bir yerden bir yere gitme hürriyetini de kendi elleriyle yakmışlardı. Hayvanlara bile pasaport soruyordu devletler. Daha neler neler... Biyometrik fotoğraflar, aşı karneleri, banka hesapları, ebelerinin nikâhı... Şerbet'inse bir adı bile yoktu. Bizden önce bir sahibi, sahibinin koyduğu bir adı varsa da bilmiyorduk. Sırlarla dolu bir köpecikti. Nasıl olup da peşimize takıldığı, bunca yolu neden bizimle geldiği belli değildi. İki tatlı söze, iki parça cevize değil herhalde. Ya da belki de öyle. Yalnız kalpler birbirine neden çekilir? Bazen bir sıcak sözün, seni anlıyorum diyen bir bakışın hatırına değil mi? Şerbet'in aktığı da oydu belki. Evsiz sahibini kaybetmiş bir köpekse gerçekten, ilk bulduğu ev, yani bir kalpte kurulmuş yuva ihtimalinin peşine düşmüş, o ihtimal uğruna günlerce yürümüş olabilirdi. O gün Cabo do Mundo çıkışındaki yolda, kamyoncunun görmediğini görmüştü Ogo. Şerbet'in korktuğunu. Şerbet de korktuğunu görebileni, kendisine bunu görecek derinlikte bakabileni görmüş, onun peşine düşmüştü belki. Bilemezdim. Tek bildiğim, yolun sonuna yaklaştığı, yakında onun da benim gibi Ogo'dan sonsuza dek ayrılacağıydı. Ogo'dan ayrılmak! Ölmenin ne biçim yan etkileri vardı. Ah Ogo, dedim içimden. Her şeyi anladığında bana çok kızacak mısın? İstiyorsan yine kız ama sakın kendini suçlama. Değiştiremezdin bunu. Bilmeden de olsa elinden geleni yaptın. Ogo'ya baktım, bizi bekleyenlerden bihaber, hedefe yaklaşmanın heyecanıyla yolu adımlıyordu.

Aklımıza ne kahve ne çiş molası vermek geliyordu. Bacaklarımızdaki son atımlık kurşunu namluya sürmüş, hiç durmadan yürüyor, bir an evvel Santiago'ya ulaşmak istiyorduk. Ancak Ogo, "14,5" diye bağırdığında, mil taşının önünde azıcık soluklanmak için durduk. "Bildiğin, varıyoruz ha!" dedim.

"Ha şöyle, hisset biraz!"

Sonra gözlerini parlatarak, sır verir gibi kat kat açılan yumuşacık bir sesle, "En çok neye seviniyorum biliyor musun?" dedi. "Sonunda bir şeyi bitireceğim. Başından sonuna yani."

Ne demek istediğini anladım. Aşkta olmasa da meraklarında hercai, ayran gönüllü bir tipti. Eskrime heveslenir, girişir, azıcık öğrendikten sonra bu sefer okçuluğa meylederdi. Kimsenin duymadığı garip sporlara başlar ama hiçbirinde sonuna kadar gitmezdi. Ustalaşamadan gönlü geçerdi. Şimdi başı sonu belli bir serüveni on günde paketleyip temiz temiz kenara koymak hoşuna gitmişti. Bambaşka biçimde de olsa benim için de aynısı geçerliydi.

"Doğru" diye onayladım. "Başından sonuna bir yolu bitiriyoruz."

Ama Ogo artık beni duymuyor gibiydi, gözleri ötede bir yerlere kilitlenmişti. O yana bakınca, çayırlıkta otlayan bir eşek gördüm. Pek sevimli bir şeydi. Yanına yaklaştık. Varlığımızı fark edince kocaman sürmeli gözleriyle şöyle bir süzdü bizi. Uzun uzadıya incelemeye değer bulmamış olacak ki sonra işine dönüp yemeğine kaldığı yerden devam etti. Ogo aşka gelip eşeğe, "Karakaçaaan!" diye seslenince, anında kulaklarını dikiveren Şerbet, havlamaya başladı. Gamsız eşeğin umurunda bile olmadı bu vaveyla. Kapkara kirpiklerle çerçevelenmiş güzel gözlerini devirip çayır sefasına devam etti. Eşek hoşaftan anlıyor muydu bilmiyordum ama yaşamaktan benden iyi anladığı açıktı. Şerbet'se kaygılı ve hırçındı, içinde neşesini çiğneyen bir kaybetme korkusu palazlanmıştı. Havlaması kesilmeyince, "Kızım, hemen huysuzlanma!" diye tatlı sert çıkıştı Ogo.

"İsim takma" diye fısıldadım. "Bir şeye isim takmak onunla sonsuza kadar bağ kurmak demek. Senin kız başkasıyla yakınlaşmanı kendi varlığına tehdit sayıyor."

"Ne yapayım, isimle seslenilmeyi seviyor bütün yaratıklar, herhalde önemsendiklerini anlıyorlar" dedi Ogo. Doktor Fran-

kenstein'ın ucubesi geldi hemen aklıma, onun kırgınlıktan öfke devşirişi. Yaratıcısının sevgisizliğine isyan ederken, kendisine bir isim bile verilmeyişine serzenişi. Sonra kendi ucubelerimi düşündüm. İçimdeki sevimsiz duygular da, onları yıllarca isim bile koymayacak kadar yok saydığım için isyan edip canavarlaşmış olabilirler miydi? Peki Çiğdem Hanım'la birlikte adlarını koyduktan sonra... evcilleşme ihtimalleri var mıydı? Tanımlamak yetmiyordu ki, yüzlerine tiksinmeden bakabilmek de lazımdı. Herkes sevilmek istiyordu çünkü, herkes sevilmek! Off, her şey nasıl da karmaşıktı! Bir Karakaçan'dan buralara nasıl gelmiştim hem ben? Zihnimdeki ciritten bihaber Ogo, yardım dilenir gibi sordu:

"Eee, ne diyeyim yani Karakaçan'a?"

Kafamı toparlamaya çalışarak cevap verdim:

"Eşşek?"

Ogo'nun gözlerinden minik bir bulut geçti. Hiç olmayacak bir şeye takıldığını anladım. Zaten çabucak söyleyiverdi:

"Doğrusu çift 'ş' mi, tek 'ş' mi?"

"Doğrusu tek, güzeli çift."

Kırık dökük gülümsedi.

"Doğruyla güzel aynı olmuyor değil mi?"

"Genellikle olmuyor Ogocum."

Şerbet'i daha fazla huzursuz etmemek için varlığımızı zerrece umursamayan eşeğin yanından ayrıldık. Mil taşındaki sarı okun işaret ettiği şose yola girerken, "Saatin gibi mesela" dedim.

"Saatim?"

"Seviyorsun, güzel buluyorsun. Ama doğru değil."

"Yoo, gayet güzel çalışıyor, doğru gösteriyor."

"Ama başkasının doğrusunu. Sana ait olmayan bir zamanı."

"Bana ait değilse doğru değil mi?"

"En azından senin için doğru değil."

"Ne yapayım yani?"
"Akrebi öldür."
Ogo gözlerini kırpıştırarak yüzüme baktı.

Yolun bu kısmında tanıdık tanımadık pek çok sima gördük. Hedefe yaklaşmanın herkesi başka türlü etkilediği belliydi ama alayına sirayet eden en bariz his neşeydi. *Buen camino*'lar gürleşmiş, yorgun yüzler dinçleşmişti. O Faramello ile Rua de Francos'un arasında patırtıcı bir İtalyan kafileyle karşılaştık. Bir ağızdan şarkı söylüyorlardı. Sözlerini bilmediği halde son hecelere çabucak adapte olan Ogo da onlara katıldı. Şerbet de ritim tutar gibi havladı. Benimse içimde bozguncu bir burukluk peydahlanmıştı. Günlerdir sonuna varmak için yürüdüğüm yolu bitirmenin hüznü neşesinden ağırdı. Birkaç günlük daha yolumun kalmış olmasını yeğleyecek haldeydim. İki seçenek vardı: Ya ölmekten korkuyordum ya da yaşlanıyordum. Joe'ya bakılırsa ikisi de aynı şeydi.

Bu karmaşık düşüncelerle ilerlerken uzakta bir leke gördüm. Flu görüntü yaklaştıkça netleşti. Aksayarak yürüyen bir kadına aitti. Önce kadının koltuklarının altına kıstırdığı değnekleri fark ettim. Sonra da sol bacağını görmeyi umduğum yerdeki boşluğu. Bacağın dizden aşağısı yoktu ve yürüyüşçü pantolonunun boşta kalan kısmı dürülüp iğnelenmişti. Kıyafetinden ve sırt çantasından kadının yürüyüşçü olduğunu çıkardım. Garipsemekten utanarak garipsedim bunu. Yola nereden çıktı acaba diye düşündüm. Ne zamandır yürüyor? Dahası neden? Benim iki bacakla yapmakta zorlandığımı neden tek bacakla yapmaya çalışıyor? Polyanna geldi aklıma. Koltuk değneklerine muhtaç olmadığımı düşünerek sevinme fikri midemi bulandırdı. Ogo, kadını fark edince bir şey diyecek gibi dönüp bana baktı. Ama demedi. Aynı şeyleri düşünmüş olmalı, susuşunun tonundan anladım.

Kadın ağır yürüdüğünden aramızdaki mesafe hızla kapa-

nıyordu. Yaklaştıkça bir korku peyda oldu içimde. Onu geçme korkusu. İki bacağımın gücüne yaslanıp onu geride bırakmak gözüme zalimce göründü. Gayriihtiyari yavaşladım. Ogo da tek kelime etmeden aynını yaptı. Birkaç metre geriden takip etmeye başladık kadını. Bir yandan da düşünüyordum, hızlanıp geçsek ne olurdu sanki? Ona bir bacağının olmadığını mı hatırlatırdık? Unutabileceği bir şey miydi? Derken kadın aniden durup arkasına döndü, bize baktı. Gülümseyip, "Geçin, geçin" diye seslendi. Anlamıştı. İlk kez başına gelmiyordu demek ki. Ne diyeceğimi bilemedim. Hızlandık. Ancak kadını geçip gitmek hâlâ ikimizin de içine sinmiyordu. Çekçekli adam gibi değildi bu seferki, başkaydı. Altını çizmek istemediğimiz bir başkalıktı. Yanına varınca adımlarımızı kadınınkilere uydurmaya çalıştık. Böyle zamanlarda ortamı ısıtmakta mahir olan Ogo'nun ağzını bıçak açmıyordu. Bir tek Şerbet normal davranmayı becermiş, başını okşatarak kadınla yakınlık kurabilmişti. Tek kelime etmeden yan yana yürümek gözüme iyice garip görününce, "Yalnız mı yürüyorsunuz?" diye sordum kadına.

"Evet" dedi müstehzi bir ifadeyle.

Sakindi, halinden memnun görünüyordu. Geniş, açık bir alnı, kırmızı, etli dudakları, çekik, cezbedici gözleri vardı. Hedefe kilitlenmiş, kendi hızında, kendi halinde yürüyordu. Ne kadar yürüdüğünü hesap edebilmek için yola nereden çıktığını sormak istedim. Yapamadım. Onun yerine bizimkini söyledim.

"Biz de işte Porto'dan çıktık yola."

Kadın güldü.

"Sorun, sorun" dedi eğleniyor gibi.

"Efendim?"

"Hep böyle oluyor. Merakınızı diyorum... Anlıyorum."

Kendimi yakalanmış hissettim. Bir yandan da sağ elimi kullanmadığım günleri düşündüm. Nasıl zorlandığımı. Normalde bir elimle saçı, öbürüyle tokayı tutmaya alışkın olduğumdan, tek elle kalınca saçımı bile toplayamadığımı. Elma so-

yamadığımı. Çamaşır asamadığımı. Bunları ona söyleyemezdim. Kendi haliyle mukayese ettiğimi düşünmesini istemezdim. Benim çolaklığım tuzu kuru bir oyundan ibaretti. Onun haliyse gerçekti. Dönüp bir umut Ogo'ya baktım, susmaya devam ediyordu. Boğazımı temizleyip, "Sadece" dedim, "şaşırdım biraz. Yanlış anlamayın, çok da hoşuma gitti. Şimdi böyle demek de tuhaf oluyor, hoşuma gidecek bir durum yok tabii."

Konuştukça batıyordum. Bir şey sormamaya karar verdim. O ise çaresizliğimden keyif alır gibi, "Sorun, sorun" dedi yine gülerek. "Nedenini mi merak ediyorsunuz, nasılını mı? Genelde birinden birine takılıyorlar. Hele geçen gün bir gazeteciyle karşılaştım, üç saat boyunca hiç durmadan nasıl soru sorabildiğini görseydiniz şaşardınız. Yani alışkınım."

Arjantinliye denk geldiğini hemen anladım. Dalga mı geçiyor, yoksa ahmaklığıma müsamaha mı gösteriyor emin olamadan, yeniden boğazımı temizleyip, "Zor oluyor mu?" diyebildim sadece.

"Sizinki olmuyor mu?" diye cevap verdi hiç düşünmeden. Ogo'ya değil, doğruca bana bakıyordu.

"Oluyor."

"Benimki de. Ama insan yapabileceğini görmek istiyor. Sizde de öyledir herhalde."

"Öyle."

"Bacağımı düşünmüyorum" dedi. "Sadece yolu düşünüyorum. Aşabildiğimi. Muhtemelen diğer yürüyüşçüler gibi. Bacağımı düşünenler ötekiler."

"Benim gibiler" diye mırıldandım suçlu suçlu. Bu defa hem Ogo'yu hem beni süzüp, "İki bacağı olanlar diyelim" dedi. "Bana baktığınızda, hatta bakamadığınızda, olmayan bacağımı görüyorsunuz. Bense kendime baktığımda kalanımı görüyorum."

"Sizi üzmek istemedim, kusura bakmayın."

"Onu diyorum işte, üzülmüyorum. Üzülen sizsiniz" deyip güldü. "Baksanıza önüme bile geçemediniz. Arkamda yürüyüp

durdunuz şaşkın şaşkın."

"Şey... Aslında..."

"İlk kesildiğinde..." deyip sustu, pantolonunun katlanmış kısmına bakıp. "Çok yakın bir arkadaşım vardı. Dünya iyisi bir kız. Kazadan sonra her şeyimle ilgilendi. Aylarca bana baktı, yanımdan ayrılmadı. Ama sonra toparlanmaya başladığımda birden uzaklaştı benden. Neden dersiniz?"

Sıkılmak filan gibi basit bir sebep aradım. Kadın alaycı bir perdeden devam etti:

"Uzun süredir ayrılmaya çalıştığı bir sevgilisi vardı. Hastalıklı bir ilişki. Ayrılıyor, sonra yine barışıyor, sonra yine ayrılıyor, bir daha barışmayacağına yeminler ediyor, sonra yine barışıyor, ondan vazgeçemediği, kopamadığı, onsuz yapamadığı için kendini suçlayıp duruyordu. Benim bacaksız devam edebildiğim hayatıma, yani bacağımdan bile vazgeçebilişime, onsuzluğu kabullenişime bakınca... kendini kötü hissetti. Bedenine ait olmayan bir parçadan bile vazgeçemediğini, onsuz bile eksik hissettiğini, kendine yetemediğini hatırlatmaya başladım sanırım ona. Garip görünüyor değil mi? Ama onu da anlıyorum."

Kendimi sopa üstüne sopa yemiş gibi hissediyor; cesaretle mi, yoksa gizli bir kinle mi konuştuğunu kestiremediğim kadından uzaklaşmak istiyordum. Belki de arkadaşı gibi. Onda eksik olduğunu sanıp acımaya kalktığım şey, sadece kendimdeki noksanı gösteriyordu bana şimdi.

"Siz" dedim, "çok cesursunuz. Gerçekten. Karşılaştığımıza memnun oldum."

"Olmadınız" dedi yine gülümseyerek. "Yüzünüzden görebiliyorum. Hadi hızlanın. Varacağınız yere kendi ritminizde varın. Ben de varacağım. Sizden biraz daha geç olacak ama olacak. *Buen camino!*"

Mahcup mahcup *buen camino* dileyip adımlarımı hızlandırdım. Ogo da aynını yaptı. Ardımızdan gelen koltuk değneklerinin tıkırtısı gittikçe cılızlaştı. Azaldı, azaldı ve sonunda kesildi.

İçimdeki yükün hesabını ondan sorar gibi, "Senin de susacağın tuttu?" diye söylendim Ogo'ya. Dalgın dalgın cevap verdi:

"Ne deseydim? Kadın haklı. Salak gibi davrandık. Ayıp ettik. Ama helal olsun kadına! Başlamayı hepimizden iyi biliyor. Başladığını bitirmeyi de."

Rua de Francos köyüne vardığımızda muhtemelen müthiş yorulmuştuk ama yorgunluğumuzu hissetmiyorduk. Bir yerlerde oturmaya, dinlenmeye ya da bir şeyler içmeye ihtiyaç duymadık. Köyün taş evleri arasından yürüyüp geçtik. Köylülerin bir kısmı hacılık mertebesine varmak üzere olan seyyahlara bahşedilen bir saygıyla, bir kısmı da gizemli hikâyelerin peşinden taban tepen meczuplara layık görülen alaycı bakışlarla süzüyordu bizi. Çocuklar kedi kuyruğuna bağlanan tenekeleri andıran tiz seslerle, "*Buen camino*" diye bağırıyor, ihtiyarlar ardımızdan su döker gibi anlaşılmaz fısıltılar yayıyorlardı.

9,870 km'yi gösteren mil taşını geçtiğimizde, şehre iyice yaklaştığımız hissediliyordu. Bağlar bahçeler, tarlalar gittikçe azalıp eridi, ağaçlar seyreldi. A Rocha Vella köyünün çıkışındaki Sar Deresi'nin kıyısında, minik bir koruluğun içinden geçtik. Koruluğun sınırı otoyolla çizilmişti. Bir viyadüğe geldik ve toprak yoldan bir daha dönmemecesine ayrılıp asfalta geçtik. Dünya değişmişti. Ogo da benim gibi bu keskin kopuşu hissetmiş olacak ki viyadüğün altından geçerken, iki dünya arasındaki sınırı sesiyle çekti.

"Viyadük!" diye bağırdı. Sesi dört bir yanda yankılandı.

Artık şehre girmiştik. Bu noktadan sonra yol işaretleri azaldı.

Yokuş yukarı yürümeye başladık. Sabahtan bu yana nasıl varmak için hızlı hızlı geldiysek, şimdi de sanki varmaktan korkar gibi yavaşlamıştık. Bulvarlardan, vızır vızır arabalı caddelerin geniş kaldırımlarından yürüdük. Etrafımızda yüksek binalar, şık apartmanlar, alışveriş merkezleri, dünya üzerindeki

mevcudiyetlerini bile unuttuğumuz alengirli vitrinler, bakımlı, telaşlı insanlar vardı artık. Yol işaretleri seyrekleşmişti. İleride, uzak bir yerde, Santiago de Compostela Katedrali'nin tepesi görünüyordu. İşaretlere lüzum kalmamıştı. Nereye gideceğimizi biliyorduk. En nihayet eski şehir merkezine varıp daracık gotik sokaklara girdik. Etrafımız sırt çantalı, kan ter içinde kalmış, gözleri kocaman açılmış yürüyüşçülerle dolmuştu. Kalabalığa karışmış, mıknatısla çekilir gibi, aynı yöne doğru akıyorduk. Öyle çok yürüyüşçü vardı ki, bunca zaman hepsiyle aynı yolda olduğumuza inanamadık. Gerçi aynı rotalardan gelmemiştik ama işte aynı anda hedefe varmak üzereydik. Hedef! Hedef! Hedefimiz neydi bizim?

Bir labirentin içindeymişiz gibi daracık taş sokakların birinden girip diğerinden çıkarak, en nihayet Obradoiro Meydanı'na vardık. Ne göreceğimizi pekâlâ anladığımız için ikimiz de bir süre başımızı yerden kaldıramadık. Birbirimize baktık, nefesimizi tuttuk, neden öyle yaptık bilmiyorum ama el ele tutuştuk ve aynı anda başımızı kaldırdık. Bulutlar mavi kapılar gibi sonuna dek açılmış, tahtına kurulan güneş, ışıklarını kubbeye saçmıştı. Tepemizde dönen kuşlar hep bir ağızdan cıvıldıyordu. Santiago de Compostela Katedrali bütün haşmetiyle karşımızda yükseliyordu.

26

"Sonunda istediğim olmuştu."

"Nasıl hissettiniz peki kendinizi?"

"Başlangıçta çok iyi! Her şey benimdi. Benim yatağım, benim yorganım, benim masam, benim mutfağım, benim bardağım, benim çatalım, benim kapım, benim sandalyem, benim buzdolabım, benim süt şişem, benim marulum. O dört duvarın arasında ne varsa bana aitti. Ben de onlara ait olabilirdim. Artık başka yere gitmem gerekmeyecekti. En azından üniversite bitene kadar yerim belliydi. Yurdum belliydi. Evim belliydi. Babam tek başıma yaşayabileceğim kadar para gönderiyordu ama lüks içinde yaşayabileceğim kadar değil. Temkinli harcıyordum. Ama kendime ait bir evim olduğu için mutluydum."

"Sonra?"

"Sonra o heyecan geçti. Ev öbür evlere benzedi. Fotoğraflar çerçevelettim ama hep bahanelerle erteledim, bir türlü duvarlara asamadım. Hayal ettiğim gibi yerleşemedim yani. Şimdi bile öyle biliyor musunuz? Kaç yıldır oturduğum evde hâlâ açılmamış kolilerim var. Yerleşmeyi beceremeyeceğim daha üniversitedeki o ilk evimde belli oldu. Tabakların bana ait olması kendimi sofraya ait hissetmemi sağlamadı. Duvarların içindeki her şeyin benim olması kendimi evde hissetmeme yetmedi. Daha kötü bir şey oldu hatta. Bana ait ev hayali, oraya sahip olunca kendimi başka türlü hissedeceğim hayali kırıldı. Zaten sonra

biriyle tanıştım, çok yakın arkadaş olduk, arkadaşlığımızın ikinci ayında da onun evine taşındım."

"O kadar hayalini kurduktan sonra, bir eve sahip olur olmaz kendi ayağınızla başkasının evine gittiniz yani?"

"Evet."

"Neden?"

"Bir ev arıyordum."

"Ama eviniz vardı zaten. Hem de kendi eviniz. Ve bu defa kendi isteğinizle ayrıldınız."

"Kendimi iyi hissedeceğim, ait hissedeceğim bir ev arıyordum. Ya da birini belki, bilmiyorum. Ev dediğiniz dört duvar değil ki, orada sizi sevecek, saracak biri..."

Çiğdem Hanım eğilip bir şeyler yazıyor defterine. Sonra başını kaldırıp hüznün ağır ağır emdiği bakışlarla soruyor:

"Tek başınızayken, yanınızdakiler sizi yeterince sevmiyor muydu?"

Duraksıyorum.

"Tek başımayken, nasıl yanımdakiler?"

Bir şey söylemeden yüzüme bakmaya devam ediyor. Tek başımayken yanımda kim var ki... İçimdeki seslerden, kendimden başka... Gecikmeli de olsa anlıyorum.

"Hayır" diyorum kırık dökük bir sesle. "Biliyorsunuz, hayır."

27

"Hayır, bu kadarını hayal bile edemezdim" dedi Ogo. "Ben de" diye mırıldandım. "Ne acayip!"

Obradoiro Meydanı'nın taş zeminine boylu boyunca uzanmış, başımızı kutsal hazineler gibi hürmetle yere bıraktığımız sırt çantalarımıza yaslamış, karşımızda bütün ihtişamıyla yükselen Santiago de Compostela Katedrali'ni seyrediyorduk.

Seyretmek ne kelime, gözlerimizi ondan alamıyorduk. Öte yandan, günlerdir varmaya çalıştığımız, onca çabadan sonra vardığımız ve en nihayet seyrine daldığımız şeyin esasen katedralin kendisi olmadığını –epeyce bocaladıktan sonra da olsa– anlamıştık. Yapı kuşkusuz büyüleyiciydi fakat evvelce gezdiğimiz memleketlerde gördüğümüz emsallerinden çok da farklı değildi. Bizi efsunlayanın mimarisi yahut dini referansları olmadığı belliydi. Öyleyse neden saatlerdir gidip gelip önüne çıkıyor, biraz daha bakmaktan kendimizi alamıyor, yanından yöresinden ayrılmayı beceremiyorduk?

Meydana ilk vardığımızda, günlerdir sırtımızda taşıdığımız çantaları neredeyse törenle indirip yere koymuş, bacaklarımızı zar zor bükerek çantalarımızın yamacına kibarca oturmuştuk. Meydan bizim gibi yürüyüş kıyafetleri içindeki insanlarla doluydu. Kadın, erkek, genç, yaşlı, haritanın farklı uçlarından yola çıkıp aynı noktada buluşmuş muhtelif milletlerden

yüzlerce insan, kâh mabedin etrafında gezinerek, kâh karşısında oturarak, gözlerinde aynı hipnotik bakışlarla şaşkın şaşkın katedrali izliyordu. Daha doğrusu, izledikleri şeyin o olduğunu sanıyordu. Başlangıçta biz de öyle sanıyorduk.

Ogo hemen oracıkta, bu defa Şerbet'i de kadraja aldığı hayali bir fotoğrafımızı daha çekmişti. Yolun sona erdiğini belgeleyen bir andı artık bu. Yine de her şey bitmiş gibi hissedememiştik. Ritüeli tamamlamak için yapmamız gereken başka bir şeylerin kaldığı duygusuyla, yapının etrafında ve içinde dolandıktan, mumlar yaktıktan, dilekler diledikten, hatta hediyelik eşya mağazasından anlamsızca –elbette Ogo'nun ısrarıyla ve Ogo için– kartpostal, katedral desenli pastel boya, defter gibi ıvır zıvır satın aldıktan, kısacası ortalıkta epeyce bir oyalandıktan sonra, kendimizi yolculuğu bitirmiş saymak için yapılacak fiziksel bir iş kalmadığını anlamıştık. İçimizdeki tamamlanmamışlık duygusunun kaynağını da, merhemini de bulamamıştık.

Ogo anne babasına hatıra niyetine kart atmak isteyince, bir posta kutusu bulup neşeli çizimlerle renklendirerek oracıkta yazdığı kartları Ankara'ya göndermiştik.

Artık gidip bir yerlerde yemek yiyebilir, iki kadeh parlatıp hedefe varışımızı kutlayabilir, şehirde gezintiye çıkabilir yahut kapağı bir otele atıp dinlenebilirdik. Ama öyle de yapamamıştık. Bunu kendi aramızda konuşmadan, planlamadan, garip bir insiyakla yine gidip katedralin karşısına yerleşmiştik. Bir aralık kalabalığın arasında Vesna'yı görür gibi olmuştum. Ama sonra önüme birileri geçmişti ve oradan ayrıldıklarında Vesna yahut ona benzettiğim kişi az evvel gördüğümü sandığım yerde değildi. Sırf karşılaşmaktan korktuğum için hayali gün boyu peşimi bırakmayacak diye düşündüm. Malum korkuya rağmen meydandan ayrılmayı da teklif etmiyordum. Bunun iki açıklaması olabilirdi: Ya orada bulunmayı korkumdan daha fazla önemsiyor ya da Vesna'yla karşılaşmaktan sandığım kadar korkmuyordum. Garip bir boş vermişlik sinmişti üstüme. Ge-

zegendeki sondan bir önceki günümde ayaklarım nereye götürürse oraya gidiyor, canım ne isterse onu yapıyordum.

Bir süre sonra acıkan karınlarımızdan yükselen zil sesine daha fazla kayıtsız kalamayıp ara sokaklardan birindeki Camino Lokantası'nda kendimize güzel bir ziyafet çekmiştik. Ziyafet dediysem, hepi topu birer tabak mantarlı makarna. Fakat her bir penneciği iştahla mideye indirmiş, her lokmada lezzet komasına girmiş, bu alışılmadık halim karşısında hayrete düşen Ogo'ya küçükdilini yutturmak pahasına makarnanın üstüne bir de pasta yemeyi teklif etmiştim. Halime kendim de şaşmış, olup biteni anlamak için içime bakmış, orada tatlı tatlı kıpırdanan bir tür hak etme duygusuyla karşılaşmıştım. Acıkmayı hak ettiğim, yemeyi hak ettiğim, yediğimden keyif almayı hak ettiğim, başka bir şey için değil, sadece acıktığım ve keyif aldığım için yemeyi hak ettiğim duygusuyla. Basit ve temiz bir duyguyla.

Birer dilim böğürtlenli pastayı da afiyetle mideye indirdikten sonra birbirimize bakmış ve kalkıp tek kelime dahi etmeden bacaklarımızın çağrısına uyarak yeniden katedralin önüne çıkmıştık. Sadece biz değil, herkes öyle yapıyordu. Benzer yüzler, bir görünüp bir kaybolarak sessizce kavilleşmiş gibi katedralin civarında dolanmaya devam ediyordu. Nereye giderlerse gitsinler bacakları onları yeniden meydana çıkarıyordu. O kalabalıkta Joe'yu, Rania'yı, Richard'ı ve fark edildikleri anda kalbimin yerinden çıkarcasına çarpmasına vesile olan ya da olmayan türden başka tanıdık simaları da görmüştük hatta.

İlk rastladığımız, monarşik kuşçumuz Joe'ydu. Yemek dönüşü, boynunda dürbünüyle katedralin karşısında tek başına oturduğunu görünce, kendimi bile şaşırtan bir sevinçle yanına koşmuştum.

"Haklıymışsınız!"

Güneşin altında büsbütün kızarmış yanağını kaşıyıp, "Bir

kez karşılaşan hep karşılaşır" diye sırıtmıştı. "Ama sadece gerçekten isterse."

O isterse vurgusu kulağımı tırmalamıştı. Sadece birinin istemesi kâfi miydi, yoksa yeniden bir araya gelebilmek için taraflardan ikisinin de mi istemesi gerekirdi? Yine de, "İstesek de, istemesek de karşılaşıyoruz galiba burada. Dün söylediğiniz gibi, herkes etrafta dolanıp duruyor" demiştim.

"İstemeseydiniz görünce yanıma gelmezdiniz ve böylece karşılaşmış sayılmazdık" diye cevap verip, yüzündeki bütün çizgileri derinleştirerek içtenlikle gülümsemiş, sonra da çenesiyle katedrali göstermişti.

"Baksanıza, ne harikulade!"

"Öyle. Arkadaşım sabahtan beri artık yolun parçası olduğumuzu söylüyor. Bizim yolumuz oldu burası diyor. Bunun da sahibi sayılırız biraz yani. Belki de o yüzden etrafından ayrılamıyoruzdur, hı? Dünkü tahmininiz bu muydu?"

"Küçükhanım" demişti. "İtiraz etmeyin küçük değilim diye. İhtiyarlar kendilerini genç hissedebilmek için kendilerinden yaşça küçük herkesi çocuk sayar. İdare edin. Biliyor musunuz kuşlar neden hep gidiyor?"

"Neden?"

"Geri dönebilmek için."

"Sahip olmaya çalıştığımız her şey bizi bırakır. Kaçarlar bizden. Hayat bile. Yani küçükhanım, bizim işimiz uzun uzun bakmak ve gördüğümüz şeylerin tadını çıkarmak. İleride hatırlayınca, ölümden korkan ihtiyar bir İngiliz böyle söylemişti dersiniz. Biliyorum hatırlanmak için fazla çabalıyorum ama bu dediğimi de unutmayın olur mu?"

Hiçbir şey söylemeden sessizce bakmıştım yüzüne. İkimiz de farklı sebeplerle, yarın yok ama şimdi var ve şimdi harikulade bir şey der gibi, anlamanın sularında yumuşayarak sıcacık gülümsemiştik birbirimize.

Rania'yı daha sonra görmüştük. Yemekten sonraki yarım saatlik katedral seyrimizin ardından birer kadeh şarap içmek için gittiğimiz barın dönüşünde. Ayaklarımız bizi tekrar aynı yere getirdiğinde. Hamile bir yürüyüşçüyle ısrar kıyamet röportaj yapmaya çalışan Arjantinli gazetecinin görüş alanına girmekten kaçarken. Hava artık kararmaya yüz tutmuştu. Bulutlar, devasa yapının kuleleri üstüne ağır ağır kapanıyor, ışıklandırılan katedral, meydanı revnakla aydınlatıyordu. Rania yanında yine o güzel gözlü oğlanla yerde oturmuş, manzarayı seyrediyordu. Bizi görünce sevinmişti.

"Eee" demiştim, "karar verdin mi?" Hülyalı gözlerle bir katedrali, bir kendisini süzen oğlanın elini bırakmadan cevap vermişti:

"Neye?"

"Okula. Devam edecek misin?"

"Haa" deyip gözleriyle yanındakini işaret ederek muzır muzır gülmüştü. "Onu daha düşünemedim."

Sonra biz de kendimize bir yer seçmiş, bu defa bitkinliğin ve defalarca ziyaret ettiğimiz mabedin önünde artık hiç de yabancılık çekmeyişimizin etkisiyle samimiyeti ele alıp boylu boyunca yere uzanmış, başımızı yastık yaptığımız çantalarımıza yaslayıp yine katedrali izlemeye başlamıştık. Ogo bir yandan da Şerbetini okşayıp iç geçiriyordu. Ne düşündüğünü biliyordum. Şehre vardığımızdan beridir Şerbet'le ilgili tek kelime etmiyordu. Ben de sormayı bırakmıştım. Olacak olan belliydi. Şehirden ayrılmadan evvel ona son kez bakıp veda edecek, sonra da gidecekti. Başka ne yapsın ki... Meseleyi deşerek kaçınılmaz ayrılığın erken etkilerini tetiklemenin âlemi olmadığını görmüştüm. Aynı şekilde bizim ayrılığımızı da düşünmemeye çalışıyordum. Orada öylece yan yana yatarken, "Ogo, burada mı uyuyacağız?" diye takıldım.

"Bu gidişle öyle olacak galiba, baksana bizim mezarlık *loop*'u gibi dönüp dönüp geliyoruz" deyip güldü.

"Joe pansiyonda söylediğinde böylesini düşünmemiştim. Ayaklarım getiriyor resmen. Ne tuhaf, değil mi? Sen büyü yapılmış gibi ha bire şunun etrafında dolanıp duracağını hayal edebilir miydin?"

"Hayır, bu kadarını hayal bile edemezdim."

"Ben de" diye rüyadaymışım gibi bulanık bir sesle mırıldandım. "Ne acayipmiş! Sence neden dönüp dönüp geliyoruz?"

"Bilmem. Galiba vedalaşamıyoruz."

"Katedralle mi?"

"Yolculukla. Katedral son durak, buradan ayrılırsak yoldan da tamamen çıkacağımızı biliyoruz. Artık ok da kalmadı, hiçbir şey kalmadı."

Gözlerimi kapadım ve bir masal kitabının içinde olduğumu düşledim. Nice badire ve kahramanlıklardan sonra Kaf Dağı'nın ardındaki büyülü tüyü bulmuş, heybeme yerleştirmiştim. Son sayfadaydım artık. Sayfayı çevirdiğimde önce önüme bir boşluk çıkacak, sonra kitabın sert kapağı bir daha açılmamak üzere kapanacaktı. Öyle bir his. Öyle bir his öyle bir his olmasına ama kim kapatır ki o zaman kapağı?

"Sırf biz değil, baksana herkes öyle" dedim. "Haklısın, bitirmek, bittiğini kabul etmek zor herhalde."

Herkes derken işaret ettiğim yerde, kalabalığın içinde yine Vesna'yı görür gibi oldum bir an. Sadece bir an. Sonra bir hayalet gibi yok olup gitti. Ben onu sahiden görüp görmediğimi düşünürken, "Bitince yol ayrı bir kıymete biniyor" dedi Ogo.

"Evet" diye mırıldandım, "Biten şeyler hep kıymete biner. Halbuki o kadar da vazgeçilmez bir yol değildi, imanımızı gevretti."

"Hemen çamur atma yahu, güzeldi. Bak bu da yolun son dersi. Olgunlukla veda etmeyi öğrenmeliyiz. Çamur atmadan, suçlu aramadan, sonu burasıymış, buraya kadarmış diyebilmeyi."

"Zordu zor!" diye ısrar ettim.

"Ama güzeldi. Gene olsa gene yürürüm. Sen yürümez misin?"

Durdum. Tepemdeki leylek kafilesine takıldı gözüm. Dönmek için gidenlere.

"Bilmem."

"Seneye bir daha geliriz belki, ha?"

Yutkundum.

"Aynı şey olmaz" dedim kırık dökük.

"Nedenmiş o?"

"Olmaz işte."

"Tabii" dedi Ogo. "Hava değişir, kaldığımız yerler değişir, belki rotamız bile değişir. Elma veren teyzeyi, Şık Latife'yi, derbeder Norveçliyi, Türkçe konuşan kızı, postacı dayıyı filan göremeyiz. Aynı insanlarla karşılaşamayız ama başkalarıyla karşılaşırız bu sefer de."

Cümlesini bitirmesiyle arkamızdan bir ses yükseldi.

"Hiiiç o kadar emin olmayın!"

Sesi tanıdım. Kalbim göğüs kafesimi delip çıkacak gibi gümbür gümbür atmaya başladı. Tüm vücudum kaskatı kesildi ama heves heyecana galip gelince başımı kaldırmayı başardım. Oradaydı! Bukleleri dağılmış kabarık saçları, sarma sigarasından nefes çekerken üç çizgiyle selama duran beyaz alnı, ince üstdudağı, tombul altdudağı, inci gibi dişlerini ortaya seren tanıdık gülümsemesi ve o kostak edasıyla arkamdaydı!

"Vaaay!" diye yerinden doğruldu Ogo. "Burada mıydın sen?"

Beriki hınzırca göz kırptı. Kirpikleri yelpazeler gibi açılıp kapandı.

"Dünden beri."

Yerimden kıpırdayamadım. Söyleyecek bir şey arıyor ancak onca mektuptan sonra nasıl davranacağımı kestiremiyordum. Tonla kavga etmiştim onunla. Hiçbirinden haberdar olmadığı yığınla kavga. Ogo'ya sarıldıktan sonra bana doğru eği-

lip dostça gülümsedi.

"N'aber huysuz? Ayaklar nasıl oldu?"

Sözcükler kafamın içinde lunaparktaki arabalar gibi çarpışıyordu.

"*Huysuz babandır!*"

"*Neredesin sen?!*"

"*İnsan mektup yazmaz mı? Senin yüzünden hepsini kendim yazmak zorunda kaldım.*"

"*Aman, yazmazsan yazma!*"

"*Hem sen ne münasebet çantamı açarsın!*"

"*Ben seni çağırdım Yakup. Ben seni çağırdım. Sen de beni çağırdın mı?*"

"*Yakup, iyi ki geldin.*"

"*Yakup!*"

İçerideki onca dağdağaya rağmen hepi topu iki bayat sözcük dökülebildi ağzımdan:

"Fena değil."

Yakup inci dişlerini cömertçe sergilemeye devam ederek ortamıza oturdu, sonra da yerini beğenmemiş gibi bir iki kıpırdanıp çareyi bizim gibi yatay pozisyona geçmekte buldu. Uzandı. Ogo'yla benim ortamıza! Dizi dizime hafifçe değdiğinde içimde tuhaf bir karıncalanma oldu. Topuğumu kucağına yerleştirdiği o anı hatırladım. Bu minicik temaslardan neden böyle etkilendiğimi, ergen oğlanlar gibi çaya çorbaya baştan çıkıverdiğimi anlayamadım. Günlerdir bedenin ihtiyaçlarını umursamadan yürümenin gerilimi miydi bu, yoksa solmak üzere olan bir bitkinin topraktaki suyu köklerine çekmek isteyişi mi? Aklımdan geçenleri ruhu bile duymayan Yakup, önce başının arkasında kavuşturduğu ellerinden destek aldı, sonra rahat edemeyip, "Şu çantanın ucunu iter misin?" diyerek, benim yapmamı beklemeden çantamı kenarından çekip başının altına kaydırdı. Şaşkınlıkla bakakaldım. Obradoiro Meydanı'nda, yerde, yan yana yatıyorduk ve bir yastıkta kocamak üzereydik! İlk kar-

şılaştığımız akşam Ogo'nun onun yatağına süzülüşünü izlerken yaşadığım hayreti düşününce, bu yatmalı kalkmalı vaziyetin ilişkimizin tabiatında bulunduğuna hükmettim. O gece, o gece keşke... O aksak bankta ya da belki boş yataklardan birinde... Böyle düşündüm ve böyle düşündüğüm için halime güldüm.

Hemen sohbete girişen Ogo, arkadaşına dünden beri şehirde ne yaptığını soruyor, o da gezdiği yerleri anlatarak, yolunun gidip gelip meydana çıkmasıyla dalga geçiyordu. Demek ona da aynısı olmuştu. "*Ne çok ortak noktamız var! Ali'nin sarı gazozu bir, senin evini arayışların, sonra dönüp dönüp meydana çıkışların iki! Yakup, evet, benziyoruz demek ki!*"

Dönüş yolunu konuşuyorlardı. Ogo kendisinin pazar döneceğini, benim de yarın Finisterra'ya geçeceğimi söyledi. O zaman Yakup bana göz kırpıp, "Finisterra?" diye tekrar etti. Çenem gevşedi, dudaklarım aralandı, ayran budalası gibi bakakaldım. Şunun şurasında bir hafta evvel at hırsızı da olabilir diye düşündüğüm adam şimdi Michelangelo'nun *Davud*'undan halliceydi. Bir hafta daha hayalini kursam kim bilir neye dönüşecekti? Çenemi makul bir açıda tutmaya gayret ederek cevap verdim:

"Hı hı."

"Yıllar önce gitmiştim, bence seversin. Yalnız alevlere dikkat et!"

Bu son laf irkiltti beni. Ne demek istiyordu? Rüyalarımı da mı okuyordu? Korkarak sordum:

"Ne alevi?"

"Gidince görürsün. Bu arada biliyor musun, gemiler hâlâ batıyormuş orda. Finisterra'daki batık sayısı bütün İspanya kıyılarından fazlaymış. Efsanenin hakkını veriyor."

Arka arkaya sıraladığı garip laflar, zaten berrak sayılamayacak kavrayışımı iyice bulandırmıştı. Bir araba malumat yerine ben de geleyim demesini mi umuyordum bilmiyorum ama ni-

yeyse bozuldum. Gerçi gelip ne yapacaktı ki, kefenimi giydirip dalgalara mı itecekti beni? Peki ama alevlere dikkat et derken neyi kastetmişti?

"Evet, bence de seveceğim" dedim.

O sırada Ogo yerinden doğrulup sağ çaprazımıza doğru hararetle el sallamaya başladı. Bir yandan da bas bas bağırıyordu:

"Heeey! Heeey!"

Kendini paralayarak el salladığı yöne baktım, 1. Richard. Onu ilk gördüğümüz zamanki gibi bacaklarını iki yana ayırmış, kaporta bebeği asaletiyle oturuyordu. Ben uzaktan selam vermekle yetindim fakat Ogo apar topar kalkıp peşinde Şerbetiyle birlikte yanına kadar gitti. Bu zahmeti garipsemedim. Ogo'nun her zamanki haliydi. Joe'yla Rania'nın yanına gidişime bakılırsa, yolun son günü tanıdık simalara gösterilen fazladan sevecenlik bana bile sirayet etmişti. 1. Richard'la Ogo da karşılaştıklarına sevinmiş görünüyorlardı. Ogo yere diz çöktü, konuşmaya başladılar.

"Yol arkadaşı mı?" diye sordu Yakup, onları göstererek. Uzaktaki iki kişiyi göstermek bir insana bu kadar mı yakışırdı? Adam gittikçe daha da bir hoşlaşıyor, konuşurken tu tu tu maşallah diye suratına tüküresim geliyordu.

"Arkadaş denemez, daha ziyade belalı" diye cevap verdim. Güldü.

"Eee, nasıl geçti yürüyüş?"

"İyi."

"O kadar mı?"

"Hı hı."

"Sinema şakama mı kızgınsın yoksa hâlâ?"

"Yoo, niye kızacakmışım?"

"Seni kızdırmak için yaptım."

"Sebep?"

"Seni kızdırmak zevkli. Kızınca dudaklarını büzüyorsun,

ortaparmağınla da hafif hafif tempo tutuyorsun. Neyin temposuysa o artık. Notumu okurken yine öyle yapacağını hayal etmek hoşuma gitti, o yüzden yazdım. Ama bak şimdi buna da kızma."

Sesi yumuşamıştı. Öyle mi yapıyordum? Farkında bile değildim. Halime tavrıma çok dikkatli baktıysa demek... Ama neden herkes benimle konuşurken kızma kızma deyip duruyordu, sahiden o kadar heyheylerim tepemde mi geziyordum? Talihsiz laflar etmekten çekinerek sohbete meraklı değilmiş gibi davranmaya çalışıyor, dalıp gitmekten korktuğum için gözlerimi Yakup'tan kaçırıyor, asıl ilgim oradaymış edasıyla hâlâ Ogo'dan yana bakıyordum. Richard'ın Ogo'ya bir kâğıt uzattığını gördüm. Yakup, dikkatimi kendisinde toplamak ister gibi uzanıp hafifçe çeneme dokundu. Elektrik çarpmışçasına irkilerek boynumu geri çektim. Dudaklarından tane tane dökülen acelesiz sözcüklerle, "Huysuzluk etmesen birkaç gün de birlikte yürürdük belki ama hadi neyse" dedi.

"Ah ne güzel olurdu Yakup" diye geçirdim içimden. Dışımdansa, "Neden ki?" diye çemkirdim.

"Birlikte yürümek eğlenceli olurdu. Arada kızdırırdım seni. Ama hep de kızdırmazdım."

"Valla ben uyandığımda sen gitmiştin. Hem kalabalık yürümeyi sevmem. Ne o öyle izci kafilesi gibi!"

"İstemediğini bildiğim için gittim zaten. Neyse, bak görüştük yine. Bugün varacağınızı tahmin etmiştim. Gündüz birkaç kere sizi görür müyüm diye buraya uğradım ama göremedim."

"Bir kere karşılaşan hep karşılaşır! Eğer isterlerse. İkisi de!"

"Genelde meydandaydık. Denk gelmemişiz" dedim.

Yakup dirseğinden destek alıp hafifçe doğruldu. Yüzünü yüzüme biraz daha yaklaştırdı. Reyhan kokulu soluğunu duyabiliyordum şimdi.

"Hani bu yola neden çıktığımı sormuştun ya, hâlâ bilmek istiyor musun?" diye sordu. Ağzımı açtım. Fakat bir şey söyle-

meme fırsat kalmadan, zamansız dönüşler kralı Ogo, Şerbetiyle gelip tepemize dikildi. Kalbimin ritmini yatıştırmaya çalışarak, "Ne konuştunuz o kadar?" diye sordum.

"Hiç, yol mol."

"O kâğıtlar filan?"

"Ha, telefonlarımızı aldık."

"Niye, tatlı sohbetine doyamadın mı?"

Boş beleş konuşarak Yakup'la aramızda buğulanan havayı dağıtmaya çalışıyordum. Ogo onca yolu bizimle yürümemiş, patilerine kara sular inmemiş gibi zıp zıp zıplayan Şerbetine her zıpta bir ceviz parçası ikram ederken, "Soğuk oldu burası, kapalı bir yere geçip bir şeyler mi yiyip içsek?" dedi.

Haklıydı. Hava karardıkça soğumuş, rüzgâr nefesini sert bir perdeden üflemeye koyulmuştu. Ayaklandık. Meydana açılan ara sokaklarda dolaşarak oturacak mekân aramaya başladık. Daha doğrusu onlar aradı. Benim hiçbir şeye takatım kalmamıştı. Küt küt atan kalbimin ritmi hâlâ düzene girmemişti. Neler olmuştu az evvel öyle? Bu Yakup düpedüz flört mü ediyordu benimle, yoksa ben mi her lafını başka yere çekiyordum? Bugün beni görmek için mi meydana gelmişti? Eşyaların ve insanların birbirine çekildiği doğruydu o zaman. Belki ben ne zaman onu ansam o da beni düşünmüştü. Tamam, o benim gibi kendi kendine dövüşerek düşünmemiş olabilirdi. Bir gece sohbet ettik diye abayı yakacak hali yoktu ama belli ki merak ediyordu beni, birlikte vakit geçirmek istiyordu. Canım birden hiç ölmek istemedi. Ama yapacak bir şey yoktu, karar vermiştim artık. Hem yaşama hevesim iki günlük bir herifin, peki tamam, çok tatlı ama iki günlük bir herifin benimle yürümek istemesine mi bağlıydı? Böyle düşününce bilendim kendime. Öleceğim yoksa bile sırf bu yüzden ölsem yeriydi. Bu kadar mı zavallıydı hayatım, ruhumun selameti bile bu kadar mı edilgendi? Ne şimdi bu halim böyle diye düşündüm, liseli gibi!

"Kusura bakma Yakup, sırf bir yolu benle yürümek istiyorsun diye

ölmekten cayamayacağım. Bu hayattan da, onun rüşvetlerinden de çok sıkıldım!"

Ne yani, kendimi kurban gibi hissetmekten kurtulmak için ölmeye karar vereceğim ama sonra kurtulmak için kıytırık bir beyaz atlı prens mi bekleyeceğim? Ne saçmalık! Sadece kurbanlar kurtarılır. Ben kurban değilim. Kurban olmamak için kendimi feda edeceğim. Şimdi Titanik batarken oynanan bu ekşi oyun ne? Ne bu anlamsız heyecan, yersiz umut? Niye şimdi? Niye bu adamla? Buradan bakınca kendimi suç üstünde yakaladım. İçimdeki o ucube sevilme isteğini iş üstünde bastım. Yakup'u düşündüm. Kafamda tıkırdayan taşlar yerine oturdu. Tam da kriterlerime uygun namzetti. Bir kere uzakta. Ayrıca hayatında biri var mı yok mu o bile belli değil. Hatta benden hoşlanıp hoşlanmadığı bile belli değil. Her haliyle tekinsiz ve belli ki mücadele gerektiren biri. Fotoğrafını çekip Çiğdem Hanım'a göndersem, herhalde kaç kaç derdi. Hoş o öyle demezdi ama takardı kulaklıkları kulağıma, tutuştururdu aleti ellerime, hatırla bakalım diye emrederdi. Seni en çok üzen ilişkilerini hatırla. Oradan oraya ak, o hasta ruhunu aynı duyguya çağıran bütün adamlara bak. Akardım, bakardım ve farklı fotoğraflardan çıkardığım parçaları bir araya koyup yapbozu tamamladığımda bir Yakup'un, bir babamın yüzüne bakakalırdım. Yok, artık yemezler! O kadar terapi parasını nafile vermedim ben. Tamam, sonunda ölüyorum, pek işe yaradı sayılmaz. Ama yine de az çok bir şeyler öğrenmiş olmam gerekmez mi? En azından neyin aşk, neyin harakiri olduğunu bilebilirim. Kendime piyangodan çıkmış tuzaklar kurmaktan vazgeçebilirim. Giderayak da olsa hiç değilse o kadarını yapabilirim.

Böyle düşününce hemen dürttüm içimdeki liseliyi. İçten içe neyin hayalini kuruyorsun sen bakayım, deyip kulağını çektim. Kolombiya'dan mektup arkadaşlığı mı yapacaksın onunla? Ogo gibi boynunu saat farkının esaretine uzatıp sabah akşam WhatsApp köşelerinde volta mı atacaksın? Mesajıma cevap

yazdı mı'lar, çevrimiçi oldu ama neden bana yazmadı'lar, yoksa başkası mı var'lar, zaten son günlerde benden uzaklaştı'lar! Kendine gel liselim!

Emir büyüklüğümden olunca, titreyip kendime geldim. Ölürayak hâlâ başımı belaya sokmaya çalışıyor, budalaca hayallere saplanıyordum. Çoktan vazgeçtiğimi hatırlattım kendime. Nasıl ıslık çalmayı öğreneceğim bahanesiyle ölmeyi erteleyemezsem, aşk merdivenine tırmanacağım hayaliyle de vakit kaybedemezdim. Şu hayatta hepi topu bir günüm kaldıysa, bir günü kalmış biri gibi davranmayı becermeliydim. Kendimi birden çok haklı ve çok kararlı, çok vakarlı hissettim. Omuzlarımı dikleştirdim.

Birbirleriyle şakalaşarak yürüyen iki kafadarın gözlerine kestirdikleri salaş bir *tapas* barına yöneldik. Tam içeri girerken gündüz yolda karşılaştığımız koltuk değnekli kadın geçiverdi önümden. Varmıştı demek. Kadın beni görmedi. Hemen Ogo'ya baktım, Ogo da kadını görmemişti. Bir şey söylemedim ama içimden gizli gizli gururlandım kadınla. Bu kadarının bile kibir sayılacağını bile bile yine de gururlandım. Aslanım dedim içimden, hiç kimse, hiç kimse değil, ancak sen olabilirsin benim kahramanım!

Çoğu yürüyüşçülerden oluşan müşterilerin sıkış tepiş doldurduğu barda meşe fıçısından bozma bir masanın etrafına dizildik. Gelen garsona *tortilla*, kurutulmuş et, karides salatası ve beşamel soslu midye sipariş ettik. Yakup vermut içmeyi önerdi. Vermutu eskiden dedem içerdi. Kadife perdeli, ceviz koltuklu salonun köşesine küçük bir bar yaptırmıştı, afili şişelerdeki içkilerini oraya dizerdi. İçlerinden bir tanesi, büyüdükten sonra aynını görünce üstünde vermut yazdığını anladığım yeşil camlı bir şişe, o zamanlar pek hoşuma giderdi. Şişesini daima, adını öğrendikten sonra sevdiğim bu içkiyi nedense hiç tatmamıştım. Velhasıl ikiletmeden teklifin üstüne atladım. Haya-

tım uzun zamandır gözlerimin önünden bir film şeridi gibi geçiyordu. Uzun zamandır ölmüyordum. Ama uzun zamandır ölmeye hazırlanıyordum. Bunu kendime hatırlattım. Dedemle Yakup arasında damak tadı nev'inden benzerlikler saptayıp iç geçirerek olmadık hayallere savrulmak yerine ömür abaküsünde bir günlük boncuğu kalan biri gibi davranmam gerektiğini de yeniden hatırladım. Tek günü kalan biri nasıl davranırdı? Üzgün mü, rahatlamış mı, umursamaz mı? Heyecanlı mı, ürkek mi, sabırsız mı? Tabii bir günün ne kadar süreceği bana bağlıydı. Angelopulos'un o çok sevdiğim filminde Aleksandros, Anna'ya, "Yarın ne kadar sürer?" diye soruyor, Anna da, "Sonsuzluk ve bir gün kadar" diye cevaplıyordu. Onlardan seneler evvel Alice, Beyaz Tavşan'a, "Sonsuzluk ne kadar sürer?" diye sorduğu ve Beyaz Tavşan da, "Sadece bir saniye" dediği için, zamanın göründüğü hızda hareket etmediğini çocukluğumdan beri biliyordum. Çocukluğumdan beri anlayamadığım, zamanın ilerlerken bile neden hep geriye gittiğiydi. Geriye gitmek de değildi aslında, daha çok kopmamakta direnen takvim sayfalarından kurtulamamak gibiydi. Gelen vermuttan okkalı bir yudum çektim. Dilimde bıraktığı baygın tadın bileşenlerini ayrıştırmaya çalışırken, için için korktuğum şey nihayet gerçekleşti. Ogo coşkuyla kapıya doğru el edip, "Vaaay! Gelsene" diye seslendi. Kiminle konuştuğuna dair en ufak bir şüphe duymadan dönüp baktım ve kalbim yine sürat koşusuna girişti. Onu gördüğüme zerrece şaşırmadım ama sahiden gördüğümden emin olmak için biraz bekledim yine de. Birkaç saniye sonra artık şüphem kalmadı. O da tıpkı Yakup gibi sahiden barda, sahiden yanımdaydı. Kaçtığım ve kaçıyor gibi yaptığım yüzlerle kuşatılmış halde, ben de oradaydım.

O sohbetsavar, o kaknem, o nemrut Vesna, hep bu anı beklemiş gibi yanımızda bitiverdi. Yorgun görünüyordu. Avurtları çökkün, gözkapakları şişkindi, yumuk gözleri iyice küçülüp yuvalarına gizlenmişti. *Camino*'nun son günü randımanlı ağla-

mış demek ki. Hanımefendinin masaya lütfetmesiyle iyice keyiflenen Ogo, belli ki daha evvel aklından geçirdiği hamle için tek saniye daha geç kalmak istemez gibi, "Ne kafa, tanışamadık daha. Ben Oğuz, arkadaşlar Ogo der" girizgâhıyla takdim faslını başlatınca, bizimki de o her zamanki derin dondurucudan yeni çıkmış ifadesiyle, "Vesna" dedi. Yakup da adını söyledikten sonra haliyle sıra bana geldi. Yüzüme dekoratif bir tebessüm yapıştırdım ve bütün soğukkanlılığımla kendimi tanıttım:

"Çiğdem."

Vesna'nın gözlerinden bir tereddüt bulutu geçti. Ogo ile Yakup'sa muhtemelen artık bayatladığını düşündükleri şakama yalap şalap gülümsemekle yetindi. Bir işe yaramasını ummuyordum ama yine de Vesna'nın o güzel kafasını az da olsa karıştırmaktan memnundum. Hep benimki mi karışacaktı?

Masadaki sohbetin hâkimiyeti elbette Ogo'nun elindeydi. Tapas değerlendirmelerini o yapıyor, aşılmış parkurları o yorumluyor, aklına gelen soruları o soruyordu. Yakup da destek kuvvet olarak sohbetin ucundan tutuyordu. Vesna ve ben sessizdik. Bir aralık Ogo her zamanki gibi tuzluğu isterken pek de âdeti olmadığı üzere adımı söylemiş, o zaman Vesna yüzüme bakıp hin hin gülümsemişti. İçimden bu defa bile isteye, "Az ye de kendine bir uşak tut" diye hırlamak geçtiyse de kendimi dizginlemiştim. Sanki Ogo adımı söylemese Vesna kim olduğumu bilmeyecek miydi? İlk başlarda her an sırrımı açık edecek tedirginliğiyle diken üstünde oturdum, hatta, "Yoruldum, otel bulalım" sızlanmalarıyla masayı dağıtma teşebbüsünde bile bulundum ama hem oralı olan çıkmadı hem de gerginliğim zamanla azaldı. Vesna malum konuya girmediği gibi, arada bir bana attığı ya da benim üstüme alındığım manidar bakışlar sayılmazsa, o konuşma aramızda geçmemiş gibi davranıyordu. Tüyler ürpertici ifşalarla, skandal itiraflarla ortalığı bulandırmaya niyetli görünmüyordu. İsteseydi o ana dek beni çoktan gammazlardı herhalde. Yapmamıştı. Ancak sözünü de tutmamıştı. Bilerek

yahut bilmeyerek karşıma çıkıp durmuştu. Bir tehdit gibi, sessiz bir şantaj, sinsi bir gözdağı gibi dikilmişti karşıma. Yabancı sözüymüş! Saçmalık! Kendini anlatmak sonunda hep pişmanlık.

Gelişen samimiyetten yüz bulan Ogo, Vesna'ya arka arkaya sorular sormaya başlamıştı. Türkçeyi ne kadar zamanda öğrenmişti, hangi okula gitmişti, İstanbul'un neresinde yaşamıştı... Vesna kısa cevaplarla yetiniyor, bol içip az kafa sallıyordu. Ogo ona *camino*'ya çıkmaya nasıl karar verdiğini sorunca, gelecek cevaba kulak kesildim. Beriki annesinden bahis açmak yerine bu yolu, izlediği bir filmden öğrendiğini söyledi. Yürürken ara ara zorlandığını ama geldiğine memnun olduğunu ekleyip direksiyonu ustaca başka yöne kırdı. Böylece günlerce yürümenin faydaları ve zorlukları üzerine konuşuldu bir müddet. Ogo uzun süre durmaksızın aynı şeyi yapmanın dikkat toplamaya yaradığını, Yakup'sa bir süreliğine konsantrasyon sağlasa da sonunda insanı yabancılaştırdığını savundu.

"Durmadan yürümek, durmadan dans etmek, durmadan yemek, hepsi aynı aslında. Bizim gibi içinden geldiği için yapıyorsan iyi de, başka türlüsü işkence" dedi Vesna. Sonra da doğruca bana bakarak, "Bir film seyretmiştim" diye ekledi.

O tek cümleyle beni hangi ana taşıdığından emin olana dek sessizce bekledikten sonra manidar bir tebessümle devam etti:

"*Atları da Vururlar.* Hatırlayan var mı?"

Bizimkinin sinsi sinsi o geceye gönderme yaparak konuşmasına mı yanayım, sinema sorusu bilmediğim yerden gelince Yakup'a karşı mahcup oluşuma mı bozulayım karar veremeyerek, "Çıkaramadım şimdi" dedim.

"Hani Jane Fonda oynuyor" diye anlatmaya başladı. "Büyük Buhran zamanı Amerika'da düzenlenen dans maratonlarına katılanlarla ilgili. Koca bir salon dolusu adam ve kadın gece gündüz dans ediyorlar. Uyumadan, dinlenmeden. Kimi has-

ta, kimi hamile. Sırf sonundaki para ödülünü kazanabilmek için eziyet çekerek. Hatırladın mı?"

"Belki biraz daha anlatırsan..."

"Asıl finalini çok severim ben. Ama şimdi söylemeyeyim. İzlemediysen belki izlersin."

"Söyle söyle. Belki de izleyemem" dedim. Kısacık bir an göz göze kaldık, bakışmamızdan savrulan kıvılcımları ikimizden başka fark eden olmadı neyse ki.

"İki kişi var, hayattan umudunu kesmiş tipler" diye anlatmayı sürdürdü Vesna. "Biri diğerine ölmesi için yardım ediyor. Ruhundaki acı dinsin diye. Anlıyor musun?"

Olduğum yerde buz kestim. İstifini bozmadan devam etti:

"Sonra polis ona cinayeti neden işlediğini soruyor. O da 'Atları da vururlar, değil mi' diyor. Şimdi hatırladın mı?"

"Hatırlamadım."

Çaktırmadan Ogo ile Yakup'a göz attım, ortalıkta uçuşan kıvılcımlardan bihaber vermutlarını yudumluyorlardı. Neyse ki Vesna daha fazla uzatmadan yine yürüme bahsine geçti. Sözcükler havada süzülmeye, çarpışmaya, devrilmeye devam etti. Fakat ben artık hiçbirini takip edemedim. Bu kız şimdi ne demek istemişti? Acı çektiğime kanaat getirmişti de ölmeme yardım mı edecekti? Yok canım, daha neler, dedim içimden. Lafı ölümden açması belli ki tesadüf değildi. Kendince bir mesaj vermeye çalışıyordu ama anlayan beri gelsindi. Yeni bir hücum ihtimaline karşı bir süre diken üstünde oturdumsa da Vesna o karanlık sulara tekrar girmedi. Bir süre sonra fabrika ayarlarına dönüp sessizleşti zaten. Ogo da sazı eline alıp garip gurup hikâyelerini anlatmaya girişti. Amazon Ormanları'ndaki kelebeklerin sodyum ihtiyaçlarını kaplumbağaların gözyaşlarını içerek karşılayışından, üstüne likör dökülünce deliren akreplerin kendi kendilerini nasıl soktuğuna kadar, nereden öğrendiği meçhul abuk sabuk hikâyelerini. Bir aralık Yakup bana doğru eğilip, "Bizim sohbet yine yarım kaldı" dedi. "Yola neden çıktığımı bi-

liyor musun diyordum."

Vermutun esrikliğiyle yüzüne mel mel baktım.

"Mezarına gitmek için."

"Eh bir nevi. Memlekete dönmeden önce kafamı toplamak için."

"*Dönüyor musun?!*" "Dönüyor musun?"

"Bir iş teklifi vardı ama karar veremiyordum. Bahanelerle erteliyordum galiba. Kızgındım. Kırgındım diyelim ya da. İnsan niye kızsın ki zaten kırılmadığı şeye? Ama işte uzatmanın âlemi yok. Özlem öfkeden güçlüyse onun sesini dinlemek lazım. Biletimi aldım. Buradan İstanbul'a geçiyorum. Adresim belli olunca eşyalarımı arkamdan gönderecekler."

"*O uzakta biri değil!*" "Öyle mi, hayırlı olsun."

Sonra gereğinden fazla sevindiğim anlaşılmasın diye sevimsizleşme ihtiyacı duydum yine. "Peki şimdi bunları bana niye anlatıyorsun?"

Yakup huysuzluğumu alaya alır, hatta sevimli bulur gibi güldü.

"E sormuştun."

Hava yapmayı bırakıp mantıklı bir soru sormaya çalıştım:

"Ev bulana kadar nerede kalacaksın peki?"

Sorar sormaz da pişman oldum. Sanki evin yoksa gel bende kal der gibi! Yakup sakince cevap verdi:

"Eski erkek arkadaşımda."

Doğru duyup duymadığımı anlamak için yüzüne baktım.

"Fırat. Türkiye'den ayrıldıktan sonra onunla da ayrıldık. Uzaktan ilişki yürütmek kolay olmuyor. Bir de benim dengesiz zamanlarımdı, çok ters davrandım. Ama tamamen kopamadık, görüşmeye devam ettik. Şimdilik ona gideceğim. Ev bulmak da çok uzun sürmez herhalde."

Başımdan aşağı dökülen kaynar suların arasından gözlerimi kırpıştırarak yüzüne baktım. Fırat'ı ne kadar sevdiğini, ona olan aşkının hâlâ dinmediğini ama işte memlekete küsmesinin

ceremesini istemeden de olsa ona çektirdiğini anlatıyordu. Arada Türkçe konuşmaya hasret kalmış çoğu gurbetçi gibi çenesinin düştüğünü söyleyip gülerek arkadaşlık etmeye çalışıyordu! İlk karşılaşmamızdan itibaren yaşadıklarım bir film şeridi gibi gözlerimin önünden geçti. Acı bir rüyadan uyanışıma tanıklık eden Yakup'un şefkatle ayağıma eğilişi, Ogo'nun arkadaşını savunurken bana, "Tarzı değilsin" deyişi... En başından beri arkadaşlık etmek dışında bir şey yapmamıştı ki. İyi kalpliydi, merhametliydi ve azıcık şefkat görmek kendi kendime gelin güvey olmama yetmişti. Sığınabileceğim birine öyle ihtiyacım vardı ki, gerçek bir his bile aramamış, gördüğüm ilk kişiyi malum kostüme sığdırmaya çalışmıştım. Mesele Yakup'un bir erkeğe âşık olması değildi. Mesele Yakup'un başka birine âşık olması bile değildi. Mesele Yakup'un bana âşık olmaması, dahası benim de ona âşık olmak için makul bir sebebim bulunmamasıydı. Yolda yazdığım mektupları düşündüm. Yakup benimle ilgilenmiş olsaydı bile, sonuçta onları kendi kendime yazmamış mıydım? Her haltı yaşayış biçimim gibi. Kendi kendime, kafamın içinde. Bir yandan bunları düşünüyor, öbür yandan da halime gülüyordum. Ah be Seher, ölmemek için mi, yoksa yaşamak için mi aşka tutunmaya çalışıyorsun? Bu aşk masallarını kim anlattı ki sana, bu yaşında hâlâ kendine kanat takmak yerine kurtuluşu elâlemin kollarında arıyorsun? İyi oldu sana! Oh, iyi oldu.

Yakup anlattı, anlattı, en nihayet omzuma dostça vurup, "Oh be, seninle konuşmak iyi geldi. Geçen gece de öyle olmuştu. Öyle bir bakıyorsun ki insan anlaşıldığını hissediyor. Döndüğünde haberleşelim mutlaka" dedi.

Doldurulmuş kaz gibi gülümseyerek başımı salladım. Sonra, "O gece" dedim, "bir şarkı çalmıştın, ıslıkla."

Gözlerini boşlukta şöyle bir dolandırdı.

"Ne şarkısı?"

Hayat ne acayip bilmece. Birinin hatırlamadığı, öbürünün unutamadığı olur hep böyle.

"Bilmiyorum ki" dedim. İlk sende duydum."

"Nasıl bir şeydi?"

Sesimi iyice kıstım ve ona doğru eğilip kesik kesik mırıldandım:

"Na na na na naaa, na na na na na na naaa, na na na na na na naaa na na naaaaa."

Yakup hiç ses etmeden sonuna dek dinledi. Ogo Vesna'ya, Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasının, öğrenilmesini nasıl da zorlaştırdığına dair sıkıcı bir brifing veriyor, Vesna onu dinlerken bir yandan da alttan alta Yakup'la beni süzüyordu. Mırıldanmayı bitirince, "Bu nedir?" dedim. "Kimin şarkısı?"

Yakup alnını yukarı doğru kaldırıp, "Lord Creator" diye cevap verdi. Başka da bir şey söylemedi.

Bar gittikçe daha beter kalabalıklaşmış, değirmen taşının altında ezilen buğdaylar gibi dört bir yana saçılan seslerin tozlu uğultusu birbirimizi duymamızı iyice zorlaştırmıştı. Günün yorgunluğu vermutla birleşince epeyce gevşemiştik. Gözler hafiften baygınlaşmaya başlayınca nihayet yat borusu çaldı. Nerede kalacağımızı konuşurken, Yakup kendi otelini önerdi. Ucuz ve temiz bir yermiş. Gülerek ekledi: "Meydandan da uzak değil."

Böylece kalkıp yer var mı diye bakmak için hep beraber oraya yöneldik. Vesna da! O nemrut, o nobran, o nadan, o insan gördü mü kaçacak delik arayan Vesna. Dilimin ucuna geldi ama sen tek başına kuş uçmaz kervan geçmez bir yerlere gidip gönlüne göre gözünün musluğunu açsan ya demedim. Neticede anası ölmüş garibimin. O da bana derdini açtı sonuçta diye geçirdim içimden. Oradan bakınca ben de emanet aldığım sırra layıkıyla muamele etmeyi beceremediğimi. Değil yaralı parmağa işemek, kıza surat asmaktan başka bir halt etmemiştim. Ama ne yapsaydım? Hem kendi istemişti hem de kendi uymamıştı anlaşmaya.

Otelde hepimize yetecek kadar yer vardı. Üç oda tuttuk. Anahtarı alırken resepsiyondaki adama Finisterra'ya giden otobüsleri sordum. Yakından kalktıklarını, on dakikada yürüyebileceğimi söyleyip durağı tarif etti.

"İlk otobüs kaçta biliyor musunuz?"

Önündeki bilgisayara bir şeyler yazdıktan sonra, "Seferler sabah altı buçukta başlıyor" dedi.

"Uyandırma servisiniz var mı? Altıda odaya telefon edip uyandırır mısınız?"

"Tabii."

Teşekkür edip ayrılırken Vesna'yla göz göze geldim. Bulanık bir istihzayla gülümsüyor, belli ki anlayamadığım bir şey anlatmak istiyordu. Ben ona gülümsemedim. Apaçık bir anlamla kısacık baktım sadece. Sözünü tutmamış birine nasıl bakılırsa öyle.

Vesna ile Yakup'un odaları birinci, Ogo'nunkiyle benimki ikinci kattaydı. Birinci katta ikisiyle de vedalaştık. Vesna'yla sadece el sıkıştık. Yakup iyi yolculuklar dilerken bana sarılıp kulağıma fısıldadı:

"Döndüğünde görüşelim mutlaka."

"Görüşürüz Yakup."

"Görüşelim Seher."

Sonra merdivenlere yöneldik Ogo'yla. Gözlerim yanmaya başlamıştı. Ogo kolunu omzuma attı.

"Yarın seni yolcu ederim."

"Çok erken çıkacağım."

"Olsun, kalkarım."

"Çocuk muyum ben Ogocum? Bırak bir işi de yalnız yapayım."

Sahanlığa varmıştık. Ogo durdu.

"Burada vedalaşıyor muyuz o zaman?"

Yutkundum.

"Öyle."

Ogo bir karar vermeye çalışıyormuş, belki de verilmiş bir kararı uygulayıp uygulayamayacağını anlamaya uğraşıyormuş gibi şöyle bir kıpırdandı. Bakışları kaçmakta olan bir cismi takip edercesine soldan sağa hızla kaydı. Sonra sağ elini sol bileğine atıp ağır hareketlerle kıymetli Casio'sunu çıkardı.

"Senden bir şey istesem yapar mısın?"

"Hayırdır?"

Saati uzattı.

"Benim için bunu gittiğin yere, dünyanın sonuna bırakır mısın?"

Gözleri dalgalıydı. Bir şeyleri bitirmenin kederi, başlayabileceklerinin taze heyecanına karışmıştı. Herhalde umuttu bu bakışın adı. Benim tatlı Ogocuğum, kendi saatinde yaşamak istiyor artık, ne iyi. Keşke ona yeni bir saat alıp hediye edebilseydim diye geçirdim içimden. Kendi zamanını gösteren yeni bir saat. Ama güzel şeylere vakit kalmamıştı. Saati elinden alıp cebime koydum.

"O iş bende."

Ogo cebime doğru son kez göz atıp derin bir nefes verdi ve yine gülümsedi.

"Çok kalmazsın değil mi?"

"Bakalım."

"Uzarsa haber ver lütfen gizemli kurabiyem. Aklım sende kalmasın. Arada bir yerlerden *mail* filan at hiç değilse."

"Merak etme" dedim. Yüzüne baktım yine. Rengârenk gözlerine. Ah Ogocum. Benim canım arkadaşım. Sana ne korkunç bir şey yapacağım. Ne olur beni affet. Kendini de suçlama sakın. Boğazıma dolmaya başlayan kırçıllı ağırlığı atmak için öksürerek, "Ogo" dedim, "biliyorum teşekkür işlerinde iyi değilim. Ama sana gerçekten teşekkür ederim. Göstermeyi hiç beceremediğim kadar teşekkür ederim. Sen... bu yolu güzelleştirdin. Her şeyi hep güzelleştirdin. Sen iyi, çok iyi bir arkadaşsın. Bir arkadaş için ne yapılabilirse hepsini yaptın."

"N'oldu ya, ölüyor muyum, bayram değil seyran değil enişte-m beni niye öpüyor?" diye güldü. Gözlerinde saf, çocuksu bir mahcubiyet ışıldadı. Ben de gülümsemeyi denedim.

"Hiiiç, öylesine. İçimden geldi. Her gün her gün alıştırdın kendine. Stockholm Sendromu mudur nedir, seni özleyeceğim."

"Özleyecek kadar uzun kalma!"

"Olur."

Sarıldık. Odama girdikten sonra onu bir daha göremeyeceğimi biliyordum. Bir daha derken bir daha. Yarın yokmuş gibi bir daha. İçim cız etti. Vedalaşacağımız anı defalarca düşünmüştüm. Ama artık hiçbir vedaya hazır hissetmiyordum kendimi. Yüzüne, gözlerine bakacak, bunun son bakış olduğunu bilerek bakacak gücüm yoktu. Kollarımı gevşettim ve gözlerimi kaçırarak, "Hadi, çok sıkıştım ben, görüşürüz" deyip koşarak odama yöneldim. Hep böyle mi yapmıştım acaba, hep böyle, uzatmadan. Bir an önce olup bitsin diye hatırlayacak kadar mesafe bırakmadan. Böyle mi gitmiştim yıllar boyunca? Vedalaşmak ne zor şeydi. Arkamdan Ogo'nun sesi geldi:

"İyi yolculuklar morukcum."

Odanın kapısını açarken bütün gücümü toplayıp, "Moruk deme bana!" diye bağırdım. Sesim titremişti.

"Okey Dasti!"

"Dasti de deme!" demek için ağzımı açtım ama yapamadım. Boğazımdan ince bir hırıltı çıktı sadece.

İçeri girdim, kapıyı kapadım ve sırtımı kapıya yasladım. Sonra o şiirdeki gibi, *nemli bir havlunun yere bırakılışı gibi* aktım kapının üstünden. Yere, dizlerimin üstüne çöktüm. Gözlerim alev alev yanıyordu. Kavrulan gözpınarlarımın üstüne bastırdım ellerimi, tek damla yaş gelmedi. Daralan nefesimi özgür bıraktım, boğazımdan ince, çocuk sesi kadar ince bir hıçkırık yükseldi.

"Hoşça kal Ogo."

28

"Başlamadan evvel size bir şey söylemem lazım. Bu son görüşmemiz olacak. Haftaya gelmeyeceğim."

"Bir haftalık bir ara mı, yoksa bir daha hiç gelmemekten mi bahsediyorsunuz?"

"Uzun bir ara diyelim."

Tereddütlü gözlerle bakıyor.

"Sormamın sakıncası yoksa... bir şey mi oldu?"

"Yok. Yani evet. Epeydir tasarladığım bir yolculuğa çıkmayı planlıyorum. Yurtdışında bir yürüyüş. Uzun sürecek. Kafamı dinleyeceğim bir süre. Sanırım fotoğraflar yordu biraz beni. Sizinle ilgisi yok. Ara vermeye ihtiyaç duyuyorum sadece."

"Nasıl isterseniz. Devam etmeye hazır olduğunuzda ben buradayım, biliyorsunuz."

"Biliyorum, teşekkür ederim."

Çiğdem Hanım, ne düşündüğünü anlamama müsaade etmeyen bir ifadeyle sakince arkasına yaslanıp bir süre sessiz kalıyor. Sonra, "Bu seans için başka bir şey düşünmüştüm ama..." diyor. "Madem bir süre görüşemeyeceğiz, o zaman ayrılmadan önce bu boşlukta sizi rahatlatmasını umduğum bir şey yapalım. Eski fotoğrafları konuşmayalım bugün. Kendimiz bir fotoğraf yaratalım. Olur mu?"

Ne demek istediğini anlamaya çalışıyorum. Gelirken, aklımdakilerden şüphe edip etmeyeceğini düşünüyor, ya anlar,

birilerini arar, tekerime çomak sokarsa diye endişeleniyordum. Daha önce intihar eden hastası olmuş mudur acaba? Bunu anladıklarında engellemek için birilerine haber veriyorlardır mutlaka. Ama neyse ki anlamadığını rahatlayarak görüyorum. Demek sıfırdan bir fotoğraf çekeceğiz. Olur, çekelim. Hayatım boyunca yaptığım bu değil mi zaten benim? Çekilmiş fotoğrafların üstüne yenilerini tabetmek; renkleri, kokuları, her şeyi ama her şeyi iç içe geçirip, içinden çıkılmaz hale getirmek. Peki o zaman, hadi bir tane daha yapalım. Çiğdem Hanım'la ortak bir yalan söyleyerek vedalaşalım. Bize de bu yakışır.

29

Bütün vedalar zordur. Bütün kopuşlar öyle. Bazen olmayacak şeylere alışırız. Tutunmaya çalışırız. Sonra bir yerde omuzlarımız düşer, beceremeyeceğimizi anlarız. O vakit kesip atmak gerekir. Ya onlar gider ya biz bırakırız. Esasında ikisi de aynı şeydir. Koparsın ve canın yanar, böyledir.

Gece boyu düşündüm durdum. Önce Ogo'yu bir daha görmemenin neye benzeyeceğini. Sonra Ogo'yla bir gündoğumu daha seyredememenin neye benzeyeceğini. Sonra artık gündoğumu seyredememenin neye benzeyeceğini. Ve sonra öbür benzersiz şeyleri. Nereden çıkıp geldikleri muamma tuhaf sesler ve imgeler üşüştü aklıma. Demlikten dökülen sıcak çay sesi, sabah bülbüllerinin uçarı ötüşleri, telaşlı vapur düdükleri, yorgun can simitleri, yıpranmış plaj havluları, pamukhelva çubukları, plastik maşrapalar, kapı önünde çıkarılmış ayakkabılar, pencereye dizilmiş sardunyalar, yuvada dönen anahtarlar... Çoktan uçup gitmiş zamanlara ait ehemmiyetsiz sandığım teferruatlar. İyi ama hani mazi kalbimde yaraydı? Hani kesip atmak lazımdı? O karanlık günler ne ara kıymete binip asrı saadet mertebesine ulaşmıştı?

Yatakta bir o yana bir bu yana döndüğüm uzun saatlerden sonra güçbela da olsa uykuya dalmayı başardım ama bu sefer de bulanık düşlere düştüm. Bir yangına, bir maşrapaya bakarken uyandığımda hava henüz aydınlanmamıştı. Doğrulup yatakta

oturdum. Kısa süre sonra da odanın telefonu çaldı, uyandırma servisi. Kalktım, yüzüme beni öldürmeden evvel diriltmesini umduğum soğuk sular çarptım. Oyalanmadan hazırlanıp çantamı sırtlandım ve tam odadan çıkacakken kapının önünde beyaz kocaman bir zarfla karşılaştım. Rüya görmediğimi kendime telkin ederek eğilip zarfı aldım. Mektup sanmıştım fakat karşıma acemice çizilmiş bir resim çıktı. Zarfı kapının altından atanın Yakup değil, Ogo olduğunu böylece anladım. Hayali fotoğrafımızın resmiydi bu. Tren yolunda çektiğimiz fotoğrafın resmi. Hani şu Ogo'nun mutlaka tabettireceğine söz verdiği. Komik bir çizimdi; Şerbet, Ogo ve ben vardık ve üçümüz de kendimizden başka her şeye benziyorduk. Arkamızda uzun bir tren yolu uzanıyordu. Sersem ama mutlu görünüyorduk. Benim yanaklarımda elma kızıllığı, Şerbet'in kuyruğunda saadet pırpırı, Ogo'nun gözleri yine rengârenk. Resmin arkasında bir de not:

"Eve döndüğünde bu en güzel fotoğrafımızı duvarına as diye."

Resmi zarfa, zarfı da buruşturmaktan korka korka çantama yerleştirdim. Sonsuza kadar silinmeyecek bir fotoğrafım olmuştu işte. Sonsuzluğu ise göremeyecektim.

Odadan çıktığımda koridor sessiz ve boştu. Cızırdayarak yanıp sönen solgun ışığın altında, yeni kazılmış mezarlık kadar loştu. Merdivenleri usulca indim. Resepsiyondaki adam başı önüne düşmüş, ağzı yarı aralık uyukluyordu. Patırtı etmemeye çalışarak dışarı çıktım. Sokak boştu. Cılız sokak lambaları etrafı aydınlatmaya yetmiyordu. Tanıdık bir tedirginlik çöreklendi içime. Sessizliği dağıtma isteği. Günlerdir yaptığım gibi yine ıslıkla o şarkıyı çalmayı denedim. Sesler artık daha temiz çıksa da lazım olan dizgede anlamlı bir biçimde buluşmayı hâlâ beceremiyorlardı. Yine de yavaş yavaş Yakup'unkini andırmaya başlamışlardı. Yeterince dinlersem içimdeki sesler de beni, bütün seslerimi yönetmesi gereken orkestra şefini, esas sesimi andır-

maya başlar mıydı? Belki sahiden bunu çalmadan ölmem diye geçirdim içimden. Belki sahiden kendi sesimi işitmeden ölmem. Böyle düşündüğüm için kendime gücenmemeye çalıştım. Sonuçta dilinde yarım kalmış bir şarkıyla ölmeyi kim isterdi ki? Haklıydı Ogo, bitmemiş şeyler incitiyordu bizi.

Loş sokakta birkaç adım yürüdükten sonra tüylü bir şey bacaklarıma dokununca korkuyla yerimden sıçradım. Şerbet mahmur mahmur yüzüme bakıyordu.

"Yine mi uykunda geziyorsun sen? Hadi git yat nerede uyuyorsan, senlik bir durum yok."

Havlamadı, kuyruk sallamadı. Öylece baktı sadece. Ama sanki bakışlarında daha evvel görmediğim, gördüysem de fark etmediğim ıslak bir gölge kıpırdandı. Bir an şaşaladıysam da hızla toparlanarak, "Kusura bakma şekerim, gitmem lazım" deyip yürümeye başladım. O da kesik kesik soluyarak peşime takıldı.

"Hay Allah, Ogo yok işte bak, gelmeyecek."

"Otobüse bineceğim, sen gelemezsin."

"Yolcu edeceğim diyorsan tören istemez."

"Yoksa gittiğimden emin olmak için mi peşimdesin?"

"Vazgeçirmeye çalışma lütfen beni."

"Çalışma deyince vazgeçirilmiyor bak, bu da acayip. Ogo hariç herkes uygarlığı yanlış anlıyor. Şimdi kavalkemiğimi önüne koysam afiyetle dişlersin. Sen köpeksin diye değil ha, herkes böyle. Vallahi."

Şerbet ağzını açmadan, otobüse kadar sessizce yanımda geldi. Neden yaptı bilmiyorum ama geldi. Neden öyle bilmiyorum ama eşlik etmesi de bana iyi geldi. Bir yandan da, ah be Şer-

bet, ben sana ev olamam diye geçirdim içimden. Senin bildiğin evsizlerden değilim ben. Herkesin evden anladığı başkaymış, öyle diyorlar. Herkesin evsizliği de başka o vakit. Ama ne ben anlatırım ne sen anlarsın. Boş ver o yüzden.

Bence Şerbet içimden geçenleri sezdi ama yine de geldi. Anlayanları ve yine de gelenleri nasıl da sevdiğimi düşündüm. Ne kadar az olduklarını bir de. Minnet duydum Şerbet Hanım'ın her şeye rağmen yanımda gelişine. Her şeye rağmen. Rağmen ne güzel kelime.

Durakta sabah ayazında kıçını dondurmaya yeminli birkaç sırt çantalı bekleşiyordu. Vesna bana son bir kazık atmaya kalkışmış mı diye şöyle bir etrafa bakındım ama asayiş berkemal görünüyordu. Kızdım mı rahatladım mı ondan da pek emin olamadım gerçi. Sonuçta Vesna kavalkemiğimi ısırmamıştı. Gelgelelim sarmak için sözünü yutacak kadar istek de duymamıştı. Hangisinin daha kötü olduğunu bilemedim.

Otobüs kapılarını açınca bekleşenler birer ikişer binmeye başladılar. Dizlerimin üstüne çöküp Şerbet'in başını okşadım. Hayret, kaçmadı. Sadece nemli gözlerle yüzüme baktı.

"Oteli bulabilirsin değil mi Şerbet Hanım?"

"Hav."

"Bulursun tabii, benimki de laf!"

"Bana baksana sen, en başından beri her dediğimizi anlıyorsun değil mi?"

"Hav."

"Bana bayılıyorsun, itiraf et o zaman."

"Hav hav."

Gülmeye başladım.

"Peki tamam, ben olsam ben de bayılmazdım. Ama biraz gıcık olmakla birlikte içten içe seviyorsun bence."

Şerbet kuyruğunu nazlı nazlı iki yana salladı. Nemli gözleri ışıl ışıl parladı.

"Hav."

"Ben de seni hav Şerbet Hanım. O yağmurlu günde ortaya çıkışından beri. Tabii benim değil de Ogo'nun peşine düşmeni biraz kıskanmış olabilirim. Biliyorsun zaten."

Şerbet ince bir iniltiyle nefesini yüzüme hohladı ve sonra dilini çıkarıp, rüyada mıyım dedirtecek bir sevecenlikle burnumu şapır şupur yaladı. Ben de onun minik, ıslak burnunu öptüm. Yumuşacıktı, kadife gibi. Daha önce öpmediğim, defalarca öpmediğim, hayatımı Şerbet'in burnunu öpmeye vakfetmediğim için derin bir pişmanlık duydum içimde. Ama burun öpmek için de geç kalmıştım, uzatmadım. Son kez başını okşayıp, vazgeçmekten korkar gibi hızla otobüse atladım. Paramı uzatıp şoförün hemen arkasındaki koltuğa kendimi bıraktım. Şerbet yolculamak için camın altına gelir mi, otobüs hareket edene kadar pati sallayıp orada bekler mi diye dışarı baktım ama gelen giden olmadı. Zaten o kadarını hak etmemiştim. Ya da belki ayrılışımızı mutlak bir vedaya çevirmek istememişti. O da ayrılıkları sevmiyordur belki. Benim gibi.

Otobüs tenhaydı. Yine de biri oturmaya kalkmasın diye sırt çantamı yanımdaki koltuğa yerleştirirken, bunu niye getirdim ki diye geçirdim içimden. Ölmeye gidiyorsam... Gidiyor muydum? Bazilikadaki mum tutmamıştı. Kendisi yanmadığı yetmez gibi utanmadan beni yakmıştı. Montumun kolundaki deliğe hızlıca göz attım. Ölmeye çalışan biri saklanmak için kendine bir benlik yer açar mıydı? Hoş hâlâ vapur düdüklerinin, plastik maşrapaların derdinde oluşuma bakılırsa, benimki hayattan ziyade kendimden istifa etme telaşıydı. O basiretsiz mum bile dileğimi tutmak yerine, bende çoktan yanmış başka benler açmaya çalışmıştı. Keşke uzun bir uykuya yatsaydım ve gözlerimi açtığımda ferah, doygun, öfkesiz bir bene uyansaydım. Dünyayı çiçek dürbünlerinden görebilen, kalbinde yıllanmış ağırlıklarla, sırtında Cizvit kırbaçlarıyla gezmeyen biri olsaydım. Biri beni benden alsaydı, içime daha hafif bir ben koy-

saydı. Gelgelelim bu fantezi yeni bir hayat ihtimalinden bile imkânsızdı.

Nihayet otobüsün kapıları tıslayarak kapandı. Kaderime uzanacak yolculuğun başladığını düşünüyordum ki arkada ani bir hareketlilik oldu. Yolcular seslenince şoför kapıları yeniden açtı. Dönüp baktığımda onu gördüm. Nefes nefese içeri giren Vesna'yı. Darmadağınık saçları ve aceleyle üstüne geçirdiği belli yaka bağır açık giysileriyle kendini en arka koltuğa attı. Şaşırdım ama şaşırmadım. Korktum mu, öfkelendim mi, yoksa içten içe sevindim mi, onu bile anlamadım. Fark edilmekten korkarak olduğum yerde büzüldüm sadece. Sonra bu gayretim gözüme tümüyle fuzuli geldi. Finisterra'ya gideceğini söylemişti fakat şimdi, bu saatte gitmesi? Resepsiyonistin önündeki sövgü dolu bakışmamızı hatırladım. Böyle olacağı en başından belliydi. En başından mı? Ne kadar başından?

Otobüsün hareket etmesiyle birlikte Vesna'yı unutmaya çalışıp yanağımı serin cama yasladım. Heyecanım hızla emilip yerini tuhaf bir rehavete bırakmıştı. Kirpiklerim karşı konulmaz bir mıknatısla birbirine çekiliyordu fakat uyuyamazdım. Mışıl mışıl bir otobüs yolculuğuyla ölüme gidecek halim yoktu. Yine de içimde tutunacak dal arayan mahcup bir ses, azıcık kestirmemi rica ederek fısıldıyordu. Vur kafayı uyu, ölecek değilsin işte sersem. Atlamaktan korktuğunu sanırken düşmekten ödü kopan kız değil misin sen? Onu anladım ama ona inanmadım. Söylediği gibiyse ta buralara kadar neden gelmiştim madem? Zaman kazanmak için mi? Aklımı başıma devşireyim diye mi? Üç beş tesadüfü işaretten sayıp hayata tırnaklarımı geçirecek takatı bulma ümidiyle mi? Girdiği her hikâyeden dönüşerek çıkmaya mecbur işgüzar kahramanlar gibi. Yoksa sahiden sırf yakınlarımın çekeceği acıyı gözeterek biletimi uzaklarda kesmek için mi çıkmıştım yola? Yahut Kader'le vaktiyle böyle kavilleştik diye mi? Bana bahane mi lazımdı, neden mi? Ölmek için mi, yaşamak için mi? Kafam karman çorman, ruhum allak

bullak, kalbim darmadumandı. İçimi bu kadar bulandırmasam, bir an evvel dalgalardan mürekkep Birnam Ormanıma koşsam, orman yansa, ben boğulsam, her şey bitecekti. Peki sonra? Geriye ne kalacaktı? Kül ve köpük? Cızırtılı bir ses, nahoş bir seda?

Kurosava'nın *Yaşamak* filminde, öleceğini öğrenince hayatına anlam katma telaşına düşen adam geldi aklıma. Bizim Norveçliden hallice uyuşuk bir memurdu. Ömür abaküsünde az boncuğu kaldığını fark edince kayda değer bir şeyler yapmak için kolları sıvıyor, hiç tanımadığı insanlara faydası dokunacak işler başarmaya girişiyordu. Sonra vakit çatıp öte âleme göçtüğünde, cenazesine katılanlardan biri, merhumun karakterindeki ani değişimi yakında öleceğini öğrenmesine bağlayıp, "Keşke biz de onun gibi olabilsek ama ne zaman öleceğimizi nereden bileceğiz ki?" diye soruyordu. Bu sahneyi her izlediğimde kıkırdıyordum. Sanırım sorunun saçmalığından ziyade, mevcudiyetimizin hakkını, önümüzde sonsuzmuşçasına uzanan ömürlerde değil, cebimize ceza gibi konan kısa vakitlerde verebilişimizin ahmaklığına gülüyordum. İşte ben şimdi *Yaşamak*'taki adamdım. Ne zaman öleceğimi bildiğime göre son saatlerimi dünya için değilse de kendim için hayırlı bir meşgaleyle, mesela ıslık çalarak harcayabilecek kadar şanslıydım. Üstelik bu ilk kez harcamak da sayılmazdı. Belki de asıl yaşamak tam da bu kadardı. Islık kadar. Ama güzel, kılçıksız, temiz bir ıslık.

Böyle düşününce inceden bir ıslığa başladım. Dudaklarımdan boşalan hava sesle şişti, az daha çabalarsam ses nağmesine kavuşacak gibiydi. Denedim, denedim, şoförün dikiz aynasından ters ters baktığını fark edene dek gayretle devam ettim.

Dışarıda hava ağır ağır aydınlanıyor, yol tabelaları önümden manasız bir hızla akıp gidiyordu. Finisterra 90 km. Finisterra 72 km. Finisterra 64 km. Daha düne kadar şimdi on dakikada aldığım yolu aşmak için saatlerce yürüdüğümü düşünmek garibime gidiyordu. Kendimi elimdeki yapboz parçasını ısrarla yanlış yere tıkıştırmaya çalışan çok sıkılmış, şımarık bir çocuk

gibi hissediyordum. Belki de yapmaya çalışırken bozuyordum. Aceleyle dönen otobüs tekerleklerinin üzerinde yolun hızla tükenişi içime dokunuyordu. Yol bitiyormuş gibi geliyordu da alınıyormuş gibi gelmiyordu. Hayat sürüyormuş gibi geliyordu da yaşanıyormuş gibi gelmiyordu. Bir şeyler yanlış, başka şeyler de eksikti. Kafamı bu düşüncelerle bulandırırken okyanusu gördüm. Cennetle cehennem arasında bir kuytudan ansızın başını kaldırarak, bütün haşmetiyle önüme çıkıverdi. Yine maviydi, yine çırpınıyordu. Yine coşup kabarıyor, sonra güneşi yalayarak alev alev yanıyordu. İçinde batık gemiler, cesetler, hatıralar, umutlar, seyir defterleri, mektuplar, türlü çeşit burukluklarla çalkalanıp duruyordu. Görkemli mavisine hasretle baktım. Böylece her şey bulanıklaşmaya başladı ve ağırlaştım. Hızın etkisiyle birleşerek okyanusa doğru uzanan yol çizgileri aldı götürdü beni. Birbirine çekilen gözkapaklarıma mukavemet edemeyip bir an için kendimi bıraktım. O bir an, kucağına bir düş sığdıracak kadar uzun sürdü.

Rüyamda turuncu maşrapayı gördüm. Eski usul bir banyodaydık. Maşrapayla ben. Yerler kara taştı. Küvet yoktu. Altındaki sobada odunların çıtırdadığı kocaman bir termosifon gürül gürül yanıyordu. Kadının teki, "Su bitecek, ay su bitecek, çabuk" diye diye başımdan aşağı turuncu maşrapayla sular döküyordu. Su gittikçe biraz daha soğuyordu. Üşüyen ellerime baktım. Ellerim küçücüktü. Parmaklarımın eklemleri boğum boğumdu, gamzeliydi. Ellerimden, çocuk olduğumu anladım. Maşrapayı tutan else ince uzun parmaklıydı. Uzun tırnakların üstünde beyaz sedefli ojeler vardı. Elin bağlandığı kola, kolun bağlandığı omza, omzun bağlandığı boyna ve boynun bağlandığı başa baktım. Annemin yüzü çıktı karşıma. Maşrapayı tutan annemdi. Beni yıkayan annemdi. Bir ölü yıkama töreni miydi bu, yoksa sadece hatıra zerreciği mi? İkisi de aynı şeydi, ikisi de aynı şey miydi? Kendime bunu sorarak uyandım.

Birbirine yapışmış kirpiklerimi araladığımda, gözlerim çölde okyanus serabı görmüş gibi yanıyor, son anda zar zor seçebildiğim yol tabelası Finisterra'ya 11 kilometre kaldığını söylüyordu. Birden ruhum daraldı. Dönüp çabucak arkaya baktım, Vesna başı öne düşmüş uyukluyordu. Ani bir kararla şoföre eğildim ve iç sıkıntımın sesimden taşmasına mâni olamayarak beni indirmesini istedim.

"Yolun ortasında mı?" diye homurdandı.

"*Camino*'cuyum ben. Bu kısmı da yürümek istiyorum" dedim. Öyleyse niye bindin der gibi baktı.

"Lütfen."

Göbeği önünde zigon sehpa gibi katmer katmer yükselen şoför, dikiz aynasından yüzümü inceleyerek ne olduğunu bilmediğim bir şeyi kendince tarttı. Gözlerini bıkkınlıkla devirdikten sonra otobüsü kenara çekip ön kapıyı açtı. Elim ayağıma dolanarak indim. Üstüme tarizkâr bir egzoz bulutu üfleyip yola devam eden otobüsün ardından bakarken, Vesna'nın Finisterra'da uyanıp beni göremeyince nasıl şaşıracağını hayal ettim.

Egzoz bulutunun tümüyle dağılmasını bekledikten sonra sabah serinliğinde çiçeklenen taze havayı ciğerlerime doldurarak derin bir nefes aldım. Çantamı sırtlanıp bacaklarımın üstünde şöyle bir yaylandım. Yol dediğin böyle alınır diye geçirdim içimden. O her yere çabucak gitmeyi beceren ama kesik çizgileri bile birleştirerek oldukları gibi görmeme müsaade etmeyen otobüs de neymiş! Hele o rüya? O maşrapa? Düşündükçe maşrapanın zihnimdeki yeri az buçuk netleşti. Çocukken kısacık bir süreliğine gittiğim o eve, banyoya yerleşti. Tümüyle emin olamadım ama kurcalamadım da. Çiğdem Hanım'ın muhtelif biçimlerde hep dediği gibi, inanmak için bunu seçmişsem boşuna değildi. Hep sebebin bir tohumu, dönmek için rahmini aradığı bir anası vardı. Ama umursamadım. Neden diye sormadım. Cevap aramaktan sıkılmıştım. Bana soru sormayı öğretenler, cevapların kaypaklığından bahsetmemişti. Hal-

buki soruların karşılığı çoğu zaman sözcüklerde değil, beklenmedik hislerin gölgelerinde gizliydi. Turuncu, güzel bir maşrapa, turuncu, güzel, o veya bu şekilde beni sılaya taşıyan, ruhuma iyi mi, yoksa kötü mü geleceğini kendinden evvel bana soran bir maşrapaydı işte. Bazı şeyler de sadece turuncu ve güzel oluversindi, didiklenmeden o kadarla kalabilsindi. Bize içimize dikkatle bakmayı öğütleyenler orada kaybolmamayı da öğretseydi ya. Bazı şeylerin üstüne derin derin düşünerek, bazılarınınsa ancak içine gömülmekten vazgeçerek çözülebileceğini.

Önümde uzanan yola, ilk karşılaşmada aşinalık duyulan bir yabancıya bakar gibi baktım. Otobüsün devam ettiği istikamette yürüyeceğim açıktı ama ne zaman ne tarafa döneceğime, malum fenere nasıl varacağıma dair en ufak fikrim yoktu. Yine de korkmuyor, kendimi kaybolmuş hissetmiyordum. Sadece başladığım yolculuğu bitirmek istiyordum. Esas lüzum duyduğum şeyin bu olduğunu hissediyordum; ölmek ya da kalmak bile değil, bir yolu başından sonuna yürüyebilmek. İzimi bırakmayı değil, aldığım ve alacağım izleri taşımayı becermek. Artık haritalar da, rehberler de manasızdı, tek lazım olan bastığım yeri görmemi sağlayacak ışıktı. O kadarını hep bulacaksın dercesine gülümseyen güneş, yatağından tümüyle doğrulmuş, omuzlarına dökülen kızıl saçlarını taramaya başlamıştı. Parlak perçemlerinin altına sığınıp yürümeye koyuldum.

Asfaltın yanından, her adımda toz kaldıran toprak zeminden ilerliyordum. Yanımdan tek tük de olsa otomobiller geçiyordu. Bir de benim gibi yürüyen tuhaf tuhaf tipler. Bazıları yürüyüşçü kıyafetleri içinde, bazıları her adımda yüklerinden birazını atarak, herhalde fenere vardıklarında don atlet kalacak şekilde, bazılarıysa mehdi kılığında. Mehdi kılıklılar ellerinde iklim krizinden açlığa, dünyanın sonunu getireceğini düşündükleri felaket senaryolarını yazdıkları pankartlar taşıyorlardı. Muhtemelen dünyanın sonunda, dünyanın sonuna karşı

eylem yapacaklardı. "Mutsuzsunuz!" diye bas bas bağırıyordu içlerinden biri yürürken. "Çünkü bencilsiniz. Varsa yoksa siz ve küçük dertleriniz. Mutsuzsunuz, çünkü pembe götlerinizden başka şeyi dert edinmediniz. Sizin derdiniz dünya değil, siz dünyanın derdisiniz." Böyle diye diye geçip gitti. Sonra kalabalık izci grupları ve her biri şahsına münhasır tek tek yürüyüşçüler geçti. Arkamdan gelen herkesin beni geçişine bakılırsa, evini sırtında taşıyan bir kaplumbağa gibi ağırlaşmıştım. Bastığım yeri her zamankinden başka bir nazarla inceliyor; toprakta şetaretle kımıldanan salyangozlara, sırtlandıkları kırıntıları azimle bir yerlere götüren karıncalara bakıyordum. Hepsi, herkes, nereye gidiyordu? Yol, toprak, solucanlar, karıncalar, insanlar ve adımlarım, her şey artık bana olduğundan daha acayip görünüyordu.

"Sana da acayip gelmiyor mu?" demişti bir keresinde Kader. Kırmızı ekose battaniyeyi bacaklarımıza çekip film seyrettiğimiz akşamlardan biriydi.

"Ne?" diye sormuştum.

"Her şey" cevabını vermişti. "Seninle şurada oturmamız bile. Bir düşünsene, memleketin iki ayrı ucundan iki kız. Birbirimizi hiç görmeden yaşayıp ölebilirdik. Ama yan yanayız. Bizi buraya getiren ne, buradan sonra ne olacak, bilmiyoruz. Hem korkuyoruz hem merak ediyoruz. Normalmiş gibi yaşıyoruz ya, değil, bildiğin mucize! Her şey mucize."

Kader mesela bunu da demişti, mucizeleri görmemi, yaşamamı isteyen milyonlarca başka şey de söylemişti ama ben Finisterra'da buluşma hayalini hatırlamayı seçmiştim aralarından. Tırnaklarımı geçirdiğim kurban rolümü perçinlememe yarayacak bir dayanağa yaslanmak işime gelmişti. Keşke ben de Kader gibi olabilseydim. Her toprakta yeşermenin yolunu bulabilseydim. Kendimden utanmamayı, kendimi hayal kırıklığına uğratmamayı, kendimi sarıp sarmalamayı becerebilseydim.

Önüme çıkan mil taşlarının üstündeki rakamlar birer birer azalıyor, Finisterra'nın ıslak nefesi her an biraz daha yamacıma sokuluyordu. Gittikçe ürkekleşen adımlarımı ardı ardına sıralarken uzakta bir leke belirdi. Hatta iki leke. Bir yol tabelası ve yanında bir de yürüyüşçü. Gözlerimi kısarak baktım, yaklaştıkça ikisi de berraklaştı. Biri Finisterra'nın paslı sınır tabelası, diğeri sırtını ona dayamış bekleyen Vesna'ydı.

Yüzünü seçtiğim an içimdeki gölgeler bir bir uzadı. Rahatladım mı, kızdım mı, yine anlayamadım. Kavalkemiğimin yerini belli etmek istercesine ince ince sızladığını fark edince şaşırdım.

Yanına vardığımda sinir bozacak kadar kayıtsız bir tavırla gülümsüyordu Vesna. İnce bir kesikten ibaret tebessümü kusursuz bir bıçak yarasını andırıyordu. Bir süre öylece bakıştık. İlk konuşan ben oldum.

"Beni mi bekliyorsun?"

"Sence?"

"Bana zahmet olmasın diye tetiği mi çekeceksin? Atları da vururlar, değil mi?"

Vesna bıçak yarasını açmadan gülümsedi.

"Sen at değilsin, ben de kendi sonumu umursamayacak kadar iyi biri değilim."

"Öyleyse ne? Böyle önüme dikilerek mi vazgeçireceksin beni?"

"Yoo, öyle bir niyetim yok."

Sabrım taşmaya, tepem atmaya başlıyordu.

"Ne arıyorsun burada madem? Piyangodan mı çıktın?"

"Unuttun mu, aynı yere gidiyoruz."

Bu anlamazdan gelişleri sinsiliğinden daha çok çileden çıkarıyordu beni. Aldığım derin nefesi gürültüyle bırakıp, "Söz vermiştin" diye tısladım. O zaman Vesna'nın yüzünden öfkeli bir bulut geçti.

"Ha, iyi, o geceyi hatırlıyorsun" dedi hesap sorar gibi. "An-

nesinin son çağrısına yetişememiş biri olduğumu da hatırlarsın belki o zaman. Bir çağrıyı daha kaçırmayı göze alamayacağımı tahmin edersin herhalde. Zaten ettin de."

"Nasıl? Anlamadım."

"Senin piyangondan çıkan ben değilim egoist manyak. Sen benim piyangomdan çıktın asıl. Bana nasıl bir kötülük yaptığının farkında mısın?"

Niçin herkes ağızbirliği etmişçesine kendisini çağırdığımı ima, hatta açıkça iddia ediyordu? Hem egoist manyak da neydi? Boğazımı temizleyip, "Ne çağırması be!" diye çıkıştım. "Aksine tam da bunu yapmamanı rica ettim. Üstelik sen de öyle istemiştin. Hatta önce sen."

"Öyleyse ne bok yemeye taşınamayacak kadar ağır bir yük verdiğini sorabilir miyim?"

Onu zaten bildiği şeye ikna etmeye çalışmanın çaresizliğiyle yineledim:

"Sen istedin. Kendininkini anlatabilmek için sen de kimseye anlatmadığın bir şey söyle demedin mi?"

"Çocukken babanın pantolonundan aşırdığın bozukluklardan, işyerinde ayağını kaydırdığın arkadaşlarından, sevgilini nasıl boynuzladığından filan bahsedebilirdin. Hiç mi başka sırrın yoktu? Ne bok yemeye bunu seçtin?"

Ben makul bir cevap ararken, o hiç hızını kesmeden, "Biri arkandan gelsin istedin" diye devam etti. "Piyango da bana vurdu. Burada mağdur sen değilsin, benim, önce bunda bir anlaşalım."

"Ne münasebet! Günlerdir her karşılaşmamızda sinirlerim lime lime oluyor, kaçacak delik arıyorum."

Vesna'nın gergin çenesi gevşedi.

"Maalesef" dedi. "Gerçekleşmekte olana istek duyamamak gibi kötü bir huyumuz var."

"Pardon?"

Vesna gözünde şeytani bir pırıltıyla üsteledi.

"Gelmemi istedin. Bunu sağlamak için anlattın. Ama tabii isteğinin gerçekleşmesinden memnun olmayacaksın. Yine de beni zorla oyununa kattın."

"Ne münase..."

"Boşuna inkâr etme! İnsan bir şeyi neden ister? Gerçekleşmediğini görüp üzülmek ya da gerçekleştiğini görüp yine üzülmek için. Yani seni mutlu edemem ben. Şu durumda ancak pişmanlık duymamak için uğraşabilirim. Anlıyor musun?"

"Saçmalıyorsun" diye bağırdım. "Niye gelmeni isteyeyim?"

Vesna uzun konuşacak gibi derin bir nefes aldı ama sonra ağzının içindeki havayı bir defada boşalttı. Dudaklarının yılgın kıvrımından anladım, anlatmak için en kestirme yola saptı. Neredeyse alaycı bir sesle, "Hayat ölmeye değmez güzelim" diye fısıldadı. "Biri bunu söylesin istedin sanırım. İşte söylüyorum."

"Ne yani, şimdi sen öyle dedin diye ölmeyecek miyim? Bu mu şahane planın?"

"Bak hâlâ plan diyor. Yo, dilediğin gibi ölebilirsin. Seni durdurmak gibi bir niyetim yok. Beceremem de zaten. Tek planım fenere kadar yürümek. Gelmemi istedin, ben de geliyorum. Zaten gidecektim, istediğin gibi olsun, işte yanında gidiyorum. Canın ne istiyorsa onu yap. Ama bu saatten sonra ne olursa olsun ben kendime benim yüzümden oldu demeyeceğim. Zaten konuyla en ufak ilgim yok. Oradan geçiyordum ve piyango bana vurdu. Neyse. Kaprisin bittiyse artık yürüyebilir miyiz?"

Bunu söyleyip yere bıraktığı çantasını sırtlandı. Boynundaki kırmızı fulara takıldı gözüm. Elim ister istemez kendi boynuma gitti, bende de aynısı vardı. Boynunda kan lekesi taşıyan iki kadın, dünyanın sonuna mı yürüyecektik şimdi? Kaderimde bu mu vardı?

Vesna dans pistine davet eder gibi eliyle önümüzde uzayan yolu işaret etti. Yan yana yürümeye başladık. Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Ne söyleyeceğimi de. Söyledikleri hakkın-

da düşünmeye korkuyordum. Sadece merak ediyordum. Bir süre sonra dayanamayıp sordum:

"Geldin, burada beni bekledin ama... hiçbir şey yapmayacak mısın yani?"

Vesna ellerini iki yana açtı.

"Sahiden ölmeye karar verdiysen seni tutabilir miyim? Deniz fenerine mi bağlayacağım?"

"Anladım! Senin önünde yapamayacağımı düşündün. Yanımda biri olursa... Varlığınla rahatsız edeceksin. Planın bu."

Bu defa gülmeye başladı. Sinirleri bozulmuş gibi değil, sahiden komik bir şey işitmiş gibi içtenlikle gülüyordu.

"Şu hayatta kendi aklından daha çok beğendiğin bir şey olmadığını anlıyorum ama o geceden beri düşünüyorum da, neredeyse aptallık derecesinde saf bir yanın var senin. Bak şekerim, varınca hayal kırıklığına uğrama diye söylüyorum; orası pek öyle şık intiharlar için hazırlanmış sessiz bir sunak sayılmaz. O bindiğin otobüstekiler ve etrafından gelip geçenler var ya, hepsi oraya gidiyor. Daha sessiz bir yer ararsan bir dahakine Times Meydanı'nı filan dene. Tabii moralini bozmak istemem, çok isteyen bir yolunu muhakkak bulur, merak etme. Yalnız sakıncası yoksa şimdi biraz hızlanabilir miyiz? Ölüm korkusu senin bacakları epey yavaşlatmış."

Havanda dövülmüş bir sesle, "Ne yani, sebebini de mi sormayacaksın?" diye mırıldandım. Vesna omuz silkti.

"Eminim benim halledebileceğim bir şey değildir. Yoksa o gece sorduğumda söylerdin. Ha, istersen yine anlatırsın, o ayrı. Ama muhtemelen cümle haline getirildiğinde saçma görünüyordur, sanmam ki isteyesin" deyip adımlarını biraz daha hızlandırdı. Artık benimle ilgilenmiyor, tümüyle kendi yolunda yürüyordu. Ben de hızlandım. Hiç değilse merakından sorar diye ummuştum, tavrına biraz sinir oldum. Yine de fikrini değiştirirse diye kallavi bir cümle hazırlamak istedim ona. İntihar mektubu yerine geçecek, fiyakalı bir cümle. Ama bir ömrün im-

kânsızlığını tek cümleye sığdırabilir miydi insan? Nasıl denirdi sahiden? Ölmek istiyorum, çünkü yaşadım. Ölmek istiyorum, çünkü yaşayamadım. Ölmek istiyorum, çünkü dünyaya sığamadım. Ölmek istiyorum, çünkü kendime tahammül edemiyorum. Ölmek istiyorum, çünkü birkaç ev değiştirdim, kırk sene önce annemle, otuz sene önce de babamla aram iyi değildi, ilişkilerim limoni, uykularım da tatsız olunca, öleyim madem dedim... Haklıydı. Cümleye dökmeye çalıştığımda o derin sebepler sığlaşmakla kalmıyor, komiklik derecesinde saçma görünüyordu. Bir intihar mektubu yazmaya kalksam okuyanlara rezil rüsva olurdum. Bunu fark edince Vesna'nın nezaket gösterip sormayışına minnet duydum.

Koca bir nedenler silsilesini tek cümleye sıkıştırmak mümkün değildi. Bir kere cümlenin başı eksik, hatta yanlıştı. Ölmek istediğim yoktu, sadece yaşamak istemiyordum. Hatta yaşamaktan bile değil, olduğum bu insan gibi yaşamaktan yorulmuştum. Vesna haklıydı, derdimi çeyiz gibi ortaya sermek ve merhamet dilenmek için kimseye söyleyebileceğim bir cümle yoktu. Kendime bile. Belki bu yüzden bir intihar mektubu yazmak değil, bizzat bir intihar mektubu olmak istemiştim. İstemiş miydim?

Eğilip bütün içtenliğimle içime baktım. Güçsüz müydüm ben? Kendini kandıran bir yalancı mı? Zaman kazanmaya çalışan bir korkak mı? Bulunmayı bekleyen bir kayıp mı? Minik şişelere mektuplar yerleştirip açıklara fırlatan, vurduğu kıyıda kurtarılmayı uman bir zavallı mı?

Bu ölüm yürüyüşüne kendimi kandırmak namına çıkmadığımı biliyordum. Sahiden bir şey bulmayı ummuştum. İçinde kendimi kaybedeceğim bir şey. Ama işte anlamları yine ellerimle, bildiğim gibi dolduruyordum. Oysa balkonlardan atlamaktan korkan kızdım ben, evet, atlamak istediği için değil, ölmek istemediği için. Yoksa korkuyla değil arzuyla dolardım, atlardım. Ölüme gitmenin değil, yaşama ikna edici bir anlam ara-

manın yoluydu yürümek; ölüme yaklaşmak, kıyısına kadar gidip bakmak. Korkmayı ve geri çekilmeyi ummak. Herhalde öyle. Balkonlar bu yüzden şeytani bir hazla gülümsüyordu. Düşebileceğimi hissetmek, düşmediğim her anı yüceltiyordu. Ölüme yaklaşmak da hayatımı yüceltsin istiyordum. Oysa hayatım yücelmiyordu, ben yücelmiyordum. Baktığım karanlık tarafından emiliyordum.

Taş yolları, dar sokakları ve geniş meydanıyla Finisterra'nın içinden geçip tabelaları takip ederek kadim burna doğru yöneldik. Dünyanın sonuna doğru. Ciğerlerim okyanus kokusuyla, içim yaşamak ve ölmek korkusuyla doldu. Dalgalar derinden uğulduyor, uzaklardan o meşhur deniz fenerinin tepesi görünüyordu. Kalbimin perspektifini kaybetmiştim, dünyaysa kusursuz bir perspektifle dönüyordu. Her adımda biraz daha büyüyordu fener. Yorgun yüzü sabah akşam dayak yediği uçsuz bucaksız okyanusa dirençle bakıyordu.

Yan gözle Vesna'ya baktım ben de. Gözleri dolu doluydu. Yaşlardan biri yerinde durmaktan sıkılıp yanağına düşerek çenesine doğru süzülmeye başladı. Benim için ağlamadığını biliyordum. O da herkes gibi başkalarına üzüldüğünde bile kendine ağlıyordu. Annesini, annesini bile değil, onunla anlam kazanan ya da anlamsızlaşan kendi varlığını düşünüyor; yapmak için geldiği şeyi yapmak, rahat rahat gözyaşı dökmek istiyordu. Yanımda olmayı seçmediğini, buna mecbur kaldığını bütün kalbimle anladım o an. Onu ben mecbur etmiştim. Şimdi kendi derdini bırak, biraz da benimkini yüklen demiştim. Aynı şey benim başıma gelse, birinin kendini öldüreceğini öğrensem, hak versem bile arkamı dönüp gidebilir miydim? Kalbimde yakıcı bir mahcubiyet peydahlandı. Ona niye anlatmıştım? Sahi niye anlatmıştım? Vesna haklıydı. Olur da sonuna kadar gidersem biri bilsin, biri peşimden gelsin istemiştim. Tutmasını istememiştim ama tutmak için gelmesini istemiştim. İçimdeki tekmil

duygu çalkalanmaya başladı ve mahcubiyet öfkeye, öfke kırgınlığa, kırgınlık korkuya, korku tuhaf bir rahatlamaya karıştı. Cebimden çıkarıp bir mendil uzattım Vesna'ya. Bana önce düşmanca, sonra gülümseyerek baktı. Mendili alırken sordu:

"Bana bir filmden bahsetmiştin hani. Ağlayamadığından. Sahiden öyle mi?"

"Boş ver beni" diye mırıldandım. "Sen yeterince ağladın mı bari? İstediğin gibi."

"Evet" deyip, burnunu gürültüyle sümkürerek sildi. "Yine de daha bir süre ağlayacağım gibi görünüyor. Şu yol rahat rahat ağlamama yaradı ama asıl, ağlamak için buralara gelmeye gerek olmadığını anlamama yaradı. O yaşın akacağını, akması gerektiğini kabullendim. Temizlemek istediği bir şey var çünkü. Artık birini gördüğümde gözyaşımı silmeye uğraşmıyorum. Yine de mendil için sağ ol. Burun başka. Pis bir şey. Onu hâlâ siliyorum."

Kendimi tutamayıp güldüm.

"Yol insanı önce perişan ediyor, sonra da o perişanlıktan utanmamayı öğretiyor."

"Bize hep direnmeyi öğrettiler" deyip içini çekti Vesna. "Ama yanlış şeylere direnmeyi. Mesele biraz da kabul etmektir belki."

Saf saf sordum:

"Neyi?"

Vesna durdu. Elini omzuma koydu. Çiy damlalarıyla bezeli kirpiklerinin arasından gülümseyerek cevap verdi:

"Kendimizi."

30

"Peki" diyorum, "hazırım."

Çiğdem Hanım bu defa kulaklığı ve titreşim yayan aleti uzatmıyor, gözlerimi kapamamı istiyor sadece.

"Şimdi geçmişe gidelim" diyor fısıldıyor. Bu klişe cümle sinirlerimi rendeliyor. Bir kere de o çukura gitmeyelim babasını satayım, bir kere de yerimizde kalmayı becerelim demek geçiyor içimden. Susuyorum.

"Çocukluğunuzu, çocuk halinizi hayal edin lütfen."

"Kaç yaşımı?" diye soruyorum bıkkınlıkla. Çocukluğumun tek bir hali yok ki. Kiminde altıma dolduruyorum, kiminde ön dişlerim yok, kiminde memelerim tomurcuklanmaya başladığından kambur yürüyorum. Hepsi benim çocukluğum, hepsinde çocuğum. Hangi halimi hayal edeceğim, ben ne bileyim!

"Siz bilirsiniz. Şöyle düşünün, orada küçük bir kız var. Her yerden, herkesten koparak ayrılmaya mecbur kalmış. Şimdi üzgün ve kırgın orada oturuyor, ona yardım edecek birini bekliyor. Biz de ona yardım etmeye çalışacağız. Ben değil aslında, siz."

Yine *new age* zırvalara giriştiğini düşünsem de sözleri içime dokunuyor. Tümüyle kendim için değil, bahsettiği kişi bir başkasıymış, hem benmişim hem de artık değilmişim gibi, onun için, o kız çocuğu için üzülüyorum. O kalbi kırık küçük yaratığı düşünürken kafamda niyeyse on üç-on dört yaşlarında bir ha-

lim canlanıyor. Büyümeye çalışan bir çocuk halim. Üzerimde beyaz bisiklet yaka tişört, kırmızı pantolon, beyaz spor ayakkabılar, sahilde oturuyorum. Poz verir gibi bir elimi çeneme koymuş, denize bakıyorum. Burası neresi, kimin bahçesi der gibi, kaybolmuş gibi bakıyorum. Dudaklarımı yaymaya çabalamışım ama iki kara delik gibi içine dönmüş gözlerimde tebessümden eser yok, sanki çok istiyor fakat gülmeyi beceremiyorum. Duruşumdan gülüşüme eğreti bir hal var üzerimde. Beceriksiz, sarsak, hüzünlü bir hal. Sonra sonra anlıyorum, hayal filan değil, gerçek bir fotoğraf bu. Albümümde böyle bir fotoğrafım var. Güzel gibi duran ama güzel olmayan, komik gibi duran ama komik olmayan, sevimli gibi duran ama sevimli olmayan, rahatsız edici çocukluk fotoğraflarından. Yeni ve hayali bir fotoğraf yaratmaya çalışırken eskisine, sahicisine tosladığımı fark etsem de umursamayıp devam ediyorum:

"Evet gördüm onu."

"Neye benziyor?"

"Ne bileyim, zavallıya herhalde. Giyinmiş süslenmiş ama her şey üzerinden akıyor. Hiçbir şey ona ait değil gibi. İnsanda acıma hissi uyandırıyor."

"Ne yapıyor peki?"

"Sahildeki banklardan birine oturmuş, denize bakıyor."

"Yalnız mı?" diye soruyor Çiğdem Hanım.

"Gerçekten albümümde duran eski bir fotoğraf bu. Birisi çektiğine göre yalnız olmamalı ama o biri kim hatırlamıyorum. Fotoğrafta yalnız, bankta yalnız. Mutsuz görünüyor."

"Ne de olsa uzun süre yalnız kaldı değil mi?"

Göğsümde bir ağırlık kıpırdanıyor.

"Sizden şimdi onun yanına birini göndermenizi istiyorum. Güvenilir birini. Onu yalnız bırakmayacak, ihtiyaç duyduğu sevgiyi, şefkati her istediğinde sağlayacak birini."

"Nasıl yani? Kimi göndereyim şimdi?"

"Hayal kuruyoruz. Kimi isterseniz gönderebilirsiniz. Acele

etmeyin. Düşünün lütfen."

Düşünüyorum. Kim iyi gelir ona? En kolay cevabı denemeli, anasını yanına yollamalıyım belki. Ama yapamıyorum, hayalimde bile ona güvenemiyorum. Çünkü gidebilir, benim kızı yarı yolda bırakabilir. Sicili temiz değil. Babasını da göndermek istemiyorum, kızın sinirlerini daha beter bozmaktan başka işe yaramaz. Akrabalarını gönderebilirim belki. Onlar onu sever, sarar, teskin ederler. Ama yine vazgeçiyorum. Vakti geldiğinde, istemeseler bile onlar da gidebilir. Arkadaşlaraysa hiç güven olmaz, herkesin kendi hayatı var, kimse onu sonsuza kadar nazlayamaz.

"Bulamıyorum" diyorum. "Kimseye güvenemiyorum. Tamam, iyi insanlar ama her istediğinde yanında olamazlar. Hepsi bir yerde onu bırakabilir." Bunu dememle birlikte boğazım düğümleniyor. Sahiden kimse yok mu? Kendimi emanet edebileceğim hiç kimse?

Çiğdem Hanım bıçak sırtında bir sesle, "Peki siz?" diyor. "Siz gitmek ister misiniz yanına?

"Efendim?"

"Siz. Şimdiki siz. Bu yetişkin haliniz."

İyice tadım kaçıyor. Kendimi kapana kısılmış hissediyorum. Hırçınlaşıyorum.

"Hayır demiştim! Daha önce de sormuştunuz, hayır demiştim!"

"Neden?"

"Hem canım istemiyor hem de aptalca geliyor."

Çiğdem Hanım kısa bir sessizlikten sonra, "Siz de mi onu yalnız bırakacaksınız?" diye soruyor. Bunu duymamla kalbime bir öküz oturuyor. Çiğdem Hanım devam ediyor:

"Seher Hanım, onda sizi korkutan ne?"

"Onda beni korkutan?" diye kekeliyorum. "Niye korkayım?"

"Karşılaşmaktan neden kaçıyorsunuz? Neyi görmekten

çekiniyorsunuz?"

Boğazımdaki düğüm biraz daha sıkılıyor, kalbimdeki öküz olduğu yere iyice yerleşiyor. Cevap vermiyorum.

"Ondan korkmanıza gerek yok. O geçmişte kaldı. Siz artık o değilsiniz. Büyüdünüz. Bir hayat kurdunuz. Bir çocuk kadar ihtiyaç duymuyorsunuz onun zamanında sahip olamadığı şeylere. Artık yetişkinsiniz."

Böyle düşünüp rahatlamaya çalışıyorum. Ben artık o kız değilim. O kadar çaresiz değilim. Çaresizliğini hastalık gibi bulaştıramaz bana. Ama ona yaklaşmak, yüzüne bakmak fikri yine de hoşuma gitmiyor. Çiğdem Hanım devam ediyor:

"Madem sizden başka yardım edebilecek kimse yok, onu kimseye emanet edemediniz, kimseye tam güvenemediniz... Diyorum ki, zamanda yolculuk yapılabilseydi, yanına gitme ve ona yardım etme şansınız olsaydı, ihtiyaç duyduklarını ona bizzat vermek istemez miydiniz? Onu dinlemeyi, sakinleştirmeyi, kendisini iyi hissettirmeyi?"

Ağlamak istiyorum. Kendime mi kıza mı üzüldüğümü bilemeden, ikimizin aynı mı, yoksa ayrı insanlar mı olduğumuzu çözemeden, ağlamak istiyorum. Ama sadece gözlerim yanıyor. Güçbela ağzımı açıp, "İsterdim" diye mırıldanıyorum. Çiğdem Hanım'ın *siz de mi onu yalnız bırakacaksınız* diyen sesi beynimde yankılanmaya devam ediyor. Ben de onu yalnız bıraktım, en başından beri ben de aynını yaptım, diye geçiriyorum içimden. Ona bunu nasıl yaptım? Anneme çocuğunu bıraktı diye gücenirken, ben kendi çocukluğumu nasıl yüzüstü bıraktım?

"Şimdi güzel bir yer hayal edin" diye bambaşka bir telden çalıyor bu sefer Çiğdem Hanım. "Ufaklığın kendisini iyi hissedebileceği, mutlu olacağı, huzurlu bir yer."

Böyle oyunlar oynardık eskiden. Kimileri deniz kıyısı hayal ederdi, kimileri orman, kimileri dağ başı. Hepsini tek tek aklımdan geçiriyor, hiçbirini beğenmiyorum.

"Bilmiyorum" diyorum çaresizlikle. "Huzur veren bir yer

gelmiyor aklıma."

"Düşünün lütfen" diyor Çiğdem Hanım. "Onu götüreceğiniz bir yer düşünün. Kendisini iyi hissedeceği bir yer."

Nereye götürebilirim ki onu? Nerede kendini iyi hissetmesini sağlayabilirim? Her şeyden uzakta, kimsenin dokunamayacağı, gelemeyeceği ve dolayısıyla gidemeyeceği bir yer. Zihnimde bembeyaz bir oda canlanıyor. İçeride geniş bir yataktan başka mobilya yok, duvarlara asılmış tek çerçeve yok. Beyaz ve adeta kurulmayı bekleyen bir oda. O kızla aynı anda banktan ve Çiğdem Hanım'ın yanından kalkıp kendi dünyalarımızdan çıkıp o odaya, o yatağa ışınlanıyoruz. Bir bakıyorum, yan yana uzanmış yatıyoruz. Üstümüzde pamuklu beyaz pijamalar. Aralık pencereden içeri güneş süzülüyor. Biraz da rüzgâr.

Çiğdem Hanım, gidecek bir yer bulduğumu hissetmiş gibi, "Şimdi ona bakın, yüzüne bakın" diyor. Başımı kaldırıyorum. Çenesini görüyorum kızın. Biraz daha yukarı baksam gözlerini de göreceğim. Ama yapamıyorum. Bir şey beni tutuyor.

"Ona ihtiyacı olan şeyi söyleyin" diye fısıldıyor Çiğdem Hanım. "Ona huzur verecek olan şeyi."

Boğazımdaki düğüm gittikçe sıkılıyor. Gözpınarlarımın dolduğunu hissediyorum. Başımı biraz daha kaldırıp güçbela da olsa yüzüne bakıyorum. İliklerime kadar ürperiyorum. Çocuk değil bu, bir acı topu. Allahım, ne çok acı çekiyor! Yüzünde binbir soruyla, kırgınlıkla bana bakıyor. Yüzünde yorgunlukla, yüzünde hayal kırıklığıyla, yüzünde ıstırapla, koskoca kara gözlerini açmış, acısını dindirecek bir söz duymayı bekler gibi neredeyse yalvararak bana bakıyor. Bir şey söylemek için ağzımı açıyorum. Duyacaklarına aç gibi bakıyor bana. Gözleri kocaman. Gözleri yaşlı. Onu böyle görmeye dayanamıyorum. Nefesim tıkanıyor. Boğazımdan bir hırıltı yükseliyor. Ses değil, sadece hırıltı.

"İstemiyorum" diye bağırarak hızla kalkıyorum yerimden. Çiğdem Hanım bir şeyler söylüyor; sesi, çoktan uyanılmış bir

rüyadan sızar gibi boşlukta dağılıyor. Duymuyorum. Duymak istemiyorum. Ardıma bile bakmadan odadan çıkıp gidiyorum. Bu onu son görüşüm oluyor.

31

"İçimde bir kurbanlık koyun büyüttüm ben yıllarca. Ne kesmeyi ne sevmeyi becerebildim. Kendim için üzülmeye itirazım yok ama acımadan merhamet edebilir miyim? Görmeye bile katlanamadığım parçalarımı kabullenebilir miyim?"

Adımlarının ritmini bozmadan, "Kurbanlık koyunlar ne ister?" diye sordu Vesna.

"Kaçamıyorlarsa eğer... Birileri ya sevsin ya da bir an evvel kesip yesin isterler herhalde. Hoş, ikisi de aynı şeydir belki de. Ama işte kurtulmak için. Ölmek değil, sadece kurtulmak. Yaşarken kurtulmak mümkün mü emin değilim. Mümkün mü sence?"

Gittikçe incelen Finisterra Burnu'nu adımlayarak yolun sonuna doğru yürüyorduk. Atlantik iki yanımızda çırpınıyor, dev dalgaların serin nefesi yüzümüzü yalıyor, karşımızda dünyanın sonuna betondan bir bayrak gibi dikilmiş Finisterra Deniz Feneri yükseliyordu. Her adımda biraz daha yakınlaşıyordu fener. Bakışlarını daldırdığı okyanustan çıkarmadan, bu defa nedamet dolu bir sesle cevap verdi Vesna:

"İnsan içindeyken pek anlayamıyor. Sonradan görüyor, uzaktan baktığında. Mesela şimdi düşünüyorum da benim annemle başka türlü yaşamam mümkündü. Her şeye rağmen mümkündü. Belki birbirimizle ya da kendimizle değil, hayatımızın içine eden neyse onunla savaşmayı deneyebilirdik. Yan

yana durmayı deneyebilirdik. Ama işte yeterince güçlü, yeterince cesur, yeterince bir şey değildik. O şey neydi bilmiyorum fakat biz o değildik. Elimizden gelmedi, beceremedik. Ama bu mümkün değildi demek değil ki. Biz yapamadık, hatta yapmadık demek. Anlıyor musun?"

"İyi de" dedim kendi kendime konuşur gibi. "Bir kere kırıldığında, ne kadar yapıştırmaya çalışsan da, biliyorsun, artık hep kırık kala..."

"Japonlar" diye sözümü kesti Vesna. "Değer verdikleri bir eşya kırıldığında, kendilerine bakmayı sevdikleri bir ayna ya da anneannelerinden miras bir vazo mesela, tamir ederlerken kırılan parçanın yerini altın tozuyla doldururlarmış. Hiç kırılmamış gibi görünmesini değil, aksine kırılıp yapıştığı yerin parlamasını isterlermiş. Bir eşya, bir insan, bir ruh yaralandığında, yüklendiği hatıraların, kıymetini artırdığına inanırlarmış. Bir defa kırılan artık kırılmıştır, haklısın. Ama kendine ve hayata tutunmak için mücadele ettiği kadar güçlüdür de. Düştüğümüz yerde kırık mı kalacağız, yoksa parçalarımızı birleştirip yeniden tam olmak, başka türlü bir tam olmak için çabalayacak mıyız, mesele o. Anlıyor musun?"

Anlıyordum. Anlıyor ve adımlarımı çekilen tespih boncukları misali birbiri ardına sıralıyordum. Gittikçe yaklaşan fener bütün ihtişamı ve ihtimalleriyle beni bekliyordu, ben de beni bekleyene gidiyordum. Derken ötede, fenere yakın bir yerlerde göğe doğru kara, kapkara dumanların yükseldiğini fark ettim. Sonra alevleri gördüm. Şaşkınlıkla gözlerimi ovuşturdum. Yo, gerçekti, fenerin önünde yalımları göğü yalayan koca bir ateş yanıyordu. İki yanımda dalgalar, önümde ateş. Bir şey, benden ve her şeyden daha büyük bir şey, beni çağırıyordu.

"Ne oluyor orada?" diye telaşla sordum Vesna'ya. "Yangın mı var?"

Benim aksime, o hiç de telaşlı görünmüyordu.

"Bilmiyor musun?" dedi kayıtsızca. "Bazı yürüyüşçüler fe-

nerin önünde ayakkabılarını yakarmış, tuhaf tuhaf âdetleri var bu yolun, herhalde onun ateşi."

Yakup'un akşamki ikazını hatırladım. "Dikkat et" demişti. Buymuş demek.

"Ama ateş çok büyük" diye mırıldandım.

Vesna nihayet okyanustan kopardığı bakışlarını dosdoğru bana dikerek müstehzi bir ifadeyle cevap verdi:

"Ama yol çok uzun, bazı ayakkabılar çok yorgun. Anlıyor musun?"

Anlıyordum. Bazılarımızın yanmadan sönmediğini gayet iyi biliyordum. Hipnotize olmuş gibi ateşe dalarak, "Çok güzel yanıyor" dedim. Dudaklarımın rehin alınmış bir tebessümle aralandığını hissettim. Ne yapmam gerektiğini bularak durdum bir an. Kendimi şöyle bir tarttım. Ellerimle sırtımdaki çantanın kenarlarına sıkı sıkı yapıştım. Derin bir nefes aldım. Bir süre içimde gezdirdim o nefesi. Kara, kırçıllı ve kirliydi. Sonra hedefe kilitlendim ve var gücümle koşmaya başladım. Ben koştukça ateş yaklaştı, arkasındaki fener yaklaştı. Onlar yaklaştıkça dünya uzaklaştı. Vesna ardımdan, "Ne oluyor? Seher!" diye korkuyla bağırdı. Sanırım bir süre ne yapacağını bilemeden öylece kaldı, sonra herhalde ilk şoku atlatınca o da peşim sıra koşmaya başladı. Umursamadım. Fenere yaklaştıkça ortalık kalabalıklaştı. Etrafta yüzleri boşlukta eriyen insanlar vardı. Benim etrafımda, fenerin etrafında, ateşin etrafında... Hiçbirine aldırmadım. Ateşe dikmiştim gözlerimi. Sadece ateşe. Koştum, koştum, koştum. Burnuma yanık kokusu geliyor, dumanlar genzimi yakıyor, havada uçuşan küller ağzıma, gözlerime doluyordu. Ateşe yaklaştıkça sıcaklığını hissettim. Erimenin hazzını duydum içimde. Derin derin soluyarak, kara, kırçıllı, kirli nefesimi dışarı verdim. Ne varsa çıksın, ateşe karışsın, ateşte erisin istedim. Kara eridi, kırçıl eridi, nefes eridi. Alevlere dalmak üzere olduğumu görenlerden şaşkın mırıltılar, galiba birkaçından ince çığlıklar yükseldi. Bu beni durdurmadı. Koştum, koştum, üstüne koş-

tum ateşin. Mavi alazlar, esrimiş bir zevkle gevşeyen yüzümü yaladı. Onlara da aldırmadım. Koştum, koştum, koştum... Ve...

Olimpiyat atletlerini kıskandıracak bir adanmışlıkla bacaklarımın üstünde yaylanıp var gücümle sıçrayarak o kocaman alevlerin üstünden atladım.

Doğrusunu söylemek gerekirse, üstünden mi atladım, içinden mi geçtim, sonradan kendim bile emin olamadım. Ama saçlarım tutuşmadı, nefesim tutuşmadı, canım yanmadı, hiçbir yerim yanmadı. Çocukluğumun hıdrellez gecelerini hatırlatan çıldırtıcı bir haz duydum sadece ve dudaklarıma geniş bir tebessüm yayıldı. Ateşin öbür yanına geçtiğimde kalbim küt küt atıyor, bacaklarım titriyordu. Dizlerimin bağı çözülünce boş bir çuval gibi bıraktım kendimi, yere attım. Yorgun gibi, ölgün gibi, doygun gibi, mutlu gibi attım kendimi yere. Etraftaki sesler dindi. Çığlıklar, mırıltılar, fısıltılar kesildi. Aptalca bir ateşten atlama oyunu oynadığıma kanaat getirdiler herhalde, kimse bir şey söylemedi. İlgilenmediler artık benimle. Hatta birkaç kişi aynını yapmaya girişti. Ateşin üstünden atlamak için geri geri gidip gerinerek koşanlar, yarı yolda vazgeçip duranlar ya da durmayıp alevlerin öbür yanına sıçrayanlar oldu. Ben artık onlara bakmadım. Artık hiç kimseye bakmadım. Neden sonra nefes nefese yanıma vararak, "Offf, çok korkuttun. Sandım ki..." deyip hıçkırır gibi susan Vesna'ya bile bakmadım.

"Korkma" diye fısıldadım sadece.

Vesna yanıma, toprağa çöküp oturdu. Elindeki su şişesini uzattı. Alıp başıma diktim. Kana kana içtim. Kana kana içtim. Kanakana içtim.

Bir süre hiç konuşmadan öylece kaldık. Sonra Vesna ince uzun burnun en ucundaki feneri, altında durduğumuz feneri işaret ederek, "Geldik işte" fısıldadı. "Dünyanın ucuna geldik. Buradan ötesi yok."

Köpürerek kabaran devasa dalgalar feneri fasılasız kırbaçlıyordu. Darbelere rağmen yıkılmıyordu fener. Okyanusta par-

çalanmış gemi enkazlarının, o enkazlarda çürümüş cesetlerin, unutulmuş isimlerin başına koca bir mezar taşı gibi dikilmişti. Kabuk kabuk dökülen dış cephesindeki yaralara aldırmadan, tıpkı dün gördüğüm o tek bacaklı kadın gibi, içindeki sağlam temele dayanmış, azametle yükseliyordu. Dışını aşındıran darbeler içindeki kudrete dokunamıyordu.

"Hayır" diye gülümsedim Vesna'ya. "Bundan bile ötesi var. Okyanusun ötesi başka bir anakara. Bir tek ölümden ötesi yok."

Ne demek istediğimi anlamamış gibi baktı.

"Peki şimdi ne olacak?" diye kırık dökük sordu bu defa. Sesindeki o her zamanki alaycı ton, o sonsuz özgüven gitmiş, yerine çocuksu bir ürkeklik gelmişti. Kendimi yakmamdan korkmuştu. Yakmadığımı görmüştü. Ama şimdi her şeyin kıyısındaydık. Bundan sonra beni, dolayısıyla kendisini neyin beklediğini bilmiyor, tahminlerden çekiniyordu. Gözlerine baktım ve elimi omzuna bastırıp, "Benimle geldiğin için teşekkür ederim" dedim. "Çok teşekkür ederim."

"Ben..."

"Hayır, sus, dinle şimdi. Sen haklıydın. Biri gelsin istedim. Ömrüm boyunca hep biri gelsin, biri beni bulsun istedim. Şanslıydım da doğrusu. Sadece sen değil, çok kişi, çok şey geldi. Gündoğumları geldi, şarkılar geldi, okuduğum, yazdığım kahramanlar geldi, hısım akrabalar, arkadaşlar geldi, Ogo bile ta Santiago'ya kadar benim için geldi. Ama tek birini arayan öbürlerini bulamaz. Sizi göremiyordum, çünkü başkasını bekliyordum. Hoş, onu bekleyen de ben değildim ya, küçük bir kızın tuttuğu gözcüydüm sadece. Neyse, uzun hikâye. Artık buradayım. Dünyanın sonunda. Boş yere gelmedim buraya. Şimdi bana izin ver olur mu? Burada beni beklediğini sandığım biri var. Onunla buluşmam lazım. Daha fazla bekletmemem lazım."

"Yo, izin veremem..." diye inledi Vesna. "Bile bile, göz göre göre..."

İşaretparmağımı dudaklarına götürüp, "Şşşşt" dedim. "Söz

veriyorum, korkunç bir fotoğraf hediye etmeyeceğim sana. Ama geç kaldığım o buluşmaya gitmem lazım. Sahiden yalnız bırakman lazım şimdi beni. Sonsuza kadar demiyorum, sadece şimdi."

Sonra bir şey söylemesini beklemeden yerimden doğrulup, gözleri korkuyla açılmış Vesna'nın yanından kalktım. Onu çöktüğü yerde bırakıp fenerin öbür yakasına doğru yürümeye başladım. Ne yapacağımı kestiremeden arkamdan baktığını biliyordum. Arkamdan bakmayı sürdüreceğini biliyordum. Korktuğu şeyin başına geleceğini hissederse çığlığı basacağını, herkesi başına toplayacağını, hatta koşup arkamdan atlayacağını biliyordum. Bunu bilmenin memnuniyetiyle gülümsedim kendi kendime. Ne yapması gerektiğini bilenlerin itikatlı adımlarıyla yanından uzaklaştım.

Büyük buluşmaya artık hazırdım. Ben hazır olduğum için buluşacağım da hazır olacaktı. Bunca zaman beklemişti. Sabırla, umutla, umutsuzlukla beklemişti. Yıllarca bekleyen benim sanmıştım ama onunkinin yanında benim bekleyişim neydi ki...

Umduğum gibi oldu. Fotoğraf çeken Instagram meraklılarını, vur patlasın çal oynasıncı ahbap çavuşları, ortalıkta tek başına dolanan melankolik hacıları, meczup mehdileri ve dünyanın sonuna açılmış pankartlardaki bilumum felaketi geçip fenerin arka tarafına döner dönmez gördüm onu. Kayalıkların ucundaydı. O. Kalabalığım, kimsesizliğim, marifetim, kabahatim, hürriyetim, esaretim. Bunca zaman yüzleşmekten neden kaçtığımı bal gibi biliyordum. Ateşin suda boğulmaktan korktuğu gibi korkuyordum ondan. Gözlerine bakmaktan değil, gözlerime bakmasından. O gücenik nazarın altında ezileceğimi seziyor, duyacağım utancın vehmiyle ürperiyordum. Beni küçümsemesinden, benden tiksinmesinden, büyüdüğünde bana benzemek istemediğini kusar gibi söylemesinden, zalim-

liğimi yüzüme vurmasından çekiniyordum. Kimse hatırlatmasa da zalim olduğumu biliyordum. Elinden tutmam gerekirken itmiş, onu yalnız bırakmıştım. Ben de onu yalnız bırakmıştım. Ben de, ben bile! Deva bulamamam, bir masumun ahını almış gibi iflah olamamam bundandı.

Serbaz ve ölü denizcilerin ruhlarıyla kabaran okyanusun nefesini içime çekip cesaretle doldurmaya çalıştım kalbimi. Gözlerimi ondan kaçırmamama yetecek kadar cesaretle. Borges'in sözlerini geçirdim aklımdan. *Kader, tekrarlara, çeşitlemelere, simetriye düşkündür,* demiyor muydu? Hayatı yücelterek düzenlemeyi vazife belleyen Kader, bunca zamandır beni kendimi kaybedeyim diye değil, bulayım diye buraya çağırıyordu.

Bütün gücümü toplayıp bir zamanlar kendim dediğimin hayal kırıklığıyla eğrilmiş yüzüne baktım. Fenerin altında, kayalıkların üstünde oturmuş, dalgın dalgın okyanusu seyrediyordu. Üzerinde beyaz bisiklet yaka tişörtü, kırmızı pantolonu, beyaz spor ayakkabıları. Küt kesilmiş kumral saçlarını yana taramıştı. Hınzır rüzgâr arada bir üfleyip saçlarını karıştırıyordu. O ne yana tararsa tarasın, dünyanın nefesi perçemlerini istediği yöne savuruyordu. Eliyle saçlarını düzeltti. Sonra başını çevirdi. Beni gördü. Sonsuzluk kadar kısa, bir an kadar uzun bakıştık. O zaman bu zaman diye geçirdim içimden. Bunu ya şimdi yapacağım ya da bir daha hiç yapamayacağım.

Fakat kız yine önüne döndü. Ona doğru yürüdüm. Yaklaştığımı işittiyse de artık bakmadı. Sessizce yanına oturdum. Bir şey söylemedi. Ama saklanacak gürültü arar gibi cebinden çıkardığı çakıl taşlarını tek tek okyanusa fırlatmaya başladı. Taşları suyun yüzeyinde sektirmeye çalışıyordu. Oysa dalgalar dişsiz ağızlarını açarak her bir taşı havada kapıyor, içlerine çekip iştahla, çabucak yutuyordu.

Söyleyecek mucizevi bir söz aradım, bulamadım. Sonra bunca zaman bir mucize aradığım için bulamadığımı düşünüp, içimden geçen akortsuz seslere, vakitsiz iniltilere, münasebet-

siz gülüşlere kulak kabarttım. Ağzım hafifçe çarpılarak aralandı ve içeride fokurdayanlar, yanardağ lavları gibi kor kor yanarak dışarı akmaya başladı.

"Çok mu taş var cebinde?"

Kız cevap vermedi.

"İyi yapıyorsun. At, hepsini at. Onlarla yürümek zor. İnsan aksıyor. Bir bacağı yokmuş gibi aksıyor. Bazı yükler büyütüyor, bazıları sakat bırakıyor. Ama biliyor musun, bacaklar hep orda. Kesilseler de orda. Hayat gösterecek sana."

Düşmüş de kalkamamış gibi yüzünü buruşturdu kız.

"Canın mı yanıyor?"

Hiçbir şey söylemeden bir süre öylece durdu. Sonra sağ elini sol bacağının üstüne koyup kavalkemiğini ovuşturdu. Ben de sol elimi uzattım, tutup itmesinden çekinerek göğsünün sol yanına bastırdım.

"Ve burası da?"

İtmedi. Ama göğsünü, dibinde çok lafların susulduğu aşikâr, derin bir nefesle şişirdi. Sanki şimdi ya başından savacak ya bağrına basacaktı beni. Nefesimi tutup bekledim. En nihayet kirpiklerini ağır ağır kaldırdı. Küskün gözlerle yüzüme baktı. Bir nefes kadar kısa ve bir ömür kadar uzun baktı. Sonra yine indirdi başını.

Yılmadım. Bu sefer montumun kolundaki yanık izini gösterip fısıldadım:

"Bak, bunu ben yaptım."

Göz ucuyla şöyle bir bakışından güç bulup çabuk çabuk anlatmaya başladım:

"Buraya bir ev yaktım. Dünden ve yarından daha büyük bir şeye, şimdiye. İstersen yorulduğunda içine saklanırsın. İstersen sana başka küçük evler de yaparım. Küçük oyun odaları, küçük kavga odaları, küçük gülme, ağlama, sevinme, sevme odaları. Göğsümdeki kafese kurarım hepsini, orası güvenli. Bir daha çatısız kalmazsın. Bir daha hiç evsiz kalmazsın."

Kız başını çok küsmüş çocukların sessizliğinden kaldırmadı. Parmaklarımın arasından kayıp gitmesini beklemeden, ona ulaşmanın bir yolunu bulmam lazımdı. Elimi yeniden göğsüne bastırdım.

"Acıdığını biliyorum. Ama geçecek. Söz veriyorum, geçecek. Artık yanındayım. Daha evvel gelmeliydim ama yol uzundu, yürüyüş zorlu. Ve büyümek sandığından uzun sürüyor. Geciktiğim için beni bağışlar mısın?"

İşte o zaman başını kaldırdı. Gözleri titreyerek büyüdü, kirpikleri uzayıp salkımlandı. Masallardaki efsunlu mağaraların kapıları gibi aralandı gözpınarları. Eşikte minicik, parlak bir gözyaşı tomurcuklandı.

O tek damlacıkla, yağmur inmiş çöl gibi ferahladım. Yanağıma doğru süzülen damlacığa parmağımla dokunarak izimi nihayet kendi yüzüme bırakırken, aynadaki sırı sökme, sırrı sahibine verme zamanının geldiğini anladım. Kulağına yaklaştım ve "Burası dünya" diye fısıldadım. "Hem tatlı hem ekşi, kekre bir rüya. Burada herkes kâşif sayar kendini, birbirinin bahçesine girer, iz bırakayım derken talan eder. Onları sev ama tutunmaya çalışma. Yalnız kalmaktan korkup kendi bahçende kaybolma. Söz veriyorum, ben hep yanında olacağım. Sen bana kök vereceksin, ben sana dal saracağım. Başına gelenlere rağmen ve hatta onlarla, hem de doya doya yaşamayı öğreteceğim sana. Seni bir daha hiç bırakmayacağım. Hiç bırakmayacağım."

Kızın yüzü gecikmiş bir gündoğumu gibi aydınlandı. Uzun kirpiklerinin arasından gülümsedi ilk defa. Uzanıp elini tuttum. Avucunu avucuma sakladı. Her şeye rağmen hâlâ çocuktu. Umutluydu. Oyuncuydu. Bunu hissetmek beni heyecanlandırdı. Titreyen sesimde fener alayları, uzun bir hikâyenin ilk cümlesi gibi sordum:

"Islık çalmayı öğrenmek ister misin?"

Hevesle başını salladı.

O zaman dudaklarımı büzüp ciğerlerimdeki bütün hava-

yı yukarı çağırdım. Kiriyle, pasıyla, heyecanıyla, coşkusuyla, yıllar hamurunu nelerle kardıysa onlarla döküldü soluk dudaklarımdan. Zihnimde dönüp duran o meçhul şarkıyı çalmaya başladım.

"Na na na na naaa, na na na na na na naaa, na na na na na na naaa na na naaaaa."

Dalgalar kayaları dövüyor, rüzgâr saçlarımızı okşuyordu. Uzaklardan geçen bir gemi uzun uzun düdüğünü öttürdü. Denizciler ölmemişler, diye geçirdim içimden, ölmeyecekler. Başımı göğe kaldırdım. Güneşin rengârenk ışıkları gözlerimi kamaştırdı. Bir çiçek dürbününden seyreder gibi gözlerimde yaşlarla baktım dünyaya. Dünya, ah dünya, bu ne zor, bu ne güzel, bu ne muhteşem bir rüya.

Sonsöz niyetine

Geriye baktığımda içimden diyorum ki, iyi ki ölmemişim! Dünyanın sonunda okyanusun dalgalarına karışmak şaşaalı bir final olurdu belki ama sırf sonumu kendim yazayım, ucuna da fırfır takayım kibriyle, vakti gelince nasılsa içinde kaybolacağım boşlukta erkenden erimeye değmezdi. Neticede balkonlardan atlamaktan korkan kızım ben. Ölmek istediğim için değil, balkonları sevdiğim için. Yüzüme vuran rüzgârı, çıplak ayakla yere basmayı, üşümeyi, hastalanmayı, iyileşmeyi sevdiğim için. Velhasıl ölmedim. Basit ve görkemli hayatımı yaşamaya devam ettim. Korkularla, tereddütlerle ve hepsine rağmen içimde kıpırdanan utangaç bir hevesle. Heves ne güzel kelime.

İstanbul'a döndükten sonraki bir hafta boyunca hiç yataktan çıkmadan hasta yattım. Yürüyüşün fiziksel ve manevi yorgunluğu, rüzgârdan yediğim tokatlarla pekişince, yanaklarımda başlayan yanma hızla bedenime yayıldı. Geceler gündüzlere, sancılar sanrılara karıştı. Düşüncelerle sözcükler hummalı sayıklamalarla birbiri içinde erirken, olan ve olmayan her şeye yattığım yerden uzun uzun baktım. Ve belki de hayatımda ilk defa yapamadıklarıma dalıp gitmek yerine yaptıklarım için gururlandım. Yuvaya çeviremesem de evler kurmuştum, gerçeği söyleyemesem de hikâyeler yazmıştım, sarılmayı beceremesem de dostlar edinmiştim. Ömrüm boyunca kurmuş, yık-

mış, sonra başka bir yerde yeniden yapmış, nereye gidersem gideyim ayakta kalmış, o inatçı ayaklarla bir ülkeden öbürüne yürümeyi bile başarmıştım. Bu da bendim işte. Yapamayan kadar yapmayı bilen de. Bir haftanın sonunda yatağımdan kalktım, aynaya baktım ve zayıflığımın ardındaki kudretli dirayete çapkınca göz kırptım. Kendime hep yaptığımı, yine yapabileceğimi, belki daha iyisini bile yapabileceğimi, en azından deneyebileceğimi fısıldadım.

Ve sonra sahiden de denedim. Islığın dahi ancak öyle çalınabildiğini öğrenmiş bir fani olarak, beceremeyeceğime inanmaktan vazgeçerek denedim. Haftalarca semt semt, sokak sokak gezdim. Sonunda aradığımı buldum. Aradığım neden oydu bilmiyorum ama görür görmez bulduğuma kani oldum. Cihangir'de iki katlı pembe bir bina. İnsanda garip aşinalıklar uyandıran eski bir apartman dairesi. Sanırım kendinden çok adına vuruldum. Unutma Beni Apartmanı, adı bu. Çabucak tutup birkaç günde taşıdım eşyalarımı. Sonra yavaş yavaş yerleştim. Bütün kolilerimi açtım. Hiçbiri her an çekip gidecekmişim gibi boynu bükük durmasın diye bütün kolilerimi. Yerleşeyim, kök salar gibi, bir limana, bir zeytinin gölgesine sığınır gibi yerleşeyim diye bütün kolilerimi. Ama eşyalarla boğulmak da istemedim. Bu yüzden ortaya döktükten sonra elimin altındaki her şeyi ince ince eledim. İstediklerimi tuttum, istemediklerimi Norveçlinin pizza kutularına yaptığım gibi tek tek attım. Nasıl ferahladım!

Sonra beyaz badanalı duvarlara küçük hikâyeler astım. Evvela Ogo'nun çizdiği, o fotoğrafın dışbudakla çerçevelettiğim resmini, sonra dört beş yaşlarımda sahilde dondurma yerken çekilmiş neşeli bir fotoğrafımı, sonra seneler evvel Tophane'de bir galeride görür görmez vurulup aldığım ve asla asmadığım genç bir ressamın fovist tablosunu. Böyle böyle doluverdi duvarlar.

Pencerelerime sakız sardunyalar dizdim. Yatağıma kenarı

dantelli beyaz patiska çarşaflar serdim. Çalışma odama koyduğum yeşil kadife berjeri pencerenin önüne çektim. İkindi vakitlerinde berjerime kurulup pencereden süzülen güneşin yumuşacık ışıkları alnımı okşarken, güzel bir roman okumayı, acı bir kahve içmeyi, yanında çifte kavrulmuş lokum yemeyi nasıl sevdiğimi fark ettim. Küçük şeylerin hakkını teslim ettim.

Bu arada Vesna'yla hep haberleştim. Hatta yaz başında buraya geldi, bir hafta kadar kaldı. Birlikte İstanbul'u köşe bucak gezdik ama en güzel zamanları bu evde, bu pencerenin önündeki sohbetlerimizde geçirdik. Ağlamaktan bunalınca, daha iyisini yapabileceğine karar verip, savaş mağduru kadınlar için çalışan uluslararası bir kuruluşa gönüllü oldu Vesna. Geldiğinde İstanbul ofisindekilerle beni de tanıştırdı. Son dönem en çok Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerle ilgilendiklerini öğrendim. Yerleştirildikleri kamplarda kadınların başlarına gelen korkunç hadiseleri dinlerken, benim gibi pembe götlülere saydıran yürüyüşçü mehdinin sözlerini hatırlamadan edemedim. Hemen oracıkta karar verdim, tamam, ben de sizinleyim. Çaylak olduğum için genelde eften püften işler paslıyorlar bana ama bazen kamplara gittiğim de oluyor. O zaman, arada küçük kişisel sığınaklarımızda soluklansak da, âlemde tek çatısız, tek acısız kalmayıncaya dek elbirliğiyle harç karmadıkça, hiçbirimizin hakiki huzuru bulamayacağımızı iliklerimde hissediyorum. Doğrusu dünya nam şu sefil değirmenin böyle taşıma suyla dönebilmesine şaşıyorum. Yine de oturduğum yerden söylenmekten iyidir deyip ummanda zerre de olsa bir ucundan tutmaya çalışıyorum. Beterin beteriyle avunmak için yapmıyorum bunu fakat başkalarının derdine azıcık derman olabildiğimi görmek şahsi karanlığımı da seyreltiyor. Çünkü tutmak tutunmaktır da aynı zamanda. Demek insan sırf kendi postunu kurtarmaya çalıştığında kurtulmuş sayılmıyor. Yangından çıkarken birini daha elinden tutup dışarı çekebiliyorsan küle dönmüyorsun ancak. Yoksa yanık et kokusuna bulanmış

halde, kılına zarar gelmeden yaşasan ne? Böyle düşününce belki de en başından beri esas ihtiyacım ev bulmak değil, ev olmaktı diyorum. İçimdekilere ve dışımdakilere. Belki de yine yanılıyorum. Önemi yok. Yanılıyorsam bir daha deneyebilirim. Sonra gerekirse bir daha, bir daha. Hiçbir şey dünyanın sonu değil. Dünyanın tek sonu, ondan ve içindekilerden vazgeçmek. Yani ben artık Finisterra'ya değil, yürümeye inanıyorum. Bütün bu serencamdan başka hiçbir şey öğrenmediysem bile, en azından artık bunu biliyorum.

Olan biteni anlatmak, yaşadıklarımın şöyle bir tozunu almak maksadıyla Çiğdem Hanım'ı görmeye karar verdim bir gün, randevu için aradım. Sekreter, onun artık ekipte olmadığını, yurtdışına taşındığını söyledi. Acaba uğruna şık şıkıdım giyindiği meçhul sevgiliyle ilgisi var mı bu ani tüyüşün diye düşündüm ama sormadım. Sanırım onca zaman bütün boşlukları doldurmak için çırpınan terapistimin en nihayet bir Feng Shui erbabı gibi minik boşluklar bırakarak gidişinden sapıkça zevk aldım. Onun yokluğundan başka bir varlık devşirmenin yolunu da buldum üstelik. Konuşamıyorsam ben de yazarım deyip o hep istediğim romanı kaleme almaya başladım. Bazı şeyleri olduğu gibi, bazılarını da hiç olmadığı gibi anlattım. Bazen her zamankinden farklı bir iş yapmadığımı düşünüyorum ama sanırım öyle değil. Kurtulmak istediğim cümle parçayı nihayet bir bütünde tamamladım. Hep birinin gelip yapmasını beklediğim o şeyi sonunda kendim yaptım. Dışarıda mucize aramaktan vazgeçip içime baktım.

Ama yine de kendimizi kandırmayalım. Değişmiş, bambaşka biri olmuş değilim. İnsan öyle bir yolculuğa çıktı, psikoloğa gitti, içindeki beni keşfetti, yogaya başladı, çakrasını açtı, oturup roman yazdı, kalkıp tutkulu bir aşka yelken açtı filan diye cümle düğümünü çözüp tekmil derdinden arınmıyor. Huzursuzluk da huzur gibi ruhta köklenen vahşi bir çiçek, baygın

rayihasını salıp sivri dikenlerini batırarak içten içe açmaya devam ediyor. Galiba insan yaşı kaç olursa olsun, kanaya, kanata, güle, ağlaya, şükürle isyan arasında gidip gelerek her adımda biraz daha büyüyor. Sonra yeterince şanslıysa, bir gün yeniden çocuklaşacak kadar kocadığında, biraz usanarak, biraz bağışlayarak, biraz da omuz silkip artık o kadar da umursamayarak ölüp gidiyor. Genellikle sıradan bir şekilde. Ve her nasılsa hazırlıksız. İyi ki de öyle.

Velhasıl ben yine benim, değişmedim. Hem kendimle uzlaşmak varken, niye başka biri olmaya öykünüp değişeyim? Değişmek diye bir şey var mı, ondan bile emin değilim. Fakat devam etmek var, denemek var. Geçmişi yok saymadan ama bir mezar misali içine kıvrılmak yerine albümdeki fotoğraflara bakar gibi dışarıdan bakmayı deneyerek. Oldu ve geçti diyerek. Bir annenin tökezleyip yüzüstü kapaklanan evladını yerden kaldırırken söyleyeceği gibi, geçti, geçti, geçti.

Şimdi, gece usul usul solarken, pikabımda Lord Creator mırıldanıyor. Yakup'un ıslıkla çaldığı şarkının ne olduğunu sonunda öğrendim, "Beyond"muş adı, onu dinliyorum. Lord Creator, elini insanın omzuna koyan şefkatli bir sesle, dünyanın sonuna ve onun bile ötesine gitmekten bahsediyor. Üstü bolca çizikli bu eski 45'liği geçenlerde Yakup getirdi. Bana yolun ve hayatın neye benzediğini hatırlatıyor.

Yakup demişken...

Yeni evime taşındıktan sonra görüşmeye başladık, tanıdıkça sevdik birbirimizi, arkadaş olduk. Yolda hakkında düşündüklerimi itiraf etmedim ona. Ayağımdaki baloncukları patlattığı gece ırzına tasallut hayalleri kurduğumu zinhar bilmiyor. Bilse de umursayacağını sanmam. Zira ev filan tutmadı, hâlâ Fıratıyla yaşıyor. Bana gelince, siz sormadan söyleyeyim, hayır, sevgilim yok. Hayır, evlenmeyi düşünmüyorum. Hayır, çocuk yapmayı planlamıyorum. Hayır, hayat sigortalarının hiçbir türüne inanmıyorum. Hayata inanıyorum ama. Velhasıl arada gözümü

açan, gönlümü ışıtan birileriyle görüşüyorum, Rania'ya gıyabında verdiğim tavsiyelere bizzat uyuyorum. Daha fazlasını da yaptığım oluyor, ancak şimdilik o yolları biraz tali görüyorum. İnsanlarla yakınlaşmaktan kaçındığımdan değil, sadece başkalarından evvel kendimle geçinmeyi öğrenmeye çalışıyorum. Yaz başı origami kursunda dinozor yaparken tanıştığı, kendi gibi şahsına münhasır bir tip olan Feriha'yı nice uğraşlardan sonra nihayet geçen ay tavlamayı beceren Ogo, "Ben artık Nuh'un gemisine bile binebilirim. Ama senin yüzünden aile çay bahçelerinde yüzümüzü yerden kaldıramıyoruz" diye dalga geçiyor benimle. Gülerken hareler çeperlerini genişleterek yer değiştiriyor heterokromik gözlerinde.

Ondan da bahsetmeliyim değil mi? Ogo'dan. Feriha aşkı ve sürpriz biçimde hayatına giren başka bir hanımefendiyle birlikte yaşamaya başlaması gibi kimi beklenmedik gelişmeler sayılmazsa, Ogo hep aynı, bildiğiniz gibi. Yürüyüşten döndükten sonra evden çıkmadığım o hummalı hafta boyunca görüşmek için her gün aradı beni ama, "Bugün olmaz Ogo, belki yarın" –Kusura bakmayın, yapmak zorundayım: Ali Desidero, 1990– cevabımı duyunca üstelemedi. Tabii yarın olunca yeniden aramayı da ihmal etmedi. Bir haftanın sonunda Anuş'ta buluştuğumuzda yanında biri daha vardı. Görmeyi aklımdan dahi geçirmediğim olağanüstü bir hanımefendi. Leydi Şerbet! Ben Finisterra'ya doğru yola çıktıktan sonra, teşebbüsperver 1. Richard'ın profesyonel yardımlarıyla Şerbet'e sahte evrak düzenleterek, kapı gibi bir pasaport ve sağlık karnesiyle onu da uçağa sokmayı becermiş Ogo. Telefonda çıtlatmadığından, ancak o gece Anuş'a geldiklerinde, hanımefendi koşup ön patilerini göğsüme dayayarak beni hacıyatmaz gibi sallandıracak şekilde üstüme atlayınca öğrendim. Nasıl şaşırdım anlatamam. Şerbet'in İstanbul'da olmasından çok bana sarılmasına. Evrak sahteciliği ne ki, asıl hikâye orada.

O gece sohbet ederken Ogo haliyle Kader'le neler yaptığımızı sordu. Geçiştirdim. Onun yerine bol bol dedemden bahsettim. Samet Dede'yle Oğuz Dede tanışsalar nasıl bir ahbaplıkları olabileceğini hayal edip güldük. Yasadışı göçmenimiz Leydi Şerbet de, masanın altından kuyruk sallayarak şapırdanıp durdu. Şerbet var sevmek rakıyı, topiği, haydariyi, lakerdayı. Yine gelecek Anuş'a. Sallayacak hep kuyruk.

Gecenin sonuna doğru çantamdan çıkardığım minik paketi Ogo'ya uzattım. Açar açmaz gözleri parladı.

"İstanbul'dan aldım, buranın zamanını gösteriyor. Senin zamanını" diye sırıttım. Gereğinden fazla duygulanıp, "Ne kadar iyi bir arkadaş olduğunu bilmiyorsun" diye karşılık verdi.

"Hediye aldığım için mi?"

"Hayır, ihtiyaçlarımı bildiğin için."

"Saate mi ihtiyacın vardı, hiç fark etmemiştim."

"Neye ihtiyacım olduğunu görebilecek bir dosta ihtiyacım vardı ve en başından beri bana onu hep verdin."

"Sen bana daha fazlasını verdin Ogo" dedim çabucak, doluveren gözlerimden utanmadan. Fakat o daha fazlanın neredeyse bir hayata tekabül ettiğini söylemedim. Yolculuğa tek başıma çıksaydım her şey başka türlü olabilirdi, biliyorum. Yine de Ogo bilmesin. Benim güzel arkadaşım üzülmesin.

Bazen düşünüyorum da, en gevezelerimiz bile aslında ne kadar az anlatıyor. En açık sözlü olanlarımız dahi birbirleriyle ancak sislerin, perdelerin, oyunların arkasından, onların zırhına yaslanarak konuşabiliyor. Bazen kırmamak, bazen de kırılmamak için. Galiba mühim olan birine her şeyi tüm açıklığıyla söylemek ve onun hakkında her şeyi öğrenmek değil, birbirinin zaaflarını, korkularını bilip dürtmeden, yaralamadan, kanatmadan, kabullenmeyi becermek. Şu hayatta hepimizin istediği omzumuzda sıcak bir el ve kulağımızda yumuşak bir ses: "*Geçecek.*"

Şimdi bunu söyleyince aklıma geldi. Geçenlerde Nezihe Hoca aradı, iki ay önce ekmek almaya diye evden çıkıp bir daha dönmemiş, onu anlattı. Önce eğleniyor sandım ama ciddiydi, kocasından ayrılmış.

"Ekmeği aldınız mı peki?" diye dalgaya vurmaya çalıştım.

Gülerek, "Aldım, aldım. Köşesini yedim hemen, ekselansları seviyor diye çeyrek asırdır köşeleri ona bırakıyordum" diye cevap verdi.

Neler yaptığımı sordu, roman yazdığımı söyleyince şaşırdı ama galiba hoşuna da gitti. "Hah bir sen eksiktin, iyi, yaz bakalım" demesinden belli.

"Bu yıl ikimiz de dinlenelim ama sonraki sezona sağlam bir hikâye düşünelim" diye ekledi sonra. "Şöyle acıklı bir aile hikâyesi."

"Ben aile hikâyelerinden istifa ettim" diye cevap verdim. "Şu roman hele bir bitsin, o meselelerde finalimi yapacağım. Ama başka tema derseniz ona varım. Aşk, seks, cinayet, hayalet, Allah ne verdiyse."

Dümdüz bir sesle, "Hayırdır, pederle valideyi mi affettin?" diye sordu. Şaştım kaldım. Bir süre birbirimizin nefes alıp verişini dinledik telefonda. Nefesi eskisi kadar hırıltılı değildi, boşanınca Parliament'i de azaltmış, belli.

"Tam öyle sayılmaz ama galiba kabullendim" diyebildim sonunda. "De... siz nerden biliyorsunuz?"

"Evladım biz de bu saçları değirmende ağartmadık herhalde. İyi, meselen değişiyorsa sen de değişiyorsun demektir. Yeter zaten be çocuğum, bizim de içimiz şişti" deyip güldü. Sesinde bir şefkat tomurcuğu titreşti. Gözlerim doldu hemen. Sevildiğimi hissetmek hâlâ incitiyor beni. Neyse ki gözlerimi yakmıyor artık, ağlayabiliyorum. Gerçi bu sefer de onun suyunu çıkardım, çaya çorbaya gözyaşı döküyorum. Olsun. Ağlamak ne büyük nimetmiş, insan bir gözyaşı damlasını bile özleyebilirmiş. Utanmıyorum gözyaşımdan, kıymetini biliyorum.

Neyse, çok gevezelik ettim. Uzun süre susunca, konuşmaya başladığında öyle kolay duramıyor insan. Artık yatsam iyi olacak. Dışarıda neredeyse şafak söküyor.

Diyordum ki...

"Yazıyor musun hâlâ?" diye mahmur bir ses yükseliyor yeşil berjerden. Bakıyorum, benim kız, gözleri yarı aralık gülümsüyor. Arada bir çıkıp geliyor böyle, oturuyor, ortalıkta dolanıyor, bazen hırçın, bazen neşeli, bir şeyler anlatıyor, sonra sıkılınca yine gidiyor. Kapım ona hep açık. Hatta bazen bizzat çağırıyorum. Küçük dertlere lüzumundan büyük tepkiler verdiğimde, haddinden fazla üzüldüğümde, korktuğumda, kendimi çaresiz hissettiğimde, bu tazyikli hallerin biraz da onun işi olduğunu biliyorum. Hu huuu, diye sesleniyorum, hadi gel azıcık konuşalım. Anlat bakalım neye alındın? Sağ olsun nazlanmadan çıkıp geliyor. Oturup konuşuyoruz. Dizime yatırıyorum onu, saçlarını tarıyorum, usul usul sakinleştiriyorum. İkimiz de yatışıyoruz. Yalan yok, ben bambaşka biri olmuyorum, dünya bambaşka bir yere dönüşmüyor ama birbirimizi dinleyince hayat kolaylaşıyor.

Ben yazmaya dalmışken yine gelmiş demek, duymamışım. Onu görünce yüzüm gevşiyor hemen, "Az önce bitti" diye cevap veriyorum.

Elleriyle gözlerini ovuşturuyor.

"Nasıl yani, finali yazdın mı?"

"Galiba."

Heyecanla gülümsüyor.

"Son cümleyi okusana!"

Önümdeki Word sayfasına bakıp okuyorum.

"Dünya, ah dünya, bu ne zor, bu ne güzel, bu ne muhteşem bir rüya."

"Hiii!" diye minik bir çığlık atıyor. "Hayatımı roman yapacaksın!"

"Hayır, büyüdüğünde sen benimkini yapacaksın" diyo-

rum. Sırıtıyor.

"Sen benim her şeyimi biliyorsun ama ben seninkileri daha o kadar bilmiyorum ki."

Boynumu dikleştirip tek kaşımı kaldırıyorum. Sesimi Orson Welles'e benzetmeye ama yine de gülmemeye çalışarak şımarıkça mırıldanıyorum:

"*I know what it is to be young, but you, you don't know what it is to be old. Someday you'll be saying the same thing. Time ticks away, so the story is told.* Nasılsa öğreneceksin minnoş, acele etme."

El çırpıp alkışlıyor, oturduğu yerde kıkır kıkır gülüyor. Sonra aniden durup, "Bir şey sorabilir miyim?" diyor.

"Buyursunlar minnoş hanım."

"Bu sefer her şeyi olduğu gibi yazdın mı?"

"Olduğuna yakın diyelim."

"Neden öyle?"

"Gerçek bulunmaya hazır olsa köşe bucak saklanmazdı herhalde."

"Yani?"

"Yani artık ne anlarlarsa. Kimse bir şey sormasın bana."

Aramızdaki tekmil ses, bahara üflenen karahindiba tohumları gibi uçuşarak dağılıyor. Önüme dönüp kapatıyorum bilgisayarı. Vay canına, roman bitti sahiden! Bir yayıncıya verir miyim acaba? Yoksa kendime mi saklarım? İşin o tarafını henüz bilmiyorum. Soyunmak zor ama çıplak fotoğrafları bastırıp ortalığa saçmak daha zor. Bakalım yeterince cesur muyum?

"Amaaaan, boş ver şimdi" diyor benim kız perdeyi aralayarak. "Bak güneş doğuyor."

Perdenin aralığından içeri lacivert, yumuşacık bir ışık doluyor.

"Haklısın" deyip yerimden kalkıyorum. "Hadi artık rahat rahat uyuyalım. Ya da belki uyanalım işte, kim bilir. Kimin kimin rüyası olduğunu kim bilebilir?"

Gülüşüyoruz.

Yatağa yollanmadan önce pencereden dışarı göz atıyorum. Solgun sokak lambasının altında loş ve kimsesiz görünüyor sokak. Ama gökyüzünde görkemli bir şenliğin hazırlığı var. Birazdan güneş kat kat eteğindeki renkleri ortalığa saçacak. Şeftaliler morlara, pembeler sarılara karışacak. Cümbüşü kaçırmak istemeyen kediler uykularından uyanıp tatlı tatlı gerinecek. Köpekler kuyruklarını iki yana sallayıp uluyarak selam verecek. Kaplumbağalar kabuklarından çıkacak, kelebekler kozalarını yırtacak, dünya kara yorganını üstünden sıyırıp aydınlık heveslere uyanacak. Küçük telaşları, korkuları ve sevinçleriyle ama en çok hevesleriyle, tazecik hevesleriyle yeni bir gün başlayacak.

Pijamalı bacaklar yataklardan sarkacak, çıplak ayaklar yerde sabırla bekleyen terlikleri arayacak, mahmur adımlar dar koridorlarda uzayacak. Bir bir açılacak evlerin pencereleri, geceden kalma sıkıntılar çabuk çabuk dışarı silkelenecek. Köşeden görünen çöp kamyonu, sokağın yüklerini süpüre süpüre ilerleyerek öbür köşeden dönüp gözden yitecek. Derken anahtarlar yuvalarda dönecek. Sırtlarında rengârenk çantalarıyla minik öğrenciler belirecek kapı önlerinde, çocuk gülüşlerinin körpe neşesi semaya yükselecek. Saçındaki bigudileri henüz çözmemiş ihtiyar bir kadın, penceresindeki açelyaları sularken, dudağının kıyısında kızıl bir tebessümle çocukların şen koşturmalarını izleyecek. Böylece hüzünlü, coşkulu, elem ve sevinç dolu, küçük ve muhteşem hayatlarımız devam edecek. Hayat devam edecek. Hayat devam edecek. Ah hayat, devam edecek.

Uzanıp pencereyi açıyorum. Hınzır rüzgâr çabucak içeri doluyor. Heyecanla kabaran perdeler pat pat uçuşmaya başlıyor. Derin, tertemiz bir nefesle şişiriyorum ciğerlerimi. Başımın üstünde dönen kırlangıçlar çığlık çığlığa muştuluyor. "Gece bitti" diye haykırıyor kırlangıçlar. "Gece bitti, sabah oluyor."

Sabah ne güzel kelime.

Nermin Yıldırım Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Basın Yayın Bölümü'nden mezun oldu. Çeşitli gazete ve dergilerde muhabir, editör ve köşe yazarı olarak çalıştı. İlk romanı *Unutma Beni Apartmanı* 2011 senesinde (DK-hep kitap, 2017) yayımlandı. Onu *Rüyalar Anlatılmaz* (DK, 2012-hep kitap, 2017), *Saklı Bahçeler Haritası* (DK, 2013-hep kitap 2018), *Unutma Dersleri* (DK, 2015-hep kitap 2020) izledi. 2017'de hep kitap tarafından yayımlanan *Dokunmadan* adlı romanıyla Dünya Kitap 2017 Yılın Telif Kitabı Ödülü'ne layık görüldü. 2018'de hep kitap tarafından yayımlanan son romanı *Misafir*, Berlin Uluslararası Film Festivali'nin edebi eserleri filme uyarlayabilmek amacıyla, Franfurt Kitap Fuarı'yla ortaklaşa yürüttüğü Books at Berlinale programına seçildi.

Romanları İspanyolca, İngilizce, Çince, Sırpça, Bulgarca, Arapça, Lehçe, Azerice, Makedonca gibi çeşitli dillere çevrilen Yıldırım, uluslararası yazar programlarına konuk olarak, 2013 kışını Köln Kültür Dairesi'nin davetiyle Köln'de, 2015 sonbaharını Şanghay Yazarlar Derneği'nin davetiyle Çin'in Şanghay kentinde geçirdi.

Murathan Mungan'ın *Kadınlar Arasında* (Metis, 2014) adlı öykü seçkisi başta olmak üzere çok sayıda edebiyat seçkisinde yer aldı.

www.nerminyildirim.com